491.7-3=91.99
Д-140

1 экз
15 APR 2015

Д-ра фил.
А. ДАГБАШЯНА

ПОЛНЫЙ РУССКО-АРМЯНСКИЙ СЛОВАРЬ

В ДЕСЯТИ ВЫПУСКАХ

ИЗДАНИЕ ВТОРОЕ,

АВТОРОМ

по новой, упрощенной орфографии пересоставленное, вновь пересмотренное и значительно дополненное.

ВЫПУСК ПЕРВЫЙ

А—Взлягивать.

Փիլ. դ-ր
Յ. ԴԱՂԲԱՇԵԱՆԻ

ՌՈՒՍ-ՀԱՅ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՏԱՍԸ ՊՐԱԿՆԵՐԻՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԸ

ըստ նոր, պարզակերպած ուղղագրութեան վերակազմեց, վերստին աչքի անցրեց և զգալիօրէն լրացրեց։

ՊՐԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

А—Взлягивать.

Подписка принимается ЛИЧНО АВТОРОМ в Тифлисе, по Гановской ул., № 9 (ул. Акакия Церетели). Подписная плата на словарь: для трудящихся 12 руб., для учреждений 15 руб. Допускается рассрочка: при получении сего выпуска вносится половина подписной платы; при получении второго выпуска—другая половина. Остальные выпуски подписчики получают бесплатно. Пересылка за счет автора.

Второй выпуск выйдет в свет в январе 1928 г. Третий выпуск выйдет в свет в марте 1928 г. Словарь закончится печатанием в будущем же году.

Издание автора. Склад у автора, в г. Тифлисе, по Гановской ул., № 9.

Тифлис, 1927 г.

Հրատարակութիւն հեղինակի։ Պահեստը հեղինակի մօտ, Թիֆլիս, Գանովսկայա փ., № 9.

Թիֆլիս, 1927 թ.

491.71-3=91.99
Д-140

491.71-3=91.99
Д-14

Д-ра фил.
А. ДАГБАШЯНА

ПОЛНЫЙ
РУССКО-АРМЯНСКИЙ
СЛОВАРЬ

ИЗДАНИЕ ВТОРОЕ

АВТОРОМ

по новой, упрощенной орфографии пересоставленное, вновь пересмотренное и значительно дополненное.

Издание автора. Склад у автора, в г. Тифлисе, по Гановской ул., № 9.

Тифлис, 1927 г.

Փիլ. դ-ր
Յ. ԴԱՂԲԱՇԵԱՆԻ

1961

ՌՈՒՍ-ՀԱՅ
ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԸ

ըստ նոր, պարզակերպած ուղղագրութեան վերակազմեց, վերստին աչքի անցրեց եւ զգալիօրէն լրացրեց։

Հրատարակութիւն հեղինակի։ Պահեստը հեղինակի մօտ, Թիֆլիս, Գանովսկայա փ., № 9.

Թիֆլիս, 1927 թ.

4-ая типография Полиграфтреста.

Главлит №1499. Тираж 3000

7752
43

ՆԱԽԱԲԱՆ

Գործիս առաջին հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան համար մի անակնկալ, բղձալի գրական-գիտական նորութիւն էր, որից նա ստացավ անհաշիվ օգուտներ։ Իմ բառարանով հազարավոր պատանիներ և երիտասարդներ ուսերին սովորեցին և ավարտեցին միջնակարգ և բարձրագույն ուսումնարանները։ Եվ երբ սրանից 8 տարի առաջ բառարանս սպառվեց և մատենագրական գեղապէտ դարձավ, այն ժամանակ նրա անհրաժեշտութիւնն ավելի ևս գիտակցվեց և պահանջն ավելի սաստկացավ։ Շուտով բառարանը դարձավ շահագիտութեան առարկա. եղավ դէպք, երբ նրա մի օրինակը ծախվեց 70 ռուբլով։ Ժամանակը ծանր էր, ուստի Ռուս-Հայ լիակատար բառարանի վերահրատարակութեան մասին դժվար էր մտածել, բայց ես մտադիր չէի իմ գրական գործը թողելու։ 25 թ. վերջերը բացեցի բաժանորդագրութիւն նրա վերահրատարակութեան համար։ Մի քանի օրում պարզվեց, որ ես ինքս թերագնահատել էի իմ գրական-գիտական գործի հմայքը, այն մեծ ժողովրդականութիւնը, որ նա վայելում էր ընթերցող հասարակութեան բոլոր խավերում. Բաժանորդներն ամեն կողմից սկսեցին թափվել այնպէս, ինչպէս թափվում են ժրաջան մեղուները հոտավէտ և անուշ մեղրի վրա…

Հարկ է նախ խօսել ռուս և հայ լեզուների ուղղագրութիւնների մասին, որոնք բառարանիս երկրորդ հրատարակութեան գործում մեծ դեր խաղացին։ Գիտութիւնների Ակադեմիային կից գործող խորհրդաժողովը իր 1917 թ. մայիսի 11-ին կայացրած որոշումներով, ընդառաջելով ռուս ժողովրդի տասնեակ տարիների ընթացքում հասունացած ուղղագրական տենչերին, փոխեց գոյութիւն ունեցող ուղղագրութիւնը հետևյալ հիմունքներով։

Ա.) այբբենից հանեց այսպես կոչված ավելորդ տառերը: 1) ѣ տառը, փոխարինելով նրան е տառով (бес, вéник; лес, в дóме, крóме). Նույն ժողովը, կարծես զգալով իր առած փոփոխութեան կարևոր հետևանքները, ցանկալի գտավ, որ հարկավոր դէպքերում е-ի գլխին դրվի երկկէտը (ё) (все և всё, лён, ёж, вёл). Խորհրդաժողովի այս որոշումը ոչ ոքից չէ գործադրվում և չի էլ գործադրվի։

2) Բառերի վերջում դէն ձգեց ъ նշանագիրը, պահելով սակայն նույն նշանագիրը բառերի միջում իբրև զատիչ նշան (стол, столóм. բայց объявлéние, объяснéние, разъяснять, разъéзд, съезд). Այս կէտն էլ խախտում են, որի դէմ սակայն ձեռնհաս գիտուններ բողոքում են, ինչպէս ստորև կտեսնենք։

3) Հանեց ѳ տառը, փոխարինելով նրան ф տառով. фёдор, кáфедра).

4) Հանեց і տառը, փոխարինելով նրան и տառով (учáстие, Россия, дáльний).

5) Հանեց ижица (ѵ) տառը։

Բ) Սահմանեց կանոններ մի քանի վերջավորութիւնների մասին, այն է.

1) Գրել ածականների, բայածականների (причáстия) և դերանունների եզակի սեռականում -ого, -его, փոխանակ -аго, -яго (высóкого, десятого, ближнего, текущего, учáщего).

2) Գրել ածականների, բայածականների և դերանունների իգական և միջին սեռի յոգնակի ուղղական և հայցական հոլովներում -ые, -ие, փոխանակ -ыя, -ия (дóбрые сёстры, высóкие двéри, большие óкна).

3) Գրել իգակ. սեռի անձնական դերանվան եզակի սեռականում ее (её), փոխանակ ея (я видел её և я видел её брáта.

4) Գրել իգական սեռի յոգնակի ուղղական հոլովում они, փոխանակ онé.

5) Գրել իգական սեռում одни, одних, одним, одними, փոխանակ однé, однéх, однéм, однéми.

Իսկ óба, óбе թվական քանականների մասին խորհրդաժողովը ոչինչ չէ որոշել, որից պէտք է եզրակացնել, որ սրանց ուղղագրութիւնը մնում է ավանդականը (óба брáта, обóих брáтьев և óбе сёстры, обéих сестёр), ինչպէս և գրում են բանիմաց ռուսները։ Բայց արի տես, որ կան ռուս ուղղագրամոլներ, որոնք գրում են обóих сестёр, обóих сторóн...

Գ) Նախդիրների ուղղագրութեան մասին որոշեց. **без, вз, воз, из, низ, раз, рóз, через, чрез** նախդիրները **к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ** խուլ բաղաձայներից առաջ գրել **с**-ով (օրէնք безглáвый և бесконéчный, безбóжный և беспéчный; бездóмный և бестáктный; воззывáть և восстановить; безвóльный և бесфóрменный, бесхарáктерный, бесцéльный, бесчинство, бесшабáшный, бесщáдный).

Ահա ռուս նոր ուղղագրութեան հիմունքները (տ. Խոմուտով. Нóвый спрáвочный орфографический словáрь, стр. 389—90). Ինչպէս վերև տեսանք, կան ռուս ուղղագրամոլներ, որոնք շեղվում են նույնիսկ խորհրդաժողովի սահմանած այս ուղղագրութիւնից։ Այս երևույթի դէմ բողոքում են Խոմուտովն և

իր աշխատակիցները (տ. Орфограф. сл., стр. 417)։ Շախմատովը իր բառարանում բառերի միջում Ъ-ը պահպանել է և Ъ-ով գրված բառերը նրա բառարանում գըրված են ճիշտ իրենց տեղերում, ինչպես հին ուղղագրութեան ժամանակ։ Այսպես վարվել եմ և ես։ Բայց ուրիշները (տ. օր. «Популярный политсловарь Эльцина». Рабоч. издатдльство „Прибой"), ընդհակառակը, Ъ-ը միշտ փոխարինում են ապոստրոֆով։ Բայց այդ դեռ ոչինչ։ Կազմողները անծանօթ լինելով բառարանագրական տեխնիկային, բառերը այբբենական կարգով իրենց տեղերը չեն դնում, որով և դժվարանում է որոնվող բառերը գտնելը։ Այսպես Полит. словарь-ում **об'ект, об'ективный** բառերը դրված են **облигация** բառից վերև, այն ինչ նրանք պիտի դրված լինեին շատ քաշ, յամենայն դէպս **община** բառից ներքև ինչպես ունի Շախմատովը։

Ես տվի արդի ռուս ուղղագրութեան ընդհանուր պատկերը։ Այս կամ այն կէտում ուղղագրական շեղումները չեն փոխում ռուս լեզվի վեհութեանն և չեն առաջացնում ռուս մտավորականների մէջ անհաշտութիւն։

Այս բոլորը լավ։ Բայց դժբախտութիւնն այն է, որ ռուսերէն նոր ուղղագրութիւնը քարուքանդ արավ իմ քառորդ դար առաջ կազմած բառարանի բառակարգն ու և ինձ հարկադրեց, ահագին ժամանակ և եռանդ ծախսելով, վերակազմել այդ հսկայական գործը նոր ուղղագրութեամբ…

Առաջ եմ բերում ռուսերէն նոր, պարզակերպած այբբենը, որը բաղկացած է 31 տառից. **а б в г д е(ё) ж з и (й) к л м н о п р с т у ф х ц ч ш щ ъ(') ы ь э ю я.**

Բառարանս վերակազմել եմ նոր այբբենական կարգով։ Խնդրելի բառերը յաջողութեամբ գտնելու համար անհրաժեշտ է բառարանն գործ ածողների համար սերտել վերև առաջ բերած այբբենի դասավորութիւնն և ըստ այդ դասավորութեան էլ որոնել հարկավոր բառերը բառարանում։ Այլապէս նրանք դժվարութեամբ կը գտնեն խնդրելի բառերը և կամ բոլորովին չեն էլ գտնի։ Պէտք է առաջ բերած այբբենի դասավորութիւնը սերտել թվաբանական աղիւսակի պէս մանավանդ նոր սերունդը, որը գրագիտութիւնը սովորելով հնչական մեթոդով, յաճախ անծանօթ է մնում այբբենի դասավորութեանը։

Այժմ մի-երկու խօսք հայերէնի ուղղագրութեան մասին, որը ներկա գործում գերիշխող նշանակութիւն չունի։

Մ. Աբեղեանի արած այբբենական փոփոխութիւնները ռուս այբբենում արած փոփոխութիւնների թույլ և անյաջող արձագանքն են։ Մ. Աբեղեանն էս վերացրել է հայ այբբենից տառեր, այն է օ, է, յ, ւ, փոխարինելով վերջին տառը վ-ով, յ-ն հ-ով։ Շատ դժվար էր փոխարինել օ և է տառերը, որովհետև դրանց համապատասխան նշանագրեր հայերենում չկան, այն ինչ դրանց հնչիւնները գոյութիւն ունեն մեր լեզվում։ Եվ ահա ք. Մ. Ա. ո-ին յատկացրեց օ հնչիւնը, ե-ին է հնչիւնը, իսկ ո և ե բարդ հնչիւնները վերածեց իրենց բաղկացուցիչ մասերին, գրելով վո և յե։ Երևակայեցէք այսպիսի ռուսերեն ուղղագրութիւն՝ **йэ**рунда́ (**е**рунда́), **йу**ноша (**ю**ноша), **йа́**года (**я́**года), և կ'ստացվի ք. Մ. Աբեղեանի ուղղագրութիւնը..

Այս ուղղագրութիւնը մի անախորժ անակնկալ էր համարեա բոլոր հայ մտավորականների համար։

Եվ նրան ջնջեց խորհրդային հերթական նշանաբանն իսկ «Տնտեսման ռեժիմ» մի մահապարտ էր Աբեղեանի ուղղագրութեան համար։ Հերու հոկտեմբերին Երևան Լուսժողկոմի նախագահութեամբ տեղի ունեցավ բազմամարդ խորհրդակցութիւն հայերէնի ուղղագրութեան մասին։ Ընտրվեց 11 հոգուց բաղկացած ուղղագրական յանձնաժողով, որին յանձնարարվեց հայագէտների մասնակցութեամբ մշակել նոր ուղղագրութիւն ըստ տնտեսման ռեժիմի։ Աբեղեանի ուղղագրութեան մահավճիռը կարդացված էր։ Յանձնաժողովն այժմ արդէն իր գործերը վերջացրել և յանձնել է Կառավարութեանը, որն և հրատարակել է այդ գործերն առանձին տեղեկագրով։ Սպասվում է կառավարական դեկրետ։ Երկու տարի է, ինչ բաժանորդագրութիւն եմ բացել։ Բաժանորդներն այլևս չէին սպասում։ Եվ որովհետև բառարանը տպվում 50 տարվա համար, ես կարող էի այդ գործը տալ միայն պաշտօնական ուղղագրական Յանձնաժողովի մշակած ուղղագրութեամբ, ինչպես և արել եմ։

Երկրորդ հրատարակութեան մէջ մտել են բավական փոփոխութիւններ համաձայն մեր կեանքի պահանջներին։ Ամենից առաջ խստիվ անց է կացրած «տնտեսման ռեժիմի» սկզբունքը, որն այնքան լայն գործադրութիւն ունի մեր կեանքում։ Նայեցեք գեղեցիկ սեռի հագուստներին, որոնք վերևից անթև, իսկ ներքևից ծնկներից բարձր են։ Որքա՛ն միլիոններ է խնայում դրանով մեր կեանքի աղքատիկ բիւջէթը։ Դրանով չեն տուժում օրիորդի ո՛չ առողջութիւնն և ո՛չ էլ ամօթխածութիւնը։ Ընդհակառակը, նա

ուրախ է, որ ցուցադրել կարող է իր մարմնական հրապոյրները։

Այս սկզբունքով ղեկավարվելով, հանեցի բառարանից կենդանաբանական, բուսաբանական, հանքաբանական եւն բառերի լատիներէն տերմինները։ Առաջին հրատարակութեան մէջ շարունական բառարանագրութեան հետևողութեամբ անխախտ կերպով նշանակված էր բոլոր գոյականների քերականական սեռը։ Այս երկրորդ հրատարակութեան մէջ գոյականների սեռը նշանակված է միայն անհրաժեշտ դէպքերում։

Առաջին հրատարակութեան մէջ բառաշարքային բառերը անխախտ սկսվում էին գլխատառերով։ Երկրորդ հրատարակութեան մէջ, բացառութեամբ սակավաթիվ յատուկ անունների, նրանք բոլորը սկսվում են մանրատառերով։ Բառակարգի այս ձևն ահագին ուղղագրական դիւրութիւն է տալիս ընթերցողներին, որ լավ ըմբռնել է Շախմատովը։

Տնտեսման ռեժիմի այսպիսի անխնա անցկացումն անհրաժեշտ էր ոչ միայն նիւթականի, այլև բառարանի դիւրատարութեան (портати́вность) տեսակէտից։ Բառարանի դիւրատարութիւնն ահագին նշանակութիւն ունի։ Ես աշխատել եմ տալ մի բառարան, որ իր լիակատարութեամբ մրցէ Ս. Խ. Հ. Միութեան մէջ գոյութիւն ունեցող ամենալավ բառարանների հետ, բայց միևնոյն ժամանակ լինի դիւրատար (портати́вный), որպէսզի ընթերցողը կարողանա իր սիրած գիրքն իր հետ ման ածել։ Համբակ ընթերցողը գիրքը գնահատում է նրա ծավալով։ Որքան գիրքը հաստափոր է, այնքան էլ նրա հեղինակն խմաստուն և հանճարեղ է համարվում։ Որքա՛ն հեղինակներ կան, որոնք օգտվում են համբակների այսպիսի միամտութիւնից։ Իմ գործը կազմելիս ես այդ սին փառասիրութիւնից հեռու եմ մնացել։

Բառամթերքը սաստիկ ճոխացրել եմ։ Այս նոր հրատարակութեան մէջ մտել են ռուս և օտարազգի բազմաթիվ բառեր և ոճեր, նույնիսկ բառայապավումներ, օր. **вуз, ву́зовский, вик, допр, зарпла́та** և այլն։

Բառարանի թարգմանական մասն էլ ճոխացրած է։ Արդէն առաջին հրատարակութեան մէջ մտել էին բազմաթիվ ժողովրդական բառեր և դարձվածքներ։

Թիֆլիս, դեկտեմբեր 1927 թ.

Բայց կային ռուսերեն բառեր, որոնց համապատասխան հայերեն բառերը բացակայում էին։ Այս նոր հրատարակութեան մէջ այդ բառերը հայ գրականութիւնից քաղված և դրված են։ Առանձին ուշադրութիւն է դարձրած տերմինոլոգիայի վրա։

Ինձ նիւթ մատակարել են ռուս և հայ պարբերական մամուլն և գրականութիւնը։ Տեղի սղութեան պատճառով այդ բոլոր գրականութիւնն այստեղ առաջ բերելը հնարավոր չէ, ուստի և յիշում եմ միայն դրանցից գլխավորները։ Слова́рь Ру́сского языка́: второ́го то́ма вы́пуски IV—IX: тре́тьего то́ма вып. I.: четвёртого то́ма вы́пуски I—X и пя́того то́ма вып. I. Ро́ллов. Дикорасту́щие расте́ния Кавказа. Тифл., 1906 г. Медве́дев. Дикорасту́щие дере́вья и куста́рники Кавка́за. 3-ье изда́ние. Тифлис, 1919 г. Սահակ վարդ. Ամատունի. Հայոց բառ ու բան։ Վաղարշապատ 1912 թ. եւն։

Հայ բառարանագիրների մասին չարժէ խօսել։ Այժմ տեղից վեր կեցողը բառարան է կազմում։ Հայ գրավաճառութեան շուկան ողողել են բազմաթիվ ռուս-հայ և հայ-ռուս «մասնագիտական բառարանները»։ Դրանք բոլորն էլ իրար նման են։ Դրանցից ամեն մէկը ծիծաղի ու զվարճախօսութեան անսպառ աղբիւր է։

Երբ իմ առաջին հրատարակութեան առաջին տպագրական թերթի սրբագրութիւնը կարդաց անմոռանալի Լեոն Շանդեանը, իմ հրատարակութեան անշահախնդիր և անձնվէր աշխատակիցը, բացականչեց. «Այս բառարանից յետո այլևս ոչ ոք ռուս-հայ բառարան չի հրատարակի»։ Շանդեանի այս խօսքը մարգարէութիւն էր։ Անցան 27 ձիգ տարիներ, և ոչ ոք չը համարձակվեց ձեռնարկել ռուս-հայ լիակատար բառարանի գործին, իսկ ցանկացողների թիւն անհամար էր…

Ուրեմն հրաշքը կատարվեց։ Այսօր իմ ազնիվ բաժանորդները, իմ գործի լավագոյն բարեկամները, ստանում են բառարանիս I պրակը։ Շուտով նրանք կը ստանան նաև միւս մասերը։

Նրանք իմ հանդէպ ունեն մի բարոյական պարտականութիւն. օգնել ինձ խորհիրենց բարի ուրդներով և աշխատել իրենց շրջանում բաժանորդներ գտնել։

Ց. Դաղբաշեան

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐՆ ՈՒ ԻՐԵՆՑ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ա. *արական։*
ազգգ. *ազգագրական։*
ալգ. *ալգեբրական։*
ած. *ածական։*
ածբ. *աստվածաբանական։*
ածշ. *աստվածաշնչից։*
ած. ստ. *ածական ստացական։*
ամր. *ամրոցական։*
այգգ *այգեգործական։*
անգ. անգլիերեն։
անգործ. *անգործածական։*
անդր. *անդրադարձ բայ։*
անեզ. *անեզական։*
անհ. *անհոլովելի։*
անյգ. *անյոդնական։*
անշ. *անշունչ առարկա։*
անսնբժ *անասնաբուժական։*
անց. *անցյալ (ժամանակ)։*
աշխ. *աշխարհագրական բառ։*
ապ. *ապառնի։*
առսպ. *առասպելաբանական։*
աստղ. *աստղաբաշխական։*
ավ. *ավետարանից։*
ատղձ. *ատաղձագործական։*
ար. արաբերեն։
արվ. *արվեստագիտական։*
բ. *բուսաբանական։*
բժ. *բժշկական։*
բղդտ. *բաղդատական (աստիճ.)։*
բյած. *բայածական* (причáстие).
բյմկբ. *բայմակբայ* (деепричáстие).
բյմն. *բայամանիկ։*
բնխ. *բնախոսական։*
բնստ. *բանաստեղծական։*
բորս. *բորսային։*
գ., գերմ. գերմաներեն։
գ.-հր. գերմաներեն-հրեարեն։
գեոդ. *գեոդեզիական։*
գղարվ. *գեղարվեստագիտական։*
գդտ. *գյուղատնտեսական։*
գռ. *գռեհկական բառ. գռեհկաբար։*
գվ. *գավառական։*
գրդր. *գերադրական (աստիճ.)։*
գրծր. *գործարանական։*
գրծ. հոլ. *գործիական հոլով. գործ. հոլովով։*
դիմգ. *դիմազուրկ։*
դիպ. *դիպլոմատիական։*
դիվն. *դիվանագիտական։*
դղգ. *դեղագործական։*
դպր. *դպրոցական։*
դստ-բժ. *դատաստանական-բժշկական։*
դր. աստ. *դրական աստիճան։*
դրբն. *դարբնոցային։*
դրձ. *դերձակային։*
դրն. *դերանուն։*
դրն. անձ. *դերանուն անձնական։*
դրն. հրց. *դերանուն հարցական։*
դրն. յր. *դերանուն յարաբերական։*
դրն. ստ. *դերանուն ստացական։*
դցբ. *դիցաբանական։*
եբ. եբրայեցերեն։
եզ. *եզակի։*
եկ., եկ. պտ. *եկեղեցական, եկ. պատմական բառ։*
եկ. սլ. *եկեղեցական-սլավոներեն։*
երժ. *երաժշտական։*
երկ., երկթղ. *երկաթուղային։*
երկրբ. *երկրաբանական։*
երկրչփ. *երկրաչափական։*
թ., թթ. թաթարական։
թղթ. *թղթախաղում գործածական։*
թռչ. *թռչնաբանական։*
թվբ. *թվաբանական։*
թվկ. ան. *թվական անուն։*
թվկ. դս *թվական դասական։*
թվկ. հվ. *թվական հավաքական։*
թվկ. քնկ *թվական քանակական։*
թտ. *թատրոնական։*
թր. թուրքերեն։
ժղվ. *ժողովրդական։*
ժղվ. բնհ. *ժողովրդ. բանահյուսական։*
ի. *իգական։*
իսպ. իսպաներեն։
իտ. իտալերեն։
իրվբ. *իրավաբանական։*
լ. լատիներեն։
լեզվբ. *լեզվաբանական։*
լհ. լեհերեն։
լռնգ. *լեռնագործական։*
լսնկ. *լուսանկարչական։*
խհն. *խոհանոցային։*
ծննդբ. *ծննդաբանական։*
ծ., ծվգ. *ծովագնացական։*
ծվմ. *ծովամարտական։*
կ. *կենդանաբանական։*
կելտ. կելտերեն։
կզմխ. *կազմախոսական։*
կթնտ. *կաթնատնտեսական։*
կիրգ. կիրգիզերեն։
կնսխ. *կենսախոսական։*
կշեգ *կաշեգործական։*
կշկկ. *կոշկակարական։*
կոչկ. *կոչական հոլով։*
կովկ. *Կովկասում գործածական։*
կտկվ *կատակավ։*
կրկն. *կրկնական բայ։*
հ. *հանքաբանական։*

հեգն. *հեգնական բառ. հեգնորեն։*
հեռգր. *հեռագրական։*
հիւս. *հիւսիսում գործածական։*
հր. հոլանդերեն։
հյց. *հայցական հոլով. հայց. հոլովով։*
հնց. *հնացած։*
հշվպ. *հաշվապահական։*
հոգբժ. *հոգեբուժական։*
հոգեբ. *հոգեբանական։*
հս. *ա) հասարակ սեռի. բ) հասարակ բայ։*
հվ. *հավաքական։*
հրետ. *հրետանում* (артиллéрия) *գործծ։*
հրմ. *հրամայական։*
հրվ. *հարավում գործածական։*
ղլմ. *ղալմուխերեն։*
ճպ. ճապոներեն։
ճրտս. *ճարտասանական բառ։*
ճրտրգ. *ճարտարագիտական։*
ճրտրպ. *ճարտարապետական։*
մ. *մակբայ։*
մթմ. *մաթեմատիկական։*
մթմ. աշխ. *մաթեմ. աշխարհագրական։*
մնկբ. *մանկաբարձական։*
մնկկ. *մանկական։*
մղմ. *մեղմական։*
մղվբ. *մեղվաբուծական։*
մոնղ. մոնղոլերեն։
մուրհ. *մուրհակագիտական։*
մջ. *միջարկություն։*
մս. *մասնիկ։*
մտղգ. *մետաղագործական։*
մրդխ. *մարդախոսական։*
մրքս. *մարքսիզմում գործածական։*
մքնգ. *մեքենագիտական, մեխանիկական։*
յ. *յոգնակի։*
յն. յունարեն։
յվել. *յավելական։*
ն. *ներգործական (բայ)։*
նխդ. *նախդիր։*
նխտ. *նախատական բառ. նախատական մտքով։*
նկ. *նկարչական։*
նորբ. *նորաբանություն։*
նվ. *նվազական։*
նրկ. *ներկա։*
շ. *շաղկապ։*
շնչ. *շնչավոր (առարկա)։*
որս. *որսորդական։*
ուկր. ուկրայիներեն։
ունգ. ունգարերեն։
չ. ա) չեզոք բայ. բ) չեզոք (միջին) սեռի։
պ. պարսկերեն։
պալեոնտ. *պալեոնտոլոգիական։*
պտմ. *պատմական։*
պոստ. *պոստային։*
ռադ. *ռադիո։*
ռզմ. *ռազմագիտական։*
ռմ. *ռամկական. ռամկաբար։*
ռում. ռումիներեն։
Սիբ. *Սիբիրում գործծ։*
սկվ. գործծ. *սակավ գործածական։*
սհմ. *սահմանական (եղանակ)։*
սպ. ռս սպիտակ ռուսերեն։
սռկ. *սեռական հոլով. սեռակ. հոլովով։*
վիրբ. *վիրաբուժական։*
վճռ. *վաճառականական։*
Վոլգ. *Վոլգայի մոտերքը գործծ.*
վր. վրացերեն։
տեղգր. *տեղագրական։*
տեղկ. *տեղական։*
տղչփ. *տաղաչափական։*
տճ. տաճկերեն։
տպ. *տպագրական։*
տրկ. *տրական հոլով. տրակ. հոլովով։*
տրմ. *տրամաբանական։*
փլխ. *փիլիսոփական։*
փղ. *փաղաքշական։*
փոխդ. *փոխադարձ (բայ)։*
փորգ. *փորագրական։*
քղ. *քաղաքական։*
քմ. *քիմիական։*
քնդ. *քանդակագործական։*
քր. *քերականական։*
օդեր. *օդերևութական։*
օդն. *օդանավական։*
օժն. բ. *օժանդակ բայ։*
ֆ. ֆրանսերեն։
ֆզ. *ֆիզիքայում գործծ.*
ֆն. *ֆինանսական։*
ֆոն. *ֆոնետիկական։*

* *ցույց է տալիս բառի փոխաբերական (այլաբանական) նշանակությունը։*

‘ ’ *(ներհակ ստորակէտներ)։ Սրանց մէջ գրված են ժողովրդական, գավառական և ռամկական բառերը։*

[ ] *(անկյունավոր փակագծեր)։ Սրանց մէջ գրված բառերն և բառամասերը լոկ բացատրական նշանակություն ունին։*

‖ *(երկգծիկ)։ Բառը բաժանում է երկու մասի, որի առաջին մասը հետևյալ համարմատ բառերում չէ կրկնվում (տեղ խնայելու նպատակով)։*

Բառի մի քանի նշանակությունները ցույց են տրված արաբական թվերով **(1, 2, 3...)** *Իսկ եթէ բառերը տարարմատ և կամ խիստ տարանշանակ են, նրանց առաջ գրված են հռոմէական թվեր* (I, II, III...)

Բառարանում մէջէմէջ մի քանի բառեր կրճատված են պատահում, օր առհ.=առհասարակ. առծ.=առած. արտս.=արտասանվում է. դարձվ.=դարձվածք. եյն.=եայլն. հմմ.=համեմատել. հկ., հկակը=հակառակը. Մնվդ.=մանավանդ. սովբր.=սովորաբար. տ.=տեսնել. փոխնկ=փոխանակ. օր.=օրինակ[ի համար] և այլն։

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ՊԷՏՔԷ ԿԱՐԴԱԼ ԲԱՌԱՐԱՆԸ

Արդէն նախարանում յիշեցի, որ տեղ խնայելու համար բառարանումս անհագին կրճատումներ եմ արել: Թէպէտև այդ կրճատումները շարքային ընթերցողներին.ևս հասկանալի են, այնուամենայնիվ հարկ եմ համարում այստեղ մի քանի տող տաշ բերել բառարանիցս, տալով նրա լրիվ ընթերցանութիւնը:

Եր. **4—5** տպված է:

а́дрес ֆ. (յ. адреса́, о́в) *ադրէս.* **1.** *հասցէ.* **2.** *ուղերձ, ձօն. խնդրագիր.* а́.-календа́рь *հասցէմատեան.* **са́нт** **1.** *հասցէագրող.* **2.** *մուրհակատու.* **-са́т** գ. *ադրէսատ, հասցէատէր.* **-(а́-)сный** ած. *հասցէա.* а́. стол *հասցէատուն.* а́—ая кни́га *հասցէագիրք.* **-сова́ние** *հասցէագրելը. ուղղելը (դէպի).* **-сова́ть** (-су́ю -ю́т) ն. **1.** *հասցէագրել.* а́ письмо́, посы́лку; **2.** кого́ куда́, к кому́ *մէկին մի տեղ, մէկի մօտ ուղղել.* **-ся** անդ. к кому́, куда́ *դառնալ, դիմել մէկին կամ մի տեղ:*

адря́с թ. *ադրեաս (գործվածք):*

а́д|ски մ. *սաստիկ կերպով.* скуча́ть а́.; **-ский** ած. *դժոխքի, դժոխային, զարհուրելի.* а́—ая ску́ка; а́—ая рабо́та; а́—ая маши́на *դժոխամեքենա.* а́. ка́мень հմ. *դժոխաքար, խարիչ քար:*

адуля́р հ. *ադուլար:*

адъю́нк|т լ. *ադյունկտ.* **1.** *կրտսեր ուսուցչական.* **2.** *բարձրական պաշտօնի օգնական.* **-тский** ած. *ադյունկտի.* **-тство**, **-ту́ра** *ադյունկտութիւն...*

Եր **4—5** պէտք է կարդալ:

а́дрес ֆ(րանսերէն բառ) (յոգնակի адреса́, о́в) *ադրէս.* **1.** *հասցէ.* **2.** *ուղերձ, ձօն. խնդրագիր.* а́(дрес) - календа́рь *հասցէմատեան.* (**адре**)**са́нт** **1**, *հասցէագրող.* **2.** *մուրհակատու.* -(**адре**)**са́т** գ(երմաներէն բառ) *ադրէսատ, հասցէատէր.* (**а́дре**)**сный** ած(ական անուն) *հասցէա→.* а́(дресный) стол *հասցէատուն.* а́(дресн)ая кни́га *հասցէագիրք.* (**адре**)**сова́ние** *հասցէագրելը. ուղղելը (դէպի).* (**адре**)**сова́ть**) (адре)су́ю, (адре)су́ют) ն(երգործական բայ) **1**, *հասցէագրել.* а(дресова́ть) письмо́, посы́лку; **2**, кого́ куда́, к кому́ *մէկին մի տեղ, մէկի մօտ ուղղել.* (**адресова́ть**)**ся** անդր(ադարձ բայ) к кому́, куда́ *դառնալ, դիմել մէկին կամ մի տեղ:*

адря́с թ(աթարերէն բառ) *ադրեաս (գործվածք):*

а́д|ски մ(ակբայ) *սաստիկ կերպով.* скуча́ть а́(дски) *սաստիկ կերպով տխրել)* (**а́д**)**ский** ած. *դժոխքի, դժոխային, զարհուրելի.* а́(дск)ая ску́ка (*զարհուրելի ձանձրութիւն*). а́(дск)ая рабо́та (*դժոխային աշխատանք*). а́(дск)ая маши́на *դժոխամեքենա.* а́(дский) ка́мень հ(իմիական բառ) *դժոխաքար, խարիչ քար:*

адуля́р հ(անքաբանական բառ) *ադուլար:*

адъю́нк|т լ(ատիներէն բառ) *ադյունկտ.* **1**, *կրտսեր ուսուցչական.* **2**, *բարձրական պաշտօնի օգնական.* (**адъю́нк**)**тский** ած(ական անուն) *ադյունկտի.* (**адъю́нк**)**тство**, (**адъю́нк**)**ту́ра** *ադյունկտութիւն...*

Այս օրինակից ընթերցողը պարզ տեսնում է, թէ ինչ ծավալ կ'ունենար բառարանը, եթէ ևս այսպիսի կրճատումներ արած չլինէի:

А, а — Ա, ա

I. **а** շ. *այլ, իսկ, բայց.* не верти́сь, а говори́ пра́вду—*այլ ասա ճշմարտութիւնը.* а то *այլապէս, եթէ ոչ.* не сме́йте итти́ за мной, а то я рассержу́сь; а не *և ոչ թէ.* хозя́ин я, а не ты; а ведь *չէ՞ որ.* а ведь я его́ вида́л где-то!

II. **а** մջ. **1**, *այնպէս չէ՞. այո՞.* хорошо́ ведь и э́то? А? *բայց այդ էլ լաւ է, չէ՞, այնպէս չէ՞.* а? э́то вы? *այդ դո՞ւք էք, հա՞.* **2**, *ահա՜. ո՜հ, ա՜յ.* а! тепе́рь ви́жу мою́ поги́бель *ո՜հ, այժմ տեսնում եմ իմ կորուստը.* а! бо́льно! а мне не не бо́льно? а! тепе́рь понима́ю; а! вы вое́нный! де́душка! а де́душка! *պապիկ, ա՜յ պապիկ:*

аа մջ. *ահա՜. ա՜յ.* аа! вперёд не ста́нешь лгать.

ааро́нова борода́ ա. Аро́нова борода́.

аба́ արբ. **1**, *հաստ ասխտակ մահուդ.* **2**, *արաներից կարած պատմուճանը:*

абажу́р ֆ. *աբաժուր.* **1**, *լուսակալ, լուսարգելք, լուսամփոփ.* **2**, նորոգ. *առանձին կողմնաթեւուր լուսատու պատուհանը:*

аба́з(с) *աբասի (20 կոպ. արժաթէ դրամ:*

абаза́ **1**, նկ. *աբազա (Կովկասի հիւսիսում բնակվող ցեղ).* **2**, *խառաշանչ, վաճառական արևելեան քամի Սև ծովի վրա:*

аба́ка ր. *աբակոս.* **1**, *սիւնագլխի վրա դրված հաշվետախտակ հների.* **2**, *մի տեսակ հաշվեգործիք, գործածական արևմտեան երկրներում.* **3**, նորոգ. *քառանկիւնի սալ, որ անմիջապէս սիւնի գլխին է դրվում:*

абба́|т իտ., **-тик** նկ. *աբբա, աբբահայր. վանահայր կաթոլիկ վանքի.* (մնմ. а́вва); **-ти́сса** *աբբայուհի, կաթոլիկ կուսանոցի մայրապետ.* **-тский** ած *աբբայի, աբբայական.* **-тство** *աբբայութիւն.* **1**, *կաթոլիկ վանք իր կալվածներով.* **2**, *աբբայութիւն, վանահայրութիւն:*

абдика цио́нный акт *հրաժարագիր (իշխանությունից).* **-ция** ր. *հրաժարական, հրաժարում (իշխանութիւնից):*

абдо ме́н ր. բժ. *փոր.* **-мина́льный** ած. *փորի, փորա— |ցավ, ցանկ:*

абеве́га *այբբեն, այբբենական ցու—*

аберра́ция ր. ֆզ. և աստղ. *շեղում, խոտորում:*

а́бзац **1**, տպգ *բաց. տողագլուխ.* **2**, *պարբերութ.* **3**, նորոգ. *պատի մէջ ներս դրծած տեղ, խորշ, խոռոչ:*

аби́нный ած. *արտաքին:*

абисси́|нец, **-нца** *հաբեշցի, եթովպացի.* **-нка** *հաբեշուհի, եթովպացի կին.* **-нский** ած. *հաբեշական, եթովպական:*

абитурие́нт ր. *շրջանավարտ, ընթացավարտ, ուսումնավարտ (միջնակարգ ուսումնարանի):*

аблака́т *աբլակատ, ծակ փաստա— |բան:*

аболициони́ст ր. *աբոլիցիոնիստ, վերացնող (օր. մահվան պատժի, ստրկութեան):*

або неме́нт ֆ. *աբոնեմենտ, կանխավճարում (օր. թատրոնական օթեակի որոշ դեպքում).* **-неме́нтный** ած. *աբոնեմենտի.* **-не́нт** *կանխավճարող.* **-ни́рование** *կանխավճարելը.* **-ни́ровать** (-ни́рую, ют) ն. *կանխավճարել, որոշ դեպքում նախօրոք վարձել, բռնել (տեղ թատրոնում և այլն).* **-ся** անդր *կանխավճարել, կանխագրվել* а. на теа́тр, на конце́рт, на газе́ту; **-ниро́вка** *կանխավճարելը, -ձում:*

абор да́ж ֆ. *ծովարունամարտ.* **-да́жный** ած. *ծովարունամարտի.* а—ое сраже́ние *ծովարունամարտ (որի ժամանակ թշնամի նավերը նախ միմեանց բռնում, ճանկում են).* **-ди́ровать** (-рую, -ют) չ. ծովկ. *թշնամու մարտանավը բռնել ճակատամարտ տալ:*

абориге́ны ա. յ ր. *բուն բնիկներ, նախնական բնակիչներ:*

або́р|т ր. գ.ա. բժ *վիժում, վիժվածք.* произвести́ կմ устро́ить а. *վիժում առաջացնել, վիժել տալ.* **-ти́вный** ած. *վիժեցուցիչ, վիժում առաջացնող.* а—ое сре́дство.

абракада́бра պ.-եբ. *աբրակադաբրա (կախարդական խոսք). բանդագուշանք. անհեթեթութիւն:*

абревиату́ра ր. **1**, *բառայապաւում.* **2**, երժ. *յապավման նշան:*

абре́|к աբրեկ (կովկասեան բնաֆնդիր լեռնարնակ). ռմ. աւազակ. **-че-ство** աբրեկութիւն, բնախնդրութիւն. ռմ. ավազակութիւն:

абрико́|с ֆ. ծիրան. ծիրան[են]ի. **-сный** ած. ծիրանի. **-совка** ծիրանի օշարակ:

а́брис հր. շրջագիծ, ուրվագիծ, ուրվանկար. յատակագիծ: [լիք:

абсе́нт ֆ. օշինդր (ոգելից ըմպե-

абсентеизм անգ. աբսենտեիզմ, հայրենամոռացութիւն, կալվածքամոռացութիւն. տարակայութիւն, բացայութիւն. а. избира́телей ընտրողների բացակայութիւնը, ընտրութիւններին չը

абси́ды տ. апси́да. [մասնակցելը:

абсолю́|т փիլ.սկզբնապատճառ (ամենի), բացարձակը. **-ти́зм** ֆ. **1**, բացարձակապետութիւն, ինքնակալութիւն. **2**, փիլ. անսահմանութիւն, բացարձակութիւն. **-ти́ст** ֆ. բացարձակապետական. **-тно** մ. բացարձակապէս,-կարար. **-тность** ի. բացարձակութիւն, բացառիկութիւն. **-тный** ած. ը. բացարձակ, բացառիկ. а. вес բուն կշիռ (հկ. տ. уде́льный вес).

абстра́|кт 1, վերացական բան, գաղափար. **2**, երժ. խուփ (երգեհոնի). **-ктный** ած. ը. վերացական. **-кция** արտորակցիո, վերացականացնում, -կանութիւն:

абсу́рд ր., **-ность** ի. անհեթեթութիւն, անտեղի բան, խօսք. **-ный** ած. անհեթեթ:

абсце́сс ր. բժ. թարախապալար:

абули́я յն. անկամութիւն, կամազրկութիւն: [а́—а հէնց սկզբից:

а́бцуг գ. բղր. գոյգ. с пе́рвого

а́бшид գ. **1**, հրաժարական. պաշտօնաթողութիւն. **2**, պաշտօնաթողութեան թուղթ:

а́бшнит գ. տ. ретраншеме́нт.

абы́з թթ. արիզ, մոլլա [խիք:

ава́ль ш. ֆ. վճ. մուրհակային երաշ-

аванга́рд ֆ. **1**, ռզմ. ավանգարդ, առաջապահ զօրք. **2**, ծ. առաջատարմ. **-ный** ած. ավանգարդի:

аван|за́л, **-за́ла** ֆ. նախադահլիճ:

аванпо́рт ֆ. նախածոց, նախախորշ:

аванпо́ст ֆ. ռզմ. ավանպոստ, առաջնապահակ. *նախապատնէշ. *а. про́тив ди́ких по́лчищ 'Азии; **-ный** ած. ավանպոստի:

ава́н|с ֆ. ավանս, կանխավճար, կանխավճար. вы́дать сто рубле́й а—а կմ а—ом հարիւր ռ. կանխավճար տալ. ава́нсы յ. հաշտութեան, բարեկամական քայլեր. де́лать ава́нсы; **-си́ро-вать** (-рую, -ют) **1**, ն. кого́, что մէկին, մի հիմնարկի ավանս տալ, կանխավճար յատկացնել. **2**, չ. кому́-либо դէպի մէկը հաշտութեան քայլեր անել. **-совый** ած. ավանսի, -սային:

авансце́на ֆ. թտր. նախաբեմ (վարագոյրի և օրկեստրի մէջ):

аванта́ж ֆ. յարգ, առավելութիւն, գերադանցութիւն. **-ный** ած. յարգի, պատվական, պատկառելի. а. вид պատկառելի տեսք:

авантю́|ра ֆ. արկած, արկածախնդրութիւն. **-ри́зм** արկածախնդրականութիւն. полити́ческий а.

авантюри́|н ֆ. արվ. ավանտուրին. **1**, արվեստական քար. **2**, հնք. կվարց, ոսկեկայծ. **-нный, -новый** ած. ավանտուրինի:

авантюри́|ст ֆ. **-стка** արկածախնդիր, -դրուհի, բաղդախնդիր, -դրուհի:

авари́йный ած. ծ. և օդն. արկածի, վնասի, ղենի:

I. **авари́я** իտ. ծ. և օդն. ավարիա, արկած, վնաս, ղեն (նավին, օդանավին կամ իրենց բեռնը հասած):

II. **авари́я** գ. նավահանգիստ մտնող նավից առնվող մաքս [ба́т.

а́вва արբ. հայր, աբբահայր. հմմ. аб-

а́вгиевы коню́шни առասպ. ավգեան ախոռանոցներ, գոմեր. *խիստ աղտոտ հիմնարկ. чи́стка а́вгиевых коню́шен. [տեսա:

авги́|т հ. հրատ. **-товый** ած. հրա-

авгу́р ր. հավահարց, հավաղէտ. *խաբեբա:

а́вгу|ст ր. օգոստոս. **-сте́йший** ած. օգոստափառ. **-**(а́в-)**стовский** ած. [օգոստոսի:

авди́тор տ. аудито́р.

авдо́тька 1, կ. կարմրոտ ճահճային կտցար. **2**, կ. յապող. **3**, (յճ. յ. авдо́тьки) բ. ձկլի:

аве́рс ր. առաջին (պատկերավոր) երես (դրամի, մեդալի):

аверья́н տ. валерья́на.

авиа́|тика տ. авиа́ция; **-тор** ր. օդանավորդ. **-торша** օդանավորդուհի:

авиахи́м (авиа́ция и хи́мия) նոր. ավիաքիմ:

авиа|цио́нный ած. օդանավութեան. **-ция** ր. օդանավութիւն:

ави|ва́ж ֆ. ավիվաժ. **1**, գիպակեղենին վառ գույն տալը. **2**, սնդկելը (անագի թերթերը). **-ви́ровать** (-рую -ют) ն. կենդանացնել:

ави́|з տ. адви́з; **-зи́ровать** (-рую -ют) ն. տեղեկացնել. **-зо** ш. անն. իտ. ավիզո (տեղեկատու նավ):

авио|заво́д նոր. օդանավերի գործարան. **-ма́тка** մայր (մեծ) օդանավ, օդանավակիր:

авиомеха́ни|к ավիոմեխանիկ, օդանավութեան գործին գիտակ անձ. **-ка** ր. ավիոմեխանիկա, (օդանավութեան գիտութիւնը):

авио|ста́нция ր. օդանավութեան կայան. **-строительство** օդանավային շինարարութիւն. **-фло́т** օդատորմիղ:

аво́сь| 1, մ. գուցէ, իցէ թէ, թերևս. **2**, չ. և ш. պատահմունք, բաղդ. наде́яться на а.; аво́сь-ли́бо տ. аво́сь; **-ка** հս., **-ник** թէական, թույլ, անգայ, բօշ մարդ. **-ничать** չ. յույսը պատահմունքի վրա դնել, անգայութիւն, բօշութիւն անել:

Авраа́мово де́рево տ. прутня́к 2; А—во ло́но ածճ. գոգն Աբրահամու:

авра́|л անգ. ծ. հանրային աշխատանք, վարժութիւն. **-лить** (-лю -лят) չ. հանրաբար աշխատել. **-льный** ած. **1**, հանուր, հանրային. **2**, հեգ. անհանգիստ, անդնջում:

авра́н բ. կարմիր տերեփուկ. а. апте́чный շնորհախոտ. а. ди́кий տ. блага́ть 5.

аври́кула բ. արջականջ, քնարբուկ:

аврипигме́нт տ. аурипигме́нт.

авро́ра ր. արշալույս, արևածագ:

авры́нь ի. բ. ջրաղ:

авскульта́нт ր. հնգ. կրտսեր անդամ ուսումնական և գրական ընկերութեան:

австе́рия րհ. պանդոկ (Պետրոս I-ից մացրած հմմ. тракти́р). [լիական:

австрали́йский ած. ավստրա-

австра́льный ր. ած. հարավային:

авст|ри́ец, -ри́йца ավստրիացի. **-ри́йка** ավստրուհի. **-ри́йский** ած. ավստրիական. **-ря́к**, а́, **-ря́чка** տ. австри́ец, -ри́йка; **-ро-ве́нгерский** ած. ավստրո-հունգարական:

автенти́|ческий, **-чный** յն. ճիշտ, ճշգրիտ, իսկական, հարազատ:

автоба́за ֆ. ավտոմոբիլային իրերի պահեստարան:

автобиогра́фия յն. ինքնակենսագրութիւն: [ավտոմոբիլ

авто́бу́с ր. ավտոբուս, հանրային

автоге́нная сва́рка ավտոգեն զոդում (մետաղների):

авто́граф յն. **1**, ինքնագիր, ձեռագիր. **2**, ինքնագիր մեքենա:

автогра|фи́ческий ած. նույնագրութեան. **-фия** յն. նույնագրութիւն. **-фный** տ. автографи́ческий.

автодафе́ տ. аутодафе́.

автодида́к|т յն. ինքնուս. **-ти́ческий** ած. ինքնուսի:

автоинокуля́ция յն.-լ. բժ. ինքնավարակում:

автокефа́|лия յն., **-льность** ի. եկ. ինքնագլխութիւն. **-льный** ած. ինքնագլուխ. а—я це́рковь.

автокра́|т ինքնապետ, ինքնակալ. **-тия** յն. ինքնապետութիւն, ինքնակալութիւն:

автома́|т յն. ավտոմատ (ինքնաշարժ մեքենա մարդու կամ կենդանու տեսքով). **-ти́зм** ինքնաշարժողութիւն. **-ти́ческий, -тный** ած. ինքնաշարժ. ինքնաբերական: [ռապանը

автомедо́н կցկվ. ավտոմեդոն, կա-

автомо|били́зм ավտոմոբիլային սպորտ. **-би́ль** ш. ր. ավտոմոբիլ (ինքնաշարժ կառք). **-би́льный** ած. ավտոմոբիլային. а—ая го́нка, а. пробе́г ավտոմոբիլային արշավ, մրցարշավ:

автомоли́т հ. ավտոմոլիտ, ցինկային շիկաքար:

автоно|ми́ст ինքնօրինութեան կողմնակից. **-ми́я** յն. ինքնօրինութիւն, ինքնավարութիւն. **-мный** ած. ինքնօրէն, ինքնավար:

автопси́я տ. аутопси́я.

а́втор ր. հս. հեղինակ:

автори|за́ция ֆ. լիազորում,-րութիւն. թույլատրութիւն. **зи́ровать** (-рую -ют), **-зова́ть** (-зу́ю -ют) ն. ֆ. լիազորել. թույլատրել. а—зо́ванный перево́д հեղինակի համաձայնութեամբ արած թարգմանութիւն:

авто|сообще́ние ավտո[մոբիլային] հաղորդակցութիւն. **-тра́нспорт** ավտո[մոբիլային] փոխադրութիւն:

автохто́ны տ. Абориге́ны.

I. **ага́** մջ. ահա, ահա թէ ինչ:

II. **ага́** ш. թր. աղա:

ага́ва բ. ամերիկեան ագավի, պերճածաղիկ (հարիւրամեան հալվէ):

агала́ры ш. յ. թր. աղալարներ:

агальматоли́т հ. պատկերաքար:

ага́пы ի. յ. ագապ, սիրո սեղան:

ага́рик լ. ագարիկոն, ծալքաւոր սունկ: [մահմեդականներ

агаря́не, -н ш. յ. հագարացիներ,

ага́|т հ. ագատ. **-тный, -товый** ած. ագատի, -տէ:

а́ггел եկ. չար ոգի, դև:

аггрега́т տ. агрега́т.

а́ген|т գ. ագենտ. գործակալ. **-тский** ած. ագենտային. **-тство**, **-ту́ра** ագենտուրա, գործակալութիւն. **-ту́рный** ած. ագենտուրային:

агиа́сма յն. եկ օրհնած ջուր:

агио|биогра́фия յն. սրբերի կենսագրութիւն. **-гра́фия** յն. սրբագրութիւն. **-ло́гия** յն. սրբախօսութիւն:

аги|та́тор ր. ագիտատոր, պայքար մղող. **-тацио́нный** ած. ագիտացիոն, պայքարման. а—ая литерату́ра; **-та́ция** լ. ագիտացիա, պայքար. **-ти́-**

ровать (-рую -ют) չ. պայքարել, պայքար մղել. **-тпроп** (агитацион. пропаганда) նոր. ագիտպրոպ:

áглицкий հնց. ռմկ. տ. английский.

агломерáт ր. **1**, հ. շեղջաքար, կուտակաքար. **2**, խառնակույտ, խառնաշեղջ:

агнáты ա. յ. ր. ագնատներ:

áг|нец, нца եկ. ալ. **1**, գառ. **2**, օրհնած նշխարաման. á. бóжий գառն աստծու. á. непорóчный s. прутняк 2; **-ница** եկ. ալ **1**, էգ գառ. **2**, եկ. անբասիր կամ նահատակ կույս:

áгновы вéтви ի. յ. Երուսաղեմի ուռենու ոստեր:

аго|нúровать (-рую -ют) չ. կռվել, մաքառել մահվան դեմ, հոգեվարքի մեջ գտնվել. **-ния** յն. մահվան ճգնաժամ, հոգեվարք: [գարդ:

аграмáнт ֆ. ագրամանտ, երրա-

агрá|рии ա. յ ղ. հողատերեր, կալվածատերեր. **-рный** ած. ագրար, հողային, հողատիրական. а· вопрóс.

агрáф ֆ. **1**, ագրաֆ, կարթ, ճարմանդ. գլխարկի կոկարդը. **2**, հնտղ. կապքար (կամարի):

агрегáт ր. **1**, շեղջ, կույտ, կուտակություն. **2**, ագրեգատ, մեքենա:

агре|ссúвный ած. ր. ագրեսիվ, յարձակողական. а—ая полúтика; **-ссия** յարձակում:

агрикультý|ра ր. հողագործություն. **-рный** ած. հողագործական. а—ая тéхника.

агро|нóм ագրոնոմ, ուսյալ հողագործ, հողագետ կամ գյուղատնտես. **-номúческий** ած. ագրոնոմիկ, հողագիտական, գյուղատնտեսական. **-нóмия** յն. ագրոնոմիա, հողագիտություն, գյուղատնտեսություն. **-пýнкт** (агрономúческий пункт) նոր. ագրոկետ:

агý, агýленьки, агýнечки, агýнюшки ձղ. ագու. агý, не плачь.

ад դժոխք, սանդարամետք:

адáжио իտ. երժ. **1**, մ. մեղմ, հանդարտ. **2**, անհ. մեղմանվագ պիեսա:

адамáн|т հ. ադամանդ, ալմաստ. **-товый** ած. ադամանդե. *անողորմելի:

адáмов, а, о ած. Ադամի, Ադամա. а—а бородá ր. ա) մետաքսաբույս. բ) բասու տերեփուկ, նաշտ. а—а головá ր. մուգածաղիկ. а—а смóква ր. մակց (մոզ), Ադամախնձոր. а—о я́блоко ր. **1**, բաղդրահամ կիտրոն. **2**, դրախտախնձորի. **3**, կզմխ. ադամախնձոր (խոչափողի վերին, դուրս ցցված մասը), խոչակ:

адансóния տ. баобáб. [թյուն:

адáт ադաթ, ավանդական սովորու-

адвé|нт ր. անդ, պաշտոն. **-тúвный** ած. ֆ. մանրավոր, պատահական. **-тúзм** հետերոդոքսություն. **-тúст 1**, գաղութական (Ք-սի 2-րդ գալստյանն սպասող ադվենդավոր). **2**, հետերոդ, նորադարձ: [կան. а—ое речéние.

адвербиáльный ած. մակբայա-

адвú|з իտ. վճ. ծանուցագիր, հաղորդագիր. **-зный** ած. ծանուցագրի, հաղորդագրի:

адвокá|т դեմ. դատապաշտպան. **-тéсса** դատապաշտպանուհի. **-тúшка** ա. նխս. ողորմելի, ծակ դատապաշտպան. **-тский** ած. դատապաշտպանի. **-тство** դատապաշտպանություն. **-тствовать** (-ствую, -ют) չ. դատապաշտպանություն անել. **-тýра** դ. դատապաշտպանություն. հվ. դատապաշտպանների կաճառ:

адеквáтный ր. ս ծ. համապատասխան, համաչափ, կատարյալ, լրիվ, ամբողջական:

аделáйда ֆ. բաց կապույտ գույն:

аденолóгия յն. բժ. խլախտություն, գեղձախտություն:

адéпт ր. ադեպտ. **1**, ուսյալ ալքիմիկոս. **2**, հետեւորդ, գիտակ (որեւէ ուսման):

адéх, адигé ա. անհ. չերքեզ:

адина|мúческий ած. անուժութեան. **-мúя** յն. անուժություն

администра|тúвный ած. ֆ. ադմինիստրատիվ, վարչական. в а—ом поря́дке կամ а—ым поря́дком վարչական ճանապարհով. **-тор** ր. ադմինիստրատոր, վարչական անձ. վարիչ. **-циóнный** ած. ադմինիստրացիայի. **-ция** ր. ադմինիստրացիա, վարչություն:

адмирá|л հր. **1**, ադմիրալ, ծովակալ, նավատորմի հրամանատար. **2**, կ. ծովակալ (թիթեռ). **3**, կ. ծովակալ (խեցի). **-лтéйский** ած. ծովային վարչության. а—ая иглá ծովային վարչատան սրածայր սյունը. **-лтéйство 1**, ծովային գինարան (ուր նավերը շինվում կամ կարկատվում են). **2**, հնց. ծովային վարչություն, ծովակալություն. адмиралтéйств-совéт ծովակալության խորհուրդ. **-лтéйц** հնց. նավաշինության իշխանություն. **-льский** ած. ծովակալի. а. чин; а. час կտկ. նախաճաշերու ժամ. **-льство** ծովակալություն. **-льша** ծովակալի կին:

áдов, а, о ած. դժոխքի, -խային:

Адонáй եր. Ադոնայ, տէր:

адонúс ր. ադոնիս (ծաղիկ):

áдре|с ֆ (յ. адресá, óв) ադրես. **1**, հասցե. **2**, ուղերձ, ձօն. խնդրագիր. á.-календáрь հասցեամատյան. **-сáнт 1**, հասցեագրող. **2**, մուրհակատու. **-сáт** դ. ադրեսատ, հասցեատեր. **-(á-)сный** ած. հասցե—á. стол հասցեատուն. á—ая книга հասցեագիրք. **-совáние** հասցեագրելը. ուղղելը (դեպի). **совáть** (-сýю -ют) հ. **1**, հասցեագրել. а. письмó, посы́лку; **2**, когó кудá, к комý մեկին մի տեղ, մեկի մոտ ուղղել. **-ся** անց. к комý, кудá դառնալ, դիմել մեկին կամ մի տեղ:

адря́с թ. ադրաս (զարդկտոր):

áд|ски մ. սատանայի կերպով. скучáть á.; **-ский** ած. դժոխքի, դժոխային, զարհուրելի. á—ая скýка; á—ая рабóта; á—ая машúна դժոխամեքենա. á. кáмень քմ. դժոխաքար, խարիչ քար:

адуля́р հ. ադուլյար:

адъю́нк|т ր. ադյունկտ. **1**, կրտսեր ուսումնական. **2**, բողոքական պաստորի օգնական. **-тский** ած. ադյունկտի. **-тство тýра** ադյունկտություն:

адъютáнт ռզմ. ադյուտանտ (իշխանավորի պատվերները կատարող սպա). **-ский** ադյուտանտի:

адъю́тор ր. օգնական:

адэквáт ր. փիլ. ադեքվատ, նույնություն, համապատասխանություն. **-ный** փիլ. նույն, ճիշտ, համապատասխան:

адюльтéр ֆ. **1**, ցոփություն. **2**, ցոփակեաց, խառնակեաց ամուսին:

аж տ. áжно.

áжио չ. անհ. ֆ. ավելցուկ (որ վճարում են տարբեր դրամները միմեանց հետ փոխելիս. համ. лаж).

ажио|тáж ֆ. բորս. աժխտամ, դրամաշահագիտություն. **-тёр** դրամաշահագետ:

ажи|тáция ֆ. յույզ, յուզմունք. **-тúровать** (-рую -ют) հ. յուզել [դամ:

áжно շ. ռմ. այնպես որ, մինչեւ ան-

ажýр ֆ. անհ. **1**, տոկոսների շրջանառումը իսկ կողքից. **2**, ծակոտկեն, ցանցակերպ գործ. чулкú, перчáтки а; держáть счёты в а—е հաշիվները բաց, պատրաստ պահել:

аз, á եկ. ալ. **1**, այբ. *սկիզբ, *տարերք. о делé—ни азá գործի մասին ոչ մի խոսք. твердúть, повторя́ть азы́ տարրական բաներ կրկնել. **2**, կտկ. ես. и аз многогрéшный.

азáлия ր. լեռնավարդ.

азáрт ֆ. ազարտ, յույզ, կրակոտություն. войтú в а.; **-кичать** չ. յուզվել, տարվել. **-но** մ. տաքացած, կրակ կտրած, յանդգնաբար. говорúть а.; **-ность** ի. կրակոտություն, յանդգնություն. **-ный** ած. **1**, ազարտային, բախտից կախված. а—ая игрá; **2**, կրակոտ, յանդուգն, ժպիրհ:

азбéст տ. асбéст.

áзбу|ка այբբեն. այբբենարան. *տարերք (որեւէ գիտության). **-кóвник** մեկնական բառարան (հին ռուս դպրութեան). **-чка** եկ. տ. áзбука; **-чный** ած. այբբենական. *տարրական. á—ая úстина.

а|зиáт 1, բիրտ, կոշտ- կոպիտ մարդ. **2**, և **-зиáтец**, тца ասիացի. **-зиáтка** ասիուհի. **-зиáтский** ած. ասիական. *բիրտ, կոպիտ, վայրենի. **-зиáтство, зиáтчина 1**, ասիականություն, ասիական բիրտ վարք ու բարք. **2**, տ. азиáт 1: **-зúйский** տ. азиáт-[ский.

азимýт ֆ. աստղ. ազիմուտ:

азó|т ֆ. քմ. բորակածին, մահածին. **-тистый** ած. բորակածնային. **-тúческий, -тновáтый, -тный, -товый** ած. բորակածնային. азóтная кислотá բորակաթթու, 'Թեզաբ':

азýр ֆ. **1**, կապույտ գեղ, ներկ. **2**, հ. լազվարդ (լաճվարդ, լաժվարդ):

азя́м թր. ազյամ (ռուս գեղջկի ամառվա վերարկու):

ай ա. անհ. աի (փրփրացող գինի):

айд յն. դժոխք, սանդարամետք:

áир ր. խնկեղեգ:

áис|т կ. արագիլ, 'լակլակ'. á. -марабý մորաբու, մարաբու. **-тник** ր. պելարգոն. **-товый** ած. արագիլի:

áй 1, կ. այ, ծույլ, յամրուկ. **2**, ձղ. այ, էյ, հայ, վայ, վույ, ուհ:

áй|вá թր. ր. սերկեւիլ, կոմշի, սերկեւենի. **-вóвый** ած. սերկեւիլի:

айдá ձղ թր. հայդա, հեռու, կորիր:

айдéсский յն. տ. áдский.

аймáк, á գմխ. արիստակիդ ցեղ:

айрáн թթ. այրան, մածնաթան, ավդուխ:

айсóр ասորի. **-на** ասորուհի:

акаде|мúзм ակադեմիզմ, միակողմանի ուսումնականություն, սխոլաստիկա. **-мúк 1**, ակադեմիկոս. ակադեմիայի անդամ. **2**, * ուսումնական. **3**, գեղարվեստական ակադեմիայի շրջանավարտ. **-мúст 1**, ճեմարանական (հոգեւոր կամ գեղարվեստների ճեմարանի ուսանող (առաջներում). **2**, ակադեմիստ (առաջներում ուսանողների քաղաքական իրավունքների հակառակ ուսանող). **-мúческий 1**, ակադեմիայի, -միական. а. устáв; **2**, զուտ գիտական, բուն. а. труд; а—ая фигýра մերկ մարդու պատկեր. а—ие пóзы ա) ակադեմիական մարմնական դիրքեր (կենդանակառպատկերների). բ) շինծու, կեղծ դասական, կարծեցյալ գեղարվեստական մարմնական դիրքեր. **3**, * զուտ տեսական, վերացական, միակողմանի. **-мúчность** ի. **1**, զուտ գիտականություն. **2**, տ. Академúзм; **-мúчный** տ. Академúческий; **-мúя** յն. ակադեմիա. **1**, բարձրագույն գիտական հիմնարկություն, բաղկացած գիտուններից, գրականագետներից և գեղար-

մասնագէտներից, որոնց կոչումն է մշակել գիտությունը. 2, բարձրագույն մասնագիտական ուսումնարան, ճեմարան. а. духо́вная, вое́нная, морска́я; 3, *մերկ մարդկանց պատկերներ մարդու մկանային կազմը ուսումնասիրելու (նկարչական ուսումնարաններում).

а́ка|ла հս., **-льщик** այբամոլ

ака́нт յն. ականթ. 1, բ. արջամագիլ. 2, ճրտրպ. ականթ, արջամագիլ

а́|канье այբամոլություն (գրվագ):

ака́|т, -тка կ. խաղընակ

а́кать չ. այբամոլություն անել (անշեշտ О-ն а արտասանել, ինչպես անում է մոսկվացին):

ака́фист յն. եկ. ակաթիստ (յոտնկայս լսելի օրհներգություն):

ака́ция բ. ակացիա. жёлтая а. լոբենի, հակակ. бе́лая а. փշենի:

аквамари́|н լ. հնք. ծովակն. **-нный, -новый** ած. ծով[ակնա]գույն:

аква|рели́ст ջրանկարիչ. **-ре́ль** ի. ֆ. 1, ջրա[յին դեղերով]նկարչություն. 2, ջրանկար. ջրաներկ նկար. **-ре́льный** ած. ջրանկարչական:

аква́|рий -риум լ. աքվարիում (արհեստական ավազան, որի մեջ ջրային կենդանիներ և բույսեր են պահում):

аквати́нта խտ. աքվատինտա, մետաղափորագրություն:

аквафо́|рта խտ. աքվաֆորտա, բորակաթթվային փորագրություն. **-ти́ст** աքվաֆորտիստ:

акведу́к(т) գ.-ֆ ակվեդուկ. 1, կամրջանման շենք, որի վրայով ջուրն անցնում է. 2, ջրմուղ:

аквиле́гия տ. акле́й.

аквило́н լ. հյուսիսային քամի:

акклимати|зацио́нный ած. կլիմայավարժման. **-за́ция** կլիմայավարժում. **-зи́ровать** (-рую -ют), **-зова́ть** (-зу́ю -ют) ճ. գ. կլիմայավարժել (օտար երկրի բույսերն ու կենդանիները). **-ся** անդր. կլիմայավարժվել:

аккола́да խտ. 1, երժ. միավորիչ փակագիծ 2, տպ. փակագիծ:

аккомода́ция լ. յարմարեցնում:

аккомпа|неме́нт տ. аккомпаниро́вка; **-ниа́тор, -ниа́торша** նվագակցող այր, կին. **-ни́рование, -ниро́вка** նվագակցում. **-ни́ровать** (-рую -ют) ճ. և չ. кого́, что և кому́ на чём ֆ. երժ. նվագակցել. а. кому́ на скри́пке.

акко́рд|| խտ. երժ. ակորդ (երեք կամ ավել տոների ներդաշնակ ատում). брать а—ы на пиани́но; **-но** մ. ակորդով, մարդով, թամարով. **-ный** ած. ակորդային, մարդով, թամարով. а. догово́р մարդով (թամարով) կապած պայմանագիր. а—ая рабо́та մարդով աշխատանք:

аккреди|ти́в լ. վճ. վարկարաց թուղթ. **-то́вывать, -това́ть** (-ту́ю -ют) ճ. ֆ. դիպ. հավատարմաթուղթ տալ, հավատարմաթղթով հաստատել, լիազորել. 2, վճ. լիազորել. **-ся** անդր. իր հավատարմաթուղթը ներկայացնել (օտար արքունիքին):

аккумуля́|тор լ. ակումուլյատոր, էլեկտրահավաք գործիք. **-ция** ամբարում, կուտակում:

аккура́т| տ. аккура́тность; **-но** մ. ճշտությամբ, ճշտապահությամբ. **-ность** ի. ճշտություն, ճշտապահություն. **-ный** ած. ի. ճիշտ, ճշտապահ, ճշտակատար:

акле́й 1, բ. հասարակ արծվամագիլ. 2, կ. սիբիրաքաղ:

аколи́т յն. ուղեկից, հետևորդ:

акони́т յն բ. ակոնիտ, ընձախոտ (բեշ):

а-ко́нто լ. վճ. ի հաշիվ:

акосми́зм յն. փիլ. աշխարհածխտում, ապաշխարհություն:

акр նոր լ. ակր (հողային չափ, Անգլիայում=90 քառակ. սաժ.):

акри́ды ի. յ. ածք. մարախ, մորեխ:

акроамати́ческий ած. յն. ուսուցման հարցերի լսելի (հկ. տ. катехизи́ческий).

акроба́|т յն. լարախաղաց, պարանախաղաց, 'քանդրբազ', ջամբազ. **-тика** լարախաղացություն, 'քանդրբազություն', ջամբազություն:

акро́поль ա. յն. միջնաբերդ, վերնաբերդ, բերդաքաղաք, ակրոն:

акро́стих, а և а́ յն. տղչփ. ծայրատող:

акроте́рий յն. ճրտրպ. ծայրապատվանդան, գագաթնապատվանդան:

аксака́л թթ. աքսաքալ, սպիտակ մորուք, ծերունի, ավագ:

аксами́т յն. հնք. հակամիտ (կտորեղէն):

аксельба́нт գ. աքսելբանտ, ուսերիզ:

аксессуа́р| ֆ. աքսեսուար (երկրորդական, լրացուցիչ իր, տարրկա, մաս գեղարվեստական գործի). **-ный** ած. աքսեսուարային:

аксини́т յն. տապարաքար:

аксио́ма|| յն. աքսիոմ, ակնբախ ճշմարտություն. **-ти́ческий** ած. աքսիոմական:

а́ксиос յն. անփ. եկ. «արժան է»:

акт լ. ակտ. 1, գործ, գործողություն. террористи́ческий а.; 2, տարեկան հանդես (հիմնարկի). а́. начался чте́нием отчёта; 3, թտ. գործողություն, արարված. траге́дия, коме́дия в пяти́ а́ктах; 4, դոկումենտ, փաստաթուղթ, վավերագիր. արձանագրություն. заёмный а. պարտամուրհակ. обвини́тельный а́. մեղադրական. соста́вить а. արձանագրություն կազմել. а́кты յ. ակտեր, թղթեր, գործեր. վավերագրեր. հրատարակություններ. а́кты гражда́нского состоя́ния քաղաքացիական կացության (ծննդյան, ամուսնության, մահվան ևլն) վավերագրեր:

актёр| ֆ. 1, դերասան, գուսան. 2, *կեղծավոր, խարամանկ մարդ. **-ка** ոմ. տ. актри́са; **-ничать** տ. актёрствовать; **-ство** դերասանություն, գուսանություն. **-ский** ած. դերասանի, գուսանի. **-ствовать** (-вую -ют) չ. դերասանական ձևեր անել. խարամանկություն բանեցնել:

акти́|в լ. ակտիվ. 1, վճ. հաշվեկշռի դրական մասը (հկռկ. տ. пасси́в); 2, հվ. գործունյա ուժեր. парти́йный а.; **-ви́ст** ակտիվիստ (գործի, գործերի կազմակերպիչ). **-ви́стка** ակտիվիստուհի. **-вно** մ. ակտիվ կերպով. де́йствовать а.; **-вность** ի. ակտիվություն, գործունեություն. проявля́ть а.; **-вный** ած. ակտիվ, գործուն, գործունյա. а—ая по́мощь; а—ое уча́стие в де́ле; а—ое избира́тельное пра́во; а—ая торго́вля վճ. անպարտք առևտուր:

актиноме́т|р ճառագայթաջերմաչափ. **-рия** յն. ճառագայթաջերմաչափություն:

актино́т հնք. ճաճանչաքար:

а́ктовый ած. 1, ակտի, տարեկան հանդիսի. а́—ая за́ла; 2, փաստաթղթի, վավերագրի. а́—ая бума́га.

актри́са ֆ. դերասանուհի, գուսան:

актуа́ль|ность ի. այժմէականություն. խնդրականություն. **-ный** ած. ֆ. այժմէական. խնդրական. а вопро́с.

актуа́риус հնց. ատենադպիր, գործավար:

аку́|ла կ. շնաձուկ. **-лий**, лья, лье ած շնաձկան. а—ья пасть.

акули́нка բ. կեռնախոտ, վառելու եղինջի:

акупункту́ра լ. ւժ. ասեղաբուժություն:

аку́|стика յն. ակուստիկա (գիտություն ձայնի և նրա ազդեցության մասին լսողության վրա). **-сти́ческий** ած. ակուստիկ. а—ая за́ла; а. (звуково́й) сигна́л երկր. ակուստիկ (հնչական) ազդանշան:

акушёр|| ֆ. մանկաբարձ. а.-жа́ба կ. ծնուցիչ գորտ, կրեագորտ. **-ка** մանկաբարձուհի, 'տատմէր'. **-ничать** չ. մանկաբարձություն անել. **-ский** ած. մանկաբարձական. **-ство** մանկաբարձություն, 'տատմէրություն':

акце́н||т լ. 1, շեշտ, շեշտադրություն. 2, շեշտ, շեշտի նշան. 3, անհարազատ շեշտ, առոգանություն. армяни́н, говоря́щий по-ру́сски без а—а, а по-армя́нски с а—ом ռուսերէն հարազատ, հայերէն անհարազատ խոսող հայ. **-това́ть** (-ту́ю -ют) ճ. 1, շեշտել, շեշտելով արտասանել. 2, շեշտադրել, շեշտը դնել (գրելիս). **-туа́ция 1**, շեշտում. 2, շեշտադրում, -դրություն:

акце́п||т լ. վճ. ընդունելության մակագրություն (փոխագրական մուրհակի վրա). **-та́нт, -та́тор** վճ. ընդունող. **-та́ция, -това́ние** ընդունելը. **-това́ть** (-ту́ю -ют) ճ. լ. վճ. ընդունել. **-ция** տ. акцента́ция.

акце́ссия լ. իրվ. աճում, յավելում:

акциде́н|тный ած. տպ. ակցիդենտային. а—ая рабо́та տ. акциде́нция 5: **-ция** գ. ակցիդենցիա. 1, հատույթ, արդյունք. 2, կաշառք. 3, վճ. մաքսային տուգանք. 4, փիլ. պատահական, փոփոխական յատկություն իրի. 5, տպ. մանր տպագրական գործ (բլանկ, հրավիրատոմս, այցետոմս և այլն):

акци́з| ֆ. ակցիզ (մաքս, բաժ այլ և այլ կենսական պիտույքների վրա). а. на вино́, на пи́во, на таба́к, на спи́чки (կամ. с вина́, с пи́ва ևլն). **-ный** ած. ակցիզի, -դային. մաքսի, բաժի:

ак|ционе́р ֆ. ակցիոներ, բաժնետեր. **-ционе́рный** ած. բաժնետիրական. а—ое о́бщество; **-циони́рование** ակցիոնում. **-циони́ровать** (-рую -ют) ճ. ակցիոներ, բաժնետիրական դարձնել. а. про́мысел; **-циони́ст** ակցիաներ ծախող. **-ция** հր. ակցիա. 1, բաժնեթուղթ. 2. а́кции յ. հաջակ, վարկ. его́ а́кции повы́сились; 3, հնց. ճակատամարտ:

акшаме́т ակշամետ (կաղակի շոր):

алабан|ди́зм, -ди́н հնք. 1, տ. альманди́н; *գեղարվեստական անճոռնի գործ. 2, հնք. մանգանի փայլուկ:

ала|ба́стер, -ва́стр յն. եկ. ա. ալաբաստր. 1, անուշահոտ իւղի շիշ. մեռոնաման. 2, հեղուկների չափ. 3, տ. Алеба́стр.

алагре́к անճ. ֆ. ալագրեկ (մի տեսակ ուղղանկյուն նախշ):

ала́джа տ. ала́ча.

ала́дья տ. ола́дья.

алала́ բարբաջանք, անհեթեթ բան:

алалы́ка հս. թոթով, թլվատ մի:

алама́нский язы́к հնարովի, բաշխական լեզու:

алама́нщик թրքմ. ձիավոր ավազակ, զաչաղ, թալանչի:

ала́р|ма (արտս. аля́рма) ֆ. սկզ. զոր. հավար, խառնաշփոթ, շփոթ, յուզմունք. **-ми́ровать** (-рую -ют) ճ. հավար գցել, խառնել, յուզմունք գցել. **-ми́ст, -ми́стка** խառնարար, վրդովարար այր, կին. **-ми́стский** ած. խառնայույզ. а—не изве́стия.

ала́ча́ թ. շերտավոր կերպաս մի:

албá|нец, нца ալբանացի. **-нка** ալբանուհի. **-нский** ած. ալբանական:

áлгеб|ра ար. ալգեբրա, հանրահաշիվ. **-раи́ст**, **-ри́ст** ալգեբրագետ. **-раи́ческий**, **-ри́ческий** ած. ալգեբրական. а—ая задáча.

алгори́фм ար. հաշվեթվականշաններ:

алдермáн անգ. ավագ(համայնքի):

алебáстр ըն. ալաբաստր, բնակուճ, սպիտակ կիճ:

алебáстренник ր. ցմախ, ցմախոտակ, սապնարմատ:

алебáстровый ած. ալաբաստրե. *ալաբաստրի պես սպիտակ:

алéй տ. **олéй.**

алексан|дрéйка բամբակե կարմիր գործվածք. **-дри́йский** ած 1, Ալեքսանդրի, -դրյան. а лист բ. աճալի և այլ բույսի տերև (իբրև լուծողական). а—не стручки́ բ. կասիայի պատիճ (իբրև լուծողական). а. столп ալեքսանդրյան կոթող. 2, Ալեքսանդրիայի, -դրիական. а—ая шкóла; **-дри́йка** տ. алексан-дрéйка; **-дри́нский** ած. Ալեքսանդրյայի. **-дри́т** ն. ալեքսանդրիտ (անգին քար). **-дрóвский** ած. Ալեքսանդրի, -դրյան а. сад.

алéктор 1, կ. հոկկո (հարավ-ամերիկյան հավ). **2**, ալ. աքաղաղ: [կաթսա:

алéмбик ար. ԽՄ. Թորանոթ, օդե-

á|ленький ած. փղ. ալ կարմիր. **-лéнько** մ. ալ կարմիր գույնով. **-лéть** չ. **1**, ալանալ, կարմրել. **2**, և **-лéться** չ. կարմրին տալ, ալ կարմիր երևալ (հեռվից). **-лёхонек**, **-лёшенек**, нька, о ած. բոլորովին ալ կարմիր:

áли, **аль** շ. ժող. և ռմ. տ. и́ли.

áлиби լ. մ. և գոյակ. չ. իրվ. այլուրեքություն. засвидéтельствовать своё á.

алидáда ար. անկյունաչափի շարժուն քանոն:

ализари́|н խալ. ալիզարին (ներկանյութ). **-новый** ած. ալիզարինե. а—ые черни́ла.

аликáнт Ալիկանտի գինի:

аликвóтная часть րվ. անմնացորդ բաժանելու բաժանորդը:

алимен|ти́ровать (-рую -ют) ն. սնունդը, ապրուստը հոգալ. **-тный** ած. ապրուստի, սննդի. а. шантáж; **-ты** ա. յ ֆ. իրվ. սնունդ, ապրուստ:

али́|фа, **-фить** տ. оли́фа,-фить.

алкá|ли ար. չ. անհ. ալկալի (հմմ. кáли). **-лизáция** ալկալիացում, կալիորում. **-лизи́ровать** (рую -ют) ն. ԽՄ. ալկալիացնել, կալիորել. **-ли́ческий** ած. ալկալու. **-лóид** ալկալոիդ (կալեկերպ նյութ):

ал|кáние 1, քաղցելը, քաղցում, քաղց. **2**, բուռն տենչ, տենչանք, փափագ. **3**, ժող. պահք, պաս. **-кáтель**, **-кáтельница** քաղցող այր, կին. **-кáть** (кáю -ют և áлчу -чут), взал—ʼ **1**, ժող. քաղցել. **2**, *чегó մի բան խիստ տենչալ, փափագել. а. тишины́, богáтства.

Алкиóна ըն. Ալկիոնա (Ցուլ աստղատան ամենապայծառ աստղը):

алкого|лизáция ալկոհոլիզացիա. **1**, ԽՄ. ալկոհոլացում. **2**, ամենամանր փոշի դարձնելը. **-ли́зм** ալկոհոլականություն, -լամոլություն, մոլի արբեցություն. **-лизовáть** (-зýю--ют) ն. **1**, ալկոհոլացնել. **2**, ամենամանր փոշի դարձնել. **-ли́к** ալկոհոլամոլ, մոլի արբեցող, գինեմոլ. **-(ó)ли́стый** ած. ալկոհոլային. **-ли́ческий** ած. ալկոհոլի, -լային. **-ломáния** ալկոհոլամոլություն, մոլեկան արբեցություն. **-ломéтр** ալկոհոլաչափ. սպիրտի, գինու ոգու զորությունը չափելու գործիք. **-(ó)гóль** ա. ալկոհոլ, գինու բարկ ոգի, սպիրտ:

алкорáн ղուրան: [ված:

ал|лá ա. անհ., **-лáх** ար. ալլահ, աստ-

аллебáр|да գ. հալեբարդ, տապարավոր նիզակ, տեգ (միջնադարյան զենք). **-дни́к** բ. հիրիկ (Թրատերև բույս). **-дщи́к** հալեբարդակիր (զինվոր):

алле|гори́чески մ. այլաբանորեն. **-гори́ческий** ած. այլաբանական. **-гóрия** ըն. այլաբանություն:

ал|легрéтто անհ. խա. եռժ. չափավոր-արագ երգելու եղանակ:

аллéгри չ. անհ. խա. ալեգրի (դիմակահանդես վիճակախաղով):

аллéгро չ. անհ. խա. եռժ. ալեգրո. **1**, արագ տեմպ պիեսի. **2**, արագ նվագվող պիես: [дорóга ծառուղի:

аллéйный ած. ծառուղու. а—ая

аллемáны ա. յ. ալեմանացիներ (հարավային գերմանացիներ): [րա:

аллéя ֆ. ծառուղի, ծառամեջ ճամ-

аллигáтор կ. ալիգատոր (ամերիկյան կոկորդիլոս, մշկատիտեռն):

аллилýйя ի. և մ. եր. եկ. ալելուիա:

аллó անգ. «լսում եմ»:

аллó|д գերմ. բուն, ժառանգական, պապենական կալվածք. **-диáльный** ալոդիալ, պապենական կալվածքի:

аллокýция լ. բանախոսություն, ճառ (Տնվդ. պապի, կարդինալների ժողովին ուղղած):

аллóнж ֆր. ալոնժ. **1**, ԲԺՄ. Թորանոթի (օդեկաթսայի) կոնաձև կոթը: **2**, վն. մուրհակին կցած թերթ:

аллопá|т ալլոպուժ. ալլոպուժության հետևորդ. **-ти́ческий** ած. ալլոպուժական. **-ти́я** ըն. ալլոպուժություն (հկ. տ. гомеопáтия).

аллохроит ըն. վատաներկ կարկեհան, նռնաքար.

аллю|виáльный ած. տղմային, տղմաշերտի. а. нанóс; **-вий** լ. եռկրբ. տղմաշերտ, տղմահող:

аллю́зия լ. ակնարկ:

аллю́р ֆ. ձիու քայլվածք, ՙերիշ՚. *վարմունք, գործելակերպ:

алля́ной ռմ. տ. льнянóй.

алмá|з Թուրք. ն. ալմաստ, ադամանդ, գոհար, շողակն. **-зéц**, зца, **-зи́к** նվ. ադամանդիկ, ալմաստիկ. **-зни́к** ադամանդավաճառ. **-зный** ած. **1**, ադամանդի, ալմաստի. **2**, ակնակուռ, ադամանդներով զարդարված. а—ая табакéрка; **-зчик** ալմաստագործ. գոհարավաճառ:

алманди́н տ. альманди́н.

алоги́зм ըն. փիլ. հակատրամաբանական դատողություն: [կաուց:

алозóбик կ. կարմրաքուջ խաչ-

алóй| տ. Алóэ; **-ный** ած. հալվեի:

áлость ի. ալություն, կարմրություն, բաց, պայծառ կարմրություն:

алóэ չ. անհ. ըն. հալվե, սաբր:

алтабáс Թ. ժող. ալտաբաս (դիպակեղեն):

ал|тáрный ած. **1**, բագնի, զոհարանի. **2**, սեղանի, բեմի. **-тáрь**, я́ լ. **1**, զոհարան, բագին (կռապաշտների). **2**, եկեղեցու բեմն իր սեղանով կամ զոհարանով. **3**, *եկեղեցի, սրբավայր. служи́тель а—я́; принести́ жéртву на *а. отéчества.

алтéй| լ. բ. տուղտ. **-ный** ած. տուղտի. а. кóрень տ. алтéй.

алты́|н Թ. **1**, ժող. ալթին (3 կոպ. հին ռուսական դրամ). **2**, աղքատիկ, խղճուկ վաստակ. **-нник 1**, տ. алты́н; **2**, (**-нница** ի.) ժլատ, գծուծ, վաշխառու այր, կին. **-нничать** չ. գծծություն անել, գծուծ ճանապարհով դրամ շահել, դրամ դիզել. **-нный** ած. ալթինի, 3 կոպեկանոց. *չնչին, աննշան. **-нщик**, **-нщица** տ. Алты́нник, [-нница.

алуáт տ. Горлáч 2.

алучá ալուչա, սալոր:

алфави́т| ըն. ալֆաբետ, այբուբեն. **-ный** այբբենական:

алхи́|мик ալքիմիկոս. **-ми́ческий** ած. ալքիմիական. **-ми́я** ար. ալքիմիա (մետաղները ոսկու փոխելու կարծեցյալ արվեստը):

алч|бá 1, քաղց, ընչաքաղցություն, անզուսպ տենչ շահելու, հարստանալու. **-ни́чать** չ. ագահել, ընչաքաղց լինել. **-но** մ. ագահաբար. **-ность** ի. чегó, к чемý ագահություն, ընչաքաղցություն, անզուսպ շահախնդրություն. **-ный** ած. ագահ, անկշտում, ընչաքաղց:

áлый ած. Թ. ալ, բաց, պայծառ կարմիր:

алы́|ра, **-ря** ԽԱ. կեղեքիչ, գրփիչ, որկրա, խարեբա. **-рить** (-рю -ря́т) չ. **1**, խաբել, որկրայություն անել. **2**, աչքակապություն անել. **-рник**, **-рница**, **-рщик**, **-рщица** տ. Алы́ра.

алычá տ. Алучá.

аль տ. áли. [Ջրխոթան:

альбатрóс կ. ալբատրոս, գլումեղ,

альби|ни́зм լ. բժ. լնամորթություն սպիտակախտություն (մորթի, մազերի աննորմալ սպիտակություն). **-нóс**, **-нóска** ալբինոս, -նոսուհի, լնամորթ այր, կին:

Альбиóн կեջs. Ալբիոն (Մեծ Բրիտանիայի բանաստեղծական անունը). ковáрный А.

альби́т ն. ալբաքար:

аль|бóм, **-бýм** ֆր. ալբոմ. **1**, հուշատետր. **2**, մատեան նկարների, լուսանկարների. **3**, ժող. ցուցակ ուսանողների. **-бóмный** ած. ալբոմային. а—ые сти́шки.

альбуми́|н ալբումին, ձվի սպիտակուց, ընապլիտ. **-нный**, **-новый** ած. ալբումինի: [նափոսային հնչյուններ:

альвеоля́рные звýки լ. ատամ-

альгвази́л ա. ալգվազիլ (ոստիկանական պաշտոնյա Իսպանիայում):

áльги ի յ. տ. Вóдоросль.

алькáд արբ. ալկադ (պաշտոնյա):

алькó|в ար. ալքովէն. **1**, սենյակի պատի մեջ շինած քունջ, ուր դնում են մահճակալ. **2**, դահլիճի անջատած մասը (իբրև ննջարան). **-ный** ած. ալքովէնի:

альмави́ва խալ. ալմավիվա (ընդարձակ պատմուճան):

альманá|х ֆ. ալմանախ, տարեցույց (գրականական շրեղ ժողովածու բազմազիմի բովանդակությամբ). **-шник** ալմանախի հրատարակող. **-шный** ած. ալմանախի:

альманди́|н ն. ազնիվ (արևելյան) կարկեհան, նռնաքար. **-новая** шинéль տ. шинéль.

альпакá չ. անհ. ալպակա (ոչխար խիստ ընտիր բրդով և իր բրդից պատրաստած դիպակը):

альпáри խա. չ. անհ. և մ. վն. ալպարի (դրամի շուկայական և անվանական գնի հավասարությունը):

аль|пи́йский ած. Ալպյան. բարձր լեռնային. а—ая флóра; альпи́йская рóза բ. Թավոտ մրտավարդ. **-пы** ա. յ. **1**, առհ. բարձր լեռներ. **2**, Ալպյան լեռներ:

альсéкко չ. անհ. և մ. խա. չոր պատանկարչություն (հկ. տ. альфрéско).

альт, á և а (յ. альты́, óв) խա. եռժ.

ալտ. 1. թավ ձայն, իգական կամ մանկական ցածր ձայն. 2. խոշոր ջութակ:

альтáн ր. բալկոն, պատշգամբ:

альтернатúва ֆ. ալտերնատիվ, երկընտրանք. две а—ы երկու միջոցներ, որոնցից մեկն ընտրելի է. **-вный** ած. ալտերնատիվ, երկընտրական:

альтимéтр բարձրաչափ. **-трия** ր. բարձրաչափություն:

альтúст, -тúстка 1. ալտ ձայնով երգող, ալտերգու, ալտերգչուհի. **2.** ալտահար, ալտ մեծ ջութակի վրա նվագող այր, կին:

альтруúзм ֆր. փիլ. ալտրուիստություն, այլասիրություն (հկ. տ. эгоизм): **-истúческий** ած. ալտրուիստական:

áльфа յն. ալֆա (յունարէն այբը):

альфавúт տ. алфавúт. [*սկիզբ:

альфóнс ալֆոնս, անձնավաճառ մարդ. **-сúровать** (-рую-ют) չ. անձնավաճառություն անել:

альфрéско չ. անփ. և մ. խտ. խոնավ պատանկարչություն (երբ ջրային գեղերով նկարում են ծեփած, բայց դեռ չչորացած պատի վրա (հկ. տ. Альсéкко).

альциóна յն. ալկիոն, ծղնի (առասպելական թռչուն (հմմ. гальциóна).

альционéлла ր. փետրատերև մամուռ:

альянс ֆ. դաշն, կապակցություն:

алюмúн, -мúний, -мий ն. ալումինիոն, պաղլեղածին, պաղլեղի, ընալեղիկ:

алюнúт ֆ. ն. պաղլեղաքար:

аляповатость, -тый Оляповатость, -тый.

амазóнка յն. ամազոն, ամազոնկա. **1,** առսպ. պատերազմիկ կանայք, որոնք ապրում էին Սև ծովի ափերին առանձնացած. *պատերազմիկ, քաջ կինարմատ, ասպարինուհի. **2,** երկար զգեստ հեծելակ կանանց. **-нский** ած. ամազոնի, -նեան. а—ое плáтье; амазóнский кáмень փեղզապաթ կամ կանաչ օրթոկլազ (ուղղաձևբձ քար):

амальгáма 1, ամալգամա, սնդիկադանդ, սնդիկի զանգվածն այլ մետաղի հետ. **2,*** խառնուրդ. **-гамáция, -гамирóвка** սնդկադանդելը, սնդկադանդում. **-гамúровать**(-рую -ют) ն. **1,** սնդկադանդել, սնդիկն այլ մետաղի հետ զանգել. **2,** *խառնել, զանգել:

амáн անփ. ար. խնայողություն, թողություն. **2,** ժլատ, գծուծ մարդ:

аманáт ար. պատանդ:

амарáнт ր. ագվեստաչ անթառամ. **-товый** ած. ագվ. անթառամի:

амарúль ա. ր. նարդոսաշուշան:

аматёр ֆ. սիրող, մի բանի սիրահար. **-ский** ած. սիրողի, սիրահարի:

амбáл համբալ, բեռնակիր մշակ:

амбáрго տ. эмбáрго.

амбáр գ **1.** ամբար, շտեմարան. **2.** համբարանոց. **-рец**, -рца, **-рик** նվ. փոքրիկ ամբար, շտեմարանիկ. **-ришко** ա. նխտ. անպիտան ամբար, շտեմարան. **-рище** ա. մեծ. ահագին ամբար, շտեմարան:

амбаркáция ֆ. ռզմ. զորքերը նավ հանելը, հրետանին և այլ ռազմամթերքները նավի վրա բարձելը. **-кúровать** (-рую -ют) ն. ֆ. ռզմ. զորքերը նավ հանել, նավի վրա տեղավորել:

амбáрник մանրածառ անտառ:

амбáрный ած. ամբարի, շտեմարանի. амбáрное, ого չ. տ. амбáрщина; **-рушка, -рчик** նվ. փոքրիկ ամբար. **-рщик** շտեմարանապետ. **-рщина** ննց. շտեմարանավճար:

амбициóнный ած. ռմ. պատվախնդրության, զգայուն. **-ция** 'թասիր', պատվախնդրություն, անձնասիրություն. вломúться в а—ию վիրավորվել, նեղանալ:

амбóн յն. եկղ. շարվածքի աթոռ:

áмбра յամպար. **1.** երկայնագլուխ վիշապաձկան մայթքած ձիթակերպ և անուշահոտ զանգվածը. **2,** *անուշահոտություն, անույշ բուրմունք. от негó пáхнет а—ой.

амбразýра ֆ.ամբրազուր. **1,** ռզմ. պատուհանի խորշ (սենեակի ներսի կողմից). **2,** ամր. պատի մեջ անցք, որի մեջ դրած է թնդանոթը. **3,** ծ. պատույհ եկող աշտարակի մեջ ծակ, անցք թնդանոթի համար. **-рный** ած. ամբրազուրի, -զուրային:

амбрé չ. անփ. վն. յամպար, անուշահոտ իղ, օծանելիք. ռմ. անուշահոտություն, բուրմունք. **-бровый** ած. յամպարի: [врозúческий, -зия.

амброзúческий, -зия տ. ам-

амбулатóрия ր. ամբուլատորիա, հիվանդանոց երթևեկ հիվանդների համար. **-рный** ած. **1,** շրջիկ, փոխադրական. **2,** բժ. ամբուլատորային, երթևեկ հիվանդների. а—ая лечéбница; **3,** а—ные фóрмы болéзней հիվանդություններ, որոնցով բանվածները չեն պառկում, այլ ընկ յաճախում են հիվանդանոցը:

амбушюр ֆ. **1,** ծխան, ծայր, բերան (փողի, սրնգի). **2,** փողի բերան առնելու եղանակը:

амвóн յն. **1,** եկեղեցու ամբիոն, բեմ. проповéдывать с а—а; **2,** բարձրություն, բարձր նստարան. сáни с высóким а—ом բարձր աշտով (փորով) սահնակ. **-нный** ած. ամբիոնի, բեմի.

áмвра տ. áмбра.

амврозúческий ած. ամբրոսիային, ամբրոսեան. **-зия** յն. ամբրոսիա. **1,** առսպ. աստվածների կերակուր. **2,** անուշահոտ խեժ, բալասան, օծանելիք (հների). **3,** բս. տ. козыль-травá.

амéба կնդ. ամեբ (մանրադիտակային արմատոտն կենդանի). **-бный** ած. ամեբային. а—ая дизентерúя: **-бовúдный, -бообрáзный** ած. ամեբակերպ:

американец, -нца ամերիկացի. **-нúзм** ամերիկականություն. **1,** ամերիկական առանձնայատկություն. ձևով արագ տեմպ. **2,** այն առանձնայատկությունը, որ ստացել է անգլիական լեզուն Ամերիկայում. **-нка 1,** ամերիկուհի. **2,** փոքրիկ արագատիպ մեքենա. **-нский** ած. ամերիկական. а—не орéхи բերթոլեթեան պտուղներ, բրազիլեան կամ ամերիկեան ընկույզներ:

аметúст ն. մեղեսիկ, ամեթիստ. **-стовый** ած. մեղեսիկի, ամեթիստի:

амиáнт ննմ. ամիանտ, կավաքար. լեռնակտավ. **-товый** ած. ամիանտի, լեռնակտավի:

амигдалúн քմ. նշին (դառն նշի մեջ գտնվող բյուրեղածնային նյութը):

амикошóнский ած. պաթկերեն, անպատկառ. а—ое отношéние; **-ство** ֆ. պաթկերեստություն, անպատկառություն:

амúнь մ. **1,** ամէն, ճշմարիտ. **2,** (խրթ. անէծք). амúнь, амúнь, рассыпься չքացիր, կործանվիր. **3,** амúнь, я ռմ. վերջ, վախճան. забáве а; отдавáть а. ամէն ասել. ամէն պատասխանել:

áмка մնկ. շուն, շնիկ: [-ниáчный.

аммиáк, -чный տ. аммониáк.

аммониáк յն. քմ. ամմոնիակ, անուշադր, ալշակ, օշակ. **-ниáчный** ած. ամմոնիակի, օշակի, անուշադրի. **-ний** քմ. ալշակածին:

аммонúты ա. յ. **1,** պալէնտ. բրածո խոյեղջիւրներ, ամոնեղջիւրներ. **2,** ամոնիտ (կակղամորթ):

амнистúровать (-рую -ют) ն. когó մեկին ներել, թողություն տալ. մեկի գործած յանցանքը մոռացութեան տալ. **-стúя** յն. ամնիստիա. **1,** ընդհանուր մոռացում, ներում, թողություն քաղաքական յանցանքների. **2,** մոռացման, ներման թուղթ. **3,** փոխադարձ մոռացում (պատերազմից յետո հաշտված տէրությունների):

амортизациóнный ած. մեղցման, մարման. а. фонд; **-зáция** ֆն. մեղցում, մարում. а документа փաստաթղթին անվավեր հրատարակելը. а. машúн տարեկան գեղչ մեքենաների գնից (մաշուքի համար). **-зúровать** (-рую -ют) ն. մեղցնել, մարել. а. заём; а. докумéнт փաստաթուղթն անվավեր հրատարակել:

аморфúзм յն. ն. անձևություն բյուրեղացման ձևի բացակայությունը (հկ. տ. кристаллизáция): **-фúческий, -фный** ած. ն. և քմ. անձև, ոչ բյուրեղացեալ. а. порошóк. [հոսանքի միություն):

áмпер մգ. ամպեր (ելեքտրական

амплитýд, -да ֆր. ամպլիտուդ. **1,** աստղ. ամպլիտուդ. **2,** թնդանոթի ռմբի անցած տարածությունը. **3,** մգ. ճոճանակի ճոճման չափը, թափը. *առհ. չափ, թափ. **4,** օդր. տարբերություն, խախ:

амплификáция յտ. ճրտս. ճոխաբանություն, ճապաղանք:

амплуá չ. անփ. ֆ. ամպլուա. **1,** գործ, զբաղմունք. **2,** թտ. դեր, դերատեսակ. а. старикóв, старýх.

ампутациóнный ած. անդամահատական, -տութեան. **-тáция** ր. վիրբ. անդամահատություն. **-тúровать** (-рую -ют) ն վիրբ. անդամահատել, մարմնի վնասված անդամը կտրել:

амулéт ր. ամուլետ, թալիսման, պահպանողական հմայք, 'գիր':

амунúция գ. ռզմ. ամունիցիա, զինվորական պիտույքներ, սպառազինութեան իրեր (շորեղէն, հրազէն, մազախ, պատրոնդաշ և այլն). **-чник** սպառազինութեան իրերի պահեստարան. **-чный** ած. սպառազինութեան. а—ые вéщи, дéньги.

амýр ֆ. **1,** սիրո նշանակ (Կուպիդոնի պատկերը). **2,** սիրային առնված, սէր, սիրային յարաբերություն. սիրահարություն. у неё а—ов никакúх; **3,** խիստ գեղանի, սիրուն մի. **-рúться** (-рюсь -рятся) փխփ., ննգն. փոխադարձաբար սիրահարվել. **-рный** ած. **1,** սիրային. а—ое письмó; **2,** а—ое яблоко ր. սիրաձնար, պոմիդոր. **-рчик** նվ. **1,** Կուպիդոն սիրային առածու մանրանկար պատկերը. **2,** սիրուն մանուկ:

амфúбия կ. երկակենցաղ կենդանի:

амфибóл ննմ. ամֆիբոլ (համաքար). **-лия** տրմբ. երկմտություն, երկդիմություն (դատողություն, որ առաջանում է միևնույն խոսքը այլևայլ նշանակութեամբ գործ ածելուց):

амфибрáхий, -врáхий յն. տղչփ. ամֆիբրախիս, եռվանկանի ոտն, որի միջին վանկը երկար է (շեշտված է):

амфитеáтр յն. ամֆիթատրոն. **1,** հների կրկէսը, շրջանաձև կամ կիսաշրջանաձև շինությունը յաջորդաբար բարձրացող աստիճաններով, որոնց վրա տեղավորվում էին հանդիսականները. **2,** թատրոնի դահլճի (կիսաշրջանաձև) յետևի մասը միմեանց յետևից աստի-

ճաշարար բարձրաձող աթոռների շարքերով. **тра́льный** ած. ամֆիթատրոնական:

амфитрио́н հիւրասէր, աղուհացով մարդ. հիւրընկալ:

амфоли́т նվ. դնակիտ (գրատախտակի թերթաքար, որթաքար):

амфо́ра բ. ամփորա (երկու ունկերով, նեղ ճտով մեծ անօթ, որի մէջ հները գինի, իւղ և այլ հեղուկներ էին պահում):

ан շ. բայց, սակայն:

анаба́зис յն. վերելք. արշաւանք:,

анабап|ти́зм կրկնակնունքների աղանդ. **-ти́ст** յն. կրկնակնունք (աղանդավոր):

анба́с лазящий կ. մագլցող վերելուկ, ցամաքաձուկ:

анабио́|з յն. վերակենդանացում (սառածի, մեռածի). **-ти́ческий** ած. վերակենդանացման, -նութեան:

ана|гра́мма յն. անագրամա, տառափոխութիւն (նոյն բառից մի ուրիշ բառ ստանալու համար, օր. Рим և мир; есть և сеть);**-грамматист** անագրամաներ շինող:

анаколу́тия յն. հռտ. անհետևողականութիւն, անկապակցութիւն:

анакрео́н|тик անակրէոնեան բանաստեղծ. **-ти́ческий** ած. անակրէոնեան. քնարերգական. ուրախ. а—ая о́да; а—ые стихи́.

анала́в յն. եկղ. անալար, լանջապանակ:

анал|ге́зия, -ги́я յն. անզգայութիւն, ընդարմացում:

анале́кты ա. յ. յն. ծաղկաքաղ:

ана́|лиз յն. անալիզ. **1**, վերլուծում, քննարկում, տարրալուծում. а. хими́ческий; **2**, տրմ. անալիզ (մտածողութեան եղանակ, որով բարդ երևոյթներից հանում են պարզին, ընդհանուրից մասնաւորին. հկ. տ. си́нтез); **3**, վերլուծութիւն, քննութիւն. граммати́ческий. а.; **-лизи́ровать** (-рую -ют) ն. փ. **1**, վերլուծել, քննարկել, ամբողջն իր բաղադրիչ մասերի վերածել. **2**, վերլուծել, քննել, հետազօտել:

анали́|тик վերլուծող, տարրադատող. **-тика** անալիտիկա. **1**,տրմ. վերլուծութիւն. **2**, քմ. տարրալուծութիւն, քննարկում. **-ти́ческий** ած. վերլուծական, տարրադատիչ. а—ая геоме́трия, хи́мия.

анало́гий յն. եկ. գրքակալ:

анало|ги́ческий, -ги́чный ած. համեմատական, համանման, նման. а—ческое содержа́ние; **-ги́я** յն. անալոգիա, համեմատութիւն նմանութիւն, նմանօրինակութիւն (առարկաների, երևոյթների):

анало́й տ. Анало́гий.

анамо́рфоз յն. այլատարազ, այլանդակ պատկեր, նմանութիւն:

анана́|с րս. անանաս, արքայախնձոր. **-сный, -совый** ած. անանասի:

ана́пест յն. տղփ. անապեստ (եռավանկանի ոտնավոր, որի վերջին վանկը երկար է (շեշտված է):

анаподикти́ческий ած. յն. տրմ. անապացուցանելի:

анар|хи́ст, -хи́стка անարխիստ, անիշխանական այր կին. **-хи́чески** մ. անարխիկ կերպով. а. настро́енный; **-хи́ческий** ած. անարխիկ, անիշխանական. **-хия** յն. անարխիա, անիշխանութիւն:

анасто́моз յն. կզմխ. խառնումն, բերանակցութիւն (անօթների, երակների):

анато́|мик կազմախօս, կազմագէտ. **-ми́ровать** (-ми́рую -руют), **-мить** (-млю -мят) ն. **1**, գիահատել (դին, դիակը գիտնական նպատակով ճղել, բացել). **2**, *գիտնականօրէն վերլուծել, քննել. а. тво́рчество тако́го-то писа́теля; **-ми́ческий** ած գիահատական, -տութեան. а. кабине́т, музе́й; а. теа́тр գիահատավայր. **-ми́я** յն. անատոմիա, կազմախօսութիւն, կազմագիտութիւն (գործարանավոր մարմինների, մանավանդ կենդանիների ներքին կազմութեան գիտութիւնը). патологи́ческая а.; пласти́ческая а. պլաստիք, թանձրացեալ անատոմիա (գեղարվեստագէտների համար):

ана́|фема յն. անաթեմա, նզովք, բանադրանք (եկեղեցական), անէծք. преда́ть кого́ а—ѣ մէկին նզովել, բանադրել. ах, ты! а.! ռմ. ա՜յ դու նզովեալ. **-фема́тствовать, -фе́мствовать** (-ствую -уют) ն. նզովել, անիծել, բանադրել. **-фе́мский** ած. անպէտք, անպիտան, զզվելի, նողկալի, գրողի տարած:

анахоре́т յն. միայնակեաց, անապատակեաց, ճգնավոր:

анахрони́|зм յն. անաքրոնիզմ. **1**, ժամանակագրական սխալ, վրիպակ. **2**, *ապաժամութիւն, իր ժամանակի ոգուն անհամապատասխան, ներհակ գործ, երևոյթ. **-ческий** ած. անաքրոնիկ, ապաժամ, իր ժամանակի ոգուն անհամապատասխան, ներհակ, հին, փտած:

анба́р ճնգ. տ. Амба́р.

анвело́па փ. ամր. նախապատնէշ:

анга|жеме́нт փ. անգաժման. **1**, հրավէր, հրավիրելը, վարձելը (դերասանին). **2**, առաջարկութիւն պարելու. **-жирова́ть** (-жиру́ю -ют.) ն. փ. **1**, հրավիրել, վարձել (դերասանին). **2**, օրիորդին առաջարկել, հրավիրել պարելու:

анга́р փ. անգար, օդանավակայան:

а́н|гел յն. **1**,հրեշտակ. а́. кро́тости, доброты́; **2**, մէկին համանուն սուրբ կամ

սրբուհի, պատրոն. поздра́вить с а́—ом մէկի անվանակոչութեան տօնը շնորհավորել. а́нгел тьмы չար, խավարային ոգի. морско́й а́. շնաձկան մի տեսակը. **-ге́лика** բ. խմի, հրեշտակարմատ. **-гело́чек**, чка նվ. հրեշտակ, սիրելի, պաշտելի անձ. **-ге́льский** ած. հրեշտակի, -կային. а́нгельские си́лы երկնային զվարթունք. а́. о́браз կուսակրօնութիւն. կուսակրօնի սքեմը. а́—ое имя միրոնութեան անունը. **-ге́льчик** տ. анге́лочек.

ангидри́д ն. **1**, անհիդրիտ, ջրատարար. **2**, քմ. ջրատ (նիւթ):

анги́на փ. բժ. սուրդատապ, ոսորդացավ:

ангиоло́гия յն. բժ. անօթաբանութիւն:

анг|ле́з փ. ճնգ. անգլէզ, մարմնապար, գավազանապար. **-лизи́ровать** (-зиру́ю -ют) ն. դերմ. **1**, անգլիացնել, բառ անգլիական ձևի, տարազի շինել. **2**, ձիուն պոչատել, ձիու, շան ագին կարել, կարճել. **-ли́йский** ած. անգլիական. а́—ая боле́знь բժ. ա) ոտնաթերութիւն, ոտնաթերութիւն. բ) բրտնաթոր ջերմախտ. а́—ая соль անգլաղ (իբրև լուծողական). **-ли́йско-по́дданый, -нная** անգլիահպատակ այր, կին. **-лика́нский** ած. անգլիկանական. а—ая це́рковь; **-лици́зм** փր. անգլիաբանութիւն. **-лича́нин** (յ. англича́не, -ча́н) անգլիացի. **-лича́нка** անգլուհի. **-лича́ночка** նվ. պստիկ, գեղահաս անգլուհի:

англо|ма́н անգլիամոլ. **-ма́ния** անգլիամոլութիւն. **-ма́нка** անգլիամոլ կին, աղջիկ. **-саксо́нский** ած. անգլոսաքսոնական. **-са́ксы** ա. յ. անգլոսաքսոններ. **-фи́льство** անգլիասիրութիւն. **-фо́бство** ատելութիւն դէպի անգլիացիները:

анго́рская коза́ կ. անգորեան այծ. а. а—ая ко́шка անգորեան կատու:

ан|да́нте չ. ամն. և մ. խտ. երժ. անդանտէ. **1**, յորդոր, չափավոր նվագելը. **2**, այդպէս նվագելի պիեսը. слу́шать прекра́сное а., **-данти́но** չ. ամն. անդանտինո (փոքր ինչ ավելի արագ, քան анда́нте-ն է):

андре́е|в крест տ. ардре́евский крест; **-ва** трава́, **-вка** բ. հասկավոր բերենիկէ (կաղ, կաղի ծաղիկ). **-вский** ած. Անդրէասի. а. о́рден; а. крест ա) ռզմ. նախկին ռուսական և անգլիական պատերազմական դրօշակը. բ) ոտզձ խաչաձև (×) շրջանակ. **-вщина** անդրահանայականների աղանդի մի տեսակը:

андре́й-трава́ տ. андре́ева-трава́.

андре́ц. а́ տ. Ондре́ц.

андроги́н յն. **1**, տ. гермафроди́т; **2**, կանացի, կանացաբարո այր:

андроме́да **1**, աստղ. Անդրոմեդ (հիւսիսային համաստեղութիւն). **2**, բ. անդրոմեդ, լավդանոն:

андро́н **1**, ջուր հանելու աման, թիակ. **2**, андро́ны, ов յ. անդրոն (երկանիվ սայլ յետևից ձողերով, որոնց վրա խուրձ, խոտ են բարձում). *подпуска́ть а—ы սուտ խօսել, պարծենալ. *а—ы е́дут փրփում է, մեծ-մեծ է բրդում:

андро|фа́г յն. մարդակեր. **-це́й** յն. բս. ծաղկի փոշանօթների միավորութիւն:

аневри́зм յն. բժ. շնչերակի ընդլայնումն:

анекдо́|т, -те́ц, тца նվ. **1**, անեկդոտ, պատմիկ, հետաքրքիր պատմութիւն, զվարճախօսութիւն, մանրապատում. **2**, երևակայական, մտացածին պատմութիւն. **-ти́ст** անեկդոտներ պատմող, զվարճախօս. **-ти́ческий, -ти́чный** ած. անեկդոտի, -տային, զվարճախօսութեան. **-ти́чность** անեկդոտականութիւն:

ане|ми́ческий ած. սակավարիւնութեան. **-ми́чный** ած. սակավարիւն, արեան պակաս. **-ми́я** յն. բժ. սակավարիւնութիւն, արեան պակասութիւն:

анемо|гра́ф յն. մգ. հողմագիր. **-ме́тр** յն. հողմաչափ:

анемо́н յն. բ. պուտ (ծաղկատուկ, պտուկ կատուկ ծաղիկ). морско́й а. տ. зоофи́т.

анеро́ид յն. մգ. աներօիդ (մի տեսակ ծանրաչափ):

анесте|зи́ровать (-рую -ют) ն. անզգայացնել. **-(е́)зи́я** բժ. անզգայութիւն. **-ти́ческий** ած. անզգայութեան. а—ые сре́дства անզգայացնող, ընդարմացնող միջոցներ:

анили́|н քմ. անիլին (նիւթ). **-но-вый** անիլինի. а—ые кра́ски.

ани|ми́зм փ. փլփ. անիմիզմ, հոգեկանութիւն (վարդապետութիւն, ըստ որի հոգին կեանքի աղբիւրն և մարմնի բոլոր գործողութիւնների պատճառն է). **-ми́ст** հոգեկան, անիմիստ:

анимо́зо մ. խտ. երժ. անիմօզո (խիստ կենդանի):

ани́|с բ. անիսոն. **-сный -со́вый** ած. անիսոնի. **-со́вка** **1**, անիսոնի օղի. **2**, մի տեսակ խնձոր:

ан|и́т բ. սամիթ:

а́нка կ. ճայեակ:

а́нке|р հլ. **1**, տակառիկ. **2**, ճնգ. հեղուկների չափ ($2^3/_4$—$3^1/_2$ վեդրո). **3**, խարսխավոր խարիսխ (ժամացույցի). **4**, խարսխավոր ժամացույց. **5**, դերմ. որմախարիսխ, որմակապ. **-рные** часы́ խարսխավոր ժամացույց. **-рок**, рка նվ. ծ. անկերուկ (պատիկ տակառ 3—10 վեդրօ ծա-

վարով)· **-рочный** ած. **1**. խարսխի. **2**. անկերուկի· **-рштóк** գերմ. ծ. խարսխաձող։

анкé|та ֆ. հանրահարցում· произвести́ а-у հանրահարցում անել. **-тный** ած. հանրահարցման· а. лист.

анкилóз ֆն. բժ. ոսկրակցություն, ոսկրաճում։

ан|нали́ст ֆ. տարեգիր· **-нáлы** ա. յ. բ. տարեգրություններ։

аннé|ксия բ. միացնում, կցում (նվաճած երկրի)· **-кс(т)и́ровать** (-рую -ют) Ն. միացնել, կցել, ձուլել։

áннинский ած. Աննայի· á. óрден.

анну|ли́рование ոչնչացնելը,-չացնում· **-ли́ровать** (-рую -ют) Ն. ոչնչացնել, ջնջել· а, долги́; **-ля́ция** ա. аннули́рование.

анóд ֆն. ֆզ. անոդ (դրական էլեկտրականության հոսանքի ուղին)· **-ный** ած. անոդի։

аномá|лия բ. անկանոնություն, արատավորություն, տարօրինակություն.**-льный** ած. անկանոն, արատավոր, տարօրինակ։

анони́м բ. **1**. անանունություն, ծածկանունություն· раскры́ть свой а. իր ով լինելը հայտնել. **2**. ծածկանուն հեղինակ. **3**. անհայտ հեղինակի գրվածք. **-ный** ած. անանուն, ծածկանուն, անստորագիր· а—ое письмó.

анóн|с, անոնս, ազդ, հայտարարություն· **-си́ровать** (-рую -ют) Ն. ազդարարել, հայտարարել։

анормáльный ած. բ. աննորմալ, անբնական, տարապայման։

ансáмбль ա. ֆ. անսամբլ, ներդաշնակություն, համերաշխություն (մեկ թատերախաղի)· дрáма былá разы́грана с прекрáсным а—ем դրաման խաղացվեց սքանչելի ներդաշնակությամբ· поддéрживать а. խաղի ներդաշնակությունը նպաստել։ [ման։

антаблемéнт ֆ. ճրտրկ. անտաբլը-

антаго|ни́зм ֆն. անտագոնիզմ,հակամարտում, հակամարտություն.**-ни́ст** անտագոնիստ, հակամարտող. **-нисти́ческий** ած. հակամարտական, ներհակ։

антáл ուղղ. անտալ (մաջառական գինու տակառ, = 60 շշի)

Антáн|та ֆ. պլտկ. Անտանտ (համաձայնության պետություններ)· **-тóвский** ած. Անտանտի։

антáпка օղակ (հրացանի գոտկալի)։

антаркти́ческий ած. ջն. հակարկ-ջային, հարավային։ [բնակիչներ։

антéки ա. յ. աշխ. հակա[կիսագնդա]-

антéнна ֆ. ռադ. անտենա (ալիքընկալ օդային լար)· а. радиоприёмника.

антери́дий ֆն. բ. բեղմնարան։

антецедéнт ֆ. **1**. նախընթաց դեպք, պարագա. **2**. փիլ. նախատիպ, նա-

анти—նխդ. ֆն. հակա— [խադասձառ։

антиáр ա. анчáр.

анти|армя́нский ած. հակահայ. **-большеви́стский** ած. հակաբոլշևիկյան. **-буржуáзный** ֆն-ֆ. հակաբուրժուա՞ [hակաբուրժուական]. **-госудáрственный** ած. հակապետական. **-дилювиáльный** ած. անդրջրհեղեղյան. * փխբծ. а—ые мы́сли; **-династи́ческий** ած. հակադինաստիական. **-дóр** ֆն. եկ. օրհնած նշխար, հաց. **-дóт** ֆն. հակաթույն, դեղաթափ. **-еврéйский** ած. հակահրեական։

анти́к ֆ. անտիկ բան. **1**. դասական-գեղարվեստական հնություն (որձան, կիսարձան, վազա, քանդակ, դրամ և այլն). **2**. հին բան, հնություն. **3**. (áнтик) հնամոլ, փթթած մարդ. **4**. զունուդ քարի վրա փորագրած դասական պատկեր։

антиквá|рий բ. **1**. հնախույզ, հնաժողով, հնագետ. **2**. հնագրավաճառ. **-рный** ած հնագրավաճառի. а—ая кни́жная торгóвля.

антиклерикá|л հակակղերական. **-ли́зм** հակակղերականություն. **-льный** ած. հակակղերական։

анти|коммунисти́ческий ած. հակակոմունիստական. **-конституциóнный** ած. հակասահմանադրական։

антикри́|тик հակաքննադատ. **-тика** հակաքննադատություն. **-ти́ческий** ած. **1**. հակաքննադատական. **2**, բժ. հակաճգնաժամային։

антикульту́рный ած. հակակուլտուրական։ [նայծ, այծեղջերու։

антилó|п, **-па** կ. քարայծ, լեռ-

антимакассáр անտիմակասար (պատիկ շքասփռոց)։

антими́нс ֆն. եկ. փոխ-սեղան։

анти|монархи́ческий ած. հակամիապետական։

антимó|ний ա. сурьмá; **-нный** ած. ծարրարարի, ծարրի. а—ое винó փխողական գինի։

анти|национáльный ած. հակազգային. **-нóмия** ֆն. **1**. հակօրինություն, օրինական հակասություն (օրենսգրքի յօդվածների մեջ). **2**. փիլ. բնական և անխուսափելի հակասություն. **-общéственный** ած. հակահասարակական. **-пáпа** ա. հակաթոռ պապ. **-парти́йный** հակակուսակցական. **-пáсха** ֆն. կրկնազատիկ, նոր կիրակէ։

антипа|ти́ческий, **-ти́чный** ած. հակակրելի. **-ти́я** ֆն. **1**. հակակրանք. **2**. հակակրելի, անդուրեկան բան. это моя́ а. ես զրանից զզվում եմ։

анти|патриоти́ческий ած. հակահայրենասիրական. **-педагоги́ческий** հակամանկավարժական։

антипири́н ֆն. բժ. անտիպիրին (ջերմության ամոքող միջոց)։

анти́пóды ա. յ. ֆն. աշխ. հակոտնյաներ։

анти|поэти́ческий ած. հակաբանաստեղծական, հակապոեզիական. **-прави́тельственный** ած. հակակառավարական. **-религиóзный** ած. հակակրոնական. **-ру́сский** ած. հակառուսական։

антисанитá|рия հակասանիտարական դրություն. **-рный** ած. հակասանիտարական, հակառողջապահական. а—ое состоя́ние. [мостóйкий.

антисейсми́ческий ա. Сейс-

антисе|ми́т հակասեմիտ, հակահրեական. **-мити́зм** հակասեմիտություն, հակահրեականություն. **-мити́ческий**, **-мити́чный**, **-ми́тский** ած. հակասեմիտական, հակահրեական։

антисепти́ческий ած. հականեխիչ, -խական.

анти|скарлатинóзный ած. հակաքութեշային. **-ски́и** йев ա. յ. ֆն. աշխ. հակաստվերավորներ. **-совéтский** ած. հակախորհրդային. а—ая кампáния; **-социáльный** ած. հակասոցիալական. **-(й)строфá** ֆն. փոխադարձ ստրոֆա (հելլենական խորի մի մասի պարերգը, որ ճիշտ համապատասխանում էր строфá-ին). **-тéза** ֆն. հակաթեզիս։

анти|токси́н ֆն. բժ. հակաթույն. **-феври́н** ֆն. բժ. հակատենդային միջոց. **-фóн** ֆն. եկ. փոխ, փոխերգ, փոխասացություն.**-фóнный** ած. փոխերգի. **-хлóр** ֆն. անտիխլոր, հակախլոր։

анти́христ ֆն. եկ. նեռ, սուտ քրիստոս։ [բնակներ։

антихтóны յ. ա. ֆն. աշխ. հակա-

антициклóн ֆն. օդր. անտիցիկլոն. **1**. բարձր ճնշման շրջան օդի. **2**. պարզ եղանակ, ու խոնավություն անկում. **2**. ...

анти|ципáция բա. **1**, իրվ. վաղաժամ վճար. կանխավճարում, պայմանագրի վաղաժամ ի կատար ածելը. **2**. փիլ. կանխակալ դատողություն, հասկացողություն. **-ципи́ровать** (-рую-ют) Ն. կանխել, կանխավճարել. կանխակատարել։

анти́ч|ность ի. անտիկություն, դասական հնություն. դասակ. հնության փայլ, գեղեցկություն. **-ный** ած. անտիկ, հին, դասական, չքնաղ, չնաշխարհիկ, պատվական, հինավուրց։

анто|логи́ческий ած. ծաղկաքաղի, -ղական. а—ое стихотворéние հելլենական ծաղկաքաղության ոգով գրված պատիկ բանաստեղծություն. **-лóгия** ֆն. ծաղկաքաղ։

антó|ниева, **-ниевская** пи́ща (Անտոն ճգնավորի անունով) անտոնեան կերակուր, աղքատիկ պասուց կերակուր, չորաբեկ հաց. **-нов** огóнь ֆր. բժ խըլրդենի, կեղցաւ, քաղցկեղ. **-новка**, **-новское** я́блоко խնձոր, կանաչդեղնագույն խնձոր։

áнтрáкс ֆն. **1**, չարաչար, քայքայող պալար, եռունդ, ուռեցք, խոց. **2**, ածչ. կարկեհան։

антрáкт ֆր. անտրակտ. **1**, թտր. միջնադադար. **2**. երժ. երաժշտական պիեսներ, որոնք երգվում են անտրակտի ժամանակ. **3**. առհ. ընդմիջում, ընդհատում. за э́тим послéдовал а.

антра|цéн ֆն. քիմ. անթրացէն, քարածխի ձյութի մեջ գտնվող ածխաջրածին.**-ци́т** ֆն. Ն. անթրացիտ (ածխածնուտ քարածուխ). քարածխածին. **-ци́тный**, **-тóвый** ած. անթրացիտի։

антрашá չ. անփ. ֆր. անտրաշա, ոստոստում (պարելիս). а. выки́дывать օյինբազություն անել։ [բոնի)։

антрé ա. անփ. ֆր. մուտք (թատ-

антрекóт ֆր. անտրէկոտ (արջառի կողամէջ տապակած)։

антре|пренёр ֆ. նախաձեռնող, ձեռնարկող թատր. գործի. **-пренёрство** ձեռնարկություն. **-пренёрша** ձեռնարկուհի. **-при́за** ֆր. թատրոնական ձեռնարկություն,նախաձեռնություն։

антре|сóль ի. և ա., **-сóли** յ. ֆր. անտրեսոլ, կիսայարկ (խիստ բարձր սենեակները տախտակով երկու յարկերի են բաժանվում, որոնցից ներքինը կոչվում է entresol).

антрешá ա. антрашá.

антропó|лóг մարդաբան.**-логи́ческий** ած. մարդաբանական. **-лóгия** ֆն. մարդաբանություն. **-метри́ческий** ած. մարդաչափական. **-мéтрия** ֆն. մարդաչափություն. **-морфи́зм** փիլ. մարդացնումն, մարդակերպումն, մարդկային կերպարանք, յատկություններ վերագրելը (թէ բնութեան երևույթներին, տարրերին և թէ Աստծո աստվածությանը). **-морфи́ческий** ած. մարդակերպության. **-пати́зм** ֆն. մարդակրություն (աստվածությանը մարդկային կրքեր վերագրելը). **-фáги** ա. յ. ֆն. մարդակերներ։

антура́ж ֆր. շրջապատող, շրջապատի պարագաներ։

I, **áнты** ա. յ. ֆր. ճրտրկ. վաղեմի շինությունների պատերի քառանկյունի սյուներ։ [սրավոններ)։

II, **áнты** պտմ. անտեր (արևելեան

анурия իգ. բժ. միզկապություն։

анфи|лада ֆր. անֆիլադ. **1.** սենյակների երկար շարք, որոնց դռները կամ կամարները միևնույն գծի վրա են գտնվում. **2.** ռզմ. կրակ, թնդանոթաձգություն թշնամու ամրությունների կամ զորքերի շարքերի վրա. войска подверглись а—е неприятельской батареи զորքերը ենթարկվեցան թշնամու մարտկոցի լայնատարած կրակին. **-ладный** ած. լայնաձիգ, լայնատարած. а. огонь; **-лировать** (-рую -ют) ն. ֆր. ռզմ. թշնամու ամրությունները կամ զորաշարքը ամբակոծել, հարվածել [ամենի։

анфо|логион իգ. ժամագիրք ա-

анчар բ. ուպասենի։

анчоу|с կ. անձրուկ. **-сный, -совый** անձրուկի։

аншеф ֆր. սպարապետ, վերին հրամանատար. генерал-аншеф.

аншлаг գ. անշլագ (ազդ, յայտարարություն պաշտոնատան, հիմնարկների դռներին կախած)։

аншпуг հլ.ծ. անշպուգ (փայտե լծակ, ծանր ծանրությունները բարձրացնելու)։ [մանուշակ։

анютины глазки բ. երեքգունենան

аониды ի. յ. աոնեան քույրեր (մուսաներ)։

аорист իգ. քր. աորիստ։

аор|та իգ. կզմխ. աորտա, մայր շնչերակ. а., разветвляясь на артерии, разносит кровь по всему телу; **-тальный**, **-тный**, **-товый** ած. աորտայի, -տային, մայր շնչերակի։

апагогическое доказательство փիլ. կողմնակի, ոչ անմիջական ապացույց։

апанаж ֆ. ապանաժ (պետությունից արքայական տան անդամին նշանակած անշարժ կայք)։

апартамент ֆ. **1.** սենեակ. **2.** տան մէջ շքեղ կահաւորված սենեակներ։

апатит իգ. հ. ապատիտ, ֆոսֆորաքար, խարուսիկ քար։

апа|тически մ. անտարբերաբար, անտարբեր կերպով. **-тический**, **-тичный** ած. անզգա, անտարբեր. **-тия** իգ. ապատիա, անզգայություն, անտարբերություն։

апаш ապաշ, սրիկա, խուլիգան։

апе|ллировать (-рую -ют) չ. ֆ. բողոքել, բողոք, գանգատ տալ (բարձրագույն դատական ատյանին ընդդէմ ատյանին). **2.** *դառնալ, դիմել. а. к здравому смыслу, к чьей совести; **-ллянт**, **-ллятор** գանգատաբեր, բողոքարկու. **-лляционный** ած. իրվ. ապելյացիոն, գանգատաբեր, բողոքարկու, -կման. а—ая жалоба վճռաբեկութեան գանգատ. а. суд, а—ая инстанция վճռաբեկ ատյան, ատեան (հկ. տ. кассационный суд, к—ая инстанция): а—ые сроки բողոքարկման ժամկետներ, ժամանակամիջոցներ, ժամկէտներ. **-лляция** իգ. իրվ. վճռաբեկութեան բողոք, գանգատ. подать а—ию.

апель ա. **1.** ռզմ. նշան, կոչ. **2.** կոչ, կանչ, պայմանական խոսք։

апельси|н հլ. նարինջ. **-новый** նարնջի. а—ое дерево բ. նարնջենի. **-нчик** պստիկ նարինջ. **-нщик** նարնջավաճառ։

апендицит տ. аппендицит.

аперцепция ի. փիլ. գիտակցական ըմբռնում, իւրացնում։

аппана|т իգ. ձն. ապլանատ. **-тический** ած. ուղղիչ, հարթապատկեր? ... ապակի. а—ое стекло.

аппликатура ի. երժ. մատնադրութիւն, մատնախաղութիւն։

аппликé չ. անհ. ֆ. ապլիկէ (արծաթազօծ, արծաթապատ իրեր այս նպատակին ծառայող արծաթը)։

апподи|рование ծափահարում, -րություն. **-ровать** (-рую -ют) չ. кому ֆ. մէկին ծափահարել. **-сменты** ա. յ. ֆ. ծափահարութիւններ։ [հութիւն։

апломб ֆ. ապլոմբ, անձնավստա-

апогей իգ. **1.** աստղ. ապոգէյ, հեռաւորություն (լուսնի շրջանառութեան ամենահեռաւոր կէտը երկրագնդից). **2.** *գագաթնակէտ. быть в а—е своей славы; болезнь достигла своего а—я.

аподиктический ած. իգ. փիլ. համոզիչ, անվիճելի (հկ. տ. проблематический).

апока|липс, **-(ä)липсис** իգ. յայտնութիւն Յովհաննու. **-липтический** ած. Յովհաննու յայտնութեան։

апокри|ф իգ. պարականոն գիրք (աստվածաշնչի) անվավեր, ստոյգ գիրք, պատմութիւն. **-фический** ած. **1.** պարականոն. а—ие книги; **2.** անվավեր, անհարազատ, ստոյգ։

аполи|тизм, **-тичность** ի. քաղաքական չեզոքութիւն. **-тичный** ած. քաղաքականապէս չեզոք, քաղաքականութիւնից հեռու։ [լաշահավ։

аполлоновка կ. երկարատուտ ե-

апологь իգ. կենդանական առակ, այլաբանական պատմութիւն։

аполо|гет ջատագով. а—ы нового режима; **-гетика** իգ. եկ. ջատագովութիւն. **-гетический** ած. ջատագովական. **-гист** ջատագովող. **-гия** իգ. ջատագովութիւն, պաշտպանութիւն խօսքով կամ գրչով։

апопле|ксия իգ. բժ. կաթված, կաթվածահարութիւն. **-ктик 1.** կաթվածահար. **2.** դրամադրի կաթվածահա-

րութեան. **-ктический** ած. կաթվածի, -ծահարութեան. а. удар.

I. **апорт** ապորտօ (խնձոր)։ [շանը)։

II. **апорт** ֆ. մզ. բեր (ասում են

апо|стазия իգ. [հավատ]ուրացութիւն. **-(о)стат** ուրացող, հավատուրաց, ուխտադրուժ

апостериорный ած. ի. փիլ. փորձառական. а—ое знание (հկ. տ. априорный).

апосто|л իգ. **1.** առաքեալ. двенадцать а—ов; **2.** եկ. գործք առաքելոց և թղթերը, ճաշոց. **-льник** եկ. գլխի քող կույսերի (գզօնկատեղ). **-льский** ած. առաքելական. а—ая скатерть բամուց փռված սփռոց? ... **-льство** առաքելութիւն. առաքելականութիւն. а. церкви.

апостро|ф իգ. քր. ապոստրոֆ (ձայնավորի յապավման նշան ('), օր. Иоанна д'Арк; **-фа** իգ. ճրտս. խօսք, դարձված (որևէ անձի կամ անշունչ իրի ուղղված)։

апофегма իգ. հակիրճ և սրամիտ խրատական խօսք, ասացվածք։

апофема իգ. մթմ. ապօթեմա։

апофео|з, **-за** իգ. ապոթէոզ. **1.** գիցակարգում, -գութիւն (հների) **2.** ճնգ. գովաբանութիւն, ներբող, *դրվատիք. **3.** թտ. հեղինակի յեշատակին նվիրված բեմական վերջին տեսարանը։

аппаранс ֆ. տ. наружность 2.

аппа|рат ի. ապարատ, գործիք, մեքենա, սարք. телефонные, телеграфные а—ы; хирургические а—ы; пищеварительный а. մարսողական գործարան. воздухоплавательные а—ы; * а. политической власти; **-ратура** հվ. ապարատներ, գործիքներ, մեքենաներ։

ап|парель ի. ֆ. ամր. ապարել (հրապարակի թեք կողմը)։

аппель տ. Апель.

аппендицит ի. բժ. ապենդիցիտ (փակաղիքի բորբոքում)։

аппети|т ֆ. ախորժակ, 'իշտահ', 'մայլ'. փխ. ձգտում, տենչ, նկրտում. **-тный** ած. ախորժելի, գրավիչ։

аппозиция ի. տ. Приложение 4.

аппорт ֆ. վճ. անդամավճար կայքով (բանկերում)։

аппре|тировать (-рую -ют) ն. նրբակերտել, նրբայարդարել, փայլ, ողորկութիւն տալ (կտորեղէնին). **-тура** ֆ. ապրետուր, նրբակերտում, մշակում, փայլ, ողորկութիւն տալը. **-турный** ած. ապրետուրային։

аппро|бация, **-бировать** տ. апроб...

апракос անհ. իգ. բստ ավուր պատշաճի դասավորված ավետարան կմ ճաշոց։

апре|ль ա. ի. ապրիլ. обмануть кого первого а—я; **-льский** ած. ապրիլի, -լեան. а—ая погода ապրիլեան, անհաստատ եղանակ։

априо|ристический. **-рный** ած. լտ. փիլ. ապրիորի, ոչ փորձառական, մտքով, կանխական. սկզբնական. а—рные понятия, суждения (հկոկը տ. апостериорный).

апро|бация ի. հավանութիւն. **-бировать** (-рую -ют), **-бовать** (-бую -ют) ն. հավանութիւն տալ, հավանել, հաստատել, վավերացնել, а. устав.

апроши, ей ի. յ. ֆ. ռզմ. մերձուղիներ, մերձենալու անցքեր, խրամներ։

апсида իգ. աստղ. ապսիդա. **1.** երկու միմեանց հակադիր կէտերից իւրաքանչիւրը, որոնք որոշում են՝ ա) երկրագնդից ծայրայեղ հեռավորութիւնը կամ մոտավորութիւնը արեգակից. բ) լուսնի ծայրայեղ հեռավորութիւնը կամ մոտավորութիւնը երկրագնդից. **2.** ճրտրվ. կիսաբոլորակ (շինութեան կիսաշրջանաձև գուբը պրծած մասը)։

апте|ка իգ. դեղատուն, դեղարան. **-карский** ած. դեղագործի. а. счёт ննգն. երկար, 'գոլամա' հաշիվ. **-карша** դեղագործի կին. դեղատան տիրուհի. **-карь** ա. դեղատնատէր, դեղագործ. դեղատան կառավարիչ. **-чка** նվ. դեղատնիկ (շարժական). поездная аптечка; **-чный** ած դեղատան. а. фунт դեղատդրվանքա (=84 մսխալի)։

ар ֆր. ար (հողային չափ=հարյուր քառակուսի մետրի : 100 արը մօտ մի դեսեատին է)։

ара|б արաբ (հմմ. аравитянин): **-беск**, **-беска** իգ. (յաճխ. յ. арабески. -сков և -сок) **1.** արաբական նախշեր, նկարներ, մանրանկարներ, քանդակներ, որոնցով արաբները զարդարում էին շինութիւնների պատերը, առաստաղներն և որոնք խառնիխուռն ներկայացնում էին տերևներ, ծաղիկներ, բույսեր, մարդիկ, կենդանիներ ևլն. **2.** *պստիկ ժողովածու, յօդված խառն բովանդակութեամբ. **-бизм** արաբաբանութիւն. **-бист** արաբաբան, արաբագէտ. **-бка** ակվ. գործծ արաբուհի (հմմ. տ. аравитянка); **-бский** ած. արաբական а—ая лошадь; а—ие цифры.

арава տ. орава.

ара|витянин (յ. а—не, -н) արաբացի. **-витянка**. արաբ կին, արաբուհի. **-вийский** ած. Արաբիայի, արաբական а—я камедь արաբական խէժ։

ара|к արակ (մի տեսակ թունդ արաղ, որ Արևելեան Հնդկաստանում բրնձից և այլ պտուղներից քաշում են). **-ковый** արակի. а. запах.

ара|лиевые, ых բ. բաղեգազգի-

ներ, պատատուկներ. **-лия** ր. արալենի (բույս, պատատուկ)։

араме́йский ած. արամական. а. [язык.

аранжи́|рова́ть (-жиру́ю -ют) ն. ֆ. արանժել. **1.** սարքել, յարդարել, կազմել, կարգավորել. **2.** երժ. դաշնակել, ավելի բարդ երաժշտական պիեսն պարզի վերածել. **-ро́вка** երժ. դաշնակում (երաժշտական պիեսն առանձին գործիքի համար մշակելը)։

ара́|п ա. негр; **-пка** ա. негритя́нка: **-пник** ճ. հարապնիկ (որսի մտրակ). **-пский** ած. մավրի, նեգրի. -(а)**пчёнок**, нка (յ. ара́пчата,-т) արապիկ մավր, նեգրի տղա. **-пчик** ն. **1.** արապիկ մավր, նեգր. **2.** սևազգյուն ազախին. **3.** մի տեսակ սեամորթ, լերկ, անմազ շուն. **4.** մի տեսակ պտուղ, կարծր խնձոր. **5.** հոլանդական ոսկի. մաշված ոսկի, դրամ։

араука́рия ր. արաուկարիա, չիլեան եղևնի։

арахноло́гия ճն. սարդաբանություն։

арба́ (յ. а́рбы, а́роб) թր. սայլ (երկանիվ). а. дров մի սայլ փայտ։

арбале́|т, -та ֆ. ... արբալետ, աղեղ, աղեղնաձիգ (միջնադարյան, նետաձիգ, քարաձիգ կմ գնդակաձիգ)։

арби́|тр ֆ. միջնորդ, իրավարար դատավոր. **-тра́ж** ֆ. **1.** ... շահագիտական հաշիվ, ընտրություն. **2.** *միջնորդ դատարան, իրավարարություն. подве́ргнуть вопро́с междунаро́дному а—у.

арбу́|з, **-зец**, зца ն. ձմերուկ, մեղրապպ. **-зишко** ... փոս, անպիտան ձմերուկ. **-зище** ... ահագին ձմերուկ. **-зный** ած. ձմերուկի, մեղրապպի։

арга|ле́й, **-ли́** ... կ. արգալի, արտիկ (ասիական վայրենի ոչխար)։

аргама́|к, а́ թ. **1.** արգամակ (խոշոր և արագընթաց ասիական նժույգ). **2** *(ма́)**чи́ха** բարձրահասակ, նիհար ու անճոռնի այր, կին. **-чий**, чья, чье ած. արգամակ նժույգի. **-чник 1**, ... արգամակ նժույգի տէրը, պահողը. արգամակի սիրահար. ձիու վաճառող, շահողէտ. **-чный** ած. արգամակի. а—ая побе́жка.

аргента́н ր. ... նոր արծաթ, արպակեան արծաթ, ճենարծաթ։

аргенти́н ... արգենտին (հարածո գունդակներ)։

арго́ ֆ. ... **1.** որկիկների պայմանական բարբառ. **2.** աղճատված ֆրանսերէն։

аргона́вт 1. ... արգոնավորդ. **2.** կ. արգոնավորդ (գլխոտանի)։

аргуме́н|т ր. ... և ... արգումենտ, ապացույց, ապացուցութեան պատճառ, հիմք. փաստարկութիւն. **-та́ция** պատճառաբանութիւն, փաստարկութիւն. **-ти́ровать** (-рую -ют) չ. պատճառաբանել, փաստարկել։

а́ру|с ճն. **1.** ... արգոս (հարիւրաչքանի պահապան). **2.** *արթուն, անքուն, անվրէպ դէտ, պահապան, հըսկող. **3.** կ. հսկա փախառն. **4.** կ. արգոս (թիթեռնիկ) **-совый** ած. *խիստ հըսկող, արթուն, աչալուրջ. а́. надзо́р.

а́ре|д ... ... ծերուկ. գծուծ, անտանելի մարդ. չար կախարդ. рассы́пься а́—ом, да не достава́йся ска́редам (առծ) թող կորչի իմ ստացվածքը, միայն թշնամուն չհասնի. а́редовы ве́ки երկարակեցութիւն. **-дское** де́ло չար, գիվային գործ։

а́редь ր. ... քոս, քոր։

аре́на ր. **1.** կրկէս, մրցարան, ... (հին հռոմէական ամփիթատրոնի կմ կրկէսի միջավայրը, որ ծածկված էր ավազով և որի վրա տեղի էին ունենում ...ները և այլ ներկայացումները). **2.** *ասպարեզ (գործերու, մրցերու), մրցարան, հրապարակ. а сапе́рничества մրցման ասպարէզ, մրցարան։

аре́н|да ... **1.** կալուածային կապալ, կալքակապալ, 'իջարա'. отда́ть в а—у կապալով, 'իջարով' տալ. взять в а—у կապալով, 'իջարով' վերցնել. **2.** կալքային կապալավճար, կապալագին. **3.** արքունական կալվածք, հող, որ կալքը որոշ ժամանակով մէկին յանձնում էր. **-да́рь**, я ... գործ., **-да́тор** կալքակապալառու, 'իջարադար'. **-да́торский** ած կապալառուի. **-дный** ած. կալքակապալի, -յին. а—ая пла́та կապալավճար. а—ая статья́ կապալաբեր կալք, գույք, կալվածք. **-дова́ние** կալքակապալով տալը կամ վերցնելը. **-дова́ть** (-ду́ю -ют). заар—ն. կալքակապալով, 'իջարով' տալ կմ վերցնել։

арео́ме́тр ճն. անօսրաչափ (հեղուկների տեսակարար կշիռը չափելու գործիք)։

ареопа́г ճն. Արիոպագոս (Աթէնքի հնագույն բարձրագույն դատաստանական ատեանը, որ սկզբում գումարվում էր Արէս աստծուն նվիրված բլրի վրա). *դատարան, դատաստանական ատեան։

аре́|ст ր. **1.** կալանավորութիւն, ձերբակալութիւն, կալանք. находи́ться под а—ом կալանքի մէջ գտնվել. посади́ть под а. կալանավորել. вы́пустить из-под а—а կալանքից արձակել. **2.** ... արգելք, գրավում, կնքում. наложи́ть а. на име́ние կալքի վրա արգելք դնել.

снять а. с име́ния կալքի վրա դրած արգելքը վերցնել. **-ста́нт**, **-ста́нтка** կալանավոր, -րուհի. **-ста́нтский** ած. կալանավորի. а—ие ро́ты ա. дисципли́нарные ро́ты; ареста́нтская, ой բանտատուն, կալանք, արգելանոց. **-стный** ած. կալանավորութեան, ձերբակալութեան. а. дом: **-ствова́ние** կալանավորելը, ձերբակալելը. **-сто́вывать**, **-стова́ть** (-сту́ю -ют), заар—ն. **1.** կալանավորել, ձերբակալել. **2.** ... գրավել, 'վեր գրել', կնքել, բռնել (կալքը)։

аржа|не́ц, нца́ ր. **1.** դաշտի փղէխն. **2**, ... **-ни́к**, а́. **1.** ա. аржане́ц; **2.** ... նրբատերև չգախոտ։

аржано́й ա. ржано́й.

аржентин ա. аргенти́н.

арзама́|с արզամաս (գրական ընկերութիւն Պ—բուրգում). **-сец**, сца արզամասի անդամ. **-сский** ած. արզամասեան. а. гусь արզ. սագ (որով Ժուկովսկին գրականական երեկույթներին հիւրասիրում էր հրավիրվածներին)։

Ариа́днина нить Արիադնեան թել (Արիադնայի անունով, որը Թէզէոսին օգնեց լաբիրինթոսից դուրս գալու, տալով նրան թելի կծիկը). *առաջնորդ, ուղեցույց. вене́ц Ариа́дни ... Արիադնայի թագը (համաստեղութիւն հիւսիսային կիսագնդի)։

ариа́|нин (յ. ариа́не,-а́н) արիոսեան հերետիկոս. **-ни́зм**, **-нство** արիոսականութիւն։

ариергá́рд ա. арьерга́рд.

арие́та երժ. փոքր, թեթև մեղեդի։

а́рии, иев ... յ. արիացիներ, արիական ցեղեր (հնդկեվրոպական մեծ ցեղի ասիական ճիւղը, Հնդկաստանի և Պարսկաստանի ամենահին բնակիչները)։

а́рийка ... պատիկ մեղեդի։

ари́й|ский ած. արիական. а—ое пле́мя; а—не языки́ արիական լեզուներ, ... սանսկրիտն և զենդը. **-цы**, цев ա. а́рии.

ариста́рх արիստարքոս (քննադատ, ... բծախնդիր, մերմամնդամ, սահմանափակ մտքի տէր քննադատ)։

аристокра́|т արիստոկրատ, ազնվապետական. **-ти́зм** արիստոկրատիզմ, արիստոկրատութիւն. **-ти́ческий** ած. արիստոկրատական. **-тия** ճն. արիստոկրատիա. **1**, ազնվապետութիւն, ազնվական, արտոնեալ դասակարգերի պետութիւնը. **2**, պետութեան մէջ բարձրագույն, երևելիների, արտոնեալների դասակարգը. **3**, որ և է դասակարգի բարձրագույն, փարթամ, առանձնագիծ խավը. а. церко́вная, купе́ческая, литерату́рная; а. ума́, тала́нта; **-тка** արիստոկրատուհի. **-тство** արիստոկրատութիւն. **-тствовать** (-ствую -ют) չ. արիստոկրատութիւն անել, արիստոկրատ ձևանալ։

аристо́н արիստոն (ձեռնաճռվագարան)։

арифме́|тик թվաբան. **-тика** յն. թվաբանութիւն. **-ти́чески** մ. թվաբանորեն. **-ти́ческий** ած. թվաբանական. а—ая зада́ча.

ариф|мографи́я թվագրութիւն, թվագրական հանելուկ **-моме́тр** ճն. թվացույց, հաշվեմեքենա։

а́рия իտ. երժ. մեղեդի։

а́р|ка ր. կամար. **-ка́да** ֆ. կամարաշարք, կամարակապ դալէրէա, սրահ։

арка́|н թր. 'քամանդ', պարան, թոկ որով բռնում են երամակից ձի կամ պատերազմում թշնամուն. **-ни́ть** (-ню -ня́т) ն. պարանով բռնել։

аркебу́|за գ. ... արկեբուզ (հրացան, որ եվրոպական զորքերը գործ էին ածում 15 դարի սկզբից). **-зи́р** ... արկեբուզակիր. **-зи́ровать** (-рую-ют) ն. ... արկեբուզով գնդակահարել։

арк|ти́ческий ած. ... արջային, հիւսիսային համաստեղութիւնների տակի, հիւսիսային. а. по́люс.

арлеки́|н իտ. **1.** հարլեքին, մնջկատակ (իտալական ժողովրդական մնջկատակերգութեան դերասանը, որի հագուստը կարած է խայտաբղէտ մահուդի կտորտանքներից). **2.** *տարօրինակ, ծիծաղաշարժ ձևով հագնված խեղկատակ, միմոս, ծաղրածու. **3.** մի տեսակ որսի շուն. **4.** անասուն, ... ձի խայտաբղէտ աչքերով. **-на́да** ֆ. **1**, հարլեքինադա, ... **2**, *խեղկատակութիւն, միմոսութիւն, ծաղրածութիւն. **-нский** ած. հարլեքինական, խեղկատակային, միմոսական. а—не прока́зы, дура́чества; **-нство** ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն, միմոսութիւն։

арма́|да իսպ. արմադա. **1**, ... Փիլիպոս Բ-ի Անգլիայի դէմ ուղարկած հզոր նավատորմիղը. **2**, նավատորմիղ։

арма́|тор ր. արմատոր (նավեր զինող՝ թշնամու նավերին հետամուտ լինելու). **-ту́ра** արմատուրա. **1**, զինվում, զինավառութիւն. **2**, զինազարդեր, զէնքերից յօրինած զարդեր. **3**, զինանկարներ, զինանշաններ (շէնքերի, գերբի վրա). **4**, ... պահանգ, պայտաձև մագնիսի ծայրերից կպած երկաթը. **5**, ... շոգեկաթսայի պղնձէ մասերը. а. котла́; **-ту́рный** ած. արմատուրային զէնքերի, զինավառութեան. а—ые украше́ния; а. живопи́сец զինանկարիչ. а. спи́сок ... զինվորների անվանացու-

ցակ, որի մէջ նշանակված են նրանց սպառազինութեան տարիքները:

ар|мéец, éйца հասարակ զօրքի զօրական (ռմկ. հետևակ). **-мéйский** ած. հասարակ զօրքի. а. офицéр նախկին զօրքանակի (ոչ գվարդիայի) սպա. **-мéйщина 1**, իգ. ռմ. զօրք, զինվորականութիւն. **2**, ա. հեգն. կոշտ-կոպիտ, անտաշ պաշտօնեայ:

арме|ни́ст, **-новéд** հայագէտ, հայկաբան. **-новéдение** հայագիտութիւն, հայկաբանութիւն:

арми́|да արմիդա, *չքնաղ, չնաշխարհիկ, խիստ գեղանի կինարմատ. **-дин** а, о ած. սքանչելի, դիւթիչ, հմայիչ. а—ы сады́ խիստ հոյակապ, չնաշխարհիկ պարտէզներ:

армиля́рная сфéра երկրագունդը ներկայացնող տիեզերագրական գործիք:

ар|мио́н կտկվ.տ. армéец; **-мия** ֆր. **1**, ցամաքային զօրք, պետութեան ցամաքային ույժերը. **2**, հասարակ (ոչ թիկնապահ) զօրք (հմկր. տ. гвáрдия 1, ր). перейти́ из áрмии в гвáрдию; **3**, զօրաբանակ. á. дéйствующая, резéрвная գործող, պահեստի զօրաբանակ:

ар|мя́жный ած. արմեակի. **-мя́к**, á կիրգ. արմեակ (գեղջուկի վերնազգեստ):

ар|мяни́н (յ. армя́не,-я́н) հայ. **-мя́нка** հայուհի. **-мя́но-григориáнин** (յ. армя́но-григориáне, -áн) հայ-լուսավորչական. **-мя́но-Григориáнский** ած. հայ-լուսավորչական. А—ая Цéрковь; **-мянофи́л** հայասէր. **-мянофóб** հայատեաց. **-мя́нский** ած. հայոց, հայ, հայկական. а. кáмень ի. հայքար. а—не огурцы́ րս. հայացի մարմ. а—ая бумáга հայթուղթ (հոտավէտ). **-мя́нство** իվ. հայութիւն, հայեր. **-мя́нствовать** (-ствую -ют) չ. հայութեան շահերը պաշտպանել, հայասէր հանդիսանալ:

армя|чёнко,нка ա. տ. армячи́шко; **-чина** ուղտի բրդից (աեէից) պատրաստված գործվածք. **-чи́шко** ա. նխս. վատ, անպէտք արմեակ. **-чник** արմեակավոր, չոխավոր. **-чóк**, чкá իվ. պըստիկ արմեակ:

армя́шка ա. նխս. հայուկ, վատթար, անպիտան, անարգ հայ:

арна|у́т առնավուտ, ալբանացի. **-у́тка 1**, առնավուտ, ալբանուհի. **2**, րս. սպիտակ ցորեն:

áрника ր. լեռնային փունջուկ:

арóбщик սայլապան:

аро|и́дный ած. նվիկազգիների. **-и́ды** ա. յ. րս. նվիկազգիներ:

арóйник տ. арóнник.

аромá|т (յն) անուշ հոտ, բուրմունք, անուշահոտութիւն. аромáты յ. անուշահոտ հիւթեր, իւղեր, խնկեր. **-ти́ческий**, **-ти́чный**, **-тный** ած. հոտավէտ, անուշահոտ, անուշաբոյր:

арó|нник րս. նվիկ (նվիճ, կոնդ). а. пятни́стый բծավոր նվիկ. **-нова бородá** ր. օձադանակ:

арпéджио ածն. խտ. երժ. արպէջիօ:

арроро́т անգ. արօրուտ (գիւրամարս ալիւր):

áрса տ. арты́ш.

арсенá|л ֆ. արսենալ. **1**, զէնքերի թանգարան. **2**, զինանոց, զինարան. а. сухопу́тный; а. морскóй; **3**, * ռմն. մթերանոց, համբարանոց, պահեստարան. воровскóй а.; а. доказáтельств, ули́к; **-льный** ած. արսենալի, զինանոցի, զինարանի:

арсéни|к (տ. мышья́к) ճերմակ զառիկ, զառկաթթու, մկնդեղ. **-ковый** ած. ճերմակ զառիկի, մկնդեղի:

артáчиться(-чусь -чатся), заар— չ. **1**, հերառիլ, խեռութիւն անել, առաջին չհնազանդվել (ձիու մասին). **2**, *յամառութիւն, կամակորութիւն անել, առանց ձին հեծնել, պետանալպալին կանգնել:

артезиáнский колóдец արտէզեան ջրհոր:

артéль| ի. թ. արտել. **1**, այլևայլ ձեռնարկութիւնների, հանրօգուտ գործերի ընկերութիւն, միութիւն. рабóчие артéли; **2**, ամբոխ, խումբ, փոհմակ. երամակ. **-ный** ած. արտելի, -լային а. стáроста; а—ые дéньги; **-щик** արտելչիկ, արտելական ռզմ. ծախսարար սարքին զինվորական. **-щина** իվ. արտելականութիւն. **-щица 1**, արտելչիկի կին. **2**, կանանց արտելի անդամ. **-щичий**, чья, чье ած. արտելչիկի:

арте|риáльный, **-ри́йный** ած. արտերիալ, զարկերակային. а—льная кровь

артериоскле|рóз բժ. զարկերակակարծրացում. **-роти́ческий** ած. զարկերակակարծրացման:

артéрия յն. կրմխ. **1**, զարկերակ. сóнная а. քներակ. **2**,* ընդարձակ, բազմաճիւղ ճանապարհ. Вóлгу назывáют а—ней Росси́и.

I. **арти́кул** լ. ննց. գլուխ, գրվագ, յօդված (օրէնսգրքի և այլն). арти́кулы вóинские պատմ. զինվորահրահանգներ (Պետրոս Ա.-ից հրատարակված):

II. **артику́|л** ռզմ. շարժումներ, վարժութիւն հրացանով. метáть а., выки́дывать ружьём а. հրացանով շարժումներ, վարժութիւններ անել. **-ли́ровать** (-рую -ют), **-лóвать** (-лу́ю -ют) ն. ֆ. ճոն. հեգել, պարզ արտաբերել, առոգանել, արտասանել. **-ля́ция** ֆ. ճոն. **1**, պարզ արտաբերելը, առոգանելը, -ութիւն. **2**, կզմխ. ոսկրայօդ, ոսկրայօդութիւն:

артилле|ри́йский ած. արտիլերիայի, հրետանու. а—ое дéло արտիլերիամարտ. **-ри́ст 1**, թնդանօթաձիգ [զօրական]. **2**, արտիլերիագէտ, թնդանօթագէտ. **-ри́я** ֆ. արտիլերիա. **1**, հրետանի, թնդանօթներ իրենց պատկանելիքներով. а полевáя, гóрная, осáдная, морскáя; **2**, հրետանի, թնդանօթաձիգ զօրք. а. кóнная, пéшая; **3**, թնդանօթագիտութիւն. учи́ться а—ии.

арти́|ст ֆ. արտիստ, գուսան, գեղարվեստագէտ, ռմկ. գերասան, ճարտար երգիչ. **2**, հեգն. ճարտար խաբեբա, ձեռնածու. **-стка** արտիստուհի, գուսան, գերասանուհի, ճարտար երգչուհի. **-сти́ческий** ած. արտիստիք, գեղարվեստագիտական:

артишó|к ր. կանկար, արտիճուկ. **-ковый** ած. կանկարի, արտիճուկի:

áртос յն. եկ. հաց:

артри́|т յն. բժ. յօդացավ, յօդացաւութիւն, ոսկրացավ. **-тик** յօդացավ. **-ти́ческий** ած. յօդացավի, յօդացաւութեան:

арты́ш, á թ. ր. գի. գիհի:

áр|фа գերմ. **1**, տավիղ. Эóлова á. էօլեան տավիղ. **2**, մի տեսակ խաղալ. **3**, ասպ. Տավիղ (համաստեղութիւն). **-фи́ст**, **-фи́стка**, **-фя́нка** վարձակ, տավղահար, -րուհի:

арха|и́зм յն. արխայիզմ (հնացած խօսք, դարձվածք). **-исти́ческий**, **-и́ческий** ած. արխայիկ, հնացած, փթած:

архалу́к թր. արխալուղ:

архáнге|л յն. հրեշտակապետ. **-льский** ած. **1**, հրեշտակապետի. **2**, Արխանգելսկ[քաղաք]ի:

архáр կ. արգալ (ոչխար):

архáровец, вца արխարովական. **1**, զազանի, խուզարկու ոստիկան. **2**, սպերասան, փուչ մարդ. ցնցոտիազգեստ ոճիր:

археголо́гий ր. բեղմնաւորութեան կղական գործարան:

археó|грáф հնագիր. **-графи́ческий** ած. հնագրական. **-грáфия** յն. հնագրութիւն:

археó|лóг հնախօս. **-логи́ческий** ած. հնախօսական. **-гия** յն. հնախօսութիւն:

архи| յն. արհի, -պետ. **-áтер** յն. ննց. բժշկապետ. (Պետրոս Ա.-ի օրով) գեղատնապետ. **-áтерский** ած. բժշկապետի. գեղատնապետի:

архи́|в լ. հնադարան, դիվան. сдать в а. մոռացութեան տալ. **-вáрий**, **-вáриус** լ. հնադարանապետ, դիվանապահ. **-вный** ած. հնադարանի, դիվանի. а—ые юнóши ննց. Մոսկվայի հնադարանի երիտասարդ պաշտօնեաները:

архидиáкон| յն. կուսակրօն ավագ սարկավագ, սարկավագապետ. **-ский** ած. ավագ սարկավագի. **ство** ավագ սարկավագութիւն:

архиепи́скоп| յն. արքեպիսկոպոս. **-ский** ած. արքեպիսկոպոսի, -սական. **-ство** արքեպիսկոպոսութիւն:

архиерéй| յն. արհի, հովվապետ (պատրիարք, մետրոպոլիտ և այլն). **-ский** ած. արհու, հովվապետական. а. сан; **-ство** արհիութիւն, հովվապետութիւն. **-ствовать** (-ствую -ют) չ. արհի լինել, հովվապետել:

архимáн|дри́т յն. ծայրագոյն վարդապետ, վանքի վանահայր. **-(-мáн)-дри́тский**, **-дри́чий**, ья, ье ած. վանահօր, -հայրական. **-(-мáн)дри́тство** վանահայրութիւն. **-дри́я** վանք, վանական եկեղեցի:

Архимéдов рычáг արքիմեդեան լծակ. *խիստ զօրեղ կարուկ միջոց:

архипáсты|рский ած. հովվապետական. **-рство** հովվապետութիւն. **-рствовать** (-вую -ют) չ. հովվապետել. **-рь** յն. լ. հովվապետ:

Архипелá|г յն. ռշխ. Արքիպելագ. **2**, կղզեխումբ. **-жский** ած. Արքիպելագի, -գային:

архиплу́т սրիկայապետ:

архи|пресви́тер տ. протоиерéй; **-синагóг** յն. սինագոգապետ, հրէական ժողովարանի նախագահ. **-стрá-ти́г** յն. զօրապետ. архистрáтиги յ. եկ. ավ. զօրութիւնք, զվարթունք երկնից:

архитé|ктон տ. архитéктор; **-ктóника** յն. արքիտեկտոնիկա. **1**, ճարտարապետութիւն. **2**, գեղարվեստական կարգ, դասաւորութիւն. **3**, ռնց. համաքարպապատվորութիւն. **-ктор** յն ճարտարապետ. **-кторский** ած. ճարտարապետի, -տական. **-кторша** ճարտարապետի կին. **-кту́ра** ճարտարապետութիւն, ճարտարաշինութիւն. **-кту́рный** ած. ճարտարապետական, -շինական. а—ые чертежи́.

архитрáв ֆ. հյտպ. բավթար (антаблемéнт-ի ստորին մասը, որ անմիջապէս դրված է սիւնի խոյակի վրա):

архитрикли́н յն. ննց. տակառապետ, տաճարապետ, խրախապետ:

архóнт յն. արքոնտ (նախնի Աթէնքում թագավորութեան բարձումից յետո բարձրագոյն վարչական անձ):

арцá տ. Арты́ш.

арчá|жник թամբագործ. **-жный** ած. թամբագործի. **-к**, á թուրք. թամբափայտ, թամբակմախք:

арши́|н (յ. սեռ. арши́н) արշին.

мéрить когó-либо на свой а. իր սեփական ուժերի, պահանջների համեմատ էլ ուրիշին չափել, իր վրա դնել. проглотить а. 'շամփուր կուլ տալ', ձգվել: **-нник, -нница** արշինով առևտուր անող այր, կին. հեգն. խարեբա, սրիկա. **-нничать** չ. արշինով առևտուր անել, 'չարչիություն անել'. **-нный** ած. արշինանոց. а. товáр արշինով ծախվող ծածկեղեն. **-нчик** եզ. մի թեթև արշին:

арык թ. առու, ոռոգման ջրանցք (Թուրքեստանում):

арьергáрд ֆ. ռզմ. յետապահ, վերջապահ զորք, գունդ (թե ցամաքային և թե ծովային). **-ный** ած. յետապահ, վերջապահ զորագնդի. а—ое дéло յետապահ զորքի կռիվ:

арясина տ. Оря́сина.

áса фéтида դղք. չարահոտ նարդէս:

асаýл տ. есаýл.

асбéст հնք. անկէզ քար (յեռնափայտ):

асéй անգ. ռմ. անգլիացի:

асéссор (յ. а—ры և а—рá) յ. ասեսոր (առաջ Ռուսիայում գանձային կամ ոէրունական կայքերի պաշտոնակալ աստիճանավոր). коллéжский а. ութերորդ կարգի աստիճանավոր. **-рский** ած. ասեսորի. а. чин; **-рство** ասեսորություն. **-рша** ասեսորի կին:

асимптóта յն. մթմ. ասիմպտոտա, անմիացական (գիծ):

аскари́ды լ. յ. կ. փորի որդ:

аскéза յն. ճգնություն, ճգնավորություն:

аскéр թր. ասկեար, զինվոր. турéцкие, персидские а—ы.

аскéт, -кит յն. ճգնավոր, անապատական. խստակյաց, խիստ ժուժկալ ոմն. **-кети́зм** ճգնավորական կյանք, կենցաղ. **-кéтика 1**, ճգնավորություն. փլք. ճգնապաշտություն. **-кети́ческий** ած. ճգնավորական, ճգնության. а—ая жизнь.

áскии, нев տ. յ. յն. ածխ. անոսավ վերներ: [մուսնական կյանքի թշնամի:

Асмодéй Ասմոդեոս (դև). կտկվ. ա-

асоциáльный ած. հակասոցիալական. а—ые явлéния.

аспéкт 1, տարբեր, մոլորակների փոխադարձ դրությունը. **2**, տեսակէտ (որոշ ժամանակի նկատմամբ):

I. **áспид** կ. քարբ, ակնոցավոր օձ. *չար, վնասակար, նենգամիտ մարդ:

II. **áспид 1**, հնք. հեղ. յասպիս. **2**, յասպեա շերտ, թիթեղ, տախտակ, գրաքար. **-дный** ած. յասպեա. а—ая доскá սալաքար, քարետախտակ, գրատախտակ:

аспирáнт ասպիրանտ (անդի, պաշտոնի թեկնածու). **-ский** ասպիրանտի. а—ая стипéндия.

аспирáтор լ. ասպիրատոր (դազահան գործիք):

áспос, -пóсов день սեպտեմբերի 8-ին կատարվող տոն, մեղրատոն:

áсса տ. áса.

ассамблéя ֆր. ժողով, երեկույթ, հանդէս:

ассенизáтор ըր և է տեղի առողջապահական պայմանները բարվոքող. **-зациóнный** ած. սիտահան, առողջարարիչ. а. обóз սիտահան սայլեր. **-зáция** առողջարարություն. **-зи́ровать** (-рую -ют) ն. և չ. ֆ. քիմիական նյութերով մաքրել, սրբել. առողջապահական վիճակը բարվոքել, առողջարարել:

ассерторúческий ած. լ. փլք. հաստատ, կտրական. а—ое суждéние.

ассéссор տ. асéссор.

ассигнациóнный ած. թղթադրամի, -ամական. а. банк թղթադրամային (որը 1860-ին դարձավ госудáрственный банк); **-гнáция** ֆր. թղթադրամ (հմմ. кредíтный билéт): нáчка а—ций մի կապոց թղթադրամ. **-гновáние 1**, նշանակելը, -կում (որոշ գումարների). **2**, նշանակած գումար. чрезвычáйные а—ии արտակարգ գումարներ. **-гновáть**(-ную -ют) ն. ֆ. **1**, նշանակել, յատկացնել (որոշ գումար). **2**, վճարագիր տալ. **-гнóвка 1**, տ. ассигновáние; **2**, վճարագիր, վճարաթուղթ (մի տեսակ օրդեր, չեկ). **3**, րւնգ. թուղթ, որ տրվում է ռոկեհանքատիրոջը, որի մէջ որոշվում է նրան հասանելի ոսկին:

ассúз, -зный суд ֆր. ասիզեան դատարան (Ֆրանսիայում, բաղկացած պետական դատավորներից և երդվեալ ատենակալներից):

ассимили́ровать (-рую -ют) լ. ն. чемý, с чем **1**, նմանեցնել, նման դարձնել, համակերպել. խառնել. **2**, ձուլել. одúн нарóд ассимили́рует себé другóй; **-ся** անդր. նմանվել, համակերպվել, ձուլվել. мéлкие нарóды чáсто ассимили́руются с госпóдствующей нáцией; **-симиля́ция** լ. ասիմիլյացիա. **1**, բնխ. նյութադրում. **2**, քր. համակերպում (մի հնչյունի միւսին, օր. отдáть բառի մէջ т-ն համակերպվում է д-ին. կարդա оддáть); **3**, ձուլում:

ассирúец, рúйца ասորեստանցի. **-рúйский** ած. Ասորեստանի. ասորական. а—ая царúца; **-риолóг** ասորաբան. **-риолóгия** ասորաբանություն:

ассистéнт լ. ասիստենտ. **1**, ընթերակա (դասընթացական քննության ժամանակ). օգնական բժշկի, պրոֆէսորի եւն). **2**, հանդիսադիր (որն իր ներկայությամբ հանդիսին փայլ, ճոխություն է տալիս). **-сти́ровать** (-рую -ют). չ. ընթերակայել, օգնել.

ассонáнс ֆ. ներդաշնակություն, համահնչյունություն:

ассортимéнт ֆր. ասորտիմենտ (որ և է ապրանքի զանազան տեսակները). а. мануфактýры, óбуви, зернá ծածկեղենի, կոշիկի, հացահատիկի տեսակներ, ընտրություն. повы́сить а. товáра ապրանքի որակը բարձրացնել:

ассоциáция ֆր. ասոցիացիա, **1**, միացնելը, միացում, կապակցում. **2**, միություն, ընկերություն, կապակցություն. наýчные, жéнские а—ции; а. идéй գաղափարների միավորություն, ներքին կապակցություն, զուգորդություն. **-ци́ровать** (-рую-ют) ն. միացնել, կապակցել. **-ся** անդր. միանալ, կապակցվել:

астерúск յն. աստղանիշ (*):

астерóид յն. աստերոիդ, մոլորակ (Արամազդի և Արէսի շավիղների մէջ):

áстма յն. բժ. ծանրաշնչություն. **-мáтик** ծանրաշնչությամբ տառապող. **-мати́ческий** ած. ծանրաշընչության, հեղձուցիչ. а—ое дыхáние.

áстра բ. աստղածաղիկ:

астрагáл յն. բ. աստրագալ, մկնամըրգի, խազերան. а. колю́чий կանի փուշ. а. карабáхский Ղարաբաղի աստրագալ. **2**, ճրտրվ. սինի խոյակի տակի շրջանակը. **3**, կզմխ. կրնկոսկր (սրնգի և գարշապարոսկրի մէջն):

астрáльный ած. ֆ. աստրալ, աստեղային. а—ые существá աստրալ էակներ (ըստ գաղտնագիտության):

астрапиалúт տ. фульгури́т.

астрахáнский клей հաշտարխանեան սոսինձ, թուխպ. а. пéрец բ. գարապղպեղ, պտղանական տաք գեղ, ըրղպեղ, ծիծակ. а—ие орéхи բ. ջրային կամ ճիզվիտական ընկույզներ:

астрогнóзия յն. աստղագիտություն, համաստեղագիտություն:

астролóг յն. աստղաբան, աստղագէտ, աստղագուշակ. **-логи́ческий** ած. աստղաբանական. մոգական. **-лóгия** յն. **1**, (սկզբներում) աստղաբանություն, աստղաբաշխություն (տ. астронóмия); **2**, (միջին դարերում) աստղագուշակություն, մոգություն:

астролябия յն. աստրոլաբիա (հողաչափական գործիք):

астронóм աստղաբաշխ, աստղաբան. **-номи́ческий** ած. աստղաբաշխական, -բանական. **-нóмия** յն. աստղաբաշխություն, աստղաբանություն (հետազոտում է աստղերի երևույթը, նրանց շէծությունը, հեռավորությունն եւն):

астрофи́зик աստրոֆիզիկոս. **-ка** յն. աստրոֆիզիկա (հետազոտում է երկնային մարմինների բնական յատկությունները, մակերևույթի կազմությունը, մթնոլորտն և այլն):

асфáльт յն. ն. ասֆալտ. **1**, գետնաձյութ, սև կուպր, ձյութ. **2**, ասֆալտից և այլ նյութերից շինած շաղախ. **-ти́ровать** (-рую -ют) ն. ասֆալտել. а. ýлицу: **-товый** ած. ասֆալտէ. а—ая мостовáя: А—ое мóре աշխ. Մեռեալ ծով:

асфи́ксия յն. բժ. **1**, շնչհեղձություն, նվաղում և մահ (ծխից, ածխահոտից). **2**, դս. բժ. արյունհեղձություն:

áсы տ. յ. ասեր (դիք սկանդինավեան):

ась մջ. այնպէս չէ՞, ուղիղ չէ՞. вы лю́бите мýзыку, ась? դուք սիրում էք երաժշտություն, այնպէս չէ՞:

ат ցուցկ. մն. այդ:

атáва տ. Отáва.

атави́зм լ. ատավիզմ, հավականություն, պապենականություն. **1**, կենսխ. բուն, սկզբնական տիպի վերստին երևալը սերնդափոխության ժամանակ. **2**, պապի, նախնու որ և է ժառանգական յատկանշի երևալը, վերածնվելը յետագա սերունդներում:

атáка ֆ. ռզմ. գրոհ, գրոհ տալը, գրոհ, յարձակում. фронтáльная, фланговáя а; а. в штыки́ գրոհ սվիններով:

атакамúт ն. ատակամիտ, քլորապղինձ:

атакóвывать -ковáть (-кýю -ют) ն. ռզմ. գրոհ տալ, գրոհ տալ, յարձակվել. а. неприя́теля, неприя́тельские пози́ции.

атáксия յն. բժ. ատաքսիա. ա) խանգարմունք, անկանոնություն հիվանդության ընթացքում. բ) անկարողություն դեկավարելու իր շարժումներին, ջղերի դրսևորման անկարողություն:

атамáн ատաման. **1**, ռզմ. առաջներում կազակների զորապետը. а. всех казáчьих вóйск կոչվում էր թագաժառանգ կեսարեւիչը. войсковóй наказнóй а. կազակների բոլոր զորքի հրամանատար, որ միենույն ժամանակ ավագ նահանգապետի իրավունք ուներ. наказнóй а. գիվիզիայի հրամանատար, որ զինվորական նահանգապետ էր. **2**, ավագ, գլխավոր (մեծ ձկնորսական ընկերությունների). артéль а—ом крепкá (առծ.) խաչը տէրն է զորավոր գարձնում. **3**, սրիկայապետ, ավազակապետ. գլուխ, գլխավոր, պարագլուխ, ղեկավար. разбóйничеcкий а; **-нище** ա. մլկ. մեծ, ահագին ատաման, **-нский** ած. ատամանի. а—ое звáние; а—ие местá (Ուրալում) ձուկ որսալու ամենալավ տեղեր. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. ատամանություն անել. **-нша** ատամանի կին:

ата́нде անձ. ֆր. թղթ. սպասեցէ՛ք:
ата́||ра, -рщик տ. ота́ра, -рщик.
аташе́ տ. атташе́.
а||тейзм յն. աթէիզմ, անաստուածութիւն, անկրօնութիւն. **-теисти́ческий** ած. անաստուածութեան. а—ие уче́ния; **-тейст, -те́й, -тейстка** աթէիստ, անաստուած, անկրօն այր, կին:
ателла́ны ա. յ. ատելլանեան կատակերգութիւններ (նախկին Իտալիայում):
ателье́ չ. ֆ. անձ. արվեստանոց [գեղարվեստագէտի):
атене́й աթէնէօն. **1**, բարձրագոյն դպրոց Աթէնքում և Հռոմում. **2**, գրպրոց. գրականական ընկերութիւն կամ ժողովածու:
атла́нт ատլանտ. **1**, տիտանի ձևով քանդակած սիւն, որ իր գլխին կրում է շէնքը. **2**, կզմխ. վզի առաջին ողը, որի վրա հաստատված է գլուխը:
I. **а́тлас** յն. ատլաս. **1**, աշխարհագրական քարտէզների ժողովածու. **2**, կազմախօսական, կենդանաբանական եւն նկարների ժողովածու. зоологи́ческий, истори́ческий а́.
II. **атла́||с** ար. ատլաս (մետաքսեա փայլուն և ողորկ կերպաս). **-сец**, сца եվ. պատիկ ատլաս, կերպաս. **-систый** ած. ատլասային, կերպասային. **-сить** (-шу -сят), заатл—ն. յղկել, հարթել, կոկել. **-ся** անդր. կերպասի տեսք ընդունել (թավշի մասին). **-сный** ած. ատլասի, -ւէ. կերպասի, -ւէ. а—ое пла́тье.
атле́||т յն. աթլետ, հզօր ըմբիշ, 'փահլէվան'. **-тика** ըմբշամարտութիւն, ըմբշամարտութեան արվեստ. **-ти́ческий** ած. աթլետական, հզօր, զօրեղ. а—ое телосложе́ние.
атмо́с||фе́ра յն. մթնոլորտ. а. двора́ и столи́цы; **-фери́ческий**, **-фе́рный** ած. մթնոլորտի,-տային. а—ые влия́ния.
ато́лл մլյր. ատօլ (կոչվում են Խաղաղ և Հնդկական օվկիանոսներում կորալիններից կազմված խութերը, կղզիները):
а́то||м փիլ. ենց. ատոմ, նիւթի ամենափոքր, անբաժանելի մասը. **-ми́зм** փիլ. ատոմականութիւն (որն ատոմները համարում է աշխարհիս սկզբնական բաղկացուցիչ տարրերն և կեանքի նախապատճառը). **-ми́ст** ատոմական, ատոմական տեսութեան հետեւորդ. **-мисти́ческий**, **-ми́ческий** ած. ատոմական. атоми́ческая тео́рия ատոմակ. տեսութիւն, (որն աշխարհիս գոյութիւնը բացատրում է նիւթի ամենափոքրիկ, անբաժանելի մասնիկների փոխադարձ միավորութեամբ). **-мность** ի. ատոմականութիւն. **-мный** ած. ատոմի, -մային:
ато||ни́ческий ած. թուլութեան, ուժասպառութեան, անզօրութեան. **-(о́)ни́я** յն. թուլութիւն, ուժասպառութիւն, անզօրութիւն:
атрибу́т լ. ատրիբուտ. **1**, յատկանիշ, բնորոշ նշան, նշանակ (օր. քնարը Ապօլոնի ատրիբուտն է). мини́стр, окружённый всеми а—ами вла́сти; **2**, փիլ. տարրկայի էական (ոչ փոփոխական) յատկութիւնը. **3**, քր. ստորոգելի. **4**, պատկանելիք, իր, տարրկա. ме́бель, у́тварь и други́е а—ы, необходи́мые для да́чной жи́зни.
атропи́н յն. ատրոպին (մահացու մորմի և արջընկուզի արտադրած թունավոր նիւթը):
атро||фи́ровать (-рую -ют) ն. ծիւրել, ուժասպառել, ջլատել. лю́ди, в кото́рых атрофи́рованы чу́вства до́лга, со́вести; **-фи́ческий** ած. ծիւրութեան, քայքայման. **-фи́я** յն. ատրոֆիա, ծիւրութիւն, քայքայում (մարմնի, որ առաջանում է սննդառութեան պակասութիւնից). * քայքայում, ուժասպառութիւն:
атташе́ ֆ. անձ. կցորդ. вое́нный а.
аттента́т ֆ. ոճրափորձ, մահափորձ:
атте||стат գ. վկայագիր, վկայական (ծառայութեան, ուսման և վարքի). а. зре́лости հասունութեան (ավարտման) վկայական, ավարտագիր. **-ста́ция**, **-стова́ние** ատէստացիա, վկայելը, վկայութեամբ հաստատելը, վավերացնելը. **-сто́вать** (-сту́ю -ют) ն. վկայել, վկայութիւն տալ. а. кого́ с наилу́чшей стороны́ մէկի մասին ամենալավ վկայութիւնը տալ:
атти||ци́зм յն. **1**, ատտիկականութիւն, ատտիկական բարբառ, ոճ. *ճաշակի, ոճի նրբութիւն. **-ци́ст** յն. **1**, յոյն հեղինակ, որ ձգտում էր նմանվել ատտիկեան հեղինակներին. **2**, յոյն քերական, որ այդպիսի նմանութեան համար կանոններ էր սահմանում. **-ческий** ած. ատտիկեան, աթենական. *նուրբ, դասական, շքեղ. а—ая иро́ния, а—ая соль նուրբը, համով հեգնութիւն, սրախօսութիւն. а. стиль.
аттракцио́н ֆ. զվարճալիքների ծրագրի ուշադրավ համարը:
аттрибу́т տ. атрибу́т.
ату́|| մջ. որս. հը՛ս. а. его́, հ՛ըս, կա՛լ (նապաստակին). **-нанье** հը՛ս անելը. **-кать, кнуть** չ. ату́ աղաղակել, հը՛ս անել, հը՛ս տալ:
ау́, մջ. **1**, ա՛յ, հէ՛յ, ո՛ւր ես. **2**, վա՛յ, ավա՛ղ:
аудие́||нц-за́ла գ. ունկնդրութեան դահլիճ. **-нция** ֆր. ունկնդրութիւն.

приня́ть кого́ на(в) а-ии մէկին ունկնդրութեան ընդունել:
аудито́||р նոր լ. ենց. **1**, բարտուղարի և դատախազի պաշտօնակատար. **2**, հօգևոր դպրոցներում ավագ աշակերտ, որ միւս աշակերտներին դաս էր հարցնում և թվանշան նշանակում. **-ри́ат** գ. ենց. զինվորական դատարան, ատեան. генера́л -а. (առաջ) բարձրագոյն, (յետո) գլխավոր զինվորական ատեան. **-риа́тский** ած. զինվորական դատարանի, զին. ատենի. **-ри́я** լ. լսարան, դահլիճ բարձրագոյն ուսումնարանի. **-рский** ած. աուդիտորի. **-рство** զինվորական ատենի քարտուղարութիւն, դատախազութիւն:
ау́||канье ա՛յ, հէ՛յ, ո՛ւր ես կանչելը. **-кать -кнуть** չ. ա՛յ, հէ՛յ, ո՛ւր ես կանչել (օր. անտառում, երբ մարդ ուզում է ընկերին գտնել). **-каться** փոխդ. փոխադարձաբար միմիանց «ա՛յ, հէ՛յ, ո՛ւր ես» ձայնել. **-кнуться** անդր. դիպմ. как а́укнется, так и откли́кнется ինչ կասես, այն էլ կլսես, ինչ կը ցանես, այն էլ կը հնձես:
аукцио́||н լ. աճուրդ. прода́ть, купи́ть с а—а աճրդով ծախել, առնել. **-ни́ст** աճրդահան. **-нный** ած. աճրդի, աճրդային. а—ая ка́мера, за́ла.
ау́л թ. աուլ. **1**, գիւղ, շէն (թաթարների, կովկասեան լեռնաբնակների). **2**, վաչկատուն կիրգիզների ուրթը, վրանակութիւնը:
аула́н տ. жула́н.
ау́льный ած. աուլի, գիւղի. ուրթի:
аурипигме́нт լ. դեղին մկնդեղ, ոսկեգոյն զառիկ, զռնիխ:
аускуль||та́нт լ. **1**, բժ. օսկուլտանտ (մարդու կուրծքը քննող բժիշկ). **2**, խսփր. ատրին դատաստանական պաշտօնեա. **-та́ция** բժ. օսկուլտացիա (լսափողի կամ ստեթօսկոպի միջոցով մարդու կուրծքն և մէջքը քննելը, որոնց ձայներից կարելի է լինում շնչառութեան, սրտի բաբախման և երակների մէջ եղած անկանոնութիւնները նկատել). **-ти́ровать** (-рую -ют) ն. բժ. լսողութեամբ քննել, իմանալ մարդու մարմնի մէջ եղած հիվանդութիւնները, անկանոնութիւնները:
аутенти́чный տ. автент...
аутодафе́ չ.անձ. պորտ.ավտոդաֆէ. **1**, հրապարակութիւն (Իսպանիայում ինկվիզիցիայից դատապարտված հերետիկոսի խարույկ հանելը). **2**, *կերպ. հրկիզութիւն:
аутопси́я յն. անձնական, յատուկ զննութիւն, անձնազննութիւն, ներազննութիւն. զիազննութեամբ մահվան պատճառին հավաստիանալը:
афа́зия յն. անխօսութիւն, պապանձութիւն:
афе́лий յն. արտարեւութիւն մոլորակի և գիսավորի շրջանառութեան այն կէտը, որ ամենահեռուն է արեգակից (հակոր տ. периге́лий).
афе́ня տ. офе́ня.
афе́||ра ֆ. շահադիտական ձեռնարկութիւն, գործ. արկածախնդրութիւն. пусти́ться на а—у; **-ри́ст** աֆերիստ, շահախնդիր, արկածախնդիր, խարդախ մարդ. **-ри́стка** աֆերիստուհի, շահախնդրուհի, արկածախնդրուհի:
афи́||нский ած. Աթէնքի, -թենական. **-ня́нин** (յ. а—не,-н) աթենացի:
афи́||ша ֆ., **-шка**, **-шечка** եվ. րs. աֆիշա (յայտարարութիւն թատրոնական ներկայացման, համերգի եւն, որ միևնոյն ժամանակ ծրագիր ևս պարունակում է). ростопчи́нские а—и պատմ. ռոստոպչինեան աֆիշաներ. **-шёр**, **-шечник** աֆիշավաճառ, աֆիշաներ ցրող. **-шечный** ած. աֆիշայի, -շայական. **-шка** համառօտ բովանդակութիւն (լրագրի):
афо́ния յն. բժ. անձայնութիւն, ձայնատութիւն, խիստ խռպոտութիւն, ձայնի կորուստ:
афо||ри́зм յն. աֆորիզմ, մասալ (հակիրճ խօսքերով արտայայտված խօսք, միտք). **-ристи́ческий** ած. աֆորիզմի, մասալի. а. ма́тод, слог.
африка́||ндеры ա. յ. աֆրիկանդերներ (աֆրիկածին ազխաակամարթներ, հոլանդացիներ). **-нец**, нца աֆրիկացի. **-нка** աֆրիկուհի. **-нский** ած. Աֆրիկայի, -կական:
афро́нт ֆ. անձնական վիրավորանք, թշնամանք. անարգանք, թուք, անպատվութիւն:
а́фты ի. յ. յն. բժ. բերանացավ, բերանացքուկներ:
аффе́||кт լտ. աֆէկտ, սաստիկ մեծ խանդ, կրքոտութիւն, յույզ, յուզմունք, գրգիռ. **-кта́ция** ֆ. կեղծ յույզ, յուզմունք, կեղծ, շինծու, անբնական շարժմունք, վերաբերմունք, շողոքանք. **-кти́ровать** (-рую -ют) ն. կեղծավորել, աշխատել կեղծ շարժումներով, ձեւերով ուրիշի ուշադրութիւնը գրավել. շողոքել:
ах մջ. ա՛խ, վա՛յ, վա՛շ, ավա՛ղ. ո՛հ, ա՛յ. ах, каки́е вы! ա՛խ, ինչպիսի մարդ էք դուք:
ахалу́к տ. архалу́к.
а́ха||ла են., **-льщик** չտես անձ:
аха́||н թթ. ախան (մեծ քթոց, որով ձուկ, մանավանդ ձմեռը թառափ են որսում). **-нить** (-ню -нят) ն. ախանով ձուկ որսալ. **-нный** ած. ախանի, -նով. а—ое рыболо́вство; **-нщик** ախանով ձուկ որսող:
а́||ханье ա՛խ քաշելը, ախուվախ քաշելը, հառաչելը, հառաչանք:
аха́т տ. ага́т.

а́|хать, -хнуть չ. ախ քաշել, ախուվախ քաշել, հառաչել, հեծել։

Ахилле́сова пята́ աքիլլեսյան գարշապար. *խիստ զգայուն, կենսական տեղ մարմնի։

ахине́я բանդագուշանք, անմիտ, անհեթեթ, անիմաստ խոսք, բան. нести́ а—ю ցնդել, անհեթեթ, անճահ բաներ խոսել, 'դուրս տալ'։

а́|хнуть տ. а́хать; **-ховый** ած. ողորմելի,եղկելի.а́—ое положе́ние;а́—ые це́ны խիստ բարձր գներ, 'կրակի գներ'։

ахрома|ти́зм յն. 1. անգունություն. 2. ֆզ. ոսպնյակի ճառագայթի յատկությունը բեկվելով երբեմն չբաժանվել բաղադրիչ գույների. **-ти́ческий** ած. ֆզ. ախրոմատիկ, աներանգ. **-топси́я** յն. բժ. գունակուրություն, անկարողություն գույները,երանգները զանազանելու։

ахтер|лю́к հլ. ծ. 1. նվգ. միջնակայմի յետևում նավի տախտակամածի մեջ գտնվող անցք, մուտք. 2. նավի մեջ ներքնատուն թաց պաշարեղենների համար. **-то́в** հլ. ծ. նավի կողքի պարանը. **-ште́вень**, вня ա. հլ. ծ. նավի քամակի ղեկանը։

ах|ти́ 1. մջ. ախ, ահա թե ինչ, ահ. 2. не ахти́ մ. ռմ. առանձին ոչինչ. его́ бога́тство не ахти́ како́е նրա հարստությունն առանձնապես մեծ չէ. **-ти́тельный** ած. ռմ. (գործ. միմիայն не բացառ. մասնիկի հետ) не ахти́тельный առանձին ոչինչ, ոչ շատ, ոչ մեծ, ոչ առաջնակարգ։

аху́н թ. ախուն (մի քանի ծուխ համայնք մահմեդական հոգևորական)։

ацетиле́|н յն. ացետիլեն (գազ, որ իր վառ լույսով մրցում է էլեկտրականության հետ). **-новый** ած. ացետիլենի. а—ое освеще́ние.

ацте́ки ա. յ. ացտեկներ։

аэро|дина́мика յն. աէրոդինամիկա (գազերի և գործիչների շարժման գիտությունը). **-дро́м** յն. աէրոդրոմ, օդաչուարան. **-клу́б** աէրոկլուբ. **-ли́т** յն. օդաքար,երկնաքար. **-ме́тр** յն. ֆզ. օդաչափ. **-меха́ник** աէրոմեխանիկ. **-меха́ника** յն. աէրոմեխանիկա (գազերի հավասարակշռության և շարժման գիտությունը). **-на́вт** օդանավորդ. **-на́втика** յն. օդանավություն. **-пла́н** յն.-լ. աէրոպլան (օդանավ մեքենա), 'սավառնակ'. **-са́ни** ի. յ. աէրոսահնակ. **-са́нный** ած. աէրոսահնակային. а. пробе́г; **-спо́рт** յն.-անգ. աէրոսպորտ. **-ста́т** յն.-լ աէրոստատ, օդապարիկ. **-ста́тика** աէրոստատիկա (առաձգական հեղուկների հավասարակշռության գիտությունը). **-фо́н** յն. աէրաֆոն։

Б, б — Բ, բ

ба մջ. պա՛հ, վա՛հ. б., в са́мом де́ле?

ба́ба 1. կին, կնատմարդ. у ба́бы во́лос дли́нен, а ум коро́ток կնոջ մազն երկար է, խելքը կարճ. бой-б.. խիզախ, ժիր կին. 2. *կնամարդի, վախկոտ մարդ. 3. տատ, մեծ մայր. 4. 'տատմէր', մանկաբարձուհի. 5. ամպամայր, անձրևամայր. 6. պառավ պարամայր (մեղուների). 7. կապույտ կամ կանաչ չերեփակաթ (стрекоза́); 8. б. կամ б.-пти́ца, հավալուսն, թռչ. 9. ծանր թակ, տափիչ (երկաթէ, թջէ կմ ըսկ երկաթապատ). 10. ջրհորի մոտ անկած սյուն. 11. գլանաձև հաց. 12. ка́менная б. պտմ. քարէ կոպիտ կուռք. ба́бы յ. տ. плея́ды; ба́ба-яга́ այրանդակ, մենակեաց պառավ (ըստ ժողովրդական հավատքի)։

баба́йка 1. երկար թիակ, լաստի կմ նավի մակույկի ղեկ. 2. կռճղուկ։

баба́к, а́ տ. байба́к. [игра́ть в б—и.

баба́шка 1. կոշտ, խիլ, պալար. 2. տպ. բաբաշկա. 3. կարթից կապած լողուն։

ба|бёнка, **-бёночка** փք. ջահել կնիկ. **-бе́нь** ի. նվ. տ. бабьё; **-бень**, бня 1. կնարարո, վախկոտ մարդ. 2. տ. ба́бник; **-бенька** փք. տատիկ. **-бёха** նխս. անդուրեկան կնատմարդ. **-бёшка** փք. պառավական կին. **-бий**, бья, бье ած. կանացի. ба́бьи спле́тни կանացի բամբասանքներ. ба́бий зуб բ. հաճարի ժանգառ (ոսնկ). ба́бий ум. բ. խարդավոր ցմախ. ба́бье ле́то ռմ. պարզ, ջինջ աշնանամուտ. ба́бьи зу́бья բ. տատմնավոր կաղնձնի. ба́бьи румя́на բ. խմախոտ, քարքխոտ. ба́бья ко́жа զզց. հացի դեղ. ба́бья соль տ. крон.

I. **ба́|бина** կատվի մորթ։

II. **баби́на** կոշտ-կոպիտ պառավ. **-бить** (-блю -бят) չ. տատմերություն անել. **-ся** անդր. կնարարո լինել. **-би́ца 1**. տ. ба́ба; 2. տ. бабьё; **-бич 1**. նվգ. մանկաբարձ. 2. տ. ба́бень, бня; **-бища** յփկ. ահագին կին։

ба́б|ка 1. տատ, մեծ մայր, հանի. 2. մանկաբարձուհի, 'տատմէր'. 3. վէգ, կոճի, ճան. игра́ в ба́бки վիզախաղ. 4. պտտամ միասին կանգնեցրած խրձեր, կանեփ, կատավատ. 5. ձեռնադնդան (որ. գերանդի սրելու). 6. տաշած սյուն, գերան. 7. б.-трава́ բ. ամպայրին ջղախոտ. **-кин**, а, о ած. տատի. б. вну́чек; **-ник** կնամոլ, խզամոլ մարդ. **-ничать** չ. 1. տատմերություն անել 2. կնոջ պես վարվել, իրեն պահել. **-ся** չ. կանանց շրջանում ապրել։

ба|болю́б տ. ба́бник; **-бонька** տ. ба́бенька.

ба́бо|чка 1. կ. թիթեռ, թիթեռնիկ. ночна́я б. գիշերային թիթեռ. капу́стная б. կ. կաղամբաթիթեռ. 2. նվ. մանկամարդ, գեղահասակ տանտիկին. **-чник 1**. վիզաուէր. 2. միջատահավաք։

ба́|бр Սբր. տ. тигр; **-бровый** ած. վագրի. б—ая по́лость վագրի օթոց։

бабуа́н ֆ. բաբուէն (կապիկ)։

бабу́к, а́ կ. ցատկող նապաստակ։

бабу́ка գվ. պառավ տանտիկին։

бабу́|ля, **-ня** փք. տատիկ։

ба|бу́ра 1. տ. сморчо́к; 2. թիթեռ. 3. փք. տատիկ. **-бу́рка 1**. փք. թիթեռնիկ. 2. կրականոց (վառարանում). **-бу́ся**. **-бу́ша** փք. տատիկ. **-бу́шечница** ռմ. ծաղիկ պառավատող կին։

бабу́ши ի. յ. պ. փափուճներ։

I. **ба́буш|ка 1**. փք. տատիկ, հանիկ. 2. պառավ կին. б. на́ двое сказа́ла կասկածելի է. 3. 'տատմէր'. **-кин**, а, о ած. տատի. б. вну́чек.

II. **бабу́шка 1**. տ. ба́бочка 1; 2. այրադուող (ապակի մեջ). 3. ծաղկի երունդ, կոծիծ, խոց։

бабу́шник տ. ага́ва.

бабьё, ья́ նվ. ռմ. նխս. կնանիք։

ба|ва́рский ած. բավարական. **-варуа́з 1**. անուշահոտ շարբաթ թէյով. 2. բաղցր կերակուր մի։

ба́виться (-влюсь -вятся) անդր. ուշանալ, զբոսնելով ըլլել։

ба́вольник բ. բամբակենի։

баву́ша նռ. դանդաղկոտ, ծույլ մարդ, տղուշ։

баву́шка մանկական խաղալիք։

бага́ж| а և а́ ֆ. բագաժ. 1. ծանրոց, ձեռնարկու, իրեր (ուղևորի). եւ ուղևորի հետ տարվող բեռը. 2. бага́жи ռմ. զորամթերքներ (զորքի յետևից տարվող). 3. *պատրաստություն. теорети́ческий, практи́ческий б.; **-ный** ած. բագաժի. бага́жный, его ա. եր. կրդ. բագաժատան, բագաժատուն։

бага́й բեեռաձան նիզ, յոմ։

бага|ра́ ղ կովկ. բահրա, կապայահատիկ. **-рный** ած բահրայական. б—ые зе́мли.

багда́дка նեղլիկ տախտակ. перегоро́дка из багда́док. [տաձողիկ։

баге́т ֆ. բագէտ, շրջանակիկ, կեր-

багине́т ֆ. նվգ. սվին։

багно́ 1. ցածրադիր ճահճուտ. 2. տ.

баго́н տ. багу́н. [багу́льник.

I. **ба́гор**, гра 1. կ. որդան կարմիր (գաճան). 2. մուգ կարմիր գույն կամ ներկ։

II. **баго́|р**, гра́ բագոր, կարթաձող, կախաձող. **-рный** ած. կարթաձողի, կախաձողի. б—ое рыболо́вство բագրային ձկնորսություն. **-рщик** բագրավոր։

баг|р 1. տ. багряни́ца 2; 2. մուգ կարմիր ներկ. **-ре́ние** մուգ կարմիր գունով ներկելը։

ба́г|ренный ած. атама́н բագրային ձկնորսության ավագ. **-ренье** բագրային ձկնորսություն։

баг|ре́ть, поб— չ. կարմրել, շառագունել. **-ре́ц**, а́ 1. ծիրանի, ծիրանի գույն. 2. ծիրանեգույն կերպաս. **-рецо́вый** ած. 1. ծիրանեգույն. 2. ծիրանուց։

багри́ль|ный ած. բագրային ձկնորսության. **щик** բագրային ձկնորս։

I. **ба́грить** (-рю -рят), заб—,вы́б— ն. բագրել, բագրով ձուկ որսալ։

II. **багри́ть** (-рю́ -ря́т), заб—ն. ծիրանեգույն ներկել. **-ся** անդր. ծիրանեգույն ներկվել, կարմրել։

баг|ро́ве́ть, поб— չ. մուգ կարմիր, բոսորագույն դառնալ. **-ро́вина** կարմիր բիծ, խալ (մարմնի վրա)։

багрови́ще բագրաձող, բագրի կոթ (տ. баго́р II).

багро́|вость ի. բոսոր, մուգ կարմիր գույն. **-вый** ած. բոսորագույն, մուգ կարմիր։

багря́|нец, нца բոսոր, մուգ կարմիր, ծիրանի գույն. **-ник** բ. արճվան (յուդայի ?). **-ни́стый** ած. ծիրանեգույն. **-нить** (-ню -нят), заб—ն. ծիրանեգույն ներկել. **-ся** անդր. ծիրանեգույն դառնալ. **-ни́ца 1**. ծիրանեգույն թեր. զգեստ 2. [արքայական]ծիրանի (հների). **-нка 1**. կ. ծիրանաբեր խխունջ. 2. ծիրանի գույն, երանգ, բոսոր. **-норо́дный** ած. ծիրանածին. *արքայազն, կայսերազն. Константи́н Б.; **-ность** ի. բոսոր, ծիրանագունություն. **-ный** ած. 1. բոսորագույն, մուգ կարմիր. 2. ուռ. արճագույն։

багря|че́й, **-чий**, его վերահսկիչ (ձկնավայրի)։

багу́|н,а́.**-льник**, **-нник**, **-ння́к**, а́ բ. ա) բավդանուն, ճահճային անդրոմեդ. բ) մորական տափրակ. գ) սիբիրական մրտավարդ։

бада́н բ. ալիտակ ոդկուզակ, գեղուկ (տճ. կիրիթ օթու)։

бадаржа́н տ. бадиджа́н.

ба|де́йка, **-де́ечка** նվ. կավէ աման (մեղր կաթնաման). **-де́йщик 1**. կոտագործ. 2. ռնվ. կոտերով հանածո հանող։

бадиджа́н բ. 1. բադրիջան (բոն սմբուկ, պատնջան). 2. տ. помидо́р.

ба́дма բ. լոտոս (փարթամ ջրավարդ)։

бадриджа́н գվ. տ. бадиджа́н.

бадря́нка պարսկական կիտրոն:
ба|ду́й, -ду́н, á. բռ. ա) սիբիրական իշառվույտ. բ) լենտաշուշան:
бадья́ իգ. **1**, դույլ, դաշխուրան. **2**, կլոր կամ ձվաձև լագան. **3**, կոտ. **4**, բ. խոտեղեգի:
бадья́н բ. բադիան, չինական անիսոն. б. ди́кий կրետարուս, գեկատամոն:
бадя́|га, -жник, -жничать, -жный տ. бодя́|га... [ակեղեգն:
бажа́новец, вца բ. ակի եղեգն,
баз տ. базо́к.
ба́за տ. ба́зис.
база́|льт իգ. բազալտ, սևաքար. **-льтовый** ած. բազալտի, -տից:
базаме́нт խտ. պատվանդանի կամ շինության քարահիմքը:
база́|нить (ню -нят), заб— ն. ժ. ճանապարհել (նավը):
база́новец տ. бажа́новец.
база́|р ա. **1**, բազար, շուկա. **2**, աղմուկ, խուժան. **3**, աղմուկ, գալմագալ. подня́ть б. աղմուկ, գալմագալ բարձրացնել. **4**, առևտուր, վաճառականություն. б. це́ну ска́жет (առծ.). **5**, վաճառահանդէս (բարեգործական նպատակով). **-рить** (-рю -рят), разб— ն. **1**, տ. база́рничать: **2**, (ունեցած դրամը, կայքը) վատնել, փչացնել. **-рник, -рница** բազարում, շուկայում առևտուր անող այր, կին. **-рничать** չ. վաշխառություն, չարչիություն անել, բազարում սակարկությամբ մանր առևտուր անել. **-рный** ած. **1**, բազարի, շուկայի. б—ая пло́щадь; б—ая ба́ба շատախօս, վայրահաչ կնամարդ. **2**, բարեգործական բազարի, շուկայի:
базили́|к տ. базили́ка 3; **-на** յն. -ի. բազիլիկա. **1**, հոյակապ շինություն, որ ծառայում էր հներին իբրև դատարան, դատաստանական կամ վաճառականական գործերի ժողովարան, յետո նաև իբրև սրբերի գամբարան. առանձին ճարտարապետական ոճով կառուցած մայր եկեղեցի. **2**, եկեղ. սիւնազարդ եկեղեցի. **3**, բ. ա) շահասպրամ, ռէհան. բ) մի տեսակ համեմունք.
ба|зи́ровать (-рую -ют) ն. հիմնել. **-ся** (-руюсь -ются) անցր.: на чём մի բանի վրա յենվել, հիմնվել. б. на свои́х полномо́чиях; **-зис** **1**, ճրտղ. խարիսխ. հիմք, պատվանդան. **2**, операцио́нный б. ռզմ. գործողությունների խարիսխ (զորաբանակի յետնավայրը, ուր հաւաքված են պաշարեղէնները). **-зисный** ած. խարսխի. հիմքի, պատվանդանի: [նապայտ:
баз|пу́к, á, **-лы́к**, á. թր. նեբրա-
базо́к, зка́ իգ. **1**, ադալ (բացօթեա գոմ). **2**, աթարանոց:

ба́иваться տ. боя́ться.
иди́ **ба́иньки** մնկկ. գնա քնիր, բա-
ба́ить (ба́ю, ба́ят) տ. ба́ять. [յու:
ба́й-ба́й մնկկ. գնա քնիր, (օրօրոցի երգերում) օրօր, օրօր, քնիր, բալա, 'նանա', բալա:
байба́|к, á **1**, կ. արջամուկ. **2**, ծույլ, յոյլ, անարի, 'թամբալ' մարդ. **3**, մենակ, ամուրի, անտուն-անտէր մարդ. **4**, բայբակ (կոճղ, որ կախում են փեթակի առաջ, մեղրը արջից պաշտպանելու համար). **-ко́вина** արջամկան բուն, որջ. և որջի կշտի հողաթումբը. **-ко́вый** ած. արջամկան. **-чий**, чья, чье ած. արջամկան. **-чи́на** արջամկան միս. **-чник** արջամկան որսորդ:
байда́к, á **1**, միջակ հաստության տախտակ. **2**, բայդակ (նավ). **3**, գվ. լողուն ջրաղաց:
бай|да́ра բայդարա (նավ). **-да́рка** **1**, տ. байда́ра; **2**, կ. ակոսաւոր նավախխունջ. **-да́рный** ած. բայդարանավի. **-да́рщик** **1**, բայդարավարորդ. **2**, բայդարայով ջրային կենդանիներ որսացող. **3**, բայդարավար:
бай|да́чник **1**, բայդակավարորդ. բայդակատէր, բայդակ նավի բանվոր. **2**, հաստ տախտակ նավի համար. **-да́чный** ած. բայդակի:
I. **ба́й|ка** պատմություն, դրուցօրօրոցի երգ, յանգերգ:
II. **ба́йка** հլ. բայկա, փլանդագ, հաստ, կակուղ և խավոտ բրդէ կտոր:
байкали́т ն. բայկալիտ (բայկալեան հրատ): [одея́ло.
ба́йковый ած. բայկայի(ց). б—ое
байра́м թր. բայրամ (մահմեդականների մեծ տօն): [թէյի մի տեսակը:
ба́йховый чай ամփոփական սև
байцева́ть (-цу́ю -ют) ն. արծնել. գանազան ուտիչ լուծույթներով ներկել. [նաշխել:
ба́йчатый տ. ба́йковый.
I. **бак** հլ. ծ. **1**, նավի վերին տախտակամածի մասը նախակայմից մինչև նավի քիթը. **2**, փայտէ կլոր աման, որի մէջ նավաստիները ուտում են ապուրը. *այս ամանից ուտող մարդիկ:
II. **бак** հլ. բաք, ջրարկղ:
бака́й գվ. վտակ, գետակ:
бакала́|вр նոր լ. բակալավրոս. **1**, անգլիական համալսարանում առաջին գիտնականի աստիճան ստացած գիտուն. **2**, ուսուց նախկին հոգևոր ճեմարաններում պրոֆէսորի օգնական. **-врский** ած. բակալավրոսի. **-врство** բակալավրություն: [դուր, 'գօլ':
бака́|лда, -лдина ջրով լիքը փոս,
бака|ле́йник, -ле́йщик մարականավաճառ, նպարավաճառ. **-ле́йный** ած. նպարեղէնների, մարակային. б—ая

ла́вка; **-ле́я** իգ. մարակա, նպարեղէններ, (չորացրած մրգեր, ձուկ, ձկնկիթ, պանիր ևյլն). **2**, մարակային, նպարեղէնների առևտուր. **-льщик** տ. бакале́йщик.
I. **ба́кан** տ. ба́кен.
II. **бака́|н** բական, խառնադեղ, ներկալբա. **-нить** (-ню -нят), заб— ն. բականել, խառնադեղով ներկել. **-нный, -новый** ած. բականի:
I. **бакау́т** իլ. բակաուտ (նավ):
II. **бакау́|т** բ. ֆրանսիական ընդածառ, երկաթածառ. **-тный, -товый** ած. ֆրանսիական ընդածառի(ց):
бакбо́рт իլ. ծ. նավի ձախ կողմը (հկսկը տ. штирбо́рт).
ба́|кен հլ. ծ. խութացույց լողուն:
бакен|ба́рды, -рд և -рдов գ. բակենբարդներ (ածիլած կզակի երկու կողմից) կիսամօրուքներ. **-барди́ст** բակենբարդավոր: [кенба́рды.
ба́|кены, ов ա. յ., **-ки**, -к. տ. ба-
баккара́ ի. անն. բակարա. **1**, բրդ. բաղդախաղ մի. **2**, խիտ ընտիր ապակեղէն:
ба́к|ла, -ле́йка, -пешка թր. գետային պստիկ ձկնիկ (հմմ. укле́йка).
бакла́га բակլագա. **1**, փայտէ աման, պստիկ կուժ, տափակ ջրի աման. **2**, փայտէ գլանաձև նավթաման:
баклажа́н տ. **бадиджа́н**.
бакла́|жка իգ. տ. бакла́га; **-жник** **1**, իգ. հաստ, չկտրած վառելափայտ. **2**, բակլագագործ. **-жный** ած. բակլագայի:
бакла́|н, **1**, կ. ջրագռաւ. **2**, կոճղ, 'բոթուկ'. **3**, Սիբ. ավազակ, կողոպտիչ, թալանչի (մեծ ճանապարհների վրա). **-ный**, ня, нье ած. ջրագռավի:
баклу́|ша **1**, տաշեղ, որից փայտէ ամանեղէն և գդալներ են շինում. *бить баклу́ши պարապ-սարապ ման գալ, թրև գալ, քամի կուլ տալ. **2**, ջրադրնաց մերձնամների թէջէ (չսգունէ) անիվը. **3**, պստիկ սին. **4**, ծնծղա. **-шка** **1**, բնմ. փայտ, խցան, սեպ. **2**, տ. баклу́ша 3; **3**, баклу́шки, шек յ. փայտէ ներբաններ, կօշիկներ. **-шник** **1**, փայտէ ամաններ, գդալներ շինելու համար պատրաստած փայտ, տաշեղ. **2**, (**-шница** ի.) դատարկապորտ, պարապ-սարապ թրև եկող այր, կին. **-шничать** =бить баклу́ши (տ. баклу́ша 1); **-шный** ած. տաշեղագործության. б. то- [пóр.
ба́кля տ. ба́кла.
ба́ковый ած. նավի տախտակամածի առջև մասի. б—ая кома́нда.
ба́кса անգ. կաշեգործի տաշտ, չան:
бакте|рио́ло́г բակտերիոլոգ, ցուպիկախօս. **-риологи́ческий** ած. բակտերիոլոգիական. **-риоло́гия** բակտե-

րիոլոգիա, ցուպիկախօսություն. **-риоскопи́ческий** բակտերիոզիտական. **-рия** յն. **1**, բժ. բակտերիա, ցուպիկ (ցուպիկաձև միկրոբ). **2**, մանրադիտական ցուպիկաձև լոռ:
баку́лить (-лю -лят) չ. ասել, խօսել, զրույց անել:
бакуломе́трия լ. բրաչափություն:
баку́н տ. тютю́н.
ба|ку́ня իգ. շատախօս, ճարտարախօս, 'սեր ալխոսակ ցույց տվող' ոմն:
бакхи́ческий տ. вакхи́ческий.
бак|ча́ տ. башта́н; **2**, մի գրվանբանոց թէյարկղիկ, տուփ. **3**, տ. ба́кса; **-чеви́к**, á. **-че́вник** տ. башта́нник; **-чево́й** տ. башта́нный; **-ша́** **1**, տ. башта́н; **2**, ա. գալմուխեան բրբրների միարանության ավագը. վանահայրը. **3**, ա. կիրգիզեան շաման, մոգ, կախարդ, վհուկ: [կաշառք:
бакши́ш պ. բախշիշ, ընծա, նվէր,
ба́|кштаг հլ. ծ. բակշտագ. **1**, շղթա, պարան. **2**, նավի կողքից փչող թեք, յաջող քամի. **3**, այսպիսի քամու ժամանակ նավարկություն. **-кшто́в** ծ. բակշտով (պարան):
бал (ներգ. на ба́ле և на балу́; յ. ба́лы) ֆ. **1**, պարահանդէս, պարերեկույթ. ко́нчен б. ժամը դուրս է եկել, բանը պրծած է. **2**, խնջույք, հրավէր. **3**, ба́лы տ. տառե իր տեղում:
балаба́н թ.-պ. **1**, կ. բրդափետուր բազէ. **2**, անտաշ, ախմար մարդ:
балабо́лка **1**, բօժօժ, չխկոց, մահիկ, որ իբրև զարդի առարկա կախում են օր. ժամացույցի շղթայից. **2**, բ. հարսնմատ, ջրածաղիկ. балабо́лки, -лок ի. յ. բ. ձգկի. **3**, իգ. շատախօս մարդ. տափոտ, վավաշոտ ոմն:
балабо́|нить (-ню -нят) չ. վայրահաչել. դատարկաբանություն անել. **-нщик, -нщица** շատախօս, վայրահաչ այր կին:
балага́|н պ. բալագան. **1**, տախտակաշէն խանութ շուկայում, տոնավաճառներում. առժամ. փայտաշէն խրճիթ. **2**, փայտէ մեծ շէնք, որի մէջ ժողովրդական տօների ժամանակ ներկայացումներ են տալիս. միմոսական, խեղկատակային թատրոն. **3**, դեռնափոր խրճիթ, հյուղ. **-нный** ած. բալագանի, -նային, խեղկատակային, միմոսական. б—ые представле́ния; **-нщик** **1**, բալագանի տէրը. **2**, բալագանում խաղացող խեղկատակ, միմոս, ճուռի:
балагу́|р **1**, (**-рка** ի.) զվարճախօս, հանաքչի, ծաղրածու այր, կին. **2**, գվ. կատակաբան. **-рить** (-рю -рят) չ. զվարճախօսել, կատակներ, հանաքներ անել. **-рный** ած. զվարճալի, կատակային,

ծաղրալի. **-рство** զվարճախոսություն, կատակ, ծաղրածություն:

бала́|канье զրուցելը. **-кать** չ. п.м. զրուցել, դատարկաբանել:

бала́кирь ш. մեծ զավ կժ պսակ կաթի համար:

бала|ла́ечка փք. պստիկ բալալայկա. **-ла́ечник 1**, բալալայկահար. **2**, բալալայկա ածող (նվագող). **-ла́ечный** ած. բալալայկայի. **-ла́йка** բալալայկա (ժողովրդական երաժշտական գործիք). *վայրահաչ ոճ. **-ла́йщик** տ. балала́ечник 1.

баламо́шить տ. балмоши́ть.

баламу́|т 1, խառնակիչ, շփոթ մարդ, բանսարկու. **2**, ամենամեծ ոսկան. **3**, փք. տառեխ, հարինգ. **4**, փք. կաշի դարսելու կաղապարներ. **5**, թղթախաղ. կեղծած թուղթ. **6**, յ. խառնաժխորներ, բարբաջանք. ամբաստանություն. **-тить**(-чу -тят), взб—ն. շփոթեցնել, շշկլեցնել, խառնել (դատարկ, անհիմն զրույցներով). **-тник (-тница** ի.) տ. баламу́т 1; **-тничать** չ. շփոթեցնել, շփարեցնել, շշկլեցնել (իր տարօրինակ վարմունքով). **-тный** ած. անմիտ, անհանգիստ, խառնաշփոթող, շփարեցնող. **-тня** բարբաջանք, անճահ, անհեթեթ բաներ. **-тчик (-тчица** ի.) տ. баламу́т 1; **-ченье** խառնաշփոթելը, շշկլեցնելը, շփարեցնելը:

бала́н|да 1, վայրի բողկ. **2**, տանտապուր (բանջարեղենից). **3**, վատ կանեփ. **4**, վատ, պարապված, 'փնովված' ապրանք. **5**, ճս. դատարկասուն ոճ. **-даться** տ. вала́ндаться.

бала́нец, нца ֆ. **1**, ժամացույցի ճոճանակ. **2**, կշեռքի լծակ. **3**, տ. бала́нс. [ծովակալքին:

баланид ըն. բալանիդ, քարացած

бала́н|с ֆ. բալանս. **1**, հավասարակշռություն, հաշվեկշիռ, զուգակշիռ. торго́вый б. վճ. առևտրական հաշվեկշիռ. акти́вный б. վճ. ակտիվ բալանս (երբ երկրի արտահանությունը ներածությունից ավել է). **2**, հավասարակշռության ձող (լարախաղացի). **-сёр, -сёрка** լարախաղաց, 'բանդրբազ' այր, կին. **-си́р** ֆ. հավասարակշռության ձող, լծակ. **-си́ровать** (-рую -ют), сб—ն. **1**, հավասարակշռել, զուգակշռել. сме́та сбаланси́рована с дефици́том; **2**, պարանի, լարի վրա խաղալ, 'բանդրբազություն' անել. *տատանվել, տարուբերվել, դես ու դեն ընկնել. **-со́вый** ած. բալանսի:

бала́с ն. բաց կարմիր ազնիվ շիկաքար:

бала́с|т, -тина տ. балла́ст, -стина.

балахво́ст տ. балахры́ст.

балахна́ 1, բաց զուռ. *անխնամ, տանից կոճկելու հագած շոր. **2**, *անմարբակեաց, ապուշ ոճ:

балахо́|н պ., **-нец**, нца փք. **1**, բալախոն (մի տեսակ 'սարաֆան'ի, գեղջուկի արձակ վերնազգեստ). **2**, որևէ նման արձակ վերնազգեստ:

балахо́нка 1, ձկան կարկանդակ մի. **2**, պարզ քամադալ:

балахо́|нник բալախոնավոր, գյուղացի. **-нный** ած. բալախոնի. **-нчик** փք. բալախոնիկ, պստիկ բալախոն:

балахры́ст|, -ка դատարկասուն այր, կին, **-ничать** չ. անբան-անգործ թրև գալ, քամի կուլ տալ:

балбе́|ра, -рка 1, տ. ша́шка; **2**, լողան(ուռկանի). **-рочный** ած լողանի. б—ая снасть կարթավոր ուռկան, թոռ: [անճոռնի, տխմար ոճ:

балбе́с թր. երկարահասակ, անկիրթ,

балбе́шка կոճղ, կոճղուկ:

балби́|ра, -рка, -рочный տ. балбе́ра... [մոշի:

ба́л|га, -гы́н թ. ր. դերմանական

ба́лда́ թ. **1**, կոշտ, խիլ ծառի. ծառի հաստ ոքը. **2**, ծուռճիկ փայտ, ձող. **3**, թակ, մուրճ, թոխմախ. **4**, անճոռնի, տխմար, ապուշ ոճ, խենթ. **5**, տխմարություն, յիմարություն:

балда́к, á մեծ բաժակ, գավաթ:

балда́н ր. բեկաենի:

балдахи́|н խտ., **-нчик** փք. բալդախին, ամպհովանի. **-нный** ած. ամպհովանու:

бал|до́вина տ. ба́лда́ 1 և 2; **-дови́ще** կոթ (թակի, մրճի են). **-до́вка** տ. ба́лда́.

бал|дриа́н. տ. валериа́на.

балды́рь, я́ տանձնագիր, անճոռնի հիվանդ, խրճթիկ:

балдырья́н տ. валериа́на.

баленд(т)ря́|с զվարճախոս, հանաքչի. **-сить** (-шу -сят) չ. **1**, զվարճախոսել, կատակներ անել. **2**, շրթունքներին հետ խաղալ. **-сы** ի. յ. **1**, կատակներ, զվարճախոսություններ. **2**, քմահաճ բաներ, քմահաճություններ:

балери́на խտ. բալերինա (բալետի գլխավոր կարավչուհին, պարող աղջիկը):

бале́|т ֆ. բալետ (թատերական ներկայացում լախաղով, պարով և երաժշտությամբ). **-тме́йстер** գ. **1**, բալետադիր. **2**, բալետապետ. **-тный** ած. բալետի, -տային. **-тома́н** բալետամոլ. **тома́ния** բալետամոլություն. **-тчик, -тчица** բալետում պարող [այր կին:

ба́ливать տ. боле́ть.

ба́лик փք. տ. бал.

I. **ба́лка** գ. քառանկյունի տաշած գերան, կոճ, 'կոճղ':

II. **ба́лка** գվ. ձոր. հեղեղատ, մեռ

ցամաքած գետի հուն. ձորակ, հովտակ, որը ձյունահալին ջրով լցվում է. ափերը խոտով ծածկված ձոր:

балко́|н խտ. բալկոն, պատշգամբ. **-нный** ած. բալկոնի, պատշգամբի:

балл ֆր. **1**, քվեարկության գնդակ. **2**, քվե. **3**, թվանշան (առաջադիմության, վարքի). **4**, ծ. քամու ույժը որոշող թվանշան (0=քամու բացակայություն, 12=ծովային փոթորիկի են). եռ երկրաշարժի թափը, ծովի ալեկոծության ույժն որոշող թվանշան. ве́тер дул с си́лою 5—6 ба́ллов; землетрясе́ние си́лою в шесть ба́ллов.

балла́|да խտ. բալլադա (վիպական բանաստեղծություն). **-дник** կլփք. բալլադաներ գրող վիպական բանաստեղծ. **-дный** ած. բալլադայի:

балла́|ст հրբալաստ. **1**, ավելորդ բեռ, ծանրություն, որ ածում են նավի մեջ նրան կայունություն տալու համար. *անհ. ավելորդ բեռ, ծանրություն **2**, երկրգ. երկաթուղու գծի վերին, երեսի շերտը. путь до́лжен быть уло́жен на хоро́шем и чи́стом б—е; **-стина** 2—4 պուդանոց երկաթ, որ թափվում են մակույկի յատակի վրա նրան կայունություն տալու համար. **-сти́ть** (-щу -стя́т) ն. су́дно նավը ծանրաբարձել (նրա մեջ որոշ քանակությամբ ծանրություն, բեռ դնելով, որ անհրաժեշտ է կանոնավոր նավագնացության համար). **-стный. -стовый** ած. բալաստի. **-стьёр** ֆ. բալաստափոր, բալաստարով, որոնց հանում են բալաստի նյութը (քար, քարածուխ, թուջ են):

балли́|ста ը. բալիստա (քարաձիգ մեքենա). **-стика** քարաձգության, ռմբաձգության արվեստը, գիտությունը. **-сти́ческий** ած. քարաձգության, ռմբաձգության:

ба́лловый ած. բալլային, թվանշանական. б—ая систе́ма.

балло́н ֆ. սնամեջ գունդ. возду́шный б. օդապարիկ:

балло|тирова́ние քվեարկելը, -կում. избира́ться б—ем քվեարկությամբ ընտրվել. **-тирова́ть** (-ру́ю -ют) ն. քվեարկել, քվեարկությամբ ընտրել (вы́б—) կմ տապալել (заб—). б. в чле́ны о́бщества; **-тиро́вка** քվեարկում, -կություն. закры́тая б. ծածուկ քվեարկություն. **-тиро́вочный** ած. քվեարկության:

бал|моши́ть (-шу́ -ша́т) ն. խառնաշփոթել, խառնափթորել, յուզել **-ся** չ. շփոթվել, 'շաշվել', գլուխը կորցրած դես ու դեն, այս ու այն կողմ ընկնել. **-мошный** ած. անհիմն, անհաստատ. անխոհուն. **-мошь, -омошь** ի. խելառություն. խելառություն, խենթություն, յիմարություն, անմտություն. անխոհու-

балоба́н տ. балаба́н 2. [նություն:

балобо́й շատախոս, դատարկախոս:

ба́|лова́нье 1, յիմարություն, չարություն, աներեսություն. **2**, երես տալը. փայփայելը, շոյելը.-(á)**лова́ть** (ба́лу́ю -ют) **1**, չ. չարություն, աներեսություն, սոտանկություն անել. անցնողի վրա յարձակվել, նրան թալանել. **2**, ն. кого́ մեկին երես տալ. փափայել. **-ся**, взб— անփ. տ. ба́лова́ть 1; **-ловень**. вня գգված, փայփայված, շոյված, երես առած ոճ. б. судьбы́, сча́стья ճակատագրի, բախտի որդեգիր. **-повли́вый** ած. խելառ, չար, սոտանկ, չարաճճի, սանձարձակ. б—ое дитя́; **-ловни́к**, á **1**, (**-ловни́ца** ի.) ուրիշին փայփայող. երես առած այր, կին. **2**, չար, սոտանկ, պղերգ, խեղկատակ, միմոս. **-ловство́ 1**, խելառություն. չարություն. սոտանկություն, միմոսություն, պղերգություն. **2**, երես տալը. փայփայելը. շոյանք. **-ловщи́к**, á. **-ловщи́ца** տ. баловни́к, -ни́ца.

I. **ба́|лочка** փք: պստիկ կոճ (քառանկյունի տաշած գերան), 'կոճղիկ':

II. **ба́лочка** պստիկ ձոր. ձորակ, գոգավոր տարածություն:

I. **ба́лочный** ած. կոճի,'կոճղի', գե-

II. **ба́лочный** ած. ձորակի: [րանի:

бал|т Բալտեան նահանգների բնակիչ (սգգով գերմանացի), **-тика** Բալտեան երկիրներ. **-ти́ческий -ти́йский** ած. Բալտեան. Բալտեան ծովի մոտ գտնվող:

ба́лтывать տ. болта́ть.

балчу́к, á. գվ. **1**, տարանտասի յետևի բարձր մասը. **2**, ձկնավաճառանոց:

ба́лы ш. յ. կատակներ, զվարճախոսություններ. точи́ть б. զվարճախոսել. կատակներ անել:

ба|лы́к, á բալըղ, աղխառած թառափի մեջքից կտրած ընտիր, փափուկ միսը. **-лыко́вина** աղխառած թառափի, զուրգելի կտոր. **-лыко́вый, -лы́чный** ած. աղխառած թառափի, զուրգելի:

бальза́м ըն. բալասան. **1**, մի քանի ծառերից ստացվող թանձր, հոտավետ խեժ. **2**, անուշահոտ իւղերի խառնուրդ. **3**, առհ. դեղ, դարման. **4**, *մխիթարություն, սփոփանք:

бальзами́|н ր. բալսամուկ, հինածաղիկ. **-нный, -новый** ած. բալսամուկի, հինածաղկի. б—ми́нные расте́ния ր. հինածաղիկներ:

бальзами́|рова́ние զմռսելը, զմռսում. -(и́)**рова́ть** (-ми́рую -ют), наб— ն. զմռսել (դին, դիակը լցնել

այնպիսի գեղօրայքով, որ նրան փտելուց պահպանում է). **-ровка** տ. бальзамирование; **-ровщик** զմռսիչ, զմռսարար:

бальза|мический ած. հոտավետ, անուշահոտ, անուշաբույր. **-мный**. **-мовый** ած. բալասանի. **-мчик** տ. бальзам 2 և 3.

бальнео|графия բ-յն. բժ. ջերմուկագրություն. **-диэтетика** յն. բժ. ջերմուկային պահեցողություն, ‹փահրիզ›. **-логия** յն. ջերմուկախոսություն. **-логический** ած. ջերմուկախոսական:

бальный ած. պարահանդեսի:

балюстрада ֆ. բալյուստրադա, բազրիք, ճաղաշարք:

балякать տ. балакать.

баля|сина ճաղաձող, բազրիքի սյունեակ:

балясить (-шу -сят) տ. балясничать.

баля|сник բազրիքավանդակ, ճաղաշարք. **2**, բազրիքագործ, ճաղագործ. **3**, (**-сница** ի.) ռմ. զվարճախոս, խոսարար այր, կին **-сничать** չ. ռմ. զվարճախոսել, կատակներ անել:

I. **балясы** ի. յ. ճաղաձողեր, բազրիքի սյունակներ, ճաղեր:

II. **балясы** ի. յ. տ. балы.

бамбай բ. մամխուտ:

бамберек հնց. տ. байберек.

бамбу|к բ. բամբուկ, հնդկեղեգ. **-новый** ած. բամբուկի, հնդկեղեգի:

бамьи стручья բ. բամիա, ուտելի բանջրուկ:

бан որք. բան (կուսակալ, փոխարքա):

баналь|но մ. ափեղցփեղորեն, շաղփաղի. **-ность** ի. ափեղցփեղություն, շաղփաղանք. **-ный** ած. ֆ. ափեղցփեղ, շաղփաղ, փծուն:

бана|н բ. բանան, մալզ (մոզ), ադամախնձոր. **-нник** մալզենի, ադամախնձորենի. **-новый** ած. մալզի, ադամախնձորենու:

банат նոր լ. բանատ, կուսակալություն:

банда գ. **1**, ավազակախումբ, հրոսախումբ. **2**, երդ. մեծ թմբուկ, ծնծղայք եւն:

банда|ж ֆ. **1**, բանդաժ, փաթաթան, կապանք. **2**, երկրդ. բանդաժ. **-жист**, **-жник** բանդաժիչ, կապանքագործ. **-жный** ած. բանդաժի, փաթաթանի, կապանքի. б. станок երկրդ. բանդաժային ստանոկ, դազգահ:

бандеро|лировать (-рую -ют), об—ն. բանդերոլել. **1**, մաքսադրոշմել, մաքսադրոշմ փակցնել (կպցնել). б. спички, папиросы; **2**, փոստ. ծրարել և հանձնել. **-ль** ի. ֆ. բանդերոլ. **1**, մաքսադրոշմ. акцизная б.; **2**, փոստ. ծրար, ծածկ. **-льный** ած. բանդերոլի. -լային:

банди|т խտ. բանդիտ, ավազակ, կողոպտիչ, թալանչի. **-тизм** բանդիտիզմ, ավազակություն, թալանչություն. **-тский** ած. ավազակային, թալանչա-. **-тство** ավազակություն, թալանչություն:

бандо անն. ֆ. կանանց գլխի կապոց, փաթթոց, խույր, ապարոշ:

бандульера ֆ. ռզմ. սրակալ լայն փոկ, ‹թասմա›, ‹դայիշ›:

банду|ра յն. ուկրայնական փանդիր, բանդիռ, բամբիռ. **-рист**, **-ристка** փանդռահար, -րուհի. **-рить** (-рю -рят) չ. վատ ածել (նվագել). ‹ճռնգճռնգացնել›. **-рный** ած. փանդռի, բամբռի б. звук.

банды|рь ա., **-рша** գն. բոզապան, պոռնկանոց պահող այր կին:

банзай ճպ. մշ. բանզայ, կեցցէ:

баниан բ. բանիան, հնդկական թզենի:

ба|нить (-ню -нят), вы́б—ն. **1**, տաք ջրում պահել, լվանալ б. ноги; **2**, ռզմ. մաքրել (թնդանոթը խողովակով). **3**, թացել, թրջել (աղ դրած ձուկը). **-ся** անդր. լվացվել. **-нишка** նվս. անշուք բաղնիք. **-нища** յփ. ահագին բաղնիք. **-нище** բաղնիքատեղ:

банк խտ. բանկ. **1**, բանկ, դրամատուն. **2**, թղթ. բանկ. играть в б.; **3**, ռզմ. ցածր հողաթումբ:

I. **банка** յն. **1**, բանկա (գլանաձև ապակե անոթ). **2**, պուլիկ (արյուն առնելու). ставить банки պուլիկ դնել

II. **банка** հր. ծ. խութ, խիթ, ծանծաղուտ. судно стало на подводную б—у.

III. **банка** հր. ծ. **1**, նստարան (նավի մեջ). **2**, անջրպետ (նավում դրված թնդանոթների մեջ):

банкёр ֆ. բանկ բռնող (տ. банк 2).

банке|т ֆ. բանկետ. **1**, հանդիսավոր ճաշկերույթ. **2**, ամր. ա) բարձրություն հրացանիչի յենելը. բ) մարտանավի բարձր, ամրացված կողը. **-тный** ած. բանկետի, -տային:

банки|р խտ. բանկիր, սեղանավոր. **-рский** ած. բանկիրի, սեղանավորի. б—ая контора; **-рство** բանկիրություն, սեղանավորություն. **-рша** բանկիրուհի:

банкнота գ. թղթադրամանիշ:

банко խտ. անն. վն. բանկո, գին, կուրս (արժեթղթերի):

I. **банковый** ած. բանկային:

II. **банковый** ած. խութի, ծովաժայռի:

банкомёт տ. банкёр.

банк|рот, **-рут** ֆ. սնանկացած. կոտր ընկած վաճառական. **-ротство** տ. банкрутство; **-рутить** (-чу -тят), об—ն. սնանկացնել, կոտր գցել. **-ся**, об—անդր. սնանկանալ, կոտր ընկնել.

-рутничать չ. խարդախությամբ սնանկ ձևանալ. **-рутный** ած. սնանկի. **-рутский** ած. սնանկի, սնանկության. б—ое имение; **-рутство** սնանկություն. злостное б. նենգ սնանկություն:

ба|нник **1**, ռզմ. գլանաձև խոզանակ թնդանոթը մաքրելու. **2**, ռմ. բաղնիքի ավել, ձողկավել. **3**, բաղնիքի չար ոգի. **4**, գվ. օրհնությեան հաց. **-нный** ած. բաղնիքի. б. день; пристал как б. лист տզի նման կպել է. банное, ого ա) բաղնիքի փող. բ) բաղնիքի հարկ:

бановина տ. банат.

баноч|ка նվ. պստիկ բանկա. **-ный** ած. **1**, բանկայի. б. чай; **2**, պուլիկի. б—ая кровь.

бан|т գ., **-тик** նվ. **1**, հանգուցավոր ժապավեն (ժապավենից). **2**, տաբատի գլխի աջի կամ ձախի մասը:

бан|чик. -(бан)**чишко** ա. նվ. պստիկ բանկ[ախաղ]:

бан|щик **1**, բաղնիքպան. **1**, (**-щица** ի.). բաղնիքի սպասավոր, -րուհի, համամչի:

ба|нька նվ., **-ня** **1**, բաղնիք, համամ. задать баню խիստ նախատել կմ ծեծել, գանակոծել. **2**, եփ. պ.մկրտություն. **3**, ժմ. բաղնիք (սուրբ տաք ջրով, ավազով եւն լցրած). водяная, воздушная б.; **4**, հնց. ջերմուկ. орден бани բաղնիքի շքանշան (Անգլիայում):

баобаб բ. բաոբաբ, յավականի:

бар անգ. **1**, գետաբերանում ավազից գոյացած ծանծաղուտ. **2**, պստիկ պանդոկ, ռեստորան, ‹զակուսկարան›:

бараба|н **1**, թմբուկ, ‹դհոլ›. **2**, գլանակարան (ժամացույցի). **3**, մետաղե գլխիկը, որ դրած են ռեվոլվերի գնդակները. **4**, ճրտղ. եկեղեցու գմբեթի խարխուլը. **5**, կզմխ. թմբուկ, լսելեաց գործարանի խոռոչը. **6**, տք. գլխիկը, թմբուկ. **7**, յունք. մի տեսակ փուքր. **-нец**, нца նվ. պստիկ թմբուկ. **-нить** (-ню -нят) **1**, заб—, проб—չ. թմբկահարել, թմբուկ ածել. **2**, разб—ն. տարածել, տարփողել. ‹չամ անել›. **-нный** ած. թմբուկի, թմբկային. б. бой թմբկահարություն. б—ая перепонка կզմխ. թմբկաթաղանթ, ականջի գնդուղը. б—ая шкура ուկր. նվս. յիմար կին. **-нчик** նվ. պստիկ թմբուկ. **-нщик**, **-нщица** թմբկահար, -րուհի:

барабошить (-шу -шат), взб—ն. խառնաշփոթել, խառնափնթորել, տակն ու վրա անել

барак ֆ. բարաք (փայտակերտ թեթև շենք, ապավար զինվորների, հիվանդների եւն համար):

баракан տ. баркан 1.

баран **1**, (արու) ոչխար. б. дикий տ. аргали. **2**, ոչխարամորթ, օդիկ. **3**, բարան, խոյ, պարսպակործան մեքենա (հների). **4**, երկաթապատ գլխով գերան. **5**, ատղձ. մեծ խարարուզ, ‹ռանդա›. **6**, ցից (ջրացցի) **7**, գլանաձև ճախարակ, չարխ ծանրություններ բարձրացնելու. **8**, գվ. հանդուգ, կապ ընկած տեղ (պարանի). **9**, խոյակերպ կավե աման լըվացվելու:

баранец, -нца **1**, բ. գետնամուշկ, գետնամամուռ. **2**, տ. баранчик 3.

бара|нина ոչխարի միս. **-ниться** (-нюсь -нятся) անդր. գալարվել. խճճվել (թելի մասին). **-нишко** ա. նվս. վատ, անպետք ոչխար. **-нище** ա. յփ. ահագին ոչխար. **-ний**, нья, нье ած. **1**, ոչխարի. б—ньи рога; скрутить, согнуть в б. рог երկու տակ մի մաշիկ դնել, նեղը գցել. **2**, ոչխարի մորթուց, ոչխարենի. б—нья шуба օդիկ. б—ний горох բ. բուն սիսեռ. б—ний язык բ. գառնալեզու. б—нья трава բ. ա) փնչուկ. բ) տ. Баранчик 3.

I. **баранка** տ арника.

II. **баранка** **1**, բարանկա, գուլաճ (ցորենի հաց). **2**, баранки յ. փայտե օղեր. **3**, баранки յ. կօշկակարի կլոր աքցան:

III. **баранка** կապ ընկած, խճճված տեղ (նավի պարանի):

бара|нник տ баранка I; **-новод** ոչխարարույծ. **-новый** տ. бараний 2; **-нок**, нка ատղձ. խարարուզ, ‹ռանդա›. **-ночка** նվ. տ баранка II; **-ночник**, **-ночница** բարանկաթուխ, բարանկագործ այր կին:

баран|та **1**, ավարառություն, թալան, կողոպուտ. **2**, ոչխար[ի հոտ]. продажа б—ы; **3**, վրեժխնդրություն, քինախնդրություն. **-тарь**, я, **-тач**, а ավազակ, ավարառու, թալանչի. **-товать** (-тую -юу) չ. ավարառություն անել, կողոպտել, թալանել. **-товщик**, а տ. барантарь; **-товый** ած. ավարառության, թալանի. քինախնդրության:

бара|нчик **1**, նվ. պստիկ ոչխար. **2**, барашек 2; **3**, բ ա) գարնանածաղիկ. բ) բաղեղնակերպ ծոթորի:

I. **баранщик** բարանկավաճառ:

II. **баранщик** ոչխարապահ:

баранщица մահուցի գործարանի բանվորուհի:

барат խտ. ապրանքափոխանակություն, ապրանքափոխանակությեամբ կատարվող առուտուր:

бара|тария, **-терия** խտ. բարատերիա, խարդախություն, կեղծիք:

бара|хло գվ. հնոտի, հին կահկարասիք. հին, թերամաշ շորեղեն, իրեր. **-хольщик** հնոտի, թերամաշ բաներ ծախող. մանրավաճառ:

бара́хта տ. бу́хта.

бара́х|танье թրպրտալը (թփրտալը, թրթփալը), ձեռք ու ոտով մաքառելը, կռվելը. **-таться** չ. **1**, թրպրտալ (թփրտալ, թրթփալ, թրփրտալ), ձեռք ու ոտով կռվել, մաքառել. утопа́ющий бара́хтается в воде́; **2**, б. с кем մեկի հետ մաքառել, կռվել, պայքարել:

бара́чный ած. բարաքի, -քային (փայտաշեն տան, տաղավարի, հիվանդանոցի):

бара́ш, а́ **1**, հնց. արքունական վրանագործ. **2**, (Մոսկվայում) Բարաշի արվարձանի բնակիչ:

бара́|шек, шка **1**, նվ. ա) գառը, ամլիկ, 'թոխլի'. բ) գառ մորթած մորթը. завит бара́шком խուզուզիկներով է. **2**, կ. Ջրակոցար. **3**, թերած ափերով մետաղէ տախտակ, հատ թիթեղ մեջ տեղը պտուտակի համար ծակով. օղակ, պտուտակ, որ այդպիսի տախտակը ներքևից պահում է. *бара́шек в бума́жке կաշառք. **-шки** ш. յ. **1**, խուզուզիկներ, գանգուր. **2**, բ. կատվիկներ. ве́рбовые б.; **3**, փոկի վրա շարած փայտէ գրնդակներ, որ կապում են ձիու ոտներից վիրավորվելուց պաշտպանելու համար. **4**, փրփուր, սպիտակ ալիքներ, կոհակներ, որոնք առաջանում են հողմի ժամանակ. «расколе́бленное ночно́й бу́рей мо́ре беле́ло б—ами»: **5**, պտուղ ամպեր. **-шковый** ած. գառան, ամլիկի. գառան մորթուց. б—ая ша́пка.

барбари́зм յն. օտարաբանություն, խժաբանություն. տ. варвари́зм.

барбари́|с 1, բս. ծորենի, չրիշկի, կծոխուրի թուփ. **2**, կծոխուր, ծորենու պտուղ. **-сник 1**, ծորենի, կծոխուրի թուփ. **2**, ծորենու, կծոխուրի բանդակ, քաղցրավենիք. **-сный**, **-совый** ած. ծորենու, կծոխուրի. б. куст.

барбе́т ֆր. բարբէտ. **1**, ամր. հողապատնեշի յետևում շինած թումբ, որի վրա կանգնեցնում են թնդանոթները). **2**, թավամազ տոհմիկ շուն:

барбо́с շուն:

бар|бу́ня, **-ве́на** կ. արքայաձուկ, մորվաձուկ:

барви́нок, нка բ. կուտածաղիկ, յաբախանուշ ծաղիկ:

баргамо́|т, **-тный**, **-товый**, տ. бергамо́т, -тный, -товый.

барго́ут հր. ծ. բարկհոուտ:

бард կլտ. բարդ. **1**, հին կելտական երգիչ, գուսան. **2**, *առհ. երգիչ:

ба́рда́ չանչ ակնոցքը, գիրտ (օղի թորելուց մնացած):

бардады́м 1, ով. թղթ. սև թղթի թագավորը. **2**, դատարկախոս, շաղակրատող, բըբլան ոճ:

барда́|к, **-чный** տ. борда́к, -чный.

ба́р|деник գիրտարույծ (տ. ба́рда́) կենդանի. **-деный**, **-довый** ած. գիրտարույծ. б—ая скоти́на.

баре́|ж ֆ. բարեժ [եան գիպակ]. **-жевый** ած. բարեժի. б—ое пла́тье.

барелье́|ф ֆ. խորաքանդակ, ցածրաքանդակ (տափակ մակերևույթի վրա քանդակած կամ փախագրած ցածրադիր պատկեր. հմմ. горелье́ф); **-фный** ած. խորաքանդակի, ցածրաքանդակի:

ба́ржа ֆ. բարժ (բեռնակիր նավ տանող թիակներին, որը շոգենավից քարշվում է):

ба́рий յ. քիմ. բարիում (արծաթափայլ [մետաղ):

бари́|ло, **-лок**, лка, **-льце** նվ. նոր յ. տակառ, տակառիկ:

ба́ри|н (յ. ба́ре և ба́ра, սեռ. бар, տակով ба́рья, рьев). **-(ба́-)но́к**, нка և нка́ փղ **1**, տէր, ազնվական. **2**, հարուստ, երևելի մարդ. 'աղա', ամիրա. *жить *б—ом փառահեղ, իր կարողությունից բարձր ապրել. сиде́ть *б—ом պարապություն անել, չաշխատել. **3**, կալվածատէր ազնվական:

бари́т հ. ա) բարիտ, ծանրապատ. բ) ծանրապատի օքսիդ. ծանրահող:

барито́н յն. բարիտոն (տղամարդկան միջակ ձայն):

ба́|риться (-рюсь -рятся) չ. հարուստ, աղա ձևանալ. պարապություն, դատարկապորտություն անել. **-рич 1**, ազնվական հարուստի որդի. **2**, հարուստ. փարթամակեաց ազնվական:

барк հլ. բարկ (եռակայմ վաճառականական առագաստանավ):

ба́р|ка հլ. **1**, բարկանավ (տափակ յատակով, երկար և լայն բեռնակիր գետանավ). б. с. дрова́ми, с се́ном փայտափայտ, խոտ բարձած բարկանավ. **2**, ներկարարի կարաս, քուղա, չան:

барка́з տ. барка́с.

I. **барка́|н** հլ. բարկան (բրդէ գործվածք). обить сту́лья б—ом; **-новый** ած. բարկանէ:

II. **барка́н** գ. ով. տեղցքին, դա-[զար:

баркаро́ла իտ. բարկարօլա (երգ գոնդոլավարի. սրա նմանությամբ շարադրած երաժշտական պիեսա):

барка́|с հլ. բարկաս (մեծ թիակավոր բեռնակիր նավ). **-сный** ած. բարկասի:

барко́вщина բարկովականություն, *անվայել, անպատշաճ դարձվածքներ:

бар|ко́т **-ко́ут** տ. барго́ут.

ба́рловая шку́ра. Սիր. ձմռամորթ:

ба́рлый ած. գարնանային (սիբիրական ատամային մասին): [գեր:

ба́рма զգրեստ (կեչու) կրկնակե-

ба́р|мица հնց. մի տեսակ ուսանոց,

մանեկանման ուսի զարդ. **-мы** ի. յ. հնց. ուսադանակ, որ բոս ավանդության Կ. Պոլսից ուղարկվեց Վլադիմիր Մոնոմախին:

баро́бкаться տ. кара́бкаться.

барогра́ф յն. մք. բարօգրաֆ, ծանրաչափագիր:

баро́кко չ. անփ. պրտգ. բարօկօ (գեղարվեստի մէջ այն ամենը, ինչ տարօրինակ, այլանդակ, անհամ և անճոռնի է). ·стиль б.

баро́|ме́тр յն. ծանրաչափ (մթնոլորտի ճնշումը չափող ֆիզիկական գործիք: Ցույց է տալիս եղանակի փոփոխությունները և որ է տեղի բարձրությունը ծովի մակերևույթից). б. предвеща́ет хоро́шую пого́ду; **-метри́ческий** ած. ծանրաչափական. **-метрогра́ф** տ. барогра́ф.

баро́|н ֆր. բարոն (սովորական ազնվականից բարձր, իսկ կոմսից ստոր ազնվական). у вся́кого б—а своя́ фанта́зия (առծ·). **-не́сса** բարոնուհի, բարոնի կինը կամ կամ աղջիկը. **-не́т** անգ. բարոնէտ (տիտղոս և ժառանգական պատվավոր կոչում Անգլիայում). **-нский** ած. բարոնի. **-нство** բարոնություն. բարոնական կալվածք. **-нчик** նվս. արհամելի, գծուծ բարոն. **-нша** նվց. բարոնուհի. բարոնի կինը:

ба́ро|чка նվ. պտտիկ բարկանավ. **-чник** բարկանավատէր. **-чный** ած. բարկանավի. բարկանավով բերած, կրած:

баррика́|да ֆ. բարիկադ (արգելքներ, խառնիխուռն խոչընդոտություններ, որ յեղափոխական ամբոխը խռովությունների ժամանակ փողոցներում կանգնեցնում է փայտից, գերաններից, հողից, կահկարասիքից եւն և որոնցով թշնամու ճանապարհը փակում և նրանից պաշտպանվում է). весь го́род в б-ах ամբողջ քաղաքը բարիկադներով ծածկված է. **-ди́ровать** (-рую- ют), заб—ն. բարիկադել, բարիկադներով կապել, փակել (օր. փողոցը). **-ся** անց. բարիկադվել, բարիկադների յետևն ամրանալ:

барс պ. **1**, կ. յովազ, յովազատիւծ. **2**, ռահմակի փոր. **3**, տ. бара́н 4; **4**, *փայտէ մեծ թակ (երբեմն երկաթապատ):

ба́рский ած. տիրական, ազնվականի. ազնվական կալվածատիրոջ. աղայական. б—ая ба́рыня տ. ба́рыня 2; б—ая спесь տ. боя́рская спесь.

ба́р|совина 1, յովազի մորթ. յովազենի. **2**, յովազենու բիծ. **-совый** ած. յովազի:

ба́р|ственность ի. ազնվականություն, առհմիկություն, ազնվական տարիճան, պատիվ. **-ственный** ած. տիրական, ազնվականական. աղայական, աղա կալվածատիրոջ. **-ство 1**, ազնվականություն, տիրականություն, պարոնություն. **2**, աղայականություն, ազնվական, աղայական յատկություններ. **-ствовать** (-ствую -ют) չ. փարթամ, ազնվականի կեանք վարել, աղայություն անել:

ба́р|су́к, а և а́ կ. խզզար, գորշուկ. **-суко́вый**, **-су́чий**, чья, чье ած. խզզարի, գորշուկի. **-су́чка** գորշկորս շուն. **-сучо́к**, чка́ նվ. պստիկ խզզար, գորշուկ:

барха́н կիրգ. բարխան (անապատներում հողմից կիտված ավազակույտ):

ба́рха|т գերմ. թավիշ, մախմուր. **-тец**, тца **1**, նվ. տ. ба́рхат; **2**, բ. թավշածաղիկ, մախմրածաղիկ, հնդիկ շահոքրամ. **3**, մի տեսակ շերամթել. **-(ба́р-)-ти́стый** ած. թավշէ, թավշակերպ. б. на о́щупь: **-тка 1**, տ. ба́рхатец 2 և 3; **2**, բ. անթառամ ծաղիկ (դատկածաղիկ). **-тник 1**, բ. անթառամ, ադվեստղի. **2**, թավշագգեաց, շքեղ հագնվող. ազնվական. **-тный** ած. **1**, թավշէ. **2**, թավշեկերպ. **3**, *փափուկ, ճկուն, սիրալիր, ախորժելի, գրավիչ. *б—ые ла́пки կատվի փափուկ թաթիկներ, *բամբակի մէջ դրած ասեղ, առերեսս փափուկ, սրտով չար մարդ. б. го́лос ախորժելի ձայն. б—ые глаза́ գրավիչ, հրապուրիչ աչքեր. б. цвето́к, цвет տ. ба́рхатка 2.

ба́р|хент գ. երկարախավ բամբակէ գործվածք:

бар|хо́т, **-хо́ут** տ. барго́ут.

ба́р|чёнок нка (յ. барча́та, -т), **-чик**, **-чу́к**, а́ ազնվականի (ազնվական կալվածատիրոջ, մեծատուն)պստիկ, դեռահաս որդին. **-чество** ազնվականի կենցաղ, նիստուկաց. **-щина** կոռվորություն, ճորտական աշխատանք, մշակություն, կոռ, որ սուս ճորտ գյուղացիները կալվածատիրոջ համար անում էին. рабо́тать на б—е ճորտական աշխատանք կատարել. переводи́ть крестья́н с б—ы на обро́к գյուղացիներին կոռվորությունից հարկատվության փոխադրել. **-щинник** ճորտ, ճորտության աշխատանք կատարող գյուղացի, կոռվոր. **-щинный** ած. ճորտական աշխատանքի, կոռի, կոռվորության. б—ые дни.

бары́ ֆր. **1**, մի տեսակ խաղ, 'գերիտավություն'. игра́ть в б.; **2**, тары́-бары́, тары́ да бары́ խոսակցություն, զրույց. վայրահաչություն (ժողովրդկ. та́ры-ба́ры).

ба́|рынка նվ. նվս. պարզ, հասարակ, թեթևաբարո տիրուհի, տանտիկին, 'աղջիկ պարոն'. **-рыня 1**, տիրուհի, տանտիկին, 'աղջիկ պարոն', 'խանում', 'խաթուն'. **2**, ազնվական տիկին, ազ-

նվական կարվածատիրոջ կինը. сидеть *б—ей հնց. ձեռքերը ծալած նստել. бáрская б. հնց. ազնվական տիկնոջ նաժիշտը, սենեկապանուհին, տնտեսուհին. **3**, բս. ցատկի (մամու տանձ). **4**, ուս. ժողովրդական պարերգ (նորագույն ժամանակների):

бары|ш, á թր. **1**, շահ, օգուտ, աշխատանք. получáть б. от товáров; остáться с б—óм կամ в б—áх շահ, օգուտ, խեր տեսնել. **2**, ռմ. արդյունք, եկամուտ. **-ша** ին. ունևոր, հարուստ, ստացվածաշատ այր, կին. **-шник**, **-шница** շահախնդիր, շահադէտ, շահամոլ. չարչի, փերեզակ այր կին. **-шничанье** շահադիտությամբ պարապելը, չարչիություն անելը. **-шничать** շահադիտական առևտրական գործերով պարապել, չարչիություն անել. **-шнический** ած. շահադիտական. չարչիական. **-шничество** շահադիտություն, չարչիություն. **-шный** ած. շահադիտական. б. дохóд.

бáрышня (յ. սեռ. бáрышень) օրիորդ. ազնվական օրիորդ. к и с é й н а я б. թեթև, թեթևսոլիկ օրիորդ:

бары|шóвка ավել աշխատանք, ավել անակնկալ հաջույթ, շահ, 'ավել թիքը'. **-шóк**, шкá ին. պստիկ, աննշան շահ, օգուտ:

барьé|р ֆր. բարիեռ. **1**, արգելք, իբրև արգելք ձգած գերան, ձող են. прыжóк, скáчка чéрез б. արգելապատնեշի վրայից թռչել-անցնելը. **2**, կրկեսի ցանկապատը, որի ներսը կատարվում են ձիարշավները. **3**, արգելափակ (մենամարտողների մեջ). **4**, խճուղու կողմից շինած քարաշարքը. **5**, առհ. արգելապատնեշ, իբրև արգելք կանգնած բաղդիք և լն. стоять, ждать за б-ом; **6**, ամր. մեծ դռներ, որոնցով փակում են ամրությունների ելքերը. **-рный** ած. բարիերի, -րային. б. стóрож եռկր. բարիերի [illegible]:

бас, á և а իտ. բաս. **1**, բաս, բամբ, արական ցածր, թավ ձայն. петь бáсом, петь басá բաս ձայնով երգել. **2**, (յ. басы́, óв) բասաձայն երգիչ. **3**, բաս ձայնի մեծ ջութակ. игрáть на бáсе.

басалы́к թրք. հնց. տ. кистéнь.

басáринка հողատիրոջ համար կատարվող մշակություն [մայր:

бáсемный ած. (տ. басмá) բաս-

бá|сенка ին. առակիկ, պստիկ առակ. **-сенник** առակախոս. **-сенный** ած առակի, առակավոր:

бá|сик ին. պստիկ, փոքր, աննշան բաս. **-си́ст** բասիստ. **1**, բասաձայն երգիչ. **2**, բասահար (բասի վրա ածող երաժիշտ). **-си́стый** ած. բասավոր. б. гóлос ցածր, հաստ, բամբ ձայն.

-си́ть (-шу́ -ся́т) չ. **1**, բաս, բամբ ձայնով երգել կամ խոսել. **2**. ռմ. պճնամոլություն անել, խիստ զուգվել, զարդարվել. **-си́ще** ա. յփկ. խորին բաս, բամբ ձայն:

баскá|к թր. հնց. թաթարական հարկահան, կեղեքիչ. **-ческий** ած. հարկահանի, կեղեքչի. **-чество** հնց. հարկահանություն, թաթարական հարկահանի պաշտոնը:

баскетбóл անգ. բասկետբոլ, ձեռնագնդակախաղ. **-ьный** ած. բասկետբոլի:

бá|ский, **-скóй** ած. ռմ. լավ, ընտիր, տեսքով, գեղեցիկ, վայելչակազմ:

бáскость ի. [illegible]:

басмá թր. բասմա. **1**, մոնղոլական խանի պատկերը. **2**, դիպլոմի մետաքսէ թելը. **3**, սուրբ պատկերների մետաղէ շրջանակը:

басмá|н թր. հնց. արքունական, արքունիքին մատակարարվող հաց. **-нник** հնց. Մոսկվայի բասմաննեան արվարձանի բնակիչ, որ մինչև յին ժամանակ արքունի հացագործ էր:

басмá|ч, á հրոսակ, ավազակ, թալանչի. **-ческий** ած. հրոսակային. б—ие набéги; **-чество** հրոսակություն, հրոսախումբ (որ կազմակերպում էր Աֆղանիստան փախած Բուխարայի զահընկեց էմիրը):

бáс|мéнное дéло դրոշմագրություն (նուրբ մետաղէ թիթեղների վրա նաշխեր դրոշմելը). б á с м é н н о е, ого չ. արծաթէ նուրբ թիթեղ, որի վրա այլ և այլ նաշխեր էին դրոշմում. **-мéнщик** հնց. դրոշմագրող, փորագրող. **-мить** (-млю -мят) ն. серебрó, зóлото արծաթը, ոսկին նաշխել, շերտագծել, շերտանկարել:

басно|пи́сец, сца առակագիր:

баснослó|вец, вца առասպելախոս, ստախոս. **-вить** (-влю -вят) չ. **1**, առասպելաբանել, ստել, երևակայական, մտացածին բաներ պատմել, ստել. **-вие** հնց. **1**, առասպելաբանություն, զրուցաբանություն. **2**, առհ. առասպել, սուտ, մտացածին բան. **-вно** մ. չափազանց. б. дёшево; **-вный** ած. **1**, առասպելական. **2**, արտասովոր, անհավատալի, չտեսնված ու չլսված. б—ая дороговизна.

бá|снь ի. սկվ. գործ., **-сня 1**, առակ, այլաբանություն (մեծ. կենդանական աշխարհից), կենդանավեպ. **2**. առասպել, մտացածին, հնարովի պատմություն, հեքիաթ. **3**, երգ. **4**, վիպի, դրամայի ինքնահնար բովանդակությունը. басня ромáна, дрáмы; **5**, * ծաղր ու ծանակի, խոսակցության առարկա. сдéлаться бáснею всегó гóрода.

ба|совóй ած. բաս երաժշտական գործիքի. б—áя струнá; **-совщи́к**, á բասային (ցածր, խոր, բամբ տոներ արտադրող) լարերի վարպետ, արհեստագործ. **-сóк**, скá բաս (ցածր, խոր) տոներ արտադրող լար, սիմ:

басó|н իտ. մի տեսակ պուզմենտ. **-нный** ած. պուզմենտի. б—ая обши́вка; **-нщик** պուզմենտագործ. **-нщица** պուզմենտագործուհի:

басóчек, чка ին. տ. Басóк.

бассéйн ֆ. բասեյն. **1**, ջրամբար. **2**, եռկր. հանածոների տեղ, վայր, շրջան каменно-угóльный б. քարածխի շրջան. **3**, յեռնց. փայտե մեծ տաշտ, որի մեջ ջուր է համբարվում. **4**, աշխ. ավազան. б. Днепрá, Вóлги; Лáдожский б.

баст գ. կեղևաթել, ծառերի կեղևներից ստացվող թել:

бáста իտ. **1**, մջ. բավական է, հերիք է, ուրիշ ոչինչ. чинóвник как и все, да и б.! և ուրիշ ոչինչ. ну, б! դէհ, բավական է. **2**, չ. անն. թղթ. խաչանշային մեկանոց:

бастáрд իտ. բաստարդ. **1**, խառնածին, ապօրինի զավակ, 'բիճ', պոռնկորդի. **2**, խառնածին կենդանի (օր. ջորի). խառնատունկ:

бастиóн ֆր. ամր. բաստիոն (ամրոցի պարսպի դրսից կառուցած ամուր շենք (պատվար):

бас|товáнье ավարտելը. գործընկեց լինելը, գործադուլ անելը. **-тó-вать** (-стýю -ют). заб—չ. **1**, ավարտել (գործը). **2**, գործընկեց լինել, գործադուլ անել. (մահուցի գործարանում) մահուցը տառանձին խաղանակներով հարթել, կոկել. **-ся** չ. կիրք. տ. Бастовáть: в прóигрыше бастýется տանուլ աված վեր է կենում. **-тóвщик** տ. забастóвщик.

бáстовый ած. կեղևաթելերից հյուսած, յօրինած. б—ые издéлия.

бастонáда ֆր. գանակոծություն, ծեծ գավազանով, գանահարություն, ֆալախկա:

бáс|тр գ. բաստր. **1**, վատորակ շաքար կմ շաքարավազ. **2**, հնց. կանարեան կամ կիպրոսեան գինի. **-тровый** ած. վատորակ շաքարից:

бастрóк գ. կարճլիկ զգեստ, հագնելիք, կուռտիկ: [տոտ մարդ:

бастры́га ա. չար, չարաճճի, կայ-

I. **бастры́к**, á գ. ձող, լծակ, որով սայլի վրա բարձած խոտը, ծղոտն են սղմում, ամրացնում են:

II. **бастры́к**, á ռմ. խառնածին, ապօրինի զավակ:

басты́|лина բուսացողուն. **-льник** խոշոր մոլախոտեր, որ երբեմն գործ են ածում խրճիթները լուսավորելու:

басурмá|н ռմ, **-нин** (յ. басурмáне, -н) **1**, մահմեդական. **2**, առհ. այլադավանական, այլակրոն, 'քեաֆուր'. **3**,(**-нка** ի.) հնս. անըզգամ այր, կին. **-нить** (-ню -нят), об—ն. մահմեդականացնել, թրքացնել, օտարացնել. **-ся** անցր. մահմեդականանալ, թրքանալ, հավատուրաց, ազգուրաց դառնալ. **-нский** ած. մահմեդական, այլադավան, այլակրոն, այլազգ, օտար, 'քեաֆուր'. **-нство** մահմեդականություն, այլադավանություն, այլակրոնություն, այլազգիություն. **-нщика** ին. մահմեդականություն. մահմեդական ազգաբնակություն ունեցող երկիրներ. մահմեդական, թրքական, առհ. օտար սովորություններ, ծեսեր, մոդեր: [փայլանց:

батáва հետևակ կազակների ջոկատ,

батáвские слёзки ապակե գնդակներ կեռ պոչերով, որոնք գոյանում են, երբ հալած ապակին կաթկթում է ջրի մեջ:

ба|талёр տ. боталёр.

баталиó|н ֆր. ռզմ. բատալիոն, գումարտակ (հետևակ զորքի ջոկատ, բաղկացած 600—1000 հոգուց). **-нный** ած. բատալիոնի. б. командир.

бата|ли́ст մարտանկարիչ, ռազմանկարիչ. **-лия** հնց. ռմ. ֆր. մարտ, ճակատամարտ, ռազմ. **2**, հեգն. կռիվ, տուրուդմփոց. **-льный** ած. մարտի, ճակատամարտի, ռազմի. б. огóнь անընդհատ հրացանաձգություն և թնդանոթաձգություն. б—ая живопись ռազմանկարչություն:

батальóн տ. баталиóн.

бá|танец, нца. **-танс** անգ. նեղատախտակ: [(քարապատնեշ):

батáрдо անն. չ. ֆ. եռտրգ. բատարդո

бата|рéйка ին. տ. батарéя; **-рéй-ный** ած. բատարեայի, մարտկոցի, հրետանու. **-рéя** ֆ. ռզմ. **1**, բատարեա, մարտկոց, հրետանու մի մաս. **2**, մարտակոց, ամրություն հրետանու գործողությունների ամեն պատրաստություններով. **3**, (տաճներում) Սև ծովի կազակների գարանը, գիտարանը հրետանով, հողապատնիչով և խրամատով. б. гальванúческая ֆզ. գալվանական մարտկոց:

батарлы́к տ. бутурлы́к.

бá|тарь ա. կատուկ, կար և նման մոլախոտեր:

батáт ր. բատատ. б. картóфельный կարտոֆիլի բատատ (արմատապտուղ բույս):

бáтенька ա. փղ. սիրելի, պատվելի (ասում է մեծը փոքրին). б á т е н ь к и յ. =бáтюшки (տ. Бáтюшка 4).

батёр ր. կնձնատերև ասպիրակ:

ба|ти́ст ֆր. բատիստ (կտավից կամ կանեփից գործած խիտ, նուրբ կտոր):

-стный ած. բատիստի. **-стовый** ած. բատիստէ. б. платóк.

батлáчик բ. դաշտային ավետագի:

батмáн թր. բաթման (մի քանի գրվանքա կշռող չափ. հմմ. безмéн).

батó|г, а և á. **1**, գավազան, մորճ, հաստ ճիպոտ, որով մի ժամանակ պատժում էին մարդկանց. **2**, батоги յ. երկար կոթերով մտրակներ, խարազաններ, վարոցներ(Ռուսաստանում). **-жить** (-жу -жат) Ն. գավազանով, ճիպոտով ծեծել, խարազանել. **-жник** Ենց. վարոցավոր. **-жный** ած. գավազանի, խարազանի, ճիպոտի. **-жóк**, жкá **1**, Ենց. պստիկ գավազան, մորճ, ճիպոտ. **2**, նկարչի երկար, փայտկածայր մորճը, որի վրա ձեռքը հենվում է. **-жьё**, ья́ Ենց. ճիպոտներ, պատժամորճեր. бить, наказáть б—ьём.

батомéтр յն. խորաչափ (գործիք, որով ծովի զանազան խորություններից ջրի նմուշներ են հանում և ծովի խորությունը չափում են):

батóн տ. пря́ник.

батопóрт Ֆր. բատոպորտ (փայտէ կամ երկաթէ նավ, որով փակում են գոկի (док) մուտքը):

батрá|к, á բատրակ, տարակ, աղ-քատ մշակ (գյուղացի, որ իր օրական պարէնը հայթայթում է մի ուրիշ գյուղացու համար մշակություն անելով). **-ческий** ած. բատրակի, -կային, տարակի. **-чество** բատրակություն, տարակություն, մշակություն, խեղճություն. **-чить** (-чу -чат) չ. մշակություն անել, մշակութեամբ, խեղճութեամբ ապրել, իր օրական պարէնը հայթայթել. **-чи́ха**, **-чка** բատրակուհի, տարակուհի, օրավարձով մշակություն անող, ուրիշի համար աշխատող գեղջկուհի. **-чий**, чья, чье, **-чный** ած. բատրակի, -կային, տարակի, խեղճ գեղջուկի. б—чная работа, б—ое хозя́йство.

баты́|рить (-рю -рят) չ. խս. տպ. շարվածքը (набóр) թանաքել. **-рщик** տպ. Ենց թանաքիչ:

I. **баты́рь**, я́ տ. баты́рщик.

II. **бáты́рь**, я և я́ քաջ, անվեհեր տղամարդ, ձիավոր, 'ֆղիթ' (կիրգիզների և բաշկիրների):

бá|тька ա. Ենս. **1**, ռմ. տէրտէր. հայր սուրբ. кто ни поп, тот и б. (առծ.). **2**, տ. бáтюшка 2; **-тьковщина** հայրական կարվածք, գույք. **-тюшка** ա. **1**, ծնող, հայր (թէ մարմնավոր և թէ հոգևոր). как вас зовýт по б—е? ինչպէս է ձեր հայրանունը (óтчество): **2**, տէր, սիրելիս, յարգելիս, պատվելիս (մտերմաբար անվանում են ուրիշին). **3**, бáтюшки! յ. (իբրև մչ.) ոհ, աստված իմ, այդ ինչ է, 'բա'. б—шки мои! да что же это такóе! бáтюшки! как ты переменúлся! **-тюшкин**, а, о ած. հօր, հայրական. б—но письмó.

баý|л, **-лец**, льца Ենց. խս. **1**, երկար և կամարաձև խուփով արկղ, կաշեպատ և երկաթապատ. **2**, ձմրան կառք չորս կողմից ծածկված. **-льный** ած. բաուլ արկղի. б—ая кры́шка; **-льчик** **1**, Ենց. տ. баýлец; **2**, բս. կերբերուկ:

баýт Ֆ. Ենց. գիմակից կախ ընկած քօղ, որ ծածկում է երեսի մի մասն և վիզը:

баýт|ка պստիկ առակ, պատմություն. զրույց. **-чик** սիրուն բաներ պատմող. ճարտարախօս մեկ:

I. **бáушка** ռմ. տ. бáбушка.

II. **баýшка** տ. бавýшка.

бá|харь ա. ռմ. **1**, շատախօս, զրվարճախօս, հանաքչի, ծաղրածու. **2**, հէքիմ, ջադու. **-хать** չ. ռմ. կրակել:

бахвá|л, **-лка** պարծենկոտ, պոռոտախօս այր կին. **-лить** (-лю -лят) չ., **-ся** անդր. ռմ. պարծենալ, ինքն իրան գովել. **-льный** ած. պածենկոտի, ունապարծի, պոռոտախօսի. **-льство** ռմ. պարծենկոտություն, պոռոտախօսություն, ունապարծություն:

ба|хи́лки, лок ի. յ. Ենց., **-хи́лы** ի. յ. բախիլներ. **1**, ոտքերու (կեչու) կեղեւից հյուսած և կամ կաշէ սրակոտց ռանամաններ. տրեխներ. **2**, գվ. կաշէ պարկ, որ հագնում են ձկնորս մշակներն և որը ծառայում է իբրև կօշիկներ և շալվար. **-хи́льщик** բախիլներ կարող:

бахмáт Ենց. ձի, երիվար:

бáхорить (-рю -рят) չ. ռմ. դատարկ բաներ խօսել, 'դուրս տալ', զրույց անել. сосéди бáхорят.

бахро|мá մի կողմից ծոպավոր (փնջավոր) ժապավէն, բոլորակք. շրջապատք. արց. **-мистый** ած. մեծ, լայն բոլորքով. **-мить** (-млю -мят) Ն. հաշխայով, ծոպավոր ժապավէնով պատել. **-мка**. Ենց. տ. бахромá; **-мный** ած. շրջեզերքի, բոլորքի. **-мочка** Ենց. տ. бахрóмка; **-мочная** травá բս. կանաչ փոխածաղիկ. **-мчатый** край листá տերևի կարտված, ժանեկաձև ափը. **-мщик**, **-мщица** ժանեակներ գործող այր, կին:

бахрóмыш տ. растрёпыш.

бахтá բախտա (կտոր, գիղակեղէն). նկարէն ամիրկա (бязь).

бахтармá տ. бухтармá.

бáхтерец, рца Ենց. մետաղէ վերա թիթեղներից կարած զրահ:

бахчá տ. бакчá.

бац բյմս. թրը՛խկ, թրախկ, գրը՛մփ, շրը՛խկ. б. егó по головé թրը՛խկ նրա գլխին. с бáцу միանգամից, 'մէքաշ'. это дéло нáдо лáдить с бáцу.

бá|цать, -цнуть Ն. թրըխկացնել, գրըմփացնել, շրըխկացնել. **-цнуть** Ն. **1**, տ. бáцать; **2**, յանկարծ մի անակնկալ, անտեղի բան ասել, քերնից ադեղ խօսք դուրս թողնել. **-цаться**, **-цнуться** անդր. վայր ընկնելով թրըխկալ, գրըմփալ: [մանրէ, միկրոբ մի:

баци́лла լ. բժ. բացիլ, ցուպիկաձև

бáше|нка պստիկ աշտարակ. **-нница** **1**, բս. աշտարակախոտ. **2**, կ. աշտարակաձև խխունջ. **-нный** ած. աշտարակի, -կային. б—ые часы́

ба|шéчка Ենց. **1**, ձկան կտրած գլուխը. **2**, *մարդու գլուխ (չիմար կամ խմստուն). **-шéчный** ած. գլխի. б—ая икрá պարկի մէջ ածած ձկնկիթ, ձուգ:

баши́-бузýк թր. բաշիբուզուկ (թուրքական անկանոն զորքի զինվոր). **2***, Ենգն. ասնձարձակ, ապերասան խեղկատակ, ծաղրածու, խմստակ:

башкá թր. **1**, ոչ և է խոշոր ձկան կտրած գլուխը. **2** *. ռմ. մարդու գլուխ, մարդ (չիմար կամ խմստուն). какáя б.! ինչ գլուխ է, է. глýпая б.! **3**, նավի գեբանից ոզոցով կտրած արմատախառն գլուխը. **4**, զարընի փքրի փայտէ ծայրը. **5**, б. икры́ մի պարկ ձկնկիթ:

башки́|р, **-рец** рца բաշկիր:

баш|ковáтый ակլ զոծծ. **1**, մեծագլուխ. **2**, խելօք, շրջահայեաց, աչքաբաց. б. человéк; **-кóвая** икрá տ. башéчная икрá.

бáшловка Ենց. ավարաման, ավարարամին (որ զապօռօժցի կազակները հանում էին պատերազմի հերասին):

башлы́к, á թ. **1**, բաշլուխ, կնգուղ, գլխանոց. **2**, ր. մամուի բաշլխաձև պատիճի ծածկույթը. **3**, բայկալեան ձկնորսների ավագը:

башмá|к, á թր. **1**, բաշմակ, մաշիկ, չմուշկ. *быть под б—óм своéй жены́ իր կնոջ ձեռքին փայտա, խաղալիք լինել, 'կնկա տարված լինել'. **2**, թուջ կամ երկաթ, որ հագցնում են սմուր գետնի մէջ վարուելի ցցի գլխին. **3**, մի տեսակ ցածր քրշակ. **4**, անվաչմուշկ. **-нка** բս. չմշկածաղիկ. **-чник**, **-чница** մաշկակար, սօլկար, խարազ. **-чничать** չ. բաշմակներ, մաշիկներ կարել, խարազություն անել. **-чный** ած. բաշմակի, մաշկի, չրմշկի. б—ая колóдка: **-чóк**, чкá **1**, Ենց. պստիկ բաշմակ, մաշիկ, չմուշկ. **2**, բս. չմշկածաղիկ. б. марíин բս. մուգածաղիկ. б а ш м а ч к и́ յ. բս. դաշտի գեղիխինին:

бáшня **1**, աշտարակ. **2**. ծ. զրահապատ աշտարակ զրահակիր նավի վրա, որի մէջ դնում են թնդանօթը:

баштá|н թթ. բոստան, սեխաստան, պահէզ. **-нник** պահեզպան, բոստանչի. **-нный** ած. բոստանի, սեխաստանի:

бá|ю-бáюшки-баю օրո՛ր, օրո՛ր, նանի՛կ, նանա՛, իմ մանկիկ (օրորոցի երգի մէջ). **-юкальный** ած. օրորոցի մանկանը քնեցնելու. б—ая пéсня; **-юканье** օրորելը, օրոր ասելով քնացնելը. **-юкать**, уб—Ն. **1**, օրորել, օրորելով քնացնել (մանկանը). **2**, *գլխի տակը բարձ դնել, քնացնել, հանգստացնել:

баю́н առող, խօսող. кот-б. վրկ. բնհ. մորտան կատու: [կրդ, պահարան:

баю́т Ֆ. մի տեսակ հինավուրց ար-

бáюшки տ. бáю.

баядé|ра, **-рка** պրտգ. բայադէրա (պարող և ցափ հնդիկ երգչուհի, պարերգչուհի):

ба|я́н Ենց. առասպելական երգիչ նախնի Ռուսիայում. **-ять** (-бáю -ют) չ. **1**, ռմ. ասել, խօսել. **2**, Եկ. պ. հմայել, գիւթել. դուշակել:

бделломéтр յն. վիրբ. բդէլօմետր:

б|дéние **1**, արթնություն, հսկում. б. всéнощнóе եկ. գիշերային հսկում, ցայգապաշտօն. **2**, հոգացողություն, խնամք. **3**, ր. կոկոնի բացման ժամանակը. **-деть** (—, бдят) չ. **1**, արթուն կենալ, հսկել. **2**, հոգալ, խնամել:

бди́тель, **-ница** **1**, դէտ, արթուն, հսկող այր, կին. **2**, խնամակալ. -լուհի. **-но** մ. արթնութեամբ, աչալրջութեամբ. **-ность** ր. արթնություն, աչալրջություն, հսկողություն. խնամք. **-ный** ած. արթուն, աչալուրջ, հսկող, հսկիչ. խնամատար: [թիւն:

беатификáция լ. երանարարու-

бебé ա. անհ. Ֆ. երեխա, տղա, 'խօխա':

бéбут մի տեսակ դաշույն:

I. **бег** **1**, վազ, վազելը, վազ տալը. на бегý վազելիս. **2**, ձիարշավավայր. **3**, бегá, óв յ. ա) վազարշավ, ձիարշավ, [ձի]արշավահանդէս. быть на бегáх ձիարշավահանդիսին ներկա լինել. բ) փախուստ. находи́ться в бегáх փախած լինել, փախստեան մէջ գտնվել:

II. **бег** թ. բէգ, բէյ (պաշտոնատարի տիտղոս Թիւրքիայում):

бé|гание վազելը, վազ տալը, վազվզելը, փախչելը. **-гатель** ա. ակ. զոծ. վազող, փախչող. **-гать** չ. **1**, վազել, վազվզել, դէս ու դէն վազ տալ. «люди, кричá, спóря и шумя́, бéгали по кóмнатам и дворý»; б. взáпуски с кем մրցմամբ մէկի հետ վազել. б é г а ю щ и е п т и́ ц ы կ. վազող թռչուններ. **2**, վազել, հսել, թափվել. թափանել. **3**, փախչել. б. из полкý; **4**,* б. чегó մի բանից խուսափել, խույս տալ. б. óбщества; **-ся** անդր. **1**, մրցմամբ վազել, չափ դրնել. **б**, (անասունների մասին) զուգավորվել. вóлки бéгаются в февралé.

бегемо́||т 1, կ. ձիագետ, գետաձի. **2**, գէշ, սատանա. **-товый** ած. ձիագետու, գետաձիու:

бе́гивать տ. бе́гать.

беглербе́й թր. մեծ կուսակալ (Թիւրքիայում):

бе||гле́ц, а́ փախստական. **-гло** մ. **1**, արագ, արագութեամբ, սահուն, վարժ կերպով. чита́ть, игра́ть б.; **6**, շտապ, հարևանցիօրէն:

бегло||ка́торжный, ого ա. տաժանակիր աշխատանքից փախած ոճրագործ. **-попо́вец**, вца փախած (կարգալույծ) քահանա ընդունող (աղանդավոր). **-попо́вщина** հվ. աղանդավորներ, որոնք ընդունում են միայն փախստական (կարգալույծ) քահանաներին:

бе́||глость ի. արագութիւն, վարժութիւն. **-глый** ած. **1**, փախած, փախստական. б. ка́торжник; **2**, արագ, թեթև, թռուցիկ, հարևանցի, б. по́черк արագ ձեռք. б. о́черк, обзо́р թռուցիկ ակնարկ, հայեացք. **-гля́нка** փախստական կինարմատ. **-гово́й** ած. վազի, վազելու, արընթաց, ճեպընթաց. թեթև, արագաշաւ. б—а́я ло́шадь յատկապէս ձիարշաւի համար ընտրած ձի. **-го́м** մ. արագ վազելով, վազէվազ. **-гоме́р** վազաչափ (վազելու արագութիւնը չափելու գործիք). **-готня́** անկարգ, անկանոն վազ, վազվզոց, վազվռտուք. **-гство** փախուստ, փախչելը. спаса́ться б—ом; обрати́ться в б. փախուստ տալ, փախչել. **-гствовать** (-ствую -ют) չ. ռմ. իբրև փախստական ապրել. մի տեղից միւս տեղ փախչելով ապրել. **-гу́н**, а́ **1**, հնց. փախստական, փախած. зада́ть б—а́ 'պոկ տալ', 'կծիկը դնել', փախչել. **2**, 'եօրղա', լավ 'երիշով' ձի, տոհ. ընտիր նժոյգ. **3**, լավ վազող, թեթև ոտքի տէր ոմն. **4**, քարէ տոռ, ծեծան, 'դաստա' դեղեր շինելու. **5**, ջրաղացի վերնաքարը. **6**, (վառօդագործում) մետաղէ գլանակ. **7**, (հրավառութեան մէջ) մի տեսակ հրացայտ անիւ. **8**, ջրաղացի նավի անցքը. **9**, бегуны́ յ. ա) թափառաշրջիկ աղանդավորներ. բ) կ. վազող[թռչուն]ներ. **-гуне́ц**, нца́ տ. бегу́н 2; **-гу́нка** իգ. վազախոտ շարժախոտ. **-гунко́вый** ած. Երկրդ. վազանովային. б—ые ча́сти; **-гуно́к**, нка́ եվ. **1**, երկրդ. վազանիվ. **2**, տ. бегу́н 2 և бегуне́ц; **3**, бегунки́ յ. ճեպընթաց դրօշկա. **-гу́честь** ի. անհաստատութիւն, անցողականութիւն (գոյնի). **-гу́чий** ած. **1**, վազող, սահուն. б—ая вода́ սահուն (ոչ կանգնած) ջուր. б. такела́ж ծ. կայմերի ու առագաստների բոլոր շարժական պարանները. **2**, անհաստատ, անցողական, շուտով գույնը տվող:

беда́ (յ. бе́ды) դժբախտ դէպք, պատահար, ձախորդութիւն. դժբախտութիւն, քամբախտութիւն, փորձանք. թշվառութիւն, աղէտ, արհավիրք. помо́чь, пособи́ть б—е́ աղէտը, թշվառութիւնը ամոքել, հեռացնել. втяну́ться в беду́ փորձանքի մէջ ընկնել. что за б.? ինչ վնաս, ինչ վատ բան կա. не беда́ վնաս չկա. на б—у́ դժբախտաբար:

бе||дёрный տ. бедро́вый; **-дёрчатый** տ. бедри́стый.

беди́шка հվ. տ. беда́.

бедла́м անգ. բէդլամ (Լօնդօնի խելագարանոցը, գժանոց. *խելագարներ, գժանոց, ծայրայեղ խառնակութիւն):

бе́д||ненький փղ խեղճուկ, թշվառ, ողորմելի, արգահատելի. **-не́нько** մ. բավականին խեղճութեամբ, թշվառութեամբ. **-не́ть**, об—չ. աղքատանալ. **-ниться** (-нюсь -нятся) անդր. խեղճ, աղքատ ձևանալ. **-но** մ. խեղճութեամբ. жить б.; **-нова́тый** ած. աղքատի պէս, փոքր ինչ աղքատ, խեղճուկ. **-нова́ть** (-ну́ю -ют) չ. աղքատութեան, կարօտութեան մէջ գտնվել. **-ность** ի. **1**, աղքատութիւն, չքավորութիւն, կարօտութիւն, խեղճութիւն. б. не поро́к (առծ.). **2**, աղքատութիւն, նվազութիւն. б. кра́сок; **-нота́** ռմ. **1**, տ. бе́дность; **2**, հվ. աղքատ, չունևոր, ընչազուրկ, կիսամերկ մարդիկ, դասակարգ. городска́я, столи́чная б.; борьба́ б—ы́ про́тив кула́чества; **-ный** ած. **1**, աղքատ, չքավոր, կարօտեալ, խեղճ. **2**, քամբախտ, դժբախտ, թշվառ, ողորմելի, եղկելի, հէք, արգահատելի, 'նաչար'. **3**, նվազ, չնչին, փանաքի, աննշան. **-ня́га** հս., **-ня́жка**, **-ня́жечка** փղ. աղքատ, կարօտեալ, ողորմելի, արգահատելի ոմն. **-ня́к**, а́ **1**, աղքատ, ընչազուրկ, չունևոր, չքավոր, կարօտեալ մարդ. **2**, դժբախտ, քամբախտ, թշվառ, ողորմելի մարդ. **-ня́ть**, об— տ. бедне́ть; **-ня́цкий** ած. ընչազուրկների, չունևորների. б—ое хозя́йство; **-ня́чка** ընչազուրկ, չքավոր կին:

бе||дова́ть (-ду́ю -ют) տ. бе́дствовать; **-дови́к**, а́ վշտակիր, բազմաչարչար ոմն. **-до́вый** ած. **1**, վտանգավոր, աղէտաբեր. б—ое де́ло; **2**, անհանգիստ, անսանձ, ապերասան, անզուսպ, խիզախ, յանդուգն, ժպիրհ, գիժ. б—ая голова́; **-доку́рить** (-рю -рят), сб—, наб— ն. ռմ. անզգուշաբար, յիմարաբար իրան կամ ուրիշին փորձանքի, 'խաթաբայի' մէջ ձգել. **-доку́р**, **-доку́рка** իրեն կամ ուրիշին փորձանք, թշվառութիւն պատճառող, 'շառոտ' այր կին. **-доку́рный** ած. երկիւղալի, երկիւղ, փորձանք. վը-

տանգ պատճառող. աղէտաբեր. **-доно́сный** ած. աղէտաբեր, կործանաբեր:

бе||дра́ (յ. бёдры, бёдер) տ. бедро́; **-дрене́ц**, нца́ բ. ազատամարտոյս հովանոցավոր. б -каменоло́мка սեասեուկ. б. ани́совый անիսոն հովանոցավոր, հազարտերևուկ, արիւնխմիկ. **-дренный** ած. ազդրի, ազդրա—. б—ая кость ազդրոսկր. **-дренцо́вый** ած. ազատամարտոյս հովանոցավորի. **-дри́стый** ած. քաջազդր, մեծազդր. **-дри́ть**(—, -ря́т) չ. կողքի, ազդրի վրա վայր ընկնել (խօսք ձիու մասին). **-дро́** (յ. бёдра, бёдер կամ бёдр) **1**, ազդր. ազդրոսկր. գլուխ. **2**, ազդրի միս. **-дро́вый** ած. ազդրի. ազդրոսկրի. **-дря́нка** царегра́дская բ. սերկևիլ. սերկևիլ. -(бе́)**дря́ный** տ. бедёрный.

бе́д||ственный ած. **1**, աղէտաբեր, աղէտալի. **2**, թշվառ, խղճալի, արգահատելի, ողորմելի. б—ая жизнь; **-ствие** **1**, դժբախտ, դժբախտ դէպք, արկած, քամբախտութիւն. **2**, աղէտ, արհավիրք, ստում, թշվառութիւն. **-ство** սկզ գործ. տ. бе́дствие; **-ствование** կարօտութիւն քաշելը, 'տառմի ժանգով ապրելը'. **-ствоввть** (-ствую -ют) չ. կարօտութիւն քաշել, չքավորութեան, թշվառութեան մէջ գտնվել, 'տառմի ժանգով ապրել':

бедуи́н տր. բեդուին. **1**, թափառական արաբացի. **2**, սէ ընտիր նժոյգ. **3**, շոր, զգեստ:

беду́шка հվ. տ. бе́да.

бе||жа́ние վազելը. փախչելը. խուսափելը. **-жа́ть** (-гу́ -жи́шь; -жи́м -жи́те -гу́т; հրմ. беги́), уб—չ. **1**, վազել, վազ տալ. փախչել. անցնել, ընթանալ (որոշ ուղղութեամբ. հմմ. бе́гать); часы́ бегу́т ա) ժամերը արագ անցնում են. բ) ժամացույցն առաջ է ընկնում. **2**, чего́, от чего́ մի բանից խուսափել, խույս տալ. **3**, փախչել. **4**, (уб—, сб—) ա) փախչել. б. из полка́; բ) թափվել, 'բըշել' (կաթի մասին). молоко́ убежа́ло; **5**, գույնը ձգել, կորցնել. խունանալ. не́жные цвета́ от со́лнца бегу́т; **-жене́ц**, нца **1**, (**-женка** ի.) [ակամա] փախստական այր, կին. **2**, Սիր. տաժանակիր աշխատանքից փախած ոճրագործ **-женский** ած. [ակամա] փախստականների. б. вопро́с; **-женство** հվ. [ակամա] փախստականներ:

без, бе́зо նխդ. (սեռ. հոլ.) առանց. без де́нег; без сна; кто приходи́л без меня́? ով եկավ իմ բացակայութեան ժամանակ. безо вся́ких переме́н առանց որ և է փոփոխութիւնների:

бе́за բ. եղբևանի, շեփորուկ:

безала́бер||но մ. շփերթաբար. **-ность** ի. շփերթութիւն, անկարգութիւն. **-ный** ած. շփերթ, անկարգ, գանցառու. **-щина** շփերթութիւն, անկարգութիւն:

беза́нь տ. биза́нь.

безапелляцио́нный ած. անընդդիմակաց, անխախտ, անդրդվելի, անողոք. б. пригово́р անխախտ դատավճիռ б. произво́л անսանձ ոտնձգութիւն, կամայականութիւն:

безбе́д||но մ. առանց կարօտութեան. жить б; **-ность** ի. բարեկեցիկութիւն, ունևորութիւն. բարօր, բարեբաստիկ վիճակ. բարօրութիւն. **-ный** ած **1**, բարեկեցիկ, ունևոր. **2**, բարօր, բարեբախտ:

безбиле́тный ած. Երկր. անտոմս, անտոմսակ. б. пассажи́р; б. прое́зд.

безбо́ж||ие անաստվածութիւն. անօրինութիւն. **-ник** անաստված. անօրէն, պիղծ. **-ница** անաստվածուհի. անօրինուհի, պղծուհի. **-ничанье** անաստված, անօրէն վարմունք. **-ничать** չ. անաստվածութիւն, անիրավութիւն անել. **-ни́ческий** ած. անօրէն, պիղծ. **-ничество** անաստված, անիրավ վարմունք. **-но** մ. անիրավաբար. он врёт б.; э́то б. до́рого; **-ность** ի. անաստվածութիւն, անիրավութիւն, պղծութիւն. **-ный** ած. **1**, անաստված, անօրէն, անիրավ, պիղծ. **2**, անխիղճ:

безбо́кий ած. կողատ, տկար կողքով կամ կողքերով:

безболе́зне||нно մ. անցավ, անցնցում կերպով. **-нность** ի. անցավութիւն. **-нный** ած. անցավ, անցնցումնոք. б—ая демобилиза́ция.

безборо́дый ած. անմօրուք, քոսա:

безбоя́з||ненно մ. անվեհերութեամբ. **-ненность** ի. անվեհերութիւն, աներկիւղութիւն. **-ненный**, **-ный** ած. անվեհեր, անվախ, աներկիւղ, անդանդաղ:

безбра́||чие, **-чность** ի. ամուրիութիւն, պապաութիւն. կուսակրօնութիւն. **-чный** ած. ամուրի, պապա, չըկարգված. կուսակրօն:

безбре́ж||ность ի. անսահմանութիւն, անծայրածիրութիւն. **-ный** ած. անսահման, անծայրածիր, անչափ, ամբավ. б. океа́н.

без||бро́вый ած. անյօնք, առանց յօնքերի, ցանցառ յօնքերով. **-брю́хий** ած. փորատ, տափակ, ներս պրծած փորով:

безбу́р||ность ի. անհողմութիւն, անժխորութիւն. **-ный** ած. անհողմ. անժխոր. б—ая при́стань; б—ая жизнь.

безве́домый ած. անյայտ:

безве́д||реница տ. безве́дрие; **-ренность** ի. անձրևայնութիւն, մըռայլութիւն (եղանակի). **-ренный** ած. անձրևային, եկային, մռայլ. **-рие** անձրևային, մռայլ եղանակ:

безве́|рие անհավատություն. **-рный** ած. անհավատ:

безвёр|стный, -стый ած. անվերստային. б—ая доро́га.

безве́ст|ие անյայտություն. **-но** մ. անյայտաբար. б. пропа́вший; б. отсу́тствующий իրվ. անյայտաբար բացակայող. **-ность** ի. անյայտություն. **-ный** ած. անյայտ:

безве́т|ренный ած. անհողմ, խաղաղ. б. день; **-рие** անհողմություն, խաղաղություն:

безве́чье հնց. տ. уве́чье.

безви́|нно մ. անմեղ, զուր տեղը. **-нность** ի. անմեղություն. **-нный** ած. անմեղ:

безвино́|вность ի. 1. անմեղություն, անպարտություն. 2. փխ. անպատճառականություն, անեղություն. **-вный** ած. 1. անմեղ, անպարտ. 2. փխ. անպատճառական, անեղ:

безвку́|сица, -сие անճաշակություն, անճոռնիություն. **-сно** մ. անճաշակ. одева́ться б.; **-сный** ած. անհամ, անճաշակ, անճոռնի: [ցամաք:

безвла́жный ած. ոչ խոնավ, չոր,

безвла́ст|ие անվարչություն, անտերություն, անիշխանություն. **-ный** ած. 1. անզոր, տկար. 2. անվարիչ, անտեր, անիշխան:

безво́|дица, -дность ի. անջրություն, անջրդիություն. **-дный** ած. անջուր, անջրդի. б—ые места́; **-дье** տ. безво́дица.

безвозбра́|нность ի. անարգելություն. **-нный** ած. անարգել, ազատ:

безвозвра́т|но մ. անդառնալիորեն. **-ность** ի. անդառնալիություն, անփոխարինելիություն. **-ный** ած. անդառնալի, անփոխարինելի՛ [զուրկ:

безвозду́шный ած. անօդ, օդա-

безвозме́зд|но անվարձ, ձրիաբար. **-ность** ի. անվարձություն, ձրիություն. **-ный** ած. անվարձ, ձրի:

безво́зрастный ած. տհաս, անչափահաս: [մազրկություն, անկամություն:

безво́лие 1. չկամություն. **2.** կա-

безволоки́тный ած. անյոլաձգելի, առանց ձգձգումների:

безволо́|сица, -сье անմազություն, անհերություն, հերատություն, ճաղատություն. **-сый** ած. անմազ, անհեր, հերատ, ճաղատ: [2. տկամա:

безво́льный ած. 1. կամազուրկ.

безво́тчи|нник անկիճակ, պապենական կալվածքից զուրկ ազնվական. **-чинный** ած. անկիճակ, պապենական կալվածքից զուրկ. б. дворяни́н.

безвре́д|но մ. անվնաս կերպով. **-ность** ի. անվնասություն, անվնասակարություն, անզենություն. **-ный** ած. անվնաս, -սակար, անզեն:

безвре|ме́нник 1. քամբաղ, զըմբաղ. **2.** բ. աշնանական շնդեղ (նավրոս, սպատուկ, խոզուղ). **-ме́нница 1.** տ. безвре́менье 1 և 2; **2.** քամբաղ կինարմատ. **-менно** մ. վաղաժամ, տարաժամ. б. сконча́вшийся վաղամեռիկ. **-менный** ած. վաղաժամ, վաղահաս, տարաժամ. безвре́менный цвет տ. безвре́менник 2; **-менье 1.** անձրեւային, եկային, փոթորկային, զժգոհ եղանակ. **2.** ձախորդություն. ձախորդ, զժգոհ ժամանակ. же́ртва б—ья; вре́мя кра́сит, б. ста́рит (առծ.). **3.** անպարապություն, անզուլ զբաղմունք. **-мя́нщина, мя́нье** տ. безвре́менье.

безвы́вод|но մ. 1. անել, մշտապէս. в дере́вне солда́ты стоя́т б.: **2.** ձրիաբար, անվճար. де́вка отпу́щена господи́ном б.: **-но́й, -ный** ած. անել. безвы́водная, ой ի. հնց. առանց վարձի, առանց հարկի մարդու տված աղջիկ:

безвы́год|ность ի. անշահեկանություն. **-ный** ած. անշահեկան, անշահ, անօգուտ:

безвы́езд|но մ. անմեկին, առանց դուրս գալու. жить в дере́вне б.: **-ный** ած. անմեկին, մնայուն, մշտական. б. гость.

без|вы́ручный ած. 1. անարդյունաբեր, անշահ. **2.** անյուսալի, անվստահելի. **-вы́тный** кресья́нин հնց. 1. աշխատանքի անընդունակ, անհող, արքունական հարկ չվճարող գյուղացի. **2.** անբաժին:

безвы́ход|ность ի. 1. մշտականություն, անելություն. **2.** անելանելիություն. անհնարինություն. **-ный** ած. 1. անմեկին, մշտական. **2.** անել, անելանելի, խիստ դժվար, անտանելի. б—ое положе́ние.

безвы́чур|ность ի. պարզություն. անսեթեւեթություն. **-ный** ած. պարզ, բնական, անսեթեւեթ, անպաճույճ:

безгла́|вить (-влю, -вят), обез— ն. գլխատել. **-вный, -вый** ած. անգլուխ:

без|глаго́льный ած. 1. անլեզու, անխոս. **2.** պապանձված, լուռ, լուռ ու մունջ. **3.** քր. անբայ:

безгла́зый ած. անաչք, կույր. б—ая ночь խիստ մութ գիշեր:

безгла́|сие պապանձություն, համրություն (հմմ. афа́зия): **-сность** ի. 1. ձայնազրկություն. **2.** անհրապարակայնություն, գաղտնի, ծածուկ լինելը. **-сный** ած. 1. լուռ, անձայն,

անծպտուն. **2.** ձայնազուրկ. **3.** գաղտնի, անհրապարակային. **4.** քր. ա) չհնչվող, չարտասանվող (ինչպէս ъ և ь); բ) առանց ձայնավորի:

без|гне́вие բարկության բացակայություն, հեզություն, հանդարտություն. **-гне́вный** ած. չբարկացող, հանդարտ, խաղաղ:

безгнёз|дный, -гнёздый ած. անբույն. б—ая куку́шка.

безго́|да, -дица դժբախտություն, ձախորդություն, ձախողվածք, զըժգհի պատահար. **-дный** ած. 1. անժամանակ, տարաժամ, վաղաժամ, վաղահաս. **2.** տարին անցած. б—ая ло́шадь հասակն անց (9 տարեկանից ավել) ձի. **-душка** հկ. ու մ. թեթեւ դժբախտություն, ձախորդություն. **-дье** տ. безго́дица.

безголо́|вное де́ло, **-вье** քրեական գործ. **-вок**, вка անգլուխ, գլուխը կտրած կենդանի, իր. **-вый** ած. 1. տ. безгла́вый; **2.** հեգն. անխելք, յիմար:

безголо́|сный ած. քր. ձայնատ. б—ые зву́ки ձայնատ հնչյուններ (ինչպէս к, п, т, ф եւն. հակառ. տ. голосовы́е зв.); **-сый** ած. թույլ, տկար ձայնով, բոլորովին զուրկ ձայնից. б—ая го́нчая առանց հաչոցի որսին հետամտող բարակ:

безго́рбый ած. անսապատ:

безгосуда́рный ած. հնց. անթագավոր, անտեր, անիշխան. б—ое вре́мя.

безгра́мот|но մ. անգրագիտաբար. սխալներով. писа́ть б.; **-ность** ի. անգրագիտություն. *տգիտություն. полити́ческая б.: **-ный** ած. 1. անգրագետ. **2.** սխալներով լի. **3.** տգետ, թերուս, տխմար:

безграни́|чность ի. անսահմանություն, անհունություն. **-чный** ած. անսահման, անհուն:

безгра́|нность ի. անթրաշություն, անդեմություն, կլորություն. **-нный** ած. անթր(ա)աշ, անդեմ, կլոր. б—ое те́ло.

безгре|хо́вный տ. безгре́шный; **-шно** մ. անմեղ, արդար կերպով. жить б.; **-шный** ած. անմեղ. **-шность** ի. անմեղություն:

безгри́вый ած. անբաշ. ցանցառ, խիստ պակաս բաշով. б—ая ло́шадь.

безгро́зный ած. անամպրոպ, առանց ամպի գոռոցի, առանց փայլատակումների. չորային. б—ое ле́то.

безгру́дый ած. տափակ, թույլ կրծքով: [վճարելու:

безда́нно մ. անհարկ, առանց հարկ

безда́р|ность ի. 1. անշնորհքություն, ապաշնորհություն, ապիկարություն. **2.** *անշնորհք, ապաշնորհ, ապիկար մարդ. **-ный** ած. անշնորհք, ապաշնորհ, ապիկար:

без|дво́рный, -дворо́вый ած. անբակ, անտուն, անտնի:

безде́й|ственность ի. անգործունէություն. **-ственный** ած. անգործունեյ, պարապ. **-ствие** անգործություն, -ծունէություն. безде́йствие вла́сти իրվ. վարչական իշխանության անգործունէությունը. **-ствовать**, (-ствую -ют) չ. 1. անգործ մնալ, ոչինչ չանել. **2.** խափանված լինել. безде́йствующий заво́д.

безде́|лица 1. չնչին, փանաքի, աննշան բան. **2.** չնչին գին. за дорогу́ю вещь заплати́ть б—у; **-лка** տ. безде́лица 1; **-лочка, -лу́шка** հկ. պաճիկ, չնչին, աննշան բան, խաղալիք, զարդի իր. **-лье 1.** անգործություն, ձուլություն, պարապություն. меша́й де́ло с б—ьем, проживёшь век с весе́льем (առծ.). **2.** փչություն, անպիտանություն, անզգամություն. **-льник, -льница** ա) պարապ-սարապ, անբան, անբան-անգործ, բ) փուչ, անպիտան, անզգամ այր, կին. **-льничанье** զատարկապորտություն, փչություն, անզգամություն անելը. **-льничать** չ. 1. անբան-անգործ շրջել, թրև գալ, 'ճանճեր' քշել. **2.** փչություններ, անզգամություն անել. **-льнический** ած. սրիկայական, անզգամ. **-льничество 1.** պարապություն, զատարկապորտություն. **2.** սրիկայություն, անզգամություն, անպիտանություն. **-льно** մ. անգործ. փչութեամբ. **-льный** ած. 1. անգործ, պարապ, փուչ, ապիկար. չնչին, աննշան. **2.** հնց. զուր, ապարդյուն. անազնիվ. б—ым обы́чаем սրիկայաբար, անազնվաբար. **-льство** տ. безде́льничество; **-лю́га** ռմկ. 1. տ. безде́лица; **2.** հն. փուչ, զատարկ, անպիտան, անզգամ, ոմն. **-ля́ 1.** ոչինչ, չնչին, աննշան, փանաքի իր, բան. **2.** պարապ, փուչ, ապիկար ոմն. **-ля́й** ռմկ. պարապ, զատարկ, փուչ մարդ:

безде́не|жно մ. առանց փողի, ձրիաբար. **-жность** ի. 1. անփողություն, փողի, դրամի պակասություն, 'քաղցություն'. **2.** ձրիություն. **-жный** ած. 1. անփող. **2.** ձրի, անվարձ, անվճար. б. ве́ксель կեղծ, առանց փողը ստանալու տված մուրհակ. **-жье** անփողություն, փողի պակասություն, 'քաղցություն', դրամական անձկություն, ճգնաժամ:

безде́т|ность ի. անզավակություն, անժառանգություն. ամլություն. **-ный** ած. անզավակ, անորդի, ամուլ

չբերրի. б. брак; **-ство** տ. бездéтность; **-ствовать** (-ствую -ют) չ. ամուլ մնալ, որդի, զավակ չունենալ:

бездéятель|ность ի. անգործութիւն, -ծունէութիւն, պարապութիւն. ծուլութիւն. **-ный** ած. անգործ, պարապ, ծոյլ, անբովանդակ. б—ая жизнь.

бéздна 1, անդունդ, վիհ, անյատակ խորութիւն, խորխորատ. **2**, անհուն տարածութիւն. **3**, ծովի յորձանք. **4**, *անթիւ, անսպառ բազմութիւն. б. нарóду, хлопóт.

бездóж|дица, **-дье** երաշտութիւն, չորայնութիւն. **-дный** ած. **1**, անանձրև, անձրևազուրկ. б—ая тýча; **2**, երաշտային, չորային. б—ое лéто.

бездой|мный, **-мочный** ած. անապառիկ: [ցուցութիւն:

бездокáзанность ի. անապա-

бездоказáтель|ност ի. անապացուցանելիութիւն. **-ный** ած. անապացուցանելի, անապացոյց. անհիմն. б—ая жáлоба. [б. вход к минúстру.

без|доклáдный ած անզեկուցյ.

бездокумéнтный ած. անդոկումենտ, անփաստաթուղթ. б—ые грýзы.

бездóлжный ած. անպարտք. б—ое имéние.

бездó|лить (-лю -лят), обез—ն. մասից, բաժնից զրկել, բամբախտացնել, տնանկացնել **-лье** բամբախտութիւն, թշվառութիւն, ձախորդութիւն. **-льник** բամբախտ, դժբախտ. **-льный** ած. **1**, բամբախտ, թշվառ, տ. бездóльник; **2**, բ. անբլթակ, անծիլ. бездóльные растéния անբլթակ տունկեր:

бездó|мник, **-мница** անտուն, անբնակարան այր, կին. **-мничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мный** ած. անտուն-անտեղ, անպատսպարան. **-мóвица** անտնութիւն. **-мóвник**, **-мóвница** անտուն այր կին. **-мóвничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мничество** անտնութիւն, -անտէրութիւն. **-мóвный**, **-мóвый** ած. անտուն-անտեղ. **-мóвщина** հվ. անտուն-անտեղ, թափառաշրջիկ, շրջմոլիկ մարդիկ. эх, вы, б.! ա՜յ դուք շրջմոլիկներ. **-мок.** мка տ. бездóмник.

бездó|нность ի. **1**, անյատակութիւն, խիստ մեծ խորութիւն. **2**, անհուն, անյատակ տարածութիւն. **-нный** ած. **1**, անյատակ. б—ая бóчка; **2**, ռմ. խիստ շատ, անյագ. **3**, խիստ խոր, անյատակ:

бездорó|жица, **-жье 1**, կանոնավոր ճանապարհների բացակայութիւն: **2**, հնց. չտափանված, չնստած ճանապարհ:

бездохó|дность ի. անարդիւնաբերութիւն, անշահեկանութիւն. **-дный** ած. անարդիւնաբեր, անշահեկան, անեկամուտ. б. прóмысел; б—ое мéсто, дéло; **-дье** արդիւնքի, եկամուտի բացակայութիւն, ՙքաղաքութիւն՚:

бездý|мно մ. առանց մտածմունքների, անհոգս, անտարակոյս. **-мный** ած. անդումա, առանց պետական դումայի. б. перúод; **-мье** անդումայութիւն:

бездý|шие 1, անշնչութիւն, անկենդանութիւն. **2**, անգթութիւն, անողորմութիւն, խստասրտութիւն. **-шно** մ. անշնչաբար. անգթաբար. **-шность** ի. **1**, անշնչութիւն, անկենդանութիւն. **2**, անգթութիւն, անողորմութիւն. **-шный** ած. **1**, անշունչ, անկենդան, մեռած. **2**, անգութ, անողորմ, խստասիրտ, անազնուն. б—ая тварь անողորմ, անգութ, անխիղճ արարած:

бездымный ած. անծուխ. б. пóрох անծուխ վառօդ:

бездыхáнный ած. անշունչ, շնչահատ, մեռած. б—ая тишинá մեռելային լռութիւն, անդորրութիւն:

бе|зé չ. անհ. ֆ. բեզէ (քաղցր, համեղ կարկանդակիկ մի):

безéшка ֆ. կտկլ պաչ, համբոյր. влепúть б—у.

безжáлост|но մ. անգթաբար, անողորմաբար. **-ность** ի. անգթութիւն, անողորմութիւն. **-ный** ած. անգութ, անողորմ:

безжáльный ած. անխայթոց, առանց խայթոցի. б—ые насекóмые.

безжёлч|ность ի. **1**, լեղու պակասութիւն. նվազութիւն. **2**, անմաղձութիւն, հեզութիւն. **-ный** ած. **1**, լեղուց պակաս կամ զուրկ. **2**, անմաղձ, հեզ, հեզահամբոյր:

без|жённый ած. անկին, ամուրի այրի. **-жéнство** ամուրիութիւն. այրիութիւն. жить в б—е.

безживóтный ած. **1**, ներս քաշած փորով, նիհար. **2**, հնց. անկայք, անգույք, անստացվածք. **3**, հնց. անկենդան, մեռած:

безжúзне|нность ի. անկենդանութիւն. **-нный** ած. անկենդան:

безжúльный ած. աներակ, անտամար, անջիլ. б—ые лúстья; б—ая говя́дина անջիլ միս:

беззабóт|ливо, **-но** մ. անհոգ, անփոյթ կերպով. **-ливость**, **-ность** ի. անհոգ[ացող]ութիւն, անփութութիւն. **-ливый**, **-ный** ած. անհոգ, անփոյթ. б—ная жизнь.

беззавéт|но մ. **1**, անարգել. **2**, անվերապահօրէն. выскáзываться перед

кем б. անվերապահօրէն արտայայտվել մէկի առաջ. б. отдавáться дéлу անվերապահօրէն, անձնազոհութեամբ գործին նվիրվել. **-ный** ած. **1**, անարգել. **2**, անվերապահ, անձնազոհ. б—ая любóвь.

беззакáтный ած. **1**, б—ое сóлнце մայր չմտնող արեգակ (ծայրագոյն հիւսիսում). **2**, *անվերջ. под сóлнцем жизнь не беззакáтна!

беззакó|ние ապօրինութիւն, օրինազանցութիւն, անօրէնութիւն, պղծութիւն. **-нник 1**, օրինազանց, ապօրինի գործեր անող մարդ. **2**, անօրէն, պիղծ մարդ. **3**, եկ. ս. (**-нница** ի.) կապաշտ, -ուհի, հեթանոս, -ուհի. **-нничать** տ. беззакóнствовать; **-нно** մ. ապօրինաբար, անօրինաբար. **-нность** ի. օրինազանցութիւն, ապօրինութիւն, պղծութիւն. անիրավութիւն, անօրէնութիւն. **-нный** ած. **1**, օրինազանց, ապօրինի, անիրավ, անարդար. б. суд, б—ое дéло; **2**, պիղծ, անօրէն. **3**, անկանոն, անօրէնք. **4**, եկ. ս. կռապաշտ, -տական. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. օրինազանցութիւն, անարդարութիւն, անիրավութիւն անել:

без|запáсный ած. հնց. անպաշար. **-заплáтный** ած. անկարկատան. б. армя́к; **-запрéтный** ած. անարգել, թույլատրած. **-запрóсный** ած առանց սակարկութեան, հաստատ գնով. б—ая продáжа товáра; **-зарóчный** ած. **1**, չուխտած, ոչ ուխտավոր եղած (մարդու մասին). **2**, որի համար երդում չէ տված, որ չէ կախարդված (թաղած գանձի մասին). **-застёжные** кнúги անճարմանդ գրքեր (որոնք տպված են քաղաքացիական գրքով և կազմված են առանց ճարմանդների):

беззастéнчи|во մ. անամօթխածաբար. **-вость** ի. անամօթխածութիւն, անպատկառութիւն. **-вый** ած. անամօթխած, անպատկառ:

беззастýп|ност ի. անպաշտպանութիւն. **-ный** ած, անպաշտպան:

беззатéй|ливый, **-ный** ած. պարզ, անպաճոյճ, անսեթևեթ, առանց քմահաճութեան:

беззачётный ած. հնց. հաշվի չառած, աւելորդ. б. рéкрут.

беззащúт|ность ի. անպաշտպանութիւն. **-тный** ած. անպաշտպան:

беззвéздный ած. անաստղ, ամպամած, մռայլ. б—ое нéбо.

беззвóнный ած. առանց զանգահարութեան. б—ая обéдня.

беззвýч|но մ. անձայն, խուլ կերպով. **-ность** ի. անձայնութիւն, լռութիւն. **-чный** ած. անձայն, անհնչիւն, լուռ, խուլ. б. поцелýй անձայն, անլսելի համբոյր:

беззéме|лица, **-лье** անհողութիւն, սակավահողութիւն. **-льник** անհող, սակավահող, հողազուրկ գիւղացի. **-льность** ի. անհողութիւն, սակավահողութիւն. **-льный** ած. անհող, սակավահող. б—ая дерéвня; Иоáнн Б.; **льщина** տ. безземéльность.

беззло|бúвый, **-бный** ած. անոխակալ. **-бие** անոխակալութիւն:

без|знóйный ած. ոչ կիզիչ, ոչ այրող:

беззý|бка 1, քար կտրելու անատամ սղոց. б. лебедúная կ. ավազանի խեցի. **-бый** ած. **1**, անատամ, ատամնազուրկ. б—ая старýха, б—ая пилá; беззýбые живóтные կեն. ատամնաւոր կենդանիներ. **2**, *անզօր, անկարող. б—ая злость.

безúг ֆ. բէզիգ (ԹղԹախաղ մի):

без|лáдица տարաձայնութիւն, անմիաբանութիւն, երկպառակութիւն. **-лáпый** ած. անթաթ. б. зверь.

безлёдный ած. անսառույց:

безлепе|сткóвые, **-стные** цветкú բ. անթերթ, անպսակ ծաղիկներ:

безлé|сный, **-сый** ած. անանտառ, անտառազուրկ. б—ые местá; **-сье 1**, անտառազրկութիւն. **2**, անտառազուրկ տարածութիւն:

безлéтие բամբախտութիւն, թշվառութիւն, սով, անբերք տարի, աղէտ:

безлú|ственный, **-лúстный**, **-лúстый** ած. անտերև, անսաղարթ. **-лúстник** բ. ա) դիւրաբեկ ծովի ողկուզիկ, եփեդր. բ) լեռնական յասնուկ. **-листоцвéт** բս. անտերևուկ, անտերև ծաղիկ:

безлú|хвенный ած. անվաշխ, ոչ վաշխառվական. **-лихорáдочный** ած. անտենդ, ոչ տենդային:

безлицензиóзный ած. անարգել, առանց թույլտվութեան խնդրելու:

безлú|цый ած. աներես, առանց երեսի. б—ая ткань գործվածք, որի երեսն ու աստառը միատեսակ են. б—ая шкýра մորթ, որի ներքևի երեսը փառտ չէ, լերկ է. **-чие**, **-чность** ի. անդիմութիւն, դիմազրկութիւն, անանձնութիւն. **-чный** ած. ոչ անձնական, անանձն, անդէմ, դիմազուրկ. б. глагóл քր. դիմազուրկ բայ. б—ое предложéние դիմազուրկ նախադասութիւն (որի ենթական անյայտ է, օր. светáет, морóзит են):

безлошá|дица, **-дность** ի. անձիութիւն, անլծկանութիւն. **-дный** ած. անձի, անլծկան. б. крестья́нин.

безлý|ние անլուսնեակութիւն.

չբերք. б. брак; **-ство** ա. бездéтность; **-ствовать** (-ствую -ют) չ. ամուլ մնալ, որդի, զավակ չունենալ։

бездéятельность ի. անգործություն, -ծունէություն, պարապություն. ծուլություն. **-ный** ած. անգործ, պարապ, ծույլ, անբովանդակ. б—ая жизнь.

бéздна 1, անդունդ, վիհ, անչափ խորություն, խորխորատ. 2, անհուն տարածություն. 3, ծովի յորձանք. 4, *անթիվ, անսպառ բազմություն. б. нарóду, хлопóт.

бездóждица, -дье երաշտություն, չորայնություն. **-дный** ած. 1, անանձրև, անձրևազուրկ. б—ая тýча; 2, երաշտային, չորային. б—ое лéто.

бездóймный, -мочный ած. անապատիկ։ [ցուցություն։

бездокáзанность ի. անապա-

бездоказáтельност ի. անապացուցանելիություն. **-ный** ած. անապացուցանելի, անապացույց. անհիմն. б—ая жáлоба. [б. вход к министру.

бездоклáдный ած անզեկույց.

бездокумéнтный ած. անդոկումենտ, անփաստաթուղթ. б—ые грýзы.

бездóлжный ած. անպարտք. б—ое имéние.

бездóлить (-лю -лят), обез—б. մաշել, բաժնից զրկել, քամբախտացնել, անանկացնել **-лье** քամբախտություն, թշվառություն, ձախորդություն. **-льник** քամբախտ, դժբախտ. **-льный** ած. 1, քամբախտ, թշվառ, ա. бездóльник; 2, բ. անբլթակ, անծիլ. бездóльные растéния անբլթակ տունկեր։

бездóмник, -мница անտուն, անբնակարան այր, կին. **-мничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мный** ած. անտուն-անտեղ, անպատսպարան. **-мóвица** անտնություն. **-мóвник, -мóвница** անտուն այր կին. **-мóвничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мничество** անտնություն, անտէրություն. **-мóвный, -мóвый** ած. անտուն-անտեղ. **-мóвщина** ի|. անտուն-անտեղ, թափառաշրջիկ, շրջմոլիկ մարդիկ. эх, вы, б.! ա՛յ դուք շրջմոլիկնե՛ր. **-мок. мка** ա. бездóмник.

бездóнность ի. 1, անչափություն, խիստ մեծ խորություն. 2, անհուն, անչափ տարածություն. **-нный** ած. 1, անհատակ. б—ая бóчка; 2, ռմ. խիստ շատ, անչափ. 3, խիստ խոր, անհատակ։

бездорóжица, -жье 1, կանոնավոր ճանապարհների բացակայություն։ 2, ñեց. չափարփած, չնստած ճանապարհ։

бездохóдность ի. անարդյունաբերություն, անշահեկանություն. **-дный** ած. անարդյունաբեր, անշահեկան, անեկամուտ. б. прóмысел; б—ое мéсто, дéло; **-дье** արդյունքի, եկամուտի բացակայություն, 'քաստություն':

бездýмно մ. առանց մտածմունքների, անհոգս, անտարակույս. **-мный** ած. անդումա, առանց պետական դումայի. б. периóд; **-мье** անդումայություն։

бездýшие 1, անշնչություն, անկենդանություն. 2, անգթություն, անողորմություն, խստասրտություն. **-шно** մ. անշնչարար. անգթաբար. **-шность** ի. 1, անշնչություն, անկենդանություն. 2, անգթություն, անողորմություն. **-шный** ած. 1, անշունչ, անկենդան, մեռած. 2, անգութ, անողորմ, խստասիրտ, անագորույն. б—ая тварь անողորմ, անգութ, անխիղճ արարած։

безды́мный ած. անծուխ. б. пóрох անծուխ վառող։

бездыхáнный ած. անշունչ, շնչակտուր, մեռած. б—ая тишинá մեռելային լռություն, անդորրություն։

безé չ. անհ. ֆ. բէզէ (քաղցր, համեղ կարկանդակիկ մի)։

безéшка ֆ. կեր| պաչ, համբույր. влепи́ть б—у.

безжáлостно մ. անգթաբար, անողորմաբար. **-ность** ի. անգթություն, անողորմություն. **-ный** ած. անգութ, անողորմ։

безжáльный ած. անխայթոց, առանց խայթոցի. б—ые насекóмые.

безжёлчность ի. 1, լեղու պակասություն. նվազություն. 2, անմաղձություն, հեզություն. **-ный** ած. 1, լեղուց պակաս կամ զուրկ. 2, անմաղձ, հեզ, հեզահամբույր։

безжённый ած. անկին, ամուրի. եւ այրի. **-жéнство** ամուրիություն. այրիություն. жить в б—е.

безживóтный ած. 1, ների պըրծած փորով, նիհար. 2, ñեց. անկայք, անգույք, անստացվածք. 3, ñեց. անկենդան, մեռած։

безжи́зненность ի. անկենդանություն. **-нный** ած. անկենդան։

безжи́льный ած. աներակ, անտամար, անջիլ. б—ые ли́стья; б—ая говя́дина անջիլ միս։

беззабóтливо, -но մ. անհոգ, անփույթ կերպով. **-ливость, -ность** ի. անհոգ[ացող]ություն, անփութություն. **-ливый, -ный** ած. անհոգ, անփույթ. б—ная жизнь.

беззавéтно մ. 1, անարգել. 2, անվերապահորէն. выскáзываться перед

кем б. անվերապահորէն արտայայտվել մէկի առաջ. б. отдавáться дéлу անվերապահորէն, անձնազոհությամբ գործին նվիրվել. **-ный** ած. 1, անարգել. 2, անվերապահ, անձնազոհ. б—ая любóвь.

беззакáтный ած. 1, б—ое сóлнце մայր չմտնող արեգակ (ծայրագույն հիսիսում). 2, *անվերջ. под сóлнцем жизнь не беззакáтна!

беззакóние ապօրինություն, օրինազանցություն, անօրինություն, պղծություն. **-нник** 1, օրինազանց, ապօրինի գործեր անող մարդ. 2, անօրէն, պիղծ մարդ. 3, եկ. պ. (**-нница** ի.) կապաշտ, -ուհի, հեթանոս, -ուհի. **-нничать** ա. беззакóнствовать; **-нно** մ. ապօրինաբար, անօրինաբար. **-нность** ի. օրինազանցություն, ապօրինություն, պղծություն. անիրավություն, անօրինություն. **-нный** ած. 1, օրինազանց, ապօրինի, անիրավ, անարդար. б. суд, б—ое дéло; 2, պիղծ, անօրէն. 3, անկանոն, անօրէնք. 4, եկ. պ. կռապաշտ, -տական. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. օրինազանցություն, անարդարություն, անիրավություն անել

беззапáсный ած. ñեց. անպաշար. **-заплáтный** ած. անկարկատան. б. армя́к; **-запрéтный** ած. անարգել, թույլատրած. **-запрóсный** ած առանց սակարկության, հաստատ գնով. б—ая продáжа товáра; **-зарóчный** ած. 1, չուխտած, ոչ ուխտավոր եղած (մարդու մասին). 2, որի համար երդում չէ տված, որ չէ կախարդած (թաղած գանձի մասին). **-застёжные** кни́ги անճարմանդ գրքեր (որոնք տպված են քաղաքացիական գըրով և կազմված են առանց ճարմանդների)։

беззастéнчиво մ. անամօթխածաբար. **-вость** ի. անամօթխածություն, անպատկառություն. **-вый** ած. անամօթխած, անպատկառ։

беззастýпност ի. անպաշտպանություն. **-ный** ած, անպաշտպան։

беззатéйливый, -ный ած. պարզ, անպաճույճ, անսեթևեթ, առանց քմահաճույթյան։

беззачётный ած. ñեց. հաշվի չառած, ուսերող. б. рéкрут.

беззащи́тность ի. անպաշտպանություն. **-тный** ած. անպաշտպան։

беззвёздный ած. անաստղ, ամպամած, մայլ. б—ое нéбо.

беззвóнный ած. առանց զանգահարության. б—ая обéдня.

беззвýчно մ. անձայն, խուլ կերպով. **-ность** ի. անձայնություն, լռություն. **-чный** ած. անձայն, աններկեն,

լուռ, խուլ. б. поцелýй անձայն, անլսելի համբույր։

безземéлица, -лье անհողություն, սակավահողություն. **-льник** անհող, սակավահող, հողազուրկ գյուղացի. **-льность** ի. անհողություն, սակավահողություն. **-льный** ած. անհող, սակավահող. б—ая дерéвня; Иоáнн Б.; **льщина** ա. безземéльность.

беззлоби́вый, -бный ած. անոխակալ. **-бие** անոխակալություն։

беззнóйный ած. ոչ կիզիչ, ոչ այրող։

беззýбка 1, քար կտրելու անատամ սղոց. б. лебеди́ная կ. ավազանի խեցի. **-бый** ած. 1, անատամ, ատամնազուրկ. б—ая старýха, б—ая пилá; беззýбые живóтные կենդ. ատամնատ կենդանիներ. 2, *անզոր, անկարող. б—ая злость.

бези́г ֆ. բէզիգ (ճղթախաղ մի)։

безлáдица տարաձայնություն, անմիաբանություն, երկպառակություն. **-лáпый** ած. անթաթ. б. зверь.

безлёдный ած. անսառույց։

безлепестко́вые, -стные цветки́ բ. անթերթ, անպսակ ծաղիկներ։

безлéсный, -сый ած. անանտառ, անտառազուրկ. б—ые местá; **-сье** 1, անտառազրկություն. 2, անտառազուրկ տարածություն։

безлéтие բամբախտություն, թշվառություն, սով, աներեք տարի, աղէտ։

безли́ственный, -ли́стный, -ли́стый ած. անտերև, անսաղարթ. **-ли́стник** բ. ա)դիլարբեկ ծովի ողկուզիկ, եփեդր. բ) լէռնական յաւնուկ. **-листоцвéт** բս. անտերևուկ, անտերև ծաղիկ։

безли́хвенный ած. անվաշխ, ոչ վաշխառվական. **-лихорáдочный** ած. անտենդ, ոչ տենդային։

безлицензиóзный ած. անարգել, առանց թույլտվության խնդրելու։

безли́цый ած. աներես, առանց երեսի. б—ая ткань գործվածք, որի երեսն ու աստառը միատեսակ են. б—ая шкýра մորթ, որի ներքևի երեսը փառոտ չէ, լերկ է. **-чие, -чность** ի. անդիմություն, դիմազրկություն, անանձնություն. **-чный** ած. ոչ անձնական, անանձն, անդէմ, դիմազուրկ. б. глагóл քր. դիմազուրկ բայ. б—ое предложéние դիմազուրկ նախադասություն (որի ենթական անչայտ է, օր. светáет, морóзит են)։

безпошáдица, -дность ի. անձիություն, անլծկանություն. **-дный** ած. անձի, անլծկան. б. крестья́нин.

безлýние անլուսնեակություն.

չբերք. б. брак; **-ство** տ. бездéтность; **-ствовать** (-ствую -ют) չ. ամուլ մնալ, որդի, զավակ չունենալ:

бездéятель|ность ի. անգործություն, -ծունէություն, պարապություն. ծուլություն. **-ный** ած. անգործ, պարապ, ծույլ, անբովանդակ. б—ая жизнь.

бéздна 1, անդունդ, վիհ, անյատակ խորություն, խորխորատ. **2**, անհուն տարածություն. **3**, ծովի յորձանք. **4**, *անթիվ, անսպառ բազմություն. б. народу, хлопóт.

бездóж|дица, **-дье** երաշտություն, չորայնություն. **-дный** ած. **1**, անանձրև, անձրևազուրկ. б—ая тýча; **2**, երաշտային, չորային. б—ое лéто.

бездóй|мный, **-мочный** ած. անսպառիկ:

бездокáзанность ի. անապացուցություն:

бездоказáтель|ност ի. անապացուցանելիություն. **-ный** ած. անապացուցանելի, անապացույց. անհիմն. б—ая жáлоба.

без|доклáдный ած անզեկույց. б. вход к минúстру.

бездокумéнтный ած. անդոկումենտ, անփաստաթուղթ. б—ые грýзы.

бездóлжный ած. անպարտք. б—ое имéние.

бездó|лить (-лю -лят), обез—б. մասից, բաժնից զրկել, քամբախտացնել, անտանկացնել **-лье** քամբախտություն, թշվառություն, ձախորդություն. **-льник** քամբախտ, դժբախտ. **-льный** ած. **1**, քամբախտ, թշվառ, տ. бездóльник; **2**, բ. անբերքակ, անծիլ. бездóльные растéния անբերքակ տունկեր:

бездó|мник, **-мница** անտուն, անբնակարան այր, կին. **-мничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мный** ած. անտուն-անտեղ, անպատսպարան. **-мóвица** անտնություն. **-мóвник**, **-мóвница** անտուն այր կին. **-мóвничать** չ. անտուն-անտեղ ապրել. **-мничество** անտնություն, անտէրություն. **-мóвный**, **-мóвый** ած. անտուն-անտեղ. **-мóвщина** հվ. անտուն-անտեղ, թափառաշրջիկ, շրջմոլիկ մարդիկ. эх, вы, б.! ա՜յ դուք շրջմոլիկներ. **-мок-мка** տ. бездóмник.

бездó|нность ի. **1**, անյատակություն, խիստ մեծ խորություն. **2**, անհուն, անյատակ տարածություն. **-нный** ած. **1**, անյատակ. б—ая бóчка; **2**, փխ. խիստ շատ, անչափ. **3**, խիստ խոր, անյատակ:

бездорó|жица, **-жье 1**, կանոնավոր ճանապարհների բացակայություն: **2**, հնց. չտափանված, չնստած ճանապարհ:

бездохó|дность ի. անարդյունաբերություն, անշահեկանություն. **-дный** ած. անարդյունաբեր, անշահեկան, անեկամուտ. б. прóмысел; б—ое мéсто, дéло; **-дье** արդյունքի, եկամուտի բացակայություն, ‘քասատություն’:

бездý|мно մ. առանց մտածմունքների, անհոգս, անտարակույս. **-мный** ած. անդումա, առանց պետական դումայի. б. перúод; **-мье** անդումայություն:

бездý|шие 1, անշնչություն, անկենդանություն. **2**, անգթություն, անողորմություն, խստասրտություն. **-шно** մ. անշնչաբար. անգթաբար. **-шность** ի. **1**, անշնչություն, անկենդանություն. **2**, անգթություն, անողորմություն. **-шный** ած. **1**, անշունչ, անկենդան, մեռած. **2**, անգութ, անողորմ, խստասիրտ, անագորույն. б—ая тварь անողորմ, անգութ, անխիղճ արարած:

безды́мный ած. անծուխ. б. пóрох անծուխ վառոդ:

бездыхáнный ած. անշունչ, շնչակտուր, մեռած. б—ая тишинá մեռելային լռություն, անդորրություն:

бе|зé չ. անհ. ֆ. բեզե (քաղցր, համեղ կարկանդակիկ մի):

безéшка ֆ. կեկվ պաչ, համբույր. влепúть б—у.

безжáлост|но մ. անգթաբար, անողորմաբար. **-ность** ի. անգթություն, անողորմություն. **-ный** ած. անգութ, անողորմ:

безжáльный ած. անխայթոց, առանց խայթոցի. б—ые насекóмые.

безжёлч|ность ի. **1**, լեղու պակասություն. նվազություն. **2**, անմաղձություն, հեզություն. **-ный** ած. **1**, լեղուց պակաս կամ զուրկ. **2**, անմաղձ, հեզ, հեզահամբույր:

без|жённый ած. անկին, ամուրի. եւ այրի. **-жéнство** ամուրիություն. այրիություն. жить в б—е.

безживóтный ած. **1**, ներս քաշված փորով, նիհար. **2**, հնց. անկայք, անգույք, անստացվածք. **3**, հնց. անկենդան, մեռած:

безжúзне|нность ի. անկենդանություն. **-нный** ած. անկենդան:

безжúльный ած. աներակ, անտամար, անջիլ. б—ые лúстья; б—ая говя́дина անջիլ միս:

беззабóт|ливо, **-но** մ. անհոգ, անփույթ կերպով. **-ливость**, **-ность** ի. անհոգ[ացող]ություն, անփութություն. **-ливый**, **-ный** ած. անհոգ, անփույթ. б—ная жизнь.

беззавéт|но մ. **1**, անարգել. **2**, անվերապահորէն. выскáзываться перед кем б. անվերապահորէն արտայայտվել մէկի առաջ. б. отдавáться дéлу անվերապահորէն, անձնազոհութեամբ գործին նվիրվել. **-ный** ած. **1**, անարգել. **2**, անվերապահ, անձնազոհ. б—ая любовь.

беззакáтный ած. **1**, б—ое сóлнце մայր չմտնող արեգակ (ծայրագույն հյուսիսում). **2**, *անվերջ. под сóлнцем жизнь не беззакáтна!

беззакó|ние ապօրինություն, օրինազանցություն, անօրինություն, պղծություն. **-нник 1**. օրինազանց, ապօրինի գործեր անող մարդ. **2**. անօրէն, պիղծ մարդ. **3**, եկ. պ. (**-нница** ի.) կռապաշտ, -ուհի, հեթանոս, -ուհի. **-нничать** տ. беззакóнствовать; **-нно** մ. ապօրինաբար, անօրինաբար. **-нность** ի. օրինազանցություն, ապօրինություն, պղծություն. անիրավություն, անօրինություն. **-нный** ած. **1**, օրինազանց, ապօրինի, անիրավ, անարդար. б. суд, б—ое дéло; **2**, պիղծ, անօրէն. **3**, անկանոն, անօրէնք. **4**, եկ. պ. կռապաշտ, -տական. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. օրինազանցություն, անարդարություն, անիրավություն անել:

без|запáсный ած. հնց. անպաշար. **-заплáтный** ած. անկարկատան. б. армя́к; **-запрéтный** ած. անարգել, թույլատրած. **-запрóсный** ած առանց սակարկութեան, հաստատ գնով. б—ая продáжа товáра; **-зарóчный** ած. **1**, չուխտած, ոչ ուխտավոր եղած (մարդու մասին). **2**, որի համար երդում չէ տրված, որ չէ կախարդված (թաղած գանձի մասին). **-застёжные** кнúги անճարմանդ գրքեր (որոնք տպված են քաղաքացիական գրով և կազմված են առանց ճարմանդների):

беззастéнчи|во մ. անամոթխածաբար. **-вость** ի. անամոթխածություն, անպատկառություն. **-вый** ած. անամոթխած, անպատկառ:

беззастýп|ност ի. անպաշտպանություն. **-ный** ած, անպաշտպան:

беззатéй|ливый, **-ный** ած. պարզ, անպաճույճ, անսեթևեթ, առանց քմահաճութեան:

беззачётный ած. հնց. հաշվի չառած, ավելորդ. б. рéкрут.

беззащúт|ность ի. անպաշտպանություն. **-тный** ած. անպաշտպան:

беззвéздный ած. անաստղ, ամպամած, մայլ. б—ое нéбо.

беззвóнный ած. առանց զանգահարութեան. б—ая обéдня.

беззвýч|но մ. անձայն, խուլ կերպով. **-ность** ի. անձայնություն, լռություն. **-чный** ած. անձայն, անհնչին, լուռ, խուլ. б. поцелýй անձայն, անլսելի համբույր:

безземé|лица, **-лье** անհողություն, սակավահողություն. **-льник** անհող, սակավահող, հողազուրկ գյուղացի. **-льность** ի. անհողություն, սակավահողություն. **-льный** ած. անհող, սակավահող. б—ая дерéвня; Иоáнн Б.; **льщина** տ. безземéльность.

беззло|бúвый, **-бный** ած. անոխակալ. **-бие** անոխակալություն:

без|знóйный ած. ոչ կիզիչ, ոչ այրող:

беззý|бка 1, քար կորելու անատամ սղոց. б. лебединая կ. ավազանի խեցի. **-бый** ած. **1**, անատամ, ատամնազուրկ. б—ая старýха, б—ая пилá; беззýбые живóтные կեն. ատամնատ կենդանիներ. **2**, *անզոր, անկարող. б—ая злость.

безúг ֆ. բէզիգ (թղթախաղ մի):

без|лáдица տարաձայնություն, անմիաբանություն, երկպառակություն. **-лáпый** ած. անթաթ. б. зверь.

безлёдный ած. անսառույց:

безлепе|сткóвые, **-стные** цветкú բ. անթերթ, անպսակ ծաղիկներ:

безлé|сный, **-сый** ած. անանտառ, անտառազուրկ. б—ые местá; **-сье 1**, անտառազրկություն. **2**, անտառազուրկ տարածություն:

безлéтие քամբախտություն, թշվառություն, սով, անբերք տարի, աղէտ:

безлú|ственный, **-лúстный**, **-лúстый** ած. անտերև, անսաղարթ. **-лúстник** բ. ա) դիւրաբեկ ծովի ողկուզիկ, եփեդր. բ) լեռնական յասնուկ. **-листоцвéт** բս. անտերևուկ, անտերև ծաղիկ:

безлú|хвенный ած. անվաշխ, ոչ վաշխառվական. **-лихорáдочный** ած. անտենդ, ոչ տենդային:

безлицензиóзный ած. անարգել, առանց թույլտվութեան խնդրելու:

безлú|цый ած. աներես, առանց երեսի. б—ая ткань գործվածք, որի երեսն ու տակը միատեսակ են. б—ая шкýра մորթ, որի ներքևի երեսը փառ չէ, լերկ է. **-чие**, **-чность** ի. անդիմություն, դիմազրկություն, անանձնություն. **-чный** ած. ոչ անձնական, անանձն, անդէմ, դիմազուրկ. б. глагóл քր. դիմազուրկ բայ. б—ое предложéние դիմազուրկ նախադասություն (որի ենթական անյայտ է, օր. светáет, морóзит են):

безлошá|дица, **-дность** ի. անձիություն, անլծկանություն. **-дный** ած. անձի, անլծկան. б. крестья́нин.

безлý|ние անլուսնեակություն.

-нный ած. անլուսնեակ. б—ая ночь մթնագիշեր:

безлю́|деть, обез—ն. անմարդաբնակ դառնալ, ամայանալ. **-дить** (—, дят), обез—ն. անմարդաբնակ, ամայի դարձնել. **-дность** ի. անմարդաբնակութիւն, ամայութիւն. **-дный** ած. անմարդաբնակ, **-дье** մարդկանց սով, օրինավոր, ընտանի մարդկանց պակասութիւն, կարիք:

безма́|терний, -терный ած. անմայր, որբ. подай безотному, б—ому ողորմութիւն արա անհայր, անմայր որբին. **-ток.** тка անպարգամայր մեղուներ կամ փեթակ. **-точный** ած. անպարգամայր. б. рой.

без|ме́зд|ник ձրի, անշահախնդիր մշակ, աշխատաւոր. **-ность** ի. ձրիութիւն. **-ный** ած. անվարձ, անվճար, ձրի. б. труд.

безме́н թր. **1**, բէզմէն (մի տեսակ կշեռք, կշռելու գործիք). **2**, տ. батма́н.

безме́нник կեղեքիչ, բռնողը. մանրավաճառ, չարչի:

безме́|нный ած. բէզմէնի. **-нчик** նվ. պատիկ բէզմէն:

без|ме́рно մ. անչափ, չափազանց. **-ме́рность** ի. անչափութիւն, չափազանցութիւն. **-ме́рный** ած. անչափ, անսահման, չափազանց. **-ме́стно** մ. անտեղի, անձառ կերպով. **-ме́стный** ած. **1**, հնց. իրեն վայել տեղից, բարձից զուրկ. **2**, անտեղ, տանը տեղի, տանը պաշտօնի. б. человéк; **-ме́сячный** տ. безлу́нный.

безмо́з|глость ի. անխելքութիւն. **-глый** ած. անխելք, յիմար, խոլ, ցնորամիտ:

безмо́л|вие լռութիւն. **-вник** հնց. լռակեաց, ճգնաւոր, լռութիւն սիրող, սակավ խօսող մարդ. **-вно** մ. առանց խօսելու, անմռունչ. **-вный** ած. **1**, լուռ, լռութիւն պահող, անմռունչ. **2**, չհակաճառող, հլու, հնազանդ. **-вствовать** (-вую -ют) չ. լռել, լռութիւն պահպանել, չխօսել:

без|моло́чница անկաթ, մայամէր կով. **-мра́чный** ած. չպղտորված, պարզ, պայծառ, ջինջ:

безму́|жие անամուսնութիւն, ամուրիութիւն, այրիութիւն (կնոջ). **-жница** անէրիկ, անմարդ կինարմատ. **-жний** ած. անէրիկ. б—ее состоя́ние.

безмы́тный ած. հնց. անմաքս, անհարկ, անբաժ:

безмяте́ж|ие տ. безмяте́жность: **-но** մ. անխռով, անխոով, անվրդով. **-ность** ի. անխռովութիւն, անվրդովութիւն. **-ный** ած. անխռով, անվրդով, անխոով. б. сон. б—ая жизнь.

безнадё|жить (-жу -жат), обез—ն. յուսահատ անել, յուսահատեցնել, վհատեցնել. **-жно** մ. անյուսալիօրէն. **-жность** ի. անյուսալիութիւն. **-жный** ած **1**, յուսահատ, յուսահատված, վհատված. **2**, յուսահատական, անյուսալի. б—ое де́ло.

безнака́за|нно մ. անպատիժ կերպով. **-нность** ի. անպատժ[ական]ութիւն. **-нный** ած. անպատիժ:

безнаро́д|ность ի. **1**, ազգուրացութիւն. **2**, սակավաբնակութիւն. **-ный** ած. սակավաբնակ. б—ое оте́чество.

безнаря́|дица, -дье անկարգութիւն, խառնափնթորութիւն, խառնաշփոթ, տարտամ վիճակ:

безнасле́дный ած. անժառանգ:

безнача́|лие վարչական, օրինական իշխանութեան բացակայութիւնը. անտէրունչութիւն. **-льность** ի. **1**, յաւիտենականութիւն. մշտնջենականութիւն. **2**, տ. безнача́лие; **-льный** ած. **1**, անսկիզբն, յաւիտենական, մշտնջենաւոր. б—ое существо́: **2**, որ և **-льственный** ած. առանց վարչական իշխանութեան, առանց կարգի, անտէրունչ, անտէր-անտիրական:

безневе́стная եկղ. անհարսնացեալ:

без|нена́стный ած. ոչ անձրեւային, ոչ եղայլին, ոչ մռայլ:

безно́гий ած. անոտն, առանց ոտքերի. հիվանդ ոտքերով. безно́гие. их յ. կ. անոտանիներ:

безно́сый ած. անքիթ, անռունչ:

безнра́вствен|но մ. անբարոյական կերպով. **-нность** ի. անբարոյականութիւն, ցոփութիւն, խենէշութիւն. **-нный** ած. անբարոյական, ցոփ, խենէշ. б. человéк; б—ая жизнь.

безну́|жно մ. առանց կարօտութեան. жить б.; **-жный** ած. **1**, ոչ պակասավոր, բավական, բավականաչափ. б—ое содержа́ние; **2**, անկարեւոր, ավելորդ. б. труд.

безо տ. без.

безоа́р ֆ. **1**, չորքոտանիների ստամոքսում գոյացող քար, որ հին ժամանակ բուժական էր համարվում (որտեղից և 'թունադեղ' անունը). **2**, կ. բեզօար (բարայծ կովկասեան, փոքր-ասիական և պարսկական սարավանդներում):

безоби́д|но մ. առանց զրկանքի. **-ность** ի. անվնասակարութիւն, անզենութիւն, անչարութիւն, արդարացիութիւն. **-ный** ած. անվնաս, անվնասակար, անզեն, անչար, արդարացի. б—ая цена́ արդարացի, իրավացի գին. б. человéк անչար մարդ:

безо́бластный ած. անհող, անվիճակ:

безо́блач|ность ի. անամպամածութիւն. պարզութիւն, պայծառութիւն.

-ный ած. **1**, անամպ, անամպամած, պարզ, պայծառ, ջինջ. б—ое не́бо: *б—ое чело́ պայծառ դէմք:

безоб|лы́жность ի. անսուտութիւն, անխաբութիւն. **-лы́жный** ած. անսուտ, անխաբ, անխարդախ. **-ма́нный** ած. անխաբ:

безоборо́тный ве́ксель վճ. անդարձ մուրհակ:

безобра́|за բ. ահե թիթեռնածաղիկ. **-зие 1**, այլանդակութիւն. **2**, յոռի, այլանդակ վարմունք., անկարգութիւն. **-зина** տգեղ, այլանդակ առարկա. **-зить** (-жу -зят), обез— **1**, ն. այլանդակել. **2**, տ. безобра́зничать; **-зка** կ. հեգական ձձի մի. **-зник, -зница** յոռի, ապերասան այր, կին. **-зничать** չ. յոռի, անզգամ բաներ անել. **-зность** ի. տ. безобра́зие; **-(о́бра)зность** ի. անձեւութիւն, աձեւութիւն. հմմ. аморфи́зм; **-зный** ած. այլանդակ, տգեղ. յոռի. б. посту́пок; **-(о́бра)зный** ած. անձեւ. աձեւ:

безобро́чный ած. հողային հարկ, տուրք չվճարող:

безогля́дный ած. անծայրածիր. խուճապող, անզգույշ:

безоговоро́|чно մ. անվերապահօրէն. **-чный** ած. անվերապահ, անպայման:

без|о́кий ած. անաչք, կույր:

безопа́льный ած. անցասում:

безопа́|сить (-шу -сят), обез— ն. ապահովել. **-сливость** ի. անզգուշութիւն, յանդգնութիւն. **-сливый** ած. անզգույշ, յանդգնուտ, խիզախ. б. легко́ попада́ет в беду́; **-сность** ի. անվտանգութիւն. **-сный** ած. անվտանգ. б—ое ме́сто: б—ое сре́дство.

безопла́тный տ. неопла́тный.

безо́пытный ած. անփորձ:

безору́д|ность ի. անգործարան[ավոր]ութիւն. **-ный** ած. անգործարան[ավոր], անզգայարան. нескопа́емые —тела́ б—ые.

безору́ж|ность ի. անզինութիւն, անզօրութիւն. **-ный** ած. անզէն, անզօր, անպաշտպան:

безоснова́тельный ած. անհիմն:

безостано́воч|но մ. անդադար, անընդհատ. плане́ты дви́гаются б.; **-ность** ի. անընդհատութիւն. **-ный** ած. անընդհատ, անդադար, առանց կանգ առնելու, անդադրում:

безоста́точный ած. անմնացորդ, սպառողական. б—я прода́жа това́ров.

безо́|стный, -стый, -сый ած. անքիստ. б. хлеб; безо́стный косте́р բ. անքիստ բրոմ, խրացակ:

безотбо́й|ность ի. անվանելիութիւն. **-ный** ած. անվանելի, աներես:

безотве́т|но մ. անպատասխան, առանց պատասխանի. б. подчиня́ться; **-ность** ի. **1**, անպատասխանութիւն, լռութիւն. **2**, տ. безотве́тственность; **-ный** ած. **1**, անպատասխան, լուռ. **2**, տ. безотве́тственный; **-ственно** մ. առանց պատասխանատվութեան. **-ственность** ի. անպատասխանատվութիւն. **-ственный** ած. անպատասխանատու. **-ствие** տ. безотве́тственность.

безотвя́|зность, -зчивость ի. անվանելիութիւն, ժանտք, աներեսութիւն. **-зный, -зчивый** ած. խիստ թախանձող, աներես, անվանելի. б. проси́тель.

безотговоро́ч|но մ., **-ный** ած. առանց առարկութեան, անառարկ:

без|отда́точный ած. անվերադարձ[նելի]. **отды́шный** ած. առանց շունչ քաշելու, անդուլ, անդադար:

без|оте́цкий տ. безо́тный; **-отка́зный** ած. չմերժող, չէ՛ չասող. չհրաժարվող:

безот|лага́тельно, -ло́жно մ. անյապաղ, առանց յետաձգելու. **-лага́тельность, -ло́жность** ի. անյետաձգելիութիւն. **-лага́тельный, -ло́жный** ած. անյետաձգելի, անյապաղ:

безотлу́ч|но մ. անմեկին. быть при до́лжности б.; **-ность** ի. չհեռանալը, անմեկնութիւն. **-ный** ած. անմեկին:

безотме́|нно մ. անխախտ կերպով. **-нность** ի. անխախտութիւն. **-нный** ած. անխախտ. б—ое реше́ние.

безо́тний տ. бозо́тный.

безотноси́тель|но նխդ. к чему́ անկախ մի բանից, անյարաբերաբար դէպի մի բան. относи́ться к гра́жданам б. к их полити́ческим убежде́ниям; **-ность** ի. անյարաբերականութիւն, անպայմանականութիւն, բացարձակութիւն. **-ный** ած. անյարաբերական, բացարձակ, անպայման:

безо́тный ած. անհայր, որբ:

безотра́д|ность ի. անմխիթարականութիւն. **-ный** ած. **1**, անմխիթար, անուրախ. **2**, անմխիթարական:

безотсро́ч|ность ի. անյետաձգելիութիւն. **-ный** ած. անյետաձգելի:

безотхо́дный տ. безотлу́чный.

безотцо́|вщина 1, հվ. անհայր մեծացած, անխրատ զավակներ. **2**, անկարգութիւն (անհայր գերդաստանում):

безотчёт|ность ի. **1**, անհաշվետվութիւն. անպատասխանատվութիւն. **2**, անգիտակցութիւն. **-ный** ած. **1**, հաշվետվութեան ոչ ենթակա. **2**, անհաշվետու, անպատասխանատու, անվերապահ.

отда́ть себя́ в б—ое распоряже́ние па́ртии; **3**, անզիջական, անբացատրելի. б. стра́х; рути́на— б—ое сле́дование старине́. [անգրավչություն:

безочарова́ние անհրապուրանք,

безочерёдный ած **1**, անհերթ. б—ое днева́ние; **2**, անհերթապահ, մըշտական. б—ая слу́жба.

безоши́боч|ность ի. **1**, անսխալություն. **2**, անսխալականություն. **-ный** ած. **1**, անսխալ, անվրեպ. б. спи́сок; **2**, անսխալական, անվրեպ. б. чте́ц.

безрабо́|тица գործազրկություն, անգործություն. **-тный** ած. գործազուրկ, անգործ. б—ая пора́; б е з р а б о́ т н ы й, ого, -т н а я, ой գործազուրկ այր, կին: [անմխիթար:

безра́достный ած. անուրախ,

безразбо́рчив|ость ի. անխտրականություն. **-вый** ած. անխտրական, խտրություն չանող:

безразде́ль|но մ. անբաժանելիօրէն. **-ность** ի. անբաժանելիություն. **-ный** ած. անբաժանելի, անբաժնելի, ամբողջական:

безразли́|чие, **-чность** ի. անզանազանելիություն, անխտրություն. **-чный** ած: անզանազանելի, անխտիր, նույն. мне соверше́нно безразли́чно ինձ համար բոլորովին նույն է:

безрассве́тный ած. չլուսացող, անայգ. б—ая но́чь.

безрассу́|дие, **-дность** ի. անխոհունություն. անխոհեմություն, անմըտություն. **-дно** մ. անխոհեմաբար, անմիտ կերպով. **-дный** ած. անխոհուն, անխոհեմ, անմիտ. **-дство** տ. безрасу́дие.

безрасчётли|вость ի. անհաշվություն, անխնայողություն. **-вый** ած. **1**, անհաշիվ, ոչ հաշվով. **2**, շռայլ, ոչ խնայող:

безрасчёт|ность ի. **1**, անհաշվություն, անխնայողություն. **2**, անհամապատասխանություն. **-ный** ած. **1**, անհաշիվ. շռայլ. **2**, անհամապատասխան, **3**, առանց պատշաճավոր վարձատրության:

безрезульта́т|ность ի. ընդունայնություն. **-ный** ած. անհետևանք, ընդունայն. б—ое реше́ние.

безре́сничный ած. առանց կոպերի, անկոպ, առանց թարթիչների

без|ро́гий ած. անեղջիւր, անպոզ. б—ая коро́ва; **-ро́дный** ած. անազգի, անազգական, անտէր, որբ:

безро́пот|но մ. անտրտունջ կերպով. **-ность** ի. անտրտունջություն. **-ный** ած. անտրտունջ, հեզ:

без|ру́дный ած. անհանք, անջու-հար. **-ру́жный** ած. անկալահագ, անհանդերձ, անհող. б. при́чт.

безрука́|вка անթեւ, անթեզան կաֆտան կամ ներքնազգեստ. **-вный**, **-вый** ած. անթեւ, անթեզան. б—ая фуфа́йка.

безру́|кий ած. անձեռն, կունտ, կաղ. **-кость** ի. անձեռնություն, կրճատություն:

безры́|бица տ. безры́бье 1; **-бный** ած. անձուկ б. пру́д; **-бье** անձկնություն. на безры́бьи и ра́к ры́ба (առծ.) անճարն է կերել բանճարը:

безря́|дица անկարգություն, անկանոնություն. **-дный** ած. անկարգ, անկանոն. **-дье** տ. безря́дица.

бе́з-то́лку մ. անմտաբար:

безубы́точ|но մ. առանց վնասի, անվնաս. **-ность** ի. անվնասություն. **-ный** ած. անվնաս. б. то́рг, б—ая ме́на.

без|уга́рный ած. **1**, անածխահոտ. б—ая ба́ня; б—ые печны́е две́рки; **2**, թորելու կամ հալելու ժամանակ չայրուող, քաշից չկորցնող:

I. **безуго́льный** ած. անանկյուն:

II. **безу́гольный** ած. անածուխ. б—ая пе́чка.

безугомо́|нность ի. անհանդարտություն, անդադարություն. **-нный** ած. անդադար, անհանդիստ, անզսպելի. б. ребёнок.

безуде́р|жность ի. անարգելություն. ապերասանություն. անյետաձգելիություն. **-жный** ած. **1**, անարգել. ապերասան. б. разгу́л; **2**, անյետաձգելի, անյապաղ. б—ая пла́та; -(безу́-)**жу** մ. անդադար կերպով, ապերասանաբար:

безуе́здный ած. го́род անգավառաքաղաք (որը գավառական կենտրոն չէր, բայց ունէր իր ինքնավարությունը):

безуёмный ած. ռմ. անդադար:

безу́злый ած. անհանգույց:

безу́й տ. безоа́р 1.

без|ука́зный ած. ապօրինի, աններելի, կամայական:

безукло́|нность ի. անշեղություն, անխոտորելիություն. անդրդուելիություն. **-нный** ած. անշեղ, անխոտոր. անդրդուելի. ճշտակատար:

безукори́зне|нно մ. անթերաբար, անբասիր կերպով. **-нность** ի. անթերություն, անբասիրություն. **-нный** ած. անթերի, անարատ, անթերաքանելի, անբասիր. б—ая чистота́.

безуко́р|ность, **-ный** տ. безукори́зненность, -нный.

безуме́дленно անյապաղ:

безу́|меть, обез— չ. անմտանալ,

ցնորվել. **-мец**, мца խելագար, ցնորված, ապուշ. անմիտ. **-мить** (млю -мят), обез—ն. խելագարեցնել, գժվեցնել. **-мие 1**, անմտություն, խենթություն. **2**, խելագարություն. **-мно** մ. խելագարի պէս, մոլեգնաբար. **-мность** ի. անմտություն, խենթություն. կատաղություն. **-мный** ած. **1**, խելագար, խելացնոր, ապուշ. **2**, անմիտ, անխոհուն, կատաղի, մոլեգին:

безумо́л|кный տ. безумо́лчный; **-ку** (без-у́молку) մ. անլուռ, անդադար. **-чный** ած. անլուռ, երբէք չլռող, անընդհատ. б. говору́н; б—ая пальба́.

безу́м|ство 1, տ. безу́мие; **2**, յիմար, անմիտ վարմունք. **-ствование** անմտաբար վարվելը. **-ствовать** (-ствую -ют) չ. անմտաբար վարվել:

безупре́ч|но մ. անբասիր, անթերաբար. **-ность** ի. անթերություն, անբասիրություն. **-ный** ած. անբասիր, անբասիր, անթերի:

безупусти́тель|ность ի. անզանցառություն, ճշտություն. **-ный** ած. անզանցառու, ճիշտ. б—ое исполне́ние приказа́ний.

безуро́нный ած. անկորուստ:

безуро́|чный ած. անպայմանաժամ, անժամկէտ. **-чье** անորոշ, անժամկէտ ժամանակ:

безуря́|дица անկարգություն, խառնակություն, խառնաշփոթություն, խառնափթորություն. **-дный** ած. անկարգ, խառնակ, շփոթ, խառնաշփոթ, խառնափթոր:

безу́си|ковый, **-чный** ած. անբեղիկ (միջատների մասին):

безусло́|вно մ. անպայման [կերպով]. **-вность** ի. անպայմանականություն. **-вный** ած. անպայման. б—ое повинове́ние. [սամ (քուշնա):

без|у́сница ր. գարնանական քի-

безуспе́шный ած. անյաջող, զուր, ապարդյուն. б—ая рабо́та, б—ое предприя́тие.

без-у́ста|ли, -(безу́-)**льно** մ. անխոնջ կերպով, անդուլ-անդադար:

без|у́стальный **-Уста́нный** ած. անխոնջ, անդուլ-անդադար:

безу́сый ած. **1**, անբեխ, անընչացք. **2**, տ. безо́стный.

безуте́ш|но մ. առանց մխիթարության. **-ный** ած. անմխիթար, -րելի, անսփոփանք, -փելի. б. страда́лец; б—ая ско́рбь անփարատելի վիշտ, տրտմություն:

безутра́т|ность ի. անկորստություն, անվթարություն. **-ный** ած. անկորուստ, անվթար:

без|уха́нный ած. անհոտ. б. цвето́к; **-у́хий** ած. անականջ, ականջատ

безуча́|стье 1, անմասնակցություն, չեզոքություն. **2**, անտարբերություն. **-стно** մ. անտարբեր կերպով. приня́ть кого́ б.; **-стный** ած. **1**, անտարբեր, անկարեկից. **2**, անկարեկից, կարեկցությունից զուրկ. б—ая ско́рбь.

безъеро́вый ած. առանց Ъ տառի:

безъи— տ. безы— [բական:

безъя́вочный ած. անյայտարա-

безъязы́|чие անլեզվություն. **-чный** ած. անլեզու:

безыде́й|ность ի. գաղափարազրկություն. **-ный** ած. գաղափարազուրկ, անգաղափար:

безызве́|стие, **-стность** ի անյայտություն. остава́ться в б—ности; **-стный** ած. անյայտ, անծանօթ:

безызно́сный ած. անմաշ, անմաշելի. б. кафта́н.

безызъя́т|ность ի. անբացառիկություն. **-ный** ած. անբացառիկ, անհրաժեշտ:

безыко́рный ած. անձկնկիթ. б—ая ры́ба.

безы́крый ած. նիհար, վատ սերունդներով:

безыкря́|нка անձկնկիթ ձուկ. **-ный** տ. безыко́рный.

безы|мёнка, **-мя́нка 1**, անանուն տխրակ (վերջոնկից պակաս հատուածակ). **2**, անանուն ապրանք. **3**, ամենախոշոր որոտդական մանրադրամ, ՙաչմա՚. **4**, տ. безымённый па́лец; **5**, անանուն տարէ. **-мённость**, **-мя́нность** ի. անանունություն. **-мённый**, **-мя́нный** ած. անանուն, անյայտ. б—ая арте́рия րժ. անանուն երակ. б. па́лец անանուն մատ (ճկույթի հարևան մատը). б—ая неде́ля եկ. մեծ պասի 3-րդ շաբաթը:

безынтере́с|но մ. առանց շահի, առ. շահախնդրության. **-ный** ած. **1**, (յճխ не բայց. մասնիկի հետ) անհետաքրքրաշարժ, աննշան. не б. слу́чай; **2**, ñոգեր. անշահախնդիր, ինքնաբերական. эстети́ческое удово́льствие б—сно.

безыску́с|ность ի. **1**, անփորձություն. **2**, անպաճուճություն, պարզություն. **-ный** ած. **1**, անփորձ. **2**, տ. безыску́ственный.

безыску́стве|нность մ. անպաճուճություն, պարզություն, բնականություն. **-нный** ած. անպաճույճ, անսեթևեթ, պարզ, բնական:

безысхо́д|ность, **-ный** տ. безвы́ходность, -ный.

I. **бей** տ. бег II.

II. **бей** հրմ. տ. бить II.

бéйбас ակր. դատարկապորտ մարդ, հարախոսս: [շույն):
бéйбут բեյբութ (մետաղե դա-
бейдевúнд ծով. մնի. ծ. բեյդե-վինդ, շեղ հողմագնացություն. идтú в б. շեղ քամու դեմ նավել:
бейрáм տ. байрáм.
бéйфут հր. ծ. բեյֆութ (պարան):
бейшлóт հր. տ. водоспýск.
бек թ. բեկ (հմմ. бег II), ավագ:
бекáр, ֆ. երժ. բեկար, ձայնադարձ նշան:
бекá|с կ. կտցար. б. леснóй վայրի կտցար. б. барáшек տ. барáшек 2; **-сик**, **-сúн** տ. гаршнéп; **-сúнник** կտցահարի մանրագնդակ, 'շաչմա'. **-сúнный** ած. կտցարի. б—ая дробь կտցար որսալու մանրագնդակ, 'շաչմա'. **-сúнный** ած. կտցարի:
бекéт տ. пикéт.
бекé|ш ար., **-ша**, **-шка** իգ. բեկեշ, ձմեռվա վերարկու (տղամարդու). **-шный** ած. բեկեշի. б. воротнúк.
бекмéс թր. բաքմազ, ռուպ, 'դեզա':
бекрéнь տ. набекрéнь.
бéкство եզ. բեկություն, բեկեր:
бé|лево 1, սպիտակ բան, ինչ. սպիտակեղեն, ճերմակեղեն. սպիտակացվող բան. **2**, սպիտակացնում. **-левóй** ած. **1**. կտավի մանածից, դերձանից. б—ые чулкú; **2**, տ. бельевóй; белевáя, ой ըմպաքապան կինարմատ:
белёг 1, նշան, բիծ, սպիտակ խալ. **2**, ստորագրած բլանկ ինչև լրացության ներկայացողի:
белезнá տ. бéлест.
белёк, лькá **1**, կ. ծովանապաստակ. **2**, փոկի ձագ:
белемнúт յն. բելեմնիտ, մատաքար, սատանի մատ (անյայտ գլխոտանու քարացած մասերը):
беленá բ. սև կամ ալվաշ բանգ, մոլեխինդ. «что ты такóе врёшь, слóвно б—ы объéлся»—կարծես խելագարվել ես:
беленд(т)ря́с տ. баленд(т)ря́с.
бе|лéние սպիտակացնելը, բելը, ծեփելը. **-пенький** ած. փք. սպիտակիկ, -կուկ. бéленький, ого տ. белёк 1.
белесо|вáтость ի. սպիտակավունություն. **вáтый** ած. սպիտակավուն. **-(-лé-)вúна** սպիտակավուն, սպիտակին տվող բիծ:
бéле|ст կ. գնեպրեան ծածան. **-стовый** ած. գնեպրեան ծածանի:
бе|лёсый ած. սպիտակավուն, պարզ. **-лéть**, поб—չ. **1**, սպիտակել. **2**, և **-лéться** չ. հեռվից սպիտակին տալ. **-лёхонек**, нька, о ած. խիստ սպիտակ, ձյունափայլ. **-лéц**, льцá **1**, մանթ. **2**, бельцы́ յ. ա) տ. белкú (տ. белóк 10); բ) բ. անթառամ ծաղիկ (զանկածաղիկ). **-лёшенок**. нька, о տ. белёхонек, нька, о; **-ли** տ. бель 11.
белибердá յխսր. անմիտ, անճոհ բան, անհեթեթություն:
бéливать տ. белúть.
бе|лúза արվ. պտուկի կայծին, տապար, որով նավի յատակի ճեղքերը կալնում (գցում) են. **-лúзна** սպիտակ, պայծառ շերտ կմ բիծ. **-лизнá** սպիտակություն. ճերմակություն. **-лúк**, á **1**, բ. գորտի գդալ (մորական բույս մի). **2**, մի տեսակ սպիտակավուն սիբիրական գրանիտ (հատաքար). **-лúло** յեն եզ. կավից, կավճից և ածխի տակներից պատրաստված մի տեսակ խծուծ, որով թեջից ձուլելի տարկաների կաղապարները թրջում են. б е л ú л а, -л և ռմ. белúлы, -л յ. շպար, շպարանք. սպիտակ դեղ, փոշի, ներկ. **-лúльница** շպարի, շպարանքի տուփ, աման. **-лúльный** ած. **1**, շպարի(ց), շպարանքի(ց). սպիտակ դեղի(ց). **2**, սպիտակացնելու, ճերմակացնելու, սպիտակացնող. **-лúльня** կտավ, բուրդ ևն սպիտակացնելու տեղ, թափչարան. **-лúльщик 1**, շպարագործ. **2**, (**-лúльщица** ի.) կտավեղէն, մահուդեղէն ևն մաքրող և սպիտակացնող բանվոր, թափիչ. **-линá** տ. белизнá; **-лúть** (-лю́, бéлят), вы́б—й. **1**, ան. սպիտակացնել, սպիտակ գույն, երանգ տալ. **2**, սպիտակ դեղ քսել, բսել, ծեփել. б. потолкú, стéны; **3**, б. бельё, холст լվացքը, նոր գործած քաթանը (որ գորշ է լինում) փռելով (խոտի ձյան վրա) սպիտակացնել. **-ся** անրդ. (наб—) շպարվել, երևալ սպիտակ դեղ, ներկ քսել. **-лúца 1**, նոր փանր մոած, կուտակրոնության համար պատրաստված օրինող. մանթ. **2**, տ. белóвник.
бéличий, чья, чье ած. սկյուռի. б. мéх. [лье տ. бéличий.
бе|лúчка տ. белúца 1; **-лий**, лья,
I. **бéлка** կ. հասարակ սկյուռ. вертéться как б. в колесé անվերջ վարանել, մտատանջվել:
II. **бéлка** տ. белéние.
белкú, óв տ. белóк 10.
бел|ковáнье Սիբ. սկյուռի որս, որսորդություն. **-кóвать** (-кýю ют) չ. Սիբ. սկյուռներ որսալ, սկյուռորսությամբ զբաղվել:
бел|ковúна 1, ալբումին (ձվի սպիտակուցի բաղկացուցիչ մասերից մինը). **2**, տ. бéль 4; **-ковúнный** ած. սպիտակուցային. б—ые телá: **-ковщúк**, á. տ. бéлочник; **-кóвый** տ. белковúнный.
белкóвье Սիբ. սկյուռորսություն, սկյուռի որս:

белладóнна բ. մեղի կամ մահացու մոր (շնախաղող):
беллетрú|ст գեղեցիկ գրության հեղինակ, վիպասան. **-стика** ֆր. գեղեցիկ գրություն (գլխավորապես վեպեր և ոտանավոր). **-стúческий**, **-ческий** ած. գեղեցիկ գրության:
бело|бóкий ած. սպիտակակող, սպիտակ կողքերով. б—ая овцá; **-бо-рóдка** բ. սպիտակ մորուխոտ. **-бо-рóдый** ած. սպիտակամորուք. **-брó-вик** կ. կարմիր կեռնեխ (թռչ.). **-брó-вый** ած. սպիտակ յոնքերով. **-бры́-сый** ած. չոռ, պոմիկ, խիստ խարտեաշ, պայծառ, շեկ յոնքերով և թարթիչներով. **-брю́хий** ած. սպիտակափոր. սպիտակ փուչիկով, կանառով. **-вáтый** ած. սպիտակավուն:
бе|ловáть (-лýю -ют) **1**, չ. Միգ. սրբել, սրբի գնալ. **2**, ն. б. звéря զվ. որսած գազանին մաշկել և միսը պարկել. **-ловúк**, á **1**, տ. бéлый гриб; **2**, սպիտակ, մաքուր արտագրած թուղթ, գործ. **-ловóй** ած. սպիտակագրած (հակ. տ. черновóй).
бело|волóсый ած. սպիտակ մազերով, սպիտակահեր. **-гáлстучный** ած. սպիտակ փողկապով. **-гвардéец**, -дéйца սպիտակ գվարդիական, յետաշրջիկ, հակայեղափոխական. **-гвар-дéйский** ած. սպիտակ գվարդիականների, հակայեղափոխական. б—ая организáция; **-гвардéйщина** եզ սպիտակ գվարդիականներ, հակայեղափոխականներ. **-глáзка 1**, կեղ. մորական բադ. **2**, սպիտակ, կլխատն բծերով կավ. **-глáзый** ած. **1**, սպիտակ աչքերով. **2**, աչքի վրա սպիտակ թաղանթ, փառ ունեցող (կենդանի). **-голóвец**, вца **1**, բ. ա) մորական ապրիլուկ. բ) հաղարջաբերուկ. **2**, փիփերթավուն ալիր, կոճակ, վէտ. **-голóвка** բ. ա) տ. белогóловец տ. և բ. բ) լեռնային սոխուկ (երեքաթերթուկ, երեքնուկ). **-голóв-ник** բ. ա) գնդակիր, ապրիլուկ, մորական ապրիլուկ. բ) ճահճային հապարոսի. գ) մանանախը ապրիլուկ. դ) անթեմ, մեղվածաղիկ. **-голóвый** ած. **1**, սպիտակագլուխ. **2**, սպիտակ մազերով. **-грúвка** սպիտակաբաշ ձի. **-грú-вый** ած. սպիտակաբաշ. **-грýдый** ած. սպիտակ կրծքով. **-гýзка** կեղ. վայրենի այծ. **-дрéвник** բ. կաչեսերի ծառ. **-дýжка**, **-дýшка** սպիտակ կրծքով աղվես կամ կզաքիս. **-дýж-чатый**, **-дýшчатый** ած. սպիտակ կրծքով. б—ая лисúца.
бело|зёрка 1, բելօզերեան (սպիտակ լճ.) նավ. **2**, ընտիր գինիների ալ մի:
белозóр բ. մորական լերդուկ:
белозóрный ած. մաքրած, զտած, վճիտ. б—ое мáсло.
белозýбый ած. սպիտակատամ:
белóк, лкá **1**, հացահատիկի սպիտակուց. **2**, ձվի սպիտակուց. **3**, (յաճխ. յ. белкú) աչքի սպիտակուց (աչքի եղջերեա մաշկը շրջապատող սպիտակ, անթափանցիկ թաղանթը). **4**, արադի գլուխը. **5**, կաղնի ծառի բնի սպիտակ շերտը, որին արմիջապէս կպած է կեղևը. **6**, սպիտակ ծառախոտ. **7**, բ. ա) պուտ. բ) փշոտ խաչխաչ. **8**, տ. белёк 2; **9**, տ. белковúна 1; **10**, белкú յ. ա) բարձրաբերձ, մշտական ձյունով ծածկված սպիտակափայլ լեռներ (Սիբիրում). բ) փրփրադեզ կոհակներ, ալիքներ. գ) ռմկ. աչքեր:
бело|кáменный ած. սպիտակաքար. б—ые палáты; **2**, սպիտակափայլ, սպիտակափառ (ժողովրդական տիտղոս Մոսկվայի). Москвá б—ая; **-копы́т-ник** բ. ա) կղմուխ, տերևախուլ. բ) երկաթի հողի դեղ. **-кóрка** բ. անհատ նշածաղիկ:
белокóс Սիգ. գոյնզգույն, նախշուն մետաքսե կերպաս:
бело|крóвие բժ. սպիտակարյունություն, սպիտակախտություն (որի ժամանակ արյան սպիտակ գնդակները անբնական կերպով բազմանում են):
белокры́|лка ճպռակերպ էգ միջատ (որը կոչվում է чернокры́лка); **-лый** ած. սպիտակաթև. **-льник** բ. մորային օձախոտ, կարմիր ջրադդդեղ:
бело|кýдреник բ. ժահահոտ եղինձ. **-кýдрый** ած. սպիտակագանգուր. **-кýрый** ած. բաց խարտեաշ, շեկ, շիկահեր:
бело|лúственник տ. белолúстник; **-лúстка** բ. սպիտակ կաղամախի. **-лúстник** մշկահոտ տերեփուկ. **-лú-цый** ած. սպիտակադեմ, սպիտակաերես. **-лúчка** ես սպիտակ երեսով անձ. **-лóз** բս. սպիտակ ուռի կամ ուռենի. **-лóзник** ա) մի տեսակ աղի խոտ և թուփ. բ) կարճաբերձ ուռի. **-мéстец** Սիգ հարկից, տուրքերից ազատ քաղաքացի. **-мéстный** ած. հարկերից. տուրքերից ազատ. **-мóйка 1**, լվացարար կին. **2**, գետի վրա տեղ, ուր բուրդ են մաքրում. **-мóрдый** ած. սպիտակերես, սպիտակադունչ. սպիտակացունկ. **-мýтка** ստորին տեսակ ցորենի ալյուր. **-нóги** ի. յ. մեծ խուփ, խփան, որով կամրջի մոտ ջուրը կապում են. **-нóжка** սպիտակ ոտներով կենդանի (օր. ձի). **-пáрусники** ш. յ. ժողովրդ. քանի. նավեր. **-пáшцы** ш. յ հարկից ազատ գյուղականներ. **-по-мéстный** տ. беломéстный; **-рúзец**,

зца անմունացած (ոչ կուսակրօն) հոգեվորական. **-ру́кий** ած. սպիտակ ձեռքերով. **-румя́ный** ած. սպիտակ և կարմրավուն. **-ру́сс** սպիտակ ռուս, սպիտակ Ռուսիայի բնակիչ. **-ру́сский** ած. սպիտակ ռուսական. б—ое наре́чие; **-ру́чка** իգ. փափկասէր, պճնամոլ այր. կին. **-ру́чное** мастерство́ ձեռագործութիւն. **-ры́бица** սպիտակ սաղմոն, ներման. **-сне́жный** ած. ձիւնափայլ, ձիւնի պէս սպիտակ. **-сто́йка** բս. հաստատակ թարախոտ. **-та́л** տ. белоло́з; **-тéл** սպիտակ, կլպած շրջանակ տակառիհամար. **-тéлец**, льца կնդ. սպիտակամարմին, մարքանգայլ (եարալագի). **-тéлый** ած. սպիտակամարմին, սպիտակամորթ. **-торго́вый** ած. ռմկ. արշինով, գազով առուտուր անող. **-ту́рка** տ. арнау́тка 2.

бело|у́с սպիտակաբեխ մարդ. **2**, բ. ա) փշախոտ (վատ քոլ, որոմ, որ աճում է ավազոտ տեղերում). բ) տափաստանային փետրախոտ. **-хво́стик** կ. սպիտակապոչ ծովարծիվ. **-хво́стый** ած. սպիտակագի, սպիտակապոչ, սպիտակատուտ. **-цвéт** տ. бело́вник, белоголо́вец 1, տ. **-цвéтка** տ. бело́к 7, տ. **-ча́шник** բս. հնդկական կաղնի։

бé|лочник (Սիբիրում) սկյուռներ որսող և շահագործող. **-ло́чник** տ. белоцвéт; **-лочный** սկյուռի. **-ло́чный** ած. սպիտակուցի, -ցային. б—ая перепо́нка гла́за աչքի սպիտակ թաղանթը, կարծրամաշկը։

бело|швéйка տ. белошвéя; **-швéйный** ած. ճերմակեղէն կարելու. б—ая мастерска́я; **-швéя** ճերմակեղէնի վարպետուհի. **-шéйка** տ. белоду́жка; **-шёрстый** ած. սպիտակ բրդով, ափ. մազերով. **-я́рая**, **-я́ровая** пшени́ца ժղվ. բնն. ձիու ոտք, կեր։

белу́|га կ. **1**, Եվքսինեան թառափ. **2**, տ. белу́ха; **-жина** թառափի մաս, միս. **-жий**, жья, жье ած. թառափի. б—жья икра́; **-жник** տ. белоцвéт; **-ха 1**, կ. մի տեսակ դելֆին, ծովախոզ, ծովային խոճկոր. **2**, բ. երկտուն անմեռուկ, 'կատվի թաթ'. **-ший**, шья, шье ած. դելֆինի, ծովախոզի։

бé|лый ած. **1**, սպիտակ, ճերմակ. б. цвет; б—ое вино́; б—ое лицо́; б. лист 'սադա', չգրած թերթ. б. плато́к; среди́ *бéлого дня օր-ցերեկով. бéлый царь սպիտակափառ արքա (անվանում էին Թուրքական և մոնղոլական ազգերը ռուսաց կայսերը). б—ое мéсто ռմկ. քաղաքում տեղ, որ ազատ էր հարկից և տուրքերից. б—ое духовéнство աշխարհիկ, ամուսնացած հոգևորականութիւն. б—ое ору́жие տ. холо́дное ору́жие; б—ые стихи́ չափաչափած, առանց չափաբերութեան, տռ. ոտի բանաստեղծութիւն. Б—ая Русь Սպիտակ Ռուսիա. б—ое мя́со հորթի կամ հավի միս. б—ая горя́чка բժ. գառնացանք, -ցութիւն առանց ջերմութեան. б. гриб բ. ուտելի թնջուկ, սունկ. б—ая изба́ խրճիթ, որի վառարանը ծխնելույզ ունի կամ խրճիթի մաքուր մասը հոլանդական վառարանով. б—ая ры́ба ա) իւրաքանչիւր թեփավոր մանր ձուկ, տ. бель 8; բ) Կամչատկայի տարմաձուկ. б—ая ры́бка սովորական հարինգ. б—ая кость (մօնղօլների և ղարմուխների մօտ) ազնիվ ծագում, գարմ. б. брак լեռնգ. փոնած. պարտաված արծաթեա դրամ, որ քաշով և որակով անհամապատասխան է իր կոչմանը. б—ое серебро́ ամենամաքուր, անխառն արծաթ. б—ая свинцо́вая руда́ ծծմբաթթվային կապար. **2**. ռուս. հակայեղափոխական б. тéррор; б—ая гва́рдия; бéлые, ых ա. յ. հակայեղափոխականներ։

бе|ль ի. **1**, սպիտակ իր, տարկա, սպիտ. գեղ, ներկ. **2**, տ. белизна́; **3**, փափուկ և սպիտակ կտավէ թել, դերձան. вяза́ть чулки́ из бéли; **4**, ծառի երեսի հիւթալից շերտը, որին անմիջապէս կպած է կեղևը. **5**, ձկան պապղին ավող թեփը. **6**, մի տեսակ խնձոր. **7**, ծառի բնի վերևի հիվանդ շերտը. **8**, իւրաքանչիւր ձուկ բացի թառափազգիներից. **9**, հիւսիսափայլի սկիզբը. **10**, ռմկ. դրամ, փող. **11**, бéли, ей յ. բժ. ծաղիկ կամ սպիտակ հոսում կանանց, ուտիչ յատկութեամբ կանանց հավութիւն, սպիտակ տարարահ։

бельведéр իտ. բելվէդէր. **1**, դեղագիտարան. **2**, Վատիկանի մի մասը, ուր պահվում են հին քանդակագործութեան ամենաընտիր արգասիքները, 'ի մէջի այլոց նաև Ապոլլոնի երևելի արձանը. **3**, մի տեսակ նէապոլսեան մետաքս, արբեշում։

бель|ги́ец, ги́йца բելգիացի. **-ги́йка** բելգուհի. **-ги́йский** ած. բելգիական։

бе|льё 1, ճերմակեղէն, սպիտակեղէն, լվացքի շորեր. носи́льное, постéльное б.; гря́зное б.; **2**, շան կզկըդանը կաշի դարադելու. **3**, սաղցի երեսի պղտոր շերտը. **-льево́й** ած. ճերմակեղէնի. б—а́я корзи́на.

бельќо́вый ած. ծովանապատակի. մատղաշ փոկի։

ни**белмéса** не понима́ет, не смы́слит ոչնչէն ոչինչ չէ հասկանում։

бельмо́ (յ. бéльма, бельм) **1**, աչքի հատ. ты у него́ как *б. на глазу́ դու նրա աչքի փուշն ես. **2**. տ. бело́к 7; **3**, бéльма և ռմ. бéльмы յ. աչքեր։

бельмо́к արևելեան բուժական խէժ, անծրութ։ [կորելու գործիք)։

бельморéз հատահան (աչքի հատը

бель|ни́к, á սպիտակարան (կտավեղէն, մոմ ևլն սպիտակացնելու տեղ). **-ный** ած. սպիտակ (չիւթած). б—ая пря́жа; **-цы́**, о́в յ. տ. белéц.

бель|чу́г, **-чу́ть** ի. տ. бель 8 կամ бéлая ры́ба.

бельэта́ж ֆ. բէլէտաժ (ներքնայարկում գտնվող ընտիր յարկ տան կամ թատրոնի)։

бе|лю́к, á տ. белу́ха 1; **-ля́к**, á մաքրասէր, աշխատասէր ոմն. **2**, գվ. տարմ, երամ (ձկների). **3**, կ. արքեան նապաստակ. **4**, սպիտակ քվէ. **5**, беляки́ տ. белки́ բ (տ. бело́к). [կիր նավ։

беля́на տափակայատակ փայտա-

беля́|нка 1, սպիտակադէմ, շարմաղ կին. **2**, սպիտակ կենդանի (օր. կով, հորթ). **3**, կ. կաղամբակեր թիթեռ. **4**, բ. ա) ագարիկոն. բ) մեծ ձնծաղիկ. շաքուկ. **5**, беля́нки յ. խորտակվող, փրփրադէզ կոհակներ. **-ночка** փղ. սպիտակուկ, շարմաղ կին. աղջիկ։

белячи́на ալպեան նապաստակի միս։

беля́|чка մաքրասէր, աշխատասիրուն, պճնամոլ կին. **-шка** տ. беля́нка 2 և 4. [**-ный** ած. բէմոլի, կիսվարի։

бемо́ль ի. ֆ. երժ. բէմոլ, կիսվար.

бенга́льский ого́нь բէնգալեան [հուր։

бендю́г տ. биндю́г.

бенедикти́н բենեդիկտեան ոգելից ըմպելիքը։

бенефи́|с ֆ. բէնէֆիս (հանդիսավոր ներկայացում յօգուտ թատրոնական գործչի). **-сный** ած. բէնէֆիսի, -սային. **циа́льный** ած. բէնէֆիցիալ, հասույթի. **-циа́нт**, **-циа́нтка** բէնէֆիցիանտ, -տուհի (որի օգտին բենեֆիսը տրվում է). **2**, հասառու, անշարժ կալվածքի եկամուտ վայելող կաթոլիկ հոգևորական. **-ция** յ. անշարժ կալվածք, որի եկամուտը յատկացրած է կաթոլիկ հոգևորականին։

I. **бéнзель** ա. **1**, հր. ծ. երկու պարաններն ծայրերի կապումը միմեանց հետ բարակ թոկով. միևնույն թոկի ծայրերի կապումը։ [պատիկ վրձին։

II. **бéнзель** ա. գ. պատանկարչի

бен|зи́н իտ. ֆմ. բէնզին (ցնդական հեղուկ, որ բազմազիմի գործածութիւն ունի). **-зо́л** արվ. տ. бензи́н.

бен|зо́й, **-зо́я** բէնզոյ, ստիրաքս, շեր (անուշահոտ խէժ)։ [օթեակ)։

бенуа́р ֆ. թս. բէնուար (ընտիր

бера́т թր. բերաթ (սուլթանի հրովարտակն իր հպատակ եպիսկոպոսներին)։

бергамо́|т իտ. բէրգամոտ (տանձ). **-тный**, **-товый** ած. բերգամոտի, -տեան. б.—товое дéрево բերգամոտ նարնջենի. б—ое ма́сло բերգամոտ նարընջիւղ։

берг|а́мт գ. բերգամտ. **1**, ռմկ. գըլխավոր լեռնային կառավարութիւն. **2**, լռնգ. Սիբ. հանքերի մէջ սենեակ, ուր բանվորների աշխատանքներն որոշվում էին). **-га́уптман** գ. բէրգհաուպտման. **-га́уэр** գ. հանքահան մշակ. **-инспéктор** գ. լեռնային վարչութեան տեսուչ, նախագահ. **-проби́рер** գ. լեռնային և ազահանքերի գործերի դէպարտամէնտի աշխատանոցի ատենանվոր։

берда́нка բերդանեան հրացան։

бёр|дник ոստայնանկութեան սանտրագործ. **-дный**, **-довый** ած. ոստայնանկի դազգահի սանտրի. **-до** ոստայնանկի (ջուլհակի) դազգահի նուրբ սանտր. **-дочник**, **-дочный** տ. бёрдник, -ный; **-дце** փղ. տ. бёрдо.

берды́ш, á լհ. ռմկ կիսալուսնաձև, լայնաբերան կացին։

бёрдышко փղ. бёрдо.

бé|рег (ներք. на берегу́; յ. берега́, о́в) ափ, եզր 'զրաղ'. ծովափ. ծովեզր. գետափ, գետեզր. река́ вы́шла из берего́в; берего́м մ. ցամաքով։

бе|регови́к, á ափապահ, եզրապահ պաշտօնեա, զինվոր. **-регово́й** ած. ափի, ծովեզրեա, գետեզրեա. б—ая излу́чина; б—а́я ло́шадь եզրագնաց ձի, որ քաշում է նավը գետն 'ի վեր (գետի հոսանքին հակառակ). б—а́я слу́жба ցամաքային ծառայութիւն. б—óе пра́во հին բարբարոսական ադաթը, ըստ որի ծովեզրեա բնակիչները մասն ունէին այն ապրանքներից, որ նավաբեկութեան ժամանակ ազատում էին. берегово́й, óго ա. ռմկ. նավային տեսուչ, վերակացու, ատենանվոր։

бере|ди́ть (-жу́ -дя́т), разб—ն. քսելով, դիպչելով գրգռել, ցավեցնել (վէրքը)։ [ձի։

берёжая кобы́ла 'ծանրած' (յղի)

бере|жéние 1, պահելը. պահպանելը. հսկողութիւն, խնամք. **2**, ռմկ. զգուշութիւն. **-жёный** ած. պահված, պահպանված, խնամված. **2**, զգույշ, շրջահայեաց. б—ого и бог бережёт (առծ.)։ [ժայռոտ ափերով։

берéжистый ած. ռմկ. բարձր,

бережли́|во մ. խնայողաբար. **-вость** ի. խնայողութիւն, սակավապէտութիւն. **-жли́вый** ած. խնայող, սակավապէտ, անտեսող։

берéж|ник 1, ափուղի, եզրուղի. **2**, Օր գետի վրա գործածական մեծ ուղկան. **-ничать** չ. **1**, ծովափի, գետեզ-

բի վրա ապրել, կենալ. 2. ջրից դուրս ածած փայտերը հավաքել. **-но́й** տ. береговóй.

бе́реж|но մ. զգուշաբար. **-ность** ի. 1, զգուշություն, զգաստություն. 2, խնայողություն. **-ный** ած 1, զգույշ, զգաստ, շրջահայեաց. 2, տ. бережли́вый.

бере|жня́к, á ծովափին, գետափին տարված փայտ, քար ևն. **-жо́к**, жка́ փք. պստիկ, ցածլիկ ափ։ [նամք. հողա

бе́режь ի. 1, խնայողություն. 2, խր-

бер|ёза բ. ա) ոզորենի, թղթենի (սպիտակ ցարասի, կեչի). б. чёрная սև, բարձրուղեշ ոզորենի. կեչի. б. куста́рничная թփուտ ոզորենի. б. ёрник ա) թզուկ կամ կարճաբերձ ոզորենի. բ) փխ. առ. տերևավոր ծառ։

берёзень, зня տ. березозóл.

берёзина 1, կտրած կամ տապալված ոզորենի. կեչի. 2, ռմկ. ոզորենու շինած մրճի կոթ։ [(գրանիտ)։

березит ռմկ. մի տեսակ հանքաքար

бер|ёзка փք. մատղաշ ոզորենի, կեչի. б—у завива́ть (развива́ть) ժմ «ոզորենին պճնազարդել» (որ անում են սուս գեղջուկ աղջիկները). **-ре́зник, -ре́зничек**, чка փք. ոզորենու (կեչու) անտառ. **-резня́к**, á 1, մատղաշ ոզորենու անտառ. 2, նոր կտրած ոզորենու ճյուղեր, շիվեր կամ մատղաշ ոզորենիներ. **-рёзовик** բ. ոզորենու թնջուկ կամ սունկ. **-рёзовица** ա) գարնան ժամանակ ոզորենուց ստացվող հյութ. բ) այդ հյութից պատրաստված խմիչք. **-рёзовка** 1, ոզորենու կեղևների վրա թափած օղի. 2, կաչաղակաձման երգեցիկ թռչնիկ մի. **-рёзовый** ած. ոզորենու, կեչու. б. сук, лист; б—ая губа́ ոզորենու արեթենի. б. ёрник տ. берёза ёрник; *б—ая ка́ша տ. бастона́да; **-рёзочка** փք. պստիկ, մատղաշ ոզորենի. **-резу́ха** տ. берёзовка 1.

бере́йтор գ. բէրէյտոր. 1, ձիավար. ձիավարժ. 2, ձիավարության ուսուցիչ. **-ский** ած. բէրէյտորի։

бере́|менеть, забер—, обер— չ. յղիանալ, բեղմնավորվել. **-менная**, ой ի. յղի կին. **-менность** ի. յղիություն, բեղմնավորություն. находиться в состоя́нии б—и յղի լինել. **-мя**, мени չ. բեռ, շալակ, խուրձ. б. дров, се́на.

беренде́йка 1, տ. бирю́лька; 2, փխ. ա) պատրոնտաշ. բ) գլխարկ։

берес|бре́н, -дре́нь ա., **-кле́д, -кле́т** բ իլենի, խուրենի. бересклéд европе́йский եվրոպական խուրենի. б. борода́вчатый եղնդավոր իլենի. **-кле́д(т)овые** չ. ի. բ. իլենիներ. **-ква́** բ. հասարակ խուրու. տ. борода́вочник.

бе́рест բ հասարակ կնձնի. տ. և ильм, вяз, карага́ч.

берё|ста, -сто ոզորենու (կեչու) կեղևի արտաքին շերտը։

бе|ре́стеник տ. берестня́к; **-(бе́)ресте́нь**, тня և тня́ ա. 1, ոզորենու կեղևից շինած բան. 2, տ. берестня́к 2; **-ре́стить** (-щу -стят), об— Ն. ոզորենու կեղևով պատել. **-рёстка** փք. տ. берёста; **-рестня́к**, á կնձնենու անտառ. **-рёстовик** ոզորենու արեթենի. **-рёстовщик** ոզորենու կեղևներ ծախող. **рёстовый** ած. ոզորենու կեղևից. **-(бе́)рестовый** ած. կնձնենու. **-рёсточка** տ. берёстка; **-ресту́шка** ոզորենու կեղևից շինած աման, պստիկ կուժ. **-рестя́ник**, á 1, ոզորենու կեղևով պատած աման. 2, ոզորենու կեղևից շինած արկղ, ամանաման. **-рестя́нка** տ. берестýшка; **-ре́стяный** տ. берёстовый.

бере́т ֆ. բերետ (գլխարկ, գլխի ծածկոց մի):

бере́чь(-регу́ -жёшь -гу́т; հր.-реги́), приб—, сб— Ն. 1, պահել, պահպանել, խնայել, խնամել. береги́ пла́тье сно́ву, а честь смо́лоду (առծ.). б. себя́ իրան, իր առողջությունը խնայել. 2, փխ. սիրալիր ընդունել, շոյել. хорошо́ ли вас берегли́? **-ся**, уб— кого́, чего́ մեկից, մի բանից զգուշանալ. береги́сь! զգո՛ւյշ, հեռո՛ւ կաց։ [վարող կին։

берея́ փխ. գաշտային պտուղներ հա-

бе́ри-бе́ри բերի-բերի (խլոտ զաման թուլություն):

бери́лл Ն. ազնիվ բերիլ[աքար]:

бери́ллий քմ. բերիլիոն (տարր):

бе́рковец, вца բերկովեց (10 փութանոց քաշ):

бе́ркý|т թ. կ. ոսկեգույն արծիվ. **-товый** ած. ոսկեգույն արծվի։

бер|ли́н բերլին[յան ծածկակառք]. **-ли́на** բեռլինա (մեծ տապաստանավ). **-ли́нка** 1, տ. берли́на; 2, փայտե արծաթազօծ պղնձե դրամ. 3, և **-ли́нская** лазу́рь բեռլինյան կապույտ ներկ։

берло́|га արջի որջ, բուն, բույն. **-жник** 1, որջակեաց արջ. 2, սրա որսորդը. 3, բ. արջարույս. **-жный** ած. արջի որջի, բույնի։

бе́рма գ. ռմկ. բերմ (անջրպետ, տարածություն խրամատի և ամրոցի պատի միջև):

бе́рнец բ. ձվաձև երկաթերի։

берсе́рк նորվ. բէրսէրկ, մոլեգին մարտիկ։ [(կանանց):

бе́рта ֆ. բերթայան ուսազգեստ

бертолле́това соль քմ. բերթոլետյան աղ։

беру́, -рёшь... տ. брать.

бёр|це, берцо́ (հ. бёрца) 1, կմխ. սրուն, սրունք. 2, ցից, որից ամրացնում են տապակը. **-(бер)цо́вый** ած. սրունքի. большая б—ая кость սրունք. ма́лая б—ая кость արեայ։ [տավոր։

бер|ча́тый, -дча́тый ած. շեր-

бер|ш կ. շիղաձուկ. **-шик** փք. շիղաձկնիկ. **-шо́вик** ու. թ. վերջակողմի շիղաձուկ։

беря́ բյմկ. (տ. брать) վերցնելով։

бес 1, դև, չար ոգի. рассыпа́ться ме́лким бе́сом մեկի գլխովը պտույտ գալ, խիստ քաղաքավարություն բանեցնել, շողոքորթել, քծնել. лы́сого бе́са полу́чишь ոչինչ էլ չես առնի. 2, *դև, դերմարդկային, արտասովոր (լավ կամ վատ) էակ. 3,* կիրք, տենչ, փորձություն, գայթակղություն։

бесе́|да 1, զրույց, խոսակցություն. 2, կրոնական խոսք. քարոզ, ճառ. դասախոսություն. 3, ժողով, ընկերություն. 4, ռմ. տ. пир; 5, տ. посиде́лки; 6, հնց. աթոռ, նստարան. **-дка** 1, պարտիզում շինած զրուցարան. 2, կառապանի տեղ տարանտասի վրա. 3, ծ. թոկերով կախած տախտակ, որի վրա նստածին նավաստին կայմի մոտ աշխատում է. **-дник** զրուցակից. **-дный** ած. զրույցի, խոսակցական. խրատական. **-дова́ние** զրույց, խոսակցություն. **-дова́ть** (-ду́ю -ю́т), поб— չ. с кем о чём 1, մեկի հետ մի բանի մասին զրույց անել, խոսել 'մասրահավթ անել', խորհել. 2, եկ. եղ. քարոզել, վարդապետել, խրատել. **-до́чка** փք. տ. бесе́дка; **-ду́шка** փք. պստիկ խնջույք. տ. бесе́да 4; **-дчик** կտկ. տ. бесе́дник.

бе|сёнок, нка (հ. бесеня́та, -ня́т), **-сёночек**, чка, **-сёныш** փք. 1, դևուկ, չար ոգի. 2,* կտկ. դևուկ, անզուսպ, անհանգիստ, խիստ չար մանուկ, երեխա։

бесерме́н տ. басурма́н; б е с е р м е́ н ы հ. մոնղոլների տիրապետության ժամանակ Ռուսիայում հարկերը կապալով վերցնող քաղաքական վաճառականներ։

бе́|сиво փխ. ամեն մի շշմեցուցիչ խոտ, բանջարեղեն, գիժ խոտ. ևս գինի. **-си́на** ռմ. խենթություն, խելառություն, վեհանոտություն. **-си́ть** (-шу́ -ся́т), взб— Ն. կատաղեցնել, խիստ գրգռել, բարկացնել, զայրացնել. **-ся** 1, (взб—) չ. կատաղել, 'դառչիլ'. соба́ки в жа́ркое вре́мя бе́сятся; 2, (взб—) խիստ բարկանալ, քաջքոտիլ, դևոտիլ. 3, (наб—) խիստ խնդալ, խայտալ։

бес|каблу́чный ած. անկրունկ. б—ая о́бувь; **-каре́тный** ած. անկառք. **-ква́сный** ած. ոչ թթված, ոչ խմորուն, բաղարջ. **-кова́рство** աննենգություն, շիտակություն. **-козы́рный** ած. թղթ. անկոզր. б—ая игра́.

бесколе́|нник, -нок, нка բ. պրկվախոտ. **-нный, -ночный** ած. առանց կապերի, առանց յոդերի. б—но́чная трость. [նիվ։

бесколё|сный, -сый ած. անա-

бесколо́|сица, -ска, -сница անհասկ, դատարկ, փուչ հասկերով հացահատիկ, արտ. **-сный, сый** ած. դատարկ, փուչ հասկերով։

беско́лый տ. бесколёсый.

бес|кома́ндный ած. 1, անհրաման. б—ая пальба́; 2, առանց ստորադրյալների, անզորք։

бесконе́ч|но մ. անվերջ. **-ность** ի. անսահմանություն, անսահմանություն, անհունություն. **-ный** ած. 1, անչափ, անսպառ, անսահման, անհուն. 2, անծայր, անվերջ. б. винт մեքնգ. անվերջ պտուտակ (հաստատուն, որ շարունակ պտույտ գալով, ատամնավոր անիվը (шестерня́) պտտեցնում է):

беско́нный ած. անձի, աներիվար։

бесконтро́льный ած. անկոնտրոլ, առանց վերստուգության, առ. վերահսկողության։

бескор|мёжный ած. ապարդյուն, անարդյունաբեր, անշահ, անհաց. б. про́мысел; **-мица** անճարակություն, ճարակի, կերի, խոտի պակասություն. от б—ы мно́го скота́ па́ло; **-мный** ած. անճարակ, անխոտ, խարով, խոտով աղքատ. б—ые места́; **-мщина** տ. беско́рмица.

бес|короле́вье անթագավորություն, անիշխանություն (նախկին Լեհաստանում):

бескоры́|стие անշահախնդրություն. **-стный** ած. անշահախնդիր, անշահասէր. б. челове́к; б. труд.

беско́стный ած. անոսկր. червь есть б—ое живо́тное.

I. **беско́сый** ած. 1, անհյուս, հյուս չունեցող. б—ая де́вка.

II. **беско́сый** ած. անգերանդի. беско́сый — не косе́ц.

бескося́|чный, -щатый ած. անշրջանակ. б—ая дверь, б—ое окно́; 2, մի կտորից, միակտոր. б—ое колесо́ անիվ, որի շրջանակը մի կտորից է։

бескро́вельный ած. անձեղուն, առանց տանիքի. б—ая изба́.

бескро́вье, -вность ի. ռմ. անարյունություն, արյան պակասություն։

I. **бескро́вный** ած. 1, անարյուն. տակավարին. б—ое лицо́; 2, անարյուն, ոչ արյունալից. б—ая же́ртва; 3, անարյուն, անպատերազմ։

II. **бескро́вный** ած. անապաստա-

րան, անպատսպարան, անտուն-անտէր։

бескручи́||нность ի. անզարդու-թիւն, անսրամութիւն, անշուք, անզարդ լինելը. **-нный** ած. անզարդ, անսրբ-տում։

бескры́||л կ. կլիլի, հարավային ան-թեւա. **-лый, -льный** ած. անթեւ. б—ое насеко́мое. [անթաղանթաթեւ։

бескульту́рный ած. անկուլտուր,

бе́сник ր. մրձաթուփ։

бе||снова́ние 1, դիվահարութիւն, դիվաբախութիւն, այսահարութիւն. **2,** կատաղութիւն, մոլեգնութիւն. **-снова́тый** ած. **1,** դիվահար, դիվաբախ, այսահար. **2,** կատաղի, մոլեգին. **-сно-ва́ться** (-ну́юсь -ю́тся). տ. беси́ться 2; **-со́вка** վհուկ, կախարդ, չար կի-նարմատ, «Չաղուրօղ». **-сово** молоко́ ր. կաղանչան (կաղնչնան). **-со́вский** ած. դիվային. б—ое наважде́ние; **-со́вство, -сó́вщи́на 1,** դիվահա-րութիւն, դիվաբախութիւն, այսահարու-թիւն. **2,** ռմ. կատաղի, մոլի, մոլեգին գործեր, արարմունք. **-со́к,** ска́ կնվ. մի տեսակ երաշտահավ. **-соуго́дник** հնվ. այսակեր, դեւի արբանեակ։

бес||па́губный ած. ոչ կործանարար, ոչ մահաբեր. **-па́житный** ած. արօ-տազուրկ, անարօտ. б—ые места́; **-па́-лубный** ած. անտախտակամած. б—ые суда́; **-па́лый** ած. անմատն. б—ые живо́тные.

беспа́мят||ливость, -ность ի. թույլ յիշողութիւն, մոռացկոտութիւն. **-ливый, -ный** ած. թույլ յիշողու-թեան տէր, մոռացկոտ. **-ство 1,** մո-ռացկոտութիւն, յիշողութեան թուլու-թիւն. **2,** անզգայութիւն, ուշագնացու-թիւն, ուշաթափութիւն, նվաղում։

беспарафи́||нистый, -нный ած. անպարաֆին. б—ая нефть.

бес||пардо́нный ած. ռմ. անո-ղորմ, անխնա, աններողամիտ. խստա-սիրտ, անզուսպ. յանդուգն, ժպիրհ. б—ая голова́ յանդուգն, գլխից ձեռք վեր կարած մարդ. **-па́рный** ած. ան-զուգական, աննման, հաւր չունեցող. **-па́русный** ած. անառագաստ։

беспар||ти́йность ի. անկուսակ-ցականութիւն. **-ти́йный** ած. անկու-սակցական։

бес||пасе́вный ած. անցանքս. ա-ռանց ցանքսի. **-па́спортный** ած. անանցագիր, անցագիր չունեցող. б. бродя́га; **-пасту́шно** մ. անհովիվ. **-па́хотный** ած. **1,** ոչ կոտոր, որ կալվածատիրոջ համար մշակութիւն չէր անում. б. крестья́нин; **2,** վարուցանքսի անընդունակ. **-па́шенный** ած. անհող, առանց վարելահողի։

беспе́ка հւ. ռմ. անհոգ, հեզգ, ան-տարբեր անձ։

беспе́нный ած. անփրփուր։

бесперебо́йный ած. անընդհատ. մշտական. б. подво́з проду́ктов.

бесперево́д||ность ի **1,** ան-սպառութիւն. **2,** անփոխադրելիութիւն. **-ный** ած. **1,** անսպառ. -ակլի. անվերջ. б—ые де́ньги; **2,** անփոխադրելի, ան-փոխանցելի. б. ве́ксель.

бес||переме́ж||но մ. անընդհատ. **-жность** ի. անընդմիջվողութիւն, ան-փոփոխութիւն, մշտականութիւն. **-ный** ած. անընդհատ, ոչ ընդմիջվող, մշտական։

беспереме́||нно մ. անփոփոխ. **-нность** ի. անփոփոխութիւն, անփո-փոխելիութիւն. **-нный** ած. անփոփոխ, մշտական, հաստատ։ [ры́вный.

бес||переры́вный տ. беспре-

беспереса́дочный ած. երկրդ. անվերանիստ. б. биле́т; б—ое движе́-ние, сообще́ние.

беспереxва́тность ի., б. ста́на իրանստութիւն, ոձնութիւն, անվայել-չակազմութիւն իրանի։ [պէս, միշտ

бе́сперечь մ. անընդհատ, մշտա-

беспёрстый տ. беспа́лый.

беспёрый ած. անփետուր, փետ-րազուրկ։

беспеча́льный ած. անտրտում։

беспе́ч||но մ. անհոգ, անփույթ կեր-պով. **-ность** ի. անհոգութիւն, անփու-թութիւն. **-ный** ած. **1,** անհոգ, անփույթ. **2,** հեշտ, առանց հոգսերի. ոչ տարտամ։

бесписьме́||нность ի. առանց անցագրի լինելը, անանցագրութիւն. **-нный** ած. անանցագիր։

беспла́т||но մ. անվճար, ձրիաբար. **-нный** ած. անվճար, ձրի. б. биле́т.

бес||племе́нный, -племя́н-ный ած. անցեղ, անազգի։

беспло́||да հւ. անպտուղ կենդանի կամ բույս. **-дие 1,** անպտղաբերութիւն, անբերրիութիւն. б. поле́й, по́чвы; **2,** ամլութիւն. **-дница** ր. անզաւակ. **-дно** մ. զուր, ապարդիւն կերպով. **-дность** ի **1,** անպտղաբերութիւն, անբերրիութիւն, ամլութիւն. **2,** անշա-հեկանութիւն, ապարդիւնութիւն. **-д-ный** ած. **1,** անպտուղ, անբերրի, ա-մուլ. **2,** անշահ, անշահեկան, անօգուտ, զուր. беспло́дная трава́ ր. հասա-րակ ճռճռուկ (եւ եղջերաբույս)։

бесплот||ность ի. անմարմնակա-նութիւն. **-ный** ած. անմարմին, ան-մարմնական։

бесповёрстный ած. **1,** չհաշված, ձրի. **2,** ոչ ըստ վերստութիւն հաշված. б—ая вы́дача прого́нов.

бесповоро́||тно մ. անդառնալի-

օրէն, վերջնականապէս. вопро́с решён б.; **-ность** ի. **1,** անշրջելիութիւն. **2,** անվերադարձութիւն, վերջնականու-թիւն. **-тный** ած. **1,** անշրջելի, ան-դարձելի. б. замо́к; **2,** անդարձ, -դառնալի, անվերադարձնելի. б—ая поте́ря; **3,** ան-փոփոխելի, վերջնական, վճռական, ան-դորրելի։ [վային, եկային եղանակ։

беспого́дица ձախորդ, անձրե-

бес||подо́бный ած. աննման, ան-զուգական, սքանչելի. **-подсу́дный** ած. որ դատի, դատաստանի ենթակա չէ, անդատական. **-позвоно́чные** жи-во́тные կ. անողնաշար կենդանիներ։

беспо||ко́ить (-ко́ю -ят), обез-ն. անհանգստացնել. б. про́сьбами; **-ся** անդր. о ком, о чём մէկի, մի բանի համար անհանգստանալ, մտատանջվել. **-ко́й** հնվ. ր. կոզի. **-ко́йный** ած. **1,** անհանգիստ, -դատացող, վրդովվող, **2,** անապահով, երկիւղալի. б—ая доро́-га, езда́; **3,** անհանգիստ, չարաճճի. б. хара́ктер; **-ко́йствие, -ко́йство** ի. անհանգստութիւն, վրդովմունք, յուզ-մունք. խռովութիւն, շփոթ, խլրտում։

бесполе́з||но մ. ապարդիւն կեր-պով, զուր. **-ность** ի. անօգուտ, ապար-դիւն լինելը. **-ный** ած. անօգուտ, ապարդիւն, զուր, ընդունայն։

бесполо́сный крестья́нин ան-հող, անհողաբաժին գիւղացի։

I. **беспо́лый** ած. **1,** անյատակ, ցատակ, տախտակամած չունեցող։

II. **беспо́лый** ած. անսեռ. երկսեռ, չէզոքսեռ։ [փեշերի. б. кафта́н.

III. **беспо́лый** ած. անփեշ, առանց

беспомо́льный ած. **1,** ջրատած, ջրանող (ջրաղաց). **2,** անշահատ, առանց շահառի (աղուն, հացահատիկ)։

беспо́мо́щ||но մ. առանց օգնու-թեան. **-ность** ի. անօգնութիւն. ան-զօրութիւն, տկարութիւն. **-ный** ած. անօգնական, անպաշտպան, անզօր, տը-կար, թույլ։ [կալվածք. б. дворяни́н.

беспоме́стный ած. անհող, ան-

беспопо́вщи||на հվ. անքահանա-յականութիւն. **-нский** ած. անքահա-նայականների. б. толк.

беспоро́ч||но մ. անբծօրէն, անա-րատ կերպով. **-ность** ի. անբծու-թիւն, անարատութիւն. **-ный** ած. ան-բիծ, անարատ. б—ая слу́жба.

беспорто́ч||ник 1, անփոխան, աղ-քատ մարդ. **2,*** ռմ. կիսամերկ, ցնցո-տիներ, պատռտված, գզրոված շորեր հագած մարդ. **-ный** ած. անփոխան, աղքատ, չքավոր. **2,** ռմ. կիսամերկ, ցնցոտիներ հագած։ [пресс.

беспо́ршневый ած. ամխոց. б.

беспоря́||дица անկարգութիւն, խառնափնթորութիւն. **-дливость** ի. անկարգապահութիւն. **-дливый** ած. անկարգապահ. **-док,** дка **1,** անկար-գութիւն, խառնակութիւն. **2,** бес-поря́дки, ов յ. ա) խռովութիւններ, խառնաշփոթութիւններ, յուզմունք ժո-ղովրդի մէջ. բ) զանցառութիւններ, ան-կանոն, ապօրինի գործեր պաշտօնավա-րութեան մէջ. в веде́нии дел откры́ты б.; **-дочно** մ. անկարգ կերպով. **-доч-ность** ի. անկարգութիւն, խառնակ, շփոթ, տարտամ վիճակ, դրութիւն. **-дочный** ած. անկարգ, անկանոն, սանձարձակ, ապերասան, լկիրչ. б—ое поведе́ние.

беспото́м||ный, -ственный ած. անժառանգ, անզավակ, անճեռ. име́ние б— мных обраща́ется в казну́.

беспо́чве||нность ի. անհիմն, ան-հաստատ լինելը, ընդունայնութիւն. **-нный** ած. անհիմն, անհաստատ, ան-կայուն, ընդունայն, դատարկ, փուչ. б—ые за́мыслы, прое́кты.

беспо́шли||нно մ. անմաքս. **-н-ный** ած. անմաքս, անքած։

беспоща́||дно մ. անխնայաբար, անողորմաբար. **-дный** ած. անխնա, անողորմ, անգութ, անագորույն։

беспра́||вие -вность ի. **1,** իրա-վազրկութիւն. **2,** անիրավութիւն, ան-արդարութիւն. **-вный** ած. **1,** իրավա-զուրկ. **2,** անիրավ, անարդար, անօրէն

беспеде́ль||ность ի. անհունու-թիւն, անբավութիւն, անչափութիւն, անսահմանութիւն. **-ный** ած. անչափ, անսահման, անհուն, անբավ, անպարփա-կելի։

беспредме́т||ность ի. ընդու-նայնութիւն, աներոշութիւն. **-ный** ած. ընդունայն անառարկա. б. спор.

беспрекосло́||вно մ. առանց հա-կաճառութեան. **-вие** անհակաճառու-թիւն. **-вный** ած. անհակաճառելի, ան-առարկելի, անվիճարկելի։

беспреме́||нно մ. **1,** տ. беспере-ме́нно; **2,** անհրաժեշտօրէն. **-нность** ի. **1,** տ. беспереме́нность; **2,** ռմ. անհրաժեշ-տութիւն. **-нный** ած. **1,** տ. беспереме́н-ный; **2,** անհրաժեշտ, անխուսափելի։

беспрепя́т||ственно մ. անար-գել. **-ственность** ի. ազատութիւն, անարգելութիւն. **-ственный** ած. ան-արգել, անխոչընդոտ, ազատ. **-ствие** անարգելութիւն, անխոչընդոտութիւն։

беспреры́||вно մ. անընդհատ. **-вность** ի. անընդհատութիւն. **-вный** ած. անընդհատ, անդադար, չընդմիջվող. б—ые дожди́.

беспреста́||нно մ. անդադար. б. тверди́ть; **-нный** ած. անդուլ, անդա-

դար, անընդհատ, անվերջ. б—ые жалобы.

бесприбыль|ность ի. անշահեկանություն, անօգտավետություն. **-ный** ած. անշահ, անշահեկան, անօգտավետ:

беспридá|нная девица, невеста, կամ **-нница 1.** անօժիտ օրիորդ. **2.** սիրուն, նազելի, օժիտի կարիք չունեցող օրիորդ:

беспризóр|ность ի. անխնամություն. **-нный** ած. անխնամ, լքած. б—ые дети.

бесприклáдный ած. ճնվ. աննըման, անզուգական, անօրինակ:

беспримéр|ность ի. անզուգականություն, գերազանցություն. **-ный** ած. անօրինակ, անզուգական, աննման:

беспримéсный ած. անխառն, զուտ, մաքուր:

беспринцип|ность ի. անսկզբունքություն, փոփոխամտություն. **-ный** ած. անսկզբունք, փոփոխամիտ, երերուն:

беспристрá|стие անաչառություն, անկողմնակալություն, անկողմնապահություն. **-стно** մ. անաչառ կերպով. **-стный** ած. անաչառ, անկողմնակալ, անկողմնապահ. б. судья; б—ое решение.

беспритязáтель|ность ի. համեստություն, առանց պահանջների լինելը. **-ный** ած. համեստ, ոչ պահանջկոտ:

бесприхóдный ած. անժողովուրդ, անծուխ. б—ая церковь.

беспричáстный свидетель անմասնակից վկա (որը կատարված ոճրագործության մեջ չէ խառնվել):

беспричи́|нно մ. առանց պատճառի. **-нность** ի. անպատճառականություն. **-нный** ած. անպատճառական, ընդունայն, զուր, ավելորդ. б. гнев; б—ые слёзы.

бесприют|ность ի. անօթևանություն. **-ный** ած. **1.** անպատսպարան, անապաստարան, անօթևան, անտուն-անտեր. **2.** անհյուրընկալ, օթևան չտվող. б—ая страна.

беспробýд|но մ. անզարթ, անսթափ. он пьёт б. նա անուշքա հարբեցող է. **-ность** ի. քնափություն, մըրափ. **-ный** ած. մրափային, անզարթ, խիստ խոր. б. сон խորին քուն, մահ.

беспроглядный ած. անթափանցելի, քնավ մութ:

беспрогýльный ած. **1.** անգրոս, անխոնջ. **2.** աշխատելիս, գործունք, հանգստություն չթույլատրող:

беспрóзвищный ած. անմականուն:

беспрóигрышный ած. անկորուստ. б. билет; б—ая лотерея; б—ое дело շահավոր գործ:

бес|прóкий ած. անշահ, անշահեկան, անօգուտ. անպետք, անպիտան:

беспросвéтный ած. անթափանցելի, մութ, խուլ, թանձր. б. дым; б—ая глушь խուլ անկյուն. б. мрак անփարատելի խավար:

бес|просыпный ած. անզարթ, անսթափ, մրափած. *б. пьяница անուղղա հարբեցող. **-прохлáдный** ած. անզով, զովություն զուրկ:

беспроцéнтный ած. անտոկոս. б. заём денег.

беспý|тица 1. ա. бездорожица; **2.*** անկարգություն, խառնակթխությություն, խժդուժ, խառնակ, տարտամ վիճակ. **-тник, -тница** անառակ, անբարոյական, ցոփակեաց այր, կին. **-тничать** ա. беспутствовать: **-тно** մ. **1.** անմտաբար. **2.** ցոփաբար, անառակությամբ. **-тность** ի. **1.** անմտություն, անխմաստություն. **2.** անկարգություն, անբարոյականություն, ցոփություն. **3.** անուղիություն. **-тный** ած. **1.** անմիտ, անխմաստ, թեթևսոլիկ, տարօրինակ. **2.** անկարգ, անուղղա, անբարոյական, ցոփ, շվայտ, չար. **3.** անուղի, մոլար. **-тство** անզգանելի, անվայել, չար կեանք, վարք, զեղխություն, ցոփություն. **-тствовать** (-ствую -ют) չ. անզգանելի, անվայել, զեղխ, չար, ցոփ կեանք վարել. **-тье** ա. беспутица.

бесс ր. կարմրադույն շնատամ, արվատակ:

бессарáбец, бца բեսարաբացի

бессвяз|но մ. անկապ կերպով. **-нность** ի. անկապություն, անյոդություն. **-ный** ած. անկապ, անյոդ:

бессéмейный ած. անընտանիք, անզերդաստան:

бессéменный ած. **1.** անսերմ, սերմ չբերող. **2.** եկ. անսերմ, անարատ, անբիծ. б—ое зачатие.

бессемéрова сталь բեսեմերեան պողպատ (ձուլածո):

бессемя́|нка անսերմ, անկորիզ պտուղ (միրգ մի տեսակ տանձ). **-нник** անսերմ, սերմնացու չունեցող գիւղացի. **-нный** ած. ս.մ. **1.** սերմ, սերմնացու չունեցող. **2.** ա. бессéменный 1.

бессердé|чие, -чность ի. անսրտություն, քարասրտություն, խստասրտություն. **-чный** ած. անսիրտ, քարասիրտ, խստասիրտ, անողորմ:

бесси́|леть, обез— չ. ուժասպառել, անզորանալ, տկարանալ. **-лие** անկարողություն, անզորություն. мужское б. սեռական անկարողություն. **-лить** (-лю -лят). обез— ն. ուժասպառել, անզորացնել. **-льно** մ. անզոր. б. злобствовать; **-льный** ած. ուժասպառ, անզոր, տկար.

бессистéм|но մ. անսիստեմ, առանց սիստեմի. **-ность** ի. անսիստեմություն. **-ный** ած. անսիստեմ. б—ая работа.

бесслá|вие բարի անվան արատավորում, անփառունակություն. **-вить** (-влю -вят). обез— ն. անունը կորցնել, արատավորել, փառքը նսեմացնել. **-вно** մ. անփառունակ կերպով. **-вный** ած. անփառունակ, անպատիվ:

бесслéд|но մ. անհետ. он пропал б.; **-ный** ած. անհետ:

бесслёзный ած. անարցունք, առանց արցունքների. б—ая скорбь.

бесловé|сие, -сность ի. անխոսություն, լռություն. **-сный** ած. **1.** անխոս, անբան. б—ые животныя: **2.** անլեզու, խոսելու անկարող. б. младенец; **3.** լուռ, լռամունջ, անմռունչ:

бессмé|нно մ. անփոփոխ, մշտապէս, առանց հերթափոխության. **-нность** ի. անփոփոխություն, անհերթափոխություն. **-нный** ած. **1.** անփոփոխ, -խելի, մշտական. б—ая стража: **2.** անհերթափոխ. б—ое дежурство.

бессмéр|тие անմահություն. б. души; приобрести *б. знаменитыми делами: **-тить** (—, -тят). обез— ն. անմահացնել. **-тник** ր. ա) կարծրածաղիկ. թզթածաղիկ. բ) մանրածաղիկ անմեռուկ. **-тность** ի. ա. бессмертие; **-тный** ած. անմահ. душа бессмертна.

бессмéтный ած. **1.** աննախահաշիվ. **2.** անթիվ, անհամար:

бессмы́|сленно մ. անմտաբար. смеяться б.; **-сленность** ի. անմըտություն. **-сленный** ած. անմիտ, անխմաստ, անխորհուրդ. **-слие** անմըտություն. **-слица** անմիտ, անխմաստ բան, անհեթեթություն:

бесснéж|ность ի. անձյունություն. **-ный** ած. անձյուն. б—ая зима; **-жье** անձյունություն:

бессóвест|во ճնվ. ա. бессовестность; **-но** մ. անխղճորէն, -խղճաբար. **-ность** ի. անխղճություն. **-ный** ած. անխիղճ. б. человек; б. поступок; б—ая ложь պղպավոր սուտ:

бессовéтный ած. անխորհուրդ, անխոհուն, մտամոլոր:

бессодержáтель|ность ի. անբովանդակություն. **-ный** ած. անբովանդակ, ընդունայն, փուչ, դատարկ. б—ая речь; б—ая жизнь.

бессознáтель|но մ. անգիտակցաբար. **-ность** ի. անգիտակցություն. **-ный** ած. **1.** առանց գիտակցության, անզգա. находиться в б—ом состоянии; **2.** անգիտակից, անգիտակցական. б. поступок.

бессóлнечный ած. անարև, անլույս:

бессó|нник քնատ, քուն չունեցող. **-нница** քնատություն, անքնություն. **-нный** ած. անքուն, քնատ, քընադուրկ. б—ые ночи.

бессóрный ած. անաղբ, մաքուր. б—ая крупа.

бессóч|ность ի. անհյութություն. **-ный** ած. անհյութ. бессóчная трава ր. կարծրածաղիկ:

бесспó|рно մ. անկասկած, անշուշտ. **-ность** ի. անկասկածելիություն, անվիճելիություն, աներկբայություն. **-рный** ած. անվիճելի, աներկբա, անկասկածելի. б—ое владение.

бесспрóсный ած. առանց հարցումի, առանց թույլտվության. б—ая отлучка.

бессрéбре|ник, -ница անշահախնդիր, ոչ արծաթասեր այր, կին, ձրի, անվարձ մշակ:

бессрóч|но մ. անժամկետ, անժամկետ, մշտապէս, ընդմիշտ. б. отпускной солдат; **-ность** ի. առանց որոշ պայմանաժամի լինելը, մշտականություն. **-ный** ած. անժամկետ. առանց որոշ պայմանաժամի, անժամկետ, մշտական. б. паспорт; б. отпуск.

бесссóрный ած. անվեճ, խաղաղ. б. раздел имения.

бесстебельный ած. անցողուն:

бесстрá|стие, -стность ի. անկրքոտություն. **-тный** ած. ոչ կրքոտ, լուրջ:

бесстрá|шие անվեհերություն, աներկիւղություն. **-шный** ած. անվեհեր, անահ, աներկիւղ:

бесстрýнный ած. **1.** անաղի, անլար, անսիմ. б—ая арфа; **2.*** б—ая балалайка ս.մ. փուչ, դատարկախօս, 'դղդան' մարդ:

бессты́|дник, -дница անամօթ, աննամուս այր, կին. **-дничать** չ. անամօթություն անել. **-дно** մ. անամօթաբար. **-дность** ի. անամօթություն. **-дный** ած. անամօթ, աննամուս. б—ые поступки; б—ые слова; **-дство** անամօթ[խած]ություն. **-дствовать** (-ствую -ют) ա. бесстыдничать; **-же** մ. անամօթաբար, լկտիաբար. б. издеваться над кем-либо; **-жество** ծայրայեղ անամօթություն, լրբություն, լկտիություն. **-жий** ած. խիստ անամօթ, աննամուս, լկտի, լպիրշ. б—ие глаза պակշոտ աչքեր:

бессты́чный ած. ամբողջական կարերից, անկար, անյոդ. б. пол ամբողջական (և ոչ կցված) տախտակներից շինած յատակ:

бессýдить (-жу -дят), обес— ն. դատապարտել, կշտամբել, պախարակել.

не бессу́дьте, чем бог посла́л! ներեցէք, չնեղանաք, աստծու տվածով բավականացէք. **-дный** ած. **1**, անդատակա, ոչ ենթակա դատի. **2**, անդատաստան, առանց արդարադատութեան. б—ая страна́; **3**, հնց. бессу́дная гра́мота ա) դատաստանական արտօնագիր. բ) ձերբակալութեան հրամանագիր:

бессучко́вый ած. անճիւղ, անհատ, ոչ ճիւղավորված, հատատրուն. б. лес ընտիր ատաղձ շինութեան համար:

бессчё|тно մ. առանց հաշվի, անհամար. **-тный** ած. **2**, անհաշիվ, անթիվ, անհամար. **2**, որ ոչինչ չէ կարողանում հաշվել, յիմար. б. дура́к յիմարների թագավոր:

бессы́тица սով, սովածութիւն:

бест պ. բեստ, ապաստարան. сесть в б. в мече́ть, в иностра́нное посо́льство բեստ նստել մզկիթում, օտար դեսպանատանը:

беста́кт|но մ. անտակտ, անխոհեմ կերպով. **-ность** ի. անտակտութիւն, անխոհեմութիւն. **-ный** ած. անտակտ, անխոհեմ. б. челове́к; б. посту́пок, разгово́р.

бестала́|нность ի. ապերջանկութիւն, դժբախտութիւն. **-нный** ած. ապերջանիկ, դժբախտ, թշվառ. б—ая голо́вушка; б—ая у́часть; б. наро́д.

бестала́нтный ած. անտաղանդ, անքանքար, ապաշնորհ, անշնորհք:

бес|тамо́женный ած. անմաքսատուն. б—ая страна́; **-тари́фный** ած. անտարիֆ, անմաքսագին:

бестеле́|сие, -сность ի. անմարմնականութիւն. **-сный** ած. անմարմին, անմարմնական:

бесте́|нный ած. անստվեր, անշվաք. б—ое ме́сто; бесте́нные, ых տ. а́скии; **-нье** անստվերութիւն:

бес|тиа́рий ի. **1**, գազանամարտիկ (հին Հռոմում). **2**, ավեստագիրք (միջնադարեան առակների ժողովածու). **-тия** ի. հնս. անասուն, 'հայվան'. э́кая б.!

бестова́|рный ած. անապրանք. **-рье** անապրանքութիւն, ապրանքի պակասութիւն, բացակայութիւն, 'քասատութիւն':

бестолко́|вица անմտութիւն, անճահութիւն, անհեդեդութիւն. խառնափնթորութիւն. **-во** մ. անմտաբար, յիմարաբար. **-вость** ի. **1**, անհասկացողութիւն, բթամտութիւն. **2**, անմտութիւն. անճահութիւն. **-вщина** տ. бестолко́вица; **-вый** ած. **1**, անհասկացող, ակարամիտ, պալիկար, բթամիտ. б. учени́к; **2**, անկապ, անճահ, անհասկանալի, յիմար. **-вье** տ. бестолко́вость.

бе́столочь տ. бестолко́вица.

бес|то́ржица առուտրի, վաճառականութեան բացակայութիւնը, կանգ առնելը, 'քասատութիւն'. **-тра́вный** ած. անխոտ, անխար, անճարակ. б—ое ле́то; **-трево́жный** ած. անվրդով, խաղաղ:

бестре́пет|ность ի. աներկիւղութիւն, անվեհերութիւն. **-ный** ած. աներկիւղ, անզանգէտ [դժվար. հեշտ:

бестру́дный ած. անաշխատ, ոչ

бестя́|глость ի. հողային ճորտութիւնից, կոռ ու բեգարից ազատ լինելը. **-глый** ած. հողային ճորտութիւնից, կոռ ու բեգարից ազատ. б. крестья́нин.

бестя́гостный ած. ոչ տաժանելի, տանելի: [նուն. **2**, տ. бессеме́йный.

бесфами́льный ած. **1**, անազգա-

бесфо́рменный ած. անձև, աձև, անկերպարան:

бесхара́ктер|ность ի. բնավորութեան թուլութիւն, թոյլ բնավորութիւն. **-ный** ած. բնավորութիւնից զուրկ, բնավորութեամբ թոյլ, անհաստատակամ:

бесхво́стый ած. անագի, անպոչ, պոչատ. б—ая соба́ка; б—тые, ых կ. պոչատ երկակենցաղներ (օր. գորտեր):

бесхи́трост|но մ. անխարդախ, պարզ կերպով. **ность** ի. անխարդախութիւն, պարզութիւն. **-ный** ած. անխարդախ, պարզ. միամիտ:

бесхле́|бица անհացութիւն, հացապակասութիւն. **-бный** ած. **1**, անհաց. հացապակաս. **2**, անբերրի. **-бье** տ. бесхле́бица.

бесхло́пот|ность ի. անգլխացավանքութիւն, անաշխատութիւն. **-ный** ած. անգլխացավանք, անաշխատ, անհոգ. б—ая до́лжность.

бесхме́льный ած. անհմուլ, անգայլուկ. չհարբած, չշմած, զգաստ, լուրջ:

бесхозя́й|ный ած. անտէր, անտէր-անտիրական. **-ственность** ի. անտնտեսավարութիւն. **-ственный** ած. անտնտեսավար:

бесца́р|ственный ած. անթագավոր, անարքա. **ствие** անթագավորութիւն, անիշխանութիւն:

бесцве|тко́вые, ых շ. յ. բ. գաղտնաբեղուններ կամ գաղտնամուսիններ. **-тник** բ. ալպեան միթր. **-тность** ի. **1**, անծաղկաբերութիւն. **2**, անգունութիւն. **-тный** ած. **1**, անծաղկաբեր. **2**, անգույն, աներանգ. вода́ бесцве́тна; *б. челове́к անգույն, աներանգ մարդ:

бесце́ль|но մ. աննպատակ կերպով. **-ность** ի. աննպատակութիւն. **-ный** ած. աննպատակ:

бесце́|нность ի. **1**, մեծագնութիւն. անգնութիւն. **2**, անարժէքութիւն. **-нный** ած. **1**, անգին, մեծագին, թանկ-

գագին. **2**, անարժէք. **-нок**, нка **1**, չնչին գին. прода́ть за б. չնչին գնով ծախել. **2**, չնչին, փանաքի բան, իր. промени́ть на б.

бесцеремо́|нно մ. առանց քաշվելու. անպատկառ կերպով. **-нность** ի. համարձակութիւն. անամօթխածութիւն. անպատկառութիւն. **-нный** ած. չքաշվող, անամօթխած. անպատկառ. б. челове́к; б—ое обраще́ние.

бесча́|дие անզավակութիւն, անժառանգութիւն. **-дный** ած. անզավակ, անժառանգ:

бесча́|стный ած. ապերջանիկ, բամբախտ, թշվառ. бесча́стный, ого Սիբիր ապրող աքսորական. **-стье** ապերջանկութիւն, բամբախտութիւն, թշվառութիւն:

бесча́шечный ած. բ. անբաժակ. б. цвето́к.

бесчелове́|чие, -чность ի. անգթութիւն, վայրագութիւն. **-чно** մ. անգթօրէն, վայրագաբար. **-чный** ած. **1**, անգութ, անողորմ, անագորույն, վայրագ. б. посту́пок; **2**, հնց. անմարդաբնակ, ամայի:

бесче́|стие 1, անպատվութիւն. **2**, հնց. անպատվութեան տուգանք. взыска́ть б.; **-стить** (-щу -стят), обез—ն. անպատվել, խայտառակել. **-ся** անցր. պատիվը կորցնել, խայտառակվել. **-стно** մ. անազնվաբար, խայտառակ կերպով. **-стность** ի. անազնվութիւն. խայտառակութիւն. **-стный** ած. անպատիվ, անազնիվ, խայտառակ, ամօթալի. б. челове́к; б—ая жизнь; б—ые дела́.

бесчешу́йный ած. անթեփ:

бесче́щение անպատվելը, խայտառակելը:

бесчи́|ние տ. бесчи́нство; **-нник, -нница** անկարգ այր, կին. **-нничать** տ. бесчи́нствовать; **-нно** մ. անկարգ, յոռի կերպով. **-нность** ի. անկարգութիւն, յոռութիւն. **-нный** ած. անկարգ, յոռի [**-вный** ած. անչին, անաստիճան:

бесчино́|вность ի. անչինութիւն.

бесчи́н|ство անկարգութիւն, անկարգ, յոռի վարմունք, խժդժութիւն. **-ствовать** (-вую -ють) չ. անկարգութիւն անել, անկարգ, յոռի բաներ անել:

бесчи́сле|нность ի. անհամարութիւն, անթիվ, անհամար բազմութիւն. **-нный** ած. անթիվ, անհամար:

бесчле́нный ած. անանդամ:

бесчу́в|ственно մ. **1**, անզգայօրէն. **2**, անկարեկցաբար. **-ственность** ի. **1**, անզգայութիւն, անզգայականութիւն. **2**, անկարեկցութիւն, անողորմութիւն, քարսրտութիւն. **-ствен-ный** ած. **1**, անզգա. **2**, անտարբեր, անկարեկից, քարասիրտ. **-ствие 1**, անզգայութիւն. **2**, ուշաթափութիւն, քարսրտութիւն:

бесшаба́ш|ность ի. **1**. անխոհեմութիւն. **2**, անպարտաճանաչութիւն. **2**, ապերասանութիւն, կատաղութիւն. **-ный** ած. **1**, անխոնջ, անդուլ, անընդհատ. б—ая рабо́та; **2**, անհոգ. անպարտաճանաչ. **3**, կատաղի, մոլեգին, անզուսպ, սանձարձակ, ապերասան. б—ая голо́вушка; бесшаба́шный, ого ա. պատիկ լաստ, լաստանավ:

бесшёр|стный -стый ած. անբուրդ, անմազ: [առանց շինելի:

бесшине́льный ած. անշինել, ա-

бесшоссе́йный ած. չխճած. б—ая доро́га.

бес|шта́нник տ. беспорто́чник; **-шу́бник** սկվ. գործ. անմուշտակ մարդ:

бесшу́|мно մ. առանց աղմկի. **-мный** ած. անաղմուկ, անժխոր. **-мок**, мка որս. ինքն իրան խրված նապաստակ և այլ կենդանի:

бесща́д|ность ի. անգթութիւն, անողորմութիւն. **-ный** ած. անգութ, անողորմ, անագորույն:

бет ֆ. տ. реми́з.

бе́тель ա. **1**, բ. բեթելեան պղպեղաթուփ. **2**, բեթելեան ծամոն:

бе́тить (-чу -тят) ն. թղթխ. յիմարացնել, ստիպել տանուլ տալ:

бето́|н ֆ. բետոն (Ջրից կարծրացող շաղախ, ցեմենտ, պատրաստած կրից, ավազից և խճաքարից). **-ни́ровать** (-рую -ют) ն. բետոնել. **-нный, -но́вый** ած. բետոնի, -նէ б. пол.

бе́ть ի. ծ. **1**, նավի միջից անցնող և նրա կողքերը իրար հետ կապող գերան, որի վրա շինած է տախտակամածը (па́луба); հմմ. бимс; **2**, հաստվածք, որից կախում են ցնցուղը. **3**, տ. бейдеви́нд; идти́ бе́тью=идти́ в бейдеви́нд.

бе|чева́ նավաքարշ պարան (նավը գետն'ի վեր քաշող). **-чева́ние** նավաքարշութիւն. **-чева́ть** (-чу́ю -ют) ն. նավը պարանով գետն'ի վեր քաշել. б. суда́; **-чёвка** հնց. **1**, տ. бечева́; **2**, թոկուկ, բարակ թոկ. **-чевни́к**, а́ և а **1**,=бечева́я (տ. бечево́й); **2**, նավահանգստավայր. **-чево́й** ած. նավաքարշ. б—а́я ло́шадь; бечева́я, о́й ի. **1**, նավաքարշութեան ճանապարհ (գետի ափին). **2**, նավաքարշութիւն. тяну́ть бечеву́ю նավը գետն'ի վեր քաշել. **-чё-вочка** տ. бечёвка; **-чёвочный** ած. թոկուկի(ց). б. кнут թոկամտրակ: **-чевщи́к**, а́ նավաքարշ մշակ:

бечета́ հնց. կարմրագույն անյարգի ազնիվ քար (ստուտի, կարկեհան ևն):

бе|чи́, -чь (бегу́ -гу́т; անց. бёг) շ. գվ. վազել, վազ տալ։
бешáв ր. գանգակածաղիկ։
бешáва իգ. չարաճճի, խիստ չար, անզուսպ այր, կին։ [մի)։
бешамéль ի. բեշամել (կիրակուր
бéше|ник, -ница 1. ր. ա) խնդամոլի, մոլեխինդ. բ) մոլի կամ մահացու մորմ (շնախախոտ). **2.** խիստ թունդ, շշմեցնող ազդեցիկ ըմպելիք. **-нка** ի. կատաղեան տանձի կամ հարինգ. **-но** մ. կատաղաբար, մոլեգնաբար. **-нство 1.** կատաղութիւն, խելագարութիւն. **2.** կատաղութիւն, կատաղախտ (մեկ շների). **3.** կատաղութիւն, խելայեղութիւն, մոլեգնութիւն. **4.** սանձարձակ խնդութիւն, խայտանք. б. мáтки բժ. տ. нимфомáния; **нствовать** (-ствую -ют) շ. կատաղել, մոլեգնել, կատաղի, մոլեգին բաներ անել. **-ный** ած. **1.** կատաղած, ‹գատած›. б—ая собáка; **2.** կատաղի, բարկացայտ, ցասկոտ. б. взгляд; **3.** խիստ ուժեղ, խընդացող, անզուսպ, ապերասան, մոլի. **4.** *խիստ մեծ, բարձր. б—ые цéны; б—ые дéньги պատահարար վաստակած անհամար փող. бéшеная ви́шня տ. бéшеница; бéшеная ры́ба տ. бéшенка; бéшеная травá ա) դաշտային բոց կամ օձի գեղ. բ) բանգ. գ) մանրահերիկ. бéшеная я́года սև շնախաղող, շնակեռաս. бéшеное зéлье ր. արջընկույզ (ժանտընկույզ, փշախնձորի)։ [պատիկ գաճեկան, դրամ։
бешлы́к, á թր. թրքական արծաթե
бешмé|т, -ть ա., **-тик** բեշմետ (կարճլիկ թաթարական բաճկոնակ)։
бз|дéние թսելը. **-деть** (—, -дят); -днуть շ. թսել. **-дёх** թիս։
бздни́ка ր. սև մորմ։
бз|днуть տ. бздеть; **-дун,** á, **-ду́нья** թսան այր, կին. **-ду́шка, -дюхá** ր. գայլասունկ։ փնդենա)։
би́бика ր. սպունգ (խուճիկ, փայփ
биб|лéйский ած. բիբլիական, աստվածաշնչի. б—ое óбщество.
библиогрá|ф մատենագիր, գրախօս. **-фи́ческий** ած. մատենագրական, գրախօսական. б—ая статья́; б—ая рéдкость մատենագրական գեղապէտ. **-фия** ն. մատենագրութիւն. **1,** մատենի, գրքի արտաքինի ուսումնասիրութիւն. **2.** որևէ խնդրի վերաբերեալ գրական երկեր, գրականութիւն. **3.** մատենագրական բաժին կամ յօդված (լրագրի, ամսագրի մէջ), գրախօսական, -ութիւն։
библиоло|ги́ческий ած. մատենախօսական. **-гия** ն. մատենախօսութիւն, բանասիրութիւն (գրքի թէ արտաքինի և թէ բովանդակութեան ուսումնասիրութիւնը)։ [գրամոլութիւն։
библиомá|н գրամոլ. **-ния** ն.

библиотáф ն. գրաթաղ։
библио́|тéка ն. **1.** գրադարան, մատենադարան. **2.** բազմահատոր հրատարակութիւն. **-тéкарский** ած. գրադարանապետի, մատենադարանապետի. **-тéкарь** ա. գրադարանապետ, մատենադարանապետ. **тéчка** իգ. պատիկ գրադարան. **-тéчный** ած. գրադարանի, մատենադարանի։
библиофи́|л ն. գրասէր. **-льство** գրասիրութիւն։
би́блия ն. աստվածաշունչ։
бивá|к ֆ. ու գմ. բիվակ. **1.** զօրքի բացօթեա իջեւան, օթեւան, օթեւանութիւն. стоя́ть на б—ах բացօթեա գիշերել, մնալ. **2.** *ժամանակավոր, անհաստատ բնակարան. я здесь на б—ах; **-ки́ровать** (-рую -ют) շ. բիվակել. **1.** բացօթեա գիշերել, գիշերն անցկացնել. **2.***թափառել, հաստատ բնակարան չունենալ։
би́|ван, а, о ած. զարկված, ծեծված, թակված, ջարդված. чáсто был би́ван; **-вáть, ся** տ. бить, ся.
бивáчный ած. **1,** բիվակի, -կային. օթևանութեան. б. огóнь; **2.** *թափառական, անհաստատ. б—ая жизнь.
би́вень, вня ժանիք, կեռիք, բերանից դուրս ցցված ատամ։
бивуáк տ. бивáк.
бигáмия ն. երկկնութիւն, կրկնակնութիւն։ [мáсла, керосúна.
бидóн ֆ. բիդոն, կուժ. б. для мёда,
бидэ́ շ. անփ. ֆ. բիդէ (տաշտակ, կոնք, որի մէջ կանայք լվացվում և սրսկումներ են անում)։
биéние խփելը, զարկելը, զարկ. տրոփելը, տրոփիւն. բաբախելը, -խում. б. пу́льса, сéрдца.
бизáм եր. **1,** մուշկ (մշկայծեմի պորտի յետևը հավաքվող եղած, խիստ հոտավէտ նիւթը). **2,** կ. մշկայծեամ, մշկապորտ այծեամ։
бизáнь ի.ծվ. թերանկիւն առագաստ (յետակայմի). бизáнь-мáчта յետակայմ։
бизóн ր. կ. բիզոն, վայրի ցուլ (ամերիկեան)։ [բ) սիբիրական եղերդ։
бизу́льник ր. ա) զամբիւղավոր խոտ.
биквадрáт ր. մթմ. բիկվադրատ (թվի չորրորդ աստիճանը). **-ный** ած. չորրորդ աստիճանի. б—ое уравнéние.
би|кс տ. би́ксовый бильярд.
би́кса տ. орлеáн. [լիարդ, ճատրակ։
би́ксовый бильярд չինական բի-
биксфóрдо|в шнур, **-вый** шнур բիկֆորդեան քուղ, թել (ականը պայթեցնելու գործածական)։
би́лень, льня ա. հացահատիկի ծեծան։
билé|т ֆ. բիլէթ, տոմս, տոմսակ, գիր. б. на жи́тельство կացագիր. креди́тный б. թղթադրամ. б. на спектáкль

ներկայացման տոմսակ. лотерéйный б. վիճակախաղութեան տոմսակ. пригласи́тельный б. на свáдьбу, на бал, на пóхороны հարսանիքի, պարահանդէսի, թաղման հրավիրատոմս. скóрбный б. տառապանաց տոմս (կախվում է հիվանդի մահճակալի գլխին). **-тéц,** тцá, **-ти́к** իգ. պատիկ տոմսակ. **-тный** ած. բիլէթի, տոմսի, տոմսակի. б и л é т н ы й, ого իգ. բիլէթավոր (անորոշ ժամանակով արձակված զինվոր). **-тчи́к 1,** տոմսակագործ. **2,** գրամանենգ, կեղծ թղթադրամ երն շինող ու ծախող. **3.** տ. билéт- [ный, ого.
биллиáрд տ. бильярд.
биллио́|н ֆ. բիլիոն. **1,** հազար անգամ հազար միլիոն. **2,** տ. миллиáрд; **-нный** ած. բիլիոնավոր։
билло́|н ֆ. բիյոն (արծաթախառն պղնձէ դրամ. առհ. մանր դրամ). **-нный** ած. բիյոնային. б—ая монéта.
билль ա. անգ. բիլ (դրամոր առաջարկութիւն անգլիական պարլամենտում նոր օրէնքի հրատարակելու)։
би́ло 1, կոչնակ (վանքերում տախտակ, որի վրա թխկթխկացնելով յայտնում են ժամի սկիզբը). **2.** զանգակի լեզվակ. **3.** տանդիտու, ծեծան. **4.** ձիթհանքերում՝ բամփ, մղիչ մամուլ. би́ла мáсленые; **5.** թակիչ (կաուլու մեքենայի)։
биль ա. տ. би́лья. [գալիք մի)։
бильбокэ́ անփ. ֆ. բիլբոքէ (խա-
би́лья ֆ. **1.** բիլիարդի գնդակ. сдéлать би́лью գնդակը բիլիարդի քսակի մէջ գցել. **2,** բիլիարդի գնդակների դասավորութիւնը։
бильяр|д ֆ. **1.** բիլիարդ, ճատրակ, մականախաղ. **2.** բիլիարդի սեղան. игрáть на б—е; китáйский б. չինական (թեք) բիլիարդ. **-дный** ած. բիլիարդի. б. шар: б и л ь я́ р д н а я, ой ի. բիլիարդարան։
биля́р ր. փախարմատ։
бимета|лли́зм բա. երկմետաղութիւն (դրամական սիստեմ, ըստ որի ոսկին և արծաթը հավասար շրջանառութիւն ունին)։
би́м|с անգ. ծ. բիմս (գերան, որ նավի միջից անցնելով, նրա մի կողքը միացնում է միւսի հետ և որի վրա յորինված է տախտակամածը (пáлуба).
бин|ди́га, -дю́г. á. գ. **1,** աղօրիքը պտտեցնող լծակ. **2,** նավի միջից անցնող կաղնի գերան, որը նրա կողքերը միմեանց հետ միացնում և կայմը պահպանում է. **3,** գվ. ասյլակ նավի բեռները կրելու։
бинóкль ա. ֆ. բինոկլ. կրկնադիտակ, երկդիտակ, երկփող դիտակ։
бино́|м, -мия ր. -ն. մթմ. երկանդամ (օր. a+в); бинóм Ньютóна Նիւթոնի երկանդամը։

бин|т, -ти́к գ. իգ. **1,** բինտ, բինդ. վիրակապ [երիզ]. **2,** գրքի կազմի բամակի կապը. **-товáние** կապելը, պատելը. **-товáть** (-ту́ю -ют), заб— ն. կապել, պատել (վէրքը, վէրքի փաթաթանը). **-тóвка** տ. бинтовáние; **-товóй** ած. պատելու, կապելու. **-товщи́к,** á, **-товщи́ца** կապիչներ, վիրակապեր շինող կամ գնող այր կին։
биóгрá|ф կենսագիր. **-фи́ческий** ած կենսագրական. б—ое извéстие; **-фия** ն. կենսագրութիւն։
биóлó|г կենսախօս. **-ги́ческий** ած. կենսախօսական. **-(ó)гия** ն. կենսախօսութիւն։
био|магнети́зм ն. կենդանական մագնիսականութիւն. **-стáтика** ն. կենսավիճակագրութիւն. **-стáнция** ն. բնախօսական կայան. **-хи́мия** ն. բնախօսական քիմիա։ [քենա)։
биплáн ֆ. բիպլան (օդագնաց մե-
бирáть տ. брать.
би́р|жа գ. բորսա. **1,** շէնք և կամ հրապարակ, ուր առևտրական գործերով մարդիկ հավաքվում են. цéны товáров устанáвливаются на б—е; **2,** աշխատանք գտնելու տեղ, տուն, հրապարակ. б. трудá; взять извóзчика, подёнщика с би́ржи; **-жеви́к,** á **1,** բորսայական, բորսային առևտրական, շահադէտ. **2,** би́ржа 2-ում կանգնած կառապանը. **-жевóй** ած. բորսային. բորսայական. б. мáклер; б—áя сдéлка.
бири́ч, á իգ. տ. бирю́ч.
би́|рка գ. **1,** քարթափայտ, հաշվեփայտ (որի վրա դանակով նշանակում են տված կամ ընդունած իրերի հաշիվը). **2,** փայտէ պատիկ տախտակ, որի վրա նշանակում են աստիկայի համարը, քաշը եւն. **-рочный** ած. քարթափայտի, հաշվեփայտի. б. счёт; **-рчи́ть** (-чу -чат) ն. քարթել, քարթափայտի վրա կտրել, նշանակել։
бирю|зá գ. **1,** ն. պերոզակ, տաճիկ քար, ‹փիրուզ›. **2,** ր. լուրջ մորմ. **-зóвый** ած. պերոզակի, -կեա, ‹փիրուզէ›։
бирю́|к, á **1,** գվ. գայլ. **2,*** խորթաբարոյ, մռայլ, մարդկանցից խուսափող ոմն, ‹խող մարդ›. глядéть б—óм խէթ, ծուռ, հայհոյութեամբ նայել. **-ковáтый** ած. խորթաբարո, մռայլ։
бирю́|лечка իգ. տ. бирю́лька; **-лечник** բիրիւլկագործ. **-лечный, -льковый** ած. բիրիւլկայի. **-лька** (ձևզ յ. бирю́льки) **1.** բիրիւլկա, ծղախաղ. *игрáть в бирю́льки դատարկ, փուչ բանով զբաղվել. **2,** պկու, եղեգնէ պատիկ փող։

бирю́ч, ա հնց. մունետիկ։

I. **бирю́чина** ի. կիպրոս կամ վայրի որինդ (թուփ մի)։

II. **би|рю́чина** ա. յփկ. 1, անտառի գայլ. 2, անհեղի, խորթաբարո մարդ. **-рю́чий**, чья, чье 1, գայլի. 2, խորթաբարո, մռայլ մարդու. би́рючьи я́годы ի. կոփկավոր պղպջաքոտ. **-рючо́к**, чка́ 1, հվ տ. бирю́к; 2, մի տեսակ խաղալիք, 'ռանդա'. 3, կ. ձուկ մի փշաթևերից։

би|с մջ. է՜ւ բի՛ս, կրկնի՛ր

би́|сер ար. հվ. 1, ուլունք. *настоя́щий б. խիստ պարզ, սիրուն, բայց մանր գիր, ձեռք. 2, հկ. պ. մարգարիտ. не мета́йте би́сер ва́ших пе́ред сви́ньями մի արկանէք զմարգարիտ ձեր առաջի խոզաց. 3, շաղ. б. го́лоса ձայնի գեղգեղանք, դայլայլիկ. **-серина**, **-(би́)сери́нка**, **-сери́ночка** հվ ուլունքի հատիկ. **-сери́стый** ած. ուլունքանման. ուլունքների նման. **-сери́ть** (-рю -ря́т) ն. ապակու ուլունքներ շինել. **-ся** չ. ուլունքի, ուլունքների պես շարվել, նստել. роса́ би́серится на были́нках; **-се́рник** 1, ուլունքագործ. ուլունքավաճառ. 2, ուլունքներից շինած ոսկ աղջիկների խույր, գլխանոց. 3, ի. գայլխական, գեղանի մոշ, մերկէկ. **-се́рница** ուլունքների արկղիկ, տուփ. **-се́рный** ած. 1, ուլունքից շինած, գործած. б. кошелёк; 2, ուլունքանման. 3, б—ая забасто́вка ընդհանուրի գործադուլ (որին զինվորները ձեռնտում են, երբ թէ գործի մանրամասնութիւններին հետամուտ են լինում, բայց գլխավոր գործը զանգապնում են). **-се́рщик**. **-се́рщица** ուլունքագործ կամ ուլունքավաճառ այր կին։

бисирова́ть (-рую -ют) ն. կրկնել. б. а́рию по тре́бованию теа́тра.

бискви́|т ֆ. բիսկվիտ. 1, հարած ձվաներից, ծեծած շաքարից և ընտիր ալյուրից թխած հացիկեղէն. 2, առաջին թրծումից յետո հնոցից հանած կավէ զանգված. 3, գրանից շինած գեղարվեստական առարկա. **-тный** ած. բիսկվիտի, -տեան։ [կոպոս։

би́|скуп լեհ. հնց. կաթոլիկ եպիս-

би́смут, **-товый** տ. ви́смут, -то-

биссирова́ть տ. бисирова́ть. [вый.

бистр ֆ. բիստր, ունջ (մրից պատրաստած գեղ, որ գործ է ածվում ջրանկարչութեան մէջ)։ [ժական գանակ մի)։

бисту́рий ֆ. բիստուրի (վիրաբու-

би́тва 1, մարտ, կռիվ, ճակատամարտ. 2, (битва́) գվ. չարչարանք, զըլխացավանք, նեղութիւն, հոգս. б. ей с ребёнком նա (մայրը) երեխի ձեռքից քուն չունի։

би́тенг հլ. ծ. հաստ, ուղղահայեաց գերան նավի վրա, որից ամրացնում են խարսխապարանը։ [կրկնի։

би́тень, тня ա. մի տեսակ հաց.

бите́ц, тца́ 1, աշխատագործ մշակ. 2, ի. ջղախաղ. игра́ в битцы́ ջղախոտախաղ։ [бить II).

би́течник մետաղաթելագործ (տ-

би|тка́ զարկէչ. մեղ մայր վէզ, կոճի (երբեմն կապարով լցրած). сшиба́ть б—ой с кона́ ба́бки մայր վէզով վէզերը տապալել. пошла́ б. в кон ա) կռիվը, տուրուդմփոցը սկսվեց. բ) վերջին կոպէկը տանուլ ավեց. 2, հրացանի բերնի լայնութեամբ ձող քաշած կապար. 3, ամ. *խիստ մէր, խիզախ, տոկուն մարդ. **-тко́м** մ. բոլորովին լիքը, լիփ-լեցուն. чемода́н б. наби́т պայուսակում տեղ գցելու տեղ չկա. **-то́к**, тка́ 1, տ. битка́ (մեղ կրկին ձու). 2, տ. колоту́шка: 3, ծեծած մսից պատրաստած կերակուր. 'մատղունդ'։

бито́|н, **-нный**, **-новый** տ. бето́н, -нный, новый.

биту́|м, **-мы** ա. յ. ի բիթում (կապըր. ձիւթեղէն հանածոներ, ինչպէս ասֆալտ, նավթ ևլն)։

би́|тчик ծեծամանի (հացահատիկի ծեծանի (цеп) ծայրի ժանիքաձև փայտը, որով խփակելս ծեծում են հատիկը։

би́|тый ած. 1, փորձված, բազմափորձ, 'յետ եկած'. б. челове́к; 2, մորթած. а—ая скоти́на; б—ые ку́ры; 3, կոտրած, կտրտած, ջարդած. б—ая посу́да; б—ые стёкла; 4, ծեծված. «он всю слу́жбу ни ра́зу бит не́ был»; б—ая доро́га ծեծված, նստած ճանապարհ. б—ое мя́со տապակելուց առաջ ծեծած, փափկացրած միս. 5, հարած. б—ые сли́вки; б—ая бума́га սոսնձի հետ խառնած թղթի շաղախը. б. час ամբողջ ժամ. 6, փծուն, անհամ, անճոռնի. б. разгово́р; **-тыш** 1, կոտրած, ջարդած ամանեղէն, խեցի. 2, ծեծված, թակված մարդ. մորթված անասուն. 3, ծեծած միս։

I. **би|ть** (бью, бьют; հրմ. бей). бива́ть 1, ն. (поб—, приб—, изб—) խփել, զարկել, զարնել, ծեծել. ջարդել. б. кого́ па́лкой, пле́тью; его́ бьёт лихора́дка տենդը նրան ընկճում է, ցնցում է. 2, (поб—, уб—) ն. սպանել, մորթել, 'կարել'. б. скоти́ну, дома́шних птиц; 3, (разб—) ն. կոտրել, կոտրատել, ջարդել, ջարդուփշուր անել. б. посу́ду, я́йца; 4, (вб—) ն. մի բանի մէջ խփել, ցցել. б. гвоздь в сте́ну; б. сваи́; 5, խփելով, զարկելով անել, պատրաստել. бить, сбить ма́сло ա) խնոցի հարել, 'ճողել'. բ) ձէթ քաշել-

бить, вы́бить моне́ту. меда́ль դրամ, մեդալ կտրել, 'կոխել'. бить, сбить шерсть բուրդ գզել. бить печь կավից փառարան ծեփել, շինել. бить баклу́ши տ. баклу́ша; ры́ба бьёт икру́ ձուկը ձու է ածում, ձու է դնում. 6, (проб—) ն. խփելով, զարկելով խազ տալ, յայտնել. б. трево́гу; часы́ бьют по́лдень; 7, չ. (бить во что, на что կամ առանց նախդրի) խփել, զարկել, զարնել. бить в бараба́н, в бу́бны թմբկահարել, թմբուկ ածել. бить в наба́т հավար գցել, ահազանգ տալ, ազմկել. ազմուկ յարուցանել. бить в ладо́ни կամ ладо́ши ծափահարել, ծափ տալ. бить по карма́ну ծախսի տակ գցել. за́пах бьёт в нос հոտը քիթն է խփում. э́то бьёт в глаза́ այդ աչք է ծակում, ակներև է. ло́шадь бьёт за́дом ձին աքացում է. ружьё бьёт хорошо́ հրացանը լավ է զարկում. бить чело́м ա) кому́ մէկին երկրպագել. հնց. մէկին մի բողոք, գանգատ ներկայացնել. բ) кому́ чем մէկին մի բան նվիրաբերել, ընծայել. б. чело́м кому́ бара́ном; 8, չ. ցայտել. բխել. бьют подзе́мные ключи́, фонта́ны; кровь бьёт в го́лову արիւնը գլուխն է տալիս, գլուխն է խփում. 9, չ. մի բանի աչք անկել. он бьёт на чин; 10, (проб—) դիմզ. խփել զարկել. անցնել. бьёт семь часо́в; мне би́ло пятьдеся́т յիսուն տարիս անցավ. **-тьё**, ья́ խփելը, զարկելը, զարնելը, ցցելը. անկելը. **-ся**, бива́ться անդր. 1, խփել, զարկել. տրոփել. жи́лы бью́тся, се́рдце бьётся; 2, կոտրվել, ջարդվել. нельзя́ посу́де не би́ться ամանեղէնը չէ կարող չկոտրվել։ 3, б. обо что (օր. о́ землю, об пол) մի բանի զարկվել, զարնվել. թփրտալ. 4, խիստ նեղվել, չարչարվել, տառապել. он бьётся как ры́ба об лёд; 5,* խիստ աշխատել, ջանալ, ճիգ թափել, չարչարվել. бью́сь над реше́нием зада́чи; 6, փոխդ. կռվել. ոգորել. մարտնչել, զարկվել, զարնվել. մենամարտել. б. с неприя́телем; б. на шпа́гах, на пистоле́тах, на кула́чках սուսերներով, պիստոլետներով, բռունցքներով մենամարտել. б. об закла́д с кем մէկի հետ գրազ գալ. մարջ բանել. б. я́йцами ձվաներով կրկոփ տալ. 7, չ. քացի տալ, աքացել. не подходи́те бли́зко к ло́шади: она́ бьётся.

II. **би|ть** ի. նուրբ, նրբաձիւս մետաղաթել, որ գործ են ածում ոսկեթել գիպակեղէններ գործելիս կամ կարելիս։

битю́|г(к), а́ 1, բիտյուգեան ձի (գիմացկուն) 2,* բաջառողջ, պնդակազմ, ամրակազմ, մարդ. **-го́вый**, **-ко́вый** ած. բիտյուգեան ձիու. **-чий**, чья, чье битюко́вый.

бифиля́р ֆ. տ. бифиля́рный магнитоме́тр և бифиля́рные весы́; **-ный** магнитоме́тр մգ. երկթել մագնիսաչափ (որով երկրի մագնիսականութեան ույժը չափում են). б—рные весы́ երկթել կշեռք։

бифсте́кс անգ. բիֆստէքս (արջասի մսի (սուկու) տապակ)։

би|фурка́ция ի. երկճիւղութիւն, երկու մասի բաժանելը (օր. աշակերտների, գաւրնթացքը). բաժանվում (օր. գե- [տի)։

бифште́кс տ. бифсте́кс.

би́цепс ի. կզմն. երկգլուխ մկան (ուսի և արմնկի մէջն)։

би|ч, а́ 1, մտրակ, խարազան, լախտ. 2,* պատուհաս, չարիք. 3,* անգութ. անողորմ ընկալ. 4, *б. слова́, сати́ры խօսքի. հեգնութեան մտրակ, կսկծանք։

бичева́ տ. бечева́.

би|чева́ние մտրակելը, ձաղկելը, խարազանելը. **-чева́ть** (-чу́ю -ют) ն. մտրակել, ձաղկել. խարազանել. **-ся** 1, անդր. ինքն իրան մտրակել, ծեծել, ձաղկել. 2, փոխդ. միմեանց մտրակով ծեծել, խարազանել, ձաղկել. **-чевни́к**, а́ ի. բարձմենեակ. **-чецве́т** ի. մտրակածաղիկ. **-чи́к** հվ. տ. бич.

би́шоф գ. «եպիսկոպոսական» գինի։

бишь (փոխնկ ба́ишь) բյմն. ասա, ասես. կայ. как б. его́? ինչպէս է նրա անունը. да, о чём б. я ду́мал? հա, ինչի՞ մասին էի մտածում. да что б. они́ сде́лали? մի ասա, ինչ են արել նրանք. что бишь я хоте́л сказа́ть? ախ, ինչ էի ուզում ասել, է. то-бишь այսինքն, խմ։

бию́чий ած. խփող, զարկող. ցայտող. бию́чая жи́ла զարկերակ։

бла́го 1, բարիք, բարօրութիւն. о́бщее б.; 2, (յձ. յ. бла́га) կայք, գույք, ստացվածք. ни за каки́е бла́га երբէք, ոչ մի կերպ. 3, մ. լավ է, որ. շնորհիվ այն բանի, որ. որովհետև, բարեբախտաբար, նամանավանդ. б. я догада́лся; б. я ра́но встал; б. даю́т, так бери́.

благовенча́нный ած. բարեպսակ։

благове́|рие, **-рность** ի. ճշմարիտ հավատ, ուղղափառութիւն. **-рный** ած. ճշմարտահավատ, ուղղափառ (առաջներում մակդիր կայսերազուններին). б—рный, ого էրիկ. б—ная, ой ի. կին, ամուսին (կատակով անվանում են մարդ ու կնիկ իրար. այլև ծնողները որդիներին)։

бла́говест զանգահարութիւն։

благове́|ствова́ние 1, ավետիք տալը, ավետաբանելը. 2, տ. ева́нгелие; **-ствова́ть** (-ствую -ют) ն. что кому́

бирю́ч, á նեց. մունետիկ։

I. **бирю́чина** բ. կիպրոս կամ վայրի սրինգ (թուփ մի)։

II. **би|рючи́на** ա. յզեղ. **1**, անագին գայլ. **2**, անելի, խորթաբարո մարդ. **-рю́чий**, чья, чье **1**, գայլի. **2**, խորթաբարո, մռայլ մարդու. бирю́чьи я́годы բ. կոնկավոր պտղաբուտ. **-рючо́к**, чка́ **1**, նվ ա. бирю́к; **2**, մի տեսակ խաղալիք, 'տանդա'. **3**, կ. ձուկ մի փշաթևերից։

би|с մջ. լ. բիս, կրկնիր

би́|сер ար. նվ. **1**, ուլունք. *настоя́щий б. խոշոր պարզ, սիրուն, բայց մանր գիր, ձեռք. **2**, եկ. պ. մարգարիտ. не мета́йте би́сер ва́ших пе́ред сви́ньями մի արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց. **3**, շաղ. б. го́лоса ձայնի գեղգեղանք, գայլայլիկ. **-серина**, **-(би́)серинка**, **-серино́чка** նվ ուլունքի հատիկ. **-серистый** ած. ուլունքանման. ուլունքների նման. **-серить** (-рю -рят) ն. ազատուց ուլունքներ շինել. **-ся** չ. ուլունքի, ուլունքների պես շարվել, նստել. роса́ би́серится на были́нках; **-серник 1**, ուլունքագործ. ուլունքավաճառ. **2**, ուլունքներից շինած ասեղնագործ իրերի խոյս, գլխանոց. **3**, բ. գայլխական, գեղանի մուշա, միւրիկէ. **-серница** ուլունքների արկղիկ, տուփ. **-серный** ած. **1**, ուլունքից շինած, գործած. б. кошелёк; **2**, ուլունքանման. **3**, б—ая забасто́вка բծախնդիր գործադուլ (որին գնմողները ձևանում են, իբր թէ գործի մանրամասնութիւններին հետամուտ են լինում, բայց դրանով գործը դանդաղեցնում են). **-серщик**, **-серщица** ուլունքագործ կամ ուլունքավաճառ այր կին։

бисиро́вать (-рую -ют) ն. կրկնել. б. а́рию по тре́бованию теа́тра.

бискви́|т ֆ. բիսկվիտ. **1**, հարած ձվաներից, ծեծած շաքարից և ընտիր ալիւրից թխած հացեղէն. **2**, առաջին թրծումից յետո հնոցից հանած կավէ դանգված. **3**, դրանից շինած գեղարվեստական առարկա. **-тный** ած. բիսկվիտի, -տեան։ [կապոյտ

би́|скуп լեհ. նեց. կաթոլիկ եպիս-

би́сму|т, **-товый** ա. ви́смут, -то-

бисси́ровать ա. бисирова́ть. [вый.

бистр ֆ. բիստր, ունջ (մրից պատրաստած գեղ, որ գործ է ածվում ջրանկարչութեան մէջ)։ [ժական դանակ մի)։

бисту́рий ֆ. բիստուրի (վիրաբու-

би́тва 1, մարտ, կռիվ, ճակատամարտ. **2**, (битва́) գվ. չարչարանք, դըլխացավանք, նեղութիւն, հոգս. б. ей с ребёнком նա (մայրը) երեխի ձեռքից բուն չունի։

би́тенг հլ. ծ. հաստ, ուղղահայեաց գերան նավի վրա, որից ամրացնում են խարսխապարանը։ [կրկենի։

би́тень, тня ա. մի տեսակ հայ.

бите́ц, тца́ **1**, ազիստագործ մշակ. **2**, բ. ջղախոտ. игра́ в битцы́ ջղախոտախաղ։ [бить II).

би́течник մետաղաթելագործ (ա-

би|тка́ զարկիչ. ճնվզ մայր վէգ, կոճի (երբեմն կապարով լցրած). сшиба́ть б—о́й с кона́ ба́бки մայր վէգով վէգերը տապալել. пошла́ б. в кон ա) կռիվը, տուրուդմփոցը սկսվեց. բ) վերջին կոպէկը տանուլ տվեց. **2**, հրացանի բերնի լայնութեամբ ձող քաշած կապար. **3**, ռմ. *խիստ մեր, խիզախ, տոկուն մարդ. **-тко́м** մ. բարբովին լիքը, լիք-լեցուն. чемода́н б. наби́т պայուսակում տեղ դըելու տեղ չկա. **-то́к**, тка́ **1**, ա. битка́ (ճնվզ կրկնու ձու). **2**, ա. колоту́шка; **3**, ծեծած մսից պատրաստած կերակուր. 'մապուռոզ'։

бито́|н, **-нный**, **-новый** ա. бето́н, -нный, новый.

биту́|м, **-мы** ա. յ. լ. բիթում (կուպր. ձիւթեղէն հանածոներ, ինչպէս ասֆալտ, նավթ ևն)։

би́|тчик ծեծամանի (հայահատկի ծեծանի (цеп) ծայրի ժանիքաձև փայտը, որով խնկաչէս ծեծում են հատիկը։

би́|тый ած. **1**, փորձված, բազմափորձ, 'յետ եկած'. б. челове́к; **2**, մորթած. а—ая скоти́на; б—ые ку́ры; **3**, կոտրած, կտրտած, ջարդած. б—ая посу́да; б—ые стёкла; **4**, ծեծված. «он всю слу́жбу ни ра́зу бит не́ был»; б—ая доро́га ծեծված, նստած ճանապարհ. б—ое мя́со տապակելու տաշ ծեծած, փափկացրած միս. **5**, հարած. б—ые сли́вки; б—ая бума́га ատանձի հետ խառնած թղթի շաղախը. б. час ամբողջ ժամ. **6**, փծուն, անհամ, անճոռնի. б. разгово́р; **-тыш 1**, կոտրած, ջարդած ամանեղէն, խեցի. **2**, ծեծված, թակված մարդ. մորթված անասուն. **3**, ծեծած միս։

I. **би|ть** (бью, бьют; նոմ. бей). бива́ть **1**, ն. (поб—, приб—, изб—) խփել, զարկել, զարնել, ծեծել. ջարդել. б. кого́ па́лкой, плётью; его́ бьёт лихора́дка տենդը նրան ընկճում է, ցնցում է. **2**, (поб—, уб—) ն. սպանել, մորթել, 'կտրել'. б. скоти́ну, дома́шних птиц; **3**, (разб—) ն. կոտրել, կոտրատել, ջարդել, ջարդուփշուր անել. б. посу́ду, я́йца; **4**, (вб—) ն. մի բանի մէջ խփել, ցցել. б. гвоздь в сте́ну; б. сва́и; **5**, խփելով, զարկելով անել, պատրաստել. бить, сбить ма́сло ա) խնոցի հարել, 'ծեծել'. բ) ձէթ քաշել. бить, вы́бить моне́ту. меда́ль դրամ, մեդալ կտրել, 'կոխել'. бить, сбить шерсть բուրդ գզել. бить печь կավից վառարան ծեծել, շինել. бить баклу́ши ա. баклу́ша; ры́ба бьёт икру́ ձուկը ձու է ածում, ձու է դնում. **6**, (проб—) ն. խփելով, զարկելով խմաց տալ, յայտնել. б. трево́гу; часы́ бьют по́лдень; **7**, չ. (бить во что, на что կամ առանց նախդրի) խփել, զարկել, զարնել. бить в бараба́н, в бу́бны թմբկահարել, թմբուկ ածել. бить в наба́т հավար գցել, ահազանգ տալ, ազմկել. ազմուկ յարուցանել. бить в ладо́ни կամ ладо́ши ծափահարել, ծափ տալ. бить по карма́ну ծախսի տակ գցել. за́пах бьёт в нос հոտը քիթն է խփում. э́то бьёт в глаза́ այդ աչք է ծակում, ակնբախ է. ло́шадь бьёт за́дом ձին աքացում է. ружьё бьёт хорошо́ հրացանը լավ է զարկում. бить чело́м ա) кому́ մէկին երկրպագել. նեց. մէկին մի բողոք, գանգատ ներկայացնել. բ) кому́ чем մէկին մի բան նվիրաբերել, ընծայել. б. чело́м кому́ бара́ном; **8**, չ. ցայտել. բխել. бьют подзе́мные ключи́, фонта́ны; кровь бьёт в го́лову արիւնը գլուխն է տալիս, գլուխն է խփում. **9**, չ. մի բանի աչք անկել. он бьёт на чин; **10**, (проб—) դիմզ. խփել զարկել. անցնել. бьёт семь часо́в; мне би́ло пятьдеся́т յիսուն տարին անցավ. **-тьё**, ья́ խփելը, զարկելը, զարնելը. ցցելը անկելը. **-ся**, бива́ться անդր. **1**, խփել, զարկել. տրոփել. жи́лы бью́тся, се́рдце бьётся; **2**, կոտրվել, ջարդվել. нельзя́ посу́де не би́ться ամանեղէնը չէ կարող չըկոտրվել. **3**, б. обо что (օր. о́ землю, о́б пол) մի բանի զարկվել, զարնվել. թփրտալ. **4**, խիստ նեղվել, չարչարվել, տառապել. он бьётся как ры́ба об лёд; **5**,* խիստ աշխատել, ջանալ. ճիգ թափել, չարչարվել. бью́сь над реше́нием зада́чи; **6**, փոխդ. կռվել. ղօրել. մարտնչել, զարկվել, զարնվել. մենամարտել. б. с неприя́телем; б. на шпа́гах, на пистоле́тах, на кула́чках սուսերներով, պիստոլէտներով, բռունցքներով մենամարտել. б. об закла́д с кем մէկի հետ գրազ գալ. մարջ բռնել. б. я́йцами ձվաներով կրկոփ տալ. **7**, չ. քացի տալ, աքացել. не подходи́те бли́зко к ло́шади: она́ бьётся.

II. **би|ть** ի. նուրբ, նրբահիւս մետաղաթել, որ գործ են ածում ոսկեթել գիպակեղէններ գործելիս կամ կարելիս։

битю́|г(к), á **1**, բիտիւգեան ձի (գիմացկուն) **2**,* բաջառողջ. պնդակազմ, ամրակազմ, մարդ. **-го́вый**, **-ко́вый** ած. բիտիւգեան ձիու. **-чий**, чья, чье битюко́вый.

бифиля́р ֆ. ա. бифиля́рный магнитоме́тр և бифиля́рные весы́; **-ный** магнитоме́тр մգ. երկթել մագնիսաչափ (որով երկրիս մագնիսականութեան ույժը չափում են). б—рные весы́ երկթել կշեռք։

бифште́кс անգ. բիֆստէքս (արջառի միս(տուկու) տապակա)։

би|фурка́ция լ. երկճիւղութիւն, երկու մասի բաժանելը (օր. աշակերտների, դասընթացքը). բաժանվում (օր. գե-

бифште́кс ա. бифште́кс. [տի)։

би́цепс լ. կզմն. երկգլուխ մկան (ուսի և արմնկի մէջն)։

би|ч, á **1**, մտրակ, խարազան. լախտ. **2**,* պատուհաս, չարիք. **3**,* անգութ. անողորմ քննիչ. **4**, *б. сло́ва. сати́ры խօսքի. հեգնութեան մտրակ, կսծանք։

бичева́ ա. бечева́.

би|чева́ние մտրակելը. ծաղկելը, խարազանելը. **-чева́ть** (-чу́ю -ют) ն. մտրակել. ծաղկել. խարազանել. **-ся 1**, անդր. ինքն իրան մտրակել, ծեծել. ծաղկել. **2**, փոխդ. միմեանց մտրակով ծեծել. խարազանել. ծաղկել. **-чевни́к**, á բ. բարձմենեակ. **-чецве́т** բ. մըրտակածաղիկ. **-чик** նվ. ա. бич.

би́шоф գ. «եպիսկոպոսական» գինի։

бишь (փոխնկ ба́ишь) բյմ. տա՛, տես. կա՛ց. как б. его́? ինչպէս է նրա անունը. да, о чём б. я ду́мал? հա՛, ինչի՞ մասին էի մտածում. да что б. они́ сде́лали? մի տա՛, ինչ են արել նրանք. что бишь я хоте́л сказа́ть? ա՛խ, ինչ էի ուզում ասել, է՛. то-бишь այսինքն, խմ։

бию́чий ած. խփող, զարկող. ցայտող. бию́чая жи́ла զարկերակ։

бла́го 1, բարիք, բարօրութիւն. о́бщее б.; **2**, (յճ. յ. бла́га) կայք, գոյք, ստացվածք. ни за каки́е бла́га երբէք, ոչ մի կերպ. **3**, մ. լավ է, որ. շնորհիվ այն բանի, որ. որովհետև, բարեբախտաբար, նամանավանդ. б. я догада́лся; б. я ра́но встал; б. даю́т, так бери́.

благовенча́нный ած. բարեպսակ։

благове́|рие, **-рность** ի. ճշմարիտ հավատ, ուղղափառութիւն. **-рный** ած. ճշմարտահավատ, ուղղափառ (առաջներում մակդիր կայսերազուններին). б—рный, ого էրիկ. б—ная, ой ի. կին, ամուսին (կատակով անվանում են մարդ ու կնիկ իրար. այն ծնողները որդիներին)։

бла́говест զանգահարութիւն։

благове|ствова́ние 1, ավետիք տալը, ավետարանելը. **2**, ա. ева́нгелие; **-ствова́ть** (-ству́ю -ют) ն. что кому́

1. մէկին մի բան աւետել. **2.** աւետարանել, քարոզել. **-стие** աւետիք, ուրախ լուր. **-стйтель 1.** (**-стйтельница** ի.) աւետիք տւող այր, կին. **2.** աւետարանիչ. **-стйтельствовать** (-ствую -ют) ն. աւետել, աւետարանել, քարոզել. **-стйть** (-щý -стя́т) ա. благовествова́ть; -(бла́-)**стить** (-щу -стят). **1.** (отбл—) չ. զանգահարել. **2.** (разбл—) չ. և ն. տարածել. տարփողել, 'չափ անել'. **-стник 1.** (**-стница** ի.) աւետաբեր այր, կին. **2.** աւետիչ (Գաբրիէլ հրեշտակապետ). **-**(бла́-)**стник** հնց. եկեղեցու զանգակ. -(бла́-)**стный** ած. զանգահարութեան. **-ща́ть** ա. благовествóвать; **-щение 1.** աւետելը, աւետիք տալը. **3.** եկ. աւետման տօնախմբութիւն. **-щенский** ած. աւետման [եկեղեցու]. **-щий** ած. բարի, ուրախալի: [յաջող, յաջողակ. б. вéтер.

благовéющий ած. բարեյաջող,

благовйд|ность ի. **1.** վայելչութիւն. **2.** արժանահաւատութիւն. պատշաճաւորութիւն. **-ный** ած, **1,** բարետես. վայելչատես. б. юноша; **2.** արժանահաւատ, պատշաճաւոր, ուշադրաւ. б—ая причи́на.

благовоззрéние բարեհայեցողութիւն. представить на высочайшееб.

благово|лéние բարեացակամութիւն, բարեհաճութիւն. заслужить чьё б.; **-лительный** ած. բարեացակամ, բարեհաճ. **-лить** (-лю -лят) չ. **1,** к комý դէպի մէկը բարեհաճ լինել, մէկին հաճոյանալ, սիրել. **2.** (соб—) հաճիլ, բարեհաճիլ. **-лящий** ա. благоволительный.

благовó|ние անուշահոտութիւն. անուշ հոտ, բուրմունք. **-нный** ած. անուշահոտ, անուշաբոյր:

благовоспита|нность ի. բարեկրթութիւն. **-нный** ած. բարեկիրթ. б. юноша, б—ая девица.

благоврéме|ние եկ. ս. բարեպատեհութիւն, բարեպատեհ ժամանակ. **-нно** մ. վաղաժամ, վաղօրօք, նախօրօք. **-нность** ի. բարեպատեհութիւն. վաղաժամութիւն. **-нный** ած. բարեպատեհ, վաղաժամ. б—ая пóмощь.

благоглá|сие ձայների ներդաշնակութիւն. **-сный** ած. ներդաշնակ, բարեհնչիւն:

благогого|вéйно մ. երկիւղածութեամբ, ակնածութեամբ. **-вéйный** ած. երկիւղած, ջերմեռանդ. **-вéние** к комý, к чемý կամ пéред кем, пéред чем երկիւղածութիւն. ակնածութիւն. խորին յարգանք, պատկառանք, ջերմեռանդութիւն. **-вéть** չ. к комý, к чемý կամ пéред кем, пéред чем մէկին, մի բան երկիւղածութեամբ յարգել, պատուել, պաշտել. դէպի մէկը, մի բան երկիւղած լինել, մէկին, մի բանի երկրպագել:

благода|рéние գոհութիւն, շնորհակալութիւն. б. бóгу գոհութիւն աստծու. **-рйтельный** ած. գոհութեան. շնորհակալական. б—ое письмó; **-рйть** (-рю́ -ря́т), побл—. отбл—ն. когó за что մէկին մի բանի համար գոհութիւն, շնորհակալութիւն յայտնել. благодаря́ (իբրև նխդ.) комý, чемý շնորհիւ մէկի, մի բանի (բայց благодаря́ бóга աստծու ողորմութեամբ). благодаря́ вам, мы спаслись от несчастья; **-рно** մ. գոհութեամբ. երախտագիտութեամբ. **-рность** ի. **1,** երախտագիտութիւն. **2,** գոհութիւն, շնորհակալութիւն. կերպ. կաշառք. **-рный** ած. **1,** երախտագէտ. **2,** շնորհակալ. շնորհապարտ. **3,** գոհութեան., գոհացողական, **4,** շահեկան, օգտաւէտ. б. труд; б—ая пóчва բերրի հող. **-рственный** ած. գոհաբանական, գոհունական. б. молéбен; **-рствовать** (-ствую -ют) **1,** չ. комý մէկին բարութիւն անել. благодáрствуй, -ствуйте (благодáрствуешь -ствуете) բարի եւ, բարի էք, շնորհակալ եմ. **2,** ա. благодари́ть; **-ря́** ա. վերև благодари́ть-ի տակ:

благо|дáтный ած. **1,** բարեբար, բարերեր. օրհնեալ, փրկարար. б. клймат, б. край; **2,** շնորհալի. **-дáть** ի. աստուածային տուրք, շնորհք, օրհնութիւն. **2,** հաճութիւն, բարեհաճութիւն. **3,** լիութիւն, առատութիւն. հարստութիւն. **4,** բարերարութիւն, շահ, օգուտ. **5,** բ. վայրի տերեփուկ և իր արմատը:

благодéн|ственный ած. բարօր, բարեբախտ, բարեբաստիկ. բարեկեցիկ. **-ствие**, **-ство** բարօրութիւն, բարեբախտութիւն, բարեբաստիկ, բախտաւոր կեանք, բարեկեցիկութիւն. **-ствовать** (-ствую -ют) չ. բարօր, բարեբախտ կեանք վարել, բարեկեցիկ լինել:

благодéтель, **-ница** բարերար, -րուհի, բարեգործ, -ուհի. **-но** մ. բարերար, փրկարար կերպով. **-ность** ի **1,** բարերարութիւն, փրկարարութիւն. **2,** շահաւէտութիւն. օգտաւէտութիւն, -կարութիւն. **-ный** ած. **1,** բարերար, բարեգործ. **2,** բարեսէր, գթած, ողորմած. б—ое сéрдце; **3,** փրկարար, շահաւէտ, օգտաւէտ. **-ствовать** (-ствую -ют) չ. комý մէկին բարերարել, բարութիւն, բարեգործութիւն, լաւութիւն անել:

благо|деяние բարերարութիւն, լաւութիւն. **-дéять** (-дéю -ют) ա. благодéтельствовать.

благодý|шество ա. благодýшие; **-шествовать** (-ствую -ют) չ. ցնծալ,

հրճուել, յղփալ. **-шие 1,** բարեսրտութիւն. հեզութիւն. **2,** հնց. քաջութիւն, արիութիւն, կորով. վեհանձնութիւն. **-шно** մ. բարեսրտութեամբ, հեզութեամբ. **-шный** ած. բարեսիրտ, գթած, գթոտ, հեզ:

благожелá|ние բարեացակամութիւն, բարի կամք, ցանկութիւն. բարեմաղթութիւն. **-тель**. **-тельница** բարեացակամ այր, կին. **-тельно** մ. բարեացակամ, -մօրէն. б. отнести́сь к комý либо; **-тельство** բարեացակամութիւն. **-тельствовать**(-ствую -ют) չ. комý մէկին բարիք կամենալ, հովանաւորել:

благозвý|чие, **-чность** ի. բարեհնչիւնութիւն, քաղցրահնչիւնութիւն. **-чный** ած. բարեհնչիւն, քաղցրահնչիւն, ախորժալուր. б. язык.

благоизво|лéние բարեհաճութիւն. բարեհաճ կամք, տնօրինութիւն (աստծու կամ կայսեր). **-лить** (-лю -ют) չ. բարեհաճիլ, տնօրինել (աստծու կամ կայսեր մասին):

благóй ած. **1.** բարի, լաւ, ողորմած. **2,** ս մ. յամառ, կամակոր, ցասկոտ. անզուսպ, խել. վեհնոտ, քմահաճ. благим мáтом кричáть մորեգնաբար գոռալ:

благолé|пие բարեզարդութիւն, վեհութիւն. վայելչութիւն, շուք. **-пный** ած. **1,** բարեզարդ, բարեշուք, վեհ, փառաւոր. б. храм; **2.** ա. благоговéйный.

благолю|бйвый ած. բարեսէր. **-бие** բարեսիրութիւն:

благомы́|сленно մ. ողջմտաբար. **-сленный** ած. ողջմիտ, բարեմիտ, բարեխորհուրդ. **-слие** ողջմտութիւն, բարեմտութիւն. **-слящий** ած. ողջմիտ, բարեմիտ, բարեխորհուրդ:

благона|дёжность ի. բարեյուսութիւն, յուսալիութիւն. свидéтельство о б—и; **-дёжный** ած. **1,** բարեյոյս, յուսալի, վստահելի. **2,** լիայոյս, վըստահ. **-дéяние** հաստատ յոյս, ակընկալութիւն:

благонамéренный ած. **1,** բարեմիտ, ուղղամիտ, վստահելի (քաղաքական տեսակէտից). люди б—ые, но не доброжелáтельные ուղղամիտ (քաղաք. տեսակէտից), բայց ոչ բարեացակամ մարդիկ. **2,** բարի, գովելի. б. постýпок.

благонрá|вие բարեբարոյութիւն. **-вно** մ. բարեբարոյութեամբ. **-вный** ած. բարեբարո. б. мáльчик.

благообрá|зие բարետեսութիւն, վայելչատեսութիւն. **-зный** ած. բարետես, վայելչատես:

благоповедéние բարի վարք:

благопожелáние ա. благожелáние.

благополý|чие բարեբախտութիւն, բարօրութիւն. ни за какие б—ия երբէք, ոչ մի կերպ չէ կարելի. **-чно** մ. բարեյաջող կերպով. **-чный** ած. բարեբախտ, բարեյաջող. всё обстойт б. ամեն բան լաւ է, իր տեղն է:

благопопечйтель|ность ի. բարեխնամութիւն. **-ный** ած. բարեխնամ: [յաջող, յաջողակ:

благопоспéшный ած. բարե-

благоприли|чие, **-чность**, **-чный** ա. благопристóйность, -ный.

благопринятие բարեհաճ ընդունելութիւն:

благоприобрéте|ние ինքնաշահում, անձնական ջանքերով ձեռք բերելը, վաստակելը. **-нный** ած. ինքնաշահ, անձնական ջանքերով ձեռք բերած, վաստակած. не наслéдственное, а б—ое имéние, состояние.

благопристóй|но մ. բարեվայելչօրէն, պարկեշտօրէն. **-ность** ի. բարեվայելչութիւն, պարկեշտութիւն. **-ный** ած. բարեվայելուչ, պարկեշտ:

благоприя|тель, **-тельница** բարեացակամ այր կին. **-тно** մ. **1,** բարեյաջող, բարեպատեհ կերպով. **2,** բարեհաճ կերպով. **тность** ի. **1,** բարեպատեհութիւն. բարեյաջողութիւն, բարենպաստութիւն. **2,** բարեհաճութիւն. **-тный** ած. **1,** բարեպատեհ, բարեյաջող. б. слýчай; **2,** բարեհաճ, բարենպաստ, նպաստաւոր. дать о ком б. óтзыв; **-тствовать** (-ствую -ют) չ. комý, чемý **1,** մէկին, մի բանի նպաստել, աջակցել, օգնել. **2,** դէպի մէկը, մի բան բարեհաճ լինել:

благоразý|мие խոհեմութիւն, ըզգօնութիւն. ուշիմութիւն. **-мно** մ. խոհեմաբար. вести себя б. իրեն խոհեմ պահել. **-мный** ած. խոհեմ, ներհուն, զգօն, ուշիմ. б. человéк; б. совéт.

благорасполо|жéние բարի տրամադրութիւն. **-**(ó)**жённый** ած. լաւ, բարեհաճ տրամադրված:

благорассу|дйтельно մ. ողջմտութեամբ, ողջմտօրէն, զգօնութեամբ. **-дйтельность** ի. **-ждéние** առողջ դատողութիւն, ողջմտութիւն, զգօնութիւն:

благорастворé|ние բարեխառնութիւն (օդի). **-нность** ի. բարեխառնութիւն. **-нный** ած. բարեխառն, առողջարար. б. клймат, вóздух.

благоре|чйвый ած. քաղցրախօս, մեղրալեզու. **-чие** քաղցրախօսութիւն:

благорó|дие բարեծննդութիւն, մեծապատւութիւն (տիտղոս). **-дка** հնց. «պատուավոր տեղ». ա) ակմբանոց, ժողովարան. բ) արտօնեալների բաժանմունք

(բանում). **-дник** ր. ազնվազանուկ. **-дно** մ. ազնվաբար. поступать б.; **-дный** ած. **1**, (առանց կրճատ ձևի) ազնվական, ազնվականների. б. пансио́н; б—ое собра́ние; **2**, (կրճատ ձևով благоро́ден, дна, о) ազնիվ, ազնվաբարո, վեհ. б. челове́к; **-дство 1**, ազնվական ծագում, ազնվատոհմություն. **2**, ազնվություն, ազնվաբարոյություն. **-дствовать** (-ствую -ют) ն. ազնվացնել, բարեկրթել. поэ́зия б—ствует жизнь.

благоскло́нно մ. բարեհաճ կերպով. **-нность** ի. բարեհաճություն, բարի, բարեհաճ տրամադրություն. **-нный** ած. **1**, հաճ, բարեհաճ, յօժար, ողորմածաբար տրամադրված. **2**, բարեյաջող, յաջողակ. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. ко́му, чему́ մեկին, մի բանի բարեհաճ, հաճան, ողորմած վերաբերվել:

благослове́ние 1, օրհնություն, օրհնանք. подойти́ под б. архиере́я արհու աջն առնել, համբուրել. **2**, գովեստ, գովասանք, դրվատիք. **3**, (տիտղոս քահանաների) արժանապատվություն. **4**, օրհնություն, բարություն, բարիք, ողորմություն, օգնություն. **-ве́нный 1**, բյած. եկ. ոճ. օրհնյալ. **2**, ած. բարեբանյալ, բազդավոր, բարեբաստիկ. благослове́нная гра́мота օրհնության կոնդակ, թուղթ որ և է եկեղեցական խնդրի առթիվ. **-ви́ть** (-влю́ -вя́т). **ся** տ. благословля́ть, ся; **-влённый** о́браз սուրբ, օրհնության պատկեր. **-вля́ть**, -ви́ть ն. **1**, օրհնել. **2**, օրհնելով թույլատրել. б. на како́е ли́бо предприя́тие; **3**, օրհնել, գովել, գովաբանել, գովասանել. **4**, պարգևաբաշխել. **5**, խսկ. զարկել, խփել. вот я тебя́ благословля́ю; **-ся** անդ. խնդրել իրան խաչակնքել. *վճռել. благослови́сь, начнём де́ло աստծու անունը տալով սկսենք գործը:

благосостоя́ние բարօրություն, բարեկեցիկություն. **-степе́нство** պատվարժանություն, վեհմություն (առաջներում տիտղոս վաճառականների, քաղաքացիների և ականավոր քաղաքացիների):

бла́гостный ած. բարի, ողորմած, գթած. **-госты́ня 1**, ողորմություն, բարություն, առատաձեռնություն. **2**, ն.մ. հնցն. տուրք, վճար, պարգև. **-гость** ի. բարություն, ողորմածություն:

благотворе́ние բարեգործություն. **-ри́тель**, **-ри́тельница** բարեգործ, -ծուհի. բարերար, -րուհի. **-ри́тельность** ի. բարեգործություն, բարերարություն. **-ри́тельный** ած. **1**, բարեգործ. **2**, բարեգործական. б—ые заведе́ния; **-ри́тельствовать** (-ствую -ют), **-ри́ть** (-рю́ -ря́т) չ. кому́ մեկին բարերարություն անել. **-рно** մ. բարեբար կերպով. **-рный** ած. բարեբար, փրկարար, օգտավետ:

благоуго́дный ած. հաճո, հաճելի, գոհեկան (աստծուն, կայսեր, բարձրաստիճան անձին). **-украше́ние** բարեզարդություն. б. хра́ма բարեզարդություն տաճարի. **-у́мный** ած. հնց. ողջամիտ, խոհուն, իմաստուն. **-управле́ние** բարի, օրինավոր կառավարչություն, վարչություն. **-усмотре́ние** բարեհայեցողություն (բարձրաստիճան անձի, մնվդ. կայսեր). предста́вить на высоча́йшее б.; **-успе́шность** ի. բարեհաջողություն. **-успе́шный** ած. բարեհաջող, հաջողակ, արդյունավոր. б. труд; б—ое оконча́ние де́ла.

благоустрое́ние բարեկարգություն, -կարգում. **-ра́ивать**, **-ро́ить** (-ро́ю -ро́ят). **-роя́ть** ն. բարեկարգել, բարելավել. **-ро́йство** բարեկարգություն, բարեկարգ, բարելավ վիճակ. зако́ны б—а и благочи́ния խսկ. ոստիկանական կանոններ:

благоутро́бие հնց. գթություն, գութ, ողորմածություն. ва́ше б. խսկ. ձեր ողորմածություն (տիտղոս քահանաների). **-уха́ние** անուշահոտություն, անուշ հոտ, բուրմունք. **-уха́нный** ած. **1**. հոտավետ, անուշահոտ, անուշաբույր. **2**, քաղցր, ախորժելի, գուրեկան. б—ая ре́чь; **-уха́ть** չ. անուշ հոտ, բուրմունք արձակել, բուրել:

благочести́во մ. բարեպաշտությամբ. **-сти́вый** ած. բարեպաշտ, աստվածավախ, սուրբ, անարատ, մաքուր. б—ая жизнь; б—ые размышле́ния; **-сти́вейший** ած. ամենաբարեպաշտ (նախկին կայսեր մակդիրը). **-стие** բարեպաշտություն:

благочи́ние 1, խսկ. բարեկարգություն (ընտանեկան, հասարակական, մնվդ. եկեղեցական). упра́ва б—ия հնց. ոստիկանական և դատաստանական հիմնարկություն, որ հսկում էր ժողովրդի բարեբարոյության վրա. **2**, եկ. գործակալություն. **-нни́ческий** о́круг գործակալություն, գործակալական վիճակ. **-нно** մ. բարեպատշաճօրեն. **-нный** ած. բարեպատշաճ. պարկեշտ. б л а г о ч и́ н н ы й, ого ա. բարեկարգիչ, գործակալ քահանա. թեմական վանքերի վանահայր վարդապետ:

блаже́нненький, ого ա. փղքշ. (տ. блаже́нный 2, բ.) կեղծ բարեպաշտ, սուտ մարգարե, մարգարեակ, խենթ. **-нный** ած. երանելի, երջանիկ. б—ной па́мяти երջանկայիշատակ (կայսր կամ բարձրաստիճան հոգևորական). **2**, б л а ж е́ н н ы й, ого ա) երանելի, աստվածահաճո մարդ. բ) ա. юро́дивый, ого; **-нне́йший**, его ա. ամենաերանելի (տիտղոս բոլոր պատրիարքների, բացի Կ. Պոլսի պատրիարքից). **-нство** երանություն. Ва́ше Б. Ձեր Երանություն (Կ. Պոլսի պատրիարքի տիտղոսը). **-нствовать** (-ствую -ют) չ. երանության մեջ գտնվել, յղփանալ:

блажи́ть (-жу́ -жа́т) **1**, ն. (убл—) դրվատել, գովել, գովաբանել. **2**, չ. խելառություն, չարություն, ստահակություն անել. կամակորել, հեստել, աղմուկ հանել. **-жли́вость** ի. ապերասանություն. հեստություն, անձարձակություն, չարություն. **-жли́вый** ած. չար, անզուսպ, ապերասան, հեստ, վնասոտ. б—ое дитя́; **-жно́й** ած. չար, անզուսպ. ապերասան, կամակոր, հեստ. աղմկալի. կամայական, անճահ, անմիտ. б. ребёнок; б—ая мысль; **-жь** ի. **1**, խելառություն. վնասոտություն, հեստություն, խաղ, օյինբազություն. կամակորություն, քմահաճություն. **2**, Սխր. անթիվ, անհամար բազմություն:

бла́зень, зня ա. ն.մ. չար, չարաճճի, խեղկատակ (երեխա). **-зне́ние** հրապուրելը, գայթակղեցնելը:

блазни́вость ի. հրապույր, գայթակղանք. **-зни́вый** ած. հրապուրիչ, գայթակղեցնող. **-зни́тель**, **-зни́тельница** հրապուրող. գայթակղեցնող այր, կին, փորձիչ. **-зни́ть** (-ню́ -ня́т), собл—ն. հրապուրել, գայթակղեցնել. **-ся**, собл—չ. հրապուրվել, գայթակղվել: [գույնի:

бла́нжевый ած. ֆ. դեղին մսա-

бланк գ. բլանկ. **1**, որևէ տպագրած թերթ որոշ կետերի (օր. ամսաթվի, տարեթվի, հասցեի են) համար դատարկ թողած տեղերով. **2**, խսկ. բանկային թուղթ կամ մուրհակ փոխադրական մակագրությամբ. մակագրություն ստորագրությամբ հանդերձ. проставля́ть на векселя́х свой б—и; **3**, փխ. մաքուր մանվածք, թել, գերձան:

бланка́рд ֆ. արքունական բաց փուրգոն, որով կահկարասիք և այլ իրեղեններ են փոխադրում:

I. **бланке́т** ֆ. տ. бланк 1 և 2. **-тный** ած. բլանկի, բլանկետի:

II. **бланке́т** ֆ. խնդրատուների սպիտակ գինի: [վերմակ:

III. **бланке́т** անգլ. բրդե դեղին

бланки́зм բլանկիզմ, խմբական (ոչ մասսայական) յեղափոխություն:

бла́нковый ած. բլանկային. б—ая на́дпись; **-надписа́тель** ա. խսկ. բլանկագիր (մուրհակի մյուս երեսին իր ստորագրությունը դնող, երբեմն մակագրությամբ հանդերձ):

бланманже́ չ. անփ. ֆ. բլանմանժե, (քաղցր, թեթև կերակուր):

бла́то եկ. ոճ. տ. боло́то.

блева́ка խս. տ. блева́ч; **-ва́ние** փսխելը, ժայթքելը. **-ва́ть** (блюю́ -ю́т). сбл—չ. փսխել, որձկալով բերնից դուրս ժայթքել (փսխանակ այս բայի յաճախ գործ է ածվում рвать դմվզ. բայը, օր. меня́ рвёт սիրտս խառնում է. տ. рвать); **-ва́ч**, а́ յաճախ փսխող. *կէտ ձուկ. *ուղտ. **-(ё)вка** կարթի ծայրին դրած խայծ. **-во́та** յաճախակի փսխում, փսխախտ. **-во́тина** փսխածք. փսխվածք, ժայթքածք:

бледна́вка ր. տարածուտ. **-не́нький** փղ. փոքր ինչ գունատ, սփրթնած. **-не́ние** գունատվելը, սփրթնելը. **-не́ть**, побл—չ. **1**, գունատվել, գունաթափվել. թոշնել, թառամել. սփրթնել. **2**.* նսեմանալ. **-нёхонек**. нька, о, **-нёшенок**, нька. о ած. բոլորովին գունատ, սփրթնած. **-ни́ца** տ. бледна́вка; **-но** մ. գունատ, սփրթնած. **-но́алый** ած. բաց կարմիր. **-нова́тость** ի. թեթև գունատություն, սփրթնածություն. **-нова́тый** ած. փոքր ինչ գունատ. սփրթնած. **-ноголубо́й** ած. բաց կապույտ. **-нокро́вие** տ. бле́дность 2; **-ноли́цый** ած. գունատ, սփրթնած դեմքով (՚ի մէջ այլոց Ամերիկայի կարմրամորթներն անվանում են եվրոպացիներին). **-ность** ի. **1**, գունատություն, սփրթնածություն. **2**, սպիտակախտություն. ա) բույսերի, որն առաջանում է լույսի և օդի պակասությունից, խոնավությունից և հողի անչափ պարարտությունից. բ) деви́чья б. բժ. սպիտակարինություն. **-нота́** սկզ գործ. տ. бле́дность 1; **-ноте́лка** տ. бледна́вка; **-ну́ха** դալուկ, դալկություն, ջերմախտ, տենդ. **-ну́шка** տ. бледны́шка; **-ный** ած. գունատ, գունաթափ, սփրթնած (մնվդ. երեսի գույնի մասին). б л е́ д н а я н е́ м о ч ь տ. бле́дность 2, բ. **-ны́шка** խս., **-ны́ш**, а́ գունատ, սփրթնած, վատառողջ, թուլակազմ մարդ կամ մանուկ. **-ня́к**, а́ տ. бледна́вка.

I. **блези́р** ֆ. ն.մ. խսկ. զվարճություն, բավականություն. сде́лать что для б—у մի բան լոկ տեսքի համար անել:

II. **блези́р** վառարանի յետևի պատը, որ ջերմանցքով (отду́шина) հարևան սենեակին է դուրս գալիս: [ներկ:

бле́йвас ուկր. սպիտակ դեղ, ծեփ,

блё́клость ի. **1**, գունատություն, գունաթափություն. թարշամություն. աժգունություն. **2**, թոշնած, թառամած, խամրած գույն. **-клый** ած. թոշնած,

թառամած, թարշամած, խամրած, գունատ, գունաթափ. б—ая руда́ հնք. գորշապղինձ. **-кнуть**, побл—չ. գունատվել, գունաթափվել, թոշնել, թառամել, թարշամել, խամրել, գալկանալ:

блё|кот, -ко́та I. ր. ա) սև կամ աղվաշ բանգ. բ) պիսակ խնդակոթ կամ խնդամոլի. **2**, ոչխարախոտ, ոչխարի համաճարակ, 'ազար'. **-ко́тник** ր. ջրային խնդամոլի կմ մոլեխինդ. **-ко́тный** ած. սև կմ աղվաշ բանգի. б—ое ма́сло.

блён|да գ. **I.** ն. ծծմբացինկ (ցնկաօգուկ). **2**, տեխ. լապտեր, որով հանքերի ստորերկրյա դնացքները լուսավորում են:

бле́ндунг գ. ռզմ. պատնեշ, ծածկույթ, որ յորինում են թշնամու կրակից պաշտպանվելու համար:

блеск I. փայլ. ցոլք. շող. **2**. փայլ. փարթամություն. շուք. **3**. փառք. պատիվ. գովասանք. **4**. տեխ. փայլուկ. желе́зный, свинцо́вый, ме́дный, сере́бряный б. երկաթի, կապարի, պղնձի, արծաթի փայլուկ:

бле|сна́ (հյց. блёсну; յ. блёсны) **I**. անագից շինած փայլուն ձկնիկ, որ իբրև խայծ գործ է ածում ձուկ որսալու. խայծաձկնիկ. ձկնախայծ. **2**. մի քանի կենդանիների (մնվդ կակղամորթների) մարմինների այն մասերը, որոնք մթնում փայլ են արձակում. **3**. փայլաթիթեղիկ (որ դնում են մատանիների ակների տակը. որի շնորհիվ վերջիններիս փայլն ուժեղանում է). **-сне́ние** փայլով շլացնելը. **-сни́ть** (-ню́ -ня́т) ն. փայլով շլացնել. б. ры́бу ձկնախայծով (ա. блесна́ 1.) ձուկ որսալ. **-сну́ть** ա. блесте́ть.

бле|со́вка մարգարտաթել:

блёсоть ր. չշարած մարգարիտ:

блеста́ երկաթե, տախտակից ամրակցրած և դռան վրա խփած օղակ:

бле|сте́ние փայլ, փայլելը. շողալը. շուք, փարթամություն. **-сте́ть** (-щу́ -стя́т), -сну́ть չ. **I**. փայլել, փայլատակել, փայլ տալ. շողալ. շողշողալ, պլպլալ. պսպղալ. не всё то зо́лото, что блести́т (առծ). ամեն մարդ Նազար չի, ամեն տակռի գազար չի. блесну́ла мо́лния կայծակը փայլատակեց. *блесну́ла мысль միտք ծագեց. **2**. փայլել. դեղով, վեհութեամբ, փառքով երկն շլացնել, ապշեցնել. блесну́ть свои́м умо́м. [խոսք:

блесте́ц, стца́ ր. փայլփլու, փայլ-

блё|стка I. փայլթիթեղ, վահանակ (մեջը ծակ մետաղեա նուրբ շրջանակ, որ կարում են զգեստների վրա). **2**,* блёстки յ. փայլ. փայլուն, խարուսիկ խոսքեր, դարձվածքներ. б. остроу́мия սրամիտ (բայց ոչ խորիմաստ) դարձվածքներ. **-стня́к**, а́ ա. блестя́к; **-сточка** նվ. ա. блёстка; **-сточник** մետաղե շրջանակներ (ա. блёстка) շինող և վաճառող. **-сточный** ած. մետաղե նուրբ շրջանակի, փայլթիթեղի:

бле|стя́к, а́. **-стя́нка** կ. ռսկե սպիտակ. **-стя́щий I**. բյած. փայլող. պսպղող. շողշողուն. **2**. փայլուն. շքեղ. փարթամ. շլացուցիչ. б. успе́х: б—ая карье́ра; б—не дарова́ния; б—ая краса́вица.

блёф անգ. բլեօֆ, ճամարտակություն:

блещу́ ա. блесте́ть և блиста́ть.

бле|я́ние մայյուն. մայոց. բղդոց (ոչխարի), մկըկոց (այծի). **-я́ть** (блею́. бле́ят և блею́, бле́ют) չ. (ոչխարի մասին) մայել, բղդալ. (այծի մասին) մըկմըկալ, մըկըկալ:

бли|жа́йший ած. բղդ. և գրդ. աստ. (ա. бли́зкий) ամենից մոտիկ. ամենամոտիկ. б. сосе́д, ро́дственник; **-же** ած. և մ. բղդ. աստ. ավելի մոտիկ. **-жне-восто́чный** ած. մերձարևելեան, մերձավոր Արևելքի. б—ая поли́тика; **-жний** ած. **I**, մոտիկ, մերձակա, մոտակա. **2**. մոտավոր, մերձավոր, մոտիկ. б—ее родство́; **3**. հնց. արքայի կամ հզոր իշխանի մերձավոր անձը, մտերիմը. **4**. бли́жний. его մերձավոր ընկեր, **-жник** հնց. մերձավոր ազգական, բարեկամ:

бли́|з նխդ. (սեռ. հոլ.) **I**, մոտ, մոտիկ. б. го́рода, б. реки́ քաղաքին, գետին մոտ. **2**, մոտավորապես. б. го́да; **-зёнек**, нька. о բավականին մոտիկ. **-зёхонек**. нька. о ած. բոլորովին, շատ մոտիկ մոտ, մոտիկ. **-зёхонько** մ. խիստ, շատ մոտիկ. **-зина́** հնց. ա. бли́зость; **-зить** (-жу -зят), прибл—ն. մոտեցնել. **-ся** անդր. մոտենալ, մերձենալ. **-зкий** (-зок, -зка́. о) ած. մոտ, մոտիկ, մոտակա, մերձակա. *մերձավոր, մտերիմ, հարազատ. б. сосе́д; в б—ом бу́дущем մերձավոր, մոտավոր ապագայում. перево́д б. к. по́длиннику բնագրին մոտիկ թարգմանություն.* б. ро́дственник; он с ним бли́зок նա նրան մոտ է. **-зко** մ. от кого́, от чего́ **I**, մեկից, մի բանից մոտիկ, մեկին, մի բանի մոտ. он живёт б. от меня́ նա ինձանից մոտիկ է ապրում. б. знако́мый քաջ, լավ ծանոթ, յայանի. **2**, հնց. մոտավորապես, համարեա, գրեթե, մոտ. **-злежа́щий** ած. մոտակա, մերձակա. б—ие зе́мли.

близна́ բաթանի ասէջքի (осно́ва) մէջ այն տեղը, ուր թելը պակաս է եղել. в э́том холсте́ мно́го бли́зен.

бли|зне́ц, а́ երկվորեակ, զուգածին. близнецы́ հո. յ. երկվորեակներ, զուգածիններ, ջուխտակներ, ջուխտ,

զույգ ծնվածներ. **2**. աստղ. Երկավոր, Երկվորեակ (համաստեղություն). **-зник** ա. бли́жник; **-зня́та**, -т **I**, յ. հո. երկվորեակներ, զուգածիններ, ջուխտ, զույգ ծնվածներ. **2**, չ. երկմատնանի պտուկ:

бли|зо́к, ока́ հնց. խնամի, բարեկամ (կնոջ կողմից):

близору́|кий ած. **I**, կարճատես. **2**, *անհեռատես. б—ая поли́тика; **-кость** ր. **I**, կարճատեսություն. **2**. *անհեռատեսություն:

бли́|зость ր. **I**, к кому́, к чему́ մոտավորություն, մերձավորություն. побли́зости ա. поблизости; **2**, к кому́ и с кем *մերձավորություն, մտերմություն մեկի հետ. **-зь** ր. մոտիկություն, մոտակայություն, մերձակայություն:

бли|к գ. բլիկ. **I**, խիստ փայլուն, խիստ վառ կէտ առարկայի գեղարվեստական նկարի (պատկերի) վրա. *коми́ческие бли́ки կոմիքական բլիկներ, մարգարիտներ. **2**, կապարից զատած ձույլ արծաթ. сере́бряный б.; **-кова́ние, -ко́вка I**. փայլեցնելը, փայլ տալը. **2**, փայլելը, շողալը, շողշողալը, պսպղալը. **-кова́ть** (-ку́ю -ют) **I**, ն. նվ. պատկերին փայլ, փայլուն գույն տալ. **2**, չ. նո. և մեդզ. փայլել, պսպղալ, պլպլալ, շողալ, շողշողալ (արծաթի մասին, երբ նրան կապարից զատում են). **-ковый** ած. փայլուն, շողշողուն, պլպլան. б—ое серебро́ փայլարծաթ (որն արդէն կապարից զատել են):

блин, а́ **I**, բլին, ռուսական բլիթ. печь блины́ բլիններ թխել. *շտապ, մի կերպ անել, շինել, գլխից ռադ անել. пе́рвый б. вы́шел ко́мом հէնց առաջին փորձը վիժեց. б—о́м в рот ле́зет բըծնում է. **2**,* խզմզած, մի կերպ թխած, վատ նկար, պատկեր եւն:

блин|да́ж ֆ. ամր. բլինդաժ (գերաններից, ցախից, հողից և ուրիշ բաներից կառուցած շէնք թշնամու կրակից պաշտպանվելու). **-дирова́ть** (-ру́ю -ют), **-дова́ть** (-ду́ю -ют) ն. ֆ. բլինդաժել, բլինդաժներով ամրացնել. блинди́рованный по́езд զրահապատ, թշնամու կրակից պաշտպանված գնացք. б—ое укрепле́ние բլինդաժային ամրություն. **-ды** ր. յ. ֆ. ամր. գերաններից շինած շրջանակներ, որ պաշարման ժամանակ գործ են ածվում խրամները թշնամու կրակից պաշտպանելու:

бли|не́ц, нца́ բլինեց (շորով, պանրով եւն լցրած ռուսական բլիթ. **-нник I**, բլինագործ, բլինավաճառ. **2**, բլիննիկ (բլիթ, կարկանդակ). **-нница I**, բլինագործուհի. բլինավաճառուհի. **2**, նորահարսին հարսանիքի երկրորդ օրը այցելող օրիորդ. **3**, ա. бли́нная; **-нный** ած. բլինի, բլինների. б—ая неде́ля բարեկենդանի շաբաթ. бли́нная, ой ր. և -(бли́)**нняя** բլիններ թխելու խրճիթ, տաղավար. **-но́к**, нка́ **I**, նվ. պստիկ բլին, բլիթ. **2**, բլինոկ (տափակ, թջէ կամ երկաթէ բոլորակ, որով վառարանի խողովակը ծածկում են (սրա վրա էլ դրվում է вью́шка-ն). **-нохва́т** նկս. 'քելեխ ուտող', ուտացու. **-но́чек**, чка նվ. ա. блино́к; **-нчатый** ած. բլինավոր. б. пиро́г մի քանի կլոր խավերից կազմված կարկանդակ. **-нчик** նվ. ա. бlinéц և блино́к.

бли|ска́вица, -ста́вица հնց. ա. мо́лния; **-ста́ние** փայլելը, շողալը, պսպղալը. **-ста́тельно** մ. փայլուն կերպով. **-ста́тельность** ր. **I**, փայլունություն, պայծառություն. **2**,* փայլ, շուք, փարթամություն, վեհություն. **-ста́тельный** ած. **I**, փայլուն, վառ, պայծառ. б—ое освеще́ние; **2***, փայլուն, փառահեղ, շքեղ, փարթամ, հոյակապ, հրաշալի. Б—ая По́рта դիվնց. Վեհաշուք Դուռ (Նախկին Թուրքիան). б—ая побе́да փայլուն, խիստ կարևոր յաղթություն. **-ста́ть** (-ста́ю -а́ют, и блещу́ -щут) չ. (հմմ. блесте́ть) **I**, փայլել, շողալ, շողշողալ, պսպղալ, պլպլալ. **2**,* փայլել, շլացնել (դեղով, վեհութեամբ, փարթամութեամբ, փառքով, արտակարգ ձիրքերով). сла́ва его́ блиста́ла как полу́денное со́лнце.

блок անգ. **I**, ֆզ. բլոկ, միություն, դաշնակցում. пра́вый, ле́вый б.; **2**, ճախարակ, լիսեռ. **3**, տպգ. կոճղատեղան, որի վրա ածած շաքարը կաղապարից հանում են. **4**, մի կողմից սոսնձած և ստվարաթղթի վրա ամրացրած թերթիկներ, որոնք հեշտհետէ պոկոտվում են:

блока́|да ֆր. ռզմ. բլոկադա, պաշարում, շրջափակում (ամրոցի, նավահանգստի). **-дный** ած պաշարման. б—ые суда́; б. ко́рпус во́йск.

бло|ка́рня ճախարակագործարան, լիսեռագործարան. **-ка́рь**, я́ ա. ճախարակագործ, լիսեռագործ:

блокбатаре́я ամր. փայտակերտ մարտկոց, ամրություն:

блокга́уз գ. ամր. բլոկհաուզ (փայտաշէն պստիկ բերդ, ամրոց, պատվար ծակոտկէն պատերով):

бло|кирова́ние I, պաշարելը,-րում, շրջափակելը, -կում (թշնամու ամրոցի, նավահանգստի). **2**, միացում, միութիւն, դաշնակցում (քաղաքական կուսակցությունների). **-кирова́ть** (-ру́ю -ют). забл—ն. ֆ. **I**, ռզմ. պաշարել, շրջափակել (թշնամու ամրոցը, նավահանգիստը). **2**, երկթղ. կապել, փակել (ճանապարհը սեմաֆորով). **3**, չ., **-ся** անդ-

դբր. ից. միանալ, դաշն կապել. на выборах демократы блокировали(сь) с социалистами; **-кировка** տ. блокирование.

блок-нот գ. բլոկ-նոտ (հատվածական տետրակ). записать что-либо в б.

блоковый ած. ճախարակի. ճախարակավոր. ճլանոի. б. мастер ճախարակագործ:

блок‖**шив**, **-шип** անգ. հնացած, խաթարված նավ:

бло‖**на 1**, թաղանթ, երես. ան. ծածկոց. ծածկ. **2**, ծին (այն նուրբ փառը, մաշկը, որի մեջ սաղմը մայրական արգանդում զարգանում և որի մեջ էլ երեխան ծնվում է). **3**, ուռեցք, եղունգ, կոծիծ. ծառի, մրգի ոզորենտ կոշտ, խիլ. **4**, մանակի գլուխ. հմմ. болона; **-настый** ած. եղունգներով. խլխլոտ. բազմախավ, կաշոտ:

блонда ֆ. բլոնդ (մետաքսէ ժանեակ, 'հաշիա'):

блонди‖**н** ֆ., **-нчик** փղ. շեկ, շիկահեր, խարտյաշ մարդ. **-нка**, **-ночка** նվ. շեկ, շիկահեր, խարտեաշ կին, աղջիկ:

блон‖**довый** ած. բլոնդէ (տ. блонда); б—ая косынка; **-дочка** նվ. տ. блонда; **-дочница** բլոնդագործուհի:

блонеть չ. կեղևակալել:

бло‖**нистый** տ. блонастый; **-нка** տ. болонь; **-новый** ած. թաղանթի, փառի. եղնգի, կոշտի, խլի:

блонок, нка տ. горбыль.

блончатый ած. փառոտ, մազմզոտ, ճլոտ

бло‖**нь** ի. **1**, տ. болонь; **2**, ճնց. արվարձան. քաղաքի մոտ գտնվող բաց տարածություն. **-нье** տ. блонь 2.

бло‖**ха** կ. լու. земляная б. գետնալվիճ. **-ховник**, **-хогонка** բ. լվածաղիկ, լվի անանուխ. **-хомор** բ. լվածաղիկ (կովկասեան):

бло‖**чек**, чка նվ. տ. блок 2; **-чник** տ. блокарь; **-чный** ած. ճախարակի, -կային. ճլանոի. б—ая вёревка, б. мастер.

бло‖**ший**, шья, шье լվի. блошья смерть տ. блохомор; **-шиный** ած. լվի. **шистый** ած. լվաշատ, լվաներով լի. **-шка 1**, նվ. պստիկ լու, լվիկ. **2**, տ. портулак; **3**, блошки յ. բ. մանրածաղիկ անմեռուկ. **-шливый** տ. блошистый; **-шник**, а բ. ա) եղակյան ձարխոտ. բ) անօսր կզմախ, կզմուխ. (լվադեղ?). **-шница 1**, լվանոց, լվաներին բուն. **2**, ոստիկանատան մեջ ձերբակալվածի սև շապիկը. **3**, բ. ա) տ. блошник բ. բ) ոսսատմբար, խնկածաղիկ. գ) տ. бздушка; блошница раменная ճահճային արեգախոտ. **-шной**, **-шный** ած. լվի, լվա—. блошная трава. ա) գեղձատերև մատիտեղ բ) տ. блошник. блошное семя բ. սալորքա:

блощичник բ. ձագկի, ձագկարույս:

блу‖**д 1**, պոռնկություն, անառակություն, ցոփություն. **2**, իով. խառնակեցություն, ապօրինի կենակցություն (ամուրի մարդու և կնոջ). **-день**, дня ա. չար, չարաճճի տղա. **-дить** (-жу -дят) չ. **1**, տ. блуждать; **2**, շնալ, պոռնկել, շնություն, պոռնկություն անել. **3**, ım. չարություն, չարաճճիություն, անկարգություն անել. **-дливость** ի. չարություն, չարաճճիություն, գիրպարգրչություն. **-дливый** ած. **1**, չար, չարաճճի, գիրպարգրգիռ, անզսպրում, անհանգիստ. блудлив как кошка, труслив как заяц (առծ.). **2**, մոլորեցնող, մոլար. б—ая дорожка; **-дник**, а, **-дница** շնացող, անառակ, պոռնիկ այր, կին. **-дно** մ. պոռնկարար, անառակութեամբ. **-дный** ած. անառակ, շնացող. притча о б—ом сыне անառ. որդու առակը. **-дня 1**, չարություն, չարաճճիություն, միմոսություն, խեղկատակություն. **2**, ճնց. մաքով շնություն, պղծություն. **-додей** տ. блудник; **-доносный** ած. ճնց. շնություն, անառակություն ներկայացնող,ցոփ. **-дящий** բյած. և ած. մոլորվող, թափառող, շրջուն, վարանող, մոլար. блуждающие огни մոլար բոցեր (որոնք առաջանում են գազային գոլորշիացումներից ճահիճներում և հանգստարաններում). блуждающие звёзды մոլար, շրջուն աստղեր. **-ждание** երերալը, տատանվելը, այս կողմ, այն կողմ թափառելը. վարանելը, մոլորվելը. դեգերում. **-ждать** չ. երերալ, տատանվել, դեգերել, այս կողմ, այն կողմ թափառել. վարանել, մոլորվել. **-ждающий** բյած. և ած. երերվող, տատանվող. դեգերող. երերուն, ծփուն, մոլար. блуждающая почка բժ. ծփուն (իր խակական տեղը փոխող) երիկամունք. блуждающие огни տ. блудящие огни.

I. **блу**‖**за** նոր լ. բիլխարդի անկյունի ցանցակերպ պարկուկը, քսակը:

II. **блу**‖**за** ֆ. բլուզ (արձակ և թեթև վերնազգեստ). **-зник** բլուզավոր, բլուզ կրող բանվոր, արհեստավոր:

блю‖**дение** հսկողություն. խնամք, հոգատարություն. **дёный** բյած. պահված, պահպանված:

блю‖**дечко** նվ. **1**, թեյի բաժակի պնակ. **2**, բ. բաժակ. **-дечный** ած. պնակի. **-дище** յվկ. ահագին պնակ. **-дный** ած. սկուտեղի. բաժնի (կերակրի). **-до 1**, սկուտեղ, սկավառակ. **2**, կերակուր, բաժին. скоромные, постные б—а ուտիսվա, պասվա կերակուրներ. обед из трёх блюд երեք տեսակ կերակրից, երեք բաժնից ճաշ:

блюдоли‖**з**, **-зник**, **-зница** պը-

նակալեզ,պատառարույծ այր,կին. **-зничанье** պնակալիզություն, պատառարածություն. **-зничать** չ. ամաններ, պնակներ լիզել, 'լպստել', պատառարածություն անել. **-зничество** տ. блюдолизничанье.

блюду տ. блюсти.

блю‖**дце** նվ. **1**, պնակիկ. **2**, բ. բաժակաձև պատեան, բաժակ. **-дценосные**, ых չ. յ. բ. բաժակաբերներ:

блю‖**сти** (-ду -дут; անց. блюл, а, о; յ.-ли) ն. պահել, պահպանել, պաշտպանել. б. чьи интересы մեկի շահերը պաշտպանել. **-ся** անդր. զգուշանալ. **-ститель 1**, (**-стительница** ի.) դէտ, հսկող, պահող, պահապան, վերակացու այր, կին. б. законов, порядка; **2**, б. патриаршего престола (Պետրոս I օրով) պատրիարքական աթոռի տեղակալը. **-стительность** ի. հսկողություն, վերահսկողություն, աչալրջություն. **-стительный** ած. հսկողական, հսկող, զգուշացող:

бл‖**ющ** ննց. տ. плющ; **-юю** տ. блевать.

бля‖**гиль**, **-гирь** ա. գ. բաց դեղին գույնի ներկ, դեղ:

бля‖**довать** (-дую -ют) չ. գռ. և նկս. պոռնկել, բոզություն, անառակություն անել. **-довской** ած. գռ. և նկս. բոզային, պոռնկի, պակշոտ, յոնական. б. вид; **-довство** գռ. և նկս. պոռնկություն, բոզություն. **-дский** տ. блядовской; блядская трава բ. սատանայի մազիկ (արվական ձարխոտ). блядские орехи. բ. մախրու պտուղներ. б—ая строка տպ. բոզատող. **-дун**, а, **-дунья** գռ. և նկս. անառակ, ցոփակեաց այր. կին. **-дь** ի. գռ. և նկս. բոզ, անառակ, պոռնիկ կին:

бля‖**ха**, **-шечка** նվ. **1**, այլ և այլ ձևերի մետաղէ թիթեղ, վահանակ, որ զանազան գործածություն ունի. извозчичья б. կառապանի գլխարկի ճակատին կպցրած թիթեղը, որի վրա գրած է նրա համարը. **2**, այլևայլ գործածություն ունեցող մետաղէ շրջանակ, օղ. **-шечный** ած. թիթեղանշանի. б—ое ушко; **-шка 1**, նվ. տ. бляха; **2**, բ. սնկի գլուխը տակից պատող ծալքավոր թաղանթ:

бо c. եկ. ս. բնս. զի, որովհետև:

боа ա. անն. նոր լ. **1**. հսկա իժ, օձ. **2**, քոա (հսկա իժի ձևով երկար շարփ, որ կանայք կրում են վզներին):

боб, а; **1**, բակլա. б. русский կամ конский ռուս բակլա, ձիու ունդ. б. грецкий մի տեսակ աղբադրուկ, կապույտ փետրածաղիկ, կատվախոտ. б. дрисливый հնդիկ, դեղկանեփայտ (ինքն և իր սերմերը). б. египетский հնդկական ծովավարդ[ի սերմեր] (եգիպտական բակլա). волчьи бобы եգիպտոլոռն. китайские бобы ժանտընկույզ, ժանտընկույզի սերմեր. остаться на *бобах ձեռնունայն, դուրկ մնալ. разводить б—ы ննգն. դատարկ, փուչ բաներ խոսել, շաղակրատել. խեղկատակություններ անել. **2**, ձիու ատամի փոսը, որով և նրա տարիքը իմանում են. **3**, մի տեսակ խաղախտ, խոզի դարաղ (վէրք, որ առաջանում է խոզի լեզվի վրա):

бобёр, бра տ. бобр (ծնվ. бобр 3):

бобик նվ. տ. боб; **-бина** բակլայի հատ, հատիկ:

бобинка ֆ. թելի, մետաքսի կոճ:

бобковинка բ. ժահախոտ.

бобковый ած. դափնէ. б. табак հոտավէտ հատիկներով համեմած ծխախոտ, բռնոթի:

бо‖**бовидный** ած. բակլայանման, բակլայակերպ. **-бовик**, а բակլայի ցողուն. **-бовина** ամեն մի բակլայազգի բույս, ունդ. **-бовка** բակլայի ծաղկելու ժամանակ դոյացած պարմայր. **-бовник** բ. ա) թզուկ, անապատային նշենի. բ) մի տեսակ ջրախոտ. գ) երեքտերեան ջրախոտ. **-бовняк**, а տ. бобовина; **-бовый** ած. բակլայի. бобовая руда բակլայահանք (մի տեսակ երկաթի հանք). б—ые растения ընդեղէններ, թիթեռնածաղիկներ:

бобок, бка դափնենու սերմ, հատ. бобки յ. դափնենու պտուղներ. бобки волчьи բ. ոդնադլուխ (ունդ):

бобон տ. бубон.

бобочек, чка նվ. դափնենու պըստիկ հատիկ, սերմ:

бобр, а **1**, կ. կուղբ, շնջրի. убить *бобра ննգն. ա) անյաջողութեան հանդիպել, յուսախաբվել. բ) յաջողություն ունենալ, յաջող ձեռնարկություն անել. **2**, կ. մորթատմոյր, ներգ. **3**, յաճխ. յ. бобры, ов կղբենի, կղբի մուշտակ:

бо‖**брёнок**, нка կղբի ձագ. **-брик 1**, նվ. պստիկ կուղբ, կղբուկ. **2**, մի տեսակ արժան մահուդ. **-бровик** բ. ա) վարդնակ. б. душистый հոտավէտ վարդնակ բ) ավելկարույս. **-бровина** կղբի միս. **-бровник** ննց. կղբի որսորդ. **-бровый** ած. **1**, կղբի. б. мех կղբենի. **2**, կղբենուց, կղբի մուշտակից կամ մազից. бобровая струя բժ. կղբաձու:

бобылёв хвост կազակների ատամանի պատվանշաններից մինը (ոսկեզօծ սփրակ սպիտակ ձիու ագով հանդերձ):

бо‖**былиха** անհող, անտուն-անտէր գեղջուկի կինը. **-былий**, лья лье ած. անհող, տնանկ, անտուն-անտէր գիւղացու. б—ья жизнь; **-былка 1**, միայնակեաց, առանձնակեաց կենարմատ. **2**, աղքատ, թշվառ, անապավէն

այրի կին. **-быль**, я́ ա. **1**, անհող, անտուն-անտէր, անանկ գեղջուկ, շինական. б. б—ём բոլորովին անանկ, անտուն-անտէր ոմն. жить б—ём մեն-մենակ, առանց ընտանիքի ապրել. **2**, գեղջուկ, որ արու զաւակ չունի. **-бы́льский** ա. бобы́лий; **-бы́льщина** իգ. հարկ, որ առնում էին անհող, անտուն-անտէր գեղջուկներից:

бог (կոչկ. бо́же և бог; եկղ. в бо́зе, օր. в бо́зе почи́вший; յ. бо́ги, бого́в, -га́м ևլն). **1**, աստուած. сла́ва бо́гу փառք աստուծու. бог весть, бог зна́ет աստուած գիտէ. ей бо́гу աստուած վկա. б. пода́ст աստուած տա (մերժում). б. посети́л աստուած բարկացաւ, պատժեց (ասում են պատահած դժբախտութեան առթիւ). б. с тобо́ю ա) աստուած քեզ հետ, բարի ճանապարհ. բ) ներում եմ քեզ. գ) ի սէր աստծու, այդ ինչ է (ասդրանք). б. с тобо́й, что ты де́лаешь? дай бо́же, дай бог տա աստուած, որ. թէ՛ք. ра́ди бо́га ՚ի սէր աստծու. сохрани́ б., оборони́ б., упаси́ б. աստուած հեռու պահէ, աստուած չանէ. чем б. посла́л աստուած էս է տվել (հիւրընկալի սովորական խօսքը). б. в по́мощь, помога́й б. աստուած պահէ. всё по́д б—ом хо́дим (живём) աստուած ամենքիս տէրն է. **2**, հեթանոսների աստուած, գիր. земны́е бо́ги երկրաւոր իշխանաւորներ. **3**,* բանաստեղծական ներշնչում, ոգեւորութիւն, ձիրք, շնորհք:

богаде́‖ленец, нца անկելանոցում խնամվող աղքատ մարդ. **-ленка** **1**, իգ. պառաւ աղքատանոց, անկելանոց. **2**, անկելանոցում խնամվող կինարմատ. **-ленный**, **-ленский**, **-льный** ած. աղքատանոցի, անկելանոցի. **-льня** աղքատանոց, անկելանոց. **-льщина** ի. իգ. աղքատ, հաշմանդամ մարդիկ, անկելանոցում պատսպարվածներ:

бога‖те́й ռմ. հարուստ, ունևոր մարդ. **-те́нек**, нька, о ած. բավականաչափ հարուստ, ունևոր, ընչեղ:

бога‖те́ние հարստանալը. **-те́ть**, разб—չ. հարստանալ. б. от торго́вли.

бога́тинка ք. ա) փոշենի. բ) չորուկ:

бога‖ти́ть (-щу́ -тя́т), обог—ն. հարստացնել, փարթամացնել. **-тка**, **-тница** տ. бога́тинка; **-тоу́бранный**, **-тоукра́шенный** ած. փառազարդ, բազմազարդ. **-тство** հարստութիւն, ունեւորութիւն, ընչեղութիւն, կարողութիւն. **2**, առհ. առատութիւն, փարթամութիւն, ճոխութիւն, պերճութիւն. **3**, (Սպիտակ ծովի ափի բնակիչների լեզվով) ծովի վրա ձեռք բերված ավար. **-тый** (բղդs. աus. бога́тее և бога́че) ած. **1**, հարուստ, ունևոր, ընչեղ, կարողութեան տէր. он бога́че меня́; **2**, առատ, փարթամ, պերճ, ճոխ. б—ые телеса́ փարթամ մարմին. бога́тый կամ ще́дрый ве́чер ուկր. և այլ. ռուս. ծննդեան և կաղանդի երեկոն, որ փարթամ սեղանով են անցկացնում և գուշակութիւններ են անում ապագա հնձի և լիութեան մասին. **3**, շքեղ, թանգարժէք. б—ое пла́тье.

богаты́‖рка **1**, ուժեղ, զօրեղ, ահագին կինարմատ. **2**, ռուս. կարմիր բանակային գլխարկը. б. со звездо́й; **-рский** ած. **1**, քաջ, արի, հերոսական. б. по́двиг հերոսութիւն, սխրագործութիւն. спать б—им сном խիստ խոր քնով քնել. **2**, դիւցազնական. б. эпос; **3**, զօրեղ, ուժեղ, ամրակազմ. **-рство** քաջութիւն, հերոսութիւն, դիւցազնութիւն. զօրեղութիւն. ահագնութիւն:

I. **богаты́рь**, я́ ա. **1**, քաջ զինվոր, հերոս, դիւցազն. **2**, հզօր, անվեհեր մարդ. խիստ ուժեղ, ՙահագին՚ մարդ:

II. **бога́тырь** ա. հարուստ մարդ, մեծատուն. купе́ц-б.

бога́тье չ. **1**, նոր (թաղա) հացահատիկ, արտ. **2**, կրակ, մոխրի տակ թաղած, ՙանթեղ արած՚:

бога́‖ч, а́ հարուստ, մեծատուն. **-че** ած. և մ. բղդs. աus. աւելի հարուստ. **-чество** ռմ. տ. бога́тство; **-чи́ха**, **-чка** հարուստ, մեծատուն կին:

бо́ггет տ. бо́гхед.

богда́нный ած. ձգած, տպա ընտրված (մանուկ. մմհ. богода́нный).

богдыха‖н մոնղ. բոգդիխան (չինաց կայսրը). **-нский** ած. բոգդիխանի:

боге́ма իգ. ֆ. բոհեմա. **1**, թափառաշրջիկ գնչուների (բոշաների) խմբեր, առհ. թափառական խմբեր. **2**, աղքատանի, աղքատ, չքավոր մարդիկ. литерату́рная б. աննշան, օրն աշխատող, օրն ուտող գրագէտներ, գրական աղքատանի, պռոլետարներ:

боги́‖нин, а, о ած. դիցուհու. **-ня** **1**, դիցուհի. **2**,* խիստ սիրած, պաշտված կին:

богобо́‖рец, рца, **-рник** աստվածամարտ, աստվածատեաց, անօրէն. **-рнический** ած. աստվածամարտի, անօրինի. **-рный** ած. աստվածատեաց, անօրէն. պիղծ. **-рство** աստվածամարտութիւն, անօրինութիւն:

богобоязли́‖во մ. երկիւղածութեամբ. **-вость** ի. աստվածավախութիւն, երկիւղածութիւն. **-вый** ած. աստվածավախ, երկիւղած:

богобоя́з‖ненно, **-ненность**, **-ненный**, **-ный** տ. богобоязли́во, -вость, -вый.

бого‖вдохнове́нный ած. աստուծոյ ներշնչված, աստվածաշունչ. б—ая

кни́га; **-венча́нный** ած. աստվածապսակ. **-ви́дец**, дца աստվածատես. **-ви́дный** ած. աստվածակերպ. **-вочелове́чение** աստծու մարդեղութիւնը. **-вщи́на** բազմաստվածութիւն (Օրէնբուրգի տափաստանական ցեղերի). **-да́нный** ած. աստվածատուր. **-даро́ванный** ած. աստվածապարգև. **-держа́вие** աստվածապետութիւն. **-духнове́нный** տ. боговдохнове́нный; **-и́збранный** ած. աստվածընտիր:

богоиска́тель‖ ա. աստվածախնդիր. **-ство** աստվածախնդրութիւն:

бого‖ле́пный, **-ле́пый** ած. հնց **1**, աստվածարժան, աստվածավայել. **-лю́бец**, бца, **-люби́вый** ած. աստվածասէր. **-лю́бие** աստվածասիրութիւն. **-ма́з** ռմ. և կtկվ վատ նկարիչ (սուրբ պատկերի). **-ма́терь** աստվածամայր. **-ме́рзкий** ած. պիղծ, աստվածատեաց:

богоми́‖лы ա. յ. բոգոմիլեան աղանդավորներ. **-льский** ած. բոգոմիլեան. **-льство** բոգոմիլեան աղանդ:

богомо́‖л **1**, տ. богомо́лец; **2**, հեգն. կեղծ բարեպաշտ, սուտ քրիստոնյա. **3**, б. свяще́нный կ. հարցուկ կամ պաշտօնեայ (միջատ). **-лец**, льца **1**, աղօթարար. слуга́ и б. ծառա և աղօթարար (հոգևորականի սովորական ստորագրութիւնը). **2**,(**-лица** ի.) ուխտավոր. **-лка** **1**, ուխտավոր կին. **2**, կ. հարցուկ կամ պաշտօնեայ (միջատ). **-лье** **1**, աղօթք, աղօթելը. **2**, ուխտագնացութիւն. поéхать на б.; **-льник** տ. богомо́лец 2; **-льница** **1**, ջերմեռանդ, աղօթասէր կին, բարեպաշտուհի. **2**, տ. богомо́лица և богомо́лка; **-льничать** չ. **1**, յաճախ, ջերմեռանդութեամբ աղօթել. **2**, յաճախ ուխտագնացութիւն կատարել. **-льнический**, **-льничий**, чья, чье ած. ուխտավորի. **-льничество** ջերմ աղօթասիրութիւն, պաշտօնասիրութիւն. **-льный** ած. աղօթասէր, պաշտօնասէր, բարեպաշտ. б—льная гра́мота հնց. գոհաբանական երգերի, մաղթանքների հրամանագիր. **-льня** մատուռ, աղօթարան, աղօթատուն. **-льство** տ. богомо́лье; **-льствовать** (-ствую -ют) տ. богомо́льничать; **-льщик**, **-льщица** տ. богомо́лец, -лица; **-льщина** **1**, աղօթողների, ուխտավորների բազմութիւն. **2**, աղօթասիրութիւն, պաշտօնասիրութիւն, աստվածպաշտութիւն:

бого‖му́дрый ած. աստվածային իմաստութեամբ օժտված, աստվածաշնորհ. **-мы́сленный** ած. աստվածախորհ, տոգորված խորհրդածութիւններով աստծու մասին. **-мы́слие** աստվածախորհութիւն. **-мяте́жный** ած. անօրէն. **-неве́стная**, ой ի. աստվածահարսն (Մարիամ):

богоненави́‖стник, **-стница** աստվածատեաց այր, կին. **-стный** ած. աստվածատեաց, աստծուն ատելի:

бого‖но́с, **-но́сец**, сца **1**, աստվածակիր, աստվածազգեաց սուրբ. **2**, ժողովարար (որ սուրբ պատկերը կրծքին շրջելով, եկեղեցու համար տուրք է հավաքում). **3**, խաչվառակիր (թափորի ժամանակ). **4**, երեխա, որ սուրբ պատկերով հարսին ու փեսին եկեղեցի է առաջնորդում. **-отво́дный** ած. աստվածուրաց, հակակրօնական. **-оте́ц**, тца́ եկ. աստվածահայր. **откровéнный** ած. եկ. աստվածայայտ. -**отрокови́ца** աստվածամայր:

богоотсту́п‖ник, **-ница** աստվածուրաց այր, կին. **-нический** ած. աստվածուրացութեան. **-ничество** աստվածուրացութիւն. **-ный** ած. աստվածուրաց, անօրէն, պիղծ:

бого‖подо́бный ած. աստվածանման, դիցակերպ. **-позна́ние** աստվածգիտութիւն. **-почита́ние**, **почте́ние** աստվածպաշտութիւն. **-прии́мец**, мца եկ. աստվածընկալ. Симео́н б.; **-просла́вленный** ած. աստվածօրհնեալ, աստվածափառ:

богопроти́‖вник աստվածահակառակ, պիղծ, անօրէն. **-вность** ի. աստվածահակառակութիւն. **-вный** ած. աստվածահակառակ. պիղծ անօրէն:

бого‖ра́вный ած. աստվածապատիվ. դիցանման. **-ро́дица** **1**, աստվածածին. **2**, աստվածածնի աղօթքը. **-ро́дицына** ру́чка ք. ա) լուսնական օձալեզու. բ) Երիքովի վարդ. **-ро́дичен**, чна եկ. տաղ, գովաբանական երգ աստվածածնի. **-ро́дичная** трава́ արքայական ձարխոտ. **-ро́дская** трава́ ք. ա) թիմ, ուրց. բ) մանրածաղիկ անմեռուկ: [(հակերկի տակ? ուժատու?):

богоро́жник ք. ներգին, աղուեսի

богосло́‖в աստվածաբան. **-вие** աստվածաբանութիւն. **2**, հնց. աստվածային փառաբանութիւն (արքայական հրովարտակների սկզբում «бо́жиею ми́лостию» բառերի գրելու եղանակը). **-вский** ած. աստվածաբանական. б. факульте́т; **-вствовать**(-ствую -ют) չ. աստվածաբանել. աստվածաբանութիւն ուսուցանել:

богослу‖же́бный ած. աստվածպաշտութեան, -ական, ժամասացութեան, ժամերգութեան. б. обря́д; **-же́ние** աստվածպաշտութիւն, ժամասացութիւն, ժամերգութիւն: [կավոնի):

богосне́дник ք. հնդկանշի (կա-

богоспаса́емый ած. կtկվ ա–

աստվածապաշտպան. б. град, б—ая крéпость. [ծարարություն։

богостройтельство աստվա-

боготво|рéние աստվածացում, գերակարգություն. **-ри́ть** (-рю́ -ря́т), обог—б. **1**, աստվածացնել, երկրպագության պաշտել. **2**, աստվածների կարգը դասել, գերակարգել. **-рка** ի. (հեքիաթների մեջ) կախարդ. կախարդական իր։

богоуго́|дие աստվածահաճոյություն. **-дник, -дница** աստվածասեր, -ծառայող այր, կին. **-дный** ած. **1**, աստվածահաճո. б—ые делá; **2**, ողորմության. б—ые заведéния.

богоустанóвленный ած. աստվածասահման, աստվածահաստատ. б--ая власть.

бого|хвалéние աստծուն փառաբանելը, գովաբանելը. **-хвáльный** ած. աստծուն փառաբանող, փառաբանող, գովաբանական. **-храни́мый** ած. աստվածապաշտպան։

богоху|лéние աստծուն հայհոյելը. **-льник, -льница** աստծուն հայհոյող այր, կին. **-льничать** չ. աստծուն հայհոյել. **-льнический** ած. աստծուն հայհոյողների. **-льничество** աստվածհայհոյություն. **-льный** ած. աստծուն հայհոյող. б—ые словá; **-льство** տ. богохулéние; **-льствовать** (-ствую -ют) տ. богохýльничать.

богочеловé|к աստվածամարդ (Քրիստոս). **-ческий, -чный** ած. աստվածամարդի։

богóшник տ. богорóжник.

богоявлé|ние աստվածայայտնություն. աստվածայայտնության տոն. **-нный** ած. աստվածայայտ. **-нский** ած. աստվածայայտնության. б—ая водá ջրօրհնեքի ջուր. б—ие дни ջրօրհնեքի օրեր. б. храм

бóгхед բողխեդյան քարածուխ (խիտ ընտիր)։

бо|дáло վարոց, եզներ քշելու ճիպոտ, փայտ. **-дáние** խեթկելը, ‹հարու տալը›. **-дáть**, заб—, боднýть չ. և б. խեթկել, ‹հարու տալ›. корóва бодáет, забодáла рогáми жéнщину; **-ся** չ. **1**, տ. бодáть; **2**, փոխ. միմյանց խեթկել, ‹հարու տալ›. **-дéние** տ. бодáние; **-дéц**, дцá **1**, բիտ (արաղաղի տոքի յետևի մասը), մահմուզ. **2**, ճնգ. խթան. **3**, б о д ц ы́, óв յ. հաճարի քոսո. եղինձի, վարդի և նման բույսերի փուշ. **-ди́ло** երկաթե սուր ծայրով խթան, ձող։

бодлáк, á ր. ա) մամխի. բ) բեկտենի։

бо|дли́вость ի. խեթկանություն, գժություն, հերսոտություն. **-дли́вый** ած. **1**, խեթկան, հարու տվող, հերսոտ, գիժ. б—ой корóве бог рог не даёт (առծ.). **2**, խայթող, փշոտ, կծող։

бодме|рéйник, -рéйщик նավային փոխատու (որ դրամ է փոխ տալիս, իբրև գրավական ընդունելով նավը և նրա բեռը). **-рéйный** ած. նավային փոխատվության. б—ые дéньги; **-рéя** ի. նավային փոխատվություն (որի համար իբրև գրավական վերցնում են նավը կամ նավի բեռն և կամ երկուսն [էլ միասին)։

бо|днýть տ. бодáть.

бóдня փայտե կոտ խփով, կոտարկղ։

бодóн, дкá հարված (եղջյուրով)։

бодотычи́нник ր. թիապապակ։

бодрáн ր. կոյակ, թերխաշ։

бод|рéние քաջալերելը, -րում, խրախուսելը, -սում. **-рéнький** ած. բավականաչափ աշխույժ, արթուն, հսկող, քաջ, կայտառ, ժիր, կենդանի. **-ри́лка** ո.մ., կեղվ օղի. **-ри́ть** (-рю́ -ря́т), об— б. քաջալերել, խրախուսել. **-ся**, об— անդր. **1**, քաջալերվել, խրախուսվել. **2**, համարձակորեն քայլել, ընթանալ. **-ри́ха** ր. ցայգաստ. **-ро** մ. **1**, աշխույժորեն. **2**, քաջաբար, ժրաբար. **-рость** ի. **1**, աշխուժություն, արթնություն. **2**, քաջություն, արիություն, ժրություն, կորով. **3**, թարմություն, կենդանություն, կայտառություն. **-рственный** ած. աշխույժ, արթուն. քաջ, արի, ժիր, կենդանի, կայտառ. **-рствование** **1**, արթուն կենալը, հսկելը. աշխուժություն. **2**, արիանալը, քաջանալը. **-рствовать**(-ствую -ют) չ. **1**, չքնել, արթուն կենալ, հսկել. **2**, արիանալ, քաջանալ. б. дýхом и тéлом հոգով և մարմնով արի լինել. **-рый** ած. **1**, աշխույժ, արթուն, հսկող. б—ая стрáжа, б. дух; дух бодр, плоть же немощнá հոգին յոժար է, բայց մարմինն տկար. **2**, քաջ, արի. б. вóин; **3**, թարմ, կենդանի, կայտառ, ժիր, աշխույժ, ամրակին. **-ря́нка** տ. бодри́лка.

бо|дýн, á, **-дýнья** խեթկան, հարու տվող (որձ, էգ) կենդանի. бык-бодýн; корóва-бодýнья; **-ды́нки**, нок ի. յ.= бодцы́ (տ. бодéц 3).

бодя́|га **1**, կ. սպունգ. б. речнáя գետային սպ. б. озёрная լճային սպ. **2**, կատակ, հանաք. кóрчить б—и կատակներ, ծաղրածություն անել. **-жник** ծաղրածու, հանաքչի, միմոս. **-жничать** չ. կատակ, հանաք անել. ծաղրածություն, միմոսություն անել. **-жный** ած. սպունգի(ց). б. порошóк. [խայթող բույսեր։

бодя́к, á ր. տատասկափուշ և նման

бое|ви́к, á ռազմիկ. б. сезóна սեզոնի ռազմիկը, յաղթանակը. **-вóй** ած. **1**, խփող, զարկող, զարկավոր, զարնող. б—ые часы́ զանգակավոր, զարկող ժամացույց. б—áя пружи́на զարկվող, հարվածող զսպանակ (հրացանի չախմախի մեջ). б—áя рабóта ռմնգ. տ. бóйка 2; б—ые знáки ծեծի, հարվածների նշաններ. **2**, պատերազմի, -մական, ռազմիկ, մարտի, մարտական, ռազմա—. б. генерáл մարտական զորապետ. б—óе сýдно ռազմանավ, մարտանավ. б. порядок, строй զորքի ճակատեցումը. б. огóнь ռազմակրակ. б—ые патрóны գնդակավոր, մահաբեր փամփուշտներ. б—ые цéли պատերազմական միտումներ. б—ые припáсы ռազմամթերքներ. б—ые пóшлины ռազմամաքսեր (որ խաղաղության ժամանակ մի տերություն նշանակում է միս տերության ապրանքների վրա, նրան տնտեսապես հարվածելու նպատակով). **-готóвность** տ. боеспосóбность.

боёк, бойкá **1**, հացահատիկ ծեծելու գործիքի (цеп) ծայրի ծեծիչ. **2**, փայտե մեծ սանդ իր սանդխառնով. **3**, տ. биткá 1 և битóк 1; **4**, գործիք, որով ձիւթ բաշողները ծառերից կեղև են փրցնում. **5**, խեժ, ջարդած, փշրած, մանրացրած բան։ [ռ. յ. бог. ռազմամթերքներ։

боеприпáсы (боевы́е припáсы)

боеспосóб|ность ի. մարտական պատրաստականություն. **-ный** ած. մարտապատրաստ, մարտունակ, ռազմունակ. б—ая áрмия.

боéц, бойцá **1**, ռազմիկ, մարտիկ, կարիճ, քաջ զինվոր, զորական. **2**, սուր իրի ծայրը, սայրը. մախաթ, խթան, ‹բիզ›. **3**, ճս. խոտ ժիր, աշխույժ, կայտառ. կենդանի մանչ կամ աղջիկ, երբեմն նաև կինարմատ (տ. бой 9). [бог.

бо|жбá երդվելը, երդում. **-же** տ.

божедó|м **1**, թշվառների գերեզմանոց (ուր թաղվում էին սպանվածները, յանկարծամահ եղածները, աղքատները). **2**, աղքատանոցում, անկելանոցում խընամվող մարդ. **3**, գերեզմանոցում ապրող և մեռելներ թաղող գերեզմանոցի ծառա. **-мка** **1**, տ. божедóмница; **2**, անկելանոցում խնամվող կինարմատ. **3**, փողոց Մոսկվայում, որ գտնվում էր божедóмница կոչվ. հանդստարանը. **-мница** տ. божедóм 1; **-мный, -мский** ած. թշվառների գերեզմանոցի. անկելանոցում խնամվող աղքատի. գերեզմանատան ծառայի։ [բարձմենեակ։

божедрéвко ր. կիտրոնային

бо|жéнье տ. божбá; **-жéнька** ճվ. մնկ. **1**, աստված. **2**, սուրբ պատկեր. **-жеский** ած. աստվածային. сдéлайте бóжескую ми́лость ո.մ. բարի եղեք, օգնեցեք։

божéстве|нность ի. **1**, աստվածայնություն. отвержéние б—и Инсýса Христá; **2**, հրաշալիություն. **-нный** ած. **1**, աստվածային. б—ое естествó աստված. բնություն. б—ые кни́жки կրոնական գրքույկներ. **2**, գերաշնորհ, հրաշալի, զարմանալի. սքանչելի, աննման, չնաշխարհիկ։

бо|жествó աստվածություն. **-жий**, жия, жие և жья, жье (եզ. սռկ. և տրկ. (ա. և չ.) երկու ձև ունին. бóжия և бóжиего (-жьего), бóжию և бóжиему (-жьему) ած. աստվածային. яви́ться на свет б. լույս աշխարհ գալ, ծնվել. б. дар աստ. տուրք, հաց. бóжье дéрево տ. божедрéвко; бóжья корóвка.—козя́вка կ. զատիկ, զատկի բզեզ. бóжье знáмя ծիածան, ‹կանաչուկարմիր›. бóжье милосéрдие ա) աստվածային գթություն, ողորմություն. բ) սուրբ պատկերներ. бóжий человéк ա) այր աստուծո, սուրբ մարդ. բ) անհող, պարզամիտ, խոլամիտ, խև մարդ. бóжьи лю́ди անվանում են իրենց ցափակեաց մարդիկ. б о ж ь е, жья չ. և бóжья, жьей ի. հիվանդություն. **-жи́ться** (-жýсь -жáтся), поб— չ. աստծով երդվել. **-жни́ца** **1**, դարակ, պահարան սուրբ պատկերների. **2**, աղոթարան, սուրբ պատկերներով մատուռ. **3**, կատուն, մեհեան. **-жóк**, жкá ճվ. **1**, հեթանոսական աստված, պատիկ կուռք. **2**, կուռք, պաշտելի մարդ։

боз տ. бузинá.

бо|зня́к, á թանթրվենի, թանթրվենու թուփ. **-зовый** ած. թանթրվենու. б—ые я́годы.

в **бóзе** (տ. бог) почивáющий լուսահոգի։

бóйстый ած. որս. մեծազարկ, մեծահարված. б. сóкол.

бой **1**, խփելը, զարկելը, զարնելը. սպանելը. ջարդելը. մորթելը. զարկ. ձայն, չխկոց. б. барабáнный թմբկահարություն. б. в часáх ժամացույցի զարկը, չխկոցը. **2**, (նմ. в бою́; յ. бóй և боя́, սռկ бóёв) մարտ, ճակատամարտ, ռազմ, կռիվ. вступи́ть в б. կռվի բռնվել, սկսել կռվել, պատերազմել. брать, взять с бóю զոռով, դենքով առնել, վերցնել. кулáчный б. բռնցքակռիվ, մուշտակռիվ. б. быкóв ցլամարտ (Իսպանիայում). **3**, ձկնոր. ձկան ձու (ձկնկիթ) ածելը. **4**, ռազմանիթ, վառոդ և գնդակ. бóю не стáло վառոդ ու գնդակը հատել է. **5**, կոտրված, ջարդված բաներ. в посýде, в стёклах мнóго бóю շատ ամանեղեն, ապակեղեն է ջարդվել. **6**, անտառում հողմից և այլ պատճառներից տապալված փայտ, ծառեր. **7**, մխարալից, բազմամբոխ տեղ. **8**, գերբուկ, խարտուբարտ, դժվարանցանելի ճանապարհ. (կատապանի լեզվով) սատած, սայթաքուն, սկուն ճանապարհ. **9**, ժիր, աշ-

խույժ, կայտառ, արագաշարժ, խիզախ մարդ. бой-ма́льчик; бой-ба́ба, бой-де́вка; **10**, հնց. տ. бойни́ца.

бо́й‖ка 1, խփելը, վարսելը, ցցելը, ներս խցկելը. б. свай ցցեր տնկելը. б. ще́бня խճելը, խճում, խճապարկութիւն. **2**, Թաղքապրերի աղեղի Թակը, որով բուրդը գզում են. **3**, ցցերի կմ բրերի շարք. ցցապատ:

бо́й‖кий ած. (բաղդs. бойче́е) **1**, համարձակ, խիզախ, ժիր, աշխույժ, կենդանի, ճարպիկ, արագաշարժ. б. челове́к; б. ма́лый; б—ое перо́ ճարտար, բաջավարժ, զողարիկ գրիչ. **2**, գերրուկ, խարտուբարտ, կողքեր ջարդող, աայԹաբուն. б—ая доро́га; **3**, ժխորալից, աղմըկալի. б—ое ме́сто, б—ая у́лица; **-ко** մ. ա) կենդանի կերպով, ճարպկութեամբ. բ) (կատակախի խօսքով) ասյԹաբուն: [տոսի:

бойко́вый ած. ծեծանի, սանդի-

бо́йкость ի. ժրութիւն, աշխուժութիւն, ճարպկութիւն, խիզախութիւն, համարձակութիւն, կայտառութիւն:

бойко́‖т անգ. բոյկոտ, հանրային ընդվզք, յարաբերութիւնների խզման խորհուրդ. объяви́ть кому́-либо б. մէկին բոյկոտ յայտարարել, նրա հետ խզելով բոլոր յարաբերութիւններն ու կապերը. объяви́ть б. това́ров вражде́бной держа́вы; **-ти́рование** բոյկոտելը,-տում. **-ти́ровать** (-рую -ют) ն. անգ. բոյկոտել. **1**, кого́ մէկին իր կազմածքից վտարել, ընդհանուր համաձայնութեամբ նրա կազմածքում չբանելով. **2**, кого́, что մէկին, մի քանի հասարակութիւնից զուրս յայտարարել, նզովել, մէկից, մի բանից հանրաբար երես դարձնել, խզելով նրանց հետ բոլոր յարաբերութիւնները. **-ти́ст**, բոյկոտիստ, բոյկոտող:

бойни́‖ца 1, պատի մէջ անցք հրացանաձգութեան կամ Թնդանօթաձգութեան համար. **2**, ռ.հց. հանքի մէջ Թազատարան, ուր բանվորները ակնոց (՝լագմա՝) պայԹեցներիս պատրաստվում են. **3**. անասուն սպանելու մեծ Թակ. **4**, հերսոտ անասունի շրԹունքից անցկացրած օղակ. **5**, տ. бо́йня: **-чный** ած. բոյնիցայի: [**2**, ջարդ կոտորած:

бо́йня 1, սպանդանոց, գենարան.

бой‖ска́уты ա. յ. անգ. բոյսկաուտներ, «ջահել հետախուզներ»(մարզանքով և զինվարժութեամբ զբաղվող կազմակերպված պատանիներ). **-скаути́зм** բոյսկաուտիզմ (բոյսկաուտների կազմակերպութիւնը):

бо́й‖ся -тесь տ. боя́ться.

бой‖цо́вый ած. մարտիկի, կռիւճի. **ча́к**, а́ ռ.մ. ժիր, կայտառ, խիզախ մարդ. **-че́е** տ. бо́йкий.

бойчи́‖вость ի. գիւրաբեկութիւն, փխրունութիւն. **-вый** ած. գիւրաբեկ, բեկուն, փուխր, փխրուն. б. кирпи́ч.

бо́йщик ռ.հց. հանքաբեկ մշակ:

бок (նrf. в боку́, на боку́; յ. бока́. о́в) **1**, կող, կողք. *лежа́ть на боку́ պարապ ժամանակ անցկացնել. бо́ком կողքի վրա, Թեք. су́дно плывёт бо́ком; с бо́ку կողքից. зайти́ с бо́ку; сиде́ть с кем-либо бок о́ бок մէկի կողքին, կշտին նստել. изба́ на боку́ խրճիԹը Թեքվել է (հնուԹիւնից). по́д боком հենց կողքին, կշտին. взять кого́-нибудь за бока́ մէկին խԹել, զրդել մի բան անելու. с бо́ку на́ бок մի կողքից միւսի վրա. с бо́ку припёка չափից զուրս, անպատեհ կերպով. **2**, եrկrչփ. ուրվանկարի իւրաքանչիւր ուղիղ գիծը:

бока́‖л փ. **1**, զավաԹ. **2**, կնիք,՝մուհըր՝(գերմանդու). **-льчик** նվ. պստիկ զավաԹ: [կալ ձողեր:

бо́канцы ա. յ. անգ. ծ. նավակա-

боко‖ви́к, а́ կողքից փչող, Թեք քամի. **-ви́ца** կողակոճ (բարկանավի). **-вня́ 1**, կողատախտակ (բարկանավի). **2**, չորացրած և կողք կողքի զարսած ձուկ. **-во́й** ած. կողքի. б. ве́тер կողքից փչող քամի. б—ая ка́чка ծ. կողաճօճ. отпра́виться на б—у́ю գնալ քընելու. **-ву́ша**, **-ву́шка** կողքի սենեակ. **-вьё**, ья́ նվ. կոճղներ բարկանավի կողքերի համար:

бо‖кс անգ. բոքս, կռփամարտ, անգլիական ըմբշամարտ, բռնցքակռիվ. матч по бо́ксу; **-ксёр** բոքսեօր. **1**, անգլիական ըմբիշ. **2**, *բռնցքամարտ, զօչի բաշի, բանի միջոցներով զործող, Թաղ չինական «Մեծ բռնցքամարտներ» կազմակերպութեան անդամը. **-ксёр-ский** ած. **1**, անգլիական ըմբշամարտի, բռնցքակռվի. **2**, չինական «Մեծ բռնցքամարտների» կազմակերպութեան. б—ое движе́ние; б—ое восста́ние (1900 г.); **-кси́рование** անգլիական ձևով ըմբշամարտելը. **-кси́ровать** (-си́рую -ют) չ. անգլիական ձևով ըմբշամարտել:

I. **болва́‖н** ա. **1**, հնց. կուռք. **2**, կոճղ. **3**, կոճղ, զավիր գլխարկների. հմմ. ես манеке́н 2; **4**, խրտվիլակ (խոտով լցրած կենդանու մարԹ). **5**, փայտէ, կավէ եւն կաղապար զանգակներ, Թընդանօթներ եւն ձուլելու. **6**, *յիմար, ապուշ, խելառ մարդ: [զայլխեղդ:

II. **болва́н** նախրաշուն, զամփռ,

болване́ть չ. յիմարանալ, ապուշանալ, խելառ դառնալ:

болва́‖нить (-ню- нят), обол—ն. **1**, տաշել, կոկել. **2**, *յիմարի տեղ դնել, յիմարացնել, խաբել. **-ся** անդr. ողէտ, յիմար ձեւանալ. **-нище** ա. յխկ. ահագին

կոճղ. **-нка 1**, ռ.հց. երկաԹէ կամ պողպատէ ձող (հնոցում ստացված մետաղից քաշած). **2**, ՝եղէն՝, գլուխ (փայտի, մետաղի կոշտ-կոպիտ կտոր, որ պէտք է մշակվի). **3**, վն. ամենահասարակ Թերթերկաթ. **-нный** ած. կոճղի. **-нчик** նվ. **1**, պստիկ կուռք. **2**, *կուռք, սիրո, երկրպագութեան առարկա:

болва́шек, шка նվ. գերձակի կոճղուկը, որի վրա նա շորի կարը յըղկում է: [ну́ть б—у сукно́м.

болва́шка փայտէ կոճակ. обтя-

бо́лверк գ. պատվար, պատնէշ:

болга́‖рин (յ. болга́ре,-р) բուլղարացի. **-рка** բուլղարուհի. **-рский** ած. բուլղարական. б—ское пшено́ բ. քուրիմ: [գանի:

бо́лдырь ա. ռ.մ. խառնածին կեն-

болдырья́н տ. балдырья́н.

бо́‖ле, **-лее** տ. бо́льше.

болево́й ած. ցավի. б—о́е чу́вство.

боле́зне‖нно մ. ցավագինօրէն. **-нность** ի. հիվանդութիւն, հիվանդոտութիւն. ցավոտութիւն, ցավագարութիւն. **-нный** ած. հիվանդ, -դոտ, հիվանդագին. ցավագար, ցավոտ:

болезнетво́рный ած. հիվանդաբեր, հիվանդարար, ախտածին:

бо‖лезнова́ть(-ну́ю -ют), соб—չ. ցավել, ցավակցել, խղճալ. **-(о́)ле́зный** ած. ռ.մ. **1**, կարեկից, ցավակցող, գԹասիրտ, գԹած. **2**, սիրելի, պաշտելի. **3**, Թշվառ, ողորմելի, արգահատելի.**-ле́знь** ի.հիվանդութիւն, ցավ, ցավագարութիւն:

бо́ле́сть ի ռ.մ. տ. боле́знь; лиха́я б. նվաղկոտութիւն, ընկնավորութիւն:

I. **боле́ть** (—,-ля́т) չ. **1**, ցավել. голова́, рука́ боли́т; се́рдце, душа́ боли́т սիրտս ցավում, կսկծում է. **2**, սկվ հիվանդ լինել, տառապիլ:

II. **боле́ть** չ **1**, հիվանդ լինել, տառապել. он давно́ уже́ боле́ет; **2**, հոգալ, հոգս քաշել, խնամել:

болеутоли́тельный ած. բժ. ցավամոք, ցավն ամոքող, մեղմացնող. б—ые сре́дства.

болива́р հնց. բոլիվար[եան գըլխարկ]:

боли́голо́в բ. ա) պիսակ խնդակոԹ կամ խնդամոլի. բ) մեծ ջրային խնդամոլի կամ մոլեխինդ:

боли́д յն. **1**, Թռչող օդաքար, աստղ. **2**, պստիկ երկնային մարմին:

бо́локом (=об во́локом) մ. զվ. լոկ վրան առնելով, ուսերին գցելով. одева́ться б.

болона́ 1, կոշտ, խիլ (ծառի). **2**, ուռեցք, ելունդ, պալար:

боло́нка փ. բոլոնեան շնիկ, քոԹոԹ:

боло́‖нок, нка տ. горбы́ль; **-нщик**

короед կ. բուն քանդակագործ (փտասակար ճճի):

бо́ло́нь ի. **1**, ծառի բնի երեսի փափուկ շերտերը. ևս կեղևի տակը. **2**, փըտած տեղ կտրած ծառի մէջ. **3**, վերին, անպէտք շերտ ժանիքի կամ ծովացլի տատմի. **4**, հնց. հեղեղից ողողված տափարակ տեղ:

боло́‖течко նվ. պստիկ ճահճուտ. **-тина** ճահճուտ. ճլկուտ. **-ти́стый** ած. ճահճոտ, ճահնային. **-тни́к 1**, կ. ճահնային կռցար. **2**, բ. ա) անդրոմեդ. բ) ջրատող. գ) նետախոտ. դ) անտառային խորդենի. ե) լավդանոն. **3**, ճահճարնակ մարդ, ևս պիղծ ոգի (ըստ ժողովրդ. հավատ.). **-тни́ца 1**, բ. կեղծ սէզ, զորտնակնիւն. **2**, ճահճարնակ մոտացածին էակ. **-тный** ած. ճահճի, ճահճային. մորական. б. торф; б—ое ме́сто; б. газ ածխածնի զազակերպ միավորութիւնը ջրածնի հետ. б—ая руда́ երկաԹի ջրային օքսիդ. սկաքար. **-тня́к**, а́ ճահճային, ճահճուտ տեղում բուսած անտառ. **-то 1**, ճահիճ, ճահճուտ, մոր **2**,* լճացած, քառսային տեղ, հիմարկ[ուԹիւն].**-то́вик** բ. իւղասունկ. **-тце** նվ. պստիկ ճահճուտ, ճահճային տեղ, մորուտ:

бол‖т, а́ անգ. բոլտ. **1**, երկաԹէ ձողակ, որի մի ծայրը գլուխ, իսկ միւս ծայրը պտուտակ ունի). **2**, երկաԹէ ձողակ, որ պատուհանի շրջանակից անցնելով, պատուհանը փակում է. **3**, болты́, о́в. յ. ռ.զվ. հրացանի մասերը, ինչպէս նշանառութեան երկաԹուկը, պատրոնի փակիչն եւն. **4**, հնց. ա) շղԹայով միացած ջուխտ բոլտեր, որոնցով Թընդանօթ էին արձակում. б. самостре́льный զնդածայր կարճլիկ նետ, որ գործ էր ածվում խոշոր զազաններ որսալիս:

бол‖та́ние 1, Թափահարելը, -րում (հեղուկի), ժաժ տալը, հարելը, հարում (օր. արաժանի, սերի). **2**, դէսուդէն ձգելը. դէսուդէն ընկնիլը, երերալը. **3**, դատարկ, փուչ խօսելը, շաղակրատելը, ՝զուրս տալը՝. **-та́ть 1**, ն. (взб—) (հեղուկը) Թափահարել. ժաժ տալ. հարել. б. муто́вкою смета́ну; **2**, չ. чем մի բանով օդի մէջ դէսուդէն շարժում անել. б. нога́ми ոտքերն դէսուդէն զըցել **3**, ն. և չ. (выб—, наб—, болтну́ть) ռ.մ. դատարկ խօսել, վայրահաչել, շաղակրատել. ՝զուրս տալ՝ б. вся́кий вздор; **4**, ն. և չ. անզգուշաբար ասել, յայտնել (զաղտնի բանը). «он болта́ет всё, что ему́ в го́лову вхо́дит»; **-ся** անդr. **1**, (հեղուկի մասին) լկլկալ, հարվել, լոկլոկալ. вода́ болта́ется в бо́чке; **2**, ռ.մ. պարապ, անբան-անգործ քարշ գալ, Թրև գալ. **3**, ճօճվել, դէսուդէն

ընկնել (կախ ընկած իրի մասին). **-тень**, тня ա. **1**, գաջուկրի խառնիչ. տաշ. խառնիչ. **2**, տ. болтýн 2.

бóлтик փքչ. տ. болт.

бол||тлúвость ի. շատախոսություն, շաղակրատանք, վայրահաչություն. անգաղտնապահություն. **-тлúвый** ած. շատախոս, դատարկախոս, շաղակրատող, վայրահաչ. անգաղտնապահ, բաց բերան. **-тнýть** տ. болтáть; **-товнá 1**, դատարկախոսություն, փչախոսություն. շաղակրատանք. **2**, օդային տարուբերում:

болтовóй ած. բոլտի:

бол||товствó 1, հակում, միտում դէպի շատախոսություն, դատարկախոսություն. **2**, շաղակրատանք, դատարկ, փուչ, անհամ խոսքեր, վայրահաչություն. **-тóк**, ткá ավելորդ, անտեղի խոսք. **-тýн**, á **1**, (**-тýнья** ի.) չաչանակ, շատախոս, դատարկախոս, այր կին. **2**, լակ ձու. **3***, անյաջողություն, ձախորդություն. он надéялся мнóго получить, ан вышел б.; **-тýшка 1**, հարիչ, հեղուկը հարելու գործիք. **2**, հն. կերպ տ. болтýн, -тýнья; **3**, ջրով կամ կաթով հարած ալիւր. ջրի հետ խառնած ալիւր, թեփ անասուններին խմեցնելու համար. **4**, կաթով հարած ձվաձեղ, կաթնաձվաձեղ:

бо||ль ի. **1**, ցավ, հիվանդություն. головнáя б. գլխացավ. зубáя б. ատամնացավ. **2**, վիշտ, թախիծ, կսկիծ. сердéчная б. սրտի կսկիծ, կսկծանք. (աս-կավ боль, я ш. ցավ. как не ощущáть бóля, когдá бьют); **-льнéнек**, нька, о ած. բավականաչափ հիվանդ. **-льнéнько** մ. բավականին խիստ. удáрить больнéнько բավականին խիստ զարկել, խփել. **льнёхонек**, **-льнёшенек**, нька, о ած. խիստ ծանր հիվանդ. **-льнúца** հիվանդանոց. б. на сто кровáтей; **-льнúчный** ած. հիվանդանոցի. **-льно** մ. ստտիկ, ստտկապէս, խստիվ. удáрить, укусúть б.; он б. сердúт նա խիստ բարկացած է. наказáть б. խստիվ պատժել. **-льновáто** մ. փոքր ինչ ցավով, ցավեցնելով. **-льнóй** ած. **1**, հիվանդ, ցավագար. он бóлен лихорáдкой; дитя больнó; *б—ое мéсто զգայուն տեղ. больнóй, -óго, -льнáя, óй հիվանդ այր կին. свáливать с больнóй головы на здорóвую իր մեղքը ուրիշի վզին ձգել. мне бóльно в этом мéсте այս տեղում ես ցավ եմ զգում. **2**, վշտացած, վշտացնող. ցավագին, ցավոտ. կսկծեցնող. б. вопрóс ցավոտ հարց. бóльно мне, что не увúжу вас ցավում եմ, որ ձեզ չպիտի տեսնեմ:

боль||шáк, á ա.մ. **1**, գլուխ (ընտանիքի). **2**, ընտանիքի ավագ որդին, եղբայրը, որի հայրն արդէն մեռած է. **3**, ազանդավորների համայնքի ավագ, վանքի վանահայր. **4**, մեծ, ընդարձակ ճանապարհ, ուղի **5**, նորբ. տ. большевúк; **-шачóк**, чкá, փքչ. տ. большáк; **-ше** (велúк ած.-ի և мнóго մ.-ի բաղդ. աստ.) ավելի մեծ. ավելի. медвéдь б. вóлка; он знáет бóльше; я бóльше не хочý ես այլես չեմ ուզում:

больше||визáция բոլշեվիկացում. **-визúровать**(-рую -ют)ն. բոլշեվիկացնել. **-ся** անց. բոլշեվիկանալ. **-вúзм** բոլշեվիզմ, բոլշեվիկություն, մեծամասնականություն (ծայրայեղ դեմոկրատիկ և յեղափոխական կուսակցություն, հմմ. коммунúзм); **-вúк**, á բոլշեվիկ, մեծամասնական. **-вúстский** ած. բոլշեվիկյան. б—ая пáртия;—**-вúчка** բոլշեվիկուհի:

больше||голóвый մեծագլուխ. **-мéрный** ած. գերաչափ:

бóльший ած. (большóй и велúкий ածականների բղդս աստ.) ավելի մեծ, մեծագույն. бóльшею чáсьют, по бóльшей чáсти մեծ մասամբ:

боль||шинá 1, հն. մեծ, ավագ այր, կին. **2**, ի. ա.մ. տ. большинствó; **-шинствó 1**, մեծամասնություն. б. голосóв; **2**, ավագություն, առաջնություն:

большóй ած. **1**, մեծ, ընդարձակ, լայնածավալ. большóму кораблю и б—óе плáвание (առծ.) հարկս հարկավորաց, պատիվս արժանավորաց. **2**, մեծ, զորեղ. ուժեղ. կարեոր. б. свет կրթված, հարուստ, բարձր դասակարգ. б. боярин մեծ, նշանավոր բոյեր, իշխան. **3**, ինքնագլուխ, ինքնուրույն. **4**, հնց. ավագ, անդրանիկ (հկռկը. տ. меньшóй); б. сын; б о л ь ш ú е, úх հն. մեծ, հասակ առած մարդիկ. **-шýха** ա.մ. **1**, ընտանիքի մէջ ավագ կինարմատ. **2**, ավագ դուստր. **3**, ազանդավորների կանանց հասարակության ավագը կամ կուսանոցի մայրապետը. **4**, պարի, խաղի մեծավոր, ղեկավարող օրիորդը. **-шýщий** ած. ա.մ. դրդր. խիստ մեծ, անչափ:

бóлюс հ. բոլ (կավ, կնքահող):

болá||рин, **-рыня** տ. боярин, рыня.

болá||чий ած. **-щий** բյած. և ած. հիվանդ, ցավող, ցավագար. **-чка** պալարը պատող կաշին, կեղեը. վէրք, խոց,

бом տ. бон I. [նարա:

бомазéя տ. бумазéя.

I. **бóмба** ֆ. ռմբ. ռումբ. б. с подсвéтом լուսավոր ռումբ (որը տարածելիս պայծառ լույս է արձակում). вулканúческая б. հրաբխից ժայթքած, տաշած լավայի կտոր: [գործվածք):

II. **бóмба** ֆ. բոմբա (բրդէ խիտ

бомбазéн ֆ. բոմբազէն (մի տեսակ մետաքսէ կտոր):

бом||бáрда ֆ. հնց. **1**, քարաձիգ մեքենա. բարան. **2**, ռմբաձիգ թնդանոթակիր նավ. **-бардúр** ֆ. **1**, դաշտային հրետանու և նավատորմի ավագ ռմբաձիգ. **2**, ռմբաձիգ զինվոր. **-бардировáние** տ. бомбардирóвка; **-бардировáть** (-дирýю -ют) ն. ֆ. ռմբակոծել. б. гóрод, крéпость; *б. когó-либо прóсьбами. пúсьмами: **-бардирóвка** ռմբակոծելը, -ծում, -կոծություն. **-бардúрский** ած. **1**, ռմբաձիգ. б—ая рóта; **2**, ռմբակոծության. ռմբակոծելու. б—не орýдия.

бомбардóн խտ. նվ. բոմբարդոն (մի տեսակ փող):

, **бомбáст** անգ. ճամարտակություն, փքուն, փծուն, ամբարտավան խոսքեր, դարձվածք:

бомбицú||н, **-на** ր. **1**, մետաքսէ կտոր. գլխակեղէն. **2**, բոմբիցին (միջնադարեան թուղթ մի). **-нная** бумáга բոմբիցինի թուղթ (խավար դեղնագույն, փայլուն և հաստ):

бом||бúческие орýдия, пýшки ռմբաձիգ թնդանոթներ:

бом||бовóз ա.գմ. ռմբատար. **-бовый** ած. I. ռմբի. а. ящик: II. բոմբա [բրդէ կտոր]ի(ց):

бомбо||мéр հրետն. ռմբաչափ. **-мёт** հրետն. ռմբացիր. **-мётный** ած. ռմբացիր. б. аэроплáн; **-метáтель** ա. ռմբարկու. **-нóс** հրետն. ռմբատար, ռմբակիր անկտի, լծակ, որով մեծ ռմբերը հրանոթների մոտ են կրում:

бомóнд ֆ. հասարակության բարձրագույն շրջան:

I. **бо||н** հլ. բոն. **1**, նավահանգստի մուտքը կապող գերան. заперéть гáвань б—ом; **2**, քաղաքամաքսի դատավում ուղեկալ գերան. подвысить б. բոնը բարձրացնել:

II. **бо||н** ֆ. բոն. վն. ստորագրած թուղթ, տոմսակ դրամ կամ ապրանք ստանալու. **2**, և **-на** բոն, թղթադրամ. закавкáзские б—ы.

бонбоньéрка ֆ. գեղեցիկ, շքեղ տուփ կոնֆէտի համար: [մակեաց ոճ:

бонвивáн ֆ. լավակեաց, փարթամ-

бонвояж ֆ. բոնվոյեաժ (կառք մի):

бондá||рить (-рю -рят) չ. տակառագործություն անել. **-рúха** տակառագործի կին. **-рный** ած. տակառագործի. б—ое ремеслó; **-рня** տակառագործարան. **-(бóндá)рь** ա. (յ. б—ри և б—ря) գ. տակառագործ:

бóн||з, **-за** չինական կամ ճապոնական քուրմ: [փշատեղ ձուկ մի):

бонúт կ. թիննոս (ծովային յա-

бонки հնց. բոնկի (թղթախաղ մի):

бон||мó ֆ. ածն. սուր, սրամիտ խոսք, սրախոսություն. **-мотúст** սրախոս

он б. большóй. [տարեկրացի):

бóнна ֆ. բոննա, դայեակ (մանկ օ-

бонтó||н ֆ., **-нность** ի. նուրբ, բարեկիրթ, քաղաքավարի վարմունք, վերաբերմունք. **-нный** ած. բարեկիրթ, քաղաքավարի:

бóнус ր. լրացուցիչ, խրախուսական վճար հում նյութեր արտադրողին:

боóтес տ. волопáс 2.

I. **бор 1**, եղևնիների մայրի անտառ, սուրակ բարձր տեղում. сыр б. загорéлся շփոթ, խռովություն առաջացավ. с бóру да с сóсенки=с боркá да с сóсенки (տ. борóк).

II. **бор** (брать բայից) **1**, վերցնելը, առնելը, առք, ընդունելը. бóру нет վն. խնդրանք, առուտուր չկա. бóром կամ боркóм брать ձեռքով փետել (օր. կարճարոյս հաճարը). **2**, տուրք, բաժար. **3**, հնց. հարկ, տուրք. **4**. б о р ы յ. ծալքեր. кафтáн с борáми.

III. **бор** ֆ. հմ. բոր. алмазовúдный б. բիւրեղացեալ բոր:

IV. **бор** ր. **1**, բուն կորեկ. **2**, կորեկախոտ, վայրի կորեկ. **3**, յառական խոզանխոտ. **4**, дúвий б. մարգերի ավելուկը: [(զգեստի վրա):

I. **борá** ծալք, ծալված տեղ, ճմռուկ

II. **бóра** ր. բորէաս (սառցային հողմ, փոթորիկ Դալմատիայի և Սև ծովի ափերին):

бо||рáнивать տ. боронúть.

борáч, á ր. մեղուշ:

борборá ր. վայրի շաղգամ:

бóргес գ. տպ. բորգէս:

бор||дáн, á **1**, ա.մ. տ. бордéль; **2**, թր. կովկ. բաժակ. **-дáчный** ած. պոռնկանոցի, բոզանոցի, հանրատան. **-дéль** ի. ֆ. պոռնկանոց, բոզանոց, հանրատուն. **-дéльный** տ. бордáчный.

бордерó ֆ. առև. ցանկ, համառոտագրություն (փաստաթղթերի). քաղվածք (հաշվից, բնագրանից):

бордó չ. և ա. **1**, բորդոյեան գինի (կարմիր). **2**, մուգ կարմիր գույն. плáтье б., бáрхат б. մուգ կարմիր գույնի շոր, թավիշ:

бордю||р, **-ра** ֆ. **1**, եզր, բոլորակ, բոլորք, շրջեզր, շրջաբոլորք. **2**, տպ. զարդաշրջանակ շարվածքի շուրջը. **-рчик** փքչ. եզրաժապավէն. նեղ, թղթէ գունավոր ժապավէն, որով թղթած պատերը շրջանակում են: [մի):

борéй յն. բորէաս (հիւսիսային քա-

бо||рéние կռիվ, մաքառում, ոգորում, մրցում. **-рéц**, рцá **1**, մաքառող, ոգորող, կռվող, մրցող. **2**, մարտիկ, ճարպիկ ըմբիշ. **3**, ր. ակնիտան կամ ընձախոտ (բէշ):

бор‖зи́тель կծկց, սկց գործծ. տ. борзя́тник; **-зо** մ. իգ. ու. արագ, ըշտապ. **-зовщи́к**, á բարակապան. **-зо́й** кобе́ль, -за́я соба́ка քերծէ, արագոնչ բարակ երկար ոտներով:

борзопи‖са́ние հապճեպ, շաղփաղփ գրութիւն. **-сец**, сца **1**, ոչինչ, շաղփաղփ գրչակ. թուղթ խզմզող. **2**, իգ. արագագիր:

бо́рзый ած. արագաղնաց, արագընթաց, ճեպընթաց. б. конь.

борзя́тник 1, տ. борзовщи́к; **2**, բարակներով որսի գնալու սիրահար:

I. **бори́стый** ած. (տ. бор II, 4 կամ бора́) ծալքաշատ, ճամկավոր. б. кафта́н.

II. **бори́стый** (տ. бор I) եղևնաշատ, անտառաշատ. б—ые места́.

бори́‖ф, **-фова** трава́ բ. սապոնարմատ ցմախ:

борко́м մ. տ. бор II, 1-ի տակ:

I. **бо́р‖ла** չ. յ. իգ. նօսր, փրփուան բամբակէ գործվածք:

II. **бо́р‖ла** Սիբ. վայրի այծ. **-ло́вина** վայրի այծի գարնանային մորթ:

бо́р‖мот տ. бормоту́н 2; **-мота́** իս. ու. տ. бормоту́н, нья; **-мота́нье 1**, փնթփնթալը, փնթփնթոց, մրթմրթալը, թոց, քրթմնջիւն. **2**, մնչիւն (ազավնու). **-мота́ть** (-чу́ -чут; հրմ. -чи́), проб—չ. և ն. **1**, փնթփնթալ, մրթմրթալ, քրթմնջել. **2**, (աղավնիների մասին) մընչել. **-мотли́вый** ած. փնթփնթացող, մռմռան, քրթմնջող. **-моту́н**, á **1**, մի տեսակ խաղալավոր, բըդոտ ոտներով աղավնի. **2**, (**-моту́нья** ի.) փնթփնթացող, քրթմնջող, մռմռան այր կին:

бор‖нокислый ած. (տ. бо́рный) բորաթթվային. б—ые со́ли; **-ный** ած. ք. բորի, բորային. б—ая кислота́ բորաթթու:

бо́ров 1, վարազ, մալեալ (կրտած) խոզ. **2**, խոտորնակ խողովակ, որ վառարանը միացնում է ծխնելույզի հետ:

борове́ц, вца́ բ. մանր ալիքքրուկ (աքաղաղի կատար):

боро́вий, вья, вье ած. վարազի. б. клык.

борови́‖к, á **1**, բ ա) ուտելի թնջուկ. բ) ձմեռնաւէր խոտ. **2**, կ. մայրահավ կամ մորեկ. **3**, б о р о в и к и́ յ. վայրի, անտառային մեղուներ. **-ка** բ. մրտենական հապալասի: [տին:

борови́на չոր, ավազոտ հող, գե-

борови́нка աշնան կամ ձմրան հոտավէտ, թուրշի խնձոր: [նախոտ

борови́ца բ. անտառային եղեգ-

бо‖ро́вковый տ. боро́вий.

боро́вник բ. ա) մամռուկ, մատղխոտ. բ) խոզանուկ, խոզանխոտ:

I. **борово́й** ած. (տ. бор I) եղևնիների մայր անտառի. б—о́е ме́сто անտառածածկ տեղ:

II. **борово́й** (տ. бор IV) կոբեկի:

бо‖ровóк, вка́ **1**, իվ. պստիկ վարազ, կրտած խոզ. **2**, ռւնց. ա) հալոցի խողովակի մէջ սարքած գլանակը, որ հալած մետաղի հոսանքը կամ կանգնեցնում և կամ ուրիշ կողմ է ուղղում. բ) աղիւսից շինած շեմքաձև բարձրութիւն, որի վրայով բոցը վառարանից ծխնելույզն է անցնում. **3**, քանդակած սիւնի վրա բարձր, գուրս պրծած տեղ. **4**, խարոխի արտաքին կողմից բարձրու-

боровя́тина վարազի միս: [թիւն:

боро‖да́ 1, կզակ. **2**, մորուք, միրուք. отпусти́ть бо́роду միրուք թողնել. з а в и т ь б о́ р о д у գվ. վերջին խուրձը կապել, հունձը վերջացնել. б. пету́шья աքաղաղի մորուք. а д á м о в а б. տ. ада́мова; а р о́ н о в а б. տ. аро́нова; ч о́ р т о в а б. բ. վայրի ծնեբեկ:

борода́‖вистый ած. կոծիծներով, եռունդներով. խալերով. **-вка 1**, գորտնուկ, կոծիծ, եռունդ. խալ. **2**, բ. խիլ, կոշտ. **-вник** բ. ա) պտտղին (մամըլիչ, շիրխատ). բ) մոմախոտ. գ) հողմափայտ (կանթեղխոտ, ծիծեռնախոտ). դ) б. обыкнове́нный= **-вница** բ. խարշուկ, խարբուկ, խուրուկ, խոռուն. **-вочка** իվ. պստիկ կոծիծ, եռունդ, խալ. պստիկ խիլ, կոշտ. **-вочник** տ. борода́вник; **-вочный** ած. կոծիծներով, եռունդներով. խլխլոտ, կոշտաշատ. б—ые во́лосы բ.բուն վայրի պտտղին, շիրխատ. **-вчатый** տ. борода́вистый; б—ая голова́ տ. верхогля́д 3.

боро‖да́стый ած. երկարամորուք, երկար, խիտ միրուքով, մորվեղ. **-да́тка** կ. միրուքավոր երաշտահավ. **-да́тый** ած. միրուքավոր, մորվեղ. **-да́ч**, á **1**, մորվեղ, մեծամիրուք մարդ. **2**, բ. ա) կծմախոտ. բ) ճուլ. գ) թունաթափ. **-дёнка**, **-ди́шка** պստիկ, ցանցառ միրուք. **-ди́ща** յվ. ահագին միրուք: **-дка 1**, իվ. պստիկ միրուք, մորվիկ. козли́ная б.; **2**, ըլթակ (բանալիքի), փնջիկ, մորվիկ (բույսի). ձուլած իրի գեհ. **3**, վառոդակ կանեփ. **4**, բ. լեռնային փնչուկ: [добре́й, -бри́тие.

бородо‖бре́й, **-бри́тие** տ. бра-

бородо́к, дка́ գարբնի գործիք երկաթ ծակելու:

боро́‖дочка տ. боро́дка; **-ду́ля** միրուքավոր կինարմատ. **-ду́шка** փղ. միրուքիկ. **-дчатый** ած. բ. քստավոր, քստաշատ:

боро‖зда́ 1, ակոս. **2**, (բանջարանոցներում) ա) ածվամէջ, ակոս, ճանապարհ. բ) ածվամէջ, բանջարեղէնի

շարք. б. капу́сты, ре́дьки; **3**, ռւնց. ակոս ձուլարանում, որով հոսում է հալած թուջը). **4**, իգ. տ. транше́я; **5**, Սիբ. գետի մէջի խորունկ գիծը, որով նավերը սակավաջրութեան ժամանակ բանում են. **-зди́ло** ամբակատաշ գործիք (պայտառի). **-зди́льник** թեթև չուլթ, արօր. **-зди́ть** (-жу́ -дя́т) ն. **1**, (взб—) հերկել, վարել. б. па́шню; **2**, (изб—) գետնի մէջ թավալելով, սայլի, սահնակի եւ գնացքին արգելք հանդիպանալ. *տոհ. արգելք, խոչընդոտ հանդիպանալ. **3**, ակոսել, ակոս կտրել, ակոս քաշել. мо́лния борозди́т ту́чи; **-здка** իվ. տ. борозда́; **-здни́к**, á **1**, ակոսաքաշ գործիք. **2**, բստանչու քաղհան տալու գործիքը. **3**, ռւնց. ակոսում (տ. борозда́ 3) սառած, մնացած թուջ. **-здня́к**, á տ. бороздни́к 3; **-здова́тый** ած. ակոսավոր, ակոսված, անհարթ. **-здо́чка** իվք տ. боро́здка; **-здчатый** ած. **1**, ակոսաշատ. б—ая па́шня; **2**, ակոսավոր, ակոսներով, ակոսանման շերտերով. б—ое ткань̀ё.

I. **боро́к**, рка́ իվ. (տ. бор I) եղևնիների պստիկ անտառ, պուրակ. с борка́ да с со́сенки ամեն տեղերից, զանազան տեղերից. полице́йские, на́бранные с борка́ да с со́сенки ամլով հավաքած պոլիցիականներ:

II. **боро́к**, рка́ (տ. бор II) ա) տ. бора́; բ) կանանց ճամկավոր օձիք, ուլունքներից և կորալինի հատիկներից շարած մանեակ. գ) борко́м бра́ть տ. бор II, 1.

боро‖на́ տափան, ցաքան. **-не́ние 1**, իգ. արգելելը. պահելը, պաշտպանելը. **2**, տափանելը, ցաքանելը. **-ни́льный** ած. տափանելու, ցաքանելու. б. като́к; **-ни́льщик**, **-ни́льщица** տափանող, ցաքանող այր, կին:

I. **борони́ть‖** (-ню́ -ня́т) ն. իգ. **1**, արգելել. **2**, պաշտպանել, պահպանել. **-ся** անդր. պաշտպանվել:

II. **боро‖ни́ть** (-ню́ -ня́т), взб—ն. տափանել, ցաքանել. б. па́шню; **-нка** իվ. պստիկ տափան, ցաքան. **-нник** տափանելուց հողի վրա մնացած քոլ, արմատ, կոշտ. **-нова́ние** տափանելը, ցաքանելը. **-нова́ть** (-ну́ю -ют). взб— տ. борони́ть II; **-новоло́к 1**, տափան, ցաքան քաշող 10—12 տարեկան գեղջուկ երեխա. **2**, բ. շնացորեն. **-но́вщик**, **-но́вщица** տ. борони́льщик, щица; **-но́вый** ած. տափանի, ցաքանի. б. зуб; **-ньба́ 1**, տ. бороне́ние 2; **2**, հողերը տափանելու ժամանակը:

бо‖ро́ться (-рю́сь -рю́тся), поб— անդր. **1**, կոխ կպնել. ըմբշամարտել. **2**, կռվել, մաքառել, ոգորել, պայքարել. б. с волна́ми, со страстя́ми; с си́льным не бори́сь, с бога́тым не суди́сь (առծ.):

боро́чек, чка իվ. տ. боро́к.

бо́рошень, шня իգ. կայք, գույք, բազմ: [վիրեղէն:

бо́рошно հաճարի ալիւր. առհ. ա-

борт ֆ. **1**, եզր, ափ, բոլորք, բոլորտիք (շորի). шитьё поло́жено по бо́рту; **2**, կողք, պատ, շրջանակ (բիլիարդի). **3**, ծ. նավի կողք. нали́ть на о́ба бо́рта մարտանավի երկու կողմից էլ կրակել, թնդանոթաձգութիւն անել. бро́сить за́ б. նավից վայր գցել. б. о б. կողք կողքի տված (նավեր). б. про́тив бо́рта զուգահեռաբար կանգնած (նավեր). на борту́ նավի վրա. отпра́виться на борту́ парохо́да в А́нглию շոգենավով Անգլիա գնալ. оста́ться за б—ом ջուրը մնալ, տեղ չգտնել. **4**, երկրդ. կողքի տախտակ (պլատֆորմի, բաց վագոնի). борта́ платфо́рмы по́дняты.

бор‖тево́й ած. ծառափեթակի. б—ые пчёлы; б—о́е ухо́жье, б. ухожа́й անտառում տեղ, ուր վայրի մեղուների համար փեթակներ են պատրաստել. **-тень**, тня ա. զատարկ փեթակ, փուչ կոճղ, որի մէջ մեղր գնելով, ծառից կապում են վայրի մեղուներ գրավելու համար:

бо́ртик իվ. տ. борт 1.

борти́на մի փեթակ (յաճախ ծառի փչակում կոճղի մէջ) մեղու: [говиц.

борти́ще գլուխին (12 հատ). б. пу́-

бо́рт‖ник վայրի մեղվաբույծ. **-ничанье** վայրի մեղվաբուծութեամբ ըզբաղվելը. **-ничать** չ. վայրի մեղվաբուծութեամբ զբաղվել. **-ничество** վայրի մեղվաբուծութիւն. **-ный** ած. ծառափեթակի:

бор‖тови́на 1, գետային նավի կողքի տախտակը. **2**, կամրջամակույկի (понто́н) փորը կազմող երկու շրջանակներից իւրաքանչիւրը. **-тово́й**, **-товый** ած. բոլորտիքի, բոլորքի, շրջեզրի, կողքի:

бор‖товщи́к, á տ. бо́ртник; **-тяно́й** տ. бортево́й.

бору́шка իվ. թեթև ծալք (տ. бора́).

борцо́вый ած. մարտիկի, մաքառողի, ըմբշի:

борча́тый ած. տ. бори́стый 1.

борщ, á **1**, բորշչ (տավարի մսից, ճակնդեղից և խոզի իւղից պատրաստած ապուր). **2**, տ. борщеви́к.

бор‖щеви́к, á, **-щёвка** բ. կոյակ, թերխաշ. **-щёвник** բ. գազար (վայրի սեռզին):

борщёвый ած. բորշչի:

борьба́ с кем, с чем կամ про́тив кого́, про́тив чего́ **1**, ըմբշամարտութիւն մէկի հետ. **2**, կռիվ, մաքառում. մարտնչում. ոգորում, պայքար մէկի, մի

բանի հետ կամ դէմ. б. за существова́ние գոյութեան կռիւ:

бо||сва́ ներբան, մարդու մերկ ոտքի տակը. **-сико́м** մ. բոկոտն, բոբիկ ոտքերով. **-сины́** ի. յ. հրեաներին ոտնալվան:

боске́т ֆ. բոսկէտ (այգեմաս մկրատած ծառերով):

бос||ни́ец, ни́йца բոսնիացի. **-ни́йка** բոսնիուհի. **-ня́к**, а́ բոսնիացի սերբ:

бо||сови́к, а́ 1, ձիւր կարած ոտնաման. որ տանը առանց գուլպաների հագնում են. 2, ա. босопля́с; **-со́вь** ա. босва́; **-со́й** ած. բոբիկ, բոկոտն. на босу́ но́гу առանց գուլպաների, մերկ ոտքերին. в ту́флях, в кало́шах на босу́ но́гу; боса́я кома́нда բոկոտն, կիսամերկ, գզրոված շորերով մարդիկ. боса́я ло́шадь պատամարակ, տափակ սմբակներով ձի (հմմտ. ա. обуви́стая).

босомы́||га իգ. ցկս. գատարկապորտ, ավիկար, փուչ, անպիտան մարդ. **-жник**, **-жница** գատարկապորտ, ավիկար, փուչ, անպիտան այր, կին. **-жничать** չ. կարիքից տանջված բոկոտն շրջել. *գատարկապորտութիւն, փչութիւն անել:

босо||но́гий ած. բոկոտն. б—ая ло́шадь ա. боса́я ло́шадь; **-но́жка** իգ. ռմ. բոկոտն մարդ, կին. **-пля́с** կտկ. բոկոտն, բոբիկ մարդ, *աղքատ, մուրացկան. **-та́ 1**, բոկոտնութիւն, բոբիկութիւն. 2, *աղքատութիւն, չքավորութիւն, մուրացկանութիւն. **-хлёст** ա. босопля́с.

бо||сти́ (-ду́ -ду́т) ռմկ. ա. бода́ть.

босто́||н բոստոն (թղթախաղ մի):

бо́стрих կ. խոզանավոր պտուկ բզեզ (որի թրթուրը եղևնիների կեղևների մէջ բուն դնելով, մեծ ավերումներ է անում)

бостро́г ա. бастро́к.

бо||су́ля իգ., **-ся́к**, а́ բոկոտն, բոբիկ մարդ. *աղքատ, մուրացկան. *մտավոր սնանկ. **ся́чество** բոկոտնութիւն, բոբկութիւն. *աղքատութիւն, մըտավոր սնանկութիւն:

I. **бот 1**, խթաձող (որով ջուրը խըթխըթելով, ձուկը քշում են ցանցի մէջ). 2, մի տեսակ խնոցի:

II. **бот** գ. միակայմ բեռնակիր նավ:

III. **бот** ա. ботва́.

IV. **бо́ты**, о́в և ов ոտնամաններ, մի տեսակ տրեխներ (գեղջուկի):

ботале́р ր. պաշարապան ենթասպա (նավի վրա):

бо́||та́ло 1, խթիչ ձող (ձկներին ցանցերի մէջ քշելու). 2, երկաթէ զանգակիկ, զանգուլակ, որ կախում են ձիու կամ արածող անասունի վզից. 3, կտկ. խառնիչ. **-та́льный** ած. ձուկ քշելու, ձուկ որսալու ձողի. б—ая дель ձկնորսութեան կրկնակի ցանց, թոռ, առհ. ցանց. **-та́льщик** բոտով (ա. бот I) ձուկ որսացող. **-та́нец**, нца ծեծախմորի ըլիթ, լավաշ:

бота||низи́ровать (-рую -рю) չ. ֆ. բուսահավաք լինել. **-ни́ка** յն. բուսաբանութիւն. **-ни́к**, **-ни́ст** սկվ. գործ. բուսաբան. **-ни́ческий** ած. բուսաբանական. б. сад; б. музе́й.

бо́та́нье խթիչ ձողով ձկներին ցանցի մէջ քշելը:

ботапо́рт ծ. փայտէ կամ երկաթէ նավ, որով գոլի կամ հելինգի մուտքը փակում են:

бо́та́ть||, бо́тну́ть|| չ. ռմ. 1, դէսուդէն ձգել. ճօճել, թափահարել. 2, թրխկացնել, թխկթխկացնել. б. нога́ми ոտքերով բարձր քառքառացնել, աղմուկ հանել. 3, խթիչով ջրի մէջ խթխթելով, ձըկներին ցանցի մէջ քշել. **-ся** անդր. 1, ճօճվել, երերալ, տատանվել, դէսուդէն ընկնել. 2, թրխկալ, գրմփալ. ботну́лся об пол.

бот||ва́ 1, ր. վայրի բազուկ. 2, արմատապտուղ բույսերի, մանավանդ ճակնդեղի տերև. **-ви́нник 1**, բազուկ, ճակնդեղ և նման բույսեր, որոնցից սառն ապուր են շինում. 2, սառն բանջարապուրի սիրահար. 3,* պատառաբույծ, պնակալէզ, պորտաբույծ. **-ви́нье**, **-ви́нья 1**, սկվ գործ. ա. ботва́; 2, սառն բանջարապուր, կվասապուր (որ պատրաստում են կվասից, ձկնից և արմատապտուղ բույսերից). **-ви́стый** ած արմատապտուղ բույսերով, բանջարեղէնով հարուստ:

бо||те́лость ի. 1, գէրութիւն. չաղութիւն, մարմնեղութիւն, հաստութիւն. 2, հասունութիւն. **те́лый** ած. 1, գէր, չաղ, մարմնեղ, հաստ, 'տռուզ'. 2, հասած, հասունացած. **те́ть**, разб— չ. 1, գէրանալ, չաղանալ, հաստանալ, 'տռզիլ'. 2, հասունանալ, ստուարանալ, ուռճանալ:

I. **бо́тик** իկ. (ա. бот II) 1, նավակ. 2, կ. արգոնավորդ (գլխոտանի):

II. **бо́тики** ա. յ. (ա. бот IV) 1, բարձր ճտերով կրկնակօշիկներ. 2, հուսարական երկայնաճիտ կօշիկներ:

боти́нка ֆ. բոտինկա (կարճաճիտ, թեթև, նուրբ կօշիկ):

ботни́к, а́ գ. մի կտորից շինած թեթև ձկնորսական մակույկ:

бо́||тну́ть, ся ա. бо́та́ть, ся; **-тня́** թխկթխկոց:

бо́||товь ի. ա. ботва́; **-ту́н**, а́, ր. ա) ալտայեան ոսխ. բ) հասարակ (ամառվա) ոսխ:

ботфо́||рт, **-рта** ֆ. երկարաճիտ կօշիկ հեծեալի. накладны́е б—ы վերակօշիկներ:

I. **ботя́н** յհ. ա. А'ист.

II. **ботя́||н**, **-нка** գէր, հաստ, մարմնեղ, 'տռուզ' այր, կին:

бо́ут հր. 1, ա. болт; 2, տապաստի վերևին քաշած ծածկոց:

бо́цма||н անգլ. բոցման, ավագ ենթասպա (մարտանավի). **-нский** ած. բոցմանի. б. свисто́к.

боча́||г, а́, **-га**, **-жи́на** ջրով լիք փոս, 'գօլ'. **-жный** ած. փոսաշատ. б—ая ре́чка.

боча́н ուկր. ա. ботя́н.

боча́||р, а́ տակառագործ. **-рни́чать**, **-рить**, (-рю -рят) չ. տակառագործութիւն անել. **-рный** ած. տակառագործի, -ծութեան. **-рня** տակառագործութեան արհեստանոց:

боче́ниться (-нюсь -нятся), изб—, подб— անդր 1, կողքի վրա թեքվել. 2, ձեռքերը կողքերի վրա կանթել:

бо||чёнок, нка տակառիկ, տակառակ. б. сельде́й; наби́лись как се́льди в б—нке այնքան հավաքվել են, որ ասեղ գցելու տեղ չկա. **-чёночек**, чка իկ. ա. бочёнок; **-чёночный** ած. տակառիկի. б—ые огурцы́; б. о́бруч; **-ченька**, **-чечка** փքրճ. ա. бо́чка; **-чечный** ած. տակառի. б—ое дно; б—ое ма́сло.

бо||чи́стый ած. դուրս պրծած կողքերով, 'տռուզ'. б—ая ло́шадь; **-чи́ться** (-чу́сь -ча́тся), изб— ա. боче́ниться.

бо́чка 1, տակառ. б. пи́ва, б. мёду մի տակառ գարեջուր, մեղր. сорокова́я б. 40 վեդրոյանոց տակառ. б. спаса́тельная ծովն ընկածին ազատելու տակառ. 2, գվ. մի տեսակ խույր, գլխի ծածկոց օրիորդների. 3,* խիստ հաստ, գէր մարդ. 4, գվ. պտոկի ուռկան, թեռ սաղմոններ որսալու: 5, ռմկ. ճրտրպ. տակառաձև տանիք, ձեղուն:

бо||чо́к, чка́ իկ. պտոկի կողք. бочко́й յ. ռմկ. կշտապանակ կանանց (վերնազգեստի տակից). **-чко́м** մ. մի կողքը դուրս պրծցրած, թեք նստած:

бош (սովրբ. յ. бо́ши, ей) ցկս. բոշ[եր] (այսպէս անվանում էին ֆրանսիացիները գերմանացիներին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ):

бою́сь ա. боя́ться.

боязли́||во մ. վախենալով. **-вость** ի. վախկոտութիւն, երկչոտութիւն. ամօթխածութիւն. **-вый** ած. վախկոտ, երկչոտ. ամօթխած:

боя́||зненный ած. ահի, երկիւղի. б. тре́пет; **зный** ած. ահավոր, երկիւղալի, վտանգավոր. **-знь** ի. վախ, ահ, երկիւղ. из б—и к нача́льству իշխանավորութեան վախից:

боя́н ա. бая́н.

бо́я||рин (յ. боя́ре, -р) 1, ռմկ. բոյեր, բարձր պաշտոնատար. б л и ж н и й б. (հմմ. бли́жний 3) արքայի մերձավոր, մտերիմ բոյեր. б. введённый իշխանական և արքայական պալատական դատավոր. հազարապետ. б. пу́тный կամ с путём հատույթատու բոյեր. боя́ре сво́йственные թագուհու ազգականները, որոնք բոյերութեան էին հասել. 2, ա. ба́рин 2; 3, ռմկ և ռմ. հարսանիքի հիւր, հարսանիքավոր. **-риться** (-рюсь -рятся) չ. ազնվական, մեծատուն ձևանալ, հպարտանալ, գոռոզանալ. **-рич** ռմկ. բոյերի որդի. **-рка 1**, բոյեարկա (մուշտակէ բոլորակով գլխարկ). 2, ցաղտկու պտուղը. **-рский** ած. բոյերական, բարձրագույն պաշտոնատարների. боя́рские де́ти ռմկ. զինվորականներ, որոնք հարկավոր դէպքերում քաղաքացիական պաշտոններ են վարում էին. մանր կալվածատէրեր. боя́рская сни́ть ր. նապաստակի ականջ (խոտ). боя́рская спесь ր. հրատաշոր, Երուսաղէմի ծաղիկ. **-рство** բոյերութիւն, նախարարութիւն. բոյերական դասակարգ. б. сказа́ть ռմկ. բոյերութիւն յայտարարել. **-рщенок** нка ա. барчёнок; **-рщина 1**, բոյերական կալվածք, վիճակ. 2, ա. ба́рщина; 3, ռմկ. բոյերապետութիւն, բոյերների գերիշխանութիւնը պետութեան գործերում. **-рыня** ռմկ. բոյերուհի, տիկին:

боя́рышни||к ր. ցաղտկի (ցաղրտգի. մամու տանձ), հրշակ. սզնի. **-ца** թիթեռ, թիթեռնիկ, 'պլպլանք':

боя́рышня ռմկ. բոյերի օրիորդ դուստրը. ա. ба́рышня.

боя́ться (бою́сь -я́тся, հրմ. бо́йся, бо́йтесь) չ. кого́, чего́ 1, մէկից մի բանից վախենալ, վախիլ, երկիւղ կրել. он никого́ не бо́ится; бою́сь, что он не придёт վախենում եմ, որ նա չգա. 2, խուսափել, խույս տալ. б. о́бщества.

бра չ. անփ. ֆ. ճրագակալ, ջահակալ, բազմաճյուղ աշտանակ մի:

бра||ва́да ֆ. ապերել, յանդուգն վարմունք, յոխորտանք, խրոխտանք. **-ви́рование**, **-виро́вка** յոխորտալը -տանք, խրոխտանք. **-ви́ровать** (-рую -ют) ն. և չ. что, чем ֆ. յոխորտալ. խրոխտալ. արհամարհել. б. опа́сность; б. при́нятыми обы́чаями.

бра||ви́ссимо գրղր., **-во** մկ. իտ. բրավիսիմօ, բրավօ, կեցցէ:

бра́||вость ի. քաջութիւն, արիութիւն, անվեհերութիւն, կորով. ազնվութիւն. **-ву́рный** ած. ֆ. երժ. խիզախութիւն, անվեհերութիւն արտայայտող. б. марш, б—ая а́рия; **-ву́рство** անտեղի, անպատեհ սխրագործութիւն, շահատակութիւն, կորով, անվեհերութիւն. **-вый** ած. ֆ. քաջ, արի, կորովի. ազնիվ, տեսքով, պարթև:

I. **бра́||га** բաշղա. 1, արաղի գործա-

բաններում ալյուրից, ջրից և ածիկից (сóлод) պատրաստած ու քացախեցրած շաղախ, վորից սպիրտ են քաշում. **2**, տանու կորեկաջուր, գարեջուր:

II. **брáга** կեր. ծ. տատասկ, հիւսվածք, որով նավը գահակերով (չորս կողմից պատելով), ամրացնում են ափ դուրս քաշելիս կամ ալեկոծութեան ժամանակ:

браговáр 1, արաղի գործարաններում տաշտ, չան ջուր տաքացնելու համար. **2**, բաղդա եփող:

брадá. **-дáтый** եկ. պ. տ. бородá, -дáтый: **-добрéй** սափրիչ, դալլաք. **-добрíтие** սափրում, ածիլում:

брáживать տ. бродить I.

брáжистый ած. բաղդայակերպ (տ. брáга I, 1), խմորվող. **-жка** են. տ. брáга 1, 2.

брáжник, **-ница** ըէֆ, խրախութիւն, կերուխում սիրող այր, կին. **-ничанье** ըէֆ, կերուխում անելը. **-ничать** չ. ըէֆ, կերուխում անել. **-ничество** տ. брáжничанье.

брáжный ած. բաղդայի (տ. брá-га I, 1).

I. **браздá** եկ. պ. **1**, վարելահողում բաշած ակոս. **2***, փայլուն, պարզ, ադդու գիծ, հետք:

II. **браздьí** ի. յ. բնոս. սանձ, երասանակ, լկամ. *бразды правлéния կառավարության դեկ:

браздíть (-зжý -здят), изб—ն. եկ. պ. տ. бороздить 3.

бразíлец, льца տ. бразильянец.

бразилин, á ↓. մեճխիտ, կարմիր յատականերկ: [բազիլիացի, -լուհի:

бразильянец, нца, **-льянка**

брáйтовая болéзнь երիկամունքների յարատև (քրոնիկական) հիվանդութիւն), բրայտախտ:

I. **брак** ամուսնութիւն, կողակցութիւն. вступить в б.; сочетáться б—ом; растóргнуть б.; граждáнский б. քաղաքացիական ամուսնութիւն:

II. **брак** գ. **1**, խոտան, պարսավված, փնոված, փտնած ապրանք. **2**. երկրդ. արատ, թերութիւն. отпрáвка вагóнов с коммéрческим, техни́ческим б—ом; **3**, տ. бракованíе, -вка 1 և 2.

бракованíе 1, փտնելը, պարսավելը փնովելը. կն. ապրանքներն ըստ իրանց որակի ջոկելը, ընտրելը, տեսակների բաժանելը. **-кóванный** բյած. փտնած, փնոված, պարսավված, անպետք յայտարարված. б. товáр; б—ая лóшадь; **-ковáть** (-кýю -ют), забр—, обр— ն. գ. **1**, փտնել, փնովել, պարսավել, անպետք հրատարակել. **2**, կն. ապրանքներն ըստ իրենց որակի ջոկել, ընտրել, տեսակների բաժանել:

браковенчáние պսակադրութիւն:

бракóвка 1, տ. бракованíе; **2**, փտնած, փնոված, պարսավված, անպետք հրատարակած ապրանք. **-ковóй**, **-кó-вый** ած. ապրանքները փնովելու, կամ ջոկելու. б—ые дéньги պարսավագրամ տուրք, որ վճարում են ապրանքները ջոկողին, քննողին. լավ կամ վատ զըտնողին. **-ковщи́к**, á երդվեալ ապրանքատես (որի պարտականութիւնն է լավ ապրանքները վատերից ջոկել, առաջինների լավորակութիւնը վկայել, իսկ վերջիններս փնովել, պարսավել):

браконьéр ֆ. որսագող, անիրավաբար ուրիշ մարդկանց կալվածքներում որսորդութիւն անող. **-ство** ուրիշի կալվածքում անիրավարար որսորդութիւն անելը. որսագողութիւն:

бракоразвóдный ած. ամուսնալուծական, ապահարզանի, -զանային. б—ое дéло; **-расторжéние** ամուսնալուծութիւն. измéна—пóвод к б—ию; **-сочетáние** ամուսնութիւն: [տուհի:

брáлья ձեռագործութեան վարպե-

брамáн տ. брами́н; **-мани́зм**, **-ми́зм** բրահմայականութիւն. **-ми́н** բրահմին, բրահմայական քահանա, պաշ-

брамрéя հլ. ծ. բրամռեա: [տօնեա:

брáмсель ա. հլ. ծ. բրամառագաստ. **-ный** ած. բրամառագաստի:

брамстéньга հլ. ծ. բրամացից, բրամաձող (կայմի երրորդ շարունակութիւնը կամ երկարացումը). **-такелáж** ծ. բրամացցի ամբողջ սարքուկարգը (տ. такелáж).

брандахлы́ст ռմ. **1**, նօսր գարեջուր կամ ջրախառն օղի, առհ. անպիտան խմիչք, 'գկռաջուր'. **2**, նխs. դատարկապորտ մնծ:

брандвáхта գ. ծ. բանդվախտա (նավահանգստի կշտին կանգնած հսկող մարտանավ). **-тенный** ած. բանդվախտայի:

брандебýр ֆ. բանդէբուր (զգեստի վրա կոճակների համար հաստ բոլորտիքով կարած ծակ. ևս նաշխ):

брáндер հլ. ծ. հրձիգ նավ, հրդեհանավ (այժմ անգործածական). запускáть *б. գրգռել, գայրացնել. **-рный** ած. բանդէրի:

брандмайóр գ. բանդմայոր, հըրդեհաշիջապետ. **-мáуэр** գ. հրդեհապատ. **-мéйстер** գ. բանդմէյստէր. հրդեհաշէջների հրահանգիչ. **-скýгель** ա գ. նrեs. հրդեհառումբ:

брандспóйт հլ. ծ. ջրհան մեքենա:

брáнец, нца արու մատղաշ կանեփ. орéхи брáнцы ակողինի (ախլի) ծառի տակ հավաքած ախիլները:

брáнивать, ся տ. брани́ть, ся.

брани́на նօսր գործվածք (տ. брá-ная ткань).

брани́ть (-ню́ -ня́т), побр—, вы́бр—, разб—ն յանդիմանել. կշտամբել. նախատել, շշպրել, հայհոյել. **-ся 1** (побр—) փխդ. միմիանց հետ կռվել, միմեանց նախատել, հայհոյել, կծու խօսքեր անել **2**, չ. հայհոյել. ուշունց տալ:

брани́ца նեզ. ծովախոտ:

бранли́вость ի. կռվարարութիւն. **-нли́вый** ած. կռվարար, ամբարիշտ. **-нный** ած. (տ. брань I, 1) **1**, նախատական, հայհոյական. б—ые словá; б—ое письмó; **2**, ռազմա—, մարտի, պատերազմի. б—ое пóле; **-нчи́вость** ի. կռվարարութիւն, ամբարշտութիւն. **-нчи́вый** ած. կռվարար, ամբարիշտ:

I. **брáный** ած. **1**, վերցրած, առած. бóчка бранá.

II. **брáный** ած. տառաձեւ ձեռք գործած, շերտավոր, նաշխավոր. б—ая ткань սփռոց, շերտավոր գործվածք, պաստառ, որից անձեռոցիկներ, սփռոցներ, երեսսրբիչներ են շինում:

I. **брань** ի. **1**, յուտանք, հայհոյանք, յիշոց, կծու, վիրավորական խօսքեր. **2**, ռազմ, մարտ, կռիվ. պատերազմ. пасть на пóле брáни; б р а н ь-травá կամ б р а н ь си́няя բ. կապույտ փետրածաղիկ կամ ալրադրուկ:

II. **брань** ի. տ. брани́на.

браньё, ья́ ռմ. վերցնելը, առնելը:

брас հլ. ծ. բրաս (պարան):

браслéт, **-тка** ֆ. ապարանջան. **-тчик** ապարանջանագործ:

брасóпить (-плю -пят) ն. (տ. брас) ծ. բրասպարաններով ռէաները (рéи) հորիզոնական գիծքով պտույտ տալ. **-сóпка** բրասպարաններով ռէաները պըտտեցնելը:

брáсывать, ся տ. бросáть, ся.

брат (յ. брáтья, ьев) եղբայր. б р á т ь я крé(ё)стные միմեանց կնքահօր տղաները. б р á т ь я крестóвые ռմ. խաչափոխ եղբայրներ. б р á т ь я молóчные կաթնակից եղբայրներ. б р á т ь я назвáнные անվանեալ եղբայրներ. брáтья сведённые կամ свóдные խորթ եղբայրներ. все лю́ди мéжду собóю брáтья; он дýмает, что емý чорт не б. նա ուրիշի ընկերի տեղ չէ ընդունում, խիստ մեծամիտ է. ваш б. մեզնից մէկը (ես, դու). ваш б. ձեզնից մէկը, ձեր նմաններից մէկը. б р а т с сестрóй տ. браткú 2.

братáн 1, ավագ եղբայր. **2**, եղբօրորդի. **3**, հօրեղբօրորդի. **-тáниха** ավագ եղբօր, ազգականի կամ հարազատ բարեկամի կինը. **-тáничка** ավագ եղբօր, ազգականի կամ հարազատ բարեկամի դուստրը. **-тáнич** ավագ եղբօր որդին, ազգականը. -(á)**тáнщина** եղբայրութիւն, ընկերութիւն. -(á)**тáнье** եղբայրանալը, -բացում. -(á)**тáться**, побр— անց. եղբայրանալ, եղբայրական սէր, դաշն կապել. **-тéльник** կըրտսեր եղբայր. **-тéльничать** չ. մի ընկերութեան մէջ եղբայրաբար ապրել. **-тéльщина** տ. братáнщина; **-тец**, тца և ուկը. **-тик** փք. եղբայր, եղբայրիկ. -(á)**ти́на**, -(á)**ти́нка 1**, նեզ. խըմիչքի մեծ աման, որից բոլորին էլ բաշխում են. **2**, մի տեսակ պտուկ. **-ти́нный** ած. բրատինայի. б—ое пивцó; **-ти́шка** ա. փք. եղբայրիկ. **-ти́я** նկ. **1**, վանական միաբանութիւն, եղբայրութիւն. монáшествующая б.; **2**, մի կոչումի, մի արհեստի մարդիկ. нáша б., вáша б. ռմ. մեր, ձեր դասակարգի մարդիկ:

браткú ա. յ. բ. ա) երեքգունեան մանուշակ. բ) քույրուեղբայր (խոտ մի):

брáтнин, а, о ած. եղբօր. **-тний** ած. եղբօր, եղբայրապատկան. -(á)**товáнье**, -(á)**товáться** տ. брáтанье, брáтáться; **-товáя** ռմ. տագերկին, 'տէգրակին'. **-товщи́на** տ. брáтчи́на.

братогýбец, бца եղբայրասպան. **-лю́бец**, бца եղբայրասէր. **-любúвый** ած. եղբայրասէր. **-лю́бие** եղբայրասիրութիւն. **-лю́бный** տ. братолюбúвый.

братоненави́денье եղբայրատեցութիւն. **-стник**, **-стница** եղբայրատեաց այր, կին. **-стный** ած. եղբայրատեաց:

братоуби́йственный ած. եղբայրասպան, եղբայրասպանութեան. б—ая войнá; **-ство** եղբայրասպանութիւն. **-ца** նն. եղբայրասպան:

брáтски տ. по-брáтски; **-тский** ած. եղբայրական. б—ая трапéза; **-тство 1**, եղբայրութիւն. **-тствовать** (-ствую -ют) չ. с кем **1**, մէկի միաբանակիցը լինել. **2**, մէկի հետ եղբայրութիւն անել. -(á)**тýшек**, шка նկ. եղբայրակից, ուխտակից եղբայր (ոսները յաճախ հեգնօրէն անվանում էին օտարերկրեա սրավոններին, որոնք Ռուսիա էին գնում). **-тчик** նկ. եղբայրիկ, վանական միութեան անդամ. -(á)**тчи́на** նկ. նեզ. **1**, եղբայրութիւն. **2**, եղբայրական խնջույք. **-тчи́ца** գթութեան քույր:

брáтшпиль տ. брáшпиль.

брáтый բյած. ռմ. տ. брáный I.

братьíня տ. братúна.

брать (берý, -рýт; անց. брал, бралá, брáлó; հրմ. бери́), бирáть ն. **1**, (взять) վերցնել, վեր առնել. б. жáло-

вание ռոճիկը ստանալ. б. подарки; б. в долг պարտք վերցնել. берёт с живого и мёртвого կաշառք է առնում. б. участие в ком մեկին կարեկցել. б. участие в чём մի բանի, մի գործի մասնակցել. б. начало սկիզբը առնել (դետի մասին). б. чью-либо сторону մեկի կողմը բռնել. б. на совесть խղճի վրա առնել. б. на свою ответственность իր պատասխանատվության տակ առնել. меня берёт страх, скука, охота, зло ես վախենում, ձանձրանում, ցանկանում, չարանում եմ. его ничто не берёт նրա վրա ոչինչ չէ ազդում. б. верх над кем, над чем մեկին մի բանի յաղթել. մեկի, մի բանի վրա յաղթանակել. б. своё իրը վերցնել, իր ազդեցությունը անել. брать верх прп. բարձրանալ, բարձր թռչել. рыба берёт ձուկը խայթում է **2**, (набр—) հավաքել, ժողովել. б. ягоды, грибы; **3**, (հրացանի մասին) բռնել, զարկել, խփել. ружьё, пушка берёт далеко; **4**, քաղել, փետել. б. лён, посконь; **5**, մեկի վրա յարձակվել, մեկի հետ կռվի բռնվել. **-ся**, взяться **1**, չ. за что մի բան իր վրա վերցնել, յանձն առնել, իր վրա առնել. он берётся за решение этой задачи (կամ решать эту задачу); он берётся не за своё дело նա իրեն համար խորթ, իր ուժից վեր գործի է ձեռնարկում. **2**, փոխդ. կպչել, կոխ կալնել. борцы берутся накрест ըմբիշները կոխ են կալնում խաչաձև. **3**, չ. և փոխդ. за что մի բանի ձեռք մեկնել, մի բանից բռնել, կալնել, մի բան վերցնել, ձեռք առնել. б. за верёвку, за перо; **4**, յանկարծակի, անակնկալ կերպով յայտնվել, երևալ. не мог понять, откуда бралась такая прыть у неё.

бра́тья 1. տ. братия; **2**, տ. брат.

бра́унинг բրաունինգ (ըեվոլվեր). убить кого из б—а բրաունինգով մեկին սպանել:

бра́унко́ль տ. брункоͅль.

брахи|гра́ф յապավագիր. **-гра́фия** յն. յապավագրություն (յապավումներով, պատիվներով արագ գրելու արվեստը). **-кефа́лы** յն. ա. յ. մրդբ. կարճագլուխներ (հկռկը տ. долихокефалы); **-ло́гия** յն. համառոտաբանություն, հակիրճ, սեղմված ճառ, խոսք:

бра́|чащиеся յած. նս. պսակվողներ, ամուսնացողներ. **-чный** ած. ամուսնության, -նական. б—ые узы.

бра́|шенный ած. խորտիկի, կերակրի, ուտելիքի. **-шно** խորտիկ, կերակուր, ուտելիք:

бра́шпиль ա. հլ. ծ. նավի քթին շինած հորիզոնական ճախարակը:

бреве́ խտ. անճ. բրեվե (պապի կարճ կոնդակը):

бре|ве́нник 1, տաղձի անտառ. **2**, բարակ գերանացու. **-вённый** ած. գերանի. **-венча́к**, а́ սկվ գործ. տ. бревенник: **-ве́нчатый** ած գերանակապ, գերաններից շինած. б. дом, мост, сарай; **-ве́шко** նվ. գերանիկ:

бревиа́рий ք. աղոթագիրք, ժամագիրք (կաթոլիկների):

бре|вни́ще յփեյ. ահագին գերան. **-вно́** (յ. брёвна,-вен) **1**, գերան, գոլան. **2**,* նխտ. սանտաիրտ, անզգա մարդ:

брег (յ. брега́, о́в) եկ. սլ. տ. бе́рег.

брегéт բրեգետեան ժամացույց:

бред 1, զառանցելը, 'դել տալը', զառանցանք, ցնորք. больной в бреду հիվանդը զառանցում է, 'դելն է տալիս'. **2**, խար, անասունների բուռ (ծառի տերևներից և ոստերից):

бре́де́нь, дня և дня́ (յ бредни́, е́й) մի տեսակ պարկավոր ուռկան, ցանց:

бреди́на բ. ուռենի:

бре́|дить (жу -дять), сбр—չ. **1**, զառանցել, 'դել տալ'. **2**, б. кем, чем խելագարի պես մեկի, մի բանի մասին մտածել, երազել, մեկով, մի բանով տարվել. **-ся** չ. դիմզ. քնի, հիվանդության ժամանակ մեջ երևալ, թվալ. **-**(бре́)**дни**, ей ի. յ. զառանցանք, ցնորք, ցնդաբանություն. **-дни́** տ. бре́день.

бре́дник տ. бре́день.

бре|дово́й ած. զառանցող, -ցական, б—ая фантазия; **-ду́** տ. брести.

брезг արշալույսի, արևածագի սկիզբը:

бре́з|ганье չխոկալը, զզվանք (մանավանդ դեպի կերակրեղենը). **-гать**. չ. чем չխոկալ, զզվանք զգալ, խորշել (մանավանդ կերակրեղենից). он брезгает трактирным обедом տրակտիրի ճաշից նա խորշում է. он ничем не брезгает նա ոչ մի բանից չի խորշում, ամեն բանի էլ ձեռք է մեկնում. **-гли́вец**, вца, **-гли́вица** ոչ մի բանի չխոկացող, ամեն բանից խորշող, քմահաճ այր, կին. **-гли́во** մ. չխոկալով, զզվանքով. **-гли́вость** ի. չխոկալը, զզվանք, զարշանք, պժգանք (մանավանդ կերակրեղենից). **-говать** (гую -ют) տ. брезгать; **-гу́н**, а́, **-гу́нка** նս. ում., **-гу́нья** ում. ոչ մի բանի չխոկացող, ամեն կերակրից զարշող, անբավական, քմահաճ այր, կին. **-гу́ша** նս. տ. брезгу́н, -нья.

бре|зенду́к հլ. բրեզենդուկ (կոշտ պարուսին). **-зе́нт** հլ. բրեզենտ (բրեզենդուկից պատրաստած ծածկոց):

брез|жа́ние 1, զրնգալը, զրնգոց, ծլնգալը, ծլնգոց. **2*** վայրահաչելը. **-жа́ть** (-жу́ -жа́т) չ. **1**, զրնգալ, ծլնգալ. **2**,* վայրահաչել, շաղակրատել, 'դուրս տալ':

бре́зжить (—,-жит -жат), **-ся** չ. ծկել, լուսանալ, այգանալ, առավոտանալ. Թույլ կերպով շողալ, պաղպղել տալ. на небе брезжит утро; чуть брезжилось, когда нас разбудили; огонёк вдали брезжится.

брейд-вымпел հլ. ծ. կայսերական լայն վիմպել (դրոշակ):

брекв́атер անգ. ծ. բրեկվատեր (պատնեշ, որ պաշտպանում է ծովափը կամ նավահանգիստը կոհակների կատաղությունից):

бре́|кот տ. бряканье; **-кота́ть** (-кочу́ -ко́чут) ում. տ. брякотать.

бре|ло́к, **-ло́ка** ֆ. բրելոք (ժամացույցի շղթայից կախված մետաղե զարդ, զանգուլակ):

бре|мени́ть (-ню́ -ня́т), обр—նգ. բեռնավորել, ծանրաբեռնել. **-мя**, мени չ. (յ. бремена́, -мён) ծանրություն, բեռ. *ճնշում. разрешиться от бремени (յղի կնոջ մասին) ազատվել, ազա, աղջիկ բերել:

бре́|ние եկ. սլ. ցեխ, կավ, կավաշաղախ. **-нность** ի. անկայունություն, անհաստատություն, եղծականություն, անցողականություն, ունայնություն. б. земных надежд; **-нный** ած. **1**, կավե, հողից, ցեխից. **2**,* անկայուն, խախուտ, անհաստատ, եղծական, անցողական, ունայն. б. мир.

брен|ча́ние 1, զրնգալը, զրնգացնելը, ծլնգալը, ծլնգացնելը. **2**, զրնգոց, ծլնգոց. **-ча́ть** (-чу́ -ча́т), забр— пробр— չ. և ն **1**, զրնգալ, զրնգացնել, ծլնգալ, ծլնգացնել, բարձր թխկթխկացնել, չխկչխկացնել. б. ключами; бренчат в кармане деньги; **2**,* վատ, աններդաշնակ ածել, նվագել, ճզճզացնել. б. на гуслях, на фортепиано.

бре|сти́ -сть (-ду́ -ду́т), **-ся** չ. (հմմ. бродить) կամաց-կամաց, թույլ յամր քայլերով գնալ, ընթանալ, քարշ գալ (որոշ ուղղությամբ). он тихонько брёл домой.

брете́|р ֆ. մենամարտության սիրահար, կռվարար. **-рский** ած. կռվարարի. **-рствовать** (-ствую -ют) չ. կռվել, կռիվ, մենամարտություն սարքել.

брё|х տ. брехня; **-ха́ние 1**, հաչոց, հաչյուն. **2**, լուտանք, հայհոյանք. **3**, վայրահաչություն, շաղակրատանք. **-ха́ть** (-шу́ -шут) **-хну́ть**, сбр—չ. **1**, հաչել. собака брешет; **2*** հայհոյել, նախատել, կծու խոսքեր ասել, յանդիմանել. ты попусту на меня брешешь; **3**.* սուտ խոսել, վայրահաչել. брешет он, старый пёс; **-хня́ 1**, ի. փչախոսություն, վայրահաչություն, շաղփաղփանք, ափեղցփեղց խոսքեր. **2**, նս փչախոս, դատարկախոս, վայրահաչ անձ.

-хуне́ц, нца́ տ. брехун; ում. դատապաշտպան. **-ху́н**, а́, **-ху́нья** ստախոս, փչախոս, ափեղցփեղց բաներ խոսող այր, կին:

бре|шировать (-ру́ю -ют) նգ. ամր. թնդանոթաձգությամբ ամրության պատը ծակել, ճեղքել, պատռել, խրամատել. **-шь** ի. ֆ. պատռվածք, ճեղքվածք, ծակ, խրամատ. *пробить брешь գործը յաջողեցնել. брешь-батарея ամր. պատնիշակործան մարտկոց:

б|ре́ю տ. брить; **-рива́ть** տ. брить.

бриг անգ. ծ. երկկայմ մարտանավ կամ վաճառականական նավ:

брига́|да ֆ. բրիգադա. **1**, ռզմ. զորամաս, զորաբաժին, զորախումբ. б. пехотная, кавалерийская; **2**, նավ. մարտկոցախումբ. **3**, երկթղ. գնացքի բոլոր ծառայողները, որոնք որոշ կայարաններում փոխվում են. поездная б.; **-ди́р** ֆ. բրիգադիր, զորաբաժնապետ. **-ди́рский** ած բրիգադիրի. **-ди́рша** բրիգադիրի կին. **-дный** ած. բրիգադայի, -յին. б. генерал.

бриганти́|на խտ. ծ. բրիգանտին (փոքր երկկայմ մարտանավ կամ հինանավ). **-нный** ած. բրիգանտինային:

бри|з, **-за** ֆ. թեթև, հանդարտ քամի, սոսափյուն:

брик տ. бриг.

бри́ка սկվ գործ. տ. бричка.

брике́ты ա. յ. ֆ. բրիկետ (քարածխի փոշուց են պատրաստած աղյուսներ, որոնք գործ են ածվում իբրև վառելիք):

бриллиа́нт տ. брильянт.

бри́ль|ный ած. սափրելու, ածիլելու. б. прибор սափրելատուփ. **-ня** սափրչարան:

брилья́нт ֆ. գոհար, շողակն:

брилья́нтик նվ. պստիկ գոհար, շողակն:

брильянти́|н ֆ. բրիլեանտին. **1**, խիտ, փայլուն բամբակե գործվածք. **2**, հոտավետ հեղուկ, որ մազերին փայլ է տալիս. **-новый** ած. բրիլեանտինի:

брилья́н|товый ած. գոհարի. б. блеск; б. перстень; **-нтщик** գոհարագործ, ակնագործ:

брио́ния բ. լոշտակ:

бри́ска խտ. փոչ թուղթ յայտնի թղթախաղի մեջ:

брита́|нец, нца բրիտանացի. **-нка** բրիտանուհի. **-нский** ած. բրիտանական. б. металл մեգղ. բրիտանակ. մետաղ:

бри́|тва 1, ածելի. **2**, զանակ, որով կաշեգործները մորթի տակի ավելորդ փառերը քերում են. бритва́-рыба տ. железница 1; **-твенница** ածելու բուն, պատյան. **-твенный** ած. ածե-

յու. б. ремéнь ածելին սրելու փոկ, 'Թասմա'. **-товница** ա. брúтвенница; **-товный** ա. брúтвенный: **-тоголóвый** ած. գլուխն ածիլած, ածիլած գլխով:

бритóк, ткá **1**, խոզի կոթ, ցող, տակ. **2**, փուչ հատիկներ:

бритоýсец, сца. նխs. սափրած բեխերով մարդ:

бритт բրիտ (Բրիտանիայի նախկին բնիկ). եւ անգլիացի:

брúтый բյած. սափրած, ածիլած. б—ая бородá: б р ú т ы й, ого ա. ած. կալանավոր, բանտարկված յանցավոր. **-ть** (брéю, брéют), выбр—, обр— ն. սափրել, ածիլել. **-тьё** սափրելը, -րվելը, ածիլելը, ածիլվելը. սափրում, ածիլում. **-ться** выбр—, обр— անդր. սափրվել, ածիլվել:

брúфок ձ. ծ. բրիֆոկ (նավի նախակայմի լայն առագաստը):

брúца ր. ա) ծովագույն խողանխատ. բ) հավակորեկ:

брúчка ր. բրիչկա (թեթեւ, կիսով չափ բաց սայլ). **-чный** ած. բրիչկայի:

бровúстый ած. թանձրայօն, լայն, խիտ յօնքերով. **-вúща** յխել. մեծ, ահագին յօնք (ունք). **-вка** նվ. **1**, փորած տափի, ջրանցքի եւն բարձր եզրը, ափը, պատնեշը, 'դրաղը'. **2**, ռազմ. շրջանակի մեջ գրած տարրկայի եզրը. **-вик** ր. ա) հեյմին, կոզմածայրի. բ) տերնիկ, շանձուք. **-вный** ած. յօնքի, ունքի. **-вь** ի. (յ. брóви, вéй) յօնք (ունք). нахмýрить брóви յօնքերը կիտել. не в б., а прямо в глаз (առծ.) ուղիղ, ուղղակի, չեշտակի, դուզ:

брод ծանծաղուտ, հուն (օր. գետի, որից անցնում են). переходúть рекý в б. գետի ծանծաղուտից անցնել. не спросясь брóду, не сýйся в вóду (առծ.):

брóдень, дня ա. Մեր. գեղջուկի ոտնաման. **-дéц**, дцá ա. брéдень.

бродúло թթվեցնող. խմորիչ նյութ, խաշ. **-льный** ած. խմորիչ, եփ բերելու. б. чан; **-льня** եփարան (գինու, օղու գործարաններում):

бродúльщик ա. бродовщúк: **-дúстый** ած. շատ ծանծաղուտներ ունեցող. հունաշատ. б—ая рекá.

I. **бродúть** (брожý -óдят) չ. **1**, թափառել. անդրան-անդործ դէսուդէն ընկնել, թրե գալ. փարանել. բայլամոլոր գնալ. б. по ýлицам, по горáм; **2**, հազիվ-հազ գնալ, ման գալ, քարշ գալ. больнóй начал б.: **3**, եփ գալ, եռ գալ, թթվել, խմորվել:

II. **брóдить** ն. **1**, ուռկանով ձուկ որսալ. б. рыбу в óзере, в рекé; **2**, ծակել, ծակ բաց անել. б. дырý.

брóдники ա. յ. նեց. փախստականներ, թափառականներ, որոնք մտնում էին բևզանդացվող կայսեր զորքի մեջ. **-днúк**, á, **-дничóк**, чкá նվ. ա. брéдень.

брóдный ած. ծանծաղուտի, հունի б. путь.

бродня́ եւ ու տաշ քայլելը, թափանելը:

бродовщúк, á **1**, ջրի ծածաղուտը շանց տվող ուղեցույց. **2**, խոտհարքաբաժան:

бродóк, дкá ծակիչ (երկաթէ կամ պղնձէ):

бродýн, á, **-дýнья** դատարկապորտ, անդրան-անդործ թրե եկող. շրջմոլիկ այր, կին:

бродчúк, á **1**, ուռկանը քարշող որսորդ, մշակ. **2**, գետի ծանծաղուտից անցկացնող առաջնորդ, ուղեցույց. **3**, գվ. ջրի մեջի ցանկապատը կարկատող բանվոր:

бродя́га նա. **1**, շրջմոլիկ. **2**, գվ. անհայր, աղքատ գեղջուկ. **-жество** շրջմոլիկություն. **-жий**, жья, жье ած. շրջմոլիկի[նյատուկ]. **-жничанье** շրջմոլիկություն. **-жничать** չ. շրջմոլիկ, շրջմոլիկություն անել. շարունակ թափառել. **-жничество** ա. бродя́жество: **-чий** ած. շրջմոլիկ, թափառաշրջիկ. վաչկատուն. б—ая пóчка ա. б л у ж д á ю щ а я пóчка.

брожéние 1, նմ. եփ գալը, եռ գալը, խմորվելը, թթվելը. կծվելը. խմորում. вúнное, спиртовое б.: **2**,* յուզմունք, մարերի խռովություն, խլրտմունքում, խլրտում:

броздни́к, á ր. բոզեակ:

брокáт ֆ. բրոկատ (ֆրանսիական գինակեղէն, փարչա). **-катéль** ի. ֆ. **1**, մետաքսախառն բամբակէ գործվածք խոշոր ծերուերով. **2**, իտալական խայտաճամուկ կուճ, մարմարին:

бром յն. նմ. բրոմ, ժահ. **-мистый** ած. բրոմավոր, ժահաշատ. б. натрий: **-мовый** ած. բրոմի, ժահային. б—ая кислотá բրոմաթթու, ժահաթթու:

броневúк, á ռզմ. զրահապատ, զրահավորեալ ավտոմոբիլ. **-невóй** ած. զրահավոր, զրահապատ. **-немашúна** ա. броневúк; **-ненóсец**, сца **1**, զրահանավ, զրահավորված զինվոր. **2**, կ. զրահավոր, զուտեր կաթնասուն կենդանի. **3**, ծվմ. զրահավոր, զրահապատ մարտանավ, զրահավորակ. **-ненóсный** ած. զրահակիր. б—ое сýдно ծ. զրահավոր, զրահակիր մարտանավ. **-непóезд** զրահակիր, զրահապատ գնացք:

брóнза խա. **1**, անագապղինձ. **2**, անագապղնձէ շինված իր, առարկա. **-зировáние** ա. бронзовáние; **-зировáть** (-рýю -ют), **ся** ա. бронзовáть, ся; **-зирóвка** ա. бронзóвка; **-зовáние**

անագապղնձելը. **-зовáть** (-зýю -ют), набр— ն. ֆ. անագապղնձել. **-зóвка 1**, ա. бронзовáние: **2**, փոշի, որով անագապղնձում են. **-(брóн)зовка** կ. ոսկեբզեզ. **-зовщúк**, á **-зовщúца** անագապղնձագործ, -ուհի. **-зовщúчий**, чья, чье ած. անագապղնձագործի. **-зовый** ած. անագապղնձի, -ձէ. б—ая фáбрика; *б. вéксель ընդունայն, փուչ մուրհակ:

бронировáние ա. бронирóвка; **-ровáть** (-рýю -ют), забр— ն. **1**, զրահավորել, զրահապատել. **2**, նոր. [գրավել] անձեռնմխելի դարձնել, որոշ նպատակի յատկացնել. б. кóмнату, квартúру за совéтскими слýжащими խորհրդային պաշտօնեաների սենեակ, բնակարան յատկացնել. э́тот вопрóс заброни́рован от обсуждéния парлáмента այդ հարցը պարլամենտի քննութենից հանված է. **-нирóвка 1**, զրահավորում, զրահապատում. **2**,* նոր. անձեռնմխելի դարձնելը, որոշ նպատակի յատկացնելը (գրավելով):

бронни́к նեց. **1**, զրահավոր, զրահապատ, զրահակիր զինվոր, զօրական. **2**, զրահագործ. **-нный** ած. նեց. զրահի. б. прикáз զինագործության, զրահագործության վարչություն:

брóнхи ա.յ., **-хии**, хий ի.յ. յն.կզմխ. բրոնխներ, ցնցուղներ (պատիկ խողովակներ շնչափողի երկու կողմից, որոնք թոքերին օդ են մատակարարում). **-хúт** յ. բժ. բրոնխիտ, թոքացնցղատապ. **-хиáльный** ած. բրոնխիար, շնչափողի ցնցուղների. б. катáр; **-хотóмия** յն. վիր. շնչափողահատություն:

брóня́, **-нь** ի. **1**, զրահ. **2**, ծ. զրահ, մետաղէ տախտակներ, որոնցով պատում են մարտանավերը:

бросáльница տատանավոր գըրխով տախտակ, որով կտավատ են մաքրում. **-сáльный** ած. գցելու, ձգելու. б—ое копьё; **-сáние** ձգելը, գցելը, նետելը. **-сáтельный** ա. бросáльный; **-сáть**, **-сить** (-шу -сят), брáсывать ն. **1**, ձգել, գցել, նետել. б. жрéбий վիճակ ձգել. б. пыль в глазá աչքերին թոզ փչել. б. кровь արյուն թողնել, արյուն առնել. б. на бумáгу շտապով գրի առնել. **2**, որս. քշել, ուղղել. **3**, մի բան ձգել, մի բանից ձեռք վերցնել, հրաժարվել. գադարել. он брóсил пить; б р о с á т ь в пот քրտնեցնել. меня́ брóсило в пот: **4**, չ. чем, в когó, во что ձգել, նետել, թափել, տեղալ. б. в (на) когó-либо кáмнями մէկի վրա քարեր ձգել. **-ся** անդր. ընկնել, նետվել, վրա ընկնել, վրա պրծնել, յարձակվել. б. в вóду; собáки бросáются на прохóжих; б. в слёзы արտասվել. б. в глазá աչքի ընկնել:

брóсквúна ր. դեղձի, դեղձենի եւ իր պտուղը (դեղձ). **-нный** ած. դեղձենու. դեղձի:

брóский ած. **1**, հեռաձիգ, հեռուն նետող, հեռուն բռնող. у негó рукá брóскá; **2**, ակնբախ, աչք ծակող, խիստ փայլուն. **3**,* արագ, արագաշարժ. **4**, ա. брóсовый: **-скóм** ձգելով, նետելով, շպրտելով. б. брóситься խիստ արագ վազել, 'դուրս տալ', 'կծիկը դնել':

бросковáльница, **-снóвка** ա. бросáльница.

брóснýть ն. մանրերով սեղմելով մաքրել, ջուրը, հեղուկը հանել, քամել. б. конопéль, лён.

бросовóй, **-совый** ած. չնչին, ոչինչ. աննշան, աննարժէք, դէն ձգելու. **-сóк**, скá ձգում, նետում, ձգելը, նետելը. он на одúн б. от нас живёт նա մեզնից այնպես մոտ է ապրում, որ քար գցես, կը հասնի:

броткáмера ձ. ծ. մարտանավի վրա պաքսիմատ (сухáрь) պահելու տեղ:

брóшенный բյած. դէն ձգած, ձըգած, նետած, լքած. б—ые дéти փողոց ածած, անխնամ երեխաներ. б—ые дéньги կորած փող:

брошировáние բրոշյուրելը, -րում. **-шировáть** (-рýю -ют), сб— ն ֆ. բրոշյուրել (տպած եւ ծալած թերթերը կարել եւ շապկել). **-ширóвка** ա. брошировáние; **-ширóвочный** ած. բրոշյուրելու. б—ая мастерскáя.

брóшка, **-шь** ի. ֆ. բրոշկա, բրոշ (կանանց արդուզարդի պատկանելիք, որ շուրջած կրում են վզին կամ կրծքին):

брошю́ра ֆ., **-рка**, **-рочка** նվ. բրոշյուր, -րիկ. **1**, պատիկ գրքույկ, շարագրություն. **2**, բրոշյուրած գրքույկ:

брудáстый ած. (կենդանիների մասին) բրդոտ, մազոտ դնչով կամ դնչի տակից կախ ընկած մազ. б. петýх երկարամօրուք աքաղաղ. брудáстая борзáя բրդոտ դնչով, դորշգույն բարակ:

брýдершафт գ. եղբայրություն, եղբայրական դաշն:

брýкинс ա. брю́канец.

брульóн ֆ. **1**, շարադրութեան սեւ, սեւագրութիւնը. նկարի ուրվագիծը. սեւագրութեան տետրակ. **2**,* անհասկացող, տխմար համբակ:

брульяр ֆ. վն. երկմտի սեւագրութիւնը, սեւագրութեան մատեանը:

брум անգ. բրումեան երկնիտ ծածկակառքը:

брундýк á, ա. бурундýк.

брундыш́ка ր. խոզուկ:

брунéц, нцá ր. ա) արինուրամ, ա-

բեան խոտ, սեպգխուկ. բ) գետնամուշկ։
брунко́ль ա. գ. կապույտ կաղամբ։
брункре́|сс բ. հասարակ ջրկոտեմ. **-ссовый** ած. հասարակ ջրկոտեմի։
брус (յ. бру́сья, -сьев); **1**, քառանկյունի տաշած գերան. вытесать из бревна́ б.; **2**, 'խունկի', տն. քառանկյունի տաշած, շատ թե քիչ երկար, նեղ և տափակ (փայտե, երկաթե, քարե) ձող, որ զանազան գործադրություն ունի. քառանկյունի տաշած սրոց, յեսան. **3**, бру́сья յ. մի տեսակ մարմնամարզական գործիք։ [կարաբեխ զամփռ մի։
бру́сбарт գ. խոտմիրուք և եր-
бруск ննց. բ. վայրի տորոն։
брус|клён, **-клёт** տ. бересбре́к.
брускова́тый ած. քառանկյունի տաշած, յեսանաձև։
I. **бруско́вый** ած. **1**, քառանկյունի տաշած ձողի ձևով, քառանկյունի. б—ое мы́ло, желе́зо; **2**, քառանկյունի տաշած ձողերը զամելու. б. гвоздь.
II. **бруско́вый** ած. վայրի տորոնի։
брус|ни́ка բ. **1**, կարմիր հապալասի. **2**, հապալաս. **-ни́ковка** հապալասից պատրաստած ըմպելիք, օշարակ։
I. **брусни́ца** տ. брусни́ка.
I. **брусни́ца 1**, սրոցաման (գերանդաձևի). **2**, թխակաձև սրոց, յեսան։
брусни́|чка ննք. տ. брусни́ка; **-чник** հապալասու թուփ և թփուտ. **-чный** ած հապալասու. б. цвет.
бру|сня́к, а́ սրոց, յեսան. **-сове́ц**, нца́ տ. брусни́ца II.
бру|со́вка մեծ, կոշտ, խոշոր ատամներով խարտոց, որով զարբինները և փականագործները մետաղէ տարկաներ են խարտում. **-сово́й** ած. քառանկյունի տաշած. **-со́к**, ска́, **-со́чек**, чка ննք. **1**, քառանկյունի տաշած, նեղ և տափակ ձողիկ. **2**, Յմվ. քառանկյունի սրոց, յեսան. **-со́чный** ած. քառանկյունի ձողիկի, քառանկյունի սրոցի, յեսանի։
бру́ствер գ. ամր. բրուստվէր (պատնէշ, Յմվ. հողապատնէշ)։
бру|сча́тый ած. քառանկյունի տաշած գերաններից կամ ձողերից շինած. б. дом, мост.
бру|сь ա. ննց. զորավարի քառանկյունի տաշած գավազանը, գուզը ծայրին կապարով. **-сьё** ննք քառանկյունի տաշած գերաններ։ [**но́й** ննց. տ. брусча́тый.
бру|ся́к, а́ վերին երկանաքար. **-ся-**
бру́тто խտ. անն. կն. բրուտո. **1**, ապրանքի հետ քաշը, կշիռը (այսինքն թէ բուն ապրանքի և թէ իր ամանի կամ փաթեթի քաշը). **2**, б.-при́быль ապրանքի հետ արդյունքը (որից ծախսերը դեռ չեն հանել)։

бру|ха́ть, пробр—ն. ն.մ. արտաքսել, քացի տալ. խեթկել, 'հարու տալ'. ծակել, խփել, զարկել
брухме́ль ի. տ. бересбре́к.
бры|же́йка կզմխ. աղեպատ, աղեպահ թաղանթ. **-же́ечный**, **-же́йный**, ած. աղեպատ, աղեպահ թաղանթի. б—ая железа́.
бры́|жи́, же́й ի. յ., ննց. **-жи́ки** ա. յ. ննք. կտավից կարած ծալքավոր զարդ. յօրինվածք, որ կրում էին վզի շուրջը և կամ կրծկալի վրա։
брызг 1, (յ. бры́зги, -згов ա. և -зг ի.) կաթիլ, ցայքուն, շաղ, անձև, ցողիկաթիլ(ներ). *կաթիլների նման հատիկներ. *б—и пера́ գրչի ստուներ. **2**, ճրտրվ. ա) պատր, սաստատղն են ջրով սրսկելը զաջուկերը քսելուց առաջ. класть кирпи́ч в б. աղյուսը զաջուկի շաղախի վրա դնել. բ) գեղով, ներկով սրսկում, սրսկելը. накропи́ть б—ом столбы́ под мра́мор սյուները մարմարինի գույնով գեղել, ներկել. **3**. ամենաբնտիր, տուր, 'տուզ' սերմացու. **4**. տ. брызга́ло.
бры́|згалка, **-зга́ло** սրսկիչ, սրսկելու գործիք. **-зганье** սրսկելը, շաղ տալը, ցայտեցնելը (ջուրը)։
брызга́|с, **-сный**. ого ա. ծ. տատղձաղորդ, հիւան, որ նավի բոլերը և մեխերը խփում և ամրացնում է։
бры́|згать (-гаю -гают և -зжу -зжут), -знуть, бры́згивать չ. чем **1**, ցայտեցնել, շաղ տալ (ջուր). սրսկել, ցողել. **2**, յանկարծ երևալ, թափվել, դուրս ցայտել. слёзы бры́знули из глаз его́; **3**,* փախուստ տալ, 'պոկ տալ' 'կծիկը զնել'. **-ся 1**, անդր. սրսկվել. **2**. փոխդ. փոխադարձաբար միմեանց սրսկել, թացել, թրջել. **-зги** տ. брызг; **-зги́**, бг. յ. ուղ. գարնանամուտ, երբ ձյունը առաջին անգամ հալվում է. **-згивать, ся** տ. бры́згать, ся; **-згово́й** ած. ցողի, շաղի. б. хлеб տ. брызг 3; **-згу́н**, а́ կ. ժայթքող հնդկաձուկ։
бры́зжущий բյած. ցայտող, ցայտուն. б. фонта́н; **-знуть** տ. бры́згать.
бры́ка տ. бри́ка.
бры|ка́ние աքացելը, քացի տալը, անկուշելը. **-ка́ть**, **-ка́ться**, -кну́ть, -кну́ться չ. աքացել, քացի տալ, անկուշել. **-кли́вость** ի. քացկոտություն. **-кли́вый** ած. աքացող, քացկոտ. б. жеребёнок; **-кну́ть, ся** տ. брыка́ть, ся; **-ку́н**, а́, **-ку́нья** քացկոտ, աքացող, որձ, էգ կենդանի։
брыле́на բ. ջրապղպեղ։
бры|ле́ ննց., **-ли́** ле́й ի. յ. **1**, շաների շրթունքի կախ ընկած մասը. **2**, շրջան, եզր, բոլորք, բոլորակ. **-ля́стый** ած. հաստաշրթն. б—ая соба́ка.

бры́нза ոչխարի պանիր։
брысь մջ. փ՛րստ, կորիր (ասում են կատվին). б. под пе́чку!
брюз|га́ նն. փնթփնթան, մռթմռթան, տրտնջող մն. **-гли́вец**, вца փընթփնթան, մռթմռթան, քրթմնջող մարդ. **-гли́вость** ի. փնթփնթացողություն, քրթմնջելու, տրտնջալու սովորություն. **-гли́вый** ած. **1**, փնթփընթացող. մռթմռթացող, քըրթմնջող, տըրտնջող. **2**, տ. брезгли́вый.
брю́з|глый ած. ուռած, կախ ընկած. **-гнуть**, обр— չ. ուռչել, կախ ընկնել. **-гу́н**, а́, **-гу́нья** տ. брюзга́: **-жа́ние** փնթփնթալը, փնթփնթոց, քրթմնջյուն, մռթմռթալը. մռթմռթոց. **-жа́ть** (-жу́ -жа́т) չ. փնթփնթալ, տըրտնջալ, քրթմնջել, մռթմռթալ։
брюк հլ. ծ. թնդանոթապարան։
брю́канец, нца հլ. ծ. կպրած պարանինէ ծածկոց։
брю́к|ва բ. գոնգեղ, կոլզա. **-венный** ած. գոնգեղի, կոլզայի։
брю́ки. -к ի. յ. հլ. բրիկ, անդրավարտիք. տաբատ։ [գերով այր, կին։
брюне́|т, **-тка** թխահեր, սև մա-
брю|ха́н, **-ха́нья** հաստափոր այր, կին. **-ха́стый** ած. հաստափոր. **-ха́тая**, ой յղի կին. **-ха́теть**, обр— չ. յղիանալ. **-ха́тить** (-чу -тят). обр—ն. յղիացնել. **-ха́тость** ի. յղիություն. **-ха́ч**, а́ տ. брюха́н.
брюхме́ля տ. бересбре́к.
брю́|хо 1, փոր, որովայն, արգանդ. сы́тое б. к уче́нию глу́хо (առծ.). расти́ в б. փորը հաստացնել, պորտաբուծություն անել. жить в своё б անձնական զվարճություններով զբաղվել. б—ом хоте́ть խիստ, չափազանց ցանկանալ, տենչալ. **2**, *յղիություն. она́ хо́дит пе́рвым б—ом նա առաջին անգամ յղի է. **-хови́на** կզմխ. որճացող կենդանիների մեծ (առաջին) ստամոքսը. **-хови́ца** անասունի փորոտիք։
брюхонабива́тель|ный ած. պորտաբուծական. попо́вство — б—ая профе́ссия; **-ство** պորտաբուծություն, որովայնամոլություն, ձրիակերություն։
брю|хоно́гие слизни կ. փորոտանիներ. **-ша́тка** բ. ջրատիկ, մօրակա սաղավարտախոտ. **-ши́на** կզմխ. **1**, որովայնամաշկ (կրծքի ամբողջ խոռոչն, ինչպէս և ընդերքները ներքեւից շրջապատող մաշկը, թաղանթը). **2**, տ. брюхови́на; **-ши́нный** ած. որովայնամաշկի(ց). б—ые око́нчины որովայնամաշկապակներ (պատուհանի). -(ю)**ши́ще** րկել ահագին փոր, որովայն. **-шко́** ննք. պստիկ փոր, փորիկ, փորուկ. брю́шки, ов չ. յ. աղվամազ կենդանիների փորատակի մորթը. **-шно́й** ած. փորի. որովայնի. б—ая по́лость փորի խոռոչ. б. тиф փորահարինր։
бря́зги, -зг տ. дря́зги.
бряжа́ть տ. брезжа́ть.
бря́|к բացմ. թրը՛խկ, շրը՛խկ. **-канье 1**, զողանջելը, զրնգացնելը, ծլնգացնելը, չխկացնելը. **2**, զողանջուն, զընգոց, ծլընգոց, զնգզնգոց. չխկոց. **-кать**, **-кнуть 1**. չ. զողանջել, զըրնգալ, ծլնգալ. **2**, ն. շրխկացնել, զարկել, շպրտելով վայր գցել. թրխկացնել **3**, ն. բերնից անխոհեմ. անտեղի խոսք դուրս թողնել. **-ся**, **-ся** անդր. վայր ընկնելով թրըխկալ, զըրնգալ, ծլնգալ. бря́кнулся об пол, на́ пол; **-кота́ть** (-чу́ -чут) չ. ն.մ. շրխկալ, չրխկալ. *б. языко́м անընդհատ խոսել, 'դուրս տալ', շաղակրատել. **-ку́шка** չխկան (մանկական խաղալիք մի)։
брянча́ть տ. бренча́ть.
бря|ца́нье 1, շաչելը, շառաչելը, զրնգացնելը զրնգալը, հնչելը. **2**, շաչյուն, հնչյուն, զրնգոց. б. са́блею սուսերաշաչյուն, *սպառնալիք. **-ца́ть** ն. և չ. եկ. ա. հնչել, երգել, զրնգալ, զրընգացնել, շաչել, շառաչել. б. са́блею սուսերը շաչել, *սպառնալ. **-ча́ние** տ. бря́канье 1; **-ча́ть** (-чу́ -ча́т) տ. бря́кать 1.
бу́|бен, бна (սովոր. յ. бу́бны -бен) **1**, տ. бубене́ц; гол как б. կամ б. бу́бном տունը որ կրակ տար, շորահոտ չի վեր կենա, խիստ աղքատ, չքավոր, տկլոր. մերկ. **2**, դափ, դահիրա, դավալ. сла́вны бу́бны за гора́ми (առծ.) հեռու խաչը զորավոր կլինի. **3**, կաշեպատ կլոր կամ ձվաձև գործիք, որին սիբիրական ժողովուրդների հմայողները զարկելով, գուշակություններ են անում. **4**, бу́бны, бу́бён ա. յ. րդրխ. աղյուս, 'քարփինջ'. игра́ть в бу́бнах; вскры́ть б.; **-бене́ц**, нца և нца́ բոժոժ (լծասարքից կախած). **-бе́нить** (-ню -нят) չ. ն.մ. անընդհատ և յիմարաբար խոսել, 'դուրս տալ', 'դըրդացնել', շաղակրատել. *տարփողել, տարածել, 'չալ անել'. **-бённый** ած. **1**, դափի, դահիրայի. **2**, րդրխ. աղյուսի. **-бе́нчик 1**, ննք. տ. бубене́ц; **2**, բս. ա) սիբիրական հիրիկ. բ) ձղկի. **-бе́нщик** ննց. դափաչի, դափ, դահիրա ածող։
бу́блик ուկր. գուլաճ, զալաչ, ծակոյիկ (մէջ տեղը ծակ բլիթ)։
бу́б|ни́ть (-ню -нят և -ню́ -ня́т), заб— ն.մ. տ. бубе́нить; **-но́вка** րդրխ. աղյուսավոր, աղյուսաթուղթ, 'քարփինջ'. **-но́вый** ած. րդրխ. աղյուսի. б—ая масть աղյուսի գույն (կարմիր գույն խաղաթղթի). *б. туз կալանավոր։
бубо́|н ր., **-нчик** ննք. բժ. բուբոն, խաղավարտ, ուռեցք, կոկից ցայլքի վրա։

бубрé|г թր. անասունի երիկամունք, պլոճիկ. **-жник** անասունի երիկամունքների հիվանդություն. **-жный** ած. անասունի երիկամունքի, պլոճիկի։

бу|гáй թր. **1**, բուղա, ցուլ. **2**. կ. ջրցուլ(թռչ.). **3**, մեծ երկաթէ լոմ. նիզ, ·լինգ·. **4**, որմնաբեկ մեծ գերան. բաբան. **5**, երկաթէ լծակ ծանրութիւններ բարձրացնելու. **6**, հնց. մուշտակ մի տեսակ նախնիքի։

бýгалень տ. бýхалень. [շրջան):

бý|гель ш. հր. ծ. բուգել (երկաթէ օղ,

бýглаз р. եղնալեզու (կամաժի-

бýглина տ. булúнь. [պակ ?)

бу|гóр, грá: **1**, բլուր, բլրակ. թումբ. **2**, կույտ, կոշտ, կիտվածք. շեղջ. б. земли́, снéгу, пескý: **3**. ունզ. կանոնավոր ձևի այլ կույտ. **-гóристый** տ. бугри́стый; **-горóк**, ркá: **1**, նվ. բլրակ. **2**, р. խիլ, կոշտ, ուռեցք. **3**, բժ. թոքերի վրա և այլ տեղերում առաջացած խիլ. պալար, ուռեցք. **4**, կզկն. ոսկրաթումբ. затылочный б.; **-горóчек**, чка նվ. տ. бугорóк; **-гóрчáтка** բժ. պալարախտ, խոյլին թոքախտ, բարակացավ. **-гóрчáтый** թմբերով, պալարներով. խլերով ծածկված. б—ая чахóтка տ. бугóрчáтка. [շախտն):

бугрáн р. եղնարդել (կաղնուտ, ի-

буг|ри́стый ած. բլրաշատ. թմբաշատ. б—ое мéсто; **-ри́ть** (-рю́ -ря́т) ն. կուտակել. կիտել, դիզել. բլուրներ առաջացնել. вéтер бугри́т мóре; **-ся** չ. բլրանալ. թմբերով, կոհակներով ծածկվել, ուռչել. Невá бугри́тся от бýри; **-ри́ще** ш. մեծ. անհաղին բլուր. կույտ, թումբ. **ровáтый** ած. բլրաշատ, թըմբաշատ. **-рóви́на** ուռած, բլրացած տեղ. ուռեցք, երուճք, կոծիծ. **-рóвый** ած. բլրի. ալակույթի (տ. бугóр 3).

бугси́р букси́р.

бýгшприт տ. бýшприт.

будá հնց. գ. **1**, փայտէ շէնք, մինչ անտառում, որի մէջ կալին և ձիւթ են պատրաստում. **2**, շիրիմ, գերեզման։

будá|ра, **-рка** նվ. թիակավոր նավ, գետնավ. տռհ. անճահ տարազով շինած նավ։

буд|ди́йский ած. բուդդայական. б—ое учéние: **-ди́зм** բուդդայականություն. **-ди́ст** բուդդայական։

бýде շ. եթէ, եթէ որ. б. окáжется возмóжным եթէ հնարավոր լինի։

будели́н ֆ. ձկնոռս կարթաթելի ամենաբարակ մասը որից կախված է կարթը։

бý|день, дня ш. (ավուր յ. бýдни, ей) լի օր, լուր օր, սովորական, աշխատանքի օր։

бý|дет (հմմ. бýду) գիմգ. ա) բավ է. բավական է. вставáй, б. спать; с меня́ и э́того б. այդ էլ ինձ բավական է. բ). бýдет тебé, вертýшка! անզգամ, դու այդ չես մարսի. **-ди** հնց. տ. будь.

буди́|ла նս. քունը խանգարող մարդ. **-льник** զարթեցնող (մարդ կամ ժամացույց). **-льный** ած. զարթեցնող, -նելու. б. колокóльчик; **-льщик** զարթեցնող։

буди́|рование **1**, բրթմնջիւն. **2**, գրգիռ. **-ровать** (-рую -ют) չ. և ն. ֆ. **1**, բիթը կախել, բրթմնջել, փրթվել. **2**, գըրգռել, յուզել։

буди́ть (-жý -дят), проб—. разб—ն. քնից զարթեցնել, արթնացնել. տռհ. զարթեցնել, յարուցանել, գրգռել։

бýдка նվ. **1**, տօմիկ (ժամապահի (часовóй) համար կառուցած պատիկ շէնք), հսկարան. суфлёрская б. ps. յուշարարանոց (բեմի առաջ). **2**, տայլի գըրուխ. **3**, պատից զուրս պըծած, առանձին կացմութեամբ պատուհան։

бýд|кий ած. խիստ զգայուն, արթուն. б. сон խիստ թեթև քուն. б. зверь nru. խրտնուկ գազան. **-кость** ի. զգայնութիւն, արթնութիւն։

бýд|ки, ей տ. бýдень; **-ничный**, **-нишний** ած. լի, լուր օրվա, սովորական. бýдничный день լի օր. б. обéд: б—ое плáтье. б—ое дéло.

бу|довáть (-дýю -ют) ն. լհ. հնց. շինել, կառուցանել, կերտել։

будорáжина ձոզ, բիր. ցից։

будорáжить (-жу -жат), взб—ն. խռովել, յուզել, անհանգիստ անել, վըրդովել, խառնաշփոթել, խառնափթորել։

бý|дочка նվ. տ. бýдка: **-дочник** հնց. գիշերապահ քաղաքային պահապան, ոստիկանական պաշտօնեա։

бýдрá р. ա) բաղեղնակերպ ծաղիկ. բ) ատղախոտ. գ) տ. плющ; գ) կատվախոտ.

бý|дто **1**, շ. իբր թէ, իբրև թէ. կարծես թէ. я слы́шал, б. он здесь; как б. он не знáет; **2**, հրց. մն. միթէ, մի՞թէ, այդպէս է. бýдто? արդեօք այդպէ՞ս է։

бýду, -дут առ. (տ. быть) **1**, կը լինիմ, կը լինին. ու.մ. եմ, են. а кто же вы бýдете? ինկ դուք ո՞վ էք. **2**. (անկատար ձևի բայերի հետ միանալով, կազմում է ապառնին, օր.). я бýду спать ես կը քնեմ. они бýдут рабóтать նըրանք կ'աշխատեն. бýдет գիմգ. տ. վերև իր տեղում։

бýдуá|р ֆ. բուդուար (շքեղ զարդարված մասնավոր ընդունարան կանանց, նազանքի սենեակ). **-рный** ած. բուդուարի։

бýду|чи բյմկր. լինելով, գոլով. б. от природы не злопáмятен...; **-щий** բայծ. **1**, ապագա, յետագա. б—ая жизнь հանդերձեալ կեանք. б—ее врéмя; **2**, ա) бýдущий, его ш. (ուղերդերի մէջ) ուղեկից, ճանապարհակից. բ) бýдущая, ей ի նշանած, ապագա կին. գ) бýдущее, его չ. (ինմ врéмя) Ւr. ապառնի (ժամանակ). **-щник** ապագայական. **-щность** ի. ապագա, ապագա վիճակ. գոյութիւն, կեցութիւն։

будь, հրմ. (տ. быть) ա) եղիր, լեր. будь что бýдет թող ինչ կուզէ լինի. բ) գործ է ածվում պայմանական մըտքով բոլոր դէմքերի և թվերի համար, օր. будь они в нуждé, я бы помóг им եթէ նրանք կարօտութեան մէջ գտնվէին, ես նրանց կ'օգնէի։

будя́к, á տ. бодя́к.

буевáя, óй տ. буйрéп.

буёк, буйкá նվ. (տ. буй II) **1**, խըցանագօտի (որ լողալ չիմացողները կապում են, որպէս զի չխեղդվին). **2**, ձկնոռս. կարթի վերևից կապած թեթև լողանք։

буемы́слящий ած. ըմբոստ։

бýер հր. ծ. բուեր. **1**, կէս առագաստավոր միակայմ նավ մի. **2**, մի տեսակ առագաստավոր սահնակ։

буерá|к **чек**, чка նվ. **1**, ձոր. **2**, տռհ. փոս, փորվածք, խոռոչ. հեղեղատ. **-ковина**, **-чина** պատիկ ձոր, ձորակ, խոռոչ. **-чистый** ած. ձորաշատ, խոռոչաշատ. **-чный** ած. ձորի, ձորակի, խոռոչի. հեղեղատի. б—ая водá.

буеслóвие անհամ, անմիտ խօսակցութիւն, վայրահաչութիւն, ցնդաբանութիւն։

бýесть ի. հնց **1**, անվեհերութիւն, կրակոտութիւն, յանդգնութիւն, ըմբոստութիւն. **2**, յիմարութիւն, տխմարութիւն, ազխտութիւն.

буж ֆ. վիր. բուժի, ձողիկ (որով օր. մարդու անցամի հիվանդ խողովակը հետախուզում և լայնացնում են)։

бу|ждéние, **-жéние** քնից զարթեցնելը, արթնացնելը։

буженúна թարմ խաշած կամ տապակած խոզի միս։

бу|з р. ողկուզաբեր շամբուկ։

бузá պ. բուզա. **1**, ջրից, եգիպտացորենից և այլ հացահատիկներից պատրաստած ըմպելիք մի. **2**, նօսր, նոր գարեջուր. **3**, խնձորի կամ տանձի կվաս. **4**, տ. бузýн.

бузáнить (-ню -нят) տ. бузовáть.

буздыхáн թթ. հնց. զօրավարի գաւազան գավազանը։

бузи|нá р. ա) б. чёрная հասարակ թանթրվենի, բթթկենի, շամբուկ. բ) б. крáсная ողկուզաբեր շամբուկ. գ) տկառն կամ կարճաբերձ թանթրվենի.

-нник **1**, թանթրվենու հիւթ. թանթրվենու թուրշի. **2**, թանթրվենու թփուտ. **-нный**, **-новый** ած. թանթրըվենու. б. сирóп թանթրվ. շարապ. б. чай.

бу|зи́ть (-жý -зя́т) չ. ու.մ. ղժգոհել, թոնթորալ. զարմացող բարձրացնել։

бузлýк տ. базлýк.

бу|зни́к, á **1**, բուզա (бузá) խմիչքը պատրաստող և ծախող. **2**, р. տկառն կամ կարճաբերձ թանթրվենի (բթթկենի). **-зня́** բուզավաճառանոց. **-зовáр** տ. бузни́к 1. [կել։

бузовáть (зýю -ют) ն. ծեծել, թա-

бу|зóвник տ. бузи́нник; **-зóк**, зкá р. եղրևանի կամ շեփորուկ. **-зýльник** տ. бизýльник.

бузотё|р ղժգոհող, թոնթորացող. **-ство** ղժգոհողութիւն, թոնթորանք։

бузýн, á թ. լճերում ինքըն իրան

бузыня́ տ. бузинá. [նստած աղ։

бýище **1**, բարձրադիր, բաց տեղ. **2**, բարձր տեղ, ուր շինած է եկեղեցին. եկեղեցու բակի ներսը, ներսի կողմը։

I. **буй**. я, е ած. հնց. **1**, անվեհեր, խիզախ, համարձակ. **2**, վայրենի, կատաղի, յախուռն, յանդուգն, անմիտ։ [գան

II. **буй** հր. ծ. խարսխացույց լո-

бýйвище տ. бýище.

бýйво|л գոմէշ. **-лёнок**, нка (յ. буйволя́та, -я́т) պատիկ գոմէշ, գոմշուկ, 'շակ'. **-лица** էգ գոմէշ. **-ловый** ած. գոմշի. **-ля́тина** գոմշի միս։

бýй|но մ. կատաղաբար, մոլեգնաբար. **-ность** ի. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, ամեհիութիւն. **-ный** ած **1**, ամեհի, յանդուգն, յախուռն, անզուսպ, կատաղի, մոլեգին. **2**, ազմկալի, ժխորալից. **3**, խոշոր, ուռճացած, առոք, 'տոուզ'. б—ая пшени́ца.

бýйреп հր. ծ. պարան, որով խարըսխացույցը (буй II.) կապում են խարսխի թաթերից։

бýй|ственный ած. **1**, կատաղի, մոլեգին, ամեհի, ըմբոստ. **2**, եկ. ս. անմիտ, անխոհուն, յիմար. **-ство** **1**, կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, ըմբոստութիւն. **2**, եկ. ս անմտութիւն, յիմարութիւն. **-ствовать** (ствую -ют) չ. ազմուկ, շփոթ յարուցանել. մոլեգնել, մոլեգին, կատաղի, բանի գործեր բռնել, անկարգութիւն անել, ըմբոստութիւն ցույց տալ։

I. **бук** р. փեկոն, աճարի, հաճարի, հաճարենի. бéлый б. նշդարենի։

II. **бук** գ. **1**, մոխրաջուր լվացքի համար. **2**. լվացքի տաշտակ. держáть бельё в бýке.

I. **бýка** նս. **1**, յուշկապարիկ, մարդագայլ, երեակայական, մտացածին հրէշ, որով տամիկ ժողովուրդը երեխաներին

վախեցնում է. **2,*** խստաբարո, անտանելի, ամբարտավան մարդ, հրէշ. „он бу́ка, нигде́ не ужива́ется“.

II **бука́** երկաթապատ տաշտ, չան, որի մէջ մոխրաջուր են պատրաստում օճառ եփելու համար։

бука́|шка, -шечка նվ. մանր բզէզ, բզեզ (պատեանաթևերից)։

бука́шник ր. յասնուկ։

бу́к|ва 1, տառ, գիր, նշանագիր. б. гла́сная, согла́сная; **2,*** մեռած տառ, ձևականութիւն. „б. убива́ет, а дух животвори́т“ գիրն սպանանէ, այլ հոգին կեցուցանէ։

буква́ль|но մ. բառի բուն նշանակութեամբ. բնավ. б. ничего́ не понима́ет; **-ность** ի. բառացի, տառացի նշանակութիւն. **-ный** ած. բառացի, տառացի. б. перево́д.

буква́|рный ած. այբբենարանի. **-рь**, я́ ա. այբբենարան։

бу́к|венный ած. տառի, գրի. **-вица 1**, ա. бу́ковица; **2**, կիւրեղեան գրի մի տեսակը (ско́ропись); **3**, ենք. այբբեն, այբբենարան։

буквое́|д տառամոլ, տառակեր, տառապաշտ. **-дский** ած. տառակեր, *բըծախնդիր. б—ие дета́ли; **-дство** տառակերութիւն, *բծախնդրութիւն։

буке́|т, ф. -тец, тца, **-тик** նվ. բուկէտ. **1**, ծաղկեփունջ. **2**, հրավառութեան երերի կապոց, փունջ. **3**, գինու, թէյի և այլ ըմպելիքների բուրաց և անուշ համն ու հոտը. **-тный** ած. բուկէտի, ծաղկեփնջի. б—ые тра́вы.

бу́ки անհ. բուկի. **1**, բեն (Б) եկ. սլավ. այբբենի մէջ. **2**, ն.մ. անյայտ, երկրաչափի բան, պարագա. это ещё б. այդ դեռևս անյայտ, ‘անկարելի ձմերուկ’ է. **3**, ուկր. տախտութիւն, անճահ, անհամ խոսակցութիւն, բարբաջանք։

букини́ст ֆ. բուկինիստ, հնագրավաճառ։

бу́киш ա. боб гре́цкий.

бу́ккер անգ. բուկեր (դութան)։

бу́кля ֆ. խոպոպիք, գանգուրք, հիւսած, ոլորած ու գարսած մազեր. եւ այս ձևով գլխի զարդ. сырцо́вые бу́кли.

букме́кер անգ. գրավընկալ (ձիարշաւների և չափարշաւների ժամանակ)։

буко|ви́нец, нца բուկովինացի. **-ви́нка** բուկովինուհի։

бу́ковица ր. շրթնածաղիկ. б. бе́лая հոտավէտ գարնանածաղիկ կմ կոփացնծուկ. б. лесна́я արեգախոտ (եղնախոտ). б. крупноцве́тная կատարան. б. апте́чная (кра́сная) խաչախայտ։

бу́|ковник փեկոնի (հաճարենու) պուրակ, անտառ. **-ковый** ած. փեկոնի, հաճարենու. б—ые оре́шки, б—ые жо́луди.

буко́|лик հովվերգու. **-лика** յն. հովվական բանաստեղծութիւն, հովվերգութիւն. **-ли́ческий** ած. հովվական, հովվերգական. б—ая поэ́зия.

бу́коль|ка նվ. պստիկ խոպոպիք, գանգուրք, հիւսած ու ոլորած մազեր. **-ный** ած. խոպոպիքի, գանգուրքի։

букс ր. հասարակ տօսախ։

бу́кса գ. երկրդ. թէք կունդ, որի մէջ գետեղված է վագոնի առանցքի վիզը։

букси́|р լ. ծ. բուկսիր. **1**, պարան, ճոպան, որով մի նավ կմ բեռ կապում են մի ուրիշ նավից (ցռկանավից). взять на б.; *идти́ за кем-нибудь на б—е մէկին հետևել, մէկի ազդեցութեան տակ գտնվել. **2,*** ցռկանավ (շոգենավ, որ իր յետևից քարշում-տանում է մի ուրիշ նավ). **-рный** ած նավաքարշ. б. napoxо́д նավաքարշ շոգենավ, ցռկանավ. **-(и́)рова́ние** իր յետևից քարշել-տանելը. **-(и́)рова́ть** (-си́рую -ют), отб— ն. հր. իր յետևից քարշել-տանել. б. кора́бль, ба́ржу; **-ро́вка** ա. букси́рова́ние.

бук|сова́ние երկրդ. դողում, տեղնապտոյտ գալը. napoвóз, вслéдствие б—ия, не мог вы́вести соста́в; **-сова́ть** (су́ю -ют) չ. երկրդ. դողալ (իր տեղում պտոյտ գալ, տանից կարողանալու առաջանալ)։

бу́ксовый ած. ր. տօսախի։

булава́ մահակ, գուռզ. ‘գազանակ’ ծայրին կոպալով (բուլավան բունչուկով ուկրայնական հետմանների պատվանշանն էր)։

була|ва́стик ր. սեպատունկ. **-ва́ч**, а́ ր. մահակատունկ։

була́|вка 1, գնդասեղ, քորոց. де́ньги на була́вки ա. була́вочные де́ньги; у него́ б. в голове́ նա փոքր ինչ տարացած, գրգռված է. **2**, մեծ, խոշոր գնդասեղ, իբրև արդուզարդի պատկանելիք. **-вник, -вница** ր. գզզատունկ, եղջերատունկ. **-вови́дный** ած. գընդասեղաձև,-կերպ. **-воу́сые** ба́бочки կ. սեպաբեղիկ կմ ցերեկվա թիթեռներ. **-вочка** նվ. ա. була́вка; **-во́чник 1**, գնդասեղագործ. **2**, գնդասեղների տուփ կմ բարձիկ. **-вочница 1**, գնդասեղավաճառուհի. **2**, ա. була́вочник 2; **-вочный** ած. գնդասեղի, քորոցի. б—ая голо́вка; б у л а́ в о ч н ы е де́ньги գրպանի, արդուզարդի փող (կանանց). **-вчатый** ած խիստ մանր, գնդասեղի գլխի չափ ըծերով խայտաճամուկ, խատուտիկ. б—ая та́фта; **-вчик** ա. длинноу́сый.

буланжи́зм ֆղ. բուլանժէականութիւն (Բուլանժէ գեներալի միապետական կուսակցութիւնը 1887—91 թ.)։

була́|нка ‘բուրան’ (բաց դեղին գույնով երիվարի սովորական յորջորջումը). **-ный** ած. թր. բաց դեղին գույնի, ‘բուրան’. б. конь; б. виногра́д Դոնի մօտերքում սովորական, մեծողկույզ սև խաղող։

була́|т պ. **1**, բուլատ (ամենաընտիր, շերտավորեալ, դամասկեան պողպատ). **2**, պողպատիկ, սուր, սուսեր. **-тить** (чу -тят) ն. շերտավորել (պողպատը). **-тка** պողպատիկ, պողպատէ սուսեր. **-тный** ած. բուլատէ, պողպատէ։

бул|га́ ն.մ. յուզմունք, շփոթ, վըրդովմունք։

булга́р ա. болга́рин.

бул|га́тить(-га́чу-тят),**-га́чить**, (-чу -чат), взб—. **1**, ն. յուզել, շփոթել, անհանգստացնել, վրդովեցնել. **2**, չ. ա. макла́чить.

булды́|га 1, ի. կոշտաշառ (խոլոտ), խլխլոտ մահակ, ‘չոմբախ’. **2**, ա. ա. забулды́га; **-жка** նվ. պստիկ և կոշտաշառ (խոլոտ) մահակ. но́ги ста́ли как булды́жки ոտքերս ուռել, փէտացել են։

булды́рь, я́ ա. **1**, պալար, խոց, ուռեցք, երունք մարմնի վրա. **2**, գաշտում խորտուբորտ, գերբուկ տեղ. **3**, ոառնձին, ամայի տեղում շինած անակ. булдыри́, е́й, булды́рья, рьев յ. անձրևից կամ գցած քարից ջրի երեսին առաջացած բշտիկներ, փամփշտիկներ. պղպջակներ։

булдырья́н ա. балдырья́н.

булдыха́ть ա. бултыха́ть.

булева́р ա. бульва́р.

були́мия յն. բժ. սաստիկ քաղց, անյագ տենչ ուտելու։

бу́|линь ա. հլ. ծ. բուլին (պարան, որով առագաստը քամու դէմ պարզում են)։

булио́н ա. бульо́н.

бу́лка լհ. բուլկի. **1**. ճերմակ ալիւրից թխած բնքուշ հաց, առհ. ամբողջական հաց. **2**, խառնիչ (հայած ապակու)։

бу́лла լ. բուլլա. **1**, Հռոմի պապի գրութիւնը, կոնդակը. **2**, з о л о т а́ я б. պտմ. Կարլոս IV. 1356 թ. հրատարակած յայտնի պետական օրինագիրը։

бу́ло|чка նվ. ա. бу́лка; **-чник, -чница** բուլկիագործ, -ուհի, բուլկիավաճառ, -ուհի. **-чный** ած. բուլկու. б—ое те́сто; бу́лочная, ой ի. բուլկիարան, հացագործարան։

булты́|х բյմ. գըբ՛մփ, շըբբ՛մփ. **-(ы́)ха́ть. -(ы́)хну́ть** ն. **1**, հեղուկը բարձրաձայն թափահարել, հարել, ժաժ տալ. **2**, մի բան ջրի մէջ ածել, թափել կամ շպրտել, շըմփացնել, գցել. б. ка́мень в ре́ку; **-ся** անդր. յանկարծ ջրի մէջ ընկնել, շըմփալ, գըմփալ։

булы́|га 1, վայրի, կոպիտ քար. **2**. քարակույտ. **3**, ա. булды́га 1; **-жник 1**, ճալաքար, կոպիճ, խճաքար, վայրի քար. **2**, առհ. միջակ մեծութեան կլոր քար. **-жный** ած ճալաքարի, կոպիճի, խճաքարի. б—ая мостова́я ճալաքարով, կոպիճով խճած փողոց։

бу|лы́ня ա **1**, թափառական առևտրական, փերեզակ, չարչի, վաշխառու. **2**, անառնավաճառ. առհ. կեղեքիչ. **-лы́ч**, а́ **1**, խարեբա, աչքակապ առևտրական գիւղացի, առհ. սրիկա. **2**, յիմար, տխմար մարդ. **3**, դուրս պրծած, նապաստակի աչքերով մարդ. **4**, նոր, վառ, նոսր կվաս. **5**, ա. булы́жник.

бу́ль ա բուլեան կահկարասիք (կրիայի ոսկրից շինած ազվածքներով)։

бульбу́ль մս. կըլկըլ, կլկլոց (նեղ պարանոցով ամանից թափվող ջրի)։

бульва́|р ֆ. բուլվար (քաղաքի մեծ փողոցով անցնող բարձրադիր ծառուղի, որ իբրև զբօսավայր է ծառայում). **-рный** ած բուլվարի, -րային, *փողոցային, լպիրշ. б—ая пре́сса; б—ые рома́ны.

бульгу́н, а́ կ. մօրական բու։

бульдо́г անգ. բուլդոգ. **1**, դոգ, ցլաշուն. **2**, մեծ տրամագծով կարճլեկ ըէվոլվէր, ատրճանակ։

бу́ль|канье կլկլոց. **-кать, -кнуть** չ. կլկլալ (նեղ պարանոցով ամանից թափվելիս). *бу́лькнуть сло́во մի խօսք արագ ասել, արտասանել. **-ся** անդր. ջրի մէջ սուզվել, ընկղմվել, թաղվել։

бульо́|н ֆ. բուլիոն, ‘խաշու’. **-нный** ած. բուլիոնի, ‘խաշվի’. б—ая ча́шка.

бум 1, մչ. գըբ՛նգ, չըբ՛խկ, թըբ՛խկ. **2**, աղմուկ, ժխոր

бума́|га 1, թուղթ. б. пи́счая, почто́вая, пропускна́я գրելու, նամակի, ծծողական թուղթ. б. обёрточная փաթաթելու թուղթ. **2**, թուղթ, գրութիւն. գիր. **3**, хлопча́тая б. բամբակ. բամբակէ թել, գերձան։

бумагомара́|ка նս. ա. бумагомара́тель, -ница; **-ние** թուղթ խըզմզելը. **-тель, -тельница** թուղթ ու թանաք փչացնող, անշնորհք գրչակ։

бумагопряди́ль|ный ած. բամբակ մանելու. б—ая фа́брика; **-ня** բամբակի մանարան. **-щик** բամբակ մանող։

бума́|жка, -жечка նվ **1**, թուղթ, գրութիւն. գիր. книга въ б—жке գիրքը շապկած է. **2**, ն.մ. թղթադրամ. **-жник 1**, ծոցատետր. ծոցաքսակ. ծոցապանակ. **2**, բամբակէ ներքնակ, ‘դոշակ’. **3**, նոր. թղթագործ. съезд б—ов; **-жный** ած. **1**, թղթի, թղթէ. б. змей փառան. б—ая фа́брика; **2**, բամբակէ. б—ые чулки́; **-жо́нка** նհs. անպիտան թուղթ, թղթի կտոր. գիր, գրութիւն։

бума|зе́йный ած. բամբազէնի.

-зе́я ֆ. բամբազէն (բամբակէ խավոտ գործվածք): [կանօթի մասին):
бумбу́хать չ. գըմփգըմփալ (թըն-
бун|д գ. Բդ. բունդ (հրեական յեղափոխական միություն). **-десрат** գ. միութեան խորհուրդ (Գերմանիայում). **-дестаг** գ. միութեան խորհրդի ժողովը. **-дист** բունդիստ, бунд-ի անդամ:

бун|т 1, խռովություն, շփոթ, խըլըրտում. ապստամբություն, ընդվզում, խառնակություն **2**, վճ. կապոց, հակ (ապրանք). б. бе́мских стёкол: **3** ռզմ. 25 տամէն երկարութեամբ պատրույգի կապոց. **4**, (արհեստներում) աղի կույտ, դէզ. **-та́рство** խռովարարություն. **-та́рь**, я́ տ. бунтовщи́к; **-това́ние 1**, ապստամբելը, ընդվզելը. **2**, ապստամբեցնելը, խռովեցնելը. **-това́ть** (-ту́ю -ют) **1**, չ. ապստամբել, ընդվզել. **2**. չ. կատաղել, մոլեգնել, խիստ յուզվել. кровь бунту́ет արիւնը եռում է. **3**, (взб—) ն. գրգռել, խռովեցնել, ապըստամբեցնել. **4**. չ. ճռզ. չմարսվել չզավել. **ся**, взб— տ. бунтова́ть 1; **-тово́й** това́р կապոցներով ծախվող ապրանք. **-товско́й** ած. խռովայույզ, մաքեր պղտորող. б—и́е внуше́ния; **-товщи́к**, а́, **-товщи́ца** ապստամբ, խռովարար, խռովարար այր, կին. **-товщи́ческий**, **-товщи́чий**, чья, чье ած. ապստամբական, խռովայույզ, խռովարար. б—не посту́пки.

бун|ча́ние բզզալը, բզզոց, տզզալը, տզզոց. **-ча́ть** (-чу́ -ча́т) չ. բզզալ, տզզալ (մեղվի և իշամեղվի մասին):
бун|чу́жный ած. բունչուկի. **-чуко́вый** това́рищ հնց. ուկրայնական զորքի մէջ շտաբ-օֆիցեր. **-чу́к**, а́ թր. բունչուկ. **1**, ձիու ագի, կապված ոսկէ-զօծ գլխով ձողից. у ту́рок б—и́ означа́ют сте́пень паше́й, **2**, հնց. նույն ձեւի դրօշակ, որ կրում էին լեհական և ուկրայնական հետմանների առջևից:
бур, а́ գայլիկոն, շաղափ, գչիր, 'բուրղու'. земляно́й б. գետին ծակելու գայլիկոն. б. не сто́ит գայլիկոնը չի բռնում, բթանում է:
бура́ ն. բորակաքար, տինկար:
бура́|в, а́ գայլիկոն, 'բուրղու', գչիր, շաղափ. **-вить** (-влю -вят). проб— ն. 'բուրղով' ծակել, գայլիկոնել. **-вле́ние** գայլիկոնելը. **-вный** ած. գայլիկոնի, 'բուրղի'. **-во́к**, вка́ նվ. պստիկ գայլիկոն, 'բուրղու'. **-вочный** ած. գայլիկոնի, բուրղի. **-вчатый** ած. գայլիկոնաձև. **-вчик** նվ. տ. бура́в.
бура|к, а́ **1**, բ. վայրի բազուկ, չուր-խար, բաղկատին. борщ из бурако́в; **2**, երկաթէ թերթ կլոր վառարանի համար.

3, հրավառութեան նիւթի խողովակ, որ մայթքում է հրի շատրվանը. **4**, ազարենու (կեչու) կեղևից շինած կոտ, ամանն. **5**, бура́кй. о́в | ա) երկար, հաստ, անծայր ճակր կօշիկների կամ այսպիսի ճակերով կօշիկներ. բ) նկնու. կոնաձև կթոցներ. **-ко́вый** ած. **1**, վայրի բազկի(ց). б. квас: **2**. կեչու կեղևից շինած կոտի, ամանի. б—ая икра́.
бура́н թթ. բուրան, ձիւնախառն փոթորիկ, բուք, թիփի Ռուսիայի հարավարևելեան տափաստաններում:
бура|чи́ще մկ. ահագին բազուկ, ճակնդեղ. **-(а́)чище** ճակնդեղավայր. **-чни́к 1**, բ. վարնգախոտ, մեղուշ. **2**. ազարենու (կեչու) կեղևից կոտեր շինող. **-чнико́вые** расте́ния խոտաբերներ. **-чный** ած կոտի. **-чо́к**, чка́ **1**. նվ տ. бура́к; **2**, բ. քարախոտ:
бурбо́н բուրբոն (Ֆրանս. արքայական տան անդամ). *կոշտ-կոպիտ, գռեհիկ մարդ:
бургоми́|стр հլ. բուրգոմիստր, քաղաքային վարչութեան ավագ անդամ, քաղաքագլուխ. **-стерский** ած բուրգոմիստրի. б—ая до́лжность: **-стерство** բուրգոմիստրություն. **-стерша** բուրգոմիստրի կինը:
бур|да́ այլևայլ հեղուկների խառնուրդ. խիստ պղտոր խմելիք, հեղուկ, մրուր, գիրտ, 'տիլ', 'լիլ'. **-да́стый** ած. խառնուրդի. б. кобе́ль.
бурдю́|к, а́ **1**, գինու տիկ, տիկճոր. **2**, ռզմ. տկապատ. **-чный** ած. տիկի, տիկճորի. б—ое вино́.
бу|рева́л 1, խիստ քամի, հողմ, մրրիկ, փոթորիկ. **2**, հողմից տապալված ծառեր, փայտ. **-рева́ть** (-рю́ю -ют) չ. սկվ. գործ. աղմուկ հանել, վշշալ, կատաղել, մոլեգնել. **-реве́стник** կ. մրրկահավ. **-рело́м** տ. бурева́л 1 և 2. **-рело́мник** տ. бурева́л 2; [գույն կով:
бурё|на, **-нка**, **-нушка** որձա-
буре́ние գայլիկոնում, գայլիկոնով, 'բուրղվով' գետինը ծակելը նրա այլեայլ խավերից նմուշներ հանելու համար:
буре́ть, поб— չ. մուգ կինամոնագույն, գորշնագույն դառնալ. որձագույն դառնալ:
бу|ржуа́ ա. անփ. բուրժուա (ունևոր քաղաքացի). сы́тый б.; **-жуа́зия** ֆ. բուրժուազիա (բարեկեցիկ. ունևոր քաղաքացիների դասակարգ). **-жуа́зный** ած. բուրժուազիական, քաղքենի. б. строй; **-жу́й** տ. буржуа́.
бу|ри́льный ած. ծակիչ, ծակելու. **-ри́льщик** գայլիկոնով ծակող, բուրղու տվող բանվոր. **-ри́ть** (-рю́ -ря́т) ն. գայլիկոնել, գետինը կամ քարը 'բուրղվով' ծակել:

I. **бу́рка** եափնջի, տատասկ:
II. **бу́рка** մուգ կարմիր ձի:
бу́рка|ло մանկական պարսատիկ, 'պարսանգ'. бу́ркала կմ бу́ркалы, -л չ. յ. ռմ. խիստ խոշոր աչքեր. **-льце** տ. бу́ркало; **-льщик** պարսատիկա-
бурка́н վայրի հնդկացորեն: [վոր:
бу́р|канье 1, փնթփնթալը -թոց, քրթմնջելը, -ջյուն. **2**, անտեղի խոսք արտասանելը. **-кать**, **-кнуть** ն. ռմ. **1**, փնթփնթալ, մռթմռթալ, քրթմնջել, մամռալ. **2**, տ. бря́кать 3. [(հմ. бу́рка II):
бу́рко ա. մուգ կարմիր որձ ձի
бурку́|н, а́ բ. ա) կորնգան (մեղրածուծ). բ) մանգաղաձև առվույտ. գ) տ. эспарце́т; **-нчик** բ. դեղին առվույտ:
бурла́|к, а́ բուռլակ. **1**, գետային նավի բանվոր. **2**, ռմ. ա) բիրտ, կոպիտ, անտաշ մարդ. ավարակ. բ) անտուն-անտեղ, մի կերպ իր գոյությունը պահպանող աղքատ մնն. **-цкий** ած. **1**, բուռլակի, -կային. б—ие пе́сни գաշտային, ավազակային երգեր. **2**, *գռեհիկ, կոպիտ. **-ченье 1**, բուռլակություն, մշակություն գետային նավի վրա. **2**, *գռեհիկ, բիրտ վարմունք. **-чество** տ. бурла́ченье; **чить** (-чу -чат) չ. **1**, գետային նավի վրա բանել. **2**,* բիրտ, կոպտաբար վարվել. **-чо́к**, чка́ նվ. տ. бурла́к.
бур|ли́во մ. ալեկոծ. մոլեգնաբար. **-ли́вость** ի. փոթորկոտություն, մըրրկոտություն. **-ли́вый** ած. **1**, փոթորկալից, մրրկալից. б—ое мо́ре մրրկածուփ, ալեծուփ ծով. б—ая пого́да; *б. хара́ктер թունդ բնավորություն. **2**. աղմկալից, անզուսպ, խռովայույզ. **-ли́ла** ն. ռմ. աղմկայույզ, խռովայույզ, ամբարիշտ մնն. **-ли́ть** (-лю́ -лять) չ. **1**, կատաղաբար ծփալ, ալեկոծվել, մռնչել, եռալ, խլրտալ, պղպղալ. «волне́ния нет; вода́ бурли́т как кипято́к»; **2**, աղմուկ հանել, կատաղել. կռվել[թան):
бурме́ть ի. ա. բուրմեթ (կտավ, բա-
бурми́стр հ. բուրմիստր (կալվածքի կառավարիչ նշանակված գյուղացի). **-ский** ած. բուրմիստրի:
бурми́тские зёрна Որմուզեան խոշոր մարգարիտներ:
бур|на́стый ած. շիկակարմիր, բոցագույն. б—ая лиси́ца, — ку́рица.
бу́р|но մ. մոլեգնօրէն. **-нопла́менный** ած. բոցավառ, վառ, վառվռուն, կրակոտ. **-ность** ի. սաստկություն, կատաղություն, մոլեգնություն. խիստ ալեկոծություն:
бурну́с ֆ. բուրնուս. **1**, մի տեսակ արաբական պատմուճան թէ կանանց և թէ մարդկանց. **2**. տարբեր ձևի վերնազգեստ, հնվ. կանանց:
бу́рный ած. **1** փոթորկալից, մրրը-

կալից. մրրկածուփ, ալեծուփ. հողմային. б—ая пого́да; б—ое мо́ре; б—ая пти́ца տ. буреве́стник; **2**, աղմկայույզ, խռովայույզ. անհանգիստ, ամբարիշտ. **3**, անզուսպ, ուժգին, մոլեգին, բուռն, կատաղի. б—ые стра́сти; б—ые аплодисме́нты որոտընդոստ ծափահարութ.:
буро|ве́ц, вца́ բ. մանր աքլորուկ (աքաղաղի կատար). **-ви́ка** տ. борови́ка.
буро́вить (-влю -вят) **1**, չ. ա) խչխչալով առաջ հոսել, խոխոջել. բ) եփ գալ, եռ գալ, թթվել (խմիչքների մասին). пи́во буро́вит; **2**, (взб—) չ. և ն. գլխիվայր քերել. քերելով, գլխիվայր մի բանի քսելով առաջը, խոչընդոտ հանդիպանով, խանգարել. су́дно буро́вит նավի մէջքը քերում է ջրի յատակը. весло́ буро́вит թիակը քարշ է գալիս. колесо́ буро́вит անիվը քերում է գետինը. отойди́ прочь, не буро́вь тут գնա կորիր, մի խանգարիր:
бурово́й ած. (տ. бур) ծակելու, ծակիչ, գայլիկոնելու. б. снаря́д; б—а́я мука́ ա) հանածոյի փոշի (ծակելու ժամանակ դուրս թափված). բ) ծառը ծակող միջատի դուրս թափած փոշին. б—а́я сква́жина կամ бурова́я, о́й նավթահորի անցք]: [կալի:
буро́вый ած. բորակաքարի, տին-
буропе́гий ած. գորշ-կարմիր, մուգ-կարմիր բծերով. б—ие кента́вры.
I. **бурса́** ա. գանավուզ (մետաքսէ պարսկական գործվածք):
II. **бу́р|са́** ի. **1**, հնց հոգևոր դպրոց կամ դպրոցապատկան հանրակեցարան աշակերտների համար. жить в бу́рсе́ հոգևոր դպրոցում ապրել. жить на бу́рсе́ հոգևոր դպրոցի հաշվով ապրել. **2**, հվ. հոգևոր դպրոցի աշակերտներ, դըպրոցականներ. **-са́к**, а́ **1**, հոգևոր դպրոցի որդեգիր (դպրոցի հանրակեցարանում ապրող). **2**, դպրոցական, աշ. ուսանող. **3**,* ռմ. բիրտ, անտաշ մարդ. **-са́цкий**, **-са́чный** ած. բուրսակի, դպրոցականի. *կոշտ-կոպիտ, անտաշ, բիրտ:
бур|т, **-та́ 1**, հողակույտ, ածու, որ պատրաստել են բարակ տնկելու համար. **2**, ծղոտով ծածկած ճակնդեղի կամ կարտոֆիլի երկար դէզ. **-тово́й** ած. հողակույտի. ածուի. б—ое произво́дство բորակագործություն:
буру́н, а́ ծ. **1**, ծանծաղուտ և խութաշատ տեղերում առաջացող ծովափնեա անկանոն և խիստ վտանգավոր ալեկոծություն. **2**, սխր. առջևը, ցեխ. **3**, *ահագին բազմություն. б. де́нег.
бурунду́|к, а́ թր. բուրունդուկ. **1**, ծ. տափաստանի քարշելու թոկ. պարան. **2**, ծ. տ. ахтерто́в; և գետային նավի վրա-

գործածական պարան, թոկ. **3**, (կիրգիզների մոտ) ուղտի ցռուկից անցկացրած սանձ. **4**, կ. զենտարնակ սկիւռ. **5**, ր. մանգաղաձև սղոցատ. **-кóвый** ած. բուրունդկի, զենտարնակ սկիւռի. б. мех; **-чий**, чья, чье ած. բուռունդուկ[սկիւռ]ի. **-чный** ած. բուռունդուկ [պարանի, թոկ]ի:

бурундышка տ. брундышка.

бýрушка նվ. տ. бýрка II.

бурхáн մոնղոլական կուռք և աստվածություն:

бур‖чáние խլխլալը, պճպճալը. **-чáть** (-чý -чáт) չ. խլխլալ, պճպճալ. молодóе пиво бурчит в бóчке; бурчит в животé փորս զրգռում է, կըրկռում է:

бурш գ. բուրշէ (գերմանական համալսարաններում ուսանողական միութեան անդամ):

бýры ш. յ. հր. բուրեր, բոերներ:

бýрый ած. **1**, մուգ կինամոնագույն, դարչինագույն. որձագույն. **2**, թուխ-կարմրավուն, կարմրաւն. б—ая лóшадь; б—ая лисица.

бурья‖н մոլախոտ, աղբախոտ. դաշտային քարքարոտ տեղերում բուսող խոշոր, անպէտք, վնասակար խոտ, քոլ. **-нник 1**, քոլուտ, մոլախոտերով ծածկված տեղ. **2**, ծառուկ, պտեխ, մացառ ծառ. **-нный** ած. մոլախոտի, քոլի. б—ая зола.

бýря փոթորիկ, մրրիկ, բուք, թիփի. *б. страстéй. гнéва կրքերի, բարկութեան պայթում, պոռթկում, բռնկում. б. в стакáне воды̀ նեղն. ծիծաղելի պոռթկում, անտեղի զայրույթ:

бус 1, շաղ կամ խիտ մանր ձիւն. **2**, յոնվ փոշի, գերմակ խւճ. **3**, ալիւրի փոշի, մնվ ջաղացում:

бýса. նեգ. բուսա (նավ):

бý‖сел, сла, **сель** ի. ուկր և այլ. ու. կ. ալիւտկ արագիլ, տաւեղ, 'լագլագ':

бусéть չ. կապտիլ, մակխանալ. գորշանալ, մթագնիլ:

бý‖сина, -синка նվ. ուլունքի հատիկ. **-сить** (-шý -сят) չ. **1**, դխկ. бусит շաղ է գալիս, շղում է. **2**, գերմակ փոշի, ալիւր շաղ տալ, գերմակ փոշով կամ ալիւրով ծածկել. **3**, պարծենալ, ստել, անմիտ, անճահ բաներ խօսել:

бýско նն. մուգ գորշագույն կենդանի, մնվ կատու:

буслáй գվ. անճոռնի, զեհհիկ մարդ:

бусóветь տ. бусéть.

бýсовый ած. ուլունքներից:

бусóль ի. ֆ. բուսոլ (գործիք, կողմնացույց):

бустóрка կ. սրնչակ (նրբաքիթ [մուկ):

бусурмá‖н, -нин (յ. бусурмáне, -н). **-нить, ся, -нский, -нство** տ. басурмáн, -нин, -нский, -нство.

бýсы, -с ի. յ. ապակուց կամ մոմից շինած ուլունքներ. жемчýжные б.ը ապիտակ մոմով լցրած մարգարտանման ուլունքներ:

бý‖сый ած. գվ. գորշ-կապույտ:

бусянóй տ. бýсовый.

I. **бут** բուտ. **1**, վայրի, խամ քար, քարի կտոր. **2**, այդպիսի քարից, ավազից և գաջուկրից պատրաստած պատի հիմքը:

II. **бут 1**, տ. бутýн; **2**, տխի պտերի, կանաչ ձիգ. **3**, կ. զորեխ (բուեխ, բոռ):

бутáра ոսկու արդիւնաբերութեան տակառ:

бýтáрь, я և я́ կեկվ տ. бýдочник.

бутáфó‖р թտ. բուտաֆոր (թատրոնական պաշտոնեա, որ հոգում է ներկայացման համար կարևոր կահավորութիւնը, զգեստներն և այլ պիտույքները). **-рия** բուտաֆորիա (թատերախաղի ժամանակ գործ ածվող զգեստներ, կահկարասիք, ամենեզէն եւն). *կեղծ, շինծու փայլ. **-рский** ած. բուտաֆորի, -րական. б—ие вéщи թատերախաղի իրեր. бутáфóрская, ой ի. թատրոնական իրերի սենեակ:

бýтень ш. ր. կերբերուկ (ուրո? խընգատերև ?)

бутербрó‖д գ. բուտէրբրոդ, եղապատառ. **-дник** եղապատառ ուտող:

бутерлáк ր. հարճածուկ:

бу‖тить, (-чý -тят), выб—ն. պատի հիմքը պատրաստել, ձգել (նրա համար փորած փոսը քարով, խճով, ավազով լըցնելով և այդ բոլորը գաջուկրով ողողելով). **-тка** տ. бучéние; **-товщик**, а պատի հիմքը պատրաստող որմնադիր. **-товый** ած. բուտի, պատահիմքի. б. кáмень, б—ая клáдка.

бутóн ֆ. **1**, բույսի կոկոն, կոկոն. **2**,* պզուկ. բշտիկ, եռունգ, կոծիծ:

бутоньéрка ֆ. **1**, կոճականցք, կոճակի համար շինած անցք, ծակ. **2**, բուկետակալ. **3**, վիրաբուժական նուրբ, նեղ և բութ ծայրով դանակ:

бýтор ուճ. անպէտք կայք, գույք, իրեղէններ, աղբ:

буторáжить տ. будорáжить.

бутýз կարճլիկ և հաստլիկ, թանձրամարմին մարդ կամ երեխա:

бутýн ր. հաստարակ կամ ամառվա սոխ:

бутурлы́к նեգ. սռնապանակ:

бу‖ты́лица նվ. տ. бутыль; **-ты́лища** յնկ. տ. бутыль; **-ты́лка** շիշ. **-ты́лочка** նվ. շշիկ, պստիկ շիշ. **-ты́лочник** շշագործ. **-ты́лочный** ած. շշի, շշային. б—ое гóрло; б—ое пиво; **-ты́ль** ի. ֆ. մեծ, խոշոր շիշ. **-ты́льный** ած. շշի. б—ое гóрло.

Буты́рки ի. յ. Բուտիրկի (տեղ և շրջաբանական բանտ Մոսկվայում):

буф ֆ. անն. ծաղրական, կոմիքական, կատակերգութեան. óпера-б., теáтр-б. ծաղրաշարժ օպէրա, թատրոն:

бýфа ֆ. կիտվածք, մեծ փոթ կանանց զգեստների վրա (օր. ուսերին):

бýфель ш. գ. սկվ գւրծ. ստիկանական պաշտոնեա, ժամապահ, հսկող:

бýфе‖р (յ. буферá, óв) անգ. բուֆեր (զսպանակավոր սարք, որ յարմարեցնում են երկու շարժուն առարկաների (օր. երկաթուղու հարեան վագոնների) միջև նրանց ընդհարումը մեղմացնելու նպատակով). **-рный** ած. բուֆերի, -րային. б—ые тарéлки; *б—ое госудáрство միջանկեալ, երկու մեծ տէրութիւնների մէջ ընկած փոքր տէրութիւն:

буфé‖т ֆ. բուֆետ. **1**, պահարան սեղանատան մէջ կամ առանձին սենեակ, որ պահվում են սեղանին վերաբերեալ իրեղէնները. **2**, (օր. թատրոնում, երկաթուղու կայարանում) սեղանատուն, ճաշարան. **-тный** ած. բուֆետի. **-тчик** բուֆետպան. բուֆետի կապալառու

буфó‖н իտ. և ֆ. բուֆոն, ծաղրածու, խեղկատակ. միմոս. կոմիքական դերասան, կատակերգու. **-нáда** խեղկատակային ներկայացում, ծաղրաշարժ տեսարան. **-нить** (-ню -нят) չ. ափեղցփեղ հանարներ, խեղկատակութիւններ անել. **-нский** ած. բուֆոնային, խեղկատակային. б—ие ухвáтки; **-нство** բուֆոնութիւն, ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն, միմոսութիւն:

бух բյն. թրը՛խկ, դըը՛մփ. տ. бац.

бý‖хáлень, льня ш. կ. տ. бык 5; **-хáло 1**, չ. կեկվ վատ, 'զօրազա' հրացան. **2**, ш. տ. бýхáлень; **-хáльце** նվ. պտրիկ, խաղի հրացան:

бухáра 1, ընկած հող, որ 3—4 տարին միանգամ հաճար են ցանում. **2**, փոշ, խծուծ:

бухáрец, рца բուխարացի, բուխարական թափառաշրջիկ առեւտրական:

бухáрник шерстистый ր. մեղրախոտ: [մեծ рodod:

бýхарь ш. մէջը քար ձգած մեծադէ

бý‖хать, -хнуть. наб— **1**, ն. ազմըկով շըրխել կամ թափել, ածել, թրխկացնել. б. в колоколá զանգակները տալ, զարկել. **2**, չ. ա) վայր ընկնել, որընթաց նետվել մի բանի մէջ. բ) թրխկալ, դըրմբալ, չրխկալ. **-ся** անդր. վայր ընկնելով թըրխկալ, դըրմփալ. бýхнуться со всех ног իր բոլոր ամբողջ երկարութեամբ գետին փռվել:

бухгá‖лтер գ. բուխհալտէր, հաշվապահ, գրապահ. **-лтéрия** հաշվապահութիւն, գրապահութիւն. **-лтерский** ած. հաշվապահի, գրապահի. **-лтерша** հաշվապահի կին:

I. **бýхнуть** ն. (տ. бýхать) կոպտաբար, տանց խորհելու ասել. он бýхнул емý всю прáвду.

II. **бýхнут**, разб—չ. ուռչիլ, ընդլայնիլ, ընդլայնանալ. дéрево бýхнет от сы́рости; **-ся** տ. бýхаться.

бухт հր. ծ. նավի երրորդ խարիսխը:

бýхта գ. **1**, պտիկ ծոցածոց, ծովախորշ. **2**, ծուռ տեղ, աղեղ (օր. կախ ընկած թոկի, երկար ձողի վրա). խորտուբորութիւն ողոցած տախտակի վրա. **3**, ծ. տախտակամածի վրա շրջանաձև դարսած պարանը. из бýхты вон! հեռու պարանից (խարիսխ ձգելու ժամանակ). с бýхты-барáхты ոչ տարավ, ոչ բերեց, յանկարծ. **4**, միմեանց հետ կապած լաստերի արանքներում գտնվող պտիկ տարածութիւնը:

бухтармá 1, կեեզ. կաշու տակի փառը, ավերորդ մսերը. կաշու տակի երեսը. сдирáть б—ý подхóдкою քերչով կաշու փառը քերել. **2**, ոնկի տակի երեսը:

бухти́ть (—, -тят). չ. ծովել, ծուռ կորել, ծուռ ողողել. пилá бухтит.

Буцефáл յն. Բուկեֆալ (Աղէքսանդր Մակեդոնացու երիվարի անունը). կեկվ ձի, նժույգ:

бýчало 1, ջրապտույտ, յորձանք, անդունդ. **2.** ջրով լցված խոր փոս:

бу‖чáние բառաչելը. ճչելը, լալը, բզզալը. **-чáть** (-чý -чáт) չ. **1**, երկար բառաչել. корóва бучит; **2**, լալ, ռռնալ. ребёнок бучит; **3**, բզզալ, տզզալ. пчёлы в ýлье бучáт.

I. **бý‖чение** (տ. бýчить) լվացքը մոխրաջր[ով մաքր]ելը:

II. **бучéние** (տ. бутить) պատի հիմքը ձգելը:

I. **бýченный** բյած. մոխրաջրած:

II. **бучёный** բյած. քարով լցրած, շինած (պատի հիմքի մասին):

бýчень, чня (տ. бучáть) տ. шмель.

бучи́ло գարնան ջրով լցված խոր փոս, հոր:

бу‖чи́льня կտավ մոխրաջրելու տեղ. **-чить** (-чу -чат), выб— ն. լվացքը մոխրաջրել, մաքրել. **-чка 1**, տ. бучéние; **2**, տ. бук II. 2; **3**, ռմ. ծեծ, ջան, քոթակ. задáть комý б—у մէկին ծեծել. **-чнóй** ած. մոխրաջրի:

бу‖шевáние կատաղելը, մոլեգնելը, ալմուկ բարձրացնելը. **-шевáть** (-шýю -ют) չ **1**, կատաղել, մոլեգնել. կատաղութեամբ խուժել. փչել, վզզալ, մռնչել, զոռալ. вéтер бушýет; мóре бушýет; стрáсти в нём бушýют նրա կրքերը ալեկոծվում են. **2**, աղմուկ, շըփոթ առաջացնել, կատաղել, մոլեգին,

անկարգ բաներ անել. молодёжь всю ночь бушевала.

бушель անգ. ա. բուշել (Անգլիայում և Ամերիկայում հացահատկի չափ= $1^1/_{36}$ չետվերիկի):

бушки -барашки մնկն. տես, ինչպես ուլխարը խեթկում է, հարու է տալիս:

бушлат նավաստու պարուսինե վերնազգեստ, բաճկոն. մահացից կարած կապետի տանոին կափարինը:

бушма 1, տ. брюква; **2**, հս. հաստ, մարմնեղ այր, կին:

бушмет ռգմ. տարանդակից ամրացրած կաշե օղակ, որի մեջ դնում են դրոշակի կամ տեգի ձողը:

бушприт հր. ծ. բթակայմ:

I. **буян** խելառ, վեռնոտ, ժպիրհ, գիժ, անզգամ, կռվարար մարդ:

II. **буян 1**, համբարանոց Լենինգրադում (ուր նավերից ապրանքները (կտավ, կանեփ, խեղ, ճրագու, այլ երն) տանելով, շտեմարանում և ջոկում են). **2**, հնց. տաստպեղակառն կցգի օվկիանոսում:

буя|нить (-ню -нят) չ. ապմկել, ապմուկ կռիվ, «դարմազար» բարձրացնել, անկարգ, կատաղի, խելառ բաներ անել. **-нка** խելառ, վեռնոտ, կռվարար, անզգամ կին. **-нливо** մ. կատաղաբար. **-нливый** ած. խելառ, գիժ՝ անզգամ, կատաղի. **-нный** ած (տ. буян II) շտեմարանավայրի. **-нский** ած. խելառին, վեռնոտին, գժին, անզգամին յատուկ. б—ие поступки; **-нство** խելառություն, գժություն, կատաղություն, անզգամություն. **-нствовать** (-ствую -ют) չ. ապմկել. ապմուկ հանել, անզգամ, յոռի բաներ անել. **-нщик** (տ. буян II) նավի բեռներն առնող և շտեմարանող բանվոր, մշակ:

бы, б շ. եթե որ. թե որ, եթե, թերևս, հարկէ որ. պէտք է որ. լավ էր որ. երանի թէ. ты бы съездил к нему нынче լավ կանէիր, որ հենց այժմ գնայիր նրա մօտ. вот бы как я желал жить! ահա թէ ինչպես կը ցանկանայի ապրել. «ах, зачем я не умерла! лучше бы было!» ախ, ինչու ես չմեռա. լավ կը լինէր:

бы|валец, льца փորձված, «յետ եկած» մարդ. **-вало** մ. երբեմն, պատահում էր, որ. бывало, он ещё в постеле, к нему записочки несут: **-валость** ի. փորձառություն. **-валый** ած. **1**, եղած, պատահած, անցած. б—ое дело; **2**, փորձված, փորձառու. не спрашивай у старого, спрашивай у бывалого (առծ.). бывалое, ого չ. անցեալ, անցած գնացած բան. **-вальщина** տ. былина II, 1; **-вание 1**, պատահմունք, դէպք. это у нас не в б—ньи այդ մեզ անծանօթ է, մեզ մօտ պատած չէ. **2**, փխկ. լինելը, եղանելը. **-вать** չ. **1**, յաճախ տեղ լինել, գտնվել. պատահել. «Борис не был, но бывал тираном Բորիսը բռնակալ չէր, բայց երբեմն բռնակալ էր դառնում. как ни в чём не бывало իբրև թէ ոչինչ պատահած չլինէր. **2**, գալ, այցելել. я часто бываю у него ես յաճախ նրան այցելում եմ. **-вший 1**, բյ. ած. եղած. **2**, ած. առաջվա, նախկին. б. мой начальник. **-вывать** հնց. կրկ. տ. бывать; **-вый** ած. հնց. եղած, պատահած:

бык, а **1**, կ. եզ, արջառ, ցուլ. **2**, գկ. որձ (արու) եղջերու. որձ (արու) արջ. **3**, տ. бычок 3; **4**, գետի ապառաժոտ, մի բանի ստմէն բարձրությամբ պատի նման կանգնած ափը. **5**, водяной б. ջրցուլ (թռչ.). быки յ. տ) հրսրդ. կամարակալ շէնքեր, որոնց վրա հանդչում են կամրջի կամարները). устой и быки мостов կամրջների խելաշէնքերն և կամարակալ շէնքերը. բ) ցցերից շինած պատվար՝ կամուրջը կամ գետի ափը կոհակների կամ սառցի կատաղություններից պաշտպանելու:

быкгорден, дня ա. հր. ծ. առագաստի ստորին եզրերը հավաքող պարան:

быковник բ. ա) սեղուլին փղամոր. բ) կովցորեն:

былие եկ. ա. խոտ, խոտեղէն, բանջար, -բեղէն, դալարիք:

I. **былина** տ. былинка.

II. **былина 1.** զործ, փաստ, իրական պատմություն. **2**, վիպական գիւցազներգություն:

былинка եղ. խոտ, քոյ, խոտարուկ:

былинный ած. իրական, պատմական, սուտյ:

былиночка եղ. տ. былинка. [գու:

былинщик վիպական գիւցազներ-

былка եղ. տ. былие.

бы|ло (տ. быть) մ. քիչ էր մնում, որ. քիչ էր մնացել, որ. գրեթէ. «послы б. уехали из Москвы: их воротили» դեսպանները քիչ էր մնացել, որ մեկնէին Մոսկվայից, բայց նրանց յետ դարձրին. я пошёл б. гулять, да дождь помешал ես ուզում էի զբոսնելու գնալ, բայց անձրևը խանգարեց. **-лой** ած. վաղեմի, առաջվա, նախկին. в былые времена, когда...; былое, ого չ. անցած ժամանակ. **-лость** սկզ զուծ. տ. бывалость; **-лочка** եղ տ. былка.

бы|ль ի. **1**, եղելություն, իրողություն, իրականություն. **2**, իրական դէպքի պատմություն. **3**, տ. былие; **-льё** տ. былие; **-леватый** ած. կաշտ խոտերի հետ խառնված, քոլախառն. б—ое сено; **-льник** բ. անտառային անմեռուկ. **-льный** ած. խոտի, խոտեղէնի,

զործիք. օդանցք. **2**, ծ. ձաղարաձև օդատար խողովակ. **-ция** յ. հողմահարություն, օդամաքրություն. в. общественных зданий. [թե, մեղմօրէն փչել

венуть չ. հնց. և ռմ. (տ. веять) թե-

венце|видный ած. պսակաձև, -կերպ. թագաձև, -կերպ. **-давец**, вца, **-датель** ա. թագատու, պսակատու, պարգևատու. **-носец**, сца **1**, թագակիր. **2**, (**-носица** ի.) եկ. մարտիրոսական պսակով պսակված, նահատակ սուրբ, սրբուհի. **-носный** ած. թագակիր. **-образный** տ. венцевидный; **-цветные** растения տ. венкоцветные. [бур.

венцовый ած. ռնց. թագավոր. в.

вен|чальный ած. պսակի, պսակադրության. в—ое платье: **-чание 1**, թագադրություն. в. на царство; **2**, պսակադրություն. в. в церкви; в. гласиса ամր. շրջապատնեշի պսակումը. **-(вен)чанный** ած. պսակված. венчанная чета; венчанный славой; **-чательный** սկզ. զուծ. պսակման. в. пир. **-чать** հ. **1**, (ув—) պսակել, թագադրել. в. на царство: конец дело венчает: вечные льды венчают чело Альпийских гор; **2**, (об—, пов—) պսակել (հարսին ու փեսային). **-ся** անդր. **1**, թագադրվել. в. на царство; **2**, (обв—, пов—) պսակվել, կարգվել:

венчик 1, եղ. պսակ լուսապսակ (սուրբ պատկերի գլխին). серебряный в.; **2**, եկ. վարշամակ (հանգուցեալի ճակատին դրված, թաղելիս). **3**, պսակ (անօթի). витой у кубка в.; **4**, բ. ծաղկապսակ. **5**, в. зуба ատամի պսակ:

венчикоцветные տ. венкоцветные.

ве|превый ած. վայրենի վարազի, կնճի. в. клык; **-прёнок**, нка (յ. вепрята, -т) վարազակորյուն, խոճկոր. **-прик** պստիկ վայրենի վարազ. **-прина** վայրենի վարազի միս. **-принец**, нца տ. горичник; **-приный** ած. վայրենի վարազի, կնճի. -(ве)**прица** էգ կինճ, վայրենի խոզ. **-прий** տ. вепревый; **-прь** ա. կ. վայրենի վարազ, կինճ:

вера 1, հավատ[ք]. умереть за свою веру; **2**, վստահություն, հավատիք. отдать, принять на в—у վստահանալով տալ, ընդունել. товарищество на в—е փոխադարձ վստահության ընկերություն. дать кому, чему в—у մէկին, մի բանի հավատալ:

веранда անգ. վէրանդա, հովանոց (տանը կից սրահ (վերնայարկում) կամ տանձնադլիր, չորս կողմից բաց շինություն): [մից հանած նիւթ, դեղ):

вератрин յ. վերատրին (չքխտա-

верба 1, բ. ճաթուռի. **2**, Ծաղկազարդին զործ ածվող ուռենու ոստեր, ուռ. стоять в церкви с. в—ою: в. иерусалимская տ. агновы ветви; **3**, вербы յ. Ծաղկազարդի տօնը:

вербальный ած. փ. բանավոր, բերանացի. в—ая нота.

вер|бейник բ ա) ոսկի եղէգ. в.-денежник խախախնձոր. բ) ծովայփն ջղախոտ. корень вербейника բ. շեկխարի. **-бена** բ. բուն վերբենա, անուշահոտ ազատիկ. **-беновые**, ых չ. յ. բ. Վերբենազգիներ. **-бичник** բ. արքայական դայլուն կամ կերոն, եզին ագի:

верблю|д կ. ուղտ. одногорбый в. արվայիկ կամ միասապատ ուղտ. двугорбый в. բակտրիական կամ երկկուտակէն ուղտ. **-дик** եղ. պստիկ ուղտ, կոդրոն. **-дица** էգ ուղտ. **-дина**, **-дка** բ. բադընջանեմ. **-дник 1**, ուղտապան (ըղտապան). **2**, բ. ալհաղի (թուփ մի). **-жий**, жья, жье ած. ուղտի. в—жье сено բ. ադնիվ օշան, ադտադտուկ. **-жина** ուղտի միս. **-жонок**, нка (յ. верблюжата, -т) ուղտի ձագ, կոդըն:

верб|ный ած. ուռենու. в—ое воскресенье Ծաղկազարդ. **-няк**, а եղ. ուռուտ: [լում. զանել, հավաքել:

вербование զինվորագրելը. -գը-

I. **вербовать** (-бую -ют) հ. գ. **1**, нав—զինվորագրել, վարձով զինվորներ հավաքել[ով զորքի թիվը լրացնել]. **2**, зав—զանել, ճարել, հավաքել. в. подписчиков.

II. **вербовать**(-бую -ют) հ.հնց.չափել (թոկով, լարով գետինը):

вербовка տ. вербование.

вербовник բ. արեան խոտ, կարմիր ոսկեղէգ:

вербо|вочный ած. զինվորագրիչ. в—ая комиссия; **-вщик**, а զինվորագրիչ, վարձով զինվորներ հավաքող:

вербовый ած. ուռենու. в—ые кусты.

верболо|з, **-за** ուռի, ուռենի:

вербочка եղ տ. верба.

ве|рва կցրած թել կօշիկներ կարելու. **-рвие 1**, տ. вервь; **2**, որմնադրի կամ հիւսան լար. հնց. երկրաչափի լար. **-рвина** րկե. տ. вервь; **-рвица 1**, եղ. տ. вервь; **2**.կաշէ ակրոզորմեա. **-рвный** ած. լարի(ց), թոկի(ց). **-рвь** ի. **1**, թոկ, պարան, ճօպան. լար. **2**, հողաբաժին, հողամաս. հնց. թոկով, լարով չափած հող, հողամաս. **-рвяной** տ. верёвочный. [եկ. ա. ձգել, գցել նետել:

вергать (-гаю-ют և вержу -жут) հ.

вердикт անգ. իրվբ. վերդիկտ, դատավճիռ, դատակնիք. вынести обвинительный, оправдательный в.

верё‖вка 1, թոկ, պարան, չվան, առասան. 2,* երկար շարք, շղթա. **-вочка** իգ. 1, պստիկ թոկ, թոկուկ. պարանիկ. 2, բարակ, նուրբ թոկ, թել, լարան, կապիչ. 3, թոկախաղ. **-вочник 1**, թոկագործ. 2, բ. պարանախոտ. **-вочный** ած. 1, թոկագործության. в. заво́д; 2, թոկից շինած, հյուսած в. не́вод; **-вчатый** ած. 1, թոկի պես հյուսած, ոլորած, գալարուն. в. столп, в—ое кольцо́; 2, տ. верёвочный.

верёга երկար ու հաստ ձող[ի]։

ве́‖ред պալար, խոց, եարա, ելունդ, թարախակալող կարմիր ուռեցք մորթի տակ. ты мне *в. в боку́ (դարձվ.) դու գլխիս ցավ ու կրակ ես դարձել. **-реди́ть** (жу́ -дя́т), разв— Ե. գրգռելով, չանգռելով կամ քորելով գրգռել, ցավեցնել (վերքը). տ. береди́ть; **-ре́дли́вый** ած. խոցոտ, պալարաշատ. *դյուրագրգիռ, զգայուն. в. челове́к քմահաճ, դյուրագրգիռ մարդ. в—ая рука́ հիվանդ ձեռք. **-редовец**, вца բ. քնձմնձուկ. **-ре́дчатый** ած. պալարակերպ խոցի, ելնդի նման։

вере́ечка իգ. տ. вере́йка.

верез‖га́ իգ. լացկան, ճվացող երեխա. **-гли́вый** ած. լացկան, ճվացող. в. ребёнок: **-жа́ние** ճվալով լալը. ոռնալը. **-жа́ть** (-жу́ -жа́т), зав— չ. ճղվալով լալ, ոռնալ, լաց լինել։

верезу́б տ. вырезу́б.

I. **ве‖ре́йка 1**, իգ. տ. верея I; 2, ռուսական բարդի կէսը (=26 խրձի)։

II. **вере́йка** իգ. տ. верея II) նեղլիկ, թեթև զբոսանավակ, մակույկ։

вере́й‖ный ած. դռան սյունի. в. крюк; **-щик** դռան սյուներ շինող վարպետ։

вере‖ни́ца շարք, շղթա, շարան, 'ջերգա'. у́тки хо́дят в—цами բադերը ման են գալիս շարան-շարան։

ве́рес ււ. բ. ա) տ. ве́реск; բ) ցիրդ կամ ցրդի. գ) գի կամ գիհի։

ве́реск բ. հավամրգի, ցախի. древови́дный в. ջրհորի կոտիմ, ասիրիկ, խա-

вересiкле́д տ. бересиле́д. [չայի։

ве́‖ресковый ած. հավամրգու, ցախու. **-ресник**, **-ресня́к**, á հավամրգու, ցախու մանր թփուտ. **-ресовый** ած. գիու կմ գիհու. в—ые я́годы.

верете́йка իգ. տ. верете́я.

вере‖тени́ца 1, իլարան, կողովիկ, որի մեջ դրած են իլիկներ. 2, կ. ա) ոլորակուկ կամ կույր օձ. բ) իլաձև կակղամորթ. **-те́нник** ջրեղրեա, ճահճային կոզար. **-те́нница** տ. вертя́чка 2; **-тённый** ած. իլաձև. իլիկաձև. **-тено́** (յ. веретёна, -н) 1, իլ. իլիկ. 2, հնց. ցիլինդրաձև սրցաքարի (յեսանի) առանցք. 3, կշռափայտի առանցք. 4, ստորին երկանաքարի մեջ տեղը անկած ցից, որի շուրջը պտտվում է վերին երկանաքարը. 5, ձեռնատայնակի անիվի առանցքը. 6, կոնաձև փայտ, որի վրա ձևում են ձուլելի թնդանոթի կաղապարը. 7, ծ. խարսխի կոթ. **-те́нце** տ. веретено́; **-те́нчатый** ած. իլաձև, իլիկաձև. **-те́нщик** իլագործ, իլավաճառ, իլիկագործ, իլիկավաճառ։

вере‖те́нь ի. վարելահողի երկարութիւնը, որի երկու ծայրերից արօրը հօր է գալիս. **-тёшко** տ. веретено́ 5.

веретея́ 1, հնց. հողաբարձին, հողամաս, հողաշափ. 2, в е р е т е й, те́й յ. թմբեր տունդրաների մեջ, գրեթե միակ տեղերը, որոնք մարդու և գայլի ոտքի տակ դիմանում են։

вере́‖тище հնց., **-тье 1**, մեծ պարկ, փսխաթից շինած ջվալ. 2, մեծ կտավ, կապերտ, որ սայլի վրա փռելով, մէջը հացահատիկ կամ ալիւր են ածում։

верёха 1, տ. верёга; 2, գայլիկոնի (բուրղի) երկար կոթ։

вере‖шо́к, шка́ բեկոր, կտոր, փշրանք (խեցու էլն). **-ща́га** թավայի մէջ պատրաստած ձվաղեղ. **-ща́ние**, **-ща́ть** (-щу́ -ща́т) տ. верезжа́ние, -зжа́ть.

ве‖ре́юшка տ. вере́йка I, 1.

I. **верея́** դռան երկու կողմի սյունակները. որոնցից և կախված են դռան ջուխտ թևերը։

II. **верея́** անգ. նավակ, մակույկ։

вер‖же́ние հնց. ձգելը, գցելը, նետելը, շպրտելը. на в. ка́мня քար ձգելու հեռավորությամբ. **-же́нный** բյած. ձգած, գցած, նետած, շպրտած։

верзи́‖ла ա., **-лище** ա. ժղվ. վիթխարի, երկայնահասակ և անճոռնի, 'լողլող' մարդ. э́кий в.!

вери́‖га (յճխ. յ. вери́ги) 1, շղթաներ, կապանքներ (նահատակների). 2,* լուծ, բեռ, ծանրություն. **-жный** ած. շղթայի, կապանքի։

вери́тель‖, **-ница** հավատարմատու այր, կին. **-ный** ած. իրվր. հավատարմատվության. վավերացնող. в—ые пи́сьма; в—ая гра́мота լիազորության գիր։

ве́рить (-рю -рят), пов— չ. 1, в кого́, во что մէկին, մի բանի հավատալ. մի բան դավանել, խոստովանել. в. в и́стинного бо́га; 2, чему́ մի բանի հավատալ. не вся́кому слу́ху верь; не в. свои́м глаза́м, свои́м уша́м; 3, кому́ в чём մի բանում մէկին հավատալ, 'մասվա գնալ'. **-ся**, рится չ. դիմք. հավատալի, ընդունելի երևալ, թվալ. мне́ не ве́рится ես չեմ հավատում։ [բացնում.

верифика́ция ֆ. ստուգում. վավե-

веркбле́й գ. յուգ. (արծաթ հայելու գործարանում) արծաթախառն կապար։

ве́рки ա. յ. գ. ամր. վերկեր (ամրությունների առանձին մասերը). крепостны́е в. столи́цы.

вермилио́н ֆ. ալ, կարմիր դեղ, ներկ։

вермише́ль‖ ի. իգ. խո. վերմիշել, թելահայս (խմորաթելեր ապուրի մէջ). **-ный** ած. վերմիշելի, թելահայսի в. суп.

вер‖нёхонек, нька, о ած. բոլորովին ուղիղ, ճիշտ, ճշմարիտ, հավատարիմ։

верниса́ж ֆ. 1, լաքպայում, վեռնիճում. 2, բացման նախատոնակ (հանդեսի)։

ве́рно մ. ճշտիվ, ճշտությամբ, ստուգապես. мы́слить, переводи́ть в.; 2, հավանաբար, կարծեօք. в., он забы́л своё обеща́ние.

вернопо́дда‖ннический ած. հավատարիմ հպատակի. в. долг; **-нность** ի. հավատարիմ հպատակություն. **-нный**, ого ա., -нная, ой ի. հավատարիմ հպատակ, -կուհի. **-нство** հավատարիմ հպատակություն։

ве́р‖ность ի. 1, հավատարմություն, անձնվիրություն. в. друзе́й; в. супру́гов друг дру́гу; в. до́лгу պարտաճանաչություն. приноси́ть прися́гу в—и, на в. кому́ մէկին հավատարմության երդում տալ. 2, ճշտություն, ճշգրտություն, ստուգություն, իսկություն, հարազատություն в. перево́да; по́длиннику կամ с по́длинником; в. счето́в.

верну́ть Ե. 1, (пов—, перев—) տ. верте́ть; 2, յետ դարձնել, վերադարձնել. в. кого́-нибудь с доро́ги; в. долг; в. убы́ток կրած վնասը հանել. в. про́игрыш տանուլ տվածը յետ տանել, վերադարձնել. **-ся** անդր. յետ դառնալ, վերադառնալ. он верну́лся из путеше́ствия; в. на путь и́стины ուղղվել։

ве́р‖ный ած. 1, кому́, чему́ մէկին, մի բանի հավատարիմ, անձնվէր. быть, остава́ться в—ым кому́; в. друг, това́рищ; в. супру́г; соба́ка верна́ своему́ хозя́ину; ве́рный своему́ сло́ву, обеща́нию; 2, ճիշտ, ուղիղ, ճշգրիտ, ստույգ. հարազատ, ճշմարիտ, շիտակ. в. перево́д; в—ая мысль; в—ая дога́дка; в—ое заключе́ние; в—ые часы́; в. слух Erd. անսխալ լսողություն. 3, Եկ. հարազատ, ճշմարտահավատ. в. сын це́ркви: 4, յուսալի, վստահելի. **-ня́к**, á (միայն на նախդրի հետ իբրև մ.) на верня́к կամ на верняка́ անշուշտ, անկասկած, առանց երկմտության (ավելի ուղիղ տ. наверня́к, наверняка́).

ве́‖рование հավատալիք. дре́вние в—ия славя́н; **-ровать** (-рую -ют) չ. в кого́, во что [ճշմարտապէս, անկեղծօրէն] հավատալ, հավատալ և խոստովանել. ве́рую во еди́ного бо́га...

вероиспове́‖дание 1, աստվածապաշտություն. 2, դավանություն, կրոն(ք), հավատ(ք). свобо́да в—ия; **-дник**, **-дница** հավատացող, խոստովանող այր, կին. **-дный** ած. դավանության. հավատքի. в--ые разли́чия.

вероло́‖мец мца ուխտադրուժ, հավատադրուժ, ուխտադանց, երդմնադանց. **-мно** մ. ուխտադրժությամբ, նենգությամբ. **-мность** ի. ուխտադրժություն, հավատադրժություն, ուխտադանցություն, երդմնադանցություն, նենգություն. **-мный** ած. ուխտադանց, հավատադրուժ, երդմնադանց, նենգ. бо́йтесь в—ого челове́ка; **-мственный** տ. вероло́мный; **-мство** ուխտադրժություն, ուխտադանցություն, հավատադրժություն. երդմնադանցություն, նենգություն. **-мствовать** (-ствую -ют) չ. ուխտադանցություն, երդմնադանցություն անել, նենգել, նենգություն ա-

веро́ника բ. բերենիկէ։ [նել։

вероотсту́‖пник, **-пница** հավատուրաց, ուխտադրուժ, հավատուրաց այր, կին. **-пнический** ած. ուխտադրժության, հավատուրացության. **-пничество** ուխտադրժություն, հավատուրացություն. **-пный** ած. հավատուրաց, ուխտադրուժ, ուխտադանց։

вероподо́‖бие հավանականություն, հավատալիություն. **-бный** ած. հավանական, հավատալի։

веротерпи́‖мость ի. 1, կրոնական ազատություն, ազատ դավանության իրավունք. 2, կրոնական համբերողություն, համբերատարություն. **-мый** ած. համբերող, համբերատար. в—ое госуда́рство.

веро‖уче́ние դավանաբանություն, հրահանգ հավատո. **-учи́тель** ա. դավանաբան, կրոնուսույց։

вероя́‖тие հավատալիք, հավանականություն. э́тот слух не заслу́живает в—ия; сверх вся́кого в—ия հակառակ ամենայն հավանականության. по всему́ в—ию ըստ ամենայն հավանականության. **-тно** մ. հավանաբար. в. он. прие́хал; **-тность** ի. հավանականություն. в. собы́тия; те́ория в—тей մթմ. հավանականությունների տեսություն. **-тный** ած. 1, հավանական, վստահելի, հավատալի. в—ые изве́стия; в—ое преда́ние; 2, հնց. միամիտ. «как вы так вероя́тны и не ви́дите притво́рства!».

вер‖п հլ. ծ. պստիկ, օժանդակ խարիսխ, որի միջոցավ նավը մի տեղից մյուս

верё||вка 1, թոկ, պարան, չվան, առասան. **2**,* երկար շարք, շղթա. **-вочка** նվ. **1**, պստիկ թոկ, թոկուկ. պարանիկ. **2**, բարակ, նուրբ թոկ, թել, լարան, կապիչ. **3**, թոկախաղ. **-вочник 1**, թոկագործ. **2**, բ. պարանախոտ. **-вочный** ած. **1**, թոկագործության. в. завóд; **2**, թոկից շինած, հյուսած в. нéвод; **-вчатый** ած. **1**, թոկի պես հյուսած, ոլորած, գալարուն. в. столп, в—ое кольцó; **2**, տ. верёвочный.

верёга երկար ու հաստ ձող[ի]:

вé||ред պալար, խոց, եարա, երունգ, թարախակալող կարմիր ուռեցք մորթի տակ. ты мне *в. в бокý (գարձվ.) դու գլխիս ցավ ու կրակ ես դարձել. **-редúть** (жý -дя́т), разв— ն. գրգռել, չանգռելով կամ քորելով գրգռել, ցավեցնել (վերքը). տ. бередить; **-рéдливый** ած. խոցոտ, պալարաշատ. *դյուրագրգիռ, զգայուն. в. человéк բմահաճ, դյուրագրգիռ մարդ. в—ая рукá հիվանդ ձեռք. **-редовец**, вца բ. ընձմնձուկ. **-рéдчатый** ած. պալարակերպ խոցի, եռնդի նման:

верéечка նվ. տ. верéйка.

верез||гá նս. լացկան, ճվացող երեխա. **-глúвый** ած. լացկան, ճվացող. в. ребёнок; **-жáние** ճվալով լալը. ոռնալը. **-жáть** (-жý -жáт), зав— չ. ճըվալով լալ, ոռնալ, լաց լինել:

верезýб տ. вырезýб.

I. **ве||рéйка 1**, նվ. տ. верея I; **2**, ռուսական բարդի կեսը (=26 խրձի):

II. **верéйка** նվ. տ. верея II) նեղլիկ, թեթև գրոստնավակ, մակույկ:

верéй||ный ած. դռան սյունի. в. крюк; **-щик** դռան սյուներ շինող վարպետ:

вере||нúца շարք, շղթա, շարան, «չերգա». ýтки хóдят в—цами բադերը ման են գալիս շարան-շարան:

вéрес ււմ. բ. ա) տ. вéреск; բ) ցիրդ կամ ցրդի. գ) գի կամ գիհի:

вéреск բ. հավամրգի, ցախի. древовúдный в. ջրհորի կոտիմ, ափրիկի խաւ-

вересклéд տ. бересклéд. [չայիչ:

вé||ресковый ած. հավամրգու, ցախու. **-ресник**, **-ресня́к**, á հավամրգու, ցախու մանր թփուտ. **-ресовый** ած. գիու կմ գիհու. в—ые я́годы.

веретéйка նվ. տ. веретея.

вере||тенúца 1, խարան, կողովիկ, որի մեջ դրած են իլիկներ. **2**, կ. ա) սըգողուկ կամ կույր օձ. բ) իլաձև կակղամորթ. **-тéнник** ջրեղբեր, ճահճային կտցար. **-тéнница** տ. вертя́чка 2; **-тённый** ած. իլաձև. իլիկաձև. **-тенó** (յ. веретёна, -н) **1**, իլ. իլիկ. **2**, ճնց. գլխնդրաձև սրոցաքարի (յեսանի) տանցք. **3**, կշռափայտի տանցք. **4**, ատրճին երկանաքարի մեջ անցը անկած ցից, որի շուրջը պտտվում է վերին երկանաքարը. **5**, ձեռնասայլակի անիվի տանցքը. **6**, կոնաձև փայտ, որի վրա ձեռում են ձուլելի թնդանոթի կամ կաղապարը. **7**, ծ. խարսխի կոթ. **-тéнце** տ. веретенó; **-тéнчатый** ած. իլաձև, իլիկաձև. **-тéнщик** իլագործ, իլավաճառ, իլիկագործ, իլիկավաճառ:

вере||тéнь ի. վարելահողի երկարությունը, որի երկու ծայրերից արօրը հոք է գալիս. **-тéшко** տ. веретенó 5.

веретея́ 1, ճնց. հողաբամբին, հողամաս, հողաչափ. **2**, в е р е т е й. тéй յ. թմբեր տունդրաների մեջ, գրեթե միակ տեղերը, որոնք մարդու և գայլի ոտքի տակ գիմանում են:

верé||тище ննց., **-тье 1**, մեծ պարկ, փսխաթից շինած ջվալ. **2**, մեծ կտավ, կապերտ, որ սայլի վրա փռելով, մեջը հացահատիկ կամ ալյուր են ածում:

верёха 1, տ. верёга; **2**, գայլիկոնի (բուրգվի) երկար կոթ:

вере||шóк, шкá բեկոր, կտոր, փշրանք (խեցու եյն). **-щáга** թավալյի մեջ պատրաստած ձվածեղ. **-щáние**, **-щáть** (-щý -щáт) տ. верезжáние, -зжáть.

ве||рéюшка տ. верéйка I, 1.

I. **верея́** դռան երկու կողմի սյունակները. որոնցից և կախված են դռան ջուխտ թևերը:

II. **верея́** անգ. նավակ, մակույկ:

вер||жéние ննց. ձգելը, գցելը, նետելը, շպրտելը. на в. кáмня քար ձգելու հեռավորությամբ. **-жéнный** բյած. ձգած, գցած, նետած, շպրտած:

верзú||ла ա., **-лище** ա. յնկ. վիթխարի, երկայնահասակ և անճոռնի, «լոդլոդ» մարդ. экий в.!

верú||га (յնխ. յ. вериги) **1**, շղթաներ, կապանքներ (նահատակների). **2**,* լուծ, բեռ, ծանրություն. **-жный** ած. շղթայի, կապանքի:

верúтель||, **-ница** հավատարմատուայր, կին. **-ный** ած. իրվբ. հավատարմագրության. վավերացնող. в--ые пúсьма; в—ая грáмота լիազորության գիր:

вéрить (-рю -ря́т), пов— չ. **1**, в когó, во что մեկին, մի բանի հավատալ. մի բան գավանել, խոստովանվել. в. в úстинного бóга; **2**, чемý մի բանի հավատալ. не вся́кому слýху верь; не в. своúм глазáм, своúм ушáм; **3**, комý в чём մի բանում մեկին հավատալ, «մավա գնալ». **-ся**, рится չ. դմգ. հավատալի, ընդունելի երևալ, թվալ. мнé не вéрится ես չեմ հավատում: [բացնում.

верификáция ֆ. ստուգում. վավե-

веркблéй գ. յունգ. (արծաթ հայելու գործարանում) արծաթախառն կապար:

вéрки ա. յ. գ. ամր. վերկեր (ամրությունների առանձին մասերը). крепостны́е в. столúцы.

вермилиóн ֆ. ալ, կարմիր դեղ, ներկ:

вермишéль|| ի. նվ. խտ. վերմիշել, թելահայս (խմորաթելեր ապուրի մեջ). **-ный** ած. վերմիշելի, թելահայսի в. суп.

вер||нёхонек, нька, о ած. բոլորովին ուղիղ, ճիշտ, ճշմարիտ, հավատարիմ:

вернисáж ֆ. **1**, լաքայում, վեռնիճում. **2**, բացման նախատոնակ (հանդեսի):

вéрно մ. ճշտիվ, ճշտությամբ, ստուգապես. мы́слить, переводúть в.; **2**, հավանաբար, կարծեօք. в., он забы́л своё обещáние.

верноп́óдда||ннический ած. հավատարիմ հպատակի. в. долг; **-нность** ի. հավատարիմ հպատակություն. **-нный**, ого ա., -нная, ой ի. հավատարիմ հպատակ, -կուհի. **-нство** հավատարիմ հպատակություն:

вéр||ность ի. **1**, հավատարմություն, անձնվիրություն. в. друзéй; в. супрýгов друг дрýгу; в. дóлгу պարտաճանաչություն. приносúть прися́гу в—и, на в. комý մեկին հավատարմության երդում տալ. **2**, ճշտություն, ճշգրտություն, ստուգություն, իսկություն, հարազատություն в. перевóда; пóдлиннику կամ с пóдлинником; в. счетóв.

вернýть ն. **1**, (пов—, перев—) տ. вертéть; **2**, յետ դարձնել, վերադարձնել. в. когó-нибудь с дорóги; в. долг; в. убы́ток կրած վնասը հանել. в. прóигрыш տանուլ տվածը յետ տանել, վերադարձնել. **-ся** անդր. յետ դառնալ, վերադառնալ. он вернýлся из путешéствия; в. на путь úстины ուղղվել:

вéр||ный ած. **1**, комý, чемý մեկին, մի բանի հավատարիմ, անձնվեր. быть, оставáться в—ым комý; в. друг, товáрищ; в. супрýг; собáка вернá своемý хозя́ину; вéрный своемý слóву, обещáнию; **2**, ճիշտ, ուղիղ, ճշգրիտ, ստույգ. հարազատ, ճշմարիտ, շիտակ. в. перевóд; в—ая мысль; в—ая догáдка; в—ое заключéние; в—ые часы́; в. слух երժ. անսխալ լսողություն. **3**, եկ. հարազատ, ճշմարտահավատ. в. сын цéркви; **4**, յուսալի, վստահելի. **-ня́к**, á (միայն на նախդրի հետ իբրև մ.) на верня́к կամ на верня́кá անշուշտ, անկասկած, տանից երկմտության (ավելի ուղիղ տ. наверня́к, наверня́кá).

вé||рование հավատալիք. дрéвние в—ия славя́н; **-ровать** (-рую -ют) չ. в когó, во что [ճշմարտապես, անկեղծօրէն] հավատալ, հավատալ և խոստովանվել. вéрую во едúного бóга...

вероисповé||дание 1, աստվածապաշտություն. **2**, դավանություն, կրոն(ք), հավատ(ք). свобóда в—ия; **-дник**, **-дница** հավատացող, խոստովանող այր, կին. **-дный** ած. դավանության. հավատքի. в--ые разлúчия.

вероло́||мец мца ուխտադրուժ, հավատադրուժ, ուխտազանց, երդմնազանց. **-мно** մ. ուխտադրժությամբ, նենգությամբ. **-мность** ի. ուխտադրժություն, հավատադրժություն, ուխտազանցություն, երդմնազանցություն, նենգություն. **-мный** ած. ուխտազանց, հավատադրուժ, երդմնազանց, նենգ. бóйтесь в—ого человéка; **-мственный** տ. вероло́мный; **-мство** ուխտադրժություն, ուխտազանցություն, հավատադրժություն. երդմնազանցություն, նենգություն. **-мствовать** (-ствую -ют) չ. ուխտազանցություն, երդմնազանցություն անել, նենգել, նենգություն ա- [նել:

верóника բ. բերենիկե:

вероотстý||пник, **-пница** հավատադրուժ, ուխտադրուժ, հավատուրաց այր, կին. **-пнический** ած. ուխտադրժության, հավատուրացության. **-пничество** ուխտադրժություն, հավատուրացություն. **-пный** ած. հավատուրաց, ուխտադրուժ, ուխտազանց:

веропод́ó||бие հավանականություն, հավատալիություն. **-бный** ած. հավանական, հավատալի:

веротерпú||мость ի. **1**, կրոնական ազատություն, ազատ դավանության իրավունք. **2**, կրոնական համբերողություն, համբերատարություն. **-мый** ած. համբերող, համբերատար. в—ое госудáрство.

веро||учéние դավանաբանություն, հրահանգ հավատո. **-учúтель** ա. դավանաբան, կրոնուսույց:

верoя́||тие հավատալիք, հավանականություն. э́тот слух не заслýживает в—ия; сверх вся́кого в—ия հակառակ ամենայն հավանականության. по всемý в—ию ըստ ամենայն հավանականության. **-тно** մ. հավանաբար. в. он приéхал; **-тность** ի. հավանականություն. в. собы́тия; тéория в—тей մթմ. հավանականությունների տեսություն. **-тный** ած. **1**, հավանական, վստահելի, հավատալի. в—ые извéстия; в—ое предáние; **2**, ննց. միամիտ. «как вы так вероя́тны и не вúдите притвóрства!».

вер||п հլ. ծ. պտիկ, օժանդակ խարիսխ, որի միջոցավ նավը մի տեղից միւս

տեղ են փոխադրում. **-пова́ние** նավը մի տեղից մյուս տեղ քարշելը, փոխադրելը. **-пова́ть** (-пу́ю -ют) ն. ծ. նավը մի տեղից մյուս տեղ փոխադրել (օժանդակ խարիսխների միջոցով). **ся** անդր. верп-ի միջոցով առաջանալ, շարժվել, ընթանալ:

версифика́||тор լ. տաղաչափ, ոտանավորներ գրող. **-торский** ած. տաղաչափի. **-ция** լ. տաղաչափություն:

ве́рсия ֆ. վերսիա, փոփոխակ, տարբեր ձև, եղանակ (նկարագրության, մեկնության). в расска́зе есть две ве́рсии.

верста́ վերստ. **1**, հնց. առհ. չափ ոչ միայն տարածության, այլև ժամանակի. в ту версту́ այն չափով. в. версту́ հավասար, յարմար, համապատասխան. **2**, վերստ (=500 սաժ.). **3**, հնց. հասակ, տարիք. юн верстою հասակով ջահել. **4**, խճուղու ափին տնկած վերստացույց կարճլիկ սյունակ. հեգն. *վիթխարի և անճոռնի մարդ. **5**, քարած փողոցի միջին շարքը. **6**, պատի երեսի քարը. подлива́ть версто́ю աղյուսները խաչաձև միմյանց վրա դնել (պատ քաշելիս):

верста́к, а́ գ. **1**, 'դազգահ', սեղանագործի երկար սեղանն իր բոլոր սարքով կարգով. **2**, յոնց. տ. ва́шгерд.

вер||ста́льщик տպ. շարվածքը կապող. տ. метранпа́ж; **-ста́ние 1**, համեմատելը, հավասարեցնելը. **2**, տպ. շարվածքը դասավորելը, երեսների բաժանելը:

вёрстаный ած. հնց. պաշտոնավարության համար վարձատրված ամսաթոշակով կամ կալվածքով. в—ые лю́ди.

I. **верста́||ть** ի., **-тка**, **-точка** նվ., տպ. տատակար:

II. **верста́ть**, пов—, св—ն. համեմատել, հավասարեցնել. нельзя́ в. бе́дного с бога́тым; нельзя́ в. его́ заслу́г с други́ми; в. солда́т զինվորներին համեմատ իրենց հասակի կարգով կանգնեցնել. в. поме́стьем, окла́дом կալվածքով ամսաթոշակով վարձատրել. **2**, տպ. դասավորել, երեսների բաժանել (շարվածքը). **ся**, пов.— в **1**, անդր. իրեն ուրիշի հետ համեմատել, **2**, չ. ուղիղ գծի և հավասար տարածության վրա կանգնել. **3**, փոխդ. իրենց հաշիվները վերջացնել:

верста́||чный ած. սեղանագործի 'դազգահի'. **-чо́к**, чка́, նվ. տ. верста́к.

вёрстка տ. верста́ние.

вёр||стный ած. սկզ. գործ. վերստաչափ, վերստանոց. **-стово́й** ած. վերստի, վերստային. в. столб; **-стоме́р** վերստաչափ. **-сту́шка** նվ. թեթև վերստ:

вер||тёж, тежа́ **1**, պտտվելը, պտույտ գալը. կտկվ պար. **2**, տ. вертя́чка 2; **-тел 1**, միս խորովելու շամփուր. жа́рить мя́со на в—е խորոված անել, միս խորովել. **2**, կզմխ. պատի թումբ ադրոսկրի վրա, որից կպած են ադրբաշարժ մկանունքները. **-тельный** ած. շամփուրի. պտտելու: [րոված անող:

I. **ве́ртельщик** շամփրավար, խո-

II. **вер||те́льщик** տպ. շրջիչ (տպագրական մեքենայի բանվոր). **-те́ние** պտտելը, պտույտ տալը. ոլորելը:

верте́||п 1, այր, քարայր, քարանձավ. **2**, ավազակների որջ, բուն, ապաստարան. **3**, մուր, արկղ ներսից զանազան նկարներով, որոնք ներկայացնում են Քրիստոսի ծննդյան պարագաները, որը Ջրօրհնէքի տոներին Ուկրայնայում երգեցիկ տղաները շրջեցնում են տնե տուն, տ. раёк; **4**,=верте́пная дра́ма (տ. верте́пный); **-пец**, пца նվ. պատիկ այր, քարայր. **-пистый** ած. անձավոտ, սորաշատ. в—ые го́ры; **-пник**, **-пница** այրակեաց, այրաբնակ, սորաբնակ այր, կին. **-пный** ած. քարայրի, անձավի. в—ая дра́ма Քրիստոսի ծննդեան թատերգություն. **-те́пщик** վերոյիշեալ թատերգության մասնակցող:

верте́ть (-рчу́, ве́ртят), вёртывать, ве́рчивать, верну́ть ն. что և չ. чем; **1**, մի բան պտտեցնել, պտույտ տալ. **2**, մի բան իր ձեռքում շուռ տալ դիտելու, զննելու համար կամ մեքենաբար. **3**,* մեկին ձեռք առնել, մեկին իր ձեռքում խաղացնել, մեկի քթից բռնած ման ածել. она́ ве́ртит свои́м му́жем, как ей хо́чется; **ся** անդր. **1**, պտտվել, պտույտ գալ. колесо́ ве́ртится; земля́ ве́ртится вокру́г со́лнца; верте́ться в све́те աշխարհի, մարդկանց հետ շփվել. на языке́ ве́ртится, да не вспо́мню լեզվիս ծայրին է, բայց միտս չէ գալիս. **2**, մեկի աչքից չհեռանալ, աշխատելով նրա 'աչքը մտնել'. **3**, *կեղծավորություն անել, աշխատել ճշմարտությունը ծածկել. не верти́сь, а говори́ пра́вду.

вертика́||л լ. ուղղահայեաց գիծ. **-льно** մ. ուղղահայեաց կերպով. **-льность** ի. ուղղահայեցություն. **-льный** ած. ուղղահայեաց. в—ая ли́ния.

вер||ти́ло, **-ти́льце** նվ. դայլիկոն, գչիր, 'բուրղու' (հիւսների). **-(вёр)ткий** ած. **1**, *ժիր, ճարպիկ, թեթևաշարժ. **2**, գլորապտույտ, գլորաշարժ, գլորաթեք, երերուն, տատանվող. в—ая ло́дка; **-(вёр)ткость** ի. **1**, գլորապտուտություն. **2**, գլորաթեքություն, երերունություն. в. су́дна; **-тли́вый** ած. հնց. փոփոխական, երերուն, անհաստատ:

вертло́ (յ. вёртла, -тел) ծակիչ, դայլիկոն, գչիր, 'բուրղու':

вертлю́||г, а́ **1**, կզմխ. զստոսկրային (անանուն ոսկրի) փոս, խոռոչ, որի մէջ

դանվում է խնձորակը (ազդրոսկրի, գլխի գլուխը). свихну́ть но́гу в в—е́; **2**, հրետն. տ. ца́пфа 2; **3**, արվ. մականանցք. **4**, ծ. խարսխի պարանի մէջ տանձին կազմությամբ օղակ, որի շնորհիվ պարանը չէ ոլորվում. **-жный**, **-жий**, жья, жье ած. **1**, կզմխ. в—ая впа́дина տ. вертлю́г 1; **2**, ծ. в—ое звено́, в. блок ոլորվող, պտտուն օղակ, ճախարակ. **-жо́к**, жка́ նվ. տ. вертлю́г.

вертля́||вость ի. խիստ արագաշարժություն, կենդանություն, անհանգստություն. անհաստատություն. **-вый** ած. **1**, խիստ արագաշարժ, ժիր, կենդանի. անհանգիստ. **2**, (կանանց մասին) կոտրվող, քրքրվող, ծեքծեքվող:

вертля́||ница տ. мох; **-ный** ած. անհանգիստ, միշտ այս-այն կողմ ընկնող:

вертогра́||д պարտէզ. *в. нау́к գիտությունների դարաստան, վայր. **-дарь** ա. եկ. ս. պարտիզպան. **-дец**, дца նվ. տ. вертогра́д; **-дный** ած. պարտիզի:

верто́к, тка́ **1**, որևէ կոր իրի պըտույտը, շրջանառությունը. **2**, պտուտակավոր փակիչ, ծորակ (անօթի եւն):

верто||пля́с պարող, պարկան, թեթևաբարո ռմ. молодо́й болту́н и в.

вертопра́||шка թեթևամիտ, թեթևսոլիկ, ցանցառ այր, կին. **-шество** թեթևամտություն, թեթևսոլիկություն, ցանցառություն. **-шить** (-шу -шат), **-шничать** չ. թեթևամտություն, ցանցառություն անել. **-шный** ած. թեթևամիտ, թեթևսոլիկ, ցանցառ:

вер||ту́н, а́ **1**, տ. ту́рман; **2**, պտտասեր կոչար. **3**,* թեթևամիտ, թեթևսոլիկ, անհաստատ մարդ. **-ту́нья** կոտրվող, 'քրքրվող' կինարմատ. **-ту́шка 1**, պտտան (օր. օդանցքի մէջ). **2**, 'քամու ջաղաց' (մանկական խաղալիք մի). **3**,* խս. թեթևամիտ այր, կին. **-ты** ա. յ. ոլոր-մոլոր պտույտներ (օր. պարտիզի մէջ). *մանվածապտույտներ, սրիկայական, խաբեբայական հնարքներ, միջոցներ. **-(вёр)тывать**, **ся** տ. верте́ть, ся; **-ть** բայմ. դարձ. она́ вдруг верть—да пря́мо ко мне նա յանկարծ դարձավ, շուռ եկավ և շեշտակի դէպի ինձ ուղղվեց:

вертя́||чий ած. գլորապտույտ. в—ие пески́ հողմավար ավազ. **-чка 1**, գլխապտույտ, թալուկ, մարմրուք. **2**,* 'կոտրըտվող, քրքրվող, ցուցամոլ կինարմատ:

ве́||рующий բյած. հավատացող. в. в бо́га; **-рю́щий** տ. вери́тельный.

ве́р||фный, ած. վէրֆի, նավաշինարանի. **-фь** հլ. ի. վերֆ, նավաշինարան. **-фяный** տ. ве́рфный.

вер||х (յ. верхи́, о́в) **1**, գլուխ, ծայր, գագաթ, կատար. в. горы́, шка́па; в. сча́стия, соверше́нства, сла́вы, безу́мия բախտավորության, կատարելության, փառքի, անմտության գագաթնակէտ. **2**, վերնայարկ, դատիկոն. **3**, հնց. իշխանական տուն, ապարանք, արքունի պալատ. **4**, սայլի ծածկ, ծածկոց. **5**, ըզգեստի երես. оторва́ть подкла́дку от ве́рха; **6**, գվ. գետի ակունքը. **7**,* յաղթանակ. взять, одержа́ть в. над кем, над чем մեկի. մի բանի վրա յաղթանակել, յաղթանակ տանել. **8**, ձիավարություն. отда́ть ло́шадь под в. ձին հեծնելու տալ. **9**, գվ. ձոր:—В е р х и́, о́в յ. ա) երես. վերին շերտ, խավ. верхи́ удо́я կաթի երեսը. ча́йные верхи́ ամենաընտիր թեյ. в низа́х борьба́ за кусо́к хле́ба, в верха́х—борьба́ за свою́ власть ստորին խավերը պայքարում են մի կտոր հացի համար, վերին խավերը—իրենց իշխանության համար. բ) շահ, տոկոսներ. верхо́в по 8-й со́ста հարյուրին 8 տոկոս. գ) արտաքին կողմ. глазе́ть по верха́м ապուշի պէս նայել. хвата́ть верхи́ հարևանցիօրէն սովորել, ըմբռնել. чита́ть по верха́м արագ, սահուն կերպով կարդալ. դ) ծաղկելիս բարձր կանգնած արու կանեփ. ե) կաշէ կրկնաձեռնոցներ, թաթպաններ:

ве́рх||ний ած. վերին, վերևի. в. слой земли́; в—ее жильё; в—ее пла́тье վերնազգեստ. в. го́лос բարձրագույն ձայն. в—ее чутьё որս. օդային հոտառություն (շան). **-ник 1**, դրանդ, վերնափայտ (դռան շրջանակի). **2**, ջաղացի վերնաքարը. **3**, տ. вешня́к II ве́рхний; **-ница 1**, հովանոց (ձեղունի վրա շինած փոքր սենյակ). **2**, հաստ կտավ, քաթան (արու կանեփից):

вер||хова́нье 1, միջօրէից անցնելը. **2**, բարձր թռչելը. **-хова́ть** (-ху́ю -ют) չ. **1**, աստղ. միջօրէից անցնել, իր բարձրության գագաթնակէտին հասնել (լուսատուների մասին). **2**, որս. բարձր թըռչել (որսացող թռչնի մասին). **-хове́нство** առաջնություն, գլխավորություն. **-хови́к**, а́ **1**, վերնանիւթ. **2**, արկղած թէյի վերին, յաճախ ընտիր խավը. **3**, հողի ոսկերեր, վերին, երեսի խավը. **4**, տ. ве́ршник 1; **-хо́вина 1**, հնց. բարձրություն, բլուր. **2**, դիզի գլուխը. **3**, կօշկի անկարուրդի (ճտի) գլուխը. **4**, կտավատի առաջին, ամենաընտիր թելերը, որոնցից դերձան են պատրաստում. **-хо́вка** կ. տառեխ. **-хо́вник 1**, եկ. ս. նախաթոռ, նախագահ. в. свяще́нного собо́ра; **2**, պտմ. բարձրագույն իշխանության նկրտող իշխանազուն պաշտոնատարներ ('Анна Иоа́нновна կայսրուհու ընտրության ժամանակ). **-хо́вность** ի. բարձրագունություն. **-хо́в-**

ный ած. բարձրագույն, գերագույն. в—ая власть; в—ое бла́го; в. главнокома́ндующий; в. суд; в. патриа́рх ծայրագույն պատրիարք։

верхово́||д, -де́ц, дца ինքնագլուխ վարիչ, կառավարիչ, ղեկավար, պարագլուխ. **-дить** (-жу -дят) ն. чем մի բանի ղեկավարել, կառավարել, մի բանի գլուխ կանգնած լինել. **-дка 1**, ինքնագլուխ վարչուհի, կառավարչուհի, ղեկավարչուհի, ղեկավարուհի. **2**, տ. укле́йка; **-дчик, дчица** տ. верхово́дец, -дка.

верхо||во́й, -вый ած. **1**, վերին, վերևի. **2**, արքունի, արքունական. в—ые лю́ди հնց. արքայի թիկնապահներ, արքունի տան սպասավորներ. в—ая де́вушка տէրունական տան նաժիշտ. **3**, գետի ակունքներին մոտիկ. в—ые города́; в—о́й ве́тер գետի ակունքներից կամ մթնոլորտի վերին խավերից փչող քամի. **4**, ձիով, գրաստով (ոչ ոտով) կատարվող. в—а́я езда́ ճանապարհորդություն ձիով. в—а́я ло́шадь հեծնելու ձի. **5**, տ. взво́дный 3; верхово́й, о́го ձիավոր սուրհանդակ. посла́ть письмо́ с верховы́м; **-вье 1**, երես, վերևի մաս. в. мёду, капу́сты, се́на; **2**, գետի ակունքը, վերին մասերը։

верхогля́||д 1, ապուշ, բաց բերան. **2**, (**-дка** ի.) թեթևամիտ, թեթևսոլիկ այր, կին. **3**, կ. երկնատես (ձուկ). **-дничание** ապուշի պես նայելը. վայրի վերը գալը. **-дничать** չ. **1**, մի բանի վրա ապուշի պես նայել. *վայրի վերը գալ. **-дство** ապուշություն, թեթևսոլիկություն, թեթևսոլիկ վերաբերմունք։

верхолёт դատարկագլուխ, ամբարտավան, մնապարծ մարդ։

I. **верхо́м** մ. ձիով, ձի (էշ, ջորի ևլն) հեծած. е́хать в. (երբ խոսքը շատերի մասին է, յնի верха́ми) ձի հեծած, ձիով (ոչ ոտով) շրջել, ճանապարհորդել. «мно́го мужчи́н и же́нщин е́хало верха́ми».

II. **ве́рхом** մ. **1**, լիքլեցուն, չափից ավել. насы́пать четвери́к овса́ в. առանց գլուխը կտրելու մի չետվերիկ վարսակ ածել. **2**, վերևից, վերևով. пройти́ в.

верхо||пла́вка տ. укле́йка; **-свист** տ. верхогля́д 2; **-цве́т** բ. ծաղկախոտ. **-цве́тник** բ. շրվանդ։

верхочу́т որսի շուն, բարակ օդային հոտառությամբ.

верху́||шка, -шечка նվ. **1**, վերին մաս, գլուխ, գագաթ, կատար. в. де́рева, горы́; **2**,* ղեկավար, ղեկավարիչ շրջան. в. администра́ции վարչության բարձր շերջանը. руководя́щая в. профсою́за.

вер||че́ние տ. верте́ние; **-ченый** բյած. **1**, շամփրով խորոված. в—ая куря́тина; **2**, փոփոխամիտ, անհաստատ. *խիստ կենդանի, ժիր, անհանգիստ, անդուսպ, ապերասան. в—ая голова́; в. ма́льчик; в—ая овца́ գլխապտույտով բռնված ոչխար. **3**,* բազմաչարչար. **-чивать** տ. верте́ть.

ве́рша ձուկ որսալու կթոց, սակառ։

вер||ша́ть տ. верши́ть; **-ше́ние** ավարտելը, վերջացնելը **-шёный** բյ. ած. ավարտած, վերջացրած. в—ые дела́.

верши́||на 1, գագաթ, կատար, ծայր. в. горы́, де́рева; **2**, գետի ակիզբ, ակունք. **3**, գերանի բարակ ծայրը (հակ. տ. ко́мель); **4**, ձոր. **-нник 1**, ծառի կտրած (խուզած) գլուխը, գագաթը. **2**, հվ. տաշած, պատրաստած գերաններ. **-нный** ած. գագաթի, կատարի, ծայրի

вер||ши́тель, -ши́тельница գործի տնօրէն, տնօրինուհի. в. суде́б կեղկ բազդավոր, խիստ ազդեցիկ անձ. **-ши́ть** (-шу́ -ша́т), зав—, пов—, св— ն. **1**, դարսելով վերև, գագաթ հասցնել. դիզի գլուխը, տանիքը ավարտել, շինել պրծնել. **2**, վերջացնել, վճռել. в. су́дные дела́; **3**, հնց. գլխատել, սպանել

верш||ки́, о́в յ. տ. вершо́к; **-ко́вый** ած. վերշոկանոց։

ве́рш||ни́к, а և а́ **1**, հեծեալ, ձիավոր, առաջապահ. **2**, հատ կտավից կարած սարաֆան լի օրվա համար. **-ничо́к**, чка́ նվ. ակոսավոր մուրճ. **-ня́к**, а́ տ. вешня́к II.

вер||шо́к, шка́ **1**, վերշոկ (արշինի 1/16 մասը). **2**, ծառի գագաթ, իրի վերին ծայր. вершки́ յ. տ. верхи́ բ, գ, դ. **-шо́чек**, чка նվ. թեթև վերշոկ։

вершо́нки ա. յ. ռմ. միջնորդչեք, 'դալալանա' (բանվորների օրավարձի մի մասը, որ ստանում էր նրանց համար գործ ճարող կապալառուն)։

вес 1, քաշ, կշիռ. продава́ть ве́сом, на́ в. քաշով ծախել. продава́ть на́ в. зо́лота ոսկու քաշով, խիստ թանգ ծախել. уде́льный в. տեսակարար կշիռ. **2**, կշռաքար. в. торго́вый, апте́карский; **3**,* կշիռ, ազդեցություն. он по́льзуется больши́м ве́сом в о́бществе; челове́к с ве́сом ազդեցիկ մարդ։

весё||ленький ած. փղ. ուրախ, զվարթ. **-лёхонек, -лёшенек**, нька, о ած. խիստ ուրախ, զվարթ. **-ли́ть** (-лю́ -ля́т), разв— ն. ուրախացնել, խնդացնել, զվարճացնել. вино́ весели́т се́рдце челове́ка; веселя́щий газ իմ. խնդարար գազ (փոխարինում է քլորոֆորմին). **ся** անդր. ուրախանալ, ժամանակն ուրախ անցկացնել, զվարճանալ. друзья́ шу́мно весели́лись; **-(е́)лие** տ. весе́лье. [խառնելու թիակ։

I. **весёлка** (տ. весло́) խառնիչ,

II. **весёлка** (տ. весёлый) գվ. ծիածան, 'կանաչ ու կարմիր'։

ве́село մ. ուրախ, խնդությամբ. в. проводи́ть вре́мя; нам бы́ло вчера́ о́чень в. մենք երեկ շատ ուրախ ժամանակ անցկացրինք։

весело||нра́вный ած. սկվ զուծ. ուրախ, զվարթ բնավորության տէր. **-ре́звый** ած. սկվ զուծ. ուրախ, զըվարթ, կայտառ, խնդացող։

весёлость ի. ուրախություն, խընդություն, զվարթություն։

весёлочка նվ. տ. весёлка I և II.

ве||сёлый ած. **1**, ուրախ, զվարթ. в. челове́к; **2**, ուրախալի, զվարճալի. в—ое зре́лище; весёлая ры́ба տ. желе́зница II,1; весёлые гла́зки բ. երկրքուեյան մանուշակ. на́-веселе տ. на́веселе; **-се́лье** ուրախություն, խնդություն

весе́ль||ник տ. гребе́ц; **-ный** ած. թիակի. в—ая ло́пасть; в—ая шлю́пка թիակավոր նավ (ոչ շոգենավ). **-це** նվ. պստիկ թիակ։

весельча́к, а́ ուրախ, խնդարարո [մարդ։

ве||се́нний ած. գարնան, գարնանային. в. во́здух.

веси́||стость ի. ծանրություն, ծանրակշռություն. **-стый** ած. ծանր, ծանրաքաշ, ծանրակշիռ. сыро́е се́но веси́сто.

ве́||сить (-шу -сят) ն. **1**, (св—) կշռել. քաշել (կշեռքով). све́сить ку́пленный това́р; **2**, (взв—, взве́шивать) չափել. *կշռել, խորհել, մտածել, он ве́сит вся́кое сло́во; **3**, չ. կշռել, քաշել. քաշ, կշիռ ունենալ. эта гиря ве́сит пять пудо́в; **-ся**, св— անդր. կշռվել, քաշվել. мы с ним ве́сились, и он меня́ перетяну́л; **-ски́**, о́в ա. յ. պստիկ, թեթև կշեռք. **-ский** ած. **1**, ծանր, ծանրակշիռ, ծանրաքաշ, յաղթ. зо́лото и свине́ц вещества́ ве́ские; **2**,* ծանրակշիռ, կարևոր, մեծ, ազդեցիկ, կորուկ. в—ое доказа́тельство, сло́во; **-скость** ի. ծանրակշռություն, *կարևորություն, կորուկություն. **-сно́й** ած. քաշով, կշեռքով ծախվող. в. това́р.

вес||ла́рь. я́ տ. весля́р; **-леце́** տ. весе́льце; **-ли́ще** յվկ. ահագին թիակ. **-ло́** (յ. вёсла, вёсел, -вёслам) **1**, թիակ. плыть, е́хать на вёслах թիավարելով նավել, անցնել. **2**, խառնիչ, խառնելու թիակ. **-лоно́гие** пти́цы կ. մաշկոտանիներ. **-ля́р** հնց. թիավարորդ. **-ля́рня** թիակներ շինելու տեղ։

вес||на́ գարուն[ք]. весно́ю գարնանը. **-ни́на́, -ни́нка** նվ. տ. весну́ха 1; **2**, գարնանարուդ. **-нова́льный** ած. գարնանային ծովորդության (փոկեր և փրփրուկներ որսալու). в—ая арте́ль; **-нова́льщик** գարնանային ծովորդորդ. **-нова́нье 1**, գարնանացնելը. **2**, փոկի և փրփրուկի գարնան որս. **-нова́тый** ած. պեպենոտ, արկոտ, ադպոտ. в—ое лицо́; **-нова́ть** (-ну́ю -ют), зав— չ. **1**, գարնանացնել. **2**, գարնանը փոկեր և փրփրուկներ որսալ. **-ново́дье** գարնանային վարարում, գարնան վարար ջուր. **-ново́й** տ. весе́нний; **-ну́ха 1**, պեպեն. 'արկ', 'տուղպ' (դեղնագույն կամ մութ կարմրագույն ըծիկներ մարդու երեսին կամ ձեռքերի վրա). **2**, գարնան տենդ, ջերմախտ. **3**, բ. անտառի պուտ (ծաղկոտրուկ, պուտկ կոտրուկ ծաղիկ). **-ну́шечка** նվ. տ. весну́шка 1; **-ну́шка 1**, նվ. տ. весну́ха 1; **2**, գարնան, ձեռ և ձյունի տակ գըտնվող լոռամրգի. **-ну́щатый** տ. весновáтый.

весня́к, а́ (տ. весь I.) հնց. գեղջուկ, շինական։ [կուհի, շինականուհի։

I. **весня́нка** (տ. весь I) հնց. գեղջ-

II. **весня́нка** բ. **1**, լոռամրգի, փոթոթահամ հապալասի. **2**, կ. գարնանաճանճ. **3**, գարնան երգ. **4**, գարնան տենդ։

ве||сово́й ած **1**, կշեռքի. в—а́я стре́лка; **2**, քաշով, կշեռքով ծախվող. же́мчуг—това́р в.; весово́е, о́го չ. կշռահարկ, կշեռքագրամ. заплати́ть весово́е; весовы́е, ы́х ածյ. կշռագին, քաշագին, ապրանքի քաշից առած դրամը. **-совщи́к**, а́ կշեռքապան, կշեռքավար. **-со́к**, ска́ **1**, ...զ. ուղղաչափ (գործիք). **2**, անօրաչափ (եփվող այլի խտությունը որոշելու). **-со́мость** ի. **1**, կշռելիություն. **2**, քաշ, կշիռ, ծանրության չափ. **-со́мый** բյած. **1**, կշռելի, քաշելի. **2**, մփզ. կշիռ, քաշ ունեցող. во́здух есть жи́дкость весо́мая; миро́вой эфи́р те́ло не в—ое; **-со́чки** ա. յ. նվ. տ. вески́.

Ве́спер լ. Գիշերավար. (հմմ. Вене́ра 1). երեկո։

вест գ. **1**, արևմուտք. **2**, ծ. արևմտեան քամի. заду́л в. [բակ)։

ве́с||та աստղ. Վեստա, Հրաշէկ (մոլո-

веста́лка վեստալկա. **1**, Վեստա դիցուհու կուսակրոն քրմուհին. **2**,* անմեղ, անարատ կույս։

вести́, весть (ներկ. веду́ -ду́т; անց. вёл, вела́, о́; հրմ. веди́), пров— ն. **1**, տանել, վարել, առաջնորդել. в. больно́го, слепо́го; в. ареста́нта; в. во́йско на сраже́ние զորքը կռվի, մարտի առաջնորդել. в. кора́бль; в. перо́ по бума́ге գրիչը թղթի վրա շարժել, գրել. доро́га ведёт в. лес; ле́стница ведёт на черда́к; э́то ни к чему́ не ведёт դրանից բան չի դուրս գա. **2**,* անել, կատարել в. счёты հաշիվ անել, հաշիվ տեսնել. в.

делá գործեր վարել. в. войнý պատերազմ մղել. в. разговóр զրույց անել. в. переговóры բանակցել. в. перепи́ску թղթակցել, գրագրություն ունենալ. в. свой род от такóго-то այս ինչ մարդից ծագել, սերված համարել իրան. *в. такýю-то жизнь այս ինչ տեսակ կյանք վարել. *в. дом տունը կառավարել. *в. себя́ իրան պահել, վարվել. *в. детéй երեխանց ղեկավարել, կրթել, դաստիարակել. **3**, ցնցել, կծկել, 'կուչ ածել', ծռել, կորացնել. сýдорога ведёт нóгу; жáром ведёт дóски, дéрево տախտակները, ծառը տաքից ծռվում են. он и ýхом не *ведёт նա ամենևին ուշադրություն չէ դարձնում, 'այնումը չէ գցում':

вестибю́ль ա. ֆ. վեստիբյուլ, սրահ, նախասենեակ:

вести́|мо մ. իհարկե, հարկավ, անշուշտ. **-мый** ած. ում. յայտնի, աշկարա. в—ое дéло.

вести́сь (անց. вёлся -лáсь, -лóсь) անդր. **1**, աճել, բազմանալ. на привóлье скот и пти́цы хорошó ведýтся: **2**, սովորական լինել. у нас так ведётся; **3**, չ. լինել, գտնվել. у негó ведýтся дéнежки նա լավ փող ունի:

Вестми́нстерский ած. Վեստմինստրեան. В—ое аббáтство Վեստմ. աբբայութիւն (Լոնդոնի եկեղեցի մայր տաճարը). В. дворéц Վեստմ. պալատը (անգլիական պարլամենտի հոյակապ շէնքը գոթական ոճով):

вéст|ник 1, (**-ница** ի.) համբավաբեր. в. побéды: **2**, Համբավաբեր (պարբերական հրատարակութիւն):

вестo|вóй ած. նշանատու, ազդարար. в—áя пýшка; вестовóй, óго ում. **1**, տեղեկատու սուրհանդակ, բանբեր. **2**, յառաջընթաց հրդեհաշէջ. **-вщи́к**, á **1**, **1**, համբավաբեր, բանբեր. **2**, (**-вщи́ца** ի.) լրատու, նոր լուրեր բերող այր, կին. [вéтер.

вéстовый ած. գ. ծ. արևմտեան. в.

ве|стонóсец, сца տ. вéстник; **-стоплёт**, **-стоплётка** բամբասող, 'խաբարբզան' այր, կին. **-сточка** բարի լուր, խաբրիկ. при- [ятная в.

I. **весть** տ. вести́.

II. **весть** ի. (յ. вéсти, стéй) **1**, լուր, համբավ, տեղեկութիւն, խաբար. рáдостная, печáльная в.; лóжные в—и; бéз вести пропáл անհետ կորավ. **2**, նորութիւն, նոր լուր, խաբար:

III. **весть** (տ. вéдать) գիտէ. бог в., что он дýмает.

весы́, óв **1**, կշեռք. чáшки весóв; **2**, Կշեռք, Կշիռ.

I. **весь** ի. գիւղ, շէն:

II. **весь**, вся, всё (յ. все, всех) **1**, ողջ, ամբողջ, բոլոր, համայն, 'սաղ'. весь хлеб поби́ло грáдом ամբողջ ցանքը կարկուտը տարավ. все собрали́сь բոլորն էլ ժողովվել են. со всегó плечá բոլոր ուժով. **2**, (հայերէն թարգմանվում է իբրև) մ. ամբողջապէս, բոլորովին, ամենևին, խիստ. онá побледнéла вся նա բոլորովին սփրթնեց. нет, весь я не умрý ոչ, ես բոլորովին, ամբողջ էութեամբս չեմ մեռնի. и всех и вся կամ и всё и вся բոլորն էլ, առանց բացառութեան. **3**, всё ա) չ. всё, всегó, բոլորը, ամենը, ամեն բան, ամեն ինչ. скупóй теря́ет всё, желáя всё достáть; при всём том չնայելով այդ բոլորին, այնուամենայնիվ. всё равнó բոլորը մէկ է, միևնույն է. всё нá всё լրիվին, ամբողջովին. всегó на нá всё (սխալ нá всего) բոլորը միայն տատ, հաշված. բ) մ. միշտ, շարունակ, անընդհատ, անդադար. он всё смеётся; всё, всё же, всё-таки այնուամենայնիվ:

весьмá մ. **1**, սաստիկ, խիստ, յույժ. в. богáт; в. хорошó; **2**, բոլորովին, ընդվին, խիստ, կատարելապէս:

ветвá բ. հասարակ արտասանութիւն:

вé|твие տ. ветвь; **-тви́на** ծառի ոստ, ճիւղ, շիւղ, մորճ, ճիպոտ, ընձիւղ, շառավիղ. **2**, բ. տ. вьюнéц II; **-тви́стый** ած. ճիւղապատ, ոստավոր, թավ. в дуб; **-твь** բ. (յ. вéтви, -вéй -вя́м եւն). **1**, ճիւղ, շիւղ, ոստ. áгновы вéтви տ. áгновы; **2**,* սերունդ. ցեղ, շառավիղ, ազգակրական ճիւղ. боковáя в.; **3**,* առհ. ճիւղ. ճիւղավորութիւն, բաժանմունք. в. кривóй ли́нии ծուռ գծի մասը. вéтви гóрного кряжá լեռնաշղթայի ճիւղավորութիւնը. вéтви славя́нского плéмени; вéтви желéзной дорóги; **-твя́ный** ած. ճիւղավոր, ոստավոր:

ве|тёлка տ. ветлá; **-тéльник** ուռենիների թփուտ, ուռուտ **-тéльный** ած. ուռի, ուռենու:

вéтер, трá (на ветрý; յ. вéтры, ов և ветрá óв) **1**, քամի, հողմ. востóчный, зáпадный в.; в. хóдит քամի է փչում. сквознóй в. միջանցիկ քամի. говори́ть нá в. դատարկ խօսել. это не с вéтру говори́тся այդ առանց հիմքի, զուր չեն ասում. всё пошлó нá в. ամեն ինչ վատնված է. я пришёл с вéтра ես դրսից, փողոցից եմ գալիս. болéзнь напáла на негó с вéтру չգիտես որտեղից բռնեց նրան հիվանդութիւնը. человéк с вéтру անծանօթ, անյայտ մի. шинéль вéтром подби́та շինելը կարծես տատս չունենա. кудá в. подýет, тудá и он նա անհաստատ, տատանվող մարդ է. вéтром дéлать մի կերպ, անկարգ կերպով անել. пойти́ до вéтру 'դուրս գնալ', արտաքնոց գնալ. **2**,* թեթևամտութիւն, անհաստատութիւն. ես թեթևամիտ, փոփոխամիտ, անհաստատ մի. у негó в головé в. хóдит նրա գլուխը դատարկ է. **3**. вéтры յ. փորի, աղիքների քամի. шпáнский в., испáнские вéтры ձվի սպիտակուցից պատրաստած թեթև կարկանդակներ:

ветерá|н բ. վէտէրան. **1**, ծերացած, զառամեալ զինվորական. **2**, որ և իցէ ասպարիզում ծերացած, բազմահմուտ և բազմավաստակ անձ, մի բանի հայր, պապ, նահապետ. **-нство** վէտէրանութիւն. **1**, ծերութիւն, բազմահմտութիւն. **2**, վէտէրանների ժողով:

ветерина́|р անասնաբույժ. **-рия** ի. անասնաբուժութիւն, անասնաբուժական գիտութիւն. **-рный** ած. անասնաբուժական. в. врач անասնաբույժ:

вете|рóк, ркá, **-рóчек**, чка թեթև քամի, հողիկ. սիւք:

вé|тка 1, ոստիկ, պտուկ, ճիւղ, շիւղ, մորճ. железнодорóжная в. երկաթուղու ճիւղ, ճիւղավորութիւն. **2**, ճիւղ, պտուղներով, ողկույզ, ճիթ. в. сморóдины, в. барбари́са; в. виногрáда խաղողի ողկույզ, ճիթ:

вéтковщина վետկեան աղանդավորներ (կրկին մկրտվում և կնքվում են սեպհական մեռոնով):

ветишкéт տ. витешкéт.

вет|лá բ. գաճնական ուռենի. **-лóвник** տ. ветéльник; **-лóвый**, **-лянóй**, **-ля́ный** ած. ուռենու[ց շինած]. **-ля́нник** տ. ветéльник.

вéто անփ. վէտօ, արգելք, արգելում. произвести́, наложи́ть своё в. իր վէտօն արտասանել, դնել:

вéточка տ. вéтка.

ветó|шение մորթի տակից կտավեղէն, փալաս կարելը, գցելը. **-шка**, **-шечка** հնոտի, մաշված, հին ճերմակեղէնի կտոր, փալաս, կապերտ. **-ши́ть** (-шý -шáт), подв— մորթի տակից պնդութեան համար կտավեղէն, փալաս գցել, կարել, կպցնել. **-шни́к**, **-шни́ца** հին, մաշված շորեղէն, հնոտի ծախող այր, կին. **-шный** ած. հին, մաշված շորեղէնի, հնոտու. в. ряд կրպակաշարք, ուր հնոտիներ են ծախում. -(вéто)**шь** ի. **1**. հին, մաշված շորեղէն, փալասեղէն, 'ի մէջի այլոց հին, փափուկ բամբակի կտոր, որով վէրքեր են պատում. **2**, առհ. հնոտի, հին, հնացած բան, հնութիւն. **3**, անցած տարվա խոտ. **-шье** տ. вéтошь.

вет|р տ. вéтер; **-рельник** հողմացույց [նշան]. **-ренéнек**, нéнька, о ած. *փոքր ինչ թեթևամիտ, փոփոխամիտ, թեթևօլիկ. этот молодóй человéк не глуп, да тóлько ветренéнек; **-реник** *թեթևամիտ, անհաստատ, ցանցառ, թեթևօլիկ, 'տուտուց' մի. **-реница 1**, *թեթևամիտ, թեթևօլիկ, անհաստատ, ցանցառ, 'տուտուց' կինարմատ. **2**, [հողմի ցնցումներից հասուն ծառերի մէջ ըստ երկարութեան առաջացած] ճեղքվածք. **3**, բ. պուտ (ծաղկաբույս, պուտ կարմիր ծաղիկ). в. леснáя, дубрáвная անտառի պուտ. в. жёлтая, զարդնուկազգի պուտ. **4**, բժ. հողմունեցք, քամու պալար (մկվ թոքերի մէջ և ցանցաձև թաղանթի վրա կաշու տակ). **5**, թեավոր լծակ, որով տառնցքի պտտվելու արագութիւնը չափում և կամ ժամացույցի զարկը կանոնավորում են). **6**, տ. вéтреник; **-рени́чать** չ. *թեթևամտութիւն, ցանցառութիւն անել, թեթևաբարո լինել, զոփութիւն, վավաշոտութիւն անել. **-рено** մ. **1**, անմտաբար, անխոհեմ կերպով. поступáть в.: **2**, քամի է. **-ренoвáтый** ած. փոքր ինչ քամոտ, հողմային. **-ренoсть** ի. *թեթևամտութիւն, թեթևօլիկութիւն, ցանցառութիւն, 'տուտուցութիւն. **-реный** ած. **1**, քամոտ, հողմային. в—ое лéто, в. день; в—ая погóда; *в—ое мя́со, в—ая ры́ба կախ տված, հողմահարած, չորացրած միս, ձուկ. **2**, *թեթևամիտ, թեթևօլիկ, անհաստատ, ցանցառ, 'տուտուց'. թեթևաբարո, զոփ. в. человéк; в—ая головá; **-ренéть**, нéет չ. **1**, քամոտ, հողմային դառնալ. по утрý бы́ло ти́хо, а тепéрь ветренéет—իսկ այժմ քամի է բարձրանում. **2**, շունչ քաշել, հանգստանալ. -(вé-)**рéть**, вы́в— չ. քամահարվել, հողմահարվել, չորանալ:

ветри́|по -льце առագաստ:

вет|робóй հողմահար, հողմից [տապալված փայտ, ցախ:

ветро|ви́ца ճեղքվածք ծառի մէջ (հողմից առաջացած). -(вéт)**рóвый** ած. քամու, հողմի. *в. пáрень տ. ветрогóн.

ветрогá|р հողմահարութիւն. **-ный** ած. հողմահար:

ветрогó|н 1, (**-нка** ի.) թեթևամիտ, թեթևօլիկ, 'տուտուց' այր, կին. **2**, հողմահար անիվ, զործիք. **-нный** ած. **1**, թեթևամիտ. **2**, բժ. փքահան. в—ое лекáрство.

ветро|грáф տ. анемогрáф; **-дýй** տ. ветрогóн 2; **-испускáтель** քամթող անօթ:

ветр|олёт 1, տ. бýер 2; **2**, տ. вéтреник; **-лётный** ած. քամու, հողմից տապալված, հողմաբեկ. в. лес; **-лóм** հողմաբեկ փայտ, ցախ:

ветро|мéр տ. анемомéтр; **-ронóсный** ած. **1**, հողմատար, հողմավար.

в—ые пески́; **2**, *անհիմն, անհաստատ։

вет‖ру́шка I, քամու չարխ (մանկական խաղալիք). **2**, բ. երեքբլթեան յերդատունկ (քարհինա). **-ряница I**, ըվացք չորացնելու, ձուկ կախ տալու եւն տեղ **2**, բժ.=ве́тряная о́спа (տ. ве́тряный); **-ря́нка** քամու ջաղաց, աղօրիք. **-ряный** ած. քամու, հողմի. в—ая ме́льница քամու ջաղաց. в. мех փուքս. в—ая плави́льная печь քամու խողովակով հալոց. ве́тряная о́спа տ. вариоли́ды.

вет‖тиве́р վետիվեր(հնդկական կրծմախոտի արմատը)։

веттури́н իտ. վէտուրին (քառանիվ սայլի սայլապան Իտալիայում)։

ве́тхий (-тх -тха́, о) ած. **1**, եկ. սլ. հին, հնամուրց. ве́тхий деньми ածc. հնամուրցն (աստված). в. челове́к նախահայրերի մեղքի մէջ ծնված և ապրող մարդ. **2**,* զառամեալ. **3**, հին, մաշված. խարխուլ. в. дом; в—ое пла́тье; в—ая кни́га; ве́тхий заве́т հին կտակարան։

ветхозаве́т‖ник միայն երկրավոր բարիքներ ակնկալող քրիստոնեա. **-ничество** երկրավոր բարիքների ակնկալութիւն (քրիստոնէի). **-ный** ած. հին կտակարանի. в—ые кни́ги.

ветхозако́‖ние հին, մովսիսական օրէնք. **-нник, -нница** հին, մովսիսական օրէնքի հետևորդ հրեա, հրեուհի. **-нный** ած. հին, հրեական օրէնքի։

ветхостру́нный ած. սկվ գործ. հին լարերով. հին սիմերով։

ве́тхость ի. հնութիւն, խարխլութիւն, քայքայում (հնութիւնից)։

ветчи‖на́, -нка իգ. վիչինա (աղած կամ ապխտած խոզի միս, ճիշդ անդամ). պատրաստուկ. **-нный** ած. վիչինայի. **-ння** վիչինանոց։

вет‖ша́ние հնանալը. խարխլելը. **-ша́ный** հնց. տ. ве́тхий; **-ша́ть**, об— չ. **1**, հնանալ, խարխլել, խաթարել. это строе́ние начина́ет в.; **2**,* զառամել, ծերութիւնից յաղթահարվել։

ве́тютень, տ. ви́тютень.

вё‖х բ.մեծ ջրային խնդամոլի կամ մոլեխինդ։

ве́‖ха I, նշանաձող, զրօշակաձող, տեղացույց, ուղեցույց ձող. *меня́ть ве́хи под нажи́мом измени́вшихся усло́вий փոփոխված պայմանների ճնշման տակ իր գույնը, ուղղութիւնը փոխել. **2**,* ռմ. երկար բոյ բշած, բայց նիհար և անվայելչակազմ, 'լողլող' ոճ. э́кая в.! **-харь** ա. նշանացույց ձողեր տնկող բանվոր. **-хова́ние** ձողապրելը, ձողերով նշանադրելը, ուղին գծը վերցնելը. **-хова́ть** (-ху́ю -ют), разв— ձողադրել. գետնի վրա ուղին գծով ձողիներ տընկելով նշանադրել։

ве‖хо́тка, -хоть ի. հնց. ծղոտի, մաչալկայի կապոց, փունջ ամանեղէն կամ յատակ լվանալու. տրեխների մէջ դրած ծղոտ, խոտ։

ве́‖че հնց. **1**, վէչէ (նախկին ռուս քաղաքացիների համայնական ժողովը խիստ կարևոր գործերի համար). **2**, այդ ժողովավայրը. **-чево́й** ած. վէչէի. в. ко́локол զանգակ, որով ве́че-ն հավաքվում էր։

вече́йка տ. вече́й.

ве́че‖р (յ. вечера́, о́в) **1**, երեկո, իրիկուն. рабо́тать с утра́ до́ ве́чера; под в. երեկոյեան դէմ, իրիկնապահին. **2**, արևմուտք. **3**, երեկույթ. **-ре́ть**. обв— չ. երեկոյանալ, տարաժամիլ. день вечере́ет; **-ри́нка** երեկոյան խնջույք, կեր ու խում, խրախութիւն. **-ри́ны** ի յ. հնց. տ. деви́чник; **-рко́м** տ. ве́чером.

вече́‖рний ած. **1**, երեկոյեան. в—ая моли́тва; В—яя звезда́ Գիշերավար. **2**, արևմտեան. **-рник** երեկոյեան թիթեռնիկ. **-рница I**, հնց.=Вече́рняя звезда́; **2**, բ. գիշերային մանուշակ. **-рни́ца** ռկր. գեղջուկ աղջիկների և տղաների երեկույթ, գիշերաժողով. **-рня** երեկոյան ժամասացութիւն. петь, слу́шать в—ю; եւ յ. о́коло вече́рен ժամասացութեան մօտ. **-ро́к**, рка́, **-ро́чек**, чка փք. երեկո, իրիկուն. **-(ве́-)ром** մ. երեկոյեան, իրիկնապահին. моли́ться в.; **-ру́шка** փք. տ. вечери́нка.

ве́‖черя եկ. սլ. ընթրիք, երեկոյեան սեղան. իրիկնահաց. та́йная в. կամ в. госпо́дня խորհրդավոր ընթրիք. **2**, ռմ. տանձին երեկույթ. երեկոյեան ժողով. **-черя́ние** երեկոյացնելը, ընթրելը. **-черя́ть** չ. եկ. սլ. և ռկր. երեկոյացնել. երեկոն անցկացնել. ընթրել։

вече́й տ. Вяче́й.

ве́ч‖но մ. մշտապէս, յավիտեան. **-нопа́мятный** ած. յավերժայիշատակ, անմոռանալի. **-ность** ի. **1**, յավիտենականութիւն. отойти́ в в. մեռնել. **2**, հնց. ժառանգական ճորտատիրական իրավունք. **-ною́ный** ած. միշտ դեռահաս, մշտանորոգ, անծերանալի։

I. **ве́чный** ած. յավիտենական, յավերժական, մշտնջենավոր, մշտական. в—ая жизнь; в. мир; в—ая ка́торга.

II. **ве́чный** (տ. ве́че) ած. հնց. վէչէի. в дьяк, в—ая гра́мота; ве́чный, ого ա. վէչէի քարտուղար, ատենադպիր։

вечо́‖р մ. երեկ երեկո. **-рошний** ած. ռմ. երեկ երեկոյեան. в—ее молоко́.

ве́‖шалка I, կախարան, շորեղէն կախելու փայտ, թոկ եւն. **2**, ѕщ. կախիչ. **-шало** (սովոր. յ. ве́шала, -л) ուրկաններ փռելու և չորացնելու սարք, շէնք. **-шалочный** ած. կախարանի. **-ша-ние** կախելը. **-шатель** ա. մարդկանց կախող, կախաղան հանող. **-шать**, пове́сить ն. **1**, կախել, կախ տալ մի բան. **2**, կախել, կախաղան հանել. в. престу́пника; **3**, տ. ве́сить 1; **-ся** անդր. **1**, կախվիլ, կախ ընկնիլ. **2**, կախվ[ելով խեղդվ]ել. в припа́дке меланхо́лии пове́сился; **3**, ռմ. на кого́ մէկի վզովը ընկնիլ, (աղջկայ մասին) ամենքի ետևից կպչիլ, աշխատել փեսա որսալ. она́ ве́шается на ка́ждого мужчи́ну.

I. **ве́шение** չափելը, կշռելը, քաշելը։

II. **ве‖ше́ние** ձողեր տնկելով նշանադրելը. **-(ве́)ши́ть** (ве́шу́, ве́шат) ն. նշանադրել (ուղին գծի վրա ձողեր—ве́хи—տնկելով), ձողադրել. в доро́гу. **-(ё)шка** իվ. տ. ве́ха.

ве́ш‖ний տ. весе́нний.

I. **веш‖ня́к**, (տ. ве́шний) **1**, գարնան ճանապարհ, որով երթևեկում են, երբ գլխավոր ճանապարհը հեղեղված է լինում. **2**, միայն գարնանը բանող ջրաղաց. **3**, գարնան արևով չորացրած կանեփ. **4**, գարնանամտին որսած գազանի մուշտակ. **5**, գարնան զուգավորութեան անասուն։

II. **вешня́‖к**, а́ (փոխնկ вершня́к) ջրապատնիշի չարժուն դռնակը. **-чный** ած. I. գարնան ջրաղացի. II. в проре́з տ. вешня́к II; в. двор ցցապատնիշով պարփակված տեղ։

ве́шу տ. ве́сить.

ве‖ща́ние ասելը, քարոզելը, գուշակելը, հմայելը. **-ща́тель, -ща́тельница** ասող, քարոզող, մարգարէացող այր, կին. **-ща́ть** ն. եկ. ասել, քարոզել, ճառել, պատմել, գուշակել, մարգարէանալ. **-щба́** հնց. և ռմ. **1**, մարգարէանալը, -րէութիւն, գուշակելը, -կութիւն. **2**, կախարդական խօսք և ծէս. он вся́кую вещбу́ зна́ет.

ве‖щево́й ած. նիւթական, նիւթային, առարկայական. в—о́е дово́льствие ռզմ. զօրքի նիւթական պարենավորումը դրամով և իրեղէններով՝ ճերմակեղէնով, շորեղէնով, ոտնամանով եւն). **-ще́ственность** ի. նիւթականութիւն, առարկայականութիւն, իրականութիւն. **-ще́ственный** ած. նիւթական, նիւթեղէն. առարկայական. իրական, ճշմարիտ, ստոյգ. в—ые доказа́тельства իրվր. իրական, առարկայական ապացույցներ. прилага́тельные в—ые նիւթական (գոյականներից առաջացած) ածականներ (օր. ма́сляный, деревя́нный); **-щество́** (յ. в—а́, -ще́ств -ства́м եւն) նիւթ, նիւթականութիւն. **-ществова́ть** (-ству́ю -ют) չ. լոկ նիւթական, անասնական կեանք վարել. **-ществосло́вие** враче́бное բժ. բուժական նիւթերի և իրենց ներգործութեան գիտութիւնը։

ве́щий ած. հնց. **1**, կանխագուշակ. в—ая пти́ца; ве́щее, его չ. սիրտ. **2**, իմաստուն, հոգեշունչ. քաղցրաձայն, պերճախօս. в. поэ́т; в. боя́н.

ве‖щи́ца -щи́чка իվ. պստիկ իր, բան, առարկա. **-щно́й** ած. իրական. в—о́е пра́во իրվր. սեփհականութեան (իրական) իրավունք. **-щность** ի. փիլ. էութիւն (նիւթական առարկաների)։

ве‖щу́н, а́, **-щу́нья** նախագուշակ, ըղձացող այր կին, մարգարէ, -ուհի. *չարագուշակ թռչուն ագռաւ. **-ньин**, а, о ած. ագռավի. в—на голова́.

вещь ի. (յ. ве́щи, веще́й, веща́ми և հնց. вещьми́) **1**, առհ. անշունչ բան, իր, առարկա. драгоце́нные ве́щи; **2**, մտավոր արդյունք, գիտական, գեղարվեստական գործ. он написа́л прекра́сную в.; **3**, գործ, պարագա, հանգամանք. **4**. ве́щи յ. իրեղէններ, կայք, գույք, ունեցած-չունեցածը. ճանապարհորդի իրեղէնները, բագաժը։

ве́‖ялица բուք, 'թիփի'. **-ялка** թեղ քամելու (էրնելու) մեքենա, քամու մաղ. **-яло, -яльница** սկվ գործ. **1**, տ. ве́ялка; **2**, հովհար, հողմահար. **-яльный** ած. թեղը քամելու (էրնելու). в—ая маши́на; **-яльщик, яльщица** թեղ քամող (էրնող) այր, կին. **-яние I**, քամելը, քամուն տալը, էրնելը. в. ржи, пшени́цы, ячменя́; **2**, փչելը. в. ве́тра; **3**,* շրշյուն, հասարակութեան մէջ տիրող հայեացք, հոսանք, 'հովեր'. совреме́нные в—ия; **-яный** բյած. քամած, էրնած. в. овёс; в—ая гре́ча; **-ятель, -ятельница** թեղ քամող, էրնող այր, կին. **-ятельный** տ. ве́яльный; **-ять** (ве́ю -ют) **1**, չ. և ն. (обв—) հողմահարել, փողփողել. **2**, ն. (выв—) քամել, քամուն տալ, էրնել. в. овёс, рожь, пшени́цу; **3**, չ. (пов—) փչել. շնչել. ве́тер ве́ет; **4**, չ. ծածանվել, փողփողվել. փըռփռալ. ֆսֆսալ։

в‖жа́тие սեղմելով ներս մղելը. **-жа́ть** (вожму́, -му́т; անց. вжал -ла, о), **ся** տ. Вжима́ть, ся.

вжи́ве կենդանութեան ժամանակ, կենդանի։

вжи́‖к շաչիւն, շառաչիւն, զընգոց. **-кать** չ շաչել, շառաչել, զընգալ, զընգալ. коса́ вжи́кала

вжи‖м փոսիկ (ածվի մէջ մատով փոս գցած տեղ սերմը գցելու համար). **-ма́ние** ներս սեղմելը, ներս սխմելը. **-ма́ть**, вжать ն. ներս սխմել, սեղմելով ներս կոխել, ներս խցկել. **-ся** անդր. ներս սեղմվիլ, սեղմվելով ներս մըծնել. в. в толпу́; **-мка** տ. вжима́ние.

вз— *տ.* воз—

вза|д *տ.* назáд; возьмú лóшадь в. *ձիուն յետ կանգրու.* взад и вперёд *յետ ու առաջ.* ходúть в. и в.; ни взад, нú вперёд *ոչ յետ, ոչ առաջ, անշարժ.* **-дú** *տ.* назадú.

взаём մ. *տ.* взáймы; отдáть дéньги в.

взай|мно մ. *փոխադարձաբար.* помогáть в. дрýг дрýгу; **-мность** ի. *փոխադարձութիւն, փոխադարձ սէր, համակրութիւն, մտերմութիւն.* в. утверждáет дрýжбу; в. в любвú; **-мный** ած. *փոխադարձ.* в—ая любóвь, пóмощь, услýга; óбщество в—ого крéдита *փոխադարձ վարկի ընկերութիւն.* в. глагóл քր. *փոխադարձ բայ (օր. дружúться, ссóриться, дрáться).*

взаимо|дéйствие *փոխադարձ ներգործութիւն, փոխադ. ազդեցութիւն* **-дéйствовать** (-ствую -ют) չ. *փոխադարձաբար ներգործել, ազդել.* **-истреблéние** *փոխադարձ բնաջնջում.* **-отношéние** *փոխ-յարաբերութիւն, փոխադարձ յարաբերութիւն.* в сил; **-пóмощь** ի. *փոխադարձ օգնութիւն:*

взáймы մ. *փոխ, պարտքով.* давáть дéньги в. [*քաղց զգալ:*

взалкáть, ся չ. եկ. պ. *քաղցել*

взамéн նխդ. (սռկ. եռ.) *և* մ. *փոխանակ, փոխարէն, տեղ.* брать товáр в дéнег *փողի տեղ ապրանք վերցնել:*

взапертú մ. **1**, *փակված, բանտարկված.* сидéть в.; **2**, *առանձնութեան մէջ, հեռու մարդկանցից:* [*մարտապէս:*

взапрáвду մ. *իրավ, յիրավի, ճըշ-*

взáпуски մ. *մրցումով, մրցմամբ, մրցելով, աշխատելով միմեանց առաջ կըտրել.* бéгать в.

взасóс մ. *անընդմիջաբար, առանց շունչ քաշելու.* целовáться, курúть, читáть в. [*հառաչել, գլխին վայ տալ:*

взáхаться չ. *ախուվախ քաշել.*

взáходы մ. ռմկ. գործ. *ցթուլութիւն, ցումապատութիւն.* в. смеяться *ծիծաղից թուլանալ:*

взá|шеи, -шей մ. *ծոծրակին, վզակոթին տալով, հարվածելով.* прогнáть когó-либо в.

взбаламýтить *տ.* баламýтить.

взбáлмо|шно մ. *խելառութեամբ. անմտաբար.* **-шность** ի. *խելառութիւն, անմտութիւն.* **-шный** ած. *խելառ. տահակ, ժպիրհ, անմիտ.* **-шь** ի. **1**, *խելառութիւն, տահակութիւն, անմըտութիւն.* **2**, *խելառ, տահակ, անմիտ, ժպիրհ մարդ:*

взбáлты|вание *թափահարելը, թափահարելով, ժամ տալով խառնելը.* **-вать**, взболтáть ն. (*հեղուկը*) *թափահարել, թափահարելով. ժամ տալով խառնել.* **-ся** անդր. *ինքն իրան թափահարվել, 'լկլկալ'.* [рабóшить.

взбарабóшить (-шу -шат) *տ.* ба-

взбарáхтаться անդր. *թլփտալով (թփրտալով, թրթփալով) ելնել, բարձրանալ:*

взбе|гáние *վերև վազելը, վազելով բարձրանալը.* **-гивать, -гáть, -жáть** (-гý -жúшь -гýт) չ. *վերև վազել, վազելով վերև բարձրանալ.* в. нá гору, на крыльцó; **-жáние, -жка** *վերև վազելը, վազելով վերև բարձրանալը:*

взбеленúться (-нюсь -нятся) անդր. *խիստ զրգռվել, յուզվել, կատաղել, մոլեգնել:*

взберýсь *տ.* взобрáться.

взбесúть (-шý -сять), **ся** *տ.* бесúть, ся; **-шённый** բյած. *կատաղած, մոլեգնած, կատաղութիւնից ուշակորույս,*

вз|бивáние **1**, *գզելը, գզգզելը: քրքրելը, խճճելը.* **2**, *հարելը.* **-бивáть,** взбить ն. **1**, *գզել, գզգզել, քրքրել, խըճըճել.* в. хохóл; **2**, *հարել.* в. слúвки; **-ся** անդր. *մագլցելով ելնել, բարձրանալ.* в. на крышу; **2**, *գզգզվել, խճճվել.* взбúлись вóлосы; **-бúвка** *տ.* взбивáние.

взбирáться, взобрáться անդր. *ելնել, վեր ելնել, բարձրանալ,* в. по лéстнице во вторóй этáж.

взбить (взобью -бьют), **ся** *տ.* взбивáть, ся. [ся.

взбо|лтáть, ся *տ.* взбáлтывать,

вз|борáзживать ն. *ակոսել, ակոսներ քաշել:*

вз|борáнивать, -боронúть (-ню -нят) *տ.* боронúть 3; **-бороздúть** (-зжý -здят) *տ.* бороздúть; **-бороновáть** *տ.* бороновáть.

взбрáнный ած. եկ. պ. *սպառազէն, բոլորովին սպառազինված, անպարտելի.* в. воевóда.

взбрáсы|вание *վերև ձգելը, վերև նետելը, վերև ածելը.* **-вать**, взбросáть, взбрóсить ն. *վերև ձգել, վերև նետել. վերև ածել, վերև թափել.* **-ся** անդր. **1**, *վերև թռչել.* **2**,* *կծու, նախատական խօսքերով մէկի վրա յարձակվել.* что ты на меня взбрóсился!

взбре|стú, -сть (-бредý -дýт; անց. взбрёл -лá, ó) չ. **1**, *հազիվ-հազ ելնել, բարձրանալ.* **2**,* գիմգ. *պատահաբար միտքն ընկնել.* что взбредёт емý в гóлову, то он и мéлет.

вз|бросáть, ся, -брóсить (-шу -сят). **ся** *տ.* взбрáсывать, ся; **-брóсливый** ած. *դիւրագրգիռ. տաքարիւն, կամապար, խելառ, ժպիրհ, ամբարիշտ*

взбрыз|гивание *սրսկելը, ցըրցնելը, ցանելը (հեղուկը).* **-гивать,**

-гать, -нуть ն. *սրսկել, ցրցնել, սրսկելով, ջուր ցանելով թացել.* в. бельё.

взбрыкнýть *յանկարծ աքացել, քացի տալ.* **յանկարծ ընդդիմանալ. խելառութիւն անել, 'պղին կանգնել':*

взбугрúть (-рю -рят) ն. *փորելով, քանդելով կլոռել.* сурки взбугрúли всю зéмлю; **-ся** չ. *կլոռվել, կուտակվել, գիզվել.* от волн Невá взбугрúлась.

вз|будúть (-жý -бýдят) ն. **1**, *տ.* разбудúть; **2**, որս. *նապաստակին իր տեղից խրտնեցնել.* **-бýдный** ած. *խրտնեցրած, տեղից հանած.* в. зáяц.

взбудорá|живать, -жить (-жу -жат) ն. *գրգռել, յուզել, անհանգիստ անել, 'թասամամ անել', տոքի կանգնեցնել.* **-ся** անդր. *շարժվել, գրգռվել, յուզվել, 'թասամամ լինել':*

взбулгá|чивать, -чить (-чу -чат) ն. *անհանգստացնել. վրդովեցնել, խռովեցնել. շտապեցնել.* **-ся** չ. *անհանգիստ սրտով, յուզված շտապել, աճապարել.* «тот сейчáс взбулгáчился к нам». [ся.

взбунтовáть, ся *տ.* бунтовáть.

взбурóвить (-влю -вят) ն. *խառնել, յուզել, տակնուվրա անել.* **-ся** անդր. *խառնվել, խառնաշփոթվել, 'շաղվել', խելքը, գլուխը կորցնել:*

взбутетé|ниванье *ծեծելը, պատժելը, խիստ յանդիմանելը, կշտամբելը, նախատելը, անարգելը.* **-нивать, кить** (-ню -нят) ն. *ծեծել, հարվածել, պատժել. խիստ յանդիմանել, կշտամբել, նախատել, անարգել, շշպրել:*

взбуторáживать, ся *տ.* взбудорáживать, ся.

взбý|чивать, -чить (-чу -чат) ն. **1**, *փքել, ուռցնել, մեղ խոնավութեամբ.* **2**, ռմ. *ծեծել կամ հայհոյել, անարգել.* **-ся** չ. *ուռչիլ.* **-чка** ռմ. *ծեծ, դան, 'գըզգզելը', 'քրքրելը', նախատելը.* задáть комý в—у *մէկին ծեծել, մէկի 'բուրդը բարեբար անել':*

взбушевáть (-шýю -ют) չ. *սկսել յուզվել, ալեկոծվել, կատաղել, մռնչել:*

взвáжживать, взвожжáть ն. *փոկավորել, փոկերը (вóжжи) լծած ձիու սանձից կապել:*

взвáживать *տ.* взвозúть.

взвá|ливание *մի բանի վրա ձգելը, բարձելը, դնելը.* **-ливать, -лúть** (-лю -лят) ն. **1**, *մի ծանր բան միւսի վրա ձգել, գլորել, դնել.* в. на дрóвни чурбáн, бревнó; **2**, *վզին դնել, ծանրաբեռնել.* в. на когó-либо трýдное дéло; **3**, *վերագրել. մէկի վրա ձգել.* в. на когó-либо винý *մեղքը, յանցանքը ուրիշի վրա ձգել.* в. на другúх отвéтственность за своú ошúбки; **-ся** անդր. ռմ. *ծանրապէս, մեծ թափով մի բանի վրա ընկնել, գլորվել.* в. на постéль.

взвá|р 1, բժ. *եփվածք (եփելուց ստացված թանձր հեղուկ).* **2**, *տ.* взвáрец 2; **3**, մխգ. *խիստ շեկցում.* **-рец**, рца **1**, *գարեջրից, օղուց և մեղրից եփած և համեմած խմիչք.* **2**, *չորացրած պտուղներից և մեղրից եփած կոմպոտ, քաղցրավենիք.* **-ривание** *եփելը, եռ ածելը.* ռմ. *խիստ զարկելը.* **-ривать**, ն. **1**, (**взварúть** (-рю -вáрят) *եփ տալ, եռ ածել.* **2**, (**взвáрить** (-рю -рят) *ռմ. *ամուր խփել, զարկել.* в. в колоколá, в барабáны; в. лóшадь плéтью; **-ривáться**, взварúться անդր. *եփվելով եռ գալ.* **-рка** *եփ բերելը, եռ ածելը. ամուր խփելը, զարկելը:*

взве|вáние *ծածանեցնելը, փողփողելը.* **-вáть**, взвéять ն. *ծածանեցնել, փողփողել.* вéтер взвевáет флаг.

взве|дéние *վերև տանելը, բարձրացնելը, քաշելը.* **-зтú, -зть** (-зý -зýт; անց. взвёз -злá, ó) **-зтúся** *տ.* взвозúть, ся.

взвé|с *չափում, կշռում.* **-сить** (-шу -сят), **ся** *տ* вéсить, ся *և* взвéшивать. ся.

взве|стú, -сть (-дý дýт; անց. взвёл -лá, ó), **стúся** *տ.* взводúть, ся.

взвéтрить (-рю -рят) չ. *թեթև, անմիտ կերպով, շտապով վարվել. գործել:*

взвé|шивание, -шение *չափելը. կշռելը.* **-шивать**, -сить ն. **1**, *չափել, կշռել.* **2**,* *չափել, կշռել, լավ մտածել.* в. словá, обстоятельства; **ся 1**, անդր. *կշռվել, քաշվել, կշեռքի միջոցով իր քաշն իմանալ.* мы с ним взвéсились *ես ու նա քաշվեցանք:*

вз|вéяние *ծածանեցնելը. փողփողելը.* **-вéять** (-вéю -вéют) *տ.* взвевáть.

взви|вáние *պտտվելով վեր ելնելը, բարձրանալը, ծառանալը.* **-вáть**, взвить ն. *պտոյտներով վեր բարձրացնել, ծառացնել.* **-ся** անդր. *ոլորվելով, պտույտ գալով վերև բարձրանալ, վեր ելնել, սլանալ, ծառանալ, ճախրել.* орлы высокó взвивáются *արծիվները բարձր ճախրում են.* пыль взвивáется столбóм *փոշին սիւնաձև բարձրանում է:*

взвúдеть (*միշտ* не *բացս. մանեկի հետ, օր.* сдéлалась такáя метéль, что он ничегó не взвúдел) *տ.* увúдеть.

взвúз|г *յանկարծակի ոռնոց, ճղճըղոց, ճվճվոց, ճվոց, վնկվնկոց, ծղրտոց.* **-гивание** *ծղրտալը, ճղճղալը, ճվճվալը, վնկվնկալը, ծվալը, ոռնալը.* **-гивать**. **-жáть** (-жý -жáт). **-гнуть** չ. *յանկարծ ծղրտալ. ճչել, ճվճվալ, ծըվալ. ճղճղալ, ոռնալ, վնկվնկալ:*

взвин|чивать,- тить (-чу́ -тя́т) ն. պտտելով, պտուտակելով բարձրացնել. *խիստ գրգռել, յուզել, լարել, պրկել։

взвить (взовью -вьют; անց. взвил, -ла́, о), **ся** (անց. взвился -ла́сь, ло́сь) տ. взвива́ть -ся.

взви́хрить (-хрю -хрят) ն. խառնել, խճճել, խառնափնթորել, գզգզել, քրքրել, ցր[վ]ել. ве́тер взви́хрил сто́ги се́на; кто тебе́ во́лосы взви́хрил? **-ся** անցր. վեր բարձրանալով ոլորվել, պըտտվել, գզգզվել, խճճվել։

взво́|д 1, տ. взведе́ние; **2**, ուզվ. վզվօդ, զորախմբակ (ռոտայի կամ էսկադրօնի 1/4 մասը, և կամ հրետանու 2 թնդանօթները). итти́, стреля́ть взвода́ми; **3**, հրացանի չախմախի ատը. подня́ть куро́к на пе́рвый, на второ́й в. հրացանը ներքի, վերի ատը քաշել. **-день**. дня ա. **1**, մեծ, երկարաձիգ ալիք, կոհակ. **2**, զվ ծովի ծփումը խիստ քամուց յետո կամ հոսանքի փոփոխվելու ժամանակ. **-дить** (-жу́ -дят), взвести́, -весть ն. **1**, վերև բարձրացնել, վերև տանել, վերև հանել. в. на крыльцо́, на́ гору; в. куро́к у ружья́ հրացանը վերի ատը քաշել. **2**, կառուցանելով բարձրացնել. **3**, վերև բարձրացնել. վերամբառնալ. в. о́чи, взо́ры к не́бу; **4**, դեռն 'ի վեր տանել, քարշել. в суда́; **5**, մեղքը, յանցանքը ուրիշի վրա ձգել, բարդել. մէկին վերագրել. в. на кого́ обвине́ние, клевету́, небыли́цу; **6**, կերակրել, սնուցանել. **-дка** տ. взведе́ние; **-дный** ած. **1**, վզվօդի, զորախմբակի. в. офице́р; **2**, հրացանի չախմախի ատի. в—ая пружи́нка; **3**, դեռնիվեր տարվող, քարշվող. в—ое су́дно.

взвожжа́ть տ. взва́жживать.

взво́|з 1, վերև տանելը, վերև կրելը. в. обо́за на́ гору был тру́ден; **2**, դէպի լեռը, լեռն 'ի վեր տանող ճամբա. **-зить** (-жу́ -зят), взвезти́ вдве́зть ն. վերև տանել, վերև կրել, վերև բարձրացնել. в. пу́шки на вал.

взвола́ки|вание վերև քարշելը, քարշ տալով վերև տանելը. **-вать** взволо́чь ն. վերև քարշել, քարշ տալով վերև տանել վերև բարձրացնել. в. ка́мень на́ гору; **-ся** անցր. հազիվ-հազ, քարշ գալով վերև բարձրանալ. наси́лу взволо́кся по круто́й ле́стнице.

взволнова́ть (-ну́ю -ют), **ся** տ. волнова́ть, ся.

взво|ло́к, -ло́чек, чка նվ. զառիվեր. взбира́ться на в.; **-ло́чь** (-локу́ -ку́т; անց. взволо́к, -кла́, о́), **ся** տ. взвола́кивать, ся.

взвопи́ть (-плю́ -пя́т) տ. вопи́ть.

взво|ра́чивать, -роти́ть (-рочу́ -ро́тят) ն. տակնուվրա անել, խառնափնթորել. всё взвороти́л в сундуке́.

взвыть (-во́ю -во́ют) տ. выть.

взга́|дывать, -да́ть ն. երևակայել, մտքի մէջ պատկերացնել։

взга́р|кивание ճչելը, ծվալը. **-кивать, -кнуть** չ. ճչել, ծվալ, ծղրտալ։

взгля́|д 1, հայեացք, նայվածք, տեսք. кро́ткий, ла́сковый, то́мный в; бро́сить в. на что либо մի բանի վրա ակնարկ ձգել. на в. դէմքին, տեսքին նայելով. с пе́рвого в—а առաջին տեսքից, ակնարկից. **2**, հայեացք. հայեցողութիւն, կարծիք. на мой в. իմ կարծիքով. разу́мные, оши́бочные в—ы; **-дывание** վրան նայելը, մտիկ անելը. 'աչելը'. **-дывать, -ну́ть**, չ. վրան նայել, մտիկ անել, 'աչել'. в. друг на дру́га միմեանց վրա նայել. **-ну́ться 1**, փոխդ. միմեանց վրա նայել. **2**, չ. դուր գալ, աչքը մտնել. де́вушка ему́ взгляну́лась.

взгнёзди́ться (-гнёзжу́сь -гнёздя́тся). անցր. **1**, բարձր, վերևում բուն դնել. **2**, ռմ. վերև բարձրանալ, վեր ելնել։

взгнета́ть ն. փչել, բորբոքել. [կրակ անել, կրակ վառել։

взговори́ть (-рю́ -го́воря́т) չ. ննց. **1**, սկսել խօսել, **2**, ցոյց տալ. ցուցմունք անել, յայտարարել (դատարանում)։

взголо́вье տ. возгла́вие,

взгомози́ть (-жу́ -зя́т) ն. ռմ. խըռովել, անհանգստացնել, վրդովեցնել։

взгомони́ть (-ню́ -ня́т) չ. յուզել, շփոթեցնել, ոտքի հանել, խռովել, շշկըլացնել, շվարեցնել։

взго́|н 1, խրտնեցնելը, խրտնեցնելով թռցնելը. **2**, ճմ. մարմնի ցնդական նիւթերը թորմամբ վերև բարձրացնելը, վերաթորում. **-нка** տ. взго́н և возго́нка; **-ня́ть**, взогна́ть ն. **1**, խըրտնեցնել, խրտնեցնելով թռցնել (օր. ապավնիկներին). **2**, ճմ. մարմնի ցնդական նիւթերը թորմամբ վերև բարձրացնել, վերաթորել։

взго|ра́живать, -роди́ть (-рожу́ -ро́дя́т) ն. լեռան, բլրի ձևով շինել. կերտել, կիտել, դարսել։

взгорева́ть (-рюю -ют), **ся** չ. սկսել տրտմիլ, տխրիլ, վշտանալ, գլխին վայ տալ, սրտամաշ լինիլ։

взго́|рок, рка. **-рочек**, чка նվ. լեռնակ, բլրակ, թումբ. **-рье** տ. взго́рок.

взгоре́ться (-рю́сь -ря́тся) չ. բորբոքվել, վառվել, բոցավառվել։

взгреме́ть (-млю́ -мя́т) չ. սկսել որոտալ, գոռալ, գըրգռալ, թնդալ։

взгро|ма́зживание բարձրացնելը, կանգնելը, արտասովոր բարձրութեամբ կիտելը, կառուցանելը. **-ма́зживать. -мозди́ть** (-зжу́ -здя́т) ն. բարձրացնել, կանգնել, արտասովոր բարձրութեամբ կիտել, շինել, կառուցանել. «како́й доми́ще взгромозди́ли!» **-ся** անցր. **1**, անդուխտներով, աստիճաններով վեր ելնել, վերև բարձրանալ. взгромозди́лся под са́мую кро́влю; **2**, ջանքեր անելով խիստ վերև բարձրանալ. մի բանի գագաթը, կատարը ելնել. **можда́ть, ся** տ. взгрома́зживать, ся; **-можде́ние** տ. взгрома́зживание.

взгру|сти́ть (-грущу́ -стя́т), **стну́ть** չ. о чём, о ком մի բանի, մէկի համար (վրա) տխրիլ, տրտմիլ, վշտագնիլ. **-стну́ться**, -нётся չ. դիմզ. взгрустну́лось бы́ло мне по ней բիչ էր մնացել, որ ես նրա համար տրտմէի։

взгры|за́ться, -зться (-зу́сь -зу́тся; անց. взгры́зся -злась -лось) չ. *յարձակվել մէկի վրա, նրան յանդիմանելով, նախատելով, շշպրելով։

вздва́и|вание 1, կրկնապատկելը. **2**, ցելը, ցելած հողը կրկին վարելը, հերկելը. **-вать**, вздвои́ть ն. **1**, կրկնապատկել, երկպատկել. в. пар ցելը վարել в. след որս. իր հետքով յետ դառնալ (ինչպէս նապաստակն է անում). **2**, в. ряды́ ուզվ. զորաշարքերը խտացնել։

вздви|женский, -женье տ. воздви́женский, -же́ние.

вздвои́ть (-ю́ -я́т) տ. вздва́ивать.

вздева́ние հագցնելը. ասեղի թելումը. **-дева́ть**, вздеть ն. հագցնել. в. кафта́н; в. сапоги́ на́ ноги; в. ни́тку в иго́лку ասեղը թելել. **-де́вка** տ. вздева́ние; **-де́ть** (-де́ну -нут; անց. взде́л -ла, о) տ, вздева́ть.

вздёр|гивание քաշքշելով, ձգձըգելով վերև բարձրացնելը. **-гивать**, -нуть ն. քաշքշելով. քաշկռտելով, ձըգձըգելով վերև բարձրացնել. в. што́ры у о́кон; в. на ви́селицу կախաղան բարձրացնել. կախաղան հանել. *в. нос քիթը ցցել, հպարտանալ։

I. **вздёржка** տեղ, որով իրի (օր. վարագույրի) միջից անցկացրած թելը քաշում-պրկում են. што́ры, пла́тье на в—ах.

II. **вздёржка** ռմ. հոգացողութիւն, խնամք, պահպանութիւն. взять на в—у.

вздёрну|тый ըստ. վեր ցցված. **-нуть, ся** տ. вздёргивать, ся.

вз|дешеве́ть տ. дешеве́ть.

вздивова́ться (-ву́юсь -ю́тся) անցր. ռմ. զարմանալ, ապշիլ։

вздира́ть, взодра́ть **1**, ն. քերելով, շորթելով վեր հանել, վերև բարձրացնել. в. перело́г под па́шню խամ հողը ցել անել. ве́тер вздира́ет снег; **2**, դիմզ. ուռցնել, ուռչիլ. вздира́ет ру́ку от ожо́ги; **-ся** անցր. հազիւ-հազ, դժուար բարձրանալ, վեր ելնել. наси́лу взодра́лся на хо́ры.

вздои́ть տ. вздои́ть.

вздо́|р դատարկ, փուչ բան, անմիտ, անհեթեթ, անճահ բան. անհեթեթութիւն. говори́ть, нести́ в.; что за в.! **-ри́ть** (-рю -ря́т), повз— չ. կռվել (լոկ խօսքերով). նեղանալ, խռովիլ. **-рливость** ի. կռվարարութիւն, ամբարշտութիւն. **-рливый** ած. կռվարար. անհաշտ, ամբարիշտ. **-рничать** տ. вздо́рить; **-рный** ած. դատարկ, փուչ, անմիտ, անհաճ. в. челове́к; в—ые слова́.

вздоро|жа́ние թանգանալը, -գացում. **-жа́ть** տ. дорожа́ть; **-жи́ть** (-жу́ -жа́т) ն. թանգացնել։

вздо|х 1, թառանչ, հառաչ, հառաչանք, հոգոց հանելը. ախ ու վախ քաշելը։ испусти́ть после́дний в. մեռնել. **2**, հնարավորութիւն շունչ առնելու, շունչ քաշելու. **3**, в з д о́ х и յ. կզմխ. ննց. տ. подре́бе́рье; **-хну́ть 1**, տ. вздыха́ть; **2**, շունչ քաշել, հանգստանալ. **-ся** չ. դիմզ. ծանր հառաչել, նեղանալ. мне что то вздохну́лось վրաս տըխրութիւն եկավ, սիրտս նեղացավ, հոգիս վշտացավ,

вздра́ги|вание ցնցվելը, վերթռչելը, վեր ցատկելը, դողալը, սարսիլը. **-вать**, вздро́гну́ть չ. ցնցվել, վեր թռչել, վեր ցատկել, դողալ, սարսիլ։

вздре|ма́ть (-млю́ -млют) ննց., **-мну́ть** տ. дрема́ть; **-мну́ться**, -нётся դիմզ. քունը գալ, քունը տանել, քունը կոխել. мне что-то вздремну́лось վրաս քուն եկաւ.

вздро́гну́ть տ. вздра́гивать.

вз|дува́льщик թերթառու (բանվոր). **-дува́ние 1**, վառելը, բորբոքելը, արծարծելը (կրակը). **2**, ուռչելը, **3**, մեզվ. հալած մետաղի վրա բշտիկների գոյանալը. **-дува́ть**, -ду́нуть, -ду́ть ն. **1**, փչելով վառել, բորբոքել, արծարծել, в. ого́нь; **2**, բարձրացնել. վերև հանել. ве́тер вздува́ет пыль; в. це́ны; **3**, (միայն вздуть) տ. вздуть; **-ся** անցր. ուռչիլ, փքվիլ. рука́ взду́лась от о́пухоли; река́ взду́лась от дожде́й.

взду́мать ն. **1**, մտածել, մտմտալ, խորհել. **2**, յանկարծ մտածել, մտադրվել, վճռել, որոշել. **-ся** դիմզ. հաճո թվալ. մտքի, որոշումի յանգիլ, խելքին փչել. ему́ взду́малось повесели́ться.

взду́нуть տ. вздува́ть.

взду|ра́чить (-чу -чат) տ. дура́чить; **-ся** անցր. սկսել յիմարութիւն-

ներ, անմտություն անել. յիմարանալ. **-ри́ть** (-рю -ря́т) **1**, չ. յիմարանալ, գժվել. **2**, ն. кого մեկին յիմարացնել, գժվեցնել, **3**, չ. յիմարություն, անմտություն, գժություն անել. **-ся** անդր. **1**, յիմարանալ, ապուշ դառնալ, **2**, խիստ բարկանալ, կատաղել. մոլեգնիլ:

вз|ду́тие ուռեցնելը, ուռչում. **-ду́ть** (-ду́ю -ют; անց. вздул -ла, о) ն. (տ. вздува́ть) **1**, ռմկ. և դպր. ծեծել, թակել. вздули его́ на о́бе ко́рки նրան խիստ ծեծեցին. **2**, դիմք. ա) ուռեցնել, ուռչել. но́гу, коле́но вздуло; բ) ծռել, կորացնել, թեքել. փու գցել. вздуло лёд, до́ску; **ся** տ. вздува́ться.

взды́бить (—, ды́бят), **ся** չ. սկվ գործ. յետևի ոտքերի վրա բարձրանալ, ծառանալ, ծառս ըլլիլ:

взды|ма́ние բարձրացնելը, վերև հանելը. **-дыма́ть** ն. **1**, բարձրացնել, վերև հանել в. ру́ки к не́бу; ве́тер вздыма́ет гри́ву ло́шади; **2**, տ. поднима́ть; **-ся** անդր. **1**, բարձրանալ, ծառանալ, կիտվել, կուտակվել, գլգվել. **2**, վերև բարձրանալ, վեր ելնել. ոլանալ. в. на́ гору; **-мник** ուռած կրկենի, կարկանդակ:

взды|х շունչ քաշելը, կարճատև հանգստություն дай ло́шади в.; **-ха́ние** հառաչելը, տ. воздыха́ние; **-ха́тель**, **-ха́тельница** տ. воздыха́тель, -ница; **-ха́ть**, вздохну́ть չ. հառաչել, թառանչել. հոգոց հանել. **2**, (о чём) մի բանի խիստ ափսոսալ, ավաղել, ախ ու վախ քաշել. **-шка** տ. вздых.

взи|ма́ние առնելը, վերցնելը, հավաքելը, ժողովելը, գանձելը: **-ма́ть** ն. առնել, վերցնել, հավաքել, ժողովել, գանձել. в. по́шлину с това́ров; в. по́дати, проце́нты.

взи|ра́ние նայելը, մտիկ անելը, 'աչելը'. **-ра́ть**, воззре́ть չ. աչքը դարձնել, նայել, մտիկ անել, 'աչել'. не взира́я մ. տ. невзира́я; **-ся** չ. ուղ. ուշադրությամբ նայել, դիտել:

вз|лага́ть, ся տ. возлага́ть, ся.

взла́|з տ. всхо́д; **-зить** (-жу -зят) взлезть չ. մագլցելով վեր ելնել. վերև բարձրանալ. в. на кро́влю.

вз|ла́ивать, -ла́ять չ. հաչել, վընկվընկալ, կաղկանձել,

взла́мы|вание խորտակելը,-կում, կոտրելը, կոտրելով բացելը. **-ва́ть**. взлома́ть, -ми́ть ն. խորտակել. կոտրել, կոտրելով բացել, քանդել, փլցնել. в. замо́к, дверь, сунду́к; в. пол; прибыла́я вода́ взломи́ла лёд; **-ся** անդր. խորտակվել, կոտրվել, փլչել. лёд на реке́ начина́ет взла́мываться.

взла́ять (-ла́ю -ют) տ. взла́ивать;

-ся չ. на кого́ բարկանալով, նախատելով մեկի վրա յարձակվել, մեկին վրա պրծնել:

вз|леза́ние վերև բարձրանալը, վեր ելնելը. **-леза́ть**, **-лезть** (-зу -зут; անց. взлез -зла, о). չ. վերև բարձրանալ, վեր ելնել. в. на де́рево, на кро́влю.

взле|ле́яние տ. возлеле́яние; **-ле́ять** (-ле́ю -ют) ն. գրգել, գգվել, փայփայելով, ողջագուրելով մեծացնել, սնուցանել:

вз|лёт թռչելը, թռչում, թռիչք. су́дно снабжено́ площа́дкой для в—а аэропла́нов; тетерева́ на в—е մայրահավերը (բնից) թռչելու վրա են. бить пти́цу на в—е թռչունին թռչելիս սպանել. **-лета́ние** **1**, վեր թռչելը, ճախրելը, սավառնելը. **2**, օդ ցնդիլը. **-лета́ть**, -лете́ть չ. **1**, վերև թռչել, վերև ճախրել, սավառնել. **2**.* в. на во́здух օդը ցնդել (պայթումից). **-лётка** թառույցք, թռչելու ձև. у ка́ждой пти́цы своя́ в.; **-лёток**, тка բնից նոր թռած թռչնիկ. **-лете́ть** (-лечу́ -тя́т) տ. взлета́ть.

взли́|за հերատ, անհեր, անմազ տեղ ճակատի կողմից. **-за́стый** ած. **1**, տ. взли́зистый, **2**, (աղավնիների մասին) բծավոր (ճակատի երկու կողմից). **-зи́на**, **-зинка** ին. տ. взли́за; **-зи́стый** ած. որի ճակատի աջ ու ձախ կողմերը բացված, հերատ են:

взло́|бина, **-бок**, бка, **-бочек**, чка ին. **1**, բլրակ, թումբ, քարքարոտ պտիկ զառիվեր. **2**, լեռան գագաթ, կատար: [взлага́ть, ся.

взложи́ть (-жу́ -жа́т), **ся** տ.

взло|м **1**, տ. взло́мка; **2**, իրվ. բանի ներս խուժում. կոտրում, քակում, խորտակում. в. замко́в, двере́й, магази́на; посре́дством взло́ма двере́й обокра́ден магази́н; кра́жа со взло́мом. **-ма́ние** խորտակելը, կոտրելը, քանդելը, փլցնելը. **-ма́ть, ся**, **-ми́ть** (-млю -мят), **ся** տ. взла́мывать, ся; **-мка** կոտրելը, խորտակելը, քանդելը, փլցնելը. **-мщик** խորտակիչ (դռան, փականքի):

взлохма́тить (-чу -тят) ն. բըրբըրել, գզել, գզգզել. խճճել:

вз|лы́зина տ. взли́зина; **-лыси́на** տ. вы́мочка 2, **-лы́сить** (-сю -сят) ն. го́лову ճակատի, քունքերի մազերը յետ սանրել. в. мех մուշտակամորթի մազը դեպի հակառակ կողմը շփել:

взлюби́ть (-блю́ -бят) ն. (գրեթէ միշտ не բացաս. մասնիկով) խիստ սիրել:

взля́|гивание յանկարծ և արագ-արագ աքացելը, քացի տալը. **-гивать**,

-гну́ть չ. հանկարծ և արագ-արագ աքացել. քացի տալ

взма́|нивание հրապուրելը, գրավելը, գրգելը. **-нивать**, **-ни́ть** (-ню́ -нят) ն. հրապուրել, գրավել. շահագրգռել, գրգել. **-ся** անդր. հրապուրվել, գրավվել, շահագրգռվել. **-нчивость** ի. հրապուրանք, գրավչություն. պատրանք, **-нчивый** ած. հրապուրիչ, գրավիչ. պատրող. գայթակղեցնող:

взма́|х շարժում, թափահարություն (ձեռքի, թևի ևն). одни́м в—ом пера́ գրչի մի շարժումով, մի վայրկյանով. **-хиванье** թափահարելը, թափահարում. **-хивать**, **-ха́ть** (-ха́ю, -ют և -шу́, -шут), **-хну́ть** ն. թափահարել (դեպի վեր). в. кры́льями, рука́ми.

взма́чи|ванье յերկար թրջելը. **-вать**, вмочи́ть ն. թրջոց դնել, յերկար թրջել, թրմել, կակղացնել. в. коноплю́.

взма́щи|вание վերելակներ կառուցանելը, կանգնեցնելը. **-вать**, взмости́ть ն. փայտե շենք, վերելակներ (подмо́стки) կառուցանել, կանգնեցնել. **-ся** անդր. **1**, վերելակներով, աստիճաններով վեր յելնել, բարձրանալ. **2**, առհ. ջանքով վերև բարձրանալ, վեր յելնել. взмости́лся под са́мую кро́влю.

взмёт **1**, վերև ձգվելը, վերև շպրտելը, վերև ածելը. **2**, վարելը, հերկելը. в. па́ра խամ հողը վարելը, ցել անելը:

I. **взмета́ть** (взмета́ю, -ют և -чу́, -чут) տ. Взмётывать.

II. **вз|мета́ть** (-та́ю -ют) ն. ավլելով վերև հավաքել, կիտել, դիզել. **-ся** տ. взмётываться; **-мётная** гра́мота հնց. խաղաղության դաշնագիր, վորը պատերազմ հայտնելիս վերադարձնում եյին. **-метну́ть, ся** տ. взмётывать, ся; **-мётчивость** ի. դյուրագրգռություն, կռվարարություն, ամբարշտություն. **-мётчивый** ած. դյուրագրգիռ, կռվարար, ամբարիշտ. **-мётывание** վերև ձգելը, վերև շպրտելը. վերև ածելը. **-мётывать**, -мета́ть, -метну́ть ն. վերև ձգել, վերև շպրտել, վերև ածել, բարձրացնել. снаря́ды ложи́лись на ли́нию укрепле́ний, взмета́я ту́чи ды́ма, земли́, обло́мков де́рева и ка́мня; **ся 1**, անդր. на кого́-либо բարկացած մեկի վրա հարձակվել, վրա պրծնել:

взми́литься (-люсь, -лятся) չ. սկվ գործ. դուր գալ, հաճո թվալ:

взми́ловать (-лую, -ют) չ, **-ся** անդր. խղճալ, խնայել. արգահատել, մեղքը գալ:

взмо|ка́ние թացվելը, թրջվելը. **-ка́ть**, **-кну́ть** (անց. взмок, -кла, о) չ. թացվել, թրջվել:

взмо́лвить (-влю, -вят) ն. և չ. հնց. **1**, սկել խոսել. **2**, ցուցմունք անել, հայտարարել (դատարանում):

взмоли́ться (-лю́сь -лятся) չ. ըն-

կնել աղաչել, պաղատել, աղերսել:

взмо́|рник ծովախոտ. **-рье** ծովափ, ծովեզր. лови́ть ры́бу на в—ье.

вз|мости́ть (-щу́, -стя́т), **ся** տ. Взма́щивать, ся. [вать.

взмочи́ть (-чу́ -чат) տ. Взма́чи-

взмоще́ние տ. взма́щивание.

взму|ща́ть -ти́ть (-щу́, -тя́т) ն. պղտորել. в. во́ду; **ся** անդր. պղտորվել. вода́ в реке́ взмути́лась от си́льного ве́тра.

взмыва́ть, -мыть չ. **1**, վորս. թռչելով բարձրանալ. со́кол взмыл под облака́; **2**,* յուզվել, փրփրակալել. пре́сса взмы́ла револю́ционной волно́й.

взмы|ли́вание օճառելը, սապնելը. **-ли́вать**, **-ли́ть** (-лю́ -ля́т) ն. օճառել, սապնել. в. бельё; в. коня́ ձին քափ-քրտինք կտրեցնել. *в. кому́ го́лову մեկին շշպրել, նախատել, 'ներկել'. *в. что-нибудь մի բանի միտքը հեղաշրջել, մի բան թյուրել. **ся** անդր. քափքրտինք կտրել, փրփրել, փրփրակալել. ло́шади взмы́лились.

взмыть (взмо́ю, -ют) տ. взмыва́ть.

вз|на́шивать ն. վերև տանել. **-нести́**, **-несть** (су́, -су́т; անց. взнёс, -сла́, о́), **-нести́сь**, **нести́ся** տ. взноси́ть, ся.

взни́кнуть տ. возни́кнуть.

взно|с **1**, տ. взно́ска; **2**, վճար, վճարելիք, մուծում, մուծանք. чле́нский в. անդամավճար. вноси́ть в. վճարը մուծել. **-си́ть** (шу́, -сят). взнести́, взнесть ն. **1**, վերև տանել. в. ка́мень на́ гору; **2**, վճարել, հատուցանել. в. по́дати, долг; **3**, տ. взводи́ть 5; в. на кого́-либо небыли́цы; **-си́ться**, взнести́ся անդր. վերև բարձրանալ. **-ска** **1**, վերև տանելը. **2**, հատուցանելը. վճարելը. **-сный** ած. **1**, վճարելի, հատուցանելի. **2**,* հերյուրած, սարքովի, հնարովի. в—ые ре́чи.

взнуз|да́ние, **-дывание** **1**, սանձելը. **2**,* սանձահարելը. **-дывать**, **-да́ть** ն. **1**, սանձել, սանձը ձիու բերանը դնել. **2**,* ռմկ. սանձահարել, զսպել:

взныть (взно́ю,-ют; անց. взныл,-ла, о) չ. հանկարծ ցավել, մղկտալ. տխրել, վշտանալ:

взобра́ться (взберу́сь -у́тся; անց. взобра́лся -ла́сь -ло́сь) տ. взбира́ться.

взо|бью́ տ. взбить; **-вью́** տ. взвить. [взгоня́ть.

взогна́ть (взгоню́, -го́нят) տ.

взог|рева́ние տաքացնելը. **-рева́ть**, **-ре́ть** (ре́ю -ют) ն. տաքացնել. в. щи, похлёбку. [вздира́ть, ся.

взодра́ть (вздеру́, -ру́т), **ся** տ.

взойти́ (взойду́, -ду́т; անց. взошёл -шла́, о́) **1**, տ. всходи́ть; **2**, հարմար, համապատասխան գալ. сапоги́ взошли́ на́ ногу.

взо|пре́лый ած. քրտնած, քրտին-

քը կոխած. **-преть** (-прею, -ют) չ. քրտնիլ, քրտինքը կոխել։

взор հայացք, նայվածք, տեսք. *աչք, աչքեր. в. важный, весёлый; обращать, устремлять свой в—ы на кого, на что-либо. [հերկել։

взорать (взорю -орют) ն. վարել,

взо|рвание օդը հանելը, օդը ցընդեցնելը (պայթեցնելով). տրաքելը, բըռնկնվելը. **-рвать** (-рву, -вут; անց. взорвал, -ла, взорвало) **1**, ն. տ. взрывать II; **2**, դիմզ. բռնկվել, պոռթկալ, բարկանալ, կատաղիլ. его взорвало, когда ему стали противоречить; **-ся** (անց. взорвался, -лась, -лось, -лись) տ. взрываться.

взот|кнутый ած. մի բանի ծայրին ցցած, վարսած, անցկացրած. **-кнуть** ն. на что մի բանի ծայրին դնել, վարսել, մի բանի ծայրից անցկացնել. в. на копьё.

взохаться չ. սկսել տխուվախ քաշել, ավաղել. տնքալ, տնքտնքալ։

взра|стание տ. возрастание; **-стать**, **-сти** (-сту, -стут) տ. возрастать; **-стить** (-щу, -стят) տ. взращать.

взрач|ность ի. բարետեսություն, վայելուչ, գուրեկան տեսք. **-ный** ած. բարետես, վայելչատես, սիրուն, գուրեկան в. мужчина.

взра|щать տ. возращать; **-щение** սնուցանելը, մեծացնելը։

взреветь (-реву, -вут) հանկարծ գոռալ, աղաղակել, բղավել։

вз|рез 1, տ. взрезание; **2**, կտրած, ճղած տեղ, կտրվածք. **-резание** ճղելը, ճեղքելը. ճղելով բացելը. **-резать**, **-резать** (режу -жут) տ. взрезывать; **-резка** տ. взрезание; **-резывание** տ. взрезание; **-резывать**, -зать ն. ճղել, կտրելով, ճղելով բացել, ճեղքել. **-резь** մ. ռմ. լիք-լիք, լիմ-լեցուն, պռնգե պըռունգ. налить стакан в.

взроиться (-роятся) չ. պարսել, խմբովին թռչել (մեղուների մասին)։

взро|слость ի. չափահասություն, արբունք. **-слый** ած. չափահաս, [արբունքի] հասած. в. юноша, в—ая девица; взрослые, ых յ. ևս. հասակավոր մարդիկ. чтение для в—ых; **-сти**, տ. взрасти; **-стить** տ. взрастить; **-щать** տ. взращать.

взру|б գերաններից շինած շրջանակաձև պատ, գերանապատ. **-бать**, **-бить** (-блю, -рубят) ն. **1**, կտրել, կտրատել, կոտրել (վերևից). **2**, շենքի փայտե պատերը բարձրացնել (գերանները միմյանց վրա ամրացնելով). **-бец**, бца ևզ. տ. взруб; **-бка** վերևից կտրելը, կոտրելը. **-бок**, бка **1**, կտրած, կտրտած բան, իր. **2**, խրճթի վրա շինած տնակ։

взрыв 1, պայթում, ճայթյուն, տրաքոց. в. парового котла; в газов в копях; **2.** * պոռթկում, վորոտ, դղրդոց. в. рукоплесканий.

I. **взры|вание** փորելը, պեղելը։

II. **взрывание** օդը ցնդեցնելը, պայթեցնելը։

I. **вз|рывать**, -рыть ն. փորել, պեղել, փափկացնել. в. землю, гряды.

II. **взры|вать**, взорвать ն. բռընկեցնել, պայթեցնել, օդ հանել, օդ ցընդեցնել, ակունք տալ, 'լաղմա տալ'. в. камни порохом; **-вной**, **-вочный** ած. պայթեցուցիչ. բռնկեցուցիչ. **-вчатый**, **-вчивый** ած. պայթուցիկ, հեշտությամբ բռնկվող. в—ые вещи.

взры|д հանկարծակի փղձուկ, փըղձկոց, վողբ, վայնասուն. **-дать** տ. рыдать; **-дом** մ. վողբալով, հեկեկալով, հեծկլտալով։ [փալախ՝ յերեսին, ոխին։

взрыльник ապտակ, հարված, 'չա-

вз|рытие փորելը, պեղելը, քանդելը. **-рыть** (-рою, -ют; անց. взрыл, -ла, о) տ. взрывать I.

взрых|ление փորելով փափկացնելը **ливать**, **-лить** (-лю, -лят), **-лять** ն. փորելով փափկացնել, փըխրուն դարձնել 'փոլփոլացնել'. в. землю; **-ляться**, **-литься** անցր. փափկանալ, փխրուն դառնալ։

взубрить (-рю, -рят) ն. **1**, ատամնաձև կտրել, ժանեօրել. **2**, դպր. *в. что մեքենաբար, թութակաբար մի բան սովորել, սերտել. *в. урок; **ся** անցր. во что տ. взубрить 2.

взъе|даться, -сться չ. на кого-либо տարացած, կծու խոսքերով մեկի վրա հարձակվել. не знаю, за что он взъелся на меня; **-дливый**, **-дчивый** ած. կծվարար, ամբարիշտ։

взъ|езд 1, բարձրանալը, յելնելը (ձիով կառքով). в. на гору был очень труден; **2**, վեր բարձրանալու տեղ, ճանապարհ. крутой, отлогий в.; **3**, ևնզ. գալուստ, ժամանում (գործը, պաշտոնը ստանձնելու). **4**, ամր. հողապատնեշի թեք կողքը, թափը, վորով թնդանոթները բարձրացնում են. **-езжать**, -ехать չ. բարձրանալ, վեր յելնել (ձիով, կառքով). в. на гору; **-езжий** ած. գալու, ժամանելու. в. двор կմ взъезжая [изба] իջևան, օթևան։

взъё|м 1, զառիվեր, զարիվեր. զառիվերով բարձրանալը. **2**, վոտքի դուրս ցցված յերեսը, թումբը. сапог жмёт во взъёме; **3**, взъёмы յ. և **-мцы** հորսելու նման գործիք այրած ածուխը հանելու։

взъерапашить (-шу, -шат) ն. խառնաշփոթել, խառնափնթորել, տակն ու վրա անել, անհանգստացնել։

взъерепенить (-ню, -нят) ն. ռմ. գզել գզգզել, քըքրել, խճճել. *խիստ ծեծել, պատժել։

взъеро|шенный բյ. ած. գզգըզված, խճճված. **-шивание** գզգզելը,

քըքրելը, խճճելը. **-шивать**, **-шить** (-шу, -шат) ն. գզել, գզգզել, քըքրել, խճճել. в. волосы; **ся** անցր. **1**, գզգզվել, խճճվել. волосы взъерошились; **2**. բարկանալ, սրդողել, սրտմտել, գայրանալ։

взъесться (-емся, -ешься; -едимся, -едятся; անց. взъелся, -лась, -лось) տ. взъедаться [жать.

взъехать (взъеду, -дут) տ взъез-

взъяриться (-рюсь, -рятся) չ. հանկարծ կատաղիլ. բարկությունից կըրակ կտրել։

взы|вание կոչ, կոչելը, գոչելը. **-вать**, воззвать ն. кого և չ. к кому о чём կոչել, գոչել, կանչել, աղաղակել, դառնալ մեկին մի բանի համար. в. к богу; в. о помощи օգնություն հայցել։

взы|грание խաղալը, խնդալը, հրճվելը. **-грать**, **ся** չ. խաղալ, խըն-դալ, ցնծալ, հրճվել [ние, -мать.

взы|мание, **-мать** տ. взима-

взы|ск պահանջ, պահանջելիք, առնելիք. **-сканец**, нца բարեբարդված մարդ. **-скание 1**, պահանջելը, առնելը, գանձելը. в. денег в казну; подать ко в—ию գանգատ տալ, դատարանով պահանջել. **2**, պահանջ, պահանջելիք, առնելիք. տուգանք. պատիժ. денежное в. դրամական տուգանք. строгое в. խիստ, ծանր պատիժ. **-сканица** բարեբարդված կին, աղջիկ. **-скательность** ի. պահանջկոտություն, խստապահանջություն. **-скательный** ած. պահանջկոտ, խստապահանջ. **-скивание** պահանջելը, առնելը, գանձելը, ստանալը. **скивать**. **-скать** (-щу, -щут) ն. **1**, պահանջել, առնել, ստանալ, գանձել. в. недоимку, долг; с него строго взыщут за упущение по должности նրան խստիվ կը պատժեն (կամ կը տուգանեն) պաշտոնական զանցառության համար. **2**, խստիվ պահանջել, խստապահանջ լինել. в. с подчинённых, чтобы ходили в своё время к должности; не взыщите խստապահանջ մի՛ լինիք. **3**, ևնզ. աշխատել գտնել, ճարել. **4**, в. кого чем մեկին մի բանի արժանացնել. в. кого милостью; **-ся** չ. վորոնել, փնտրել, պահանջել. **-щик**, **-щица** պահանջող, առնող, գանձող այր, կին։

взя|тие վերցնելը, առնելը. **-тка 1**, բրբ. առք, շահած թուղթ. **2**, կաշառք. с него в—и гладки նրանից բան չի ստացվիլ. **-ток**, тка **1**, ևնզ. տ. взятка; **2**, ևնզ. օժիտ, տուժինք, բաժինք. **3**, մեղվի բեռ. **-точка** ևզ. տ. взятка; **-точник**, **-точница** կաշառակեր, զոշաքաղ այր, կին. **точничать** չ. կաշառք վերցնել, կաշ. ուտել. **-точнический** ած. կաշառակերի. **-точничество** կաշառակերություն, զոշաքաղություն. **-точный** ած. կաշառակեր. **-ть** (возьму, -мут; անց. взял, -ла, -яло) (հմմ. брать) ն. **1**, վերցնել, առնել. в. книгу, шапку; в. город; в. ванну վաննա ընդունել. в. своё իրը վերցնել (իր ազդեցությունն ունենալ). в. на себя какое, -нибудь дело վորևէ գործ իր վրա վերցնել. в. чью-либо сторону մեկի կողմը բռնել. почём возьмёшь за десяток яиц? ни дать ни в. բոլորովին նույն, նման. чорт возьми! գրողը տանի. в. пример с кого մեկից որինակ վերցնել. меня взяло зло յես կատաղեցա. в. волю սանձարձակ դառնալ. в. кого в руки մեկին ձեռք առնել. **2**, յեզրակացնել, իմանալ. с чего ты взял? ընչի՞ց իմացար. **3**, ույժ, նշանակություն ձեռք բերել, հաղթել. он всем взял նա ամեն բանով գերազանց հանդիսացավ. чья взяла? վո՞ր կողմը հաղթեց. что взял? ևզն. ի՞նչ շահեցիր. **4**, վորոշ ուղղություն բռնել. в. на право, на лево դեպի աջ, դեպի ձախ ուղղվել. **-ся** (անց. взялся,-лась,-лось;-лись) (հմմ. браться) անցր. **1**, հանձն առնել. он взялся окончить это дело; **2**, за что մի բան վերցնել, առնել, մի բանի ձեռնարկել. народ взялся за оружие; он взялся не за своё дело նա խորթ գործի յե ձեռնարկել. в. за ум կմ за ум-разум զգաստանալ, խելքի գալ. **3**, հայտնվել, յերեվալ. откуда у него взялись деньги? վո՞րտեղից նրա ձեռքը փող ընկավ. откуда он взялся? откуда ни возьмись հանկարծ, չգիտես վո՞րտեղից. **4**, փոխդ. միմյանց բռնել. они взялись за руки նրանք իրար ձեռքից բռնեցին, թաթաբռնուկ արին։ **-тьё**, ья ռմ. վերցնելը, առնելը։

виаду́к(т) լ. վիադուկ(տ), ուղեկամուրջ (ձորի վրա ձգած, վորի վրայից ճանապարհն անցնում է)։

ви|брация լ. յերերում, յերերմունք, դողդողում, թրթռում, թրթիռ. **-брион** բժ. յերերուկ, գծորդ (խոլերային միկրոբ). **-брировать** (-рую, -ют) չ. յերերալ, դողդողալ, թրթռալ։

виват լ. մջ. կեցցե. вождь был встречен в—ами.

вивёр ֆ. տ. Кутила.

виверра կ. բեշկ մշկոն կմ գիբեթ։

вивианит ն. վիվիանիտ

вивсюг տ. овсюг.

ви|ги ա. յ. անն. անգ. վիգի (պատմիտ կուսակցականներ անգլիական պարլամենտում. հկռ. տ. тори); **-гизм** վիգիների քաղաքականությունը։

виго|невый ած. վիգոնի. **-нь** ի. **1**, կ. վիգոն, ուղտայծ. **2**, ուղտայծենի (գործվածք)։

ви|д (նր. в виде և в виду, на виду) **1**, տեսք, կերպարանք. иметь, принять гордый, весёлый в.; подавать, показать в. ցույց տալ, ձևանալ. **2**, մրմ. ձև, պատկեր. **3**, տեսարան. комната с видом на море; снимать, рисовать в., виды; **4**, տեսք, տեսանելիություն. (в, на, с,

из, под, для, при նախդիրների հետ հաճախ մակբայորեն և թարգմանվում, որ.) неприятельский корабль был у нас в виду մեր աչքի առաջ էր թշնամու նավը. *быть на виду у кого-нибудь մեկի աչքից, ուշադրությունից չհեռանալ. выпустить, потерять что-нибудь из виду մի բան աչքաթող անել. иметь в виду աչքի առաջ ունենալ. в виду наступающей зимы, запастись шубой աչքի առաջ ունենալով մոտակա ձմեռը եղն. в пьяном виде հարբած [վիճակի մեջ]. под видом чего-либо մի բանի պատրվակով. ни под каким видом ո՛չ մի կերպ. на вид, с виду տեսքին նայելով. он всё делает для вида նա ամեն բան անում է ցուցամոլության համար. поставить кому-либо на вид մեկին նկատողություն անել, նախազգուշացնել. видом не видано (դարձվ.) տեսնված բան չէ. **5**, տեսակ (որ. կենդանիների, բույսերի, գաղափարների). все виды довольствия պարենավորման բոլոր տեսակները. **6**, կացագիր, գլխագիր. անցաթուղթ, վկայական. получить в. на жительство, на проезд; **7**, քր. ձև (բայերի գործողության, որ հատուկ է ռուսաց լեզվին). глаголы несовершенного вида անկատար ձևի բայեր (որ. бросать, колоть; совершенный вид-ը կլինի бросить, уколоть); глаголы многократного вида կրկնական ձևի բայեր (որ. (по)капывать կաթկթել. однократный вид-ը կլինի. капнуть); **8**, виды յ. ակնկալություն, դիտավորություն, մտադրություն, հաշիվ. նշաններ. согласно с видами правительства; виды на урожай неблагоприятны բերքի նշանները բարեհաջող չեն. видать виды շատ բան տեսնել. **-да́льщина** հաճախ տեսնված բան, իր. это бывальщина и в.; **-данный** ած. տեսնված. в—ое ли это дело? **-да́ть** ն. յերբեմն կամ հաճախ տեսնել. видели, чего не видали дотоле; в., вы этого не знаете յերևում է, վոր դուք այդ չգիտեք. **-ся** փոխդ. տեսնվել. я часто с ним видаюсь.

виде́лка ի. պատառաքաղ:

ви||де́ние 1, տեսնելը, տեսողություն. **2**, յերազ, տեսիլք. **-деть** (-жу, -дят; հրմ. չունի. вижь եզ. պ. տես), ув— ն. տեսնել. он дальше своего носа ничего не видит նա խիստ անհեռատես է. в кого во сне մեկին յերազում տեսնել. **-ся 1**, փոխդ. տեսնվել. мы часто с ним видимся; **2**, անդր. յերևալ, հայտնվել. ему видится сон; мне виделось во сне; **-дик** նվ. տ. вид 3; **-димо** մ. ինչպես յերևում է, նկատելի կերպով. термометр в. поднимается; **-ди-мость** ի. տեսանելիություն, տեսք. лишь для в—и լոկ տեսքի համար. **-димый** ած. **1**, տեսանելի. всё в—ое и невидимое; народу видимо невидимо անթիվ-անհամար ժողովուրդ կա. **2**, պարզ, հայտնի, աչքարա. по-видимому տ. повидимому; **-дкий** սկզ. գործ. **1**, ակներև. **2**, սիրուն, տեսքով, աղվոր. **-дкость** ի. սկզ. գործ. սիրուն տեսք, բարետեսություն. **-дне́ть, ся** չ. հեռվից յերևալ, նշմարվել. вдали виднеется деревня; **-днёхонек**, нька, о ած. բոլորովին տեսանելի, պարզ. **-дный** ած. **1**, պարզ, հայտնի, աչքարա. в—ое дело, что ты виноват; он, видно, не приедет յերևում է, վոր նա չի գալու. **2**, սիրուն, տեսքով. կարևոր, նշանավոր. в. собою мужчина; занимать в—ое место; **-дово́й** ած. տեսակի, տեսակական. в—ое имя.

видоизме||не́ние ձևափոխություն, կերպա[րանա]փոխություն. **-ня́ть, -ни́ть** (-ню -нят) ն. ձևափոխել, կերպա[րանա]փոխել. **-ся** ձևափոխվել, կերպա[րանա]փոխվել

видо́к, дока **1**, փորձառու մարդ. քննիչ. **2**, ժղ. վկա, ականատես:

видо||пи́сный, -(ви-)**сь** տ. ландшафтный և л—ая живопись.

ви́дывать տ. видеть տ. видать.

ви́е, ви́йце խարազան, դեկ, քեղի

вие́ние տ. витие.

ви́за չ. անհ. և ի. ը. վիզա, վիզե. **1**, հյուպատոսի կամ դեսպանի թույլատրական մակագրությունը, վավերագրությունն ատրահպատակի անցագրի վրա. выдать кому визу на въезд в СССР; **2**, առհ. թույլատրական մակագրություն (որ. մանդատի վրա):

визави́ անհ. ֆ. **1**, с кем հղ. մեկի հանդեպ, դիմաց, մեկին դեմ առ դեմ. в. с подсудимым заседал прокурор; **2**, հն. դիմաց, հանդեպ գտնվող անձ (մինվ. պարելիս). твоя в. устала.

визан||ти́йский ած. բյուզանդական. **-ти́йство, -ти́йщина** բյուզանդականություն, բյուզանդական վոգի, ապականություն:

виз||г վռնոց, ճիչ, ճվճվոց, ծղրտոց. в ребёнка; в. свиной խոզի ճղճղոց. в. собачий շան վռնոց. կաղկանձյուն. **-гли́вость** ի. վռնացկոտություն. **-гли́вый** ած. **1**, վռնացող, վռնացկոտ, ծղրտացող, ճղղան. говорить в—ым голосом; **2**; լացկան, ճչող. в. ребёнок; **-гнуть** տ. визжать; **-готня́** յերկար, անընդհատ վռնոց, ճիչ. ծղրտոց. **-гу́н**, а, **-гу́нья** ճչող, ճվճվող, վռնող այր. կին. чайка визгунья կ. Սև ծովի փորոր. **-жа́ние** վռնալը, ճչելը, ճըվճվալը, ճղճղալը. **-жа́ть**(-жу, -жат), -гнуть չ. վռնալ, ծղրտալ, վզզալ, ճչել, ճվճվալ, ծվալ, ճղճղալ. капризный ребёнок начал визжать; щенята, поросята визжат. [վողնաշարը:

визи́га կարմրաձկան չորացրած

визионе́||р, -рка տ. духовидец, -видица.

I. **визи́р** ֆ. հրացանաձգության նշան, թիրախ: [ճամբա:

II. **визи́р** անտառում բացած նեղ

визи́||рование վկայելը, ստորագրությամբ վավերացնելը. **-ровать** (-рую -ют) ն. ֆ. **1**, վկայել, մակագրությամբ վավերացնել, վավերագրել (վորն անում է դեսպանը կմ հյուպատոսը). в. паспорт; **2**, ռզ. աչքով նշան առնել. աչքը վորոշ կետի հառել. **-ро́вка** տ. визирование; **-ро́к**, рка նշանառության ձող:

визи́||рский ած. վեզիրի. **-рь**, я ա. արբ. վեզիր, մեծ եպարքոս (նախկին Թուրքիայում):

визи́||т ֆ. այց, այցելություն. быть у кого с в—ом մեկին այցելել. отдать кому в. մեկին փոխադարձաբար այցելել. **-та́тор** այցելու, քննիչ. **-та́торский** ած. այցելվի. քննչի. **-та́ция** ի. պտույտ, շրջագայություն քննություն նպատակով. այցելություն. բժշկի յերեկոյան այցելությունը հիվանդանոցի հիվանդներին. **-тёр** այցելու. **-ти́ровать** (-рую, -ют). ն. այցելել. **-тка** այցզգեստ (տղամարդկանց). **-тный** ած. այցելության, այցա (և)—. в—ая карточка այցետոմս, այցքարտ:

ви́ка բ. վիկ (տճ. պուրչակ):

вика||риа́т, риа́тство փոխանորդություն, հաջորդություն. **-рий** ի. **1**, բարձրաստիճան հոգևորականի հաջորդ, փոխանորդ. **2**, կաթոլիկ քահանայի ոգնական. **-рный** ած. **1**, փոխանորդի, հաջորդի. **2**, բժ. փոխ, փոխանակող, փոխարինող. в—ое кровотечение из носа արյունհոսություն քթից, վորը փոխարինում է կապված դաշտանը (կնոջ ամսականը):

ви́кинг վիկինգ (յերբեմն արևմտյան Յեվրոպայի ափերն ավերող զորականներ):

викон||т ֆ. վիկոնտ, փոխ կոմս. **-те́сса** վիկոնտուհի, փոխ կոմսուհի (Ֆրանսիայում և Անգլիայում, աստիճանով ցածր կոմսից):

викто||риа́льный день տոնելի հաղթության որ. **-рия** ի. ժղ. **1**, հաղթություն. **2**, բ. հսկայաձև հարսնմատ:

I. **ви́ла 1**, (մինվ. յ. вилы) յեղան. հորելի: [ճակատագրի և մարտի:

II. **ви́ла** սերբ. առասպ. հավերժահարս

вилае́т ար. վիլայեթ, վիճակ, գավառ (Թուրքիայի): [փայտե գործիք:

вила́шка թել հյուսելու յերկճեղ

ви́||лица 1, տ. плющ; **2**, ժղ. տ. вилка; **-лка 1**, պատառաքաղ, 'չանգալ'. **2**, ռզ. յերկաթե յեղան. **-лко́вая** капуста փաթաթված կաղամբ:

ви́лла լտ. վիլլա, քաղաքամերձ տուն, ամարանոց:

ви||лова́тый ած. ժղ. յերկճեղ, յեղանաձև. **-ло́й** ած. վոլորուն, գալարուն. в—ая капуста; **-ло́к**, лка **1**, կաղամբի կոթ, կոճ, կոթառ, վորի շուրջը փաթաթված են տերևները. **2**, կաղամբի գլուխ. **-лообра́зный** ած. յերկճղի, յեղանաձև, հորելաձև. **-ло́чек**, чка նվ. տ. вилок; **-ло́чка 1** նվ. տ. вилка; **2**, կզմխ. յեղանաձև կրծոսկր (թռչունի), 'հավքշի'. **-ло́чный** ած. պատառաքաղի. в. черен.

вильну́ть չ արագությամբ խույս տալ, մի կողմ թեքվել, ծռվել:

вильчу́||ра գայլենի, գայլի մորթից կարած մուշտակ, 'քուրք' (բուրդը դեպի վեր). **-рный** ած. գայլենու:

ви́||ля հն. տ. виляка; **-ля́вый** ած. անհաստատ, փոփոխամիտ, անվստահելի. խորամանկ, աղվեսաբարո. **-ля́ка, -ля́ла** հն., **-ля́льщик, -ля́льщица** խորամանկ, աղվեսաբարո այր, կին. **-ля́ние 1**, այս կողմ այն կողմ ընկնելը. **2**,* խաբելը, կեղծելը. **-ля́ть**, -льнуть չ. **1**, այս կողմ այն կողմ, դես ու դեն ընկնել, պտտվել. в. хвостом ագին պտտել. в. рулём վատ, անկանոն կերպով թիավարել. **2**,* աղվեսություն, խորամանկություն անել. հնարքներ դիմել, 'խուքը կուրը գցել'. в. душою ռմ. կեղծել, խաբել:

вина́ 1, պատճառ, առիթ. **2**, մեղք, մեղավորություն. հանցանք. սխալ, վոճիր. не по его вине это сделалось դրա մեջ նա մեղք չունի. простить, отпустить в—у; **3**, ժղ. արյան գին:

винигра́||д թնդանոթի գլուխ (խաղողի հատի ('գիլայի') ձևով). **-дный** ած. թնդանոթի գլխի. в—ое ухо.

винегре́т ֆ. **1**, խառնախորտիկ (մսից կամ ձկնից ձվով, քացախով և բանջարեղեններով պատրաստած սառը խորտիկ). **2**, ժղն. *այլազան առարկաների խառնուրդ, խառնաբրդոց:

ви́ни, ней չ. յ տ. вины (вино 3).

ви||ни́тельный ած. падеж քր. հայցական հոլով. **-ни́ть** (-ню -нят), обв— ն. кого за что, в чём մեկին մի բանի համար, մի բանում մեղադրել, դատապարտել. **-ся**, пов— անդր. իր մեղքը, հանցանքը խոստովանվել, թողություն խնդրել [него пахнет в—ем.

вини́ще մծց. վատ, զզվելի գինի. от

ви́нкель ա. (յ. винкеля, -лей) գ. անկյունաչափ գործիք հյուսնի:

ви́||нница 1, յեկ. պ. մառան, նկուղ, ներքնատուն (գինու). **2**, նորք. գինետուն, գինեվաճառանոց. **3**, գվ. արաղ քաշելու տեղ. **нно́вка** ռմ. բրբխ. ագռավ. **-нно́вый** ած. ագռավի. в. туз, король; **-ннока́менный** ած. գինեքարի(ց). գինու տակ նստած թթվաշ մրուրի(ց). в—ая кислота; в—ая соль.

I. **ви́||нный** ած. գինու, գինե—, ոգու, ոգե.—в. запах; в—ая бочка; в. камень ա) գինեքար, գինեմրուր. բ) ատամների ժանգ. в. спирт գինու վոգի. в—ая ягода չորաթուզ:

II. **ви́нный** ած. ժղ. մեղավոր:

вино́ 1, *գինի.* **2,** *օղի, ցքի, արաղ.* хле́бное в. *հացի արաղ.* **3,** ви́ны, -н (*անձան՝* -ви́нн, -не́й) հնց. բրբռ. *աղաւ:*

вино|ва́тый ած. в чём *մեղաւոր, հանցաւոր մի բանում.* круго́м винова́т *անպայման մեղաւոր.* винова́ть! в—та! *մեղա՛, մեղաւոր եմ, ներեցէ՛ք.* **-вник, -вница** *դրդապատճառ, սկզբնապատճառ (լաւ կամ վատ բանի).* **-вность** ի. *մեղաւորութիւն, հանցաւորութիւն.* **-вный** ած. чем в чём *մեղաւոր, հանցապարտ մի բանով, մի բանի մէջ.* призна́ть себя́ в—ым *իր մեղքը խոստովանել.* винова́т,но не вино́вен *մեղաւոր է, բայց հանցաւոր չէ (օրէնքի առաջ).* судо́м он при́знан в—ым в том, что... [*չելու.* в. куб.

виного́нный ած. *արաղ, օղի քա-*

виногра́|д 1. *խաղող.* **2,** *խաղողի վորթ, վազ.* **-дарство** *այգեպանութիւն, խաղողագործութիւն.* **-дарь** ա. յեկ. սլ. *այգետեր, խաղողագործ.* **-дец,** дца փք. *տ.* виногра́д; **-дина, -динка** փք. *խաղողի ողկոյզի հատիկ, 'գիլա'.* **-дка** *մի տեսակ խնձորենի.* **-дник** *խաղողի այգի, բաղ.* **-дница** *խաղողի ջերմոց.* **-дный** ած. *խաղողի.* в—ая кисть; в—ая лоза́; в—ое вино́ *ջաջայի օղի, արաղ:*

виноде́|л *գինեգործ.* **-лие** *գինեգործութիւն.* **-льный** ած. *գինեգործութեան, -ծական:*

виноку́|р *օղեգործ, արաղ քաշող.* **-ре́ние** *ցքեհանութիւն, արաղ քաշելը.* та́йное в.; **ренный** ած. *արաղ քաշելու.* в. заво́д; **-рный** ած. *արաղ քաշելու.* в. каза́н *արաղի պղինձ.* **-рня** *ցքեհանք, արաղ քաշելու գործարան:*

вино|ме́р *գինեչափ. օղեչափ (գործարաններում).* **-пи́йца** հս. *գինեմոլ, արբեցող այր, կին.* **-прода́вец,** вца **1.** *գինեվաճառ.* **2.** *օղեվաճառ, ցքեվաճառ* **-производи́тель** *տ.* виноде́л.

виносло́в|ность ի. *պատճառականութիւն.* **-ный** ած. *պատճառական.* в—ое доказа́тельство: в. сою́з *պատճ. շաղկապ (որ.* и́бо, потому́ что*).*

вино|торго́вец. вца *տ.* винопрода́вец: **-торго́вля** *գինեվաճառութիւն, գինու առուտուր.* **цве́т** *տ.* оме́жник; **-че́рпец,** пца, **-че́рпий,** я եկ. սլ., **-че́рпица** *տակառապետ, -ուհի, մատռվակ, -ուհի.* **-че́рпный** ած. *գինեհան.* в—ая ча́ша.

винт, а́ լհ. **1,** *պ տ ո ւ տ ա կ.* Архиме́дов в. *Արքիմեդեան պտուտակ (Ջրամբարձ մեքենա).* **2,*** *վոլորտ, պտոյտ.* **3,*** *վինտ (թղթախաղ).* игра́ть. в в.

вин|та́рня, -те́бель ա. գ. *պտուտակահատ [գործիք]:*

винтёр *վինտ խաղացող:*

ви́нтер-кварти́ры ի. յ. գ. *ձմեռանոց (զորքի):*

ви́|нтик փք. *պստիկ պտուտակ, պտուտակիկ.* **-ти́ть** (-чу́, -тя́т), вв— հ. **1,** *պտուտակը ներս մտցնել, պտուտակել.* **2,*** բրբռ. *վինտ խաղալ.* **-тичек,** чка փք. *տ.* ви́нтик; **-това́льный** ած. *պտուտակահատ.* в—ая доска́; **-това́льня** *տ.* винте́бель; **-това́ние 1,** *պտուտակներ կտրելը.* **2,** *պտուտակով ամրացնելը.* **3,** *շուրջանակի ձիավարելը աշտանակելը.* **-това́ть** (ту́ю, -ют) հ. **1,** *հրացանի մէջ պտուտակաձև պտոյտներ կտրել.* **2,** *պտուտակներով ամրացնել, ամրապնդել.* **3,*** *շուրջանակի արխաբար ձիավարել, աշտանակել.* наéздники до́лго винтова́ли в виду́ во́йска; **-то́вка** *պտուտակաւոր[հրացան].* **-тово́й** ած. *պտուտակաւոր. պտուտակաձև.* в—о́е ружьё *պտուտակաւոր [հրացան].* в—а́я ле́стница *պտուտակաձև սանդուխ.* **-то́вочка** փք. *տ.* винто́вка; **-то́вочный** ած. *պտուտակաւոր [հրացան]ի.* в. по́рох *վորսի գերման վառող:*

винто|обра́зно մ. *պտուտակաձև.* **обра́зный** ած. *պտուտակաձև.* в—ая ле́стница; **-пля́с** *թռչկոտող.* **-ре́з** *տ.* [винте́бель.

винцо́ փք. *գինի:*

винче́ние *պտուտակելը, պտուտակը ներս մտցնելը:* [-рный.

винчу́|ра, -рный *տ.* вильчу́ра,

ви́ны, -н չ. յ. հնց. *տ.* вино́ 3.

винье́тка ֆ. *գրապատկեր (փոքրիկ պատկեր գրքի մէջ, սովորաբար հատվածների սկզբում կամ վերջում:*

вио́ла խտ. *վիոլա (ջութակ մի):*

виоли́н լ. ֆմ. *մանուշակին:*

вио|ли́ст *վիոլահար (տ.* вио́ла).

виолонче|ли́ст *վիոլոնչելահար.* **-ль** ի. խտ. *վ ի ո լ ո ն չ ե լ (բասայի ջութակ մի):* [*մուր (քնքշաձայն ջութակ):*

виоль-даму́р անհ. ֆ. *վիոլ-դա-*

вир 1, *ջրապտոյտ, հորձանուտ.* на э́том ме́сте мно́го ви́ров: купа́ться опа́сно; **2,** *դանդուր, խուճուճ տեղ մազերի կամ բրդի մէջ:*

ви́ра հնց. *արյան գին, տուգանք:*

вира́ж ֆ. **1,** լսնկ. *պղպջածուլթ.* **2,** *պտոյտ.* в—и на стадио́не.

ви́рень մշ. ши́рень да в. հնց. *անիմաստ մրմռոց, մրմունջ, յերգ:*

ви|ри́лл, -ри́ллий հնց. *տ.* бери́лл, -ллий.

ви́р|ник *արյան տուգանքը հավաքող.* **-ный** ած. *արյան գնի, տուգանքի:*

виртуа́льный ած. լ. *կարելի, հնարավոր:*

виртуо́|з խտ. **1,** *կատարելութեան հասած, խիստ հմուտ յերաժիշտ.* **2,** *առհ. խիստ հմուտ վարպետ.* **-зка** *կատարելութեան հասած, խիստ հմուտ յերաժիշտ կին, վարպետուհի.* **-зность** ի. *յերաժըշտական վարպետութիւն, քաջահմտութիւն, կատարելութիւն.* **2,** *առհ. վարպետութիւն, հմտութիւն վոր և է գործի մէջ.* **-зный** ած. *վարպետ, հը-*

մուտ, քաջահմուտ, կատարելութեան հասած (մանավ. յերաժշտական գործի մէջ):

вирулéнтный ած. լ. *թունավոր, թունոտ:*

ви́р|ш, -ша 1, *շնորհավորական վոտանավոր, վոր Ուկրայնայում դեղջուկ յերեխաները ծննդյան և հարության տոներին տնե տուն շրջելով, յերգում եյին.* **2,** *առհ. վոտանավոր, բանաստեղծութիւն (մանվ. վատ).* **-шева́ть** չ. (-шу́ю -ют) *«Այսոր տոն է», «Խորհուրդ մեծ», ման գալ (տ.* ви́рша); **-шеплёт** **վ ա յ ր ի վ ե ր ո խոսող, համարատկող մարդ, 'ծակ փիլիսոփա'. անոպա, վատ վոտանավորներ թխող:*

ви́|селица *կախաղան.* он чуть бы́ло не попа́л на в—у *նա հազիվ խուսափեց կախաղանից.* **-се́личный** ած. *կախաղանի.* **-се́лка** *կախարան (ձող, վորից զգեստներ և ուրիշ իրեր են կախում).* **сельник, -се́льница 1,** *կախաղանից կախած վոճրագործ, -ուհի.* **2,*** *կախելու արժանի, վատթար այր, կին.* **-се́ние** *կախում, կախված, կախ ընկած լինելը.* **-се́ть** (-шу́, -ся́т) չ. *կախել, կախվել, կախված, կախ ընկած լինել.* плоды́ вися́т на де́реве; зе́ркало виси́т; де́рево виси́т над реко́ю *ծառը կախ է ընկած գետի վրա.* *беда́ виси́т над голово́ю; *его пла́ны и расчёты вися́т в во́здухе *նրա պլանները և հաշիվները անհիմն են.* в. на волоске́, на ни́тке *մազից կախված լինել:*

ви́ска հնց. *մի տեսակ տանջանք (փայտից կախում) վոճրագործի հանցանքը յերևան հանելու:*

ви́ски ա. անհ. *անգ. վիսկի (մի տեսակ հացի արաղ, օղի):*

вискова́тый ած. *մեծ, ամուր և խոտմաղ քունքերով:*

виско́зный ած. լ. *մածուցիկ:*

висло|брю́хий ած. *կախ ընկած փորով, վորովայնով.* **-за́дина** *կախ ընկած, մեծ հետույք.* у ло́шади в.; **-кры́лка** կ. *ուզտի շինք (միջատ).* **-кры́лый** ած. *կախ ընկած թևերով.* **-пло́д** բ. *գեղոդկույց, կախպտուղ (պտտուն վողկուզավոր գեղեցիկ բույս).* **-у́хий** ած. **1,** *կախ ընկած ականջներով.* в. осёл; **2,*** ռմ. *անհասկացող, միամիտ. տխմար, 'էշ'.* э́кий в!

ви́слый ած. *կախված, կախ ընկած.* в. потоло́к: в—ые каме́нья. [*բիսմութի:*

ви́сму|т հ. *բիսմութ.* **-товый** ած.

вис|мя́ մ. *կախված.* в. висе́ть *հազիվ-հազ կախված մնալ, վայր ընկնելուն մոտ լինել.* дождь в. виси́т *քիչ է մնում, վոր անձրևը շոտ.* **-нуть,** нов— չ. *կախվել, կախ ընկնել:*

висо́к, ска́ **1,** *քունք, 'քներակ'.* **2,** *քունքի վրա գանգուր մազեր, (կանանց) ճակ.* зави́ть виски́.

високо́с|, -ный год *նահանջ տարի:*

висо́|чек, чка փք. *տ.* висо́к; **-чный** ած. *քունքի.* в—ая кость կզմխ. *քընքոսկր:*

ви|сс, -ссо́н յն., եկ. սլ. *բեհեզ.* **-ссо́нный** ած. *բեհեզյա:*

ви|ст անգ. բրբռ. **1,** *վիստ.* игра́ть в в.; **2,** *ոգնութիւն խաղացողներից մեկին.* итти́ в в., **-стова́ть** (-сту́ю, -ют) չ. բրբռ. *ոգնել խաղացողին.* **-сто́вый** ած. *վիստի:*

вису́лька *տ.* висю́лька.

висцера́льный ած. լ. բժ. *փորոտիքի, աղիքների:*

висци́н լ. *վիսցին. մածանյութ:*

ви|сю́лька 1, *կախված պստիկ իր, զանգուլակ.* в. на часово́й цепо́чке; **2,** *կախ ընկած սառցի մատ, կտոր.* **-ся́чий** ած. *կախված, կախ ընկած.* в. замо́к; в—ая ла́мпа; в. мо́ст; в—ие сады́ (Семирами́дины)(*Շամիրամի) կախյալ պարտեզները (վերև, տանիքների վրա գցած):*

витали́зм լ. բնսխ. *վիտալիզմ (տեսութիւն, վորը բոլոր օրգանական գործողութիւնները միենույն կենսական սկզբունքին և վերագրում):*

вита́лище յեկ սլ. *օթևան, փարախ, կայանք, ապաստարան:*

витами́ны ի. յ. ֆմ. *վիտամիններ, բորակածնային կենսանյութեր:*

ви|та́ние 1, *կենալը, մնալը, բնակվելը.* **2,*** *տարածվելը, պարսելը, վխտալը (օդի մէջ).* **-та́ть** չ.. յեկ. ս. **1,** *կենալ, մնալ, մի տեղ բնակվել, օթեվանել, ապրել.* **2,*** *տարածվել, պարսել, վխտալ (օդի մէջ :*

вита́ться լհ. փոխք. *ձեռք տալով փոխադարձաբար վողջունել, բարևել:*

ви́|твина *դալար ծառամ, ուռ, մորճ, վոստ, վորից կարելի յե մի բան հյուսել:*

ви|те́йка ռմ. *վոսկե, արծաթե կամ պղնձե նուրբ նավթուլով պատած թել, 'դայթան'.* **-те́ль** ի. *վոսկեհյուս թել:*

ви́тень, тня ա. *յերկայն մտրակ, խարազան, 'դամշի':*

витери́т հ. *վիտերիտ:*

витешке́т (*մաջռ.*) *վոսկեհյուս կամ արծաթահյուս թել նիզակակիր տապագինի* (ула́н) *գլխարկի վրա:* [*լը:*

ви́тие *վոլորելը. հյուսելը. փաթաթե-*

ви|тиева́тость ի. *պերճախոսութիւն, ճարտարախոսութիւն.* **-тиева́тий** ած. *պերճ, հարուստ, ճարտասանական, խճողված.* в. слог; **-ти́йственный** ած. *ճարտասանական, պերճախոսական.* **-ти́йство** *ճարտասանութիւն, պերճախոսութիւն.* **-ти́йствовать** (-ствую, -ют) չ. *ճարտար խոսել, պերճախոսել, ատենաբանել.* **-ти́я** ա. *ճարտասան, պերճախոս, հռետոր, քաջ ատենաբան:*

витикульту́ра լ. *տ.* виногра́дарство. [*ծիք հյուսի:*

витилья́к գ. *անկյունաչափ գոր-*

ви́тина հնց. *կողով, դամբյուղ, կթոց (ուռից հյուսած):*

Вúтова пля́ска բժ. Վիտյան պար (ներվային հիվանդություն)։

ви|тóй ած. ոլորած, գալարած, հյուսած. ոլորուն, գալարուն. в—áя лéстница=винтовáя л. (տ. винтовóй); **-тóк**, ткá **1**, տ. витéйка; **2**, փայտի կտոր, որի վրա մի բան փաթաթում են։

витрúна ֆ. վիտրին, ապակե խըցփանով շքարկղ, որի մեջ այլևայլ իրեր են ցուցադրած. ցուցահանդեսներում նաև ամբողջ տաղավարներ (павильóны).

витрификáция լ.տ. стекловáние.

витý|шка,-шечка նվ. **1**, ոլորած, ոլորածը, հյուսած իր. **2**, ոլորուն հացեղեն, բլիթ. **3**, բ. պտտտուկ. **4**. յերկար և բարակ խխունջ, խեցի։

вить (вью; вьют անց. вил, -лá. о, հրմ. вей), св— Ն. **1**, ոլորել, հյուսել. в. верёвки թելեր հյուսել, թելեր գործել. в. гнёзда բներ շինել. в. венкú; **2**, փաթաթել. в. шёлк, гáрус, пряжу; **-тьё** տ. вúтие; **-ться** (անց. вился́, -лáсь, -лóсь; -лись; հրմ. вéйся), св— ս նդր. **1**, ոլորվել, հյուսվել. верёвка вьётся, нúтки вью́тся; вóлосы вью́тся; **2**, ոլորվելով, պտտտվելով բարձրանալ. лéстница вьётся винтóм: вью́щееся растéние; **3**,* կաթողին մեկին սիրել, մեկի 'գլխովը պտույտ գալ', մեկին փաղաքշել. дéти вью́тся óколо мáтери; **4**,* սպրդել։

вúтю́тень. тня ա. **1**, կ. խիտ մեծ աղավնի (յեվրոպական տեսակներից), հավփալ. **2**,* զանդաղկոտ, հույլ, 'թամբալ' մարդ։ [ցազուն, դյուցազն։

вúтязь ш. քաջ, արի զինվոր, դյու-

вих|ля́й ил. *անարի, ապիկար, անշնորհք, տխմար մարդ. **-ля́ть** չ. անաբինաբար, տատանվելով քայլել, գնալ. *բուն խնդրից խուսափել, աշխատել 'խոսքը կտուրը գցել'։ [(քամու մասին)։

вúхну́ть չ. նմց. շարժվել. փչել

вихóр, хрá խուճուճ մազերի փունջ ճակատի վրա։

вúхорный ած. փոթորկի, հողմի։

вихо|рóк. ркá, **-рóчек**, чка նվ. տ. вихóр.

вúхорь, хря **1**, տ. вúхрь: вúхорево гнездó հողմից մեկյանց փաթաթված, ոստի և թռչնոց կեչու և ուռի վոստեր. **2**, բ. ապիտակ ճագամ (ճուշ)։

вих|рéц, á կգմխ. վողնաշարի ամենատարբին մասը. **-рецóвый** ած. վողնաշարի ամենատարին մասի։

вú|хрить (-рю, -рять) Ն. պտտեցնել, պտույտ տալ. ոլորել. **-ся** անդր. պտույտ գալ, ոլորվել, գալարվել, պըտըտվել. он вúхрится пó свету նա ուրախ կյանք է վարում։ **-хрýн**, á զանդրավոր աղավնի։

вихрь ш. հողմ, մրրիկ, փոթորիկ, 'քաջքաքամի,' 'սատանի բուրը'. *вúхрем խիստ արագ. он всё дéлает вúхрем.

вихря́стый ած. զանդրահեր, խուճուճ, գանգ մազերով. в—ая головá.

виц տ. **вице**.

вúца **1**, ոլորած վոստերի կապոց. **2**, կանեփի հյուսեր միասին զրած։

вúце| լ. փոխ-, դեր-. **-адмирáл** փոխ-ծովակալ. **-губернáтор** փոխ-նահանգապետ. **директов** փոխ-վերատեսուչ. **-кóнсул** փոխ-հյուպատոս. **-корóль** փոխ-արքա. **-президéнт** փոխ-նախագահ։

вицмундúр լ. վիցմունդիր (քաղաքացիական նշանազգեստ)։

вú|шенка նվ. տ. вúшня; **-(вú)-шéнник** բալենու այգի, պարտեզ, բալենիների խումբ. **-шенный** ած. բալենու. в—ая сáдка; **-шенье** **1**, նվ. բալենու թփուտ. **2**, բալ. **-шнёвка**, **-шнёвочка** նվ. բալենու ածվածք, թունդ օշարակ. **-(вú)шнёвый** ած. **1**, բալենու. в. клей բալենու սոսինձ, խեժ. **2**, բալի в—ое варéнье; **3**, բալի գույնով, մուգ կարմիր. в—ое сукнó; **-шня** **1**, բ. բալի, բալենի. дúкая, садóвая в., **2**, բալ, պտուղ. в. бéлая կարճակեթուն բալ. в. бéшеная մոլի կամ մահացու մորմ (շնախաղող). в. жидóвская հակոբուկ. **-шня́к**, á տ. вишéнник.

вишь մչ. (=вúдишь) տեսնում ես, տես. в., что придýмал.

вия́лица տ. вью́га. [II.

вкá|пать, **-пнуть** տ. вкáпывать

вкáпы|вание I. փորելը, փորելով տնկելը, թաղելը. II. ներս կաթեցնելը։

I. **вкáпывать**, вкопáть Ն. թաղել, տնկել, ցցել. в. столбы́, стóйки; **-ся** անդր. թաղվել։

II. **вкáпывать** вкáпать вкáпнуть Ն. կաթեցնելով ներս ածել, ներս թափել. в жúдкость в глаз.

вка|тáние ներս գլորելը, գլորելով ներս տանելը. **-тáть, ся** տ. вкáтывать, ся; **-тúть** (-чý, -тят), **ся** I տ. вкáтывать, ся; II, տ. вкáчивать; **-тка** տ. вкатáние; **-тнýть** տ. вкáтывать; **-тывание** տ. вкатáние; **-тывать**, -тáть, -тúть,-тнýть **1**, Ն. ներս գլորել, գլորելով, հրնդելով ներս տանել. в. бóчки в пóгреб; в. карéту в сарáй; в. ядрó в дýло; **2**, Ն. տալ, հասցնել (ծեծ, չարիք ևլն). в. ученикý единúцу աշակերտին միավոր թխել. емý вкатúли стóлько-то ударов նրան այսքան հարված տվին. он меня́ вкатáл в убы́ток նա ինձ վնասի մեջ գցեց. **3**, չ. տ. вкáтываться; пóезд вкатúл во двор; **-тываться**, **-тáться**, **-тúться** անդր. ներս գլորվել, գլորվելով ներս ընկնել, ներս թափվել. мя́чик вкатúлся в канáвку; цéлый вал вкатúлся в шлю́пку.

вкá|чивание ներս ածելը, ներս թափելը. **-чивать**, -тúть Ն. ներս ածել, ներս թափել. в. вóду насóсом в бóчку.

вкáшиваться անդր. հնձելով ուրիշի արտի, խոտհարքի մեջ ընկնել. сосéди, что год, вкáшиваются в лугá нáши տարի չի անցնում, վոր հարևաններս մեր մարգագետիններից չհնձեն։

вки|дáть տ. вкúдывать; **-дка** տ. вкúдывание; **-днóй** ած. ներս ընկնող, ներս ձգելու. **-дывание** ներս ձգելը, ներս շպրտելը. **-дывать**,-дáть,**-нуть** Ն. ներս ձգել, ներս շպրտել. **-дываться**, **-нуться** անդր ներս ընկնել, ներս խուժել. вкúнулся в толпý.

вкла|д **1**, տ. вклáдывание; **2**, ներդրանք, նվեր. цéнный в. в наýку թանգարժեք զանձ գիտության համար. **3**, ավանդ[ազդրամ], գումար, մուծանք. **-дка** մի բանի մեջ, ներս. դնելը. **-днóй** ած. ներս դրվելու, ներդրվող. в. я́щик; **-дный** ած. նվիրաբերության. в—ые дéньги; вклáдная, óй. նմց. յեկեղեցական նվիրաբերության գիր. **-дочный** տ. вклáдный; **-дчик**, **-дчица** ավանդատու կամ նվիրատու այր, կին. **-дывать**, **-сть** (-дý -дýт; անց. вклал, -ла, о), вложúть Ն. մի բանի մեջ դնել, ներդնել. в. в стéну кирпúч; вложúть меч в нóжны; я вложúл в э́то дéло весь мой капитáл; **-ся** անդ. տեղավորվել, զետեղվել, պարփակվել։

вклé|ивание Ն. սոսնձով միբանի մեջ դնելը, կպցնելը. ներսոսնձելը. **-ивать**, **-ить** (-ю -клéят) Ն. սոսնձով մի բանի մեջ դնել, կպցնել, փակցնել, ներսոսնձել. в. вы́дранные листы́ в кнúгу; *в разговóре вклéить слóво զրույցի ժամանակ խոսք մեջ գցել. **-ся** անդր. սոսնձով մի բանի մեջ դրվել, ամրանալ, ներսոսնձվել. **-йка** **1**, տ. вклéивание; **2**, սոսնձով մի բանի մեջ դըրած, փակցրած իրը։

вкле|пáние, -(ё)**пка** մի բանի մեջ դնելը, ամրացնելը. -(ё)**пывать**, **-пáть** (-плю́, -плют) Ն. մի բանի մեջ դնել, ամրացնել, զարկել. *մեկին քու խոսքերով, մատնությամբ փորձանքի մեջ ձգել. **-ся** անդր. в когó, во что մեկ մարդու, մի իր մյուսի հետ շփոթել, մյուսի տեղ ընդունել. в. в чужóго человéка; в. в чужýю шля́пку.

вклю|чáть, -чúть Ն. մտցնել, ներմուծել, ներփակել. в. когó в спúсок; в. статью́ в договóр; **-чéние** մտցնում, ներմուծում, ներփակում. **-чúмость** ի. ներմուծելիություն. **-чúтельно** մ. ներփակաբար, փաղաստաբար. от такóго-то числá до ста в. այս ինչ թվից ցհարյուր ներփակաբար. **-чúть** (-чý, -чáт) տ. включáть.

вкó|вка, **-вывание** կռելով մի բանի մեջ ամրացնելը. **-вывать**, **-вáть** (-кую́ -ю́т) Ն. **1**, կռելով մի բանի մեջ ամրացնել. **2**,* մի բանի մեջ թաղել, մի բանի վրա աչքը հառել, աչք տնկել. в. глазá в огнú.

вкогтúться (—, гтя́тся) չ. ճանկերը, մագիլները մի բանի մեջ թաղել, խրել։

вко|лáчивание ծեծելով մի բանի մեջ վարելը, տնկելը, խրելը, ցցելը. **-лáчивать**, **-лотúть** (-лочý, -лóтят) Ն. **1**, ծեծելով մի բանի մեջ տնկել. խրել, ցցել, վարել, մխել. в. клин в бревнó: в. кóлья в зéмлю; **2**,* զոռով հասկացնել, ըմբռնել տալ. в. комý в гóлову; вколотúть себé в гóлову հաստատապես մտադրվել. **-лотнóй** ած. ծեծելով ներս ցցած, վարած, զամած. в—ые двернúе пéтли.

вкóм|ка **-канье**, **-кивание** ճնշելով, ճմռտելով ներս մտցնելը, ներս խցկելը. **-кивать**, **-кать** Ն. ճնշելով, ճմռտելով ներս մտցնել, ներս խցկել, ներս կոխել։ [ся.

вконéц մ. բոլորովին. в. разорúть-

вко|пáние մի բանի մեջ թաղելը, ցցելը, տնկելը. **-пáнный** բյ. ած. մի բանի մեջ թաղած, տնկած, ցցած. *как в. ապշած, քար կտրած. **-пáть, ся** տ. вкáпывать, ся I: **-пка** տ. вкопáние.

вкоре|нéние արմատացնելը, հաստատելը. **-нúтель**, **-нúтельница** արմատացնող, հաստատող այր, կին. **-ня́ть**, **-нúть** (-ню́, -ня́т) Ն. **1**, արմատ ձգել տալ **2**,* արմատացնել, ունակացնել, հաստատել. в. отвращéние к порóкам, охóту к учéнию; **-ся** անդ. **1**, արմատ ձգել. **2**,* արմատանալ, հաստատվել. страсть э́та вкоренúлась в нём. [նվազ։

вкоротке́ մ. քիչ, սակավ, պակաս,

вко|сúться (-шýсь, -кóсятся) տ. вкáшиваться; **-сь** մ. շեղ, թեք կերպով, ծուռ, խոտորնակի. смотрéть в. խեթ նայել. разрéзать в.; вкось и вкривь ծուռումուռ, ափեղցփեղ, անկարգ կերպով. рассуждáть вкось и вкривь.

вкрá|дчивость ի. քսություն, կեղծավորություն, մարդահաճություն. **-дчивый** ած. քսու, կեղծավոր, մարդահաճ. մարդելուզական. в—ые рéчи; **-дываться**, -сться անդր. **1**, գաղտագողի ներս մտնել, ներս սպրդել. в. в дом; в. кнúгу вкрáлись опечáтки; **2**,* մեկի 'տամարը մտնել', խորամանկությամբ մեկի վստահությունը, շնորհքը շահել. в. в чью довéренность, мúлость.

вкрá|ивание կտրելով, ձևելով հարմարեցնելը (կարկատանը). **-вать**, вкроúть Ն. կտրելով, ձևելով հարմարեցնել (կարկատանը շորին)։ [քով։

вкраснé մ. սիրուն, վայելուչ տես-

вкрáсться (вкрадýсь, -крадýтся) տ. вкрáдываться.

вкрáтце մ., յեկ. ս. կարճ, հակիրճ, համառոտ կերպով. в. сказáть, описáть.

вкрáшивать, вкрошúть Ն. բրդել մի բանի մեջ. в. хлеб в вóду.

вкре|пи́ть (-плю́, -пя́т) *տ.* вкрепля́ть; **-пле́ние** *ամրացնելը, ամրապնդելը (ներս գրած իրը).* **-пля́ть,** -пи́ть ն. *ամրացնել, ամրապնդել:*

вкривь մ, *ծուռ, խոտորնակի.* в. и вкось *ծուռ ու մուռ, ափեղցփեղ:*

в|крои́ть (-ою́, я́т) *տ.* вкра́ивать; **-кро́йка** *կտրելով, ձևելով համարապատնելը, ձգելը (կարկատան):*

вкро|пле́ние *ներս սրսկելը, ներսրսկում.* **-пля́ть, -пи́ть** (-плю́, -пя́т) ն. *ներս սրսկել, ներարկել:* [шива́ть.

вкроши́ть (-шу́, -ша́т) *տ.* вкра́-

вкруг նխդ. (*սեռկ. հոլ*) *և մ. շուրջ, չորս բոլորը. շուրջանակի. հմմ.* вокру́г.

вкру|ти́ть (-чу́,-кру́тя́т) *տ.* вкру́чивать; **-ту́ю** մ. *տ.* вгусту́ю; **-че́ние, -чива́ние** *ներհյուսելը.* **-чива́ть,** -ти́ть ն. *ներհյուսել, մի բանի մեջ, մի բանի հետ հյուսել, խառնել.* в. в бе́лый шну́р кра́сную ни́тку.

вку|п նրփ. *մասնավճար, մասնադին (վորն ընկերության անդամագրվողը վճարում է).* **-па́ться, -пи́ться** (-плю́сь -пя́тся) անդր. *մասնագրվել, անդամագրվել (վորոշ ընկերության. վորոշ գումար վճարելով).* в. в арте́ль, в о́бщину, в па́йщики.

вку́пе մ., յեկ. ալ. *ի միասին, համաքարար, հանրությամբ:* [ме́сто.

вкупно́й ած. *մասնագրված.* в—о́е

вку́|риваться, -ри́ться (-рю́сь, -ку́рятся) չ. *ծխախոտ ծխելուն ընտելանալ:*

вку́|с **1**, *ճաշակ. ճաշակելիք.* име́ть неповреждённый в.; **2**, *համ.* ры́ба нава́га в—ом походи́т на треску́; **3**,* *ճաշակ.* то́нкий в.; име́ть в. в поэ́зии; входи́ть во в. *համի առնել.* де́лать со в—ом; челове́к со в—ом; **4**,* *վոճ.* карти́на напи́сана во в—се Рафаэ́ля; **сец**, сца հնց. *տ.* вкус; **-си́ть** (-шу́, -ся́т) *տ.* вкуша́ть; **-сность** ի *համեղություն.* **-сный** ած. *համեղ, անուշ.* в—ая пи́ща; в—ые плоды́: **-сово́й** ած. բնխ. *համի, ճաշակի.* в—ые веще́ства́ *քիմաքարար, համարար նյութեր.* **-ша́ть,** -си́ть ն. **1**, *ճաշակել, ուտել, վայելել.* **2**,* *զգալ, խմանալ, վայելել.* в. ра́дость; в. плоды́ своего́ труда́; *вкуси́ть смерть եկ ալ. *մահ ճաշակել, մեռնել.* **-ше́ние** *ճաշակելը, վայելելը.* **զգալը խմանալը:*

вла́га **1**, *թացություն, տամկություն. խոնավություն, նամություն, ջուր.* **2**,* *ծով:*

вла|га́лище **1**, *պատյան տեղ մի բան դնելու համար, բուն, պահարան, պատյան.* **2**, յեկ. ալ. *տապան.* **3**, կզմխ. *հեշտոց, խորոցքի.* **-га́ть**, вложи́ть ն. что во что **1**, *տ.* вкла́дывать; **2**,* *ներշնչել, տալ, շնորհել:*

влагоме́р փ. *խոնավաչափ:*

вла|де́лец, льца *տեր, կալվածատեր.* **-де́лица** *տիրուհի, կալվածատիրուհի.* **-де́льческий** ած. *տիրական, կալվածատիրոջ.* в—ие зе́мли, уго́дья; **-де́ние** чем **1**, *տիրապետություն.* в. госуда́рством *պետություն զեկը վարելը.* в. недви́жимым иму́ществом; вступи́ть во владе́ние նրփ. *իր սեփականությունը տիրանալ.* **2**, *տերություն, պետություն, հող, յերկիր.* обши́рные в—ия; па́пские в—ия; **-де́нный** ած. *տիրապետական, սեփհականացնող.* в—ая вы́пись նրփ. *հողային, ադարակային տիրապետության թուղթ.* в—ая гра́мота *հողաբաշխ հրովարտակ, պարգևագիր.* в—ая за́пись *հողաբաշխության գիր, թուղթ (վորը տալով պետական գյուղական համայնքներին, նրանց հողաժինները վավերացնում եյին).* владе́нная *եմ* да́нная=владенна́я вы́пись; владе́нное, ого *հողային տուրք, հարկ (վոր հողը մշակողը հողատիրոջը վճարում եր).* взы́скивать судо́м в.; **-де́тель** ա. **1**, *տեր, հողատեր, կալվածատեր.* **2**, *պայազատ, վեհապետ.* **-де́тельница** **1**, *տիրուհի, հողատիրուհի, կալվածատիրուհի,* **2**, *պայազատուհի, վեհապետուհի.* **-де́тельный** ած. *տիրական, պայազատական, թագակիր.* в. князь; в. дом.; **-де́тельство** հնց *իշխանություն, պայազատություն, թագավորություն.* **-де́тельствовать** (-ствую, -ют) *տ.* владе́ть 1; **-де́ть** չ. чем **1**, (овл—) *իշխել, տիրել, տիրապետել, պայազատել, տեր լինել.* в. госуда́рством, име́нием; **2**, *կառավարել.* в. собо́ю *իրեն զսպել, իր չափը պահել.* в. языко́м *լեզվին տիրապետել.* в. перо́м *գրչին տիրել, գրելու մեջ հմուտ լինել:*

влади́мирка *Վլադիմիրի պողոտան, ճանապարհը (վորով աքսորականներին Սիբիր եյին քշում).*

вла́|дить (-жу -дя́т) *տ.* вла́живать.

влады́|ка ա., յեկ. ալ. **1**, *տեր, պետ, իշխան, պայազատ, վեհապետ.* **2**, *պատարագիչ, ժամարար քահանա.* благослови́, влады́ко! **3**, *վեհ, արհի (բարձրաստիճան հոգևորական).* **-ческий** ած. *տիրական, իշխանական, վեհի, պետի.* в. сан; **-чество** *բարձրագույն իշխանություն, տիրապետություն.* **-чествование** *տիրապետելը.* **-чествовать** (-ствую, -ют) չ. чем *մի բանի տիրել, տիրապետել, գերիշխել.* **-чица** **1**, *վեհապետուհի, տիրուհի.* **2**, յեկղ. *տիրամայր.* **-чний**, **-чный** ած., յեկ. ալ. **1**, *պատարագչի, ժամարարի. վեհի (բարձրաստիճան հոգևորականի).* **2**, *տերունական.* б о г о я в л е́ н и е есть пра́здник в—ный.

вла́|живать -дить, ն. *ներս դնել, ներս մացնել, ներմուծել:*

вла́|жить (-жу, -жат), увл—ն. *թացել, թաց անել, թրջել.* роса́ вла́жит поля́; **-жность** ի. *թացություն, խոնավություն, նամություն, տամկություն.* **-жный** ած. *խոնավ, նամ, տամուկ, թաց.* в. во́здух; в—ые глаза́.

влазно́е, о́го *բանտային մաքս, վճար (վորը կալանավորները ամեն մի նորեկ կալանավորից ստանում եյին):*

вла́|иваться -яться չ. (*բարակներին մասին*) *հաչելուն ընտելանալ:*

вла́мываться, вломи́ться անդր. *ներս խուժել, զոռով ներս պրծնել.* в. в прете́нзию, в амби́цию, в оби́ду за что нибудь *նեղանալ, առնվել, վիրավորվել մի բանի պատճառով:*

вла|с (յ. власы́, о́в) յեկ. ալ. *տ.* во́лос; **-са́тый** եկ. ալ. *տ.* волоса́тый; в—ая звезда́. հնց. *գիսավոր աստղ:* [*ճշմարտիվ:*

вла́сно մ. *իսկապես. ուղիղ, ճշտիվ,*

власо|ви́дный ած. *մազակերպ, մազաձև.* в—ая арте́рия: **-мо́х** բ. *մորվավոր ծառայրա:*

вла́|ствование *իշխելը.* **-ствовать** (-ствую, -ют) չ. *իշխել, տիրել.* **-стели́н** *տ.* влады́ка 1; **-стели́нка, -стели́нша**, *իշխանուհի, տիրուհի, վեհապետուհի.* **-(а́)сте́ль** ա., յեկ. ալ. *իշխանավոր, հմմ.* волосте́ль.

власти́тель| ա. *իշխանավոր, պետ.* **-ница** *իշխանավորուհի, պետ.* **-ный** ած. *զորեղ, հզոր, իշխանական, հրամայական.* **-ски** մ. *իշխանաբար, վեհաբար.* **-ский** ած. *իշխանավորի, պետի.* в. сан; **-ство** *իշխանություն, տիրապետություն, պայազատություն.* **-ствовать** (-ствую, -вуют) չ. *իշխել, տիրել (բռնությամբ:*

вла́ст|но մ. *հ ր ա մ ա յ ո ղ ա բ ա ր.* **-ность** ի. *հրամայողություն, իշխանական ույժ, կարողություն, հպարտություն.* **-ный** ած. **1**, *կարող, իշխանություն ունեցող, իշխանական.* я не вла́стен располага́ть э́тим *յես իշխանություն չունեմ այդ տրամադրելու.* **2**, *զորեղ, հզոր, ազդեցիկ, հրամայողական.* в. взгляд.

власто|де́ржец, жца հնց., **-де́ржица** *վեհապետ, -տուհի, թագավոր, թագուհի.* **-лю́бец**, бца, **-лю́бица** *իշխանասեր, փառամոլ այր, կին.* **-любивый** ած. *իշխանասեր, փառասեր, փառամոլ.* **-л ю́ б и е** *իշխանասիրություն, փառասիրություն, փառամոլություն.* **-цве́т** բ. *վոսկեզեղնիկ ցերեկվա շուշան:*

власть ի. **1**, *իշխանություն. կարողություն, ույժ, զորություն.* э́то не в мое́й в—и *այդ իմ իշխանությունից դուրս է.* в. законода́тельная, роди́тельская; челове́к во в—и *կամ* у в—и *իշխանավոր.* в. тьмы; **2**, (*Յոգն.* вла́сти, -сте́й) *վարչություն, իշխանություն. իշխանավորներ, պաշտոնեաներ.* се́льские вла́сти; он власте́й не признаёт.

вла**ся|ни́ца** յեկ. ալ. *քուրձ, խարազն, խորգ.* **-ни́чный** ած. *քրձի, խարազնի, խորգի, մազեղենի.* **-но́й** ած., եկ. ալ. *տ.* волосяно́й.

влачи́ть (-чу́, ча́т) ն. *քարշել. քարշ տալ, թրև տալ, թրև ածել.* *в. жизнь *վողորմելի, չարքաշ կյանք վարել, տառապիլ.* **-ся** անդր. *քարշ գալ, թրև գալ, թափառել:*

вла́яться *տ.* вла́иваться. [*կողմում:*

вле́во մ. *դեպի ձախ.* **-ве** մ. *ձախ*

вле́га *փոս, փոս ընկած տեղ:*

вле|за́ние *ներս մտնելը, ներս պրծնելը.* **-за́ть, -зть** (-зу, -зут; անց. влез, -зла, о) չ. *ներս մտնել, ներս պրծնել, ներս սողոսկել.* *в. в кого́-либо п.մ. *մեկի սրտի, հոգու խորքը թափանցել, մեկի մաքերը գուշակել:*

влеко́мый բյ. ած. (*տ.* влечь) *քարշվող, քարշ տրվող, թրև ածվող:*

вле|пи́ть (-плю́ -пя́т) *տ.* влепля́ть; **-пле́ние, -плива́ние** *մի բանի մեջ դնելը, փակցնելը, կպցնելը.* **-плива́ть, -пля́ть, пи́ть** ն. **1**, *բանի մեջ դնել, փակցնել, կպցնել, սոսնձել.* **2**, п.մ. **տալ, հասցնել. կպցնել.* в. пощёчину; в. ученику́ едини́цу *ա շ ա կ ե ր տ ի ն միավոր թխել.* в. кому́ пу́лю в лоб *մեկի ճակատը գնդակ քշել.* **-пок**, пка *մի բանի մեջ դրած, կպցրած իր:*

влё|т, -та́ние *ն ե ր ս թ ռ չ ե լ ը.* **-та́ть, те́ть** (-чу́, -тя́т) չ. **1**, *ն ե ր ս թ ռ չ ե լ, թռչելով մի բանի մեջ ընկնել.* ла́сточки влета́ют в поко́н, **2**,* *շտապ ներս ընկնել.* **3**, *թակարդի մեջ ընկնել, տուժել.* он влете́л; **4**, գիմզ. п.մ. *տուժել, իրն (յուրն) ստանալ.* ему́ влете́ло (на оре́хи); (ё)**тыва́ние** *ներս թռչելը.* (ё)**тыва́ть**, -те́ть *տ.* влета́ть.

вле|че́ние **1**, *քարշել-տանելը, սըրբել-տանելը.* **2**. *բերում, ավյուն, միտում, ձգտում, հակում, սեր, հավես, հրապուրանք.* чу́вствовать в. к чему́ *կամ* к кому́ бы́ло; **-чь** (-ку́, -чёшь, -ку́т; անց. влёк, -кла́, о́, -ки́) ն. **1**, *քարշել, ձգել, քարշել-տանել, սըրբել-տանել.* вода́ всё влечёт за собо́ю; *в. за собо́ю *առաջացնել, առաջ բերել.* мще́ние влечёт за собо́ю раска́яние; **2**,* *հրապուրել, գրավել, գրգել.* **-ся** անդր. **1**, *քարշ գալ, թրև գալ.* **2**,* *ձգտել, նկրտել:*

вли|ва́ние *մի բանի մեջ ածելը. թափելը.* **-ва́ть**, -ть ն. **1**, *մի բանի մեջ ածել, թափել.* в. во́ду в бо́чку; **2**,* *ներշնչել, անկել.* в. в се́рдце до́брые по́мыслы; **-ся** անդր. *մի բանի մեջ թափվել, հոսել.* во́лны влива́лись в кора́бль; Нева́ влива́ется в Фи́нский зали́в; **-вка** *մի բանի մեջ ածելը, թափելը:*

вли|па́ть, -пнуть ն. **1**, *ներս թափվել, ներս մտնել, ներս ծծվել.* пыль влипа́ет в глаза́. в но́здри, в лёгкия; **2**,* *փորձանքի մեջ ընկնել.* он вли́пнул *նա յուրն ստացավ, պատժվեց:*

вли́ть (волью́, -лю́т; հրմ. влей), **ся** (անց. вли́лся́, -ла́сь, -ло́сь; -ли́сь) *տ.* влива́ть, ся.

вли||я́ние 1, թափվելը, հոսելը. большие реки, при в—ии своём в море, разделяются на многие рукава; **2**, ազդեցություն, ներգործություն. иметь в. на кого-либо. что-либо; под в—ем страха; **-я́нный** բյ. ած., եկ. սլ. ներշնչված. **-я́тельный** ած. ազդեցիկ. в. человек; в—ое слово; **-я́ть 1**. Ն. եկ. սլ. տ. вливать; **2**, չ. ազդել, ներգործել:

вло||же́ние 1, ներս դնելը, ներփակելը. **2**, պոս. ներդրանք, ծրարի մեջ դրած, ծրարած բան. денежное в. ծրարած դրամ. государственные в—ия во что պետությունից մի գործի մեջ դրած գումարներ. **-жи́ть** (-жу́, -жат), տ. влагать.

вло||м 1, տ. вломка; **2**, յեւ հնց. տ. вруб; **ми́ться** (-млюсь -мятся) տ. вламываться; **-мка** բանի ներս խուժելը:

вло́паться չ. ռմ. փորձանքի մեջ ընկնել. մի բանի մեջ բանվել. вло́пался в неприятную историю.

влю||би́ть (-блю́, -бят), **ся** տ. влюблять, ся; **-бле́ние** սիրահարություն. **-блённо** մ., **-блённый** ած. սիրահարված. **-бля́ть**, -бить Ն. в кого սիրահարեցնել. она влюбила его в себя; **-ся** անդր. в кого սիրահարվել մեկի վրա. он по уши в неё влюбился նա խելագարի պես նրա վրա սիրահարվել է. **-бчивость** ի. սիրահարկոտություն. **-бчивый** ած. սիրահարկոտ, հեշտությամբ սիրահարվող:

вля́пать|| Ն. что во что մի բան մյուսի մեջ դնել, խցկել. *в. пощёчину ապտակ տալ. **-ся** չ. **1**, գրմփալ. շրըմփալ. գրմփալով, շրմփալով ընկնել (որ. ցեխի, ջրի մեջ). **2**, խճճվել, կաշկանդվել գործի մեջ. յուր հիմարության պատճառով տուժել. *սիրահարվել:

вма́||зание, **-зка**, **-зывание** սվաղելով, ծեփելով ամրացնելը, ամրապընդելը. **-зывать**, **-зать** (-жу,-жут) Ն. սվաղելով, ծեփելով ամրացնել. в. стёкла в окончину.

вма́ле մ., եկ. սլ. **1**, կարճ ժամանակում, շուտով. **2**, կարճ ժամանակով:

вма́||нивание հրապուրելով թակարդի մեջ գցելը. **-нивать**, **ни́ть** (-ню́ -нят) Ն. հրապուրելով թակարդի մեջ գցել. в. волка в яму; **-ни́ться** անդր. во что հնց. խաբեբայությամբ, խորամանկությամբ մի տեղ, մի բանի մեջ սպրդել:

вма́||тывание մի բանի մեջ փաթաթելը. **-тывать**, вмотать Ն. մի բանի մեջ փաթաթել, կծկել:

вме||не́ние վերագրելը, հաշվելը, հաշվի առնելը. **-ни́ть** (-ню́, -ня́т), **ся** տ. вменять, ся, **-ня́емость** ի. իրվ. պատասխանատվության կարողություն, խելահասություն. **-ня́емый** բյ. ած. **1**, հաշվի առնվող. в. проступок; **2**, խելահաս, կարող, ընդունակ յուր արարքների համար պատասխանատու լինելու. он не вменяем նա խելահաս չէ, ընդունակ չէ յուր արարքների համար պատասխանատու համարվելու. **-ня́ть**, -нить Ն. что кому во что **1**, մեկին մի բան վերագրել, մեկին մի բանում մեղադրել. невольное отсутствие вменили ему в вину ակամա բացակայության համար նրան մեղադրեցին. в. себе в обязанность յուր պարտքը համարել. в. кому в обязанность մեկին պարտավորեցնել. մեկի վրա պարտք դնել. **2**, հաշվել, հաշվի առնել, համարել. содержание под стражею вменено ему в наказание. [вать II.

вмеси́ть (-шу́, -сят), տ. вмеши-

вме́||сте մ. միասին. в. жить и в. умереть; в. с тем դրա հետ միասին:

вме||сти́ (-ту́ -ту́т; անց. вмёл, -ла́, о́; -ли́), **ся** (անց. вмелся́, -ла́сь, -ло́сь; -ли́сь) տ. вметать, ся.

вме||сти́лище պահարան, -հեստարան, շտեմարան. в. вод ջրամբար. **-сти́мость** ի. բովանդակություն, պարունակություն, տարողություն. в. корабля, бочки; **-сти́мый** բյ. ած. բովանդակելի, պարունակելի, պարփակելի. **-сти́тель**, **-сти́тельница** տեղավորող, պարփակող, զետեղող, պարունակող այր, կին. **-сти́тельная**, ой ի. հնց. եկ. փակագծեր. **-сти́тельность** ի. **1**, տ. вместимость; **2**, ծ. տարողություն, ծավալ, բովանդակության չափ. **-сти́тельный** ած. տարող, մեծածավալ, շատ տանող. **-сти́ть** (-щу́, -стя́т), **ся** տ. вмещать. ся; **-стный** ած. հնց. պատշաճավոր, վայելուչ. в. разговор; в—ые слова.

вме́||сто նախդ. (սեռ. հոլ.) փոխանակ, փոխարեն, տեղ. работать в. другого; в. меня поехал он; **-стопресто́льник** տ. антиминс.

вместь, **ся** տ. вмести, ся.

вме||та́ние մի բանի մեջ ձգելը, նետելը, շպրտելը. **-(ё)танный** բյ. ած. մի բանի մեջ ձգած, նետած, շպրտած. **-та́ть** Ն. I, (вмести) что куда մի բան ավլելով, քերելով մի տեղ ածել. в. сор в яму; II, (**-тну́ть**) Ն. **1**, что во что մի բան մի բանի մեջ գցել, նետել, շպրտել. в. камень в воду; **2**, շուլալել մի բանի մեջ. **-те́ние** ավլելով, քերելով մի բանի մեջ ածելը, թափելը. **-тённый** բյ. ած. ավլելով, քերելով մի բանի մեջ ածած, թափած. **-тчи́вый** ած. ճարպիկ կերպով ներս նետվող. **-тчи́к** 'փոնչի', հանդանակատեր. **-(ё)тывать**, -тать, -тнуть Ն. մի բանի մեջ ածել, թափել, շպրտել, նետել. **-ся** անց. մի բանի մեջ նետվել, ընկնել:

вме||ша́тельство մի բանի մեջ խառնվելը, միջամտություն. **-ша́ть**, **ся** տ. вмешивать, ся; **-ше́ние**, **-ши-**

вание I, խառնելը. *խճճելը, կաշկանդելը. II, միասին հունցելը, ղանդելը, շաղախելը:

I. **вме́||шивать**, -шать Ն. что во что, մի բան մյուսի հետ, մյուսի մեջ խառնել. в. воды в вино; **2**,* խառնել, խճճել. его вмешали в это дело; **-ся** անդր. խառնվել, միջամտել. в. в чужой разговор; я не вмешиваюсь в чужие дела.

II, **вме́||шивать**, -сить Ն. մի բանի հետ, մի բանի մեջ ղանդել, շաղախել, հունցել. в. картофельной муки в тесто; в. веску в жидкую глину.

вме||ща́ть, -стить Ն. **1**, что во что մի բան մյուսի մեջ զետեղել, տեղավորել, ամփոփել. в. груз в корабль; **2** պարունակել, բովանդակել. **-ся** անդր. զետեղվել, տեղավորվել, պարունակվել, բովանդակվել. **-ще́ние 1**, զետեղում, տեղավորում. **2**, պարունակում, բովանդակում:

вми́г մ. մի ակնթարթում, մի վայրկենում, վայրկենաբար. в. работа закипела.

вми||на́ние տրորելով, ճմռելով ներս խցկելը, ներս կոխելը. **-на́ть**, вмять Ն. տրորելով, ճմռելով ներս կոխել, ներս խցկել:

вмота́ть տ. вматывать.

вмять (вомну́, -ну́т; անց. вмял, -ла, о) տ. вминать.

внаём, **внаймы́** մ. վարձու, վարձով, 'քրեհով'. отдать в. վարձով տալ. взять в. վարձել. квартира отдаётся в.

внача́ле մ. սկզբում. в он был

вна́шивать տ. вносить. [весел.

вне նախդ. (սեռ. հոլ.) դուրս, արտաքո. в. дома տնից դուրս. занятия в. классных часов; в. всякого сомнения; объявить кого в. закона.

вне||бра́чный ած. ամուսնությունից դուրս ծնված, արտամուսնական. в—ые дети; **-бюдже́тный** ած. արտաբյուջետային: [տաջ:

внеда́вне մ. քիչ առաջ, մի փոքր

вне́д||ривание, **-ре́ние** տնկելը, ամրացնելը, -ցնում, տպավորելը, -րում. **-ривать**, **-ря́ть**, **-ри́ть** (-рю́, -ря́т) Ն. տնկել, արմատացնել, տպավորել. в. правила добродетели; **-ся** անդր. խրվել, թաղվել, արմատանալ, տպավորվել:

внеза́||пно մ. հանկարծ, անակնկալ կերպով. **-пность** ի. **1**, հանկարծականություն, անակնկալություն. **2**,* հանկարծակի, անակնկալ դեպք, պատահար. **-пный** ած. **1**, հանկարծական, անակընկալ. в—ая смерть; **-пу** հնց. տ. внезапно.

внеземе́ль||ность, **-ный** տ. экстерриториальность, -ный.

вне||зе́мский ած. արտազեմստվային, արտազեմստվոյան. в—ая единица; **-кла́ссный** ած. արտադասարանական. **-кла́ссовый** ած. արտադասակարգային. **-конкуре́нтный** ած. արտամրցական, անմրցելի. в—ые качества товаров.

вне́млю տ. внимать.

внеочерёд||ность ի. արտահերթություն. **-но́й** ած. արտահերթ. в—ое заявление. [պարլամենտական, -տային:

внепарла́ментский ած. արտա-

внепарти́й||ность ի. արտակուսակցականություն. **-ный** ած. արտակուսակցական: [в—ое заражение.

внеполово́й ած. արտասեռական.

вне||се́ние 1, ներմուծելը, -ծում, մտցնելը, մտցնում. в. в протокол; **2**, վճարելը, -րում. в. податей; **-сть** (-су́, -су́т; անց внёс, -сла́, о́; -ли́) տ. вносить.

внеслужёбный ած. արտապաշտոնական. во во—е время. [կարգային:

внесосло́вный ած. արտադաս-

вне||сро́чный ած. արտաժամկետային, խիստ խիստ շտապ. **шко́льный** ած. արտադպրոցական. в—ые занятия.

вне́ш||ний ած. արտաքին. в—не приличия; в—яя торговля, политика; **-не**, **-но** մ. արտաքուստ. **-шность** մ. արտաքին[ը], արտաքին տեսք. судить по в—и. [-տային. в. служащий.

внешта́тный ած. արտաշտատ,

вни||з մ. ներքև, ստորև, վար, ցած. смотреть в.; спускаться в; итти, плыть в. по реке գետն 'ի վայր գնալ, նավել. **-зу́ 1**, մ. ներքև, ստորև. в. шумят; **2**. նախդ. (սեռ. հոլ.) տակ, ստորև, 'ի ներքո. написать в. страницы.

вни||ка́ние միջամուխ լինելը, խորասուզվելը (գործի մեջ). **-ка́ть**, **-кнуть** չ. (անց. вникнул, -ла, о և вник, -кла, о) во что միջամուխ լինել, խորասուզվել մի բանի մեջ, հասու լինել. в. в дела.

вни||ма́ние ուշադրություն. слушать со в—ем, обратить на себя чьё-либо в.; обратить в. на кого կամ на что-либо; привлекать в. ուշադրություն գրավել. принять во в. ուշադրության առնել. **-ма́тельно** մ. ուշադրությամբ. **ма́тельность** ի. ուշադրություն. **ма́тельный** ած. ուշադիր. в. слушатель; **-ма́ть** (-ма́ю -ют և вне́млю -лют; հրմ. внимай և внемли), внять Ն. что և չ. кому, чему եկ. սլ. լսել, ականջ դնել, ունկնդրել. в. пенье; в. певцу, чьей мольбе; наконец она вняла моим просьбам.

в||но́ве մ. **1**, դեռ նոր, սկզբում. он здесь в., никого ещё не знает; всякое дело в. трудно; **-новь** մ. նորից, կրկին, վերստին, նոր, նոր 'ի նորո:

вно||с տ. вноска 1; **-си́ть** (-шу́, -сят), внести, внесть Ն. **1**, մտցնել, ներմուծել, ներս տանել. *в. смуту, вражду,

раздóр в óбщество շփոթություն, թշնամություն, յերկպառակություն ձգել հասարակության մեջ. *в. разлáд, оживлéние; **2**, մուծել, ներմուծել. в. статью́ в договóр; в прихóд и расхóд в кни́гу; в. навóз на пáхотные зéмли վարելհողերն աղբել. в. дéньги по вéкселю մուրհակի փողը մուծել, վճարել. в. в казну́ недои́мку; в. в коми́ссию законопроéкт; **-ска** մացնում, ներմուծում, ներարկություն. в. в сочинéние; **-сный** ած. ներմուծելի. в—ые словá բզ. ներարկյալ խոսքեր. в—ые знáки բզ. չակերտներ. եւ փակագծեր:

вну́|к թոռ. **-ка** թոռ:

вну́|тренний ած. ներքին. в—ие болéзни; министéрство в—их дел; в. заём; в—ие чу́вствования; **-тренно** մ. ՚ի ներքուստ. в. он сознавáл; **-тренностный** ած. փորոտիքի. **-тренность** ի. **1**, ներսը, ներսի մասը, ներսի կողմը. в. дóма, гóрода; в. души́; **2**, (ձևով յ. в—сти) փորոտիք, ընդերք. **-трú** մ. և նխդ. (տվ. հոլ.) ներսում, մեջ, ներսի կողմում. в. госудáрства всё спокóйно; **-трипарти́йный** ած. ներկուսակցական. в—ая дисципли́на; **-триполити́ческий** ած ներքաղաքական. **-трь** մ. և նխդ. (տվ. հոլ.) **1**, ներս, դեպի ներս, ներսի կողմը. приня́ть лекáрство в.; вогнáть болéзнь в.; **2**, տ. внутри́.

вну́|чáта, -т ն. ն. թոռունք, թոռներ. -(у́)**чáтый** ած. յերրորդ կմ ավելի պորտի ազգական. в. брат; **-чек**, чка եկ. թոռնիկ. **-чка** եկ. թոռնիկ:

вну|шáемость ի. ներշնչելիություն. **-шáть**, -ши́ть ն. **1**, что комý մեկին մի բան ներշնչել. **2**, եկ. ով. ականջ դնել, ունկնդրել, լսել. **-шéние 1**, ներշնչելը, ներշնչում, ազդելը, ազդում. лечи́ть в—иями բժ. հյուպնոզով բժշկել. **2**, խրատ, ազդեցություն. слéдовать в—иям другóго; сдéлать комý-либо в. մեկին խրատել. **-ши́тель**, **-ши́тельница** մի բան ներշնչող, ազդող այր, կին. **-ши́тельность** ի. պատկառելիություն, պատկառանք. **-ши́тельный** ած. պատկառելի, զգալի, ներշնչող, ազդող, ազդու, ազդեցիկ. в. вид; в—ая речь; **-ши́ть** (-шу́, -шáт) տ. внушáть.

вня́|тность ի. պարզություն. **-тный** ած. պարզ, լսելի. в. гóлос; **-ть** (вонму́, -му́т; հրմ. вонми́; անց. внял, -лá, о) տ. внимáть.

во նխդ. տ. в (փոխնակ в-ի գործում է во: ա) յերբ բառը յերկու բաղաձայնով է սկսվում, որ. во двор, во внимáние, во врéмя, во сне, во фрáке; բ) и, о, у ձայնավորներից առաջ, որ. во и́мя, во избежáние, во услы́шание).

вóбла տ. плотвá.

вобрáть (вберу́, -ру́т; անց. вобрáл, -лá, -лó և ло; -ли), **ся** տ. вбирáть, ся.

во|вéк, **-вéки** մ. ընդմիշտ, հավիտյան. не в. յերբեք. вовéки векóв հավիտյանս հավիտենից:

вовле|кáние ներգրավելը, -գրավում. մի բանի (թալակի, փորձանքի և լն) մեջ գցելը. **-кáть**, **-чь** (-ку́ -чёшь, -ку́т; անց. вовлёк, -клá, о, -ли́) ն. когó во что մեկին ներգրավել, նենգությամբ մի բանի (որ. թալակի, փորձանքի) մեջ գցել. **-чéние** տ. вовлекáние.

вó-время մ. իր ժամանակին, հարմար, պատեհ ժամանակ, ՚ի դեպ ժամու. не вó-время ապաժամ:

вóвсе մ. բոլորովին, ընավին, իսպառ, ամենևին. это в. не трýдно.

во-вторы́х մ. յերկրորդ:

во|гнáть (вгоню́, вгóнят; անց. вогнáл, -ла, о, -ли) տ. вгоня́ть; **-гнутость** ի. կորություն, գոգավորություն. **-гнутый** բյ. ած. կորացած, գոգավոր, ներս պրծած. в—ое зéркало (հակը տ. вы́гнутый); **-гну́ть** տ. вгибáть.

вод բուծում (ընտանեկան կենդանիների):

водá 1, ջուր. протóчная, стоя́чая в. գնայուն, կանգնած ջուր. пройти́ сквозь огóнь и вóду շատ փորձանքներ հանդիպել. вы́вести на свéжую, на чи́стую вóду հրապարակ հանել, դիմակը պոկել. мнóго воды́ с тех пор утеклó դրանից հետո շատ բան է պատահել. *вóду толóчь ջուր ծեծել, զուր չարչարվել. посади́ть на хлеб и нá воду լոկ հացի ու ջրի դատապարտել. концы́ в вóду բոլոր հետքերը կորած, անհայտացած են. революционéр чистéйшей воды́ ամենաթունդ հեղափոխական. седьмáя в. на киселé շատ հեռավոր ազգակցություն. живáя в. ա) գնայուն ջուր. բ) ծանծաղուտ, ծանծաղ տեղ. святáя в. օրհնած ջուր. в. заживáет ջուրը վարարում է. вóльная в. նավերի կանգնելու համար խորունկ, ազատ ջուր. матерáя в. տ. фарвáтер; сухáя в. ծանծաղ ջուր, գետ. водóю մ. ջրով, ջրային ճանապարհով. вóды յ. ա) ջրեր (գետ, լիճ, ծով). բ) հանքային ջրեր, ջերմուկներ. éхать нá в.; лечи́ться на в—áх; **2*** тёмная в. մի տեսակ կուրություն. **3**,* մաքրություն, պարզություն, վճիտություն (թանկագին քարերի). алмáз пéрвой, лу́чшей воды́; **4**, ֆիզ. մեզ, շեռ.

водво|рéние բնակեցնելը, տեղավորելը, հաստատելը. **-ря́ть**, **-ри́ть** (-рю́, -ря́т) ն. **1**, когó где մեկին մի տեղ տեղավորել, բնակեցնել. **2**, что հաստատել. **-ся** անդր. բնակվել, տեղավորվել, բնակություն հաստատել:

воде|вили́ст զավեշտագիր. **-ви́ль** ա. ֆ. վոդեվիլ, զավեշտ, յերգ-զավեշտ. **-ви́льный** ած. զավեշտի, զավեշտային. в—ая певи́ца; **-ви́льчик** եկ. տ. водеви́ль.

води́лка որս. պատավ, շատ անգամ ցնդած (լակոտներ ձգած) քած գայլ:

во|ди́ло 1, գազանի վիզը գցած շղթա, թոկ. **2**, в. привóда մեքենավար (մեքենան պտտույտ տվող) լծակ. **-ди́льный** ած. վարիչ. в—ая верёвка որս. բարակների թոկ. **-ди́льщик** տանող. վարող, վարիչ. в. медвéдей արջավար. **-ди́мый** բյ. ած. տարվող. վարվող. **-ди́тель -ди́тельница** վարիչ, ղեկավարիչ այր կին. **-ди́тельство** առաջնորդություն, ղեկավարություն. **-ди́тельствовать** (-ствую, -ют) ն. առաջնորդել. ղեկավարել. **-ди́ть** (-жу́, -дят) (հմմ. вести́) ն. **1**, տանել, շրջեցնել, վարել, (գր) ածել, ման ածել. в. детéй гуля́ть; в. лошадéй [գազրած] ձիաներին ման ածել. в. медвéдя на цепи́; *в. взóры աչքը ածել, աչքերը դարձնել. **2**, պատիր խոստումներով խաբել, խաբխըբել. он егó води́л, води́л, да потóм и брóсил; *в. когó зá нос մեկի քթից բռնած ման ածել, մեկին հիմարի տեղ դնել. **3**, բուծ[ան]ել. պահել в. птиц; **4**, պահել, պահպանել. в. чи́сто детéй; **5**, շինել, սարքել *в. хороводы́ բացօթյա պարեր, պարահանդեսներ սարքել. *в. с кем знакóмство, хлеб-соль մեկի հետ ծանոթություն, աղ ու հաց ունենալ. **6**, չ. чем դարձնել, հածել, շարժել. в. перóм, ки́стью; **-ся 1**, փոխդ. с кем մեկի հետ շփվել, ծանոթություն, բարեկամություն անել, ունենալ. скажи́ мне, с кем ты вóдишься, и я скажу́ тебé, кто ты такóй; он вóдится с дóбрыми людьми́; **2**, անդր, լինել, գտնվել. в ти́хом óмуте чéрти вóдятся (առծ.) за вáми вóдится грех, слáбость դուք մեղք, թուլություն ունիք. **3**, անդր. աճել, բազմանալ. и́вы вóдятся в сыры́х местáх. **4**, դիմք. սովորական, ընդունված, ադաթ լինել. как вóдится.

во|ди́ца փղ, **-ди́чка** փղ. **1**, ջուր. вы́пейте води́цы մի կում ջուր խմեցեք. **2**, ոշարակ:

вóдка 1, օղի, ցքի, արաղ. францу́зская в. մրգօղի. дать на в—у արաղադրամ բաշխել (սպասավորներին). крéпкая в. բորակաթթու. золоторазвóдная կմ цáрская в. վոսկելույծ կմ արքայաջուր (աղի ու բորակի թթուների խառնուրդ). **2**, բժ. դեղօղի, դարմանօղի

вóдкий ած. աճող, բազմածնունդ, բազմացող (թռչունների մասին). гу́си не так вóдки, как у́тки.

вод|ни́к, á **1**, ջրի պահեստարան, ջրամբար. **2**, տ. водолéй; **3**, ջրային տրանսպորտի աշխատավոր. **-ность** ի. ջրառատություն. **-ный** ած. **1**, ջրային. в. путь; **2**, ջրաշատ, ջրառատ. в—ая рекá; **3**, մկ. ջրածնային. **4**, в. труд ֆիզ. բժ. ջրգողություն, ջրախտ

водо|бéг նկվ գործծ. ջրի արագ հոսանքը. **-боя́знь** ի. ջրվախություն, կատաղախտ, -տություն. -(вó-)**вéрть** ի. տ. водоворóт; **-взвóдный** ած. ջուր բարձրացնող, ջրամբարձ. в—ая маши́на; **-ви́к**, á, **-вичóк**, чкá եկ. **1**, թեթև բեռնակիր գետանավ. **2**, ջրակյաց կենդանի. паýк-в.; **3**, տ. ватерпáс; **-вмести́лище** ջրի պահեստարան, ջրամբար. **-вóд**, **-вóдный**, **-вóдство**, տ. водопровóд, -дный, -дство; **-вóз** ջրկիր. **-вóзка** ջրկիր ձի. **-вóзничать** չ. ջրկրություն անել. **-вóзный** ած. ջուր կրելու. в—ая лóшадь; в—ая бóчка; **-вóзня 1**, ջուր կրելու տաշտ, սայլ. **2**, ջրկրություն, ջուր կրելը. **-ворóт** ջրապտույտ, հորձանուտ. **-ворóтный** ած. ջրապտույտի, հորձանուտի. **-врáтный** ած. **1**, водоворóтный; **2**, ջրապտույտ. **-выпускнóй** ած. ջուր բաց թողնելու. **-гнёт** ջրային մամուլ. **-гнóй** ջրնեխություն (ամառ ժամանակ). **-гóн 1**, ջրավար բամի, հողմ (վորը ջուրը ծովն է քշում). **2**, ջրաբարձ, ջրամբարձ գործիք. **-грéй** ջուր յեփող. **-грéйка** ջուր յեփելու աման. **-грéйный** ած. ջրեփ, ջուր յեփելու. в—ые котлы́; **-грéйня** ջրեփարան. **-дéйствие** ամր. ջրամարտություն. **-дéйствующий** ած. ջրով բանող, ջրաղնաց. в ворот; **-ём** ջրամբար, պրդա. **-ёмина 1**, ջրով լիքը փոս, հոր. **2**, լճացած տափարակ, հովիտ. **-ёмистый** տ. водоёмкий; **-ёмище** ջրհավաք փոս, տեղ. **-ёмкий** ած. ջրքաշ, շատ ջուր ծծող. гнис óчень водоёмок; **-ёмный** ած. ջրամբարի, ջրամբարային. в—ое здáние; **-жи́л** կ. ջրարգել. **-запáс** ջրահավաքություն. **-звёздочка** բ. ջրաստղիկ. **-измещéние** ծ. ջրածավալ (այն փոսը, վոր նավը կտրում է ջրի մեջ համեմատ իր ծանրության. հմմ. воздухоизмещéние); **-качáлка**, **-качáльня**, **кáчка 1**, ջրհան մեքենա. **2**, ջրհանք, ջրհան մեքենաշենք. рабóтать на в—е: **-качáльный** ած. ջուր հանելու, ջրհան. в—ая бу́дка; **-крéщи**, ей ի. յ. ֆիզ. ջրօրհնեքի, աստվածհայտնության տոն. **-кроплéние** օրհնած ջրով սրսկում. -(вó-)**кру́ть** ի. տ. водоворóт.

водóн, дкá առաջնորդ, ուղեցույց:

водо|лáз 1, ջրուղ, ջրլուղ, լուղորդ. **2**, ջրույղ (շուն կամ թռչուն), **-лáзначать** չ. ջրուղություն, լողորդություն անել. **-лáзничество** ջրուղություն, ջրլուղություն, լողորդություն. **-лáзный** ած. ջրուղի. լողորդի, ջրլուղի. ջրլույղ. в—ые рабóты ջրլուղություն. **-лéй 1**, ջրթափ. **2**, բ. ա) սթեր կմ պարկոն (մրգանոտակ, կաղմորև). բ) կոկոռ. **3**, աստղ. Ջրհոս (համեմատություն). **-лéнь** сухóй տ. водолéй 2; **-лечéбница** ջրա-

бուժարան. **-лече́бный** ած. ջրաբույժ. в—ое заведе́ние; **-лече́ние** ջրաբուժություն. **-ли́в** տ. водоле́й 1; **2**, նավի բանվորների ավագ և ծախսարար. **-ли́вный** ած. ջուր հանելու. в—ая бадья́; **-ли́вня** ջրհանության փայտեր. **-ли́ст** բ. չիչխան. **-лю́б 1**, կ. ջրբզեզ. **2**, բ. ջրխոտ. **-ме́р 1**, ջրաչափ (գործիք). **2**, ջրաչափ (ձող). **-мери́тель** ա. ջրաչափ (գործիք). **-ме́рка** կ. ջրամրուկ. **-ме́рный** ած. ջրաչափ. в. шест; **-мёт** շատրվան, ցայտող ջրի շիթ. **-мётный** ած. ջրցայտ. **-мо́ина, -мо́йня** ջրից փորված ձորակ, խոռոչ. ջրով լիքը փոս. **-мы́шь** ի. կ. ջրամուկ. **-наливно́й** ած. ջրագնաց. в—ое колесо́; **-нали́вный** ած. ջուր ածող. **непроница́емый** ած. անջրանցիկ. в—ая тка́нь; **-но́г** девичий բ. վայրի լոշտակ. **-но́с 1**, Թակույկ, սափոր. **2**, ջուր կրելու լծակ. **3**, ջրկիր մարդ. **-но́ска** ջրկիր կինարմատ. **-но́сный** ած. **1**, ջուր կրելու. в—ое ведро́; **2**, ջրաբեր. в. слой земли́; **-оби́льный** ած. ջրառատ. **-обра́зный** ած. ջրակերպ։

водоописа́ние ջրագրություն. **-тель** ա. ջրագիր. **-тельный** ած. ջրագրական։

водоопресни́тель, **-ный** տ. [опресни́тель, -ный.

водоосвяще́ние** տ. водосвя́тие; **-отво́дный** ած. ջրահեռաց. в—ая кана́ва ջր. առու. **-отли́в** ջրհանություն. **-отли́вный** ած. ջրհան, ջրքաշ. в. насо́с; в—ые сре́дства ծ. ջրքաշ միջոցներ. **-па́д** ջրվեժ. **-(во́-)падь** ի. վարարած ջրի նվազման ժամանակ. **-пи́сец**, сца տ. акварели́ст; **-(во́-)пись** տ. акваре́ль: **-пита́тельный** ած. ջրամատակարար. **-пла́вный** ած. ջրով քշվող. в—ые дрова́; **-подъёмный** ած. ջուր բարձրացնող, ջրամբարձ. в—ая маши́на; **-поёмный** ած. հեղեղված, ողողված. **-по́ечка** եկ. տ. водопо́йка: **-по́й 1**, ջրելատեղ (անասունների կամ զորքի). **2**, ջրելը, ջուր տալը. **-по́йка** ջրի ամանիկ (վանդակի Թռչնիկի). **-по́йло** տ. водопо́й; **-по́йный** ած. անասունների ջրելու. водопо́йное, ого անասուններին ջրելու տուրք. **-по́йня** տ. водопо́й 1; **-(во́-)поль** ի., **по́лье** գարնան ջրերի վարարում. **-по́льзование** ջրից օգտվելը. **-по́льный** գարնան ջրերի վարար- [ման։

водопо́р տ. ботапо́рт.

водоприво́д առու, 'արխ'. **-де́ц**, дца ջուր անցկացնող. քանքեանչի' **-дный** ած. ջուր անցկացնող։

водоприёмник ջրընկալ։

водопрово́д ջրմուղ. **-де́ц**, дца **1**, եկ. տ. водопрово́д; **2**, տ. водоприво́дец; **-дный** ած. ջրմղի. **-дство** ջրմուղներ շինելը. քանքեանչություն. **-дчик** ջրամբարից մասնավոր տներ ջուր անցկացնող արհեստավոր. **-дчи́ца** որս կինը կամ ջրմղի տիրուհին։

водопроница́емый** ած. ջրանցիկ. в. слой; **-пропускно́й** ած. ջուր թողնող, ջրանցիկ. в. ка́мень; в—ые устро́йства; **-прото́чный** ած. ջրընթաց, ջրատար. в—ые тру́бы; **-разбо́рный** ած. ջրաբաշխ. в. кран.

водоразде́л աշխ. ջրային անջրպետ (որը գետային սիստեմները իրարից բաժանում է). **-льный** ած. ջրային անջրպետի. в—ая ли́ния.

водоразли́в**, **-разли́тие** ջրերի վարարում. **-ре́з 1**, ջրահերձ (նավի կտուցը). **2**, կ. արևադարձային որոր. **-ро́д** հլ. ջրածին. **-ро́дистый**, **-ро́дный** ած. ջրածնային. **-ро́ина**, **-ро́й** հեղեղից կոտրած փոս, խոռոչ. **-(во́-)росль** ի. բ. փամփշտուկ կամ ծովաւեղ. во́доросли, ей բ. լոռեր (ջրիմուռ). **-сбо́р** բ. արծվամագիլ. **-све́т** հոգ. տ. гидрофа́н; **-свя́тие** ջրօրհնեք. **-свя́тный** ած. ջուր օրհնելու, ջրօրհնեաց. в—ая ча́ша; **-свяще́ние** տ. водосвя́тие; **-се́рный** газ ծծմբային ջրածին. **-ска́т** սահանք[ից թափվող ջուր]. **-ска́тный** ած. սահանքի. **-ско́п** ջրահավաք. **-снабже́ние** ջրային պարենավորում. **-содержа́щий** ած. ջուր պարունակող. **-со́п** ջուր բխող տեղ. **-спу́ск** ջրթողք. **-стесни́тельный** ած. ջրկապ. **-сто́й** ջրից ճահճացած տեղ. **-сто́к** առու, 'արխ', փորով ջուրը հոսում է. **-сто́лбная**, **столбо́вая** маши́на ջրի սյունի ուժով գործող մեքենա. **-сто́чный** ած. ջրի հոսման, ջրհոս. в—ая кана́вка, труба́; **-тво́р**, **-тво́рный** տ. водоро́д, -дный; **-тёк**, **-те́ч** ի. վարարած ջրի հունը (ру́сло); **-те́чный** ած. գնայուն ջրով. **-то́к** ջրի հոսելու տեղը. **-толче́ние** հեգն. ջուր ծեծելը, զուր աշխատանք, **-точи́вый** ած. ջրաշատ, ջրառատ. անձրևաշատ. **-то́чный** ած. ջուր հանող, ջուր բխող. **-удержа́тельный** ած. ջրկապ. в—ые плоти́ны; **-хо́д**, **-хо́дец**, дца ջրագնաց, նավորդ. **-хо́дный** ած. **1**, ջրագնաց, գետագնաց. в—ое су́дно; **2**, նավագնացության. в—ое учи́лище; **-хо́дство** նավագնացություն, նավարկություն. **-храни́лище** ջրամբար, պրդա. **-хру́щ**, а́ մեծ ջրաբզեզ. **-черпа́тельный** ած. ջրհան. в—ая маши́на; **-чисти́тельный** ած. ջուր զտելու. в—ая маши́на.

во́дочка** եկ. տ. во́дка; **-чный** ած. արաղի, օղու, գրու. в. заво́д. [փոս

водоя́мина**, **-ми́ца** ջրով լիքը

водра́ться (вдеру́сь, -ру́тся; անց. водра́лся́, -драла́сь -драло́сь, -драли́сь) տ. вдира́ться.

водружа́льный** крест եկղ. հիմ-

Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԻՄ ԲԱՌԱՐԱՆԻ ՆԵՐԿԱ ԵՎ ԱՊԱԳԱ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻ ՈՒ ԳՆՈՐԴՆԵՐԻ

ՌՈՒՍ-ՀԱՅ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆԸ ՎԵՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ **(3.000** ՕՐԻՆԱԿ)։ ՆՐԱ ԿԱՐԻՔՆ ԶԳԱՑՈՂՆԵՐԸ ԹՈՂ ՇՏԱՊԵՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՎԵԼ։

Д-ра фил. А. ДАГБАШЯНА

ПОЛНЫЙ

АРМЯНО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ.

Издание второе,

АВТОРОМ

По новой, упрощенной орфографии пересоставленное, вновь пересмотренное и значительно дополненное.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА.

Подписная плата для трудящихся 8 руб., для учреждений—10 р. Допускается рассрочка: до выхода в свет I выпуска вносится половина подписной платы; при получении I вып.—другая половина. Остальные выпуски подписчики получают бесплатно. Обращаться к **автору** в гор. Тифлис. Гановская ул., № 9.

Того же автора

КАРМАННЫЙ РУССКО-АРМЯНСКІЙ СЛОВАРЬ

(Полный русско-армянский словарь в сокращенном виде).

В самом непродолжительном времени будет приступлено к печатанию.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА.

Подписная плата на этот словарь 4 рубля.

Обращаться к **автору** по вышеуказанному адресу.

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0701204